

သူ့မျက်စိနှစ်လုံးက အနာဂတ်ကိုကြည့်နေဆဲဖြစ်ပြီး စင်္ကာပူ၏ အခက်အခဲကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ မကြုံခဲ့ရသော အနာဂတ်၌ ခေါင်းဆောင်လူငယ်တို့ကို ဤအင်တာဗျူးဖြင့် သူ ရွေးချယ်ခဲ့ရပြီး အနာဂတ်၌ ကြုံတွေ့လာနိုင်စရာလည်းရှိသော ခရောင်းလမ်းကို စပ်စပ်စပ် လက်တို့ပြောသွားသည်။ ထိုသင်ခန်းစာတို့သည် စင်္ကာပူအတွက်သာမက နိုင်ငံအားလုံးအတွက် လေ့လာစရာများဖြစ်ပြီး ဤစာအုပ်သည်လည်း ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးသမားများအပေါ် တလင်းလက်လက် ရှိနေပေလိမ့်မည်။

Dr Henry A. Kissinger, US Secretary, of State, 1973-1977

သူ၏ ကျနုသော ငလုလာ သုံးသပ်မှု၊ ရိုးရှင်းသော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုတို့သည် အာရှ နိုင်ငံရေးလောက အတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိလှပြီး တန်ဖိုးလည်း ကြီးလှပေသည်။

Yasuhiro Nakasone, Japanese Prime Minister, 1982-1987

ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုနဲ့ ခိုင်မာတဲ့အနာဂတ်ဟာ အတိတ်က သင်ခန်းစာတွေအပေါ်မှာ တည်ဆောက်ယူရမယ်လို့ သူ့ယုံကြည်ချက်ကို မီးမောင်းလက်လက် ထိုးပြထားခဲ့တယ်။

ဒါကသည်ပင် လီကွမ်ယုဆိုတာ ဒီလုပ်လို့ သူ့ရဲ့စမ်းနားမှုကို အပိုထပ်ဆောင်းပေးလိုက်ပြန်ပါတယ်။

Bill Clinton, US President, 1993-2001

LEE KUAN YEW
HARD TRUTHS
TO KEEP SINGAPORE GOING

COPYRIGHT © THE STRAITS TIMES

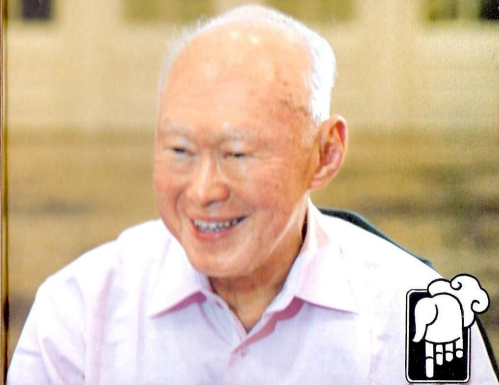
လီကွမ်ယု နားဝင်မချိုတဲ့အမှန်တရားများ ဇင်ဇင်သော် မြန်မာပြန်

RACHEL LIN ROBIN CHAN

လီကွမ်ယု

နားဝင်မချိုတဲ့အမှန်တရားများ

ဇင်ဇင်သော်
 မြန်မာပြန်

လီကွမ်းယု
နားဝင်မချိတဲ့ အမှန်တရားများ

ငင်ဝေသော်

LEE KUAN YEW HARD TRUTHS TO KEEP SINGAPORE GOING

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- အစီအစဉ် - ကမ်းလက်
- ထုတ်ဝေသူ - ဒေါ်ခင်မာရီ
ပန်းဝေဝေစာပေ၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း
ကျောက်တံတား၊ ရန်ကင်း
- ပုံနှိပ်သူ - ဦးစန်းဦး
SKCC Press ၆၇၊ ၁၆၄ လမ်း၊
တာမွေ၊
၂၀၁၃၊ စက်တင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ်
- တန်ဖိုး - ၄၀၀၀ ကျပ်
- အုပ်စု - ၁၅၀၀
- ဖြန့်ချိ - မိုးဆက်သစ်

HAN FOOK KWANG
ZURAIDAH IBRAHIM
CHUA MUI HOONG
LYDIA LIM
IGNATIUS LOW
RACHEL LIN
ROBIN CHAN

၈၀၈ . ၈၃

လီကွမ်ယု၊ နားဝင်မချီတဲ့ အမှန်တရားများ
ခင်မောင်မောင် ၊
ပန်းဝေဝေစာပေ၊ ၂၀၁၃၊
၄၀၆-၈၊ ၁၃ စင်တီ * ၂၁ စင်တီ
(၁) လီကွမ်ယု၊ နားဝင်မချီတဲ့ အမှန်တရားများ

ကမ်းလက်

COPYRIGHT © THE STRAITS TIMES

မာတိကာ

၁။ ဘာသာပြန်သူရဲ့ အမှာစကား	(က)
၂။ ကျော်ကြားသူတို့၏အမှာများ	၁
၃။ လူငယ် စင်္ကာပူရီးယန်းတို့အသံ	၁၃
၄။ လီကွမ်းယုရဲ့ အမှာစာ	၂၃
၅။ မိတ်ဆက်နှင့် အမေးအဖြေများ	
(၁) စင်္ကာပူ (သို့) ရွှံ့မြေပေါ်ဆောက်တဲ့ အထပ် (၈၀) တိုက်တစ်လုံး	၃၅
(၂) ပီအေပီ (People's Action Party) ဘယ်လောက်ခံမလဲ	၅၆
(၃) ရေပေါ်ဆီ	၁၀၆
(၄) စီးပွားရေး ဗဟုလက်	၁၃၅
(၅) မသိမ်မွေ့နိုင်ခဲ့တဲ့ အမျိုးသားရေးချစ်စိတ်	၁၈၅
(၆) လူမျိုး၊ ဘာသာစကားနဲ့ ဘာသာတရား	၂၁၀
(၇) လူစိမ်းမှ လူရင်းသို့	၂၅၂
(၈) စူပါများအကြား ရပ်တည်ခြင်း	၂၈၀
(၉) ရှင်းသန့် စိမ်းလဲ့ကျွန်း	၃၁၆
(၁၀) ရွက်ကြမ်းရေကျို အဆိုးမဟုတ်	၃၄၇
(၁၁) ခင်ပွန်း၊ ဖခင်၊ အဘိုး၊ မိတ်ဆွေ	၃၆၉

ဘာသာပြန်သူရဲ့ အမှာစကား

ဘာကြောင့် ဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်မိတယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ အရင်ဆုံး ပြောချင်ပါတယ်။ စောစောပိုင်းကတော့ စိတ်ဝင်စားလို့၊ စာအုပ် အလကားရလို့ ဖတ်မိတာပါ။ ပထမဆုံး တုန်လှုပ်သွားစေတဲ့ အကြောင်းကတော့ ကမ္ဘာကျော် နိုကီယာဟန်းဖုန်းကုမ္ပဏီကို ဂျပန်(သို့) တောင်ကိုရီးယား ကုမ္ပဏီတစ်ခုက ဖြုတ်ချလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ လီကွမ်းယူရဲ့ အနာဂတ်ဟောစတမ်းပါပဲ။ ဒီစာအုပ်ဖတ်မိချိန်နဲ့ နိုကီယာကို ဆမ်ဆောင်းက ဒုက္ခလှလှပေးနေတဲ့ အချိန် သွားတိုက်ဆိုင်နေတော့ သူ့ကို တော်တော်လေးစားသွားမိတယ်။ သူ့အကြောင်းပြချက်က ရှင်းရှင်းလေးပါ။ နိုကီယာက ခေါင်း(ဦးနှောက်) ငါးသန်းလောက်ထဲက အကောင်းဆုံးဦးနှောက်တွေ ရချိန်မှာ ဂျပန်(သို့) ကိုရီးယားက သန်း ၅၀ ဝန်းကျင်ထဲက အကောင်းဆုံးခေါင်းတွေကို ရွေးထုတ် နိုင်လို့ဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်ပါပဲ။ လီကွမ်းယူ မှန်သွားတယ်။

နောက်ပြီး လီကွမ်းယူက ပြောစရာရှိရင် ဘယ်သူ့ကိုမဆို ပြောတယ်။ လူ့ကိုယ်အင်္ဂါ ခွဲစိတ်ကုသမှုနဲ့ပတ်သက်လို့ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးက ကန့်ကွက် တော့ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး မှားတယ်လို့ ခပ်တင်းတင်းပဲ ပြောသွားတယ်။ ခရစ်ယာန်အများစုရှိတဲ့ နိုင်ငံရဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ပြောရခက် တဲ့ စကားမျိုးပါ။ နောက်ပြီး အာရပ်ကမ္ဘာက ရေနံကရတဲ့ ငွေတွေနဲ့ ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းတွေကို ထောက်ပံ့၊ သူတစ်ပါးနိုင်ငံရေးတွေ ဝင်ရောက်ဖက်စွက်၊

၁၇ ရာစုက အစ္စလာမ်ဝါဒကို ပြန်ပြီးအသက်သွင်းဖို့ ကြိုးစားနေကြပုံတွေကို ထောက်ပြီးပြောသွားတာတွေဟာ အခုဖြစ်ပျက်နေတာတွေနဲ့ တစ်ထပ်တည်း ပါပဲ။

သဘောတူလို့ ရသလို၊ မတူလို့လည်း ရပါတယ်။ အမေရိကန်က အီရတ်ကို ဝင်တိုက်တဲ့ စစ်ပွဲဟာ မဟာအမှားကြီးလို့ ဆိုခဲ့ပြန်တယ်။ ကစ်ဆင်းဂျားလို အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် ရှေးဘု(ရှ်) မှာရှိရင် အီရတ်ကိုမတိုက်ဘဲ အီရတ်နဲ့ အီရန်အပြန်အလှန် ပါဝါလုနေတာကိုပဲ စောင့်ကြည့်နေလိမ့်မယ်လို့ ပြောသွားခဲ့တယ်။ အမေရိကန်ဝင်လိုက်တော့ အီရတ်က ပုံကျသွားပြီး အခု အီရန်ကပဲ အာရပ်ကမ္ဘာမှာ စူပါပါဝါဖြစ်နေတဲ့အကြောင်း၊ ဒါဟာ ကမ္ဘာ့ အတွက်လည်း မကောင်းကြောင်း ရှင်းပြသွားခဲ့တယ်။

လီကွမ်းယုရဲ့ အနာဂတ်ဟောစတမ်းတွေဟာ မှန်တာများတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူ့စကားဆိုရင် အလေးအနက်လည်း ထားကြရတယ်။ မြန်မာနဲ့ စင်္ကာပူ နိုင်ငံပုံသဏ္ဍာန်၊ ယဉ်ကျေးမှုပုံသဏ္ဍာန်တွေ ကွဲလွဲပေမယ့် သဘောကျလို့ ဘာသာပြန်မိတာလို့ပဲ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။

လီကွမ်းယုဟာ ဘယ်သူလဲ။ မြင်ချင်သလို မြင်လို့ရနေတဲ့ လီကွမ်းယု အကြောင်း ပြောနေရင်လည်း အချိန်ကုန်တာပါပဲ။ သူဟာ သူတော်စင် တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သူ့ခန့်မခံခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တံငါရွာကို ကမ္ဘာ့ မြို့တော်ဖြစ်အောင်တော့ သူလုပ်ပြနိုင်ခဲ့တယ်။ အာဏာရှင်ဆန်တယ်လို့ လည်း ပြောရင် ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါတွေဟာ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားလှတဲ့ အကြောင်းတွေ မဟုတ်လှပါဘူး။ စင်္ကာပူမှာ အနေကြာလာတာနဲ့အမျှ သူ့ ဒဿနနဲ့ သူ့ပေါ်လစီကိုတော့ တလေးတစား စောင့်ကြည့်မိတယ်။ နောက်ပြီး သူ့မှာ သဘောကျစရာကောင်းတဲ့ အချက်ရှိတယ်။ စကားကို ဝေ့ဝက်မပြောဘူး။ တစ်ဖက်သား ဘယ်လိုပဲနေနေ ဘွင်းဘွင်းကြီး ပြောချတတ်တယ်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရဲ့ ဒီမိုကရေစီအကြောင်းကိုမေးတော့ ဖိလစ်ပိုင်ဟာ ဒီမိုကရေစီ ထက် ဒစ်စီပလီနန်း (စည်းကမ်းဥပဒေ) ပိုပြီးလိုအပ်တယ်လို့ ပြောချလိုက်လို့ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသားတွေ တော်တော်လေး စိတ်ကသိကအောက်ဖြစ်ကြရတယ်။

၁၈၁၈၈၈၈၈၈၈၈၈ Hard Truths ဆိုတဲ့အတိုင်းပဲ သူဖြေသွားတဲ့

အဖြေတွေထဲမှာ နားဝင်ချီစရာ သိပ်မပါဘူး။ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားတို့က ခံရအခက်ဆုံးပဲနေလိမ့်မယ်။

ဒီစာအုပ်ထဲက အခန်းတချို့ကို ဘာသာပြန်ပြီး ကမ်းလက်ဘလော့(ဂ်) နဲ့ ဖွဲ့စည်းတင်ပြပေးတာတင်လိုက်တော့ စာဖတ်သူတော်တော်များများ သဘောကျတာကို တွေ့ရတော့ ဆက်ပြီးဘာသာပြန်ဖို့ တွန်းအား ပေးလိုက်သလို ဖြစ်သွားတယ်။ ဘာသာပြန်ပြီးလို့ စာအုပ်အဖြစ်ထုတ်မယ်ဆိုတော့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း စင်္ကာပူမှာနေနေပြီး လက်လှမ်းမီတာနဲ့ လီကွမ်းယုဆီကိုရော၊ စာမူပိုင်ရှင် စထရိတ်တိုင်း(မ်) ဆီမှာရော စာရေးပြီး ထုတ်ဝေခွင့် တောင်းလိုက်မိတယ်။ ပွင့်လင်းစပြုလာတဲ့နိုင်ငံအတွက် သူတို့ကလည်း အားတက်သရော ရှိကြပါတယ်။ ဒီအတွက် ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။

နောက်ပြီး ဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ရာမှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အရင်အနေအထားကိုကြည့်ပြီး ပြင်ဆင်ပြန်ဆိုခွင့်၊ ချွန်လုပ်ခွင့်လည်း စထရိတ်တိုင်း(မ်) က ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျေးဇူးတင်စရာ နားလည်မှုပါပဲ။

ကျွန်တော်ပြောသင့် မပြောသင့် မသေချာလှပေမဲ့ ပြောချင်တဲ့ စကားကတော့ ဘာသာပြန်ထုတ်ဝေခွင့် တောင်းဆိုရာမှာ မူရင်း စာမူပိုင်ရှင်တွေက ငွေရေးကြေးရေးကို ရှေ့တန်းမတင်ကြဘူး ဆိုတာပါ။ သူ့သူကိုယ်ကိုယ် အသိအမှတ်ပြုမှုလေးလောက်တော့ မူရင်းစာမူပိုင်ရှင်တွေက မျှော်လင့်ကြမှာ သေချာပါတယ်။ ကျွန်တော် စာချုပ်လက်မှတ်ထိုးချိန်မှာ စထရိတ်တိုင်း(မ်)ကို စတင်သဘောပေးရတဲ့ ငွေဟာ မဖြစ်လောက်လှပါဘူး။ အလားတူပဲ အခု အသစ်ထွက်တဲ့ "One Man's View of The World" ကို ဘာသာပြန်ဖြစ်ရင်လည်း ဘာသာပြန်ထုတ်ဝေခွင့်တောင်းဖို့ စိတ်ကူးရှိပါတယ်။

အထူးသဖြင့် စထရိတ်တိုင်း(မ်)က အိပ်စက်ကတစ် ဒါရိုက်တာ ရှယ်လီဟူးဟာ သဘောထားပွင့်လင်းသလို သဘောလည်း ရိုးစင်းလှပါတယ်။ ဟောဟောခိုင်းခိုင်းပြောတတ်ပြီး အကူအညီအများကြီးလည်း ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ အခန်းတိုင်းက အယ်ဒီတာမှတ်ချက်တွေကိုတော့ သူတို့နဲ့ သဘောတူညီချက်ယူပြီး ချွန်လုပ်ထားခဲ့တယ်။ သူတို့မှတ်ချက်အစား ကိုယ့်မှတ်ချက်တွေပဲ အခန်းတိုင်းမှာ ရေးပေးဖို့ ကတိပြုလိုက်မိပါတော့တယ်။

ဒီစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးမှာ ကျေးဇူးတင်စရာ လူတွေကလည်း အများ သားပါ။

အထူးသဖြင့် မူပိုင်ခွင့်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုတဲ့ လီကွမ်းယုနဲ့ စထရိတ်တိုင်း(မ်) အိတ်ဇက်ကတစ် ဒါရိုက်တာ ရှယ်လီဟူး Shirley Hew (Executive Director)၊ မားကတ်တင်း မန်နေဂျာ ကလဲရာဝမ်း Clara Wong (Marketing & Operations Manager) နဲ့ အားလုံး။

အစစ အကူအညီပေးခဲ့တဲ့ မိတ်ဆွေ မစ္စတာ ဂျွန်လီ (Lee Chuan Guan) ကမ်းလက်ရဲ့အဖွဲ့ဝင်တွေဖြစ်ကြတဲ့ အရှင်စက္ကပါလ၊ မခင်ရဲလွင်၊ ကိုဇော်မျိုးမင်း၊ မသန်းလဲ့ခိုင် (အားလုံး စင်္ကာပူနေ)။ ရန်ကုန်ရောက်ခိုက် မညည်းမညူ ကူညီခဲ့ကြတဲ့ ဆရာ သစ္စာနီ၊ ဆရာ မောင်စိမ်းနီ၊ သူတို့နဲ့ ဆက်သွယ်ပေးတဲ့ မောင်ကျော်သာ(ပဲခူး)တို့ကို ကျေးဇူးတင်စကား ပြော ကြားခဲ့ချင်ပါတယ်။

နောက်ပြီး စိတ်ဓာတ်ရေးရာ အားပေးတတ်တဲ့ ဦးတင်မောင်ဝင်း (စင်္ကာပူ) နဲ့ ရန်ကုန်က ဦးတင်မောင်ဝင်း၊ ဒေါ်မိုးမိုးရီတို့ရဲ့ ကျေးဇူးတရားကို လည်း မေ့ထားလို့ မရရဲ့အမှန်ပါ။

အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်လျက်ပါ။

ငင်ပေသော်

ကျော်ကြားသူတို့၏ အမှာများ

လီကွမ်းယု၏ ၃၂ နာရီကြာ အင်တာဗျူး စာအုပ်သည် နယ်ပယ်ပေါင်း များစွာကို မေးမြေ့ခဲ့ကြသည့်အလျောက် အရောင်အသွေးတို့ကလည်း စုံလှ သည်။ ဤစာအုပ်ကြောင့်ပင် ကျွန်ုပ်တို့ အမေရိကန်တွေအားလုံး သိခဲ့ရသည့် အချက်တစ်ချက်ရှိခဲ့သည်။ ယင်းကား ထူးခြားသော ဤ နိုင်ငံခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်သည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီတို့၏ လူယက်မှုကို ခံခဲ့ရသော၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျပန်တို့ နှိပ်စက်မှုမျိုးစုံကို လည်စင်းပေးခဲ့ရသော၊ သေးမွှား လှသော နိုင်ငံတစ်ခုကို ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်အောင် ဘယ်မျှ ကြိုးစားခဲ့သည်ဆိုသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။

ဟားဘတ်တက္ကသိုလ်ကို လက်ချာပေးဖို့ သူရောက်လာခဲ့သည့်အချိန်မှ စ၍ လီကွမ်းယုနှင့် သိကျွမ်းခဲ့သည်။ ယခုဆို ၄၅ နှစ်ပင် ကျော်ခဲ့လေပြီ။ သူ့အပေါ် ကျွန်ုပ်ထားရှိသည့် လေးစားမှုက ကြီးလှသည်။ ရာစုဝက်အတွင်း ပေါ်ထွက်သည့် အနာဂတ်ကို ကြိုမြင်နိုင်သော၊ အခြေအနေကို အမှန်အတိုင်း သုံးသပ်နိုင်သော ထိပ်တန်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များတွင် သူက အထင်ကရ တစ်ဦး ဖြစ်နေသည်။ သူ့ မျက်စိနှစ်လုံးက အနာဂတ်ကိုကြည့်နေဆဲဖြစ်ပြီး စင်္ကာပူ၏ အခက်အခဲကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ မကြုံခဲ့ရသော၊ အနာဂတ်၌ ခေါင်းဆောင် လူငယ်တို့ကို ဤအင်တာဗျူးဖြင့် သူ ရွေးချယ်ခဲ့ရပြီး အနာဂတ်၌ ကြုံတွေ့လာနိုင်စရာလည်းရှိသော ခရောင်းလမ်းကို ခပ်စပ်စပ် လက်တို့ ပြောသွားသည်။ ထို သင်ခန်းစာတို့သည် စင်္ကာပူအတွက်သာမက

J ဝင်စေသော်
နိုင်ငံအားလုံးအတွက် လေ့လာစရာများဖြစ်ပြီး ဤစာအုပ်သည်လည်း ကမ္ဘာ
နိုင်ငံရေးသမားများအပေါ် တလင်းလက်လက် ရှိနေပေလိမ့်မည်။

The 32 hours of interviews that Minister Mentor Lee Kuan Yew gave are unprecedented in their candour and in the variety of issues discussed. The publication of these interviews gives Americans a unique opportunity to understand how this exceptional statesman brought a minor city-state, robbed of opportunity by its colonial past and devastated by the Japanese invasion in world war II, to the global economic powerhouse and first-rank nation it is today.

I have known Lee Kuan Yew well for some 45 years, ever since he came to Harvard for a lecture. I have huge admiration and respect for him and can state without equivocation that I consider him one of the most able, foresighted and analytical global leaders of the last century. With his eyes still on the future, Lee consented to the publication of these very personal interviews in order to educate the rising generation, too young to have experienced Singapore's difficult history, about the hard choices he made, ones they, too, will have to confront. These are valuable lessons for all nations in the interesting and illuminating book.

Dr Henry A. Kissinger,
US Secretary, of State, 1973-1977.

x x x

အာရှနိုင်ငံခေါင်းဆောင်များတွင် လီကွမ်ယုသည် ကျွန်ုပ် ချစ်ခင်ရသော
မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ဖြစ်သလို ကျွန်ုပ် အလေးစားရဆုံးသော ခေါင်းဆောင်

လီကွမ်ယု၊ နားဝင်မချီတဲ့ အမှန်တရားများ ၃
တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဂျပန်ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ယောက်အနေဖြင့်
G7စည်းဝေးပွဲမတိုင်မီ မစ္စတာလီနှင့် တွေ့ဆုံပြီး အာရှတိုက် ရင်ဆိုင်နေ
ရသည့် ပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်သော သူ့အမြင် သူ့အယူအဆတို့ကို
အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းများအဖြစ် ကျွန်ုပ် သိမ်းဆည်းယူခဲ့သည်။ သူ၏
ကျေနုသော လေ့လာ သုံးသပ်မှု၊ ရိုးရှင်းသော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုတို့သည် အာရှ
နိုင်ငံရေးလောကအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိလှပြီး တန်ဖိုးလည်း ကြီးလှပေသည်။

Among the political leaders in Asia, Minister Mentor Lee Kuan Yew is an especially dear friend and someone for whom I have utmost respect. Prior to attending G7 meetings as Japan's Prime Minister, I would meet with Prime Minister Lee Kuan Yew to gather his insight and opinions on issue facing Asia for sue as reference in the meetings. His astute observations and analysis of Asia politic are always extremely meaningful and valuable.

Yasuhiro Nakasone,
Japanese Prime Minister, 1982-1987

x x x

လီကွမ်ယုရဲ့ " Hard Truths to keep Singapore going " ဟာ
အထင်ကရ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်၊ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ရဲ့
စိတ်ခံစားမှုတွေဆီကို ဆက်သွယ်ပေးလိုက်တဲ့ တံတားတစ်ခုပါ။ သူ့ရဲ့
အင်တာဗျူးအတွဲလိုက်ကြီးထဲမှာ မြန်မြန်ဆန်ဆန်နဲ့ တကယ်ကြီး ပြောင်းလဲ
နေတဲ့ ကမ္ဘာကြီးထဲ စကားပူရဲ့ အခန်းကဏ္ဍနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူ့အမြင်
တွေရော စိုးရိမ်မှုတွေပါ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းကြီး ပြောထားခဲ့တယ်။ " Hard
Truths to keep Singapore going " နဲ့ ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုနဲ့ ခိုင်မာတဲ့
အနာဂတ်ဟာ အတိတ်က သင်ခန်းစာတွေအပေါ်မှာ တည်ဆောက်ယူရမယ်
လို့ သူ့ယုံကြည်ချက်ကို မီးမောင်းလက်လက် ထိုးပြထားခဲ့တယ်။ ဒါက

သည်ပင် လိက္ခမ်းယုဆိုတာ ဒီလူပဲလို့ သူ့ရဲ့ ခမ်းနားမှုကို အပို ထပ်ဆောင်း ပေးလိုက်ပြန်ပါတယ်။

Lee Kuan Yew: Hard Truths to Keep Singapore going offers rare and compelling access in to the mind of a remarkable leader and statesman. In this engaging series of new interviews, Minister Lee Kuan Yew candidly imparts his wisdom, as well as his fears, as he contemplates Singapore's role in a rapidly changing, and profoundly challenging, global society. An important addition to Lee Kuan Yew's legacy, Lee Kuan Yew: Hard Truths to Keep Singapore going illuminates his conviction that a prosperous, sustainable future must be built upon the lessons of the past.

Bill Clinton,
US President, 1993-2001

x x x

လိက္ခမ်းယုသည် စင်္ကာပူနိုင်ငံ၊ စင်္ကာပူလူမျိုး၊ စင်္ကာပူ၏ အနာဂတ်၊ စင်္ကာပူ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံရေးတို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး အမြဲတမ်း စိတ်အားထက်သန်နေလျက် ရှိတတ်သည်။ ထိုစိတ်ဓာတ်သည်ပင် စင်္ကာပူကို ကမ္ဘာနှင့်အညီ (ကမ္ဘာနှင့် ရင်ဆိုင်တန်းနိုင်အောင်) သက်ဝင်နေအောင် ဦးဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ယခု စင်္ကာပူလူမျိုး လူငယ်တို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ပုံသွင်းဖို့ ကြိုးစားနေပြန်သည်။ ယခု နောက်ဆုံးစာအုပ်သည် စင်္ကာပူ၏ အနာဂတ်အတွက် ဆွေးနွေးစရာများကို ချွန်ရစ်ထားခဲ့သည့် သူ့အတွေးအခေါ်တို့ကို မီးမောင်းထိုးပြလျက် ရှိသည်။

Lee Kuan Yew remains as always, passionate about Singapore, its citizens, its future and its relationship with its

neighbours. That passion had driven him to make Singapore vibrant and relevant, and towards this he is committed to shaping the minds of young Singaporeans. This latest book illuminates his thinking that is bound to raise discussions about the future of Singapore.

Tun Daim Zainuddin,
Malaysian Finance Minister,
(1984-1991 and 1999-2001)

x x x

လိက္ခမ်းယုဟူသည် စင်္ကာပူ အောင်မြင်မှုဇာတ်လမ်း၏ သင်္ကေတတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သမားရိုးကျ ဆိပ်ကမ်းမြို့တော်လေးတစ်ခုမှ နိုင်ငံအရွယ်အစားကို ကျော်လွှားပြီး ကမ္ဘာတန်းဝင် မြို့တော်ကြီးတစ်ခုဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ အားကျစရာ လက်တွေ့ကျလှသော အယူအဆတို့သည် ကမ္ဘာနိုင်ငံ အသီးသီးတို့ကိုပင် အကျိုးရှိစေခဲ့သလို နိုင်ငံတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် တန်ဖိုးဖြတ်မရသော အထောက်အထား (အတုယူစရာ စံနမူနာ) တို့ကိုလည်း ချွန်ထားခဲ့သည်။ လီသည် သူ့စိတ်ကို ရှင်းရှင်းထားပြီး ပွင့်လင်းပြီး (ရှင်းရှင်းထားလေ့ရှိသူပီပီ စကားကိုလည်း ပွင့်လင်းစွာ ပြောလေ့ရှိသည်။) အားပါလှသည့် စကားလုံးတို့ဖြင့် ပြောပြလိုက်သည့် အတွက် (အားပါလှသည့် သူ့စကားလုံးများက) စာဖတ်သူတွေအပေါ် အားကောင်းပြီး အချိန်ကြာမြင့်စွာ ကျန်ရစ်စေမည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ထင်ကျန်ရစ်ခဲ့မည်မှာ သေချာလှသည်။

Lee Kuan Yew is the very symbol of Singaporean success story, who transformed a back ward trading port into a thriving nation with global reach far exceeding its size. His inspiring and pragmatic ideas have provide nations of the world with invaluable reference for their development. Lee speaks

out his mind with clear, candid and forceful words that will surely have strong and lasting impact on the readers.

Lee Myung-bak,
President of the Republic of Korea,
(2008-2013)

x x x

ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း လီကွမ်းယုအပေါ်၌ ကျွန်ုပ် အလွန်အမင်း လေးစားမှု ရှိခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တွေ့ဆုံခဲ့ရသမျှ ဉာဏ်ပညာ အကြီးဆုံး၊ ပြည်သူလူထု အပေါ် အကျိုးကျေးဇူးအကြီးမားဆုံး ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်များတွင် လီကွမ်းယု က တစ်နေရာ အပိုင်ယူထားနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သူသည် တန်ဖိုးရှိသော မိတ်ဆွေကောင်းတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်ဖြင့် ဝန်ကြီး နည်းပြ (Minister Mentor) လီကွမ်းယုသည် စင်္ကာပူ တစ်နိုင်ငံလုံး အတွက် အကောင်းဆုံး အမွေအနှစ် ပေးထားခဲ့သည်။ ထိုမျှမက သူ့အမြင် သူ့အတွေးတို့သည် စင်္ကာပူသာမက ကမ္ဘာကပင် လေးစားနေကြရပြီး သူသည် စင်္ကာပူ၏ ခေါင်းဆောင်သာမဟုတ် ကမ္ဘာခေါင်းဆောင် အစစ် အမှန်တစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုထားကြရသည်။

I have extraordinarily high regard for former Prime Minister Lee Kuan Yew. He is one of the brightest and most effective world leaders that I have ever known. Besides, he is a valued friend. Minister Mentor has done a wonderful job for Singapore and, further, his views are so respected outside Singapore that he is a true world leader.

George H.W. Bush,
US president,
(1989-1993)

x x x

သူ့သူငယ်ချင်းများက ဟယ်ရီဟု ခေါ်သည့် လီကွမ်းယုနှင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွေတုန်းက ပထမဆုံး ဆုံခဲ့သည်။ သူနှင့် စကားပြောသည့်အခါ၊ သူ၏ မိန့်ခွန်းများကို နားထောင်သည့်အခါ၊ သူ့အင်တာဗျူးများနှင့် သူ့စာ တို့ကို ဖတ်မိသောအခါတိုင်း သူ့ကို အထင်တကြီး ဖြစ်ခဲ့မိသည်။ အကြောင်း ကတော့ ကမ္ဘာနိုင်ငံရေး ပေါ်လစီအပေါ်မှာ သူ့မြင်တဲ့ ရှင်းလင်း ဖြောင့်မတ် တဲ့အမြင်၊ ကမ္ဘာစီးပွားရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သူ့အမြင်နဲ့ သူ့ရဲ့ ခိုင်မာတဲ့ ကောက်ချက်တွေကြောင့် ဖြစ်သည်။ သူ ရှုမြင်တဲ့ အမြင်တွေအပေါ်မှာ လည်း မကြာမကြာ အံ့ဩတကြီး ဖြစ်ရတတ်သည်။ ထို့အပြင် အာရှတန်ဖိုး များနှင့် အထူးသဖြင့် ကွန်မြူးရှပ်ယဉ်ကျေးမှုအပေါ် ပိုပြီး အာရုံစိုက်လာတာ ကိုလည်း ကျွန်တော် သဘောကျမိသည်။ လီကွမ်းယု အရွယ်ရလာလေလေ ကွန်မြူးရှပ်ဝါဒအပေါ် သူ့သဘောထားကို ပို၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း လက်ခံ လာ၊ ဝန်ခံလာလေလေ ဖြစ်နေသည်။ ကွန်မြူးရှပ်ဝါဒ အဆုံးအမများနှင့် လက်ပွန်းတတီး ရှိစေရန် ကွန်မြူးရှပ်ဝါဒနှင့် ကျွန်တော့်ကို မိတ်ဆက်ပေး သူမှာ လီကွမ်းယု ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ဆုံးပြောချင်သည်မှာ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း စင်္ကာပူ၏ စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မယုံကြည်နိုင်လောက် အောင်ပင် သူ စွမ်းဆောင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော့်ဇနီးကတော့ ကျွန်တော်တို့မိတ်ဆွေရဲ့ တစ်သက်တာ အောင်မြင်မှုများအတွက် အကြီး အကျယ် (အလွန်အမင်း) တန်ဖိုးထား လေးစားမိသလို အားကျရုဏ်ယူစိတ် လည်း ဖြစ်မိကြပါသည်။

I met Lee Kuan Yew, whom his friends called simply Harry, the first time in the seventies. When I talked to Harry or read his speeches, interviews or letters I am always impressed because of his straight overviews of the world policy and world economy and of his firm judgment. And often I am amazed by his perspicacity. I am so fascinated by Lee's growing strong reference to Asia values and especially to the cultural tradi-

tions of Confucianism. The older Lee Kuan Yew gets, the more he declares himself to Confucian philosophy of state. It was Lee Kuan Yew who initiated me to occupying myself with teachings of Confucianism.

Last but not least, I do admire that Lee Kuan Yew has brought unbelievable and great economic success to Singapore within the last decades. My wife and I have enormous respect and admiration for my friend's life time achievements.

Helmut Schmidt,

German Chancellor, 1974-1982

x x x

မစ္စတာလီကွမ်းယုသည် ကျွန်တော် အလေးစားရဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထိပ်တန်းအဆင့် နိုင်ငံရေးသမားကြီးတစ်ယောက် ရှိရမည့် အရည် အသွေးများ သူ့ဆီမှာ စုဝေးနေတာ တွေ့ရသည်။ သူ့ကို သူတော်စင် တစ်ယောက်အဖြစ်လည်း ကျွန်တော် မကြာမကြာ ညွှန်းဆိုဖူးသည်။ ဘယ် အဆင့်မှာ တာဝန်ယူနေရသည်ဖြစ်စေ သူ့ဆီကနေ အမြဲတမ်း သင်ယူစရာ တွေ ရှိနေတတ်သည့် လူမျိုးဖြစ်သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ် သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်ခံရပြီးသည့်နောက် ၁၉၉၆ ခု၊ ဖေဖဝါရီလမှာ တရားဝင် အာရှ ခရီးစဉ်အဖြစ် သွားရောက်ရန် ကျွန်တော် ရွေးချယ်ခဲ့သည်က စင်ကာပူနိုင်ငံ ဖြစ်၏။ မိနီစတာမင်တာ (ဝါရင့်ဝန်ကြီး) လီကွမ်းယုရဲ့ အံ့မခန်း အောင်မြင်မှု ကို ဂုဏ်ယူအသိအမှတ်ပြုဖို့ ဆန္ဒပြင်းပြစွာ ကျွန်တော်မှာ ရှိနေခဲ့သည်။ သူသည် မြို့တော်နိုင်ငံငယ်လေးကို (မြို့ပြနိုင်ငံငယ်လေးကို) အာရှတိုက်၏ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု၏ ဗဟိုဌာနတစ်ခုဖြစ်လာအောင် ဦးဆောင်မှု ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

လီကွမ်းယုနဲ့ ကျွန်တော် ပုံမှန် တွေ့ဆုံဖြစ်သည်။ ယခုနှစ်တွေအတွင်း စကားတွေ အများကြီး ပြောမိကြသည်။ ပြောကြတိုင်းလည်း သူ့ဆီက ယူစရာများ ရခဲ့သည်။ နောင်လည်း ရပါလိမ့်ဦးမည်။ ကျွန်တော်ရဲ့ မိတ်ရင်း

တွေ့ရင်းအဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်ရဲ့ သူ့အပေါ် ထားရှိတဲ့ လေးစားမှုအားဖြင့်လည်းကောင်း သူ့ကို ဂုဏ်ပြုလိုက်ပါသည်။

I have the highest regard for Mr Lee Kuan Yew. He embodies, at the highest level, the values that make a great statesman. I often describe him as a sage. He is someone you will always be able to learn from, no matter the level of your responsibility. After my election as President of France in May 1995, it was Singapore, in February 1996, that I chose to make as my first official visit to Asia. I very much wanted to acknowledge the extraordinary achievement of the Minister Mentor, who had made the city-state of Singapore a centre of prosperity and stability for all Asia. I see Lee Kuan Yew regularly. We have pursued a dialogue over the years, from which I gained much, and continue to gain, I salute him with my friendship and respect.

Jacques Chirac,

French President, 1995-2007.

x x x

လီကွမ်းယုဟူသည် ခင်ဗျားတို့ကိုယ်တိုင် (လူတိုင်း) စင်ကာပူကို ရောက် အောင်သွားပြီး စင်ကာပူရဲ့ ရင်သပ်ရှုမောဖွယ် အောင်မြင်မှုများကို လာရောက် ရှုစားစေဖို့ ဆွဲခေါ်နေသည့် အမှတ်အသားတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ထို့ထက်များ ပို၍ ကံဖေးမမည်ဆိုလျှင် လဲဂျင့် (ဒုက္ခာရီဆန်ဆန်) လူသား တစ်ယောက်နှင့် အချိန်အတော်ကြာ တွေ့ဆုံခွင့် ရနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အစည်း အဝေးတစ်ခုဟာ ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ သူစကားပြောသည့် အခါတိုင်းမှာ ရင်းလင်းပြတ်သားသော အသံကို သင် ကြားနေရလိမ့်မည်။ လီကွမ်းယုအပေါ် လူတွေဘာကြောင့် အံ့ရုံစိုက်နေရသလဲဆိုလျှင် သူ၏

အသိဉာဏ် ကြွယ်ဝမှု၊ သုံးသပ်ချက် မှန်ကန်မှုနှင့် သူ၏ ခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းရည် ကောင်းမွန်မှုတို့ကြောင့်ဟု ဆိုရပေမည်။ သူက ယုံကြည်စိတ်ချ ရမှုကို ယုံကြည်သူဖြစ်ပြီး သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း စိတ်ချယုံကြည်ရသူ ဖြစ်အောင် ကျင့်ကြံနေထိုင်သည်။ သူသည် ပြောသလို လုပ်တတ်၍ လုပ်သလို ပြောတတ်သူ ဖြစ်သည်။

သူ့ကိုယ်တိုင် အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့် သတ်မှတ်နေထိုင်သည့်အတွက် စင်္ကာပူလည်း သူ့စတန်းဒတ်အတိုင်း (သူ့အဆင့်သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း) ဖြစ်နေရတော့သည်။ အရာအားလုံး ကောင်းမွန်နေရမည် ဆိုခြင်းသည်ပင် စင်္ကာပူ၏ မူဝါဒ ဖြစ်သည်။ စင်္ကာပူသည် သေးငယ်လှသည့် မြို့တော်နိုင်ငံ (မြို့ပြနိုင်ငံ) ဖြစ်သည်နှင့်အညီ သူတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်နိုင်သည့် စီးပွားရေးကို စနစ်တကျ စိစစ်ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ ကမ္ဘာမှ ပင်ဖြစ်စေ အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေနိုင်မည့် စီးပွားရေးကိုသာ ရွေးချယ်သည်။ ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံး လေကြောင်းလိုင်းကို သူတို့ ပြေးဆွဲနေသည်။ သူတို့၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအပိုင်းကလည်း အလွန် အဆင့်အတန်း မြင့်သည်။ သူတို့ သစ်ခွဉ်ယျာဉ်သည် ကမ္ဘာ့သစ်ခွဉ်ယျာဉ်များနှင့်မတူ တစ်မျိုးခြားနားလျက်ရှိသည်။ ထို့အတူ စင်္ကာပူသည် မကြီးမားလှသော်လည်း အင်အားကောင်းသည့် စစ်တပ်ကို ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြင့် ကိုယ်တိုင် ကာကွယ်ရေးကို အာရုံစိုက် ပြင်ဆင်ထားနိုင်သည်။ သို့ဖြင့် သူတို့၏ ကာကွယ်ရေး စွမ်းရည်ကို ဖန်တီးပြီးသား ဖြစ်နေသည်။

ကျွန်တော်ရဲ့ မိတ်ဆွေဟောင်းတစ်ယောက်လည်းဖြစ်၊ သူ့ဆီကလည်း လေ့လာသင်ခန်းစာ ယူစရာတွေ အများကြီး ရရှိခဲ့ရ၊ သူနဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့ရပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားတွေ ဖြစ်စေခဲ့ရသူအပေါ် ကျွန်တော်ရဲ့ အားကျဂုဏ်ယူမိခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြခွင့်ရရှိခြင်းကိုလည်း ကြိုဆိုမိပါသည်။

Lee Kuan Yew is a beacon drawing you to Singapore to see its breathtaking achievements, but even more, if you're lucky enough to spend some times with a legendary human

being. Whenever he speaks, whether the meeting is large or small, you can hear a pin drop. The reason for all attention given to Lee Kuan Yew is the universal recognition of his powerful intellect, his good judgement, and his strong leadership. He believes in accountability, including for himself. He says what he means and he means what he says.

He sets high standards for himself and has caused Singapore to do so, too. In Singapore, the object is to do everything well. As a small city-state, Singapore has succeeded in carefully selecting enterprises, be they local or global in nature, in which it can excel. It runs the world's best airline. It has a superb health system. Its orchid garden sets the bar for the world. Singapore looks to its own defence by supporting a small but powerful military, thereby creating a clear deterrent capability.

I welcome this opportunity to express my admiration for an old friend from I have learned so much and whose friendship has been a source of inspiration for so many years.

George P Shultz,

US Secretary of States, 1982-1989

x x x

ကျွန်ုပ်တို့ လက်ထက်၌ ပေါ်ထွက်လာသော ထူးခြားသည့် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များတွင် လီကွမ်းက တစ်ယောက်အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ သူသည် အလွန် အသိဉာဏ်ကြီးမားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ သူနှင့်တွေ့တိုင်း သူနှင့် သဘောမတူနိုင်သည်ဆိုစေဦးတော့ သူ့ထံမှ ကျွန်တော် လေ့လာမှတ်သားခြင်းကိုမူ ရပ်တန့်၍ မရခဲ့ပါ။ ဤ စာအုပ်သည် အထင်ရှားဆုံး သာဓကတစ်ခု ဖြစ်သည်။

Lee Kuan Yew's actions have proven that he is one of the great leaders of our time. But he is also extremely sagacious. Whenever we meet, even when I disagree, I never cease to learn from him. This book is a great example.

Dr Joseph S. Nye Jr,
University Distinguished Service Professor,
Harvard University, and author of *The Powers to lead*

လူငယ် စင်္ကာပူရီးယန်းတို့အသံ
(What Younger Singaporeans say)

ဒီစာအုပ်ဟာ ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ အတော်ဆုံးဆိုတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားကြီးတွေထဲက တစ်ယောက်ဖြစ်သူရဲ့ နက်နဲတဲ့ ဖောင်ဒေးရှင်းထဲမှာ အရှင်းလင်းဆုံး အသိအမြင်ကို ပေးနိုင်ပါတယ်။ မိန့်စတာမင်တာ လီကွမ်းယုကို ဝမ်းခိုင်မင်းရှင်းအနေနဲ့ ရှုမြင်ရတာ လွယ်ကူပေမယ့် သူ့ကို အနီးကပ်မမြင်နိုင်ဘူးဆိုရင် ဒီအမြင်ဟာ အမှားအယွင်းတွေနဲ့ ပြည့်နက်နေလိမ့်မယ်။ ဒီစာအုပ်ဟာ မစ္စတာလီကို လည်ပြန်ကြည့်မိဖို့ တိုက်တွန်းထားသလိုပါပဲ။ သူ့ကို ပိုပြီးသဘောပေါက် နားလည်သူတွေအတွက်တော့ စင်္ကာပူရီးယန်းကျေးဇူးတရားကို ဒုတိယအကြိမ်မြောက် တန်ဖိုးသိအောက်မေ့ရခြင်းပါပဲ။ သူ့အကြောင်း ရေးသားခဲ့သမျှတွေထဲမှာ ဒီစာအုပ်ဟာ အကောင်းဆုံးလက်ရာတစ်ခုပါ။

လိယွန်သန်း
(၂၇ နှစ်)၊ ဘဏ်အရာရှိ။

The book gives clearest insight yet, into the deeper foundations of a man regard as one of the finest statesmen in history. It is easy to place MM Lee in one-dimensional terms, but

fault lies with those who don't look closely enough- this book offers everyone a retake on MM Lee, and for those discerning enough, a second appraisal on the Singaporean psyche. This looks to be the most insightful piece of work on him yet.

Leon Tham,

27, banking professional

x x x

နိုင်ငံခြားမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရသူတစ်ယောက်အတွက် မိန့်စတာမင်တာ လီရဲ့ဘဝနဲ့ အတွေးအခေါ်ကို မိတ်ဆက်ပေးတဲ့ ဒီစာအုပ်ဟာ ကျေနပ်အားရ စရာပါ။ ဒီဒိုင်ယာလော့ဂ်တွေထဲမှာ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပါဝင်စီးမျောနေမိပါတယ်။ မိန့်စတာမင်တာဟာ ဘဝနဲ့ရင်းနှီးယူခဲ့ရတဲ့ အမှန်တရားတွေကို ရိုးသားစွာ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ မျှဝေဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်အတွက် သူဟာ လူတစ်ယောက်ဆိုတာထက် အိုင်ကွန် (Icon) တစ်ယောက်ဆိုရင် ပိုမှန်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ထဲမှာ သတိပေးစကားတွေ များစွာပါဝင်ပြီး ဒါတွေကို ဆုံးဖြတ်ကြရမှာကတော့ ကျွန်တော်တို့ လူငယ်တွေရဲ့ တာဝန်ပါ။

ဂျူလီယာ ချန်လီ

(၃၀- ၄၆)၊ လက်ထောက် HR မန်နေဂျာ။

To someone who has grown up abroad, this is a fascinating introducing to MM Lee's life and ideas. The dialogue made me feel a part of the conversation. MM makes a sincere attempt to share the truth of his life with us-this generation for whom he is more icon than man. And thought the words of warning are many, the decision to heed them is ours.

Julia Chan-Lee,

30, Assistant HR Manager

မိန့်စတာမင်တာ လီကွမ်ယုအကြောင်းရေးထားသမျှ စာအုပ်တွေထဲမှာ ဒီစာအုပ်ဟာ တစ်မူထူးခြားလို့နေပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ နိုင်ငံရေး သမားဟောင်းကြီးတစ်ယောက်ကို မေးလာသမျှ မေးခွန်းတွေကို လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ရိုးသားပွင့်လင်းစွာ ဖြေထားခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ပွင့်လင်းလွတ်လပ်လာတဲ့ နိုင်ငံရေးမူဝါဒကအစ လွတ်လပ်လာတဲ့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်အထိ ဖြေရခက်တဲ့မေးခွန်းတွေ မေးလာခဲ့ပေမယ့် သူ့ရဲ့ ပင်ကိုယ်စရိုက် သဘာဝအတိုင်း သူ့ရုပ်တည်ချက်ကို မရှိမဖြစ်အရေးပါတဲ့ အယူအဆအတိုင်း ခုခံကာကွယ်ခဲ့ပါတယ်။ တကယ်မတင်သင့်တဲ့ စာအုပ်ပါ။

မိုဟာမက် စာရပ် အိုမန်

(၂၁- ၄၆)၊

NUS ကျောင်းသား။

This book stand out from others on MM Lee precisely due to the refreshingly candid and probing questions posed to the elder statesman. From opening up our political system to press freedom, MM in his characteristic candour defends his position like a quintessential ideologue, despite all tough questions. Definitely worth a read.

Muhammad Farouq Osman,

21, NUS undergraduate

x x x

မိန့်စတာမင်တာဟာ မိမိယုံကြည်ရာကို ရွေးချယ်ဖို့ ကြောက်ရွံ့မှုမရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်ကို အသိအမှတ်ပြုလာပါတယ်။ တေးဂီတ၊ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုနဲ့ လိင်ကိစ္စတွေမှာ ကိုယ်ယုံကြည်ရာကို လက်ခံကျင့်သုံးဖို့ ကျွန်တော်တို့ ဝန်မလေ့ကြပါဘူး။ ခေတ်နဲ့အညီ ပြောင်းလဲလာနေတဲ့ သဘောကို နားလည်ပြီး သူ့သဘောထားတွေလည်း ပိုပြီးနူးညံ့ပျော့ပြောင်းလာနေ

ပုံရ ပါတယ်။ ဒါဟာ ရှောင်လွှဲလို့မရတဲ့ သဘာဝတရားလည်း ဖြစ်ပါတယ်။
ချန်ယုိုင်

(၂၃- ၅စံ)၊ NUS ကျောင်းသား။

MM recognizes that our generation is full of individuals who are not afraid to express themselves through their choice of music, clothing, or sexuality. He seems to have softened with age and the understanding that the times change, inevitably so.

Chan Yuping,

23, NUS undergraduate

x x x

လီမှာ ဒီလောက်ပြင်းပြတဲ့ဆန္ဒတွေ ရှိနေသေးတာကိုတွေ့ရတော့ အံ့ဩတကြီးတောင် ဖြစ်မိတယ်။ လီဟာ ဘယ်နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ရိုက်ဂဏတစ်ခုခုကိုမှ တိတိကျကျ မလိုက်ခဲ့တဲ့အတွက် စင်ကာပူကို တတိယ ကမ္ဘာနိုင်ငံကနေ ပထမကမ္ဘာနိုင်ငံဖြစ်အောင် ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်ခဲ့တာ ဆိုတဲ့အတွေးကြောင့်လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ စင်ကာပူကို ဦးဆောင်မှုပေးဖို့အတွက် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် လီရဲ့ စိတ်ဓာတ်ဦးတည်ချက်က အားမာန်အပြည့်နဲ့ချည်းပါပဲ။ ဒီလို အခြေခံစည်းစနစ်ကျပြီး စင်ကာပူကို မောင်းနှင်နိုင်၊ တွန်းပို့နိုင်တဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မျိုး လက်ရှိမျိုးဆက်ထဲမှာ ရှိမှ ရှိနိုင်ပါ့မလားလို့တောင် တွေးနေမိပါတော့တယ်။

မဟေ(ရဲ့)ရိုင်
(၂၆- ၅စံ)၊ ငွေ့ငေ့။

I was struck by the fire that Lee still has in his belly and the thought that perhaps it is Lee's lack of allegiance to any school of political or economic thought that allowed him to steer

စီကွမ်းယု နားဝင်ပချီတဲ့ အမှန်တရားများ
Singapore from third world to first, Lee's ethos of doing whatever it takes to Singapore comes out very strongly and it makes me wonder whether there are leaders with such formidability, drive and ambition for Singapore in the current generation.

Mahesh Rai,
26, lawyer

x x x

ဒီအမေးအဖြေပုံစံဟာ လတ်တလော ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ချာလီရီ.(စ်)နဲ့ လီကွမ်းယုတို့ရဲ့ အင်တာဗျူးကို အမှတ်ရမိစေပါတယ်။ အမေးအဖြေပုံစံဟာ ရိုးသားစစ်မှန်ပြီး အသက်ဝင်တဲ့ ခိုင်ယာလော့လို့ ခံစားမိတယ်။ အထူးသဖြင့် တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေ မညီမျှမှု၊ လူသားအားလုံး တန်းတူညီတူဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှုအပေါ်မှာထားတဲ့ သူ့အမြင်နဲ့ နိုင်ငံခြားသား ပညာရှင်တွေ ဝင်ရောက်လာနေတဲ့ ကိစ္စတွေဟာ အထူးသဖြင့် စင်ကာပူရီးယန်း လူငယ်တွေ ကြားမှာ ဟော့(ထ်)ဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စတွေ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဒေးပစ်ကျန်း (၂၄- ၅စံ)
Internet Start-up ပူးတွဲတည်ထောင်သူ။

The Q&A style somewhat reminded me of a recent Charlie Rose interview with Lee Kuan Yew which I fond to be candid, genuine, and more importantly, a live dialogue. Particularly, the focus on income inequality and his views on egalitarianism and foreign talent strike a very hot spot, especially among Singapore's youth.

David Zhang,
24, co-founder of an Internet start-up

x x x

ဒီအင်တာဗျူးတွေနဲ့ သူ့ကို အနာဂတ်အမြင်ရှိသူဆိုတာ မီးမောင်းထိုး ပြခဲ့တယ်။ သူ့အမြင်တွေဟာ ပွင့်လင်းပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်တွေလည်းပါတော့ ဖတ်ရတာ စိတ်ဝင်စားစရာပါ။ ဒီအင်တာဗျူးတွေကပဲ သူ့စိတ်ထဲမှာ ဘာ ရှိတယ်၊ လက်ရှိအစိုးရရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဘာရှိတယ်ဆိုတာ အရောင်တင်ပေး လိုက်တာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဒီအချက်တွေဟာ ကျယ်ပြန့်လွန်းပြီး ယေဘုယျ ဆန်လွန်းလှပါတယ်။ ဒါတွေကို အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်လိုက်ဖို့ ဆိုတာကတော့ ခပ်ခက်ခက်ပါပဲ။

ချွန်ရှီယန်

(၂၈- နှစ်)၊ ကျောင်းသား။

The interviews cast him as a seer or futurist and his views are frank, decided and interesting to read. They give a good flavour of what is in his and the government's mind. But a lot of statements are sweeping and it's hard to believe in them unconditionally.

Chew Xiang,
28, student.

x x x

ဒီစာအုပ်နဲ့ပဲ မိနိစတာမင်တာဟာ လူထုကမြင်တဲ့ လီကွမ်းယုနဲ့ မိသားစုအပေါ်ထားရှိတဲ့ လီကွမ်းယုဆိုတဲ့ ဘဝနှစ်ခုကို ဟန်ချက်ညီညီ ကျွန်တော်တို့ကို သတိပေးလက်တို့ ပြသခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ ဂျင်နရေးရှင်း တစ်ခုရဲ့ ဒါမှဒါဆိုတဲ့ ဖခင်တစ်ယောက်ပုံစံ ဆောင်ကောင်းဆောင်နေ လိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့သားသမီးတွေရဲ့ အောင်မြင်မှုအကြောင်း ပြောရာမှာ တော့ သားသမီးတွေ(မြေတွေ) ကို သူတို့ကိုယ်ပိုင် အစွမ်းအစနဲ့ ကိုယ်ပိုင် တိုးတက်ဖို့ လွတ်လပ်မှုအခွင့်အလမ်းပေးခဲ့တဲ့ မေတ္တာဓာတ်ကို တွေ့ရပြန် တယ်။ နောက်ပြီး သူ့ဇနီးနဲ့ သူ့ရဲ့ အပြန်အလှန် မေတ္တာဓာတ်မပျက်ရအောင် ထိန်းသိမ်းထားတဲ့ နူးညံ့သိမ်မွေ့မှုကိုလည်း ဆောင်ကျဉ်းခဲ့ပြန်ပါတယ်။

ကေ ချူလင်း

(၂၈- နှစ်)၊ ကိုယ်ပိုင် စီးပွားရေး။

The book remind us of the balancing act that MM had to manage as a public figure as well as a family man. He may seem like the typical father of a certain generation, in speaking of children's achievements, but it takes a certain kind of love to give the children (and grand children) the space to develop according to their abilities, and it takes a certain kind of tenderness to maintain the love with his wife.

Kay Chewlin,
28, self-employed

x x x

ဖတ်လိုကောင်းတဲ့စာအုပ်ပါ။ စာရေးဆရာတွေက မင်နိစတာမင်တာရဲ့ စကားတွေကို ဆွဲထုတ်ပြီး လူသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ သူ့ရဲ့ စိုးရိမ်ထိတ်လန့် နေရပုံတွေကို ယှက်စပ်ပြသွားတယ်။ မိနိစတာမင်တာရဲ့ မိမ္မား(Memoir) ထဲမှာ ဒါမျိုးတွေ ပါဝင်လာလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်မထားမိခဲ့တဲ့ လူသားတစ် ယောက်ရဲ့ တန်ဖိုးကို ဒီစာအုပ်မှာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

နီနီ အီလျန်နာ
(၃၂- နှစ်)

လူမှုဆက်ဆံရေး အကြံပေး။

It's an absorbing read. The writers weave in MM's personal; anecdotes to reflect his own vulnerability as a person. There is human quality to the copy that I did not quite except as MM memoir to have.

Nanny Eliana,
32, PR consultant

x x x

ဒီစာအုပ်မှာ မြင်ရခဲ့တဲ့ လီရဲ့ ဘဝအစိတ်အပိုင်းတစ်ချို့ကို လှစ်လာပြထားခဲ့တယ်။ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်၊ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်၊ အတွေးအခေါ်ပညာရှင် တစ်ယောက်ဆိုတာကို သာမန်လူသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ပါ နှိုင်းယှဉ်ပြသထားခဲ့ပါတယ်။ သူ့မိသားစုဘဝအကြောင်း ပြောပြတဲ့အခန်းမှာဆိုရင် စာတစ်မျက်နှာထဲမှာကိုပဲ ကျွန်မဖြင့် ငိုရ၊ ရယ်ရ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ရဲ့ ပုဂ္ဂလိကဘဝဟာ နိုင်ငံကို ခေါင်းဆောင်မှုနဲ့ သိပ်မဆိုင်လှဘူးလို့ မစွတာလီ ဆိုခဲ့ပေမယ့် ပြည်သူ့ပြည်သားတွေကတော့ ကိုယ့်ခေါင်းဆောင်ရဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ မဆိုင်တဲ့ စိတ်နေစရိုက်ကိုလည်း သိချင်နေတတ်ကြပါတယ်။ ဒါမှလည်း ခေါင်းဆောင်ရဲ့အပေါ်မှာ ပိုပြီးတိတိကျကျ ကောက်ချက်ချနိုင်ကြမှာပါ။ ဒီစာအုပ်ဟာ ဒီထက် စောစောထွက်ခဲ့ရင် ကောင်းမှာပဲလို့ တွေးခဲ့မိပေမယ့် အခုထွက်လာတာကိုလည်း ကျေနပ်မိပါတယ်။

ဖီယွန်နာ ချန်
(၂၈- နှစ်)၊ ဂျာနယ်လစ်။

The book displays rarely-seen side of him: what he's like as a person, as compared to a leader, or a politician, or thinker. The chapter of family made me laugh and cry, sometimes on the same page. Contrary to what MM Lee says in the book about a politician' personal life having no bearing on his ability to lead a country, I think people are eager to know their leader's real personalities so they can form a more complete judgement of them. I wish this book had been available earlier, and I'm glad it is now.

Fiona Chan,
28, Journalism

x x x

ကျွန်မမိဘတွေလို ဒုက္ခတွေ ပင်လယ်ဝေခဲ့ရတဲ့ မိသားစုတွေအတွက် စင်္ကာပူဟာ ထိုးဖောက်ထွက်ဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ အများကြီးပေးခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်မမိဘတွေအတွက်တော့ တစ်သက်တာ အမှတ်တရ ဖြစ်နေကြရမှာပါ။ သူတို့ သင်ကြားခွင့်မရခဲ့တဲ့ တက္ကသိုလ်ပညာရပ်တွေကို သင်ကြားနိုင်ဖို့ ကျွန်မနဲ့ ကျွန်မမောင်ကို နိုင်ငံခြားကို ပညာသင်လွှတ်ဖို့ဆိုတာ သူတို့အိပ်မက်ထဲမှာတောင် မရှိနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ သူတို့ရဲ့ နိုင်ငံအပေါ် ချစ်စိတ်၊ အနိုးရအပေါ် ဂုဏ်ယူစိတ်တွေဟာ ကျွန်မနလုံးသားထဲမှာ အထင်ကရ စွဲမြဲလို့ နေပါတော့တယ်။

မိချယ် ရှိစလင်း တန် ပွေလင်း။
နယူးဆော့(သ်)ဝေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသူ။

My family will always remember that Singapore has given so many opportunities even to those suffering from most tragic circumstances, the way my parents did. They could never have imagined that they would be able to afford sending both my brother and me abroad for an education that they missed. Their love for this nation and their pride in our governance has remained imprinted in my heart.

Michelle Joycelyn Tan Huiling,
22, student at the University of New South Wales

x x x

ကျွန်းနိုင်ငံသေးသေးလေးဖြစ်ပေမယ့် စင်္ကာပူဟာ ငါတို့နိုင်ငံလို့ ထုတ်ဖော်ပြောခွင့်ရတာကို ကျွန်မ အမြဲတမ်း ဂုဏ်ယူမိပါတယ်။ ကျွန်မတို့မှာ တစ်ရိပ်ရိပ်တိုးတက်လာနေတဲ့ စက်မှုစီးပွားရေးရှိတယ်။ နယူတို အိုင်ဒင်တတီ (Identity) ရှိတယ်။ စင်္ကာပူဟာ ကျွန်မနလုံးသားထဲမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ တစ်နေရာစာ ရှိနေပါတယ်။ စင်္ကာပူနဲ့ ကျွန်မရဲ့ ဆက်ဆံရေးကလည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုပိုလို့ နွေးထွေးခိုင်မြဲလာတယ်။ ကျွန်မတို့နိုင်ငံရဲ့

မဖွံ့သားတဲ့ကာလတွေ၊ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားခဲ့ရတာတွေကို လေ့လာမိလေလေ ကျွန်မတို့နိုင်ငံကို ပိုပြီး ချစ်မြတ်နိုးလေလေပါပဲ။

အဲလက် သီဟာ တန်

(၁၅- နှစ်)၊ ရပ်ဗဲလ်(စ်) အမျိုးသမီးကျောင်း။

I have always been proud to call Singapore my home and although we are a small island nation, we have a burgeoning industry and a youthful identity. Singapore has a very special place in my heart and the connection that has developed between me and country has only grown stronger with each year, as I learn more about humble beginnings and our struggle for independence.

Alethea Tan,
15, Raffles Girls' school

လီကွမ်းယုရဲ့ အမှာစာ

စင်ကာပူနဲ့ပတ်သက်လို့ အမြဲတစေပူပန်နေရတာက ကျွန်တော့် ယုံကြည်မှု တစ်ခုကနေ ပေါက်ဖွားလာတာပါ။ အထူးသဖြင့် ၃၅ နှစ်အောက်ငယ်တဲ့ လူငယ်တွေဟာ စီးပွားရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အခက်အခဲတွေကို သူတို့ကိုယ်တို့ ခိုင် မကြံ့တွေ့ခဲ့ကြရဘူး။ ဒီတော့ စင်ကာပူရဲ့အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဆီက ကျရောက်လာနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်တွေကိုလည်း သဘောမပေါက်ကြဘူး။ ဥပမာ အားဖြင့် ၁၉၉၁ခု။ သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားနေ့ ကျင်းပနေစဉ်မှာ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်တွေ စုပေါင်းပြီး ကိုတာ တင်ဂီမှာ (Kota Tinggi)လေထီးတပ်တွေ ခုန်ဆင်းပြီးပူးတွဲစစ်ရေး လေ့ကျင့် ကြတယ်။ ဒါကြောင့် အမျိုးသားနေ့စစ်ရေးပြစစ်တပ်အပြင် အခြားစစ်တပ် တွေကိုပါ ကင်းလှည့်လှုပ်ရှားစေခဲ့ရတယ်။ သူတို့ စင်ကာပူထဲ ကျူးကျော်လာ မယ်လို့တော့ မယုံကြည်ပါဘူး။ မြောက်ရုံလှနဲ့ရုံသဘောလောက်ပဲလို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီဒေသတွင်းမှာ ဘယ်သူက အကောင်းလဲဆိုတာ ကျွန်တော် တို့ကို သတိပေးရုံသဘောလောက်သာပါ။ ကျွန်တော်တို့မှာ အဆင့်မြင့် အင်အားကောင်းပြီး စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်တဲ့ စစ်တပ်အင်အားရှိနေဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီစစ်တပ်ဟာ စင်ကာပူကို ကာကွယ်ဖို့တင်မကပါဘူး။ လိုအပ်ရင် ဓားတို့ကိုပါ ပြန်လည်တိုက်ခိုက်နိုင်တဲ့ စစ်တပ်မျိုးဖြစ်နေရမယ်။ တကယ်တော့ အားကောင်းမောင်းသန်စစ်တပ် မရှိဘူးဆိုရင် ဒီလိုဖိအားပေးမှု

အမျိုးမျိုးတွေအောက်မှာ တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားနေရလိမ့်မယ်။ ဒီမိအားတွေ ကို မလေးရှားကရော အင်ဒိုနီးရှားကပါ ပေးလာနိုင်ပါတယ်။

ဒီလိုစစ်တပ်မျိုးရှိနေပုံ ပြင်ပက မြိမ်းလုံး ခြောက်လုံးတွေကြောင့် လမ်းကြောင်း အလွယ်တကူ လွဲမသွားနိုင်တဲ့ စီးပွားရေးအင်အားလည်း ကောင်းနေမှရမယ်။ စီးပွားရေးဆိုတဲ့ အခြေခံမူဝါဒတွေ အမြဲတမ်းပြောင်းလဲ ပေးနေရသလို တစ်ဖက်သားကိုဆွဲဆောင်နိုင်တဲ့ စက်မှုစီးပွားရေးဝန်ဆောင်မှု တွေလိုတယ်။ ပညာပိုတတ်လာတဲ့ လူတန်းစားတွေနဲ့ ကိုက်ညီမှုရှိအောင် ပိုကောင်းတဲ့အရည်အသွေး၊ အရည်အချင်းတွေလည်း လိုအပ်လာတယ်။ လတ်တလောအနေအထားအရ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေကို စည်းရုံးရာမှာ ကျွန်တော်တို့ အောင်မြင်မှုတွေ ရနေခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မလေးရှား၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနဲ့ ဒေသတွင်းက ဝင်ရောက်နေထိုင်သူတွေ၊ နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားတွေကို ခေါ်ယူလက်ခံထားရတယ်။ တကယ်လိုသော ဒီလို လာရောက်နေထိုင်သူတွေ၊ နိုင်ငံခြားသားအလုပ်သမားတွေ မရှိခဲ့ဘူးဆိုရင် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို ကျော်ဖြတ်သွားကြ လိမ့်မယ်။ ဒီလို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို လက်လွှတ်ခံတာဟာ ရူးသွပ်မှု သက်သက်ပါ။ အဓိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေတိုင်းဟာ ကျွန်တော်တို့ အခြေခံ စီးပွားရေးကို အင်အားကောင်းစေပြီး ပိုလည်း ကျယ်ဝန်းလာစေပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် အချို့အခန်းကဏ္ဍတွေမှာ အဆင်မပြေဖြစ်ရုံလောက်နဲ့ နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးကို အကြီးအကျယ်ထိခိုက်ပုံ ဖြစ်နိုင်ချေ ပိုနည်းလာပါတယ်။

စီးပွားရေးနဲ့ ကာကွယ်ရေးဆိုတာ ခွဲခြားလို့မရပါဘူး။ စီးပွားရေး အင်အား မတောင့်တင်းပဲ 3G-SAF လို စစ်တပ်ကိုအဆင့်မီအောင် ထိန်း မထားနိုင်ပါဘူး။ 3G-SAF မှာ နှစ်အနည်းငယ်ကြာတိုင်း နယူးဂျင်နာရေး ရှင်း မစ်ဆိုင်းတွေနဲ့(new-generation missiles)သင်္ဘောတွေ၊ လေယာဉ် တင် သင်္ဘောတွေ၊ ရေငုတ်သင်္ဘောတွေနဲ့ အမြဲတမ်း အစားထိုးလဲလှယ် ပေးနေရတယ်။ ပင်လယ်ရေကြောင်းလိုင်းတွေလည်းအမြဲပွင့်နေရမယ်။ ဒီတော့ စွမ်းရည်ရှိတဲ့ ရေတပ်အားလည်း အရေးပါလာပြန်တယ်။

ဒီအကြောင်းတွေဟာ စိတ်လွတ်ကိုယ်လွတ်ပြောလို့ရတာမျိုးတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ အိမ်နီးချင်းတွေကို သွားစသလိုဖြစ်နေနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့

ကျွန်တော်တို့ ပိုပိုတိုးတက်ပြီး သက်ဝင်လှုပ်ရှားမှုတွေ ရှိလာလေလေ အိမ် နီးချင်းနိုင်ငံတွေက ခံရခက်လေလေဆိုတာကိုတော့ ဘယ်တော့မှ မေ့ထား လို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့မြို့တော်မြင်ကွင်းဟာ အမြဲတမ်း ပြောင်းလဲ နေတယ်။ အခုဆိုရင် ကမ္ဘာပေါ်မှာ အခမ်းနားဆုံးမြို့တော်စင်တာကြီး တွေထဲမှာ တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်နေပြီ။ မရိနာဟာ ဗင်းနစ်မြို့တော်မှာရှိတဲ့ ပီယက်ဇာ(Piazza) နဲ့ အဆင့်တူမှာ ရှိနေပါတယ်။ ဒါက ဂျပန်က ကင်ရို တန်ဂိုနဲ့ တရုတ် (အမေရိကား)က အိုင်အမ်ပေ (I-M-Pei) ဆိုတဲ့ မြို့တော် ပုံစံချသူနှစ်ဦးရဲ့ မတူညီတဲ့ အကြံဉာဏ်ပေးမှုကြောင့်ပါ။ သူတို့တစ်ဦးချင်းစီ က မတူညီတဲ့ အကြံဉာဏ်တွေကိုယူပြီး မရိနာဘေးကို ပိုပြီး သေးသွားအောင် တည်ဆောက်ယူကြတယ်။ ဒီဘက်ကမ်းကနေ ဟိုဘက်ကမ်းကိုမြင်ရတော့ ပိုပြီးဆွဲဆောင်မှုရှိတဲ့ ပီယက်ဇာလေးဖြစ်သွားတာပေါ့။

ကျွန်တော်ရဲ့ တတိယကိုယ်ရေးမှတ်တမ်းထဲမှာ စီးပွားရေး၊ ကာကွယ် ရေးမှာ အားနည်းနေမယ်ဆိုရင် အန္တရာယ်ရှိနေပြီဆိုတာ လူငယ်တွေ ယုံကြည် လာအောင် အခန်းတစ်ချို့မှာ ထည့်သွင်းရေးသားခဲ့တယ်။ အခု ကျွန်တော် တို့ လုံခြုံအေးချမ်းနေတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့က အားကောင်းနေလို့ပါ။ ကျွန်တော်ရေးခဲ့တဲ့ အခန်းတစ်ချို့ကို အုပ်ဖု(က်)ကွမ်ဆီ ပို့ပေးလိုက် တယ်။ သူက ကျွန်တော်သာ ဒီအတိုင်းပဲထပ်ရေးရင် လူငယ်တွေက 'လာပြန်ပြီ ဓာတ်ပြားဟောင်းကြီး' လို့ ပြောကြလိမ့်မယ်လို့ဆိုပါတယ်။ သူနဲ့ သူ့အပေါင်း အပါတွေက ခက်ခဲတဲ့ မေးခွန်းတွေ ကျွန်တော်ကို မေးကြမယ်။ ဒီမေးခွန်း တွေကလည်း သူတို့ကိုယ်တိုင်နဲ့ လူငယ်တွေဆီက တုန်ပြန်သံတွေ၊ သံသယ တွေကို အခြေခံတဲ့ မေးခွန်းတွေ၊ ဒါတွေကို ဖြေပေးပါလို့ အကြံပြုလာတယ်။

ဒီစာအုပ်ဟာ အဲဒီဦးတည်ချက်ကို ထိမှန်စေလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့် ရပါတယ်။ ကျွန်တော်ပြောသမျှတွေကို ပုံစံမပျက်စေဘဲ စာရေးသူတွေက အမေးအဖြေပုံစံထဲကို ထည့်သွင်းကြတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ အဓိက မက်ဆေ့ချ် ကတော့ ကျွန်တော်ဟာ ဓာတ်ပြားဟောင်းကြီးကိုပဲ ထပ်တလဲလဲ ဖွင့်ပြနေ တယ်လို့ ယူဆနေကြရင် အားလုံးနောင်တတွေနဲ့ အသက်ရှင်နေကြရလိမ့် မယ်။ ကမ္ဘာနဲ့ဒေသတွင်းဖြစ်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်း ပေါင်းများစွာကို ကျွန်တော် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတယ်။ ဒီအခက်အခဲတွေကို အနီးကပ်

ရှုမြင်သုံးသပ်ရင်း အခြေခံအမှန်တရားတွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေကိုမှထုထားရင် ဒါမှမဟုတ် အလေးဂရုမပြုရင် အန္တရာယ်နဲ့ကြုံတွေ့ရလိမ့်မယ်။

စီးပွားရေးအင်အား မတောင့်တင်းပဲ ကာကွယ်ရေးအင်အားလည်း မတောင့်တင်းနိုင်ဘူး။ ကာကွယ်ရေးမရှိရင် စင်ကာပူဆိုတာလည်း မရှိနိုင် တော့ဘူး။ ဒါတွေမရှိရင် သူတစ်ပါးအပေါ် မှီခိုနေရမယ်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ တွေရဲ့ အနိုင်ကျင့်ခြိမ်းခြောက်တာကို ခံနေရမယ်။ လူဦးရေ လေးသန်းသာ ရှိတဲ့ ဒီကျွန်းနိုင်ငံသေးသေးလေးမှာ ဒီလိုစီးပွားရေးအင်အား၊ နိုင်ငံရေး အင်အား တောင့်တင်းနေဖို့ဆိုရင် ဒီနိုင်ငံရဲ့အစိုးရဟာ စွမ်းဆောင်ရည် အမြင့် မားဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံနိုင်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ခိုင်မာပြတ်သား သူတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားမှ ရလိမ့်မယ်။ ပညာပိုတတ်လာပြီး ယုံကြည်မှု ပိုကောင်းလာတဲ့လူငယ်တွေက စင်ကာပူဟာ အခြေခံကောင်းကောင်း ရှိနေပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် အရင်လို ယိုင်နဲ့နဲ့အနေအထားမျိုး မဟုတ်တော့ဘူးလို့ ယုံကြည်လာကြလေတော့ ဒီတောဝန်ဟာ အခုပိုပြီး ရှုပ်ထွေးကျယ်ပြန့်လာနေ တယ်။ ဘယ်တော့မှ မပြောင်းလဲတဲ့အမှန်တရားကတော့ ဒီလို စင်ကာပူ လုံလုံ ခြုံခြုံရှိနေဖို့ အတော်ဆုံးလူတွေကသာ ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်မယ်ဆိုတာပါပဲ။

လိက္ခံယု

စင်ကာပူ (ဩဂုတ်လ ၂၀၁၀)

x x x

Foreword

My abiding concern for Singapore arises from my belief that younger generation, especially those below 35, had never seen the harsh economic conditions. They therefore do not know the threats we face from neighbouring countries. For example, on our National day, 9 August 1991, the Malaysian and the Indonesian armed forces held joint exercises at Kota Tinggi with parachute drops. Hence we mobilized our forces, in addition to forces parading for the National day celebra-

tions. I did not believe they wanted to invade us, but they wanted to intimidate and con us, so that we know our place is at the bottom of the pecking order in the region. We need a study, strong and capable SAF, not only to defend Singapore but return blow for blow when necessary. If we do not have this strong SAF, we are vulnerable to all kinds of pressures, from both Malaysia and Indonesia.

To have such an SAF, we need a robust economy that is not easily put off-course by external shocks. The economy needs constant renewal of its structure and of the type of industries and services it attracts, those that require higher skills to match a better-educated population. We have been successful for the present in attracting investments.. So we have had to bring in immigrants and foreign workers from Malaysia, China, India and the region. If we do not have these immigrants and foreign workers, the economic opportunities will pass us by. To miss these investments would be stupid. Every major investment strengthens and expands the base of our economy and makes it less likely that we will be badly affected by a downturn in any particular sector.

The economy and defence are closely interlinked. Without strong economy growth, we can not keep up the kind of 3G SAF, one that every few years has to renew its equipment with new-generation missiles, ships, aircraft and submarines. We need the sea lanes to Singapore to be open; hence a capable navy is crucial.

These are sensitive subjects that we can not talk freely about because they would provoke our neighbours. But never

forget that the more prosperous and vibrant we are, the more the angst of the people in our region. Our city skyline is ever changing. We now have one of the most splendid city centers in the world, a marina equivalent to the Piazza in Venice. That is what two famous city planners advised us to do—Kenzo Tange of Japan and I.M. Pei of China (and United States)

Because of their separate and independent advice, We reclaimed the bay and made the marina smaller so that each side can see the other side and so it becomes an attractive piazza, and not a huge bay.

I wrote a few chapters for a third volume of my memoirs to convince the younger generation that if we are weak, either in our economy or in our armed forces, we are at risk. We are safe because we are study and robust.

I sent these few chapters I had written to Han Fook Kwang. He replied that if I write my thoughts in that way, the younger generation will say, "Ah, it is the same old tune." He and his colleagues suggested that they put hard questions to me, the kind of doubts and disbeliefs that they have gathered in feedback from a younger generation, and some that they themselves had. They suggested they confront me with these hard questions and get my answers on them.

I hope this book has achieved that purpose. I spent many hours spread over several months. The authors have put them in question-and-answer format so that they do not paraphrase my words. My main message is: If you think I am just playing a broken record, you may live to regret it. I have lived through many economic and political crises in the region and the world.

These have crystallized some fundamental truths for me that we forget or ignore at our peril.

Without a strong economy, there can be no strong defence. Without a strong defence, there will be no Singapore. It will become a satellite, cowed and intimidated by its neighbours. To maintain a strong economy and strong defence all on a narrow base of a small island with our four million people, the government must be led by the ablest, most dedicated and toughest. The task will become more complex as a more educated and confident electorate believe that Singapore has created a study base and need not be as vulnerable as before. What will never change is that only the best can lead and secure such a Singapore.

Lee Kuan Yew

Singapore (August 2010)

အပိုင်း(၁)

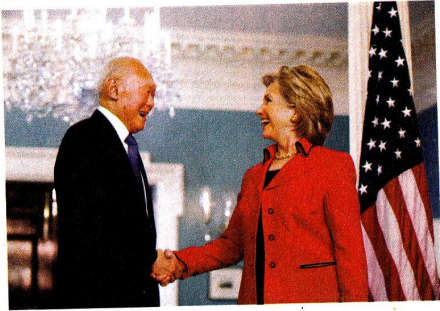
မစ္စတာလီ လမ်စဉ့်ပုံ
(၁၉၃၀ ခုနှစ်)

၁၉၇၆ ခုနှစ်၌ တရုတ်သမ္မတ ဖော်စီတုန်းနှင့် တွေ့ဆုံနေသည့် မစ္စတာလီ

မစ္စတာလီတို့ဇနီးမောင်နှံ

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၂၆ ရက်နေ့က ဟီလာရီကလင်တန်နှင့် တွေ့ဆုံနေစဉ်

ဖစ္စတာလီအား အမေရိကန်သမ္မတ အိုဘားမားက ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့ အိမ်ပြုတော်၌ လက်ခံတွေ့ဆုံစဉ်

အခန်း(၁)မိတ်ဆက်

စင်္ကာပူ (သို့) ရွှံ့မြေပေါ်ဆောက်တဲ့ အထပ် (၈၀) တိုက်တစ်လုံး

ဒီအခန်းတစ်ကတော့ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားတို့ဆီ ပထမဆုံး လှမ်းပစ်လိုက်တဲ့ စကားလုံးတွေပါပဲ။ ဒီစာအုပ် ထွက်ပြီးပြီးချင်းမှာပဲ အဲဒီနှစ်နှိုင်းအဖွဲ့အစည်းတွေဆီက အသံတွေလည်း တော်တော်ကြီး ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ထွက်လာခဲ့တယ်။ သူတို့က စင်္ကာပူကို မနာလိုဘူးဆိုတဲ့ ဝေါဟာရတွေ ထပ်တလဲလဲသုံးထားသလို စီးပွားရေးနဲ့ ကာကွယ်ရေး မတောင့်တင်းရင် စင်္ကာပူလည်း ပျောက်သွားမယ်။ တခြားကြောင့်မဟုတ်ဘူး၊ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားကြောင့်ဆိုတာ အခိုင်အမာ ယုံကြည်ထားတယ်။

ဒီနေရာမှာ အသွင်ကွဲ တူညီနေမှုက စင်္ကာပူက အိမ်နီးချင်းတွေရဲ့ ဘေးရန်ကို ကြောက်နေရသလို မြန်မာပြည်ကတော့ ပြည်တွင်းထဲမှာပဲ အကွဲအပြဲတွေက ရင်ကြားစေ့လို မရနိုင်သေးဘူး။

ဒီအခန်းတစ်မှာ ကျွန်တော်သဘောကျမိတဲ့ အချက်ကတော့ လူကြီးလူငယ်တွေရဲ့ မတူညီတဲ့မြင်ပုံပါ။ လူငယ်တွေက သဘောထားပိုပြီး နူးညံ့လာချိန်မှာ လူကြီးတွေက ပိုပြီးတင်းမာနေတတ်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကလေးပါ။ ဘယ်သူမှန်မလဲဆိုတာကတော့ သမိုင်းကပဲ (အနာဂတ်ကပဲ) အဆုံးအဖြတ်ပေးလိမ့်မယ်။

လူငယ်တွေက 'မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားက စင်္ကာပူအပေါ် အရင်လို

ခါးခါးသီးသီး မရှိတော့ဘူး' လို့ ဆိုချိန်မှာ လီကွမ်းယုကလည်း လီကွမ်းယု ဆိုတဲ့အတိုင်းပဲ 'ငါတို့ကို လာချရင် သူတို့လည်း နာမှာပဲဆိုတာ သိနေကြလို့ ငြိမ်နေတာ' ဆိုတဲ့အမြင်ကို လက်မလွှတ်ဘူး။

GDP ရဲ့ 5/6 ရာခိုင်နှုန်း ကာကွယ်ရေးအတွက်သုံးတာ၊ အတော်ဆုံး ဝန်ကြီးကို ကာကွယ်ရေးမှာ နေရာချထားတာဟာ အလကားသက်သက် မဟုတ်ဘူး။ အန္တရာယ်ရှိလို့၊ သိလို့ လို့ ဆိုပါတယ်။ သူ့စာကိုဖတ်ရင်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက ကာကွယ်ရေးအသုံးစရိတ်ဆီကို စိတ်ရောက်သွားမိပြန် ပါတယ်။ လိုပါတယ်။ မြန်မာပြည်မှာလည်း ခိုင်မာတဲ့၊ အင်အားတောင့် တင်းတဲ့စစ်တပ် လိုပါတယ်။

မြန်မာပြည် မလိုတာက အကျင့်ပျက်စစ်အရာရှိတွေပါ။

ဒီအခန်းမှာ လီကွမ်းယုကို အမှတ်ပြည့် ပေးလိုက်ရမှာကတော့ သောက် သုံးရေနဲ့ ငြိမ်းခြောက်လာနိုင်တဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို NEWater ပရောဂျက်နဲ့ စင်္ကာပူဟာ သူ့ရေကို သူ့သောက်နိုင်ပြီဆိုတဲ့ မဟာဗျူဟာ အောင်မြင်မှုနဲ့ ဒီမဟာဗျူဟာနဲ့ အိမ်နီးချင်းတွေကို တပ်လှန့်လိုက်ခြင်းပဲလို့ ထင်ပါတယ်။ ။

Question & Answer

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ မှန်တယ်ထင်တဲ့ ပုံရိပ်အတိုင်း စင်္ကာပူကို ပုံဖော်ခဲ့တာလို့ တချို့ဝေဖန်သူတွေက ဆိုကြပါတယ်။ ဥပမာ အမြဲ တမ်း စိုးရိမ်စိတ်နဲ့ နေရတာမျိုးပါ။ ဘာကြောင့်များ စင်္ကာပူ ကျ သွားနိုင်တယ်လို့ အမြဲစိုးရိမ်ကြောင့်ကြနေရတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင် စင်္ကာပူကိုလည်း ဒိန်းမတ်၊ နယူးဇီလန်၊ လက်ချင်စတိန်း၊ လူဇင်ဘတ်တို့လိုပဲ မြင်ကြည့်ချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စင်္ကာပူဟာ အန္တရာယ်စုနဲ့ထဲမှာ ရှိနေတယ်။ တကယ်လို့ စင်္ကာပူအစိုးရနဲ့ စင်္ကာပူလူထုက အိမ်နီးချင်းတွေထက် လုံးဝ ပိုမသာဘူးဆိုရင်၊ ကိုယ့် ကိုယ်ကို မကာကွယ်နိုင်ဘူးဆိုရင် စင်္ကာပူလည်း ပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါက ငါတို့မျိုးဆက်ရဲ့ အမြင်သက်သက် မဟုတ်ပါဘူး။ နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးဌာနကို ရောက်လာသူတွေ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတွေ၊ စင်္ကာပူ ရဲ့ အခြေအနေကို သိသူတွေအားလုံး ဒီလိုပဲ မြင်ကြပါတယ်။ ဒီအခြေအနေ ကို မျက်ကွယ်ပြုထားမိရင် အားလုံး ဒုက္ခရောက်ကုန်မယ်။

စင်္ကာပူတိုးတက်လာဖို့ အကူအညီပေးချင်တဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံမရှိဘူး။ အခု တိုးတက်လာခဲ့တာတောင်မှ တစ်ချိန်က သူတို့ရဲ့ သယံဇာတကိုမှီပြီး တိုးတက်လာတာလို့ ထင်ကြတယ်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို ကြိုဆို ခဲ့တဲ့နောက် စီးပွားရေးပေါ်လစီကို တွေ့မြင်သွားကြတဲ့အခါမှသာ သူတို့ အမြင်တွေ ပြောင်းသွားကြတာပါ။ ပြီးတော့ သူတို့လည်း ဒီအတိုင်း လိုက် လုပ်လာကြတယ်။ အခု ငါတို့က အချိန်အကြာကြီး မသေဘဲ ရှင်ကျန်ခဲ့တော့

ဒေသတွင်းမှာ ရှေ့ကရောက်လာတယ်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဆက်ဆံရေး၊ အခွင့်အရေးတွေကို အဓိအရ ရယူနိုင်တဲ့ အားကောင်းမောင်းသန် မူဝါဒတွေ လက်ကိုင်ထားမယ်ဆိုရင် နောင်နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်နဲ့ တစ်ရာအထိ စင်ကာပူ ရှင်သန်သွားနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။

မေး ။ ။ အားကောင်းမောင်းသန်မူဝါဒ (Strong System) ဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုတာပါလဲ။ PAP ပါတီကပဲ အာဏာကို ဆုပ်ကိုင်ထားမယ်ဆိုတဲ့ သဘောလား။

ဖြေ ။ ။ PAP ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အခြားအစိုးရတစ်ခုပဲဖြစ်ဖြစ် ငါ့အနေနဲ့ စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ လက်ရှိအစိုးရ ပီအေပီကို အကဲဖြတ်ဖို့ ဒီနေရာကို ရောက်လာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်နဲ့ ပြည်သူလူထု၊ အဲဒီခေါင်းဆောင်ပိုင်းနဲ့ လူထုတစ်ရပ်လုံးရဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အတွေးအခေါ်နဲ့ ယုံကြည်မှုတွေအထိ ရောက်အောင် တွေးစေချင်ပါတယ်။

မေး ။ ။ စင်ကာပူဟာ ပုံမှန်နိုင်ငံ (a normal country) တစ်ခု မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို လူတော်တော်များများက နားမလည်ကြဘူး။

ဖြေ ။ ။ ဒီနံးမတ်တို့၊ နော်ဝေတို့မှာ အလယ်အလတ်အဆင့် အစိုးရလောက်နဲ့ ရပ်တည်နိုင်တယ်။ စင်ကာပူက မရပ်တည်နိုင်ဘူး။ လူထုယန္တရားကြီးတစ်ခုလုံး လျော့ကျသွားမယ်။ အရေးပါတဲ့ဥပဒေတွေ လျော့ကျသွားရင် အဖွဲ့အစည်းတိုင်းရဲ့ အရည်အသွေးတွေလည်း ကျသွားမယ်။ သူထက်သာနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို သူလောက်မှ အဆင့်မရှိတဲ့လူက အကဲခတ်ရင် (အကဲဖြတ်ရင်) မှန်ဖို့မလွယ်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ကိုယ့်လောက် အဆင့်မရှိတဲ့သူတွေဆီက သတ်မှတ်ချက်ကို မေးလည်းမေးမနေကြတော့ဘူး။ ကိုယ့်ထက်သာပေမယ့်လို့ သူကတော့ ငါ့ထက်သာတယ်' လို့ မှတ်ချက်ပေးသူလည်း တွေ့ရခဲပါတယ်။ ခပ်ညှဲညှဲလူတစ်ယောက် ထိပ်တန်းရောက်သွားပြီဆိုရင်တော့ စစ်စတန်တစ်ခုလုံး ပုံကျတော့တာပဲ။ ရှောင်လွှဲလို့မရဘူး။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ ပြောသလို စင်ကာပူက တကယ်ပဲ အန္တရာယ်

ရှိတဲ့ အနေအထားမှာ ဟုတ်ပါသလား။ တခြားနိုင်ငံသေးသေးလေးတွေမှာလည်း နိုင်ငံရေးပါတီ(တွေအကြား) အားပြိုင်မှုတွေ ရှိနေပြီး စင်ကာပူမှာ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုအားပြိုင်မှု အားမကောင်းရတာလဲ။ မစ္စတာလီက ပုံကြီးချဲ့နေရာများ မရောက်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ နိုင်ငံရေးအားပြိုင်မှုကို မတားမြစ်ပါဘူး။ ငါတို့တားမြစ်တာက ပါလီမန်နဲ့ အစိုးရထဲမှာ မစွဲတဲ့လူတွေ ပါဝင်လာမှာကို တားဆီးတာပါ။ အရည်အသွေးရှိတဲ့ လူတိုင်းကို ကြိုဆိုပါတယ်။ အမှန်တကယ် အလေးအနက်ထားရမယ့် ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ယောက်ကထပြီး စင်ပြိုင်အစိုးရထောင်မယ်ဆိုရင် သိပ်ကောင်းတာပေါ့။ စင်ကာပူမှာ ရွေးစရာရှိသွားတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူ့ရှေ့တန်းတင်လိုက်တဲ့ သူ့လူတွေကိုတော့ ကြည့်ကြရပါလိမ့်ဦးမယ်။ စင်ကာပူဟာ အန္တရာယ်မရှိဘူးလား။ ဒါဆို ဒီအစိုးရက ဘာကြောင့် ကိုဒီပီရဲ့ ငါးရာခိုင်နှုန်းကနေ ခြောက်ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကာကွယ်ရေးအတွက် သုံးနေရတာလဲ။ ငါတို့က အရူးတွေလား။ မင်းတို့ သိပါတယ်။ ဒီအစိုးရက ကပ်စေးနဲ့တဲ့အစိုးရပါ။

NEWater ဆိုတဲ့ ရေရရှိရေးအတွက် ရေဆက်သွယ်ဖို့ မြေအောက်ရေပိုက်လိုင်းတွေမှာ ဒေါ်လာ ၃.၆၅ ဘီလီယံ ကုန်ကျခံခဲ့ကြတယ်။ ရေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်သူ့ကိုမှ အားကိုးစရာ မလိုအောင်လို့ပဲ။

စင်ကာပူ အန္တရာယ်မရှိဘူးလား။ ဒါကို သူတို့ အခွင့်အရေးယူလိုက်ရင် အားလုံးသေပြီ။ ပင်လယ်ရေကြောင်းလိုင်းတွေ ဖြတ်တောက်လိုက်မယ်ဆိုရင် စီးပွားရေးလည်း ရပ်သွားမယ်။ ဒီအတွက် ငါတို့အဖြေက ဘာလဲ။ ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ၊ ပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင်ကာကွယ်ရေးစုမိန့်ရည်၊ ပြီးတော့ အမေရိကန်နဲ့ သဘောတူလက်မှတ်ထိုးထားတဲ့ လုံခြုံရေးအခြေခံမူဝါဒ (Security Framework)။

ဘာကြောင့် ကာကွယ်ရေးမှာ ထိပ်တန်းဝန်ကြီးကို ခန့်ထားရသလဲ။ အရေးမကြီးလှဘူးဆို။ သူဟာ ကက်ဘီနက်ထဲမှာ ဝန်ကြီးချုပ်ပြီးရင် သူပဲ။ အမာဆုံး၊ စွမ်းရည်အရှိဆုံး ဝန်ကြီးပဲ။ ငါတို့ဟာ လူလားမြောက်လာတဲ့ ကမ္ဘာထဲ နေနေကြရတာပါ။ ဘာကြောင့် စင်ကာပူ ငြိမ်းချမ်းတာလဲ။ စင်ကာပူကို လာထိရင် ပြန်ပေးရမှာလည်း ရှိတယ်ဆိုတာ သိကြလို့ပဲ။ တစ်ယောက်

ယောက်က ငါတို့ကိုလာတိုက်ရင် ပြန်ပေးရမယ့်လျော်ကြေးက ပိုများသွားနိုင်တယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်ထားကြလို့ပဲ။

မေး ။ ။ ဒီအဖြေက ပုံမှန်နိုင်ငံတစ်ခုမဟုတ်ဘူးဆိုတာရဲ့ အဖြေမဟုတ်သေးဘူးလားလို့။

ဖြေ ။ ။ ဒါတွေကို ပြောလိုက်မိတဲ့အတွက် ခွင့်လွှတ်ပါ။ မင်းနဲ့ငါ ဉာဏ်ရည်ချင်း တူတယ်ဆိုရင်တောင် ငါက လောကကြီးထဲမှာ (၈၅) နှစ်နေခဲ့ပြီး အတက်အကျတွေ အားလုံးကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရပြီပြီ။ အသက် (၃၂) နှစ်ကစလို့ ဒီနိုင်ငံ အလုပ်ဖြစ်သွားအောင် ဘယ်လိုများလုပ်ရပါ့မလဲလို့ တစ်သက်လုံး စဉ်းစားနေခဲ့ရတာပါ။

အစပထမတန်းကတော့ ငါတို့ရှင်သန်ဖို့အတွက် မလေးရှားနဲ့ပေါင်းရမယ်။ နို့ဖို့ မရှင်သန်နိုင်ဘူးလို့ ယုံကြည်ခဲ့တယ်။ ငါတို့ ရေ၊ ငါတို့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း၊ ငါတို့ ပို့ကုန်၊ ပြီးတော့ စင်္ကာပူအတွက် သွင်းကုန်တွေဟာ အများအားဖြင့် မလေးရှားကပဲ။ အဲဒါက အဲဒီအချိန်တုန်းက။ ဒီကိစ္စ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ တန်ကုက တရုတ်လူမျိုးတွေကို မနှစ်မြို့လို့။ ဒီနောက် နည်းလမ်းရှာကြတယ်။ နောက်ဆုံး မလေးရှားထဲကို ပေါင်းဝင်လိုက်ကြတယ်။ နောက်မှ ငါတို့သိလိုက်ရတာက မလေးလူမျိုးတွေ အသာစီးယူတဲ့ မလေးရှားနိုင်ငံထဲမှာ စင်္ကာပူ ခြေချုပ်လက်ချုပ် မိသွားပြီဆိုတာပဲ။ မလေးရှား ပြောင်းလဲလာခဲ့သလား။ သူတို့ ဘယ်လိုပြောင်းလဲခဲ့ကြသလဲ။

ဩဂုတ်လ (၉) ရက်နေ့ မလေးရှားကနေ ခွဲထွက်ခဲ့တော့ ဘာကြောင့် ငါငိုခဲ့ရသလဲဆိုတာ သိသလား။ ငါတို့ ချီတက်ပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့ကြတဲ့ ထောင်သောင်းမကတဲ့ လူထုကြီးကို ချန်ထားခဲ့ရလို့။ သူတို့ ဒုက္ခရောက်နေရစ်မှာကို ခံစားရလို့။ ပြီးတော့ ခေါင်းဆောင်မဲ့သွားတဲ့ လူနည်းစုလူမျိုးကွဲတွေ။ စင်္ကာပူမှာ ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည် ထပ်အားဖြည့်ခဲ့ရတယ်။ ဒီကြားထဲ စင်္ကာပူမှာ အန္တရာယ်မရှိပါဘူးလို့ မင်းကပြောတော့ ငါ့မှာ ပြောစရာကတော့ 'ဘုရား ... ဘုရား ...' ဆိုတာပဲ ရှိတော့တယ်။

SAF (Singapore Armed Forces) က ကွန်မန်ဒါတွေကို သွားမေးကြည့်။ လူငယ်တိုင်း ဘာကြောင့် နှစ်နှစ် စစ်တာဝန်ထမ်းနေရသလဲ။

ကပ်စေးနဲ့တဲ့ အစိုးရက ဘာကြောင့် ဂျီဒီပီရဲ့ ၂/၆ ရာခိုင်နှုန်း ကာကွယ်ရေးအတွက် သုံးနေရတာလဲ။ ဂယောင်ချောက်ချားနဲ့ ကြောက်နေကြတာလား။ ဒါမှမဟုတ် ဒါဟာ ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးဖို့ တစ်ခုတည်းသော ရွေးချယ်စရာ ဖြစ်နေလို့လားလို့ မေးကြည့်ပါ။

ဒီလို စိုးရိမ်မှုတွေအပေါ်မှာ လျှော့မတွက်သင့်ဘူး။ ဒါတွေဟာ တကယ့်ပြဿနာတွေပဲ။ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်နိုင်ခဲ့လို့ ဒီနေ့ ဒီလိုဖြစ်နေတာ။ ဒီလိုမဟုတ်ရင် ခံသွားရမယ်။

ငါတို့ ရေပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ နောက်ဆုံး ရေနဲ့ပတ်သက်ပြီး စပယ်ရှယ်လစ် မဖြစ်ခင်အထိ ဘာကြောင့်များ ငွေတွေ ဒါလောက် သုံးနေရတာလဲလို့ မစဉ်းစားမိဘူးလား။ ငါတို့ ဂျီဟိုင်းကရေကို လိုတယ်ဆိုတာ မဟာသီယာက သိတယ်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှာ ရေအရောင်းအဝယ် စာချုပ်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးတော့မှာဆိုတော့ ရေနဲ့ပတ်သက်ပြီး အခက်အခဲတွေ တော့မှာဆိုတာကိုလည်း ငါတို့ သဘောပေါက်ထားတယ်။ ဒီနောက် ငါတို့က NEWater ကို ရှာတွေ့ခဲ့တာပဲ။ သူက ငါတို့ နောက်နေတယ်တောင် ထင်တာ။ ကဲ ... စင်္ကာပူမှာ အန္တရာယ်မရှိဘူးလား။

ဒီလို စိုးရိမ်မှုတွေကို လျှော့မတွက်သင့်ဘူး။ တကယ့်ပြဿနာကြီးတွေ။ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်မှာ ကိုယ်ရပ်တည်နိုင်ခဲ့လို့ ဒီနေ့ ဒီလိုနေနိုင်တာ။ မဟုတ်လို့ကတော့ ခံသွားရမယ်။ လုံခြုံရေးကောင်စီက ဝန်ခံကတိကဝတ်တွေ ချပေးခဲ့တယ်။ ကဲ ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ။ ကူပိုက်ကို ကယ်တင်ဖို့ ဘယ်သူတွေသွားခဲ့သလဲ။ အမေရိကန်တွေ။ ဘာကြောင့်လဲ။ ရေနံကြောင့်။ ပြီးတော့ ကူပိုက်ဘေးက ဆော်ဒီအာရေးဗျ။ ငါတို့ ရေငတ်နေရင် ဘယ်သူလာရေတိုက်မှာလဲ။ အမေရိကန်တွေလား။ နီး။ ငါတို့ရေ ငါတို့ရအောင် ရှာသောက်တယ်။ ငါတို့ဘာသာ ငါတို့ကယ်တင်တယ်။

မေး ။ ။ အရင် စင်္ကာပူခွဲထွက်ပြီးစကနဲ့နှိုင်းယှဉ်ရင် ဒီနေ့ မလေးရှားက သူတို့ပြည်တွင်းရေးကိုပဲ တစိုက်မတ်မတ်လုပ်ဖို့ အာရုံကျလာတော့ စင်္ကာပူအပေါ်မှာထားတဲ့ သူတို့ သဘောထားတွေ ပြောင်းလဲလာတယ်လို့ မထင်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါကို မင်းတို့ ယုံကြည်သလား။ ငါတို့လေယာဉ်ကွင်းရဲ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထိပ်တန်းအဆင့်ကို ကျော်တက်ဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။ ကမ္ဘာ့ခုံရုံးရဲ့ အဆုံးအဖြတ်နဲ့ စင်္ကာပူက ပတ်ဒရာ ဘရန်ကာကို ရလိုက်ပြီး မလေးရှားက မစ်ဒယ် ရော့ခ် (Middle Rocks) ကို ရလိုက်တယ်။ ဒီနှစ်ခုရဲ့ နယ်ခြားစည်း မခတ်ရသေးဘူး။ ၁၉၄၁ ခု ရပ်ဖဲ(လ်)ကောလိပ်မှာ တက်နေ တုန်းက ကေဒါက ကျောင်းသားတစ်ယောက် ပြောတာကို ငါမမေ့သေးဘူး။ မင်းတို့ တရုတ်တွေ သိပ်များလွန်းတယ်တဲ့။ တကယ်က တရုတ်တွေက ဈေးဆိုင်တွေကို ပိုင်ဆိုင်ကြတယ်။ ပြောမယ့်သာ ပြောတာ၊ သူနေတဲ့ ကေဒါ မှာ တရုတ်က နည်းနည်းလေးပဲရှိတယ်။

မလေးရှားနဲ့ ပူးပေါင်းလိုက်ရင် အဲသလို လူမျိုးစွဲစိတ်တွေ ပျောက် သွားမယ်လို့ ငါထင်ခဲ့မိတယ်။ ငါများသွားတယ်။ တန်ကုက တရုတ်ဆို လုံးဝ အလိုမရှိတာ။ သူက လူကောင်းပဲ။ သူ့မှာ တရုတ်မိတ်ဆွေတွေ အများကြီး ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့စိတ်ထဲမှာ မလေးရှားလူမျိုးက အမြဲတမ်း နံပါတ်တစ် ဆိုတဲ့ဝါဒ။ အဲဒါ သူ့ရဲ့ လူမျိုးရေးအမြင်ပဲ။

မေး ။ ။ ဒါဆိုရင် နိုင်ငံရေးသဘောထားတွေ မပြောင်းသေးဘူး ပေါ့။ တချို့ပြောနေကြတာကတော့ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်ခေါင်း ဆောင်တွေလက်ထက်မှာ ဒီလို စိတ်ဓာတ်တွေ ပျောက်သွားလိမ့် မယ်တဲ့။

ဖြေ ။ ။ မလေးရှားရဲ့ ဘယ်မျိုးဆက်က ဒီလိုအခြေခံပြောင်းလဲမှုကို ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ ကြိုးစားနေကြသလဲ။

မေး ။ ။ ဒါဆို ဘယ်တော့မှ မပြောင်းလဲဘူးပေါ့။

ဖြေ ။ ။ 'ဘယ်တော့မှ' ဆိုတဲ့စကားက အချိန်သိပ်ကြာလွန်းနေမယ်။ လတ်တလော ပြောင်းလဲဖို့ အလားအလာတော့ မမြင်မိဘူး။ စင်္ကာပူမှာ လုံးဝမတူညီတဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေရှိတယ်။ ငါတို့က လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ 'မဲရစ်တိုကရေစီ'။ ငါတို့က လူမျိုးစုတွေရဲ့ကြား၊ လူမှုရေးနဲ့ စီးပွားရေး မတူညီမှုတွေကြားမှာ ညီမျှခြင်းတစ်ခု ရှာဖွေနိုင်ခဲ့တယ်။

ငါ့ဆွေမျိုးတွေ ကွာလာလမ်းပုံမှာ ရှိတယ်။ သူတို့ မလေးရှားကနေ အပြီးအပိုင် ထွက်သွားပြီး ဩစတေးလျမှာ အခြေချနေကြတော့တယ်။ ငါတို့ မှာက စင်္ကာပူရှိတယ်။ ဒီမှာ ရိုးမြေကျ နေထိုင်သွားကြဖို့လည်း ဆန္ဒရှိကြ တယ်။ ငါတို့နိုင်ငံမှာနေသရွေ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတွေနဲ့ သဟဇာတ ဖြစ်နေသရွေ့ စင်္ကာပူက ဘာမှမဖြစ်ဘူး။ အေးအေးဆေးဆေးပဲ။

အခုဆိုလိုတာက မတူညီတဲ့လူအဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံရေးခံယူချက်တွေ ကြောင့် အတူလက်တွဲပြီး အလုပ်လုပ်လို့ မရဘူးလို့ ပြောနေတာမဟုတ်ဘူး။ မလေးရှားနဲ့ အာဆီယံနဲ့ အတူလက်တွဲ အလုပ်လုပ်လို့ရတယ်။ မဟာသီယာ နဲ့ ငါနဲ့ဆိုရင် အခုထိ သဘောတူစာချုပ်တွေ လက်မှတ်ထိုးနေကြတုန်းပဲ။

အတူလက်တွဲ အလုပ်လုပ်ဖို့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ချစ်နေစရာ မလိုဘူး။ အကျိုးအမြတ် ရယူလိုမှုက ခံစားချက်ကိုတော့ ပယ်ဖျက်မပေးနိုင် ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အားပိုကောင်းအောင်တော့ မောင်းနှင်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်။ ဝန်ကြီးချုပ် နာဂျစ်ရာဇတ်ဆိုရင်လည်း ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်တဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ပဲ။ သူက ငါတို့နဲ့ ပူးပေါင်းအလုပ်လုပ်ချင်တယ်။ ဘာလို့ထင် သလဲ။ မလေးရှား အကျိုးအမြတ်ရနိုင်လို့။ ဒါပေမဲ့ သူ့နိုင်ငံထဲက နိုင်ငံရေး သမားတွေလို လူတွေရဲ့ ခံစားချက်နဲ့ ခံယူချက်ကို သူကောင်းကောင်း ကိုင်တွယ်နိုင်မှ ရလိမ့်မယ်။ မလေးရှားအတွက် အကျိုးအမြတ်ရနိုင်မယ့် ပရောဂျက်တွေအတွက် ဘယ်လောက်အထိ သူတို့စိတ်လိုလက်ရ ရှိကြသလဲ ဆိုတာနဲ့ စင်္ကာပူအတွက် အကျိုးအမြတ်ကိုရော သူတို့ဖက်က ကူညီဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်နေကြပြီလားဆိုတာကို မလေးရှားခေါင်းဆောင်တိုင်း စဉ်းစား ထားသင့်တယ်။ ဒီမေးခွန်းကို ငါတို့က မေ့သွားမှာ မဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူနဲ့ မလေးရှားတို့ ခြားနားချက် ဒီထက် ပိုကွာ သွားမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့က ပိုအားကောင်းတဲ့ ဆွေရင်းမျိုးရင်း တွေလိုဖြစ်လာပြီး ဆက်ဆံရေးပိုအဆင်ပြေမလာနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အဖြေက 'ရက်စ' နဲ့ 'နီး' ပဲ။ ဒါဆို သူတို့ ငါတို့အပေါ် ဗိုလ်ကျလို့ မရတော့ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ထဲမှာတော့ ပိုပြီးခံရခက်နေလိမ့် မယ်။ 'စင်္ကာပူကို ခွဲထွက်ခွင့် မပြုခဲ့သင့်ဘူး' ဆိုတာ သူတို့ အမြဲတမ်း

ပြောနေကျစကား။ မလေးရှားသတင်းစာတွေကို မတ်ကြည့်။ တန်ကုက စင်္ကာပူကို ခွဲထွက်ခွင့် မပြုခဲ့သင့်ဘူးဆိုတာ အခုအထိ ရေးနေကြတုန်းပဲ။

အစက ဒါတွေကို ငါကြိုသိခဲ့တယ်ထင်သလား။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တုန်းက ငါ့ရင်ထဲမှာ တော်တော်ကြီး ပေါ့သွားလို့ 'ဟုတ်ပြီ၊ လွတ်လပ်ရေးရပြီ။ နိုင်ငံရေးထဲကို ငါဝင်တော့မယ်' လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ ရှိတဲ့ငွေလေး တွေကို တရားရေးဘက်မှာ ရင်းနှီးလိုက်တယ်။ အဲသလိုနဲ့ နိုင်ငံရေးလောက ထဲ ရောက်မှန်းမသိ ရောက်သွားရော။ အဲဒီအချိန်မှာ သိလိုက်ရတာက ငါ့ကိုယ်တိုင် ကွန်မြူနစ်ဝါဒရဲ့ အကျဉ်းသား ဖြစ်နေခဲ့ရပြီဆိုတာပဲ။ ဒီတော့ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ မကြီးစိုးနိုင်တဲ့ မလေးရှားဆိုကို ငါရောက်သွားတယ်။ မလေးရှားရောက်တော့ မလေးဗိုလ်ကျစိုးမိုးရေးနဲ့ သွားပြီး ထိပ်တိုက်တိုးနေပြန် ရော။ နှစ်နှစ်အတွင်း ငါတို့ကို မောင်းထုတ်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ ငါတို့ လုပ်စရာရှိတာက စင်္ကာပူ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်ကိုယ် ရပ်တည်နိုင်အောင် ကြိုးစားကြဖို့ပဲ။

ဒီပြဿနာတွေကို အစကတည်းက ကြိုသိခဲ့ရင် နိုင်ငံရေးထဲကို ငါ ရောက်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ ၁၉၅၉ ခုကနေစလို့ အသစ်ပြန်ကြိုးစားကြည့်ပါ လားလို့ မင်းတို့ကပြောကြည့်။ ငါကတော့ 'လုံးဝ' ပဲ။ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒီလို ရလဒ်တွေရဖို့ လုံးဝမဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဒါတွေပြောရရင် အများကြီးပဲ ကွ။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာ ငါနဲ့ ဗြိတိသျှလေဘာအစိုးရရဲ့ ဆက်ဆံရေး၊ ပြီးတော့ ဗြိတိသျှတပ်တွေ ရုတ်သိမ်းသွားတဲ့ ၁၉၇၅ ခုအထိ ကွန်ဆာမေးတစ်အစိုးရ နဲ့ ဆက်ဆံရေး၊ စုံလို့ပဲ။ သတိရမိတယ်ကွ။ အဲဒီနောက် သမ္မတဆူဟာတို နဲ့လက်တွဲပြီး စင်္ကာပူကို အခြေကျအောင် ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ ဆူဟာတိုက ရှဉ့်လည်းလျှောက်၊ ပျားလဲစွဲဝါဒကို သဘောပေါက်တယ်။ အင်ဒိုနီးရှားနဲ့ စင်္ကာပူ ပူးပေါင်းအလုပ်လုပ်ရင် ပိုအဆင်ပြေနိုင်မယ်။

အဲဒီနောက် ရာဇက်နဲ့ပေါင်းခဲ့တယ်။ သူက ဆုံးသွားပြန်ရော။ ပြီးတော့ ဟူစီနိုအုန်း။ သူလည်း ကြာကြာ မခံပြန်ဘူး။ အဲဒီနောက် မဟာသီယာ။ သူက ငါဟာ နှိမ်လို့မရဘူးဆိုတာကောင်းကောင်းသိတယ်။ ငါတို့ မလေးရှား ပါလီမန်ထဲမှာ အတူတူတွေ့ကြတုန်းက ငါက ဘာကိုမှ အကြောက်အလန့် မရှိတဲ့ကောင်ဆိုတာ သူသိထားတယ်။

ဂိုချောက်တောင်တက်လာတော့ မဟာသီယာက ငါနဲ့သဘောတူထား တာတချို့ကို ပြောင်းလဲပြင်ဆင်လိုကြောင်း ပြောလာတယ်။ ဒါနဲ့ ဂိုချောက် တောင်ကို ငါပြောတယ်။ သူပြောင်းချင်တာတွေသာ ပြောင်းပေးလိုက်ရင် မင်းတော့ ဒုက္ခရောက်ပြီသာ မှတ်ပေးတော့လို့။ သဘောတူထားတယ်။ ဒါပဲ။ ပြီးပြီပေါ့။ မဟာသီယာက ဒါကို လုံးလုံးမကျေနပ်ဘူး။ ဒါနဲ့ ဂိုချောက်တောင် က ပြန်ပြောတယ်။

'ခင်ဗျားက ဟိုဟာပြောင်းချင်၊ ဒီဟာပြောင်းချင်နဲ့ ကျွန်တော်တို့က ဒါတွေကို လုပ်မပေးနိုင်ဘူး' တဲ့။

ငါတို့ NEWater ပရောဂျက် မအောင်မြင်ခင်က ရေအရောင်းအဝယ် အတွက် နှစ်တစ်ရာတိုးပြီး စာချုပ်ချုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီနောက် မဟာသီယာက ရေဂါလံတစ်ထောင်ကို သုံးရင်းဂစ် ပိုတောင်းတယ်။ အကြောင်းကတော့ ဟောင်ကောင်က တရုတ်ဆီက ရေဝယ်ရာမှာ ဂါလံတစ်ထောင်ကို နှစ်ရူပီး တောင် ပေးရလို့တဲ့။

နည်းပညာတွေ တိုးတက်လာတယ်။ သောက်ရေသန့် ရရှိရေးအဖွဲ့ ကလည်း မနေမနား အားထုတ်ကြတယ်။ အခု ငါတို့ ရေသောက်ဖို့ အလုံအလောက်ရှိနေပြီ။ မဟာသီယာ တော်တော် စိတ်ညစ်သွားတယ်။ သူက ငါတို့ကို ရေနဲ့ခြိမ်းခြောက်ပြီး ငွေပိုရနိုင်သလောက်ရအောင် ကြိုးစား နေခဲ့တာ။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်နဲ့တွေ့တဲ့ မလေးတိုင်းကတော့ စင်္ကာပူက စိတ် ကသိကအောက်ဖြစ်စရာ၊ သူတို့စင်္ကာပူအစိုးရနဲ့ မိဒီယာကလည်း ဘယ်တော့မဆို မလေးဆိုရင် ကန်ထုတ်ပစ်မှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒါကြောင့် တော့ မလေးရူးနဲ့ စင်္ကာပူ စစ်ဖြစ်စရာမလိုပါဘူးတဲ့။

ဖြေ ။ ။ အေး ဒါဆိုကောင်းတာပေါ့။

မေး ။ ။ ဒါဆိုရင် စိတ်အေးစရာပဲပေါ့။

ဖြေ ။ ။ တကယ်တော့ စင်္ကာပူက သူ့ကိုယ်သူ ကာကွယ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ... ။

မေး ။ ။ ဒီလိုမဟုတ်ဘူးထင်တယ်။ မလေးရှားရဲ့ ကမ္ဘာ့အမြင်မှာ စင်္ကာပူက အကျိုးမဝင်ပါဘူး။ စိတ်ကသိကအောက်ဖြစ်စရာ အနည်းငယ်သဘောလောက်တင်ပါ။

ဖြေ ။ ။ ဒါဆို မလေးရှားအလုပ်သမားဝန်ကြီးပြောတာကို နားထောင်ကြည့်။ 'စင်္ကာပူကနေ ပြန်လွတ်ခံလိုက်ရတဲ့ မလေးလူမျိုးသုံးသိန်းအတွက် ကျွန်တော်တို့ အလုပ်အကိုင်တွေ ဖန်တီးပေးထားပြီးသားပါ' တဲ့။ ကဲ အလုပ်အကိုင်တွေက ဘယ်မှာလဲ။ 'ငါတို့က နိုင်ငံကြီး၊ ပြဿနာမရှိ၊ ငါတို့လူမျိုးကို အချိန်မရွေး ပြန်ခေါ်နိုင်တယ်' ဆိုတာ ပြချင်ရဲ့ပဲ။ ဘာကြောင့် သူတို့က နိုင်ငံကြီး ဝိုက်ကျစိုးမိုးရေးဝါဒရှိနေရတာလဲ။

မေး ။ ။ သူတို့အဆိုအရကတော့ မလေးရှားက စင်္ကာပူအကြောင်း စဉ်းစားတာထက် စင်္ကာပူက မလေးရှားအကြောင်း စဉ်းစားနေတာက ပိုနေတယ်ဆိုလားပဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီအကြောင်း ငါတို့မပြောခဲ့၊ မကြံစည်ခဲ့ပါဘူး။ ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ်ပဲ စဉ်းစားတယ်။ ဒါက သူတို့ပြောနေတာပါ။ မလေးဘာသာနဲ့ သတင်းစာတွေကို ဖတ်ကြည့်။ တစ်ခါတစ်ခါ အင်္ဂလိပ်လို သတင်းစာမှာတောင် ပါသေးတယ်။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်ထင်တာကတော့ ချက်ချင်းကြီးတိုးတက်လာတဲ့ စီးပွားရေးကသာ အန္တရာယ်ရှိပြီး နိုင်ငံရေးကတော့ ဒီလို မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေက အဓိက အရေးပါတဲ့ အချက်တွေ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဖြေ ။ ။ မေးခွန်းကကို အဓိပ္ပာယ်နှစ်ခုဖြစ်နေတယ်။ ဘဏ္ဍာရေးမတောင့်တင်းရင် ကာကွယ်ရေးလည်း မတောင့်တင်းဘူး။ ညီညွတ်ညွတ်နဲ့ အတူတကွ လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ ပညာတတ်ပြည်သူတွေမရှိဘဲ ဒီနှစ်ခုစလုံးကလည်း မဖြစ်နိုင်ပြန်ဘူး။ ဘဏ္ဍာရေးကို တောင့်တင်းအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ လူသားအရင်းအမြစ်ကနေ ရနိုင်သမျှ ပိုရအောင် လုပ်ယူရတယ်။ လူထုကို လေ့ကျင့်ထိန်းကျောင်းပေး၊ စုစည်းပညာပေး၊ အခြားကမ္ဘာနိုင်ငံတွေနဲ့

သူတို့ကို ဆက်သွယ်ပေး၊ အဲသလို အင်တာနေရှင်နယ်ဖြစ်လာ တာဟာ နိုင်ငံအတွက် အဓိကတန်ဖိုးတွေ ဖြစ်လာတယ်။ (အထက်က စာပိုဒ်နှစ်ခုကို ဒီထက်ပိုပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှင်းအောင် ရေးလိုက်ရင် ပိုကောင်းပါမယ်။)

ဒုတိယအချက်ကတော့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို ငါတို့က ကျော်တက်လာနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကလည်း သူတို့က ငါတို့ကို ကြီးကိုင်းဖို့ ကြိုးစားလို့။ စင်္ကာပူမှာ လူမျိုးပေါင်းစုံရှိတယ်။

၁၉၆၈ ခုတုန်းက ငါ အမေရိကကိုရောက်ခဲ့တယ်။ ဥရောပတစ်တိုက်လုံးက အေးအေးဆေးဆေး လုပ်နေချိန်မှာ အမေရိကန်တွေက သူတို့ စက်ရုံတွေကို ကမ္ဘာ့အနှံ့ တိုးချဲ့ တည်ဆောက်နေကြတယ်။ ငါတို့လည်း အမေရိကန်တွေအတိုင်း လိုက်လုပ်ခဲ့တယ်။ တရုတ်၊ ထိုင်ဝမ်နဲ့ ဟောင်ကောင်မှာ ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးဖြစ်နေတယ်။ သိပ်အန္တရာယ်မကင်းဘူး။ ဒီတော့ သူတို့က စင်္ကာပူကို အခြေချဖို့ ရွေးချယ်ကြတယ်။ သူတို့လိုအပ်တဲ့ အနေအထားတွေဖြစ်အောင် တို့ဘက်က ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက် စင်္ကာပူဟာ ကွန်ပျူတာစင်တာတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက်မှ ပက်ထရိုဗီဇီကယ်ဘက်ကို ငါတို့ ဦးပြန်လှည့်ခဲ့ကြတယ်။

အခု ငါတို့ရနေတဲ့ စီးပွားရေးအနေအထားဟာ မဟာသီယာ မက်မက် မောမော လိုချင်နေတဲ့ အနေအထားပဲ။ ဥပမာ ... ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်း။ တို့ဆီကနေ သင်္ဘောတွေဖြတ်ယူဖို့ တန်ပြန်ပီလီပ ဆိပ်ကမ်းကို သူ တည်ဆောက်ခဲ့တယ်။ ရထားလမ်းကြောင်းဖြတ်တောက်ဖို့ သူဆန္ဒရှိလာပြန်တယ်။ ဒီရထားလမ်းက ဂျူရောင်းဆိပ်ကမ်းနဲ့ တန်ပြန်ပါဂါကို ဆက်သွယ်ထားတာ။ တာရင်ဂနူက ကျောက်သံပစ္စည်းတွေ အိတ်စပိုလုပ်ကြဖို့ပဲ။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှာ ရထားလမ်းလည်း ပိတ်သွားတယ်။ ပြီးတော့ ကလန်းဆိပ်ကမ်းဖက် ဦးလှည့်ကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အခု တန်ပြန်ပီလီပ ဆိပ်ကမ်းပေါ့။ သူတို့သဘောထားက ငါနိုင်ရင် ပြီးရော ပြီးရော ဝါဒ 'I win, you lose' ပဲ။ အင်ဒိုနီးရှားကလည်း သိပ်မကွာလှဘူး။ ဂျကာတာ ဆိပ်ကမ်းနားက Tanjung Priok ဆိပ်ကမ်းကို ပုဂ္ဂလိကပိုင် ချပေးတော့မယ်ဆိုတော့ သူတို့ ဘာပြောတယ်ထင်လဲ။ နိုး စင်္ကာပူတဲ့။ အဲဒီဆိပ်ကမ်းကို ဟောင်ကောင်က ဟူချီဆန်ကို ပေးလိုက်တယ်။ ဘာတန်ဆိပ်ကမ်းကိုလည်း

သူတို့ တိုးချဲ့ကြတယ်။ တို့ဆီက ကာစတန်မာတွေကို ဖြတ်ပို့ပေးပုံ။

ငါတို့ကို သူတို့ကြည့်မရတာက ငါတို့က နိုင်ငံတကာနဲ့ ဆက်ဆံနေ သူတွေဖြစ်လို့ပဲ။ ဒီလိုနိုင်ငံတွေက တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ရှိနေတာ။ လူဖြူတွေကို ကြည့်။ တောင်အာဖရိက၊ အာဖရိက၊ ဩစတေးလျ၊ နယူးဇီလန်၊ ကနေဒါ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ရှိတယ်။ တကယ်တော့ လူယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းကကိုပဲ လူတွေ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချ နေထိုင်နေကြတဲ့ မဆုံးနိုင်တဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုပဲ။

နောက်ဆုံး တတိယအချက်ကတော့ စင်ကာပူလူထုပဲ။ တို့က တစ် ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ထိုင်ပြီး ငြင်းခုံနေကြရင် ဘယ်လိုလုပ် တိုးတက် လာမလဲ။ တို့လွတ်လပ်ရေး ရပြီးတဲ့နောက် ဘာဖြစ်လို့ အင်္ဂလိပ်စာကို ရုံးသုံးအဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့တယ်ထင်သလဲ။ ငါ့ရဲ့ မိမိများ(ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်း) ထဲမှာ ဒီအကြောင်း ထည့်ရေးခဲ့ပြီးပြီ။ တရုတ်ဘာသာစကားကို ရုံးသုံးထားဖို့ တော်တော်များများက ဆန္ဒရှိကြတယ်။ သူတို့ ထောက်ပြတာက တရုတ် ပြည်ဟာ စုပါဝါဝါဖြစ်လာပြီး တရုတ်စကားဟာလည်း အရေးပါတဲ့ ဘာသာ စကားတစ်ခု ဖြစ်လာတော့မယ်ပေါ့။ သူတို့ကို ငါစိုက်ကြည့်လိုက်တယ်။ မင်းတို့မှာ ဒီပြဿနာမျိုး ရှိနေသကဲ့။ မင်းတို့နဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး လုပ်ရလိမ့်မယ်။ စင်ကာပူကို သီရိလင်္ကာပုံစံ ဖြစ်သွားမှာကို မလိုလားဘူး။ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးတဲ့နောက် အင်္ဂလိပ်စာကို ရုံးသုံးအဖြစ်က ဖျက်သိမ်းပြီး ဆင်ဟာလ ဘာသာကို ရုံးသုံး လုပ်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ အင်္ဂလိပ်စာ ကောင်းကောင်း တတ်ထားတဲ့ တမီး(လ်)တွေ ဘာမှအသုံးမကျ ဖြစ်သွားရော။ အဲဒီနောက် ပြဿနာပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင် ဆက်တက်တော့တာပဲ။

ငါ့အကြောင်းပြချက်တွေက ရှင်းပါတယ်။ နံပါတ်တစ် ... ပြည်တွင်း ရေး တည်ငြိမ်အေးချမ်းရမယ်။ လူတိုင်း တန်းတူအခွင့်အရေး ရှိရမယ်။ လူတိုင်းအင်္ဂလိပ်စာ သင်ရမယ်။ ဘယ်သူမှ အင်္ဂလိပ်မဟုတ်တော့ ဘယ်သူမှ အခွင့်အရေး ပိုမရဘူး။ ဒုတိယက ... ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးလောက သုံးစွဲတဲ့ ဘာသာစကား။ ၁၉၆၀ ခုတွေမှာ တရုတ်က ဘာစီးပွားရေးတွေများ ရှိနေ လို့လဲ။ တရုတ်ပစ္စည်း၊ တရုတ်ဆေး၊ တရုတ်ပိန္နဲဆေး၊ ဒါပဲ။ အမေရိကန် တွေ TV ကနေ လုပ်ချလိုက်တော့ အင်္ဂလိပ်စကားက ကမ္ဘာကို ပြန့်သွားရော။ အခု အင်တာနက်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို မြှိမ်နေပြီ။ အခု ငါတို့က ပညာရေးဌာန

ချုပ် ဖြစ်နေပြီ။ အာဆီယံနိုင်ငံတွေက အင်္ဂလိပ်စာသင်ရမယ်လို့ သိလာကြပြီ။ ဒါဆို ငါတို့က ရှေ့ကရောက်နေနင့်ပြီးသားပဲ။

ဘယ်အချက်က ငါ့ကိုမောင်းနှင်ခဲ့တာလဲ။

ပြည်တွင်းတည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးပဲ။ လူတိုင်းကို တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံတယ်။ မင်းလုပ်နိုင်တာတွေပေါ် အခြေခံပြီး ငါတို့ဆုံးဖြတ်ချက် ချတယ်။ ဒါဟာ တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးပဲ။ လူမျိုး၊ ဘာသာစကား၊ ကိုးကွယ်တဲ့ဘာသာတွေကို ကြည့်မနေဘူး။ မင်းအလုပ်လုပ်နိုင်ရင် မင်း အလုပ်ရမယ်။ ဒါပဲ။

ဒါက ငါတို့ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရတာ။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်က ဂေါလပ် (Gallup) က နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ တိုးတက်မှုအတွက် သုတေသနလုပ်ပြီး လေ့လာ ကြတယ်။ အဓိကအချက်က အရည်အသွေးလို့ သူတို့ဆိုတယ်။ ၁၉၈၀ ခု တွေက သူတို့ပြောခဲ့တာရှိတယ်။ ဂျပန်နဲ့ ဂျာမနီက စီးပွားရေးမှာ အမေရိက ကို ကျော်တက်တော့မယ်တဲ့။ မကျော်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ။ အမေ ရိကန်က တစ်ကမ္ဘာလုံးက ပညာရှင်တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်တယ်။ တရုတ်ပြည် ဟာ စုပါဝါဝါဖြစ်လာနိုင်သလားဆိုတာ တရုတ်ပြည်ဟာ ကမ္ဘာ့ပညာရှင် တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်သလားဆိုတာပေါ်မှာ မူတည်နေတယ်။

စင်ကာပူက လက်ရှိ အရည်အချင်းရှိသူတွေကို ရအောင်ထိန်းပြီး အရည်အချင်းအသစ်တွေကို ရအောင်ဆွဲဆောင်ရမယ်။ အရည်အချင်းဆိုရာ မှာ ပညာရေးတစ်ခုတည်းကို ပြောနေတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာလုံးသမားတွေ၊ တင်းနစ်သမားတွေ၊ အဆိုကျော်တွေ အားလုံးအကုန်ပဲ။ ဒီတော့မှ နိုင်ငံက လှုပ်ရှားတက်ကြွနေမယ်။ မြို့ကိုတည်ဆောက်ရင်း တစ်ချိန်တည်းမှာ နိုင်ငံ တော်ကိုပါ တည်ဆောက်ပြီးသား ဖြစ်နေရမယ်။

အရည်အချင်းဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ လေးမျိုးခွဲကြည့်ကြတယ်။

- ၁။ တီထွင်ကြံဆသူ
  - ၂။ စီးပွားရေး ကျွမ်းကျင်သူ
  - ၃။ ဦးဆောင်သူ
  - ၄။ ဦးဆောင်သူကို လမ်းပြသူ ... တဲ့။
- အမေရိကန်တွေက အားလုံးကို အနိုင်ရလိုက်တယ်ဆိုတာက သူတို့မှာ

အဲဒီလေးမျိုးစလုံး ရှိနေလို့ပဲ။ ဒီယဉ်ကျေးမှုကို သူတို့က စနစ်တကျ မွေးမြူပြီး အရည်အချင်းကို ပျိုးထောင်ယူကြတယ်။

အစတုန်းကတော့ ဒါတွေကို ငါလည်းနားမလည်ခဲ့ဘူး။ ငါတို့ ဗြိတိန်မှာ ကျောင်းပြီးခဲ့တာဖြစ်ပြီး (ငါက ဗြိတိန်မှာနေပြီး ကျောင်းတက်ခဲ့တော့ ဗြိတိန်တွေအကြောင်း ကောင်းကောင်းသိတယ်။) ဗြိတိသျှတွေက အမေရိကန်တွေနဲ့ မတူဘူး။ သူတို့က အပြောင်းအလဲ လုပ်ဖို့ လက်နှေးတယ်။ သူယဉ်ကျေးမှုနဲ့ သူပဲနေကြတယ်။ အမေရိကန်တွေကမှ တကယ့်စွမ်းစမ်းရေး သမားတွေ။ ဒီကနေ ဘာလေ့လာမိသလဲဆိုရင် စင်္ကာပူဟာ အကျိုးအမြတ် ရအောင် လုပ်နိုင်တဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်ရမယ်။ ဒါမှ နိုင်ငံလည်း တိုးတက်ချမ်းသာ လာမယ်။ ဒါမှလည်း ကာကွယ်ရေးတောင်တင်းပြီး အေးအေးချမ်းချမ်း နေလို့ ရမယ်။ စင်္ကာပူဟာ နော်ဝေလို၊ ဆွီဒင်လို၊ ဒိန်းမတ်လို အတူတူပဲလို့ သာ သဘောထားလို့ကတော့ စင်္ကာပူလည်း ပျောက်သွားမယ်။ စင်္ကာပူဆိုတာ ရွံ့မြေပေါ်မှာ ဆောက်ထားတဲ့ အထပ်ရစ်ဆယ်ရှိ တိုက်တစ်လုံးပဲ။ ဘယ် နည်းနဲ့ ဖြစ်နိုင်သလဲဆိုတာ (အလုပ်ဖြစ်နိုင်မလဲဆိုတာ) တို့ခက်ခက်ခဲခဲ စဉ်းစားအကြံထုတ်ခဲ့ရတယ်။ အခုဆို နောက်ထပ် အထပ်(၂၀) တိုးပြီး အထပ်တစ်ရာရှိတဲ့ တိုက်တွေဆောက်နိုင်ပြီ။ ဒါက ငါတို့ဖောင်ဒေးရှင်း ဘယ်လောက် ကောင်းနေပြီလဲဆိုတာ မင်းတို့သဘောပေါက်ဖို့ သာဓက ထုတ်ပြတာ။ စင်္ကာပူရဲ့ အဓိက အရေးအကြီးဆုံးအချက်က လူမျိုးပေါင်းစုံ တာ။ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ အချင်းချင်း နားလည်မှုရှိတာပဲ။ ဒါမရှိဘဲ တစ် ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တိုက်ခိုက်နေကြမယ်ဆိုရင် စင်္ကာပူတော့ သွားပြီ။

မေး ။ ။ အချင်းချင်း ငြင်းခုံနေကြရင်ဆိုတာက နိုင်ငံရေး အယူ အဆ မတူသူတွေကို ထိန်းသိမ်းတတ်တာရဲ့ ဆင်ခြေများဖြစ်မနေ ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ လူမျိုးစုချင်း၊ ယုံကြည်မှုချင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုချင်း ဘာသာစကားချင်းဖြစ်တတ်တဲ့ ပဋိပက္ခတွေကို ပြောတာ။ နိုင်ငံရေးသဘောထား မတူညီမှုက တခြားသပ်သပ်။ တကယ်လို့ ငါတို့မှာ သာ လူမျိုးစုချင်း၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုချင်း ပဋိပက္ခတွေဖြစ်ကြည့်။ စင်္ကာပူ

လည်း Beirut လို ပြိုကွဲသွားမယ်။ စင်္ကာပူထဲမှာရှိတဲ့ မလေးတွေ၊ ပညာ သိပ်မတတ်ရာတဲ့ အိန္ဒိယနဲ့တွေကို သူတို့လည်း ဒီအဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ပါ တယ်။ သူတို့လည်း ကိုယ်ပိုင်တိုက်ခန်းတွေရှိတယ်။ အလုပ်အကိုင်တွေရှိ တယ်။ သူတို့ ကလေးတွေလည်း အားလုံးရဲ့ကလေးတွေနဲ့အတူတူ ကျောင်း မှာ ပညာသင်ကြားခွင့်ရတယ်ဆိုတဲ့ အသိသာ ပေးမထားနိုင်ဘူးဆိုရင် ငါတို့ လည်း Beirut လို ဖြစ်သွားမှာပဲ။ ဗုံးတွေ တစ်လုံးပြီးတစ်လုံး ပေါက်ထွက် လာမယ်။(Beirut ဆိုတာ လက်ဘနွန်နိုင်ငံရဲ့ မြို့တော်ပါ။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်ကနေ ၁၉၉၀ အထိ ကြာမြင့်ခဲ့တဲ့ လက်ဘနွန်ပြည်တွင်းစစ်ပွဲအတွင်း ဘေရွတ်မြို့ တော်ဟာ ဖွတ်ဖွတ်ညက်ညက် ကြေသွားခဲ့တယ်။ မြို့တော်ကို ခရစ်ယာန်နဲ့ မွတ်ဆလင်တို့က တစ်ခြမ်းစီ စွဲပြီး အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။)

မေး ။ ။ ဒီလို ထိလွယ်ရှလွယ်တဲ့နိုင်ငံတစ်ခုက နိုင်ငံရေး အယူအဆ ကွဲပြားမှုကို လက်ခံကျင့်သုံးသွားနိုင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မင်းတို့က နိုင်ငံရေးသဘောထားတွေ ပျော့ပျောင်းသင့်ပြီ။ အတိုက်အခံပါတီကို ခွင့်ပြုသင့်ပြီလို့ ဆိုကြတယ်။ ဒါဆိုရင် မင်းတို့ပတ်ဝန်း ကျင်ကို ခဏလောက် လှည့်ပြီးကြည့်လိုက်။ အရှေ့တောင်အာရှမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အရှေ့အာရှမှာပဲဖြစ်ဖြစ် အစိုးရအပြောင်းအလဲ လုပ်ပြီးတဲ့နောက် နိုင်ငံရေး တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ ပုံမှန်ခရီးဆက်နိုင်တဲ့ နိုင်ငံတွေ မိရင် ငါ့ကိုပြောပြစမ်းပါ။

ငါ့ရည်ရွယ်ချက်က ပီအေပီပါတီကို အမွှမ်းတင်ဖို့၊ ငါ့ကိုယ်ငါ အမွှမ်း တင်ဖို့၊ ဘယ်ခေါင်းဆောင်ကိုမှ အမွှမ်းတင်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ စင်္ကာပူရဲ့ အနာဂတ် လုံခြုံကောင်းမွန်ဖို့၊ အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ ပုံမှန်တိုးတက်နေတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ဖို့ပဲ။ ငါက လုပ်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ စင်္ကာပူအတွက် ဘာမှ ငါ ထပ်လုပ်မပေးနိုင်တော့ပါဘူး။

အခု ငါလုပ်နိုင်သေးတာကတော့ အတွေ့အကြုံတွေကို ဓမ္မစေပစ်စပ် ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ပြီး စင်္ကာပူရှေ့ခရီး ဖြောင့်ဖြောင့်ဆက်ဖို့ အတွေ့ အကြုံ ဖြန့်ဝေပေးခဲ့ဖို့ပါပဲ။ စင်္ကာပူ ဒီအတိုင်းပဲ အမြှိုက်နေမလား။ ဒါကို ငါမသိဘူး။ စင်္ကာပူဟာ တခြားအာဆီယံနိုင်ငံတွေနဲ့ မတူခြားနားသလား။ အခုထိတော့ မတူခြားနားဆဲပဲ။ ဒေသတွင်းမှာ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိဖို့ နေရာ

ကောင်းမှာရှိနေတယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် လှုပ်ရှားလို့ရတယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောဆိုလို့ရတယ်။ ဒါဆိုရင် ငါတို့က နယူးဇီလန်လို အန္တရာယ်ရှင်းဘေးကင်းတဲ့ အနေအထားမှာလား။ ငါတို့လေတပ်တွေ ဖျက်သိမ်းပြီး နယူးဇီလန်လို အေးအေးဆေးဆေးပဲ နေကြတော့မှာလား။

ငါတော့ နယူးဇီလန်လို မဖြစ်ချင်ဘူး။ စီးပွားရေးအရ အလုပ်ဖြစ်ပေမယ့် စိတ်လှုပ်ရှားစရာ မကောင်းဘူး။ ဟုတ်တယ်။ သူတို့က ကမ္ဘာမှာ အကောင်းဆုံး မြက်တွေ စိုက်ပျိုးနိုင်တယ်။ မြင်းတွေ၊ နို့စားနွားတွေ၊ သိုးဆိတ်တွေ မွေးမြူရာမှာ တော်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဘဝက ပျင်းစရာကြီးလို့ ငါထင်တယ်။ ငါတို့က ကမ္ဘာမှာ တိုးတက်မှုအမြန်ဆုံး တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယကြားမှာ နေနေကြရတာ။ ငါတို့ပါရောပြီး တိုးတက်မလာဘူးဆိုရင် ငါတို့ရူးနေလို့ပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ စင်္ကာပူရပ်တည်ရေးအတွက် အဓိကအချက်တွေအကြောင်း ပြောစဉ်မှာ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှာ စွဲသွားတာက တော့ ဒီလိုအမြင်တွေ လူထုထဲမှာ သိပ်မတွေ့ရဘူး ဆိုတာပါပဲ။ ပြီးတော့ ဒီလိုအတွေးအခေါ်တွေ ကိုယ့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေဆီ ရောက်သွားအောင် ဘယ်လိုဖြန့်ဝေရမလဲ ဆိုတာပါ။

ဖြေ ။ ။ အမှန်ပဲ။ ငါ့ရဲဘော်ရဲဘက်တွေ ဒါကို သဘောပေါက်တယ်။

မေး ။ ။ လူထုကြီးရဲ့အမြင်ကရော ဘယ်လိုရှိမလဲ။
ဖြေ ။ ။ တို့နိုင်ငံဟာ ထူထည် မခိုင်မာလှဘူး။ ထိလွယ်ရလွယ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ လူထုကို ဘယ်လို ပြောပြမလဲ။ ဘယ်အခါ ပြောရမလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ရတယ်။ ဒါက လူထုရဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို ထိခိုက်နိုင်တယ်။ ဒါတွေက ငါ့စိုးရိမ်မိတာတွေ၊ ဒါတွေ ဆယ်နှစ်အတွင်း ဖြစ်လာနိုင်သလား။ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ငါတော့ဖြေမယ်။ နှစ်နှစ်ဆယ်ဆိုလည်း မဖြစ်နိုင်သေးဘူးလို့ ပြောရမှာပဲ။ ဒီကိုရောက်လာပြီး မိသားစုအဖြစ်ပါတွယ်နေကြတဲ့ လူတွေက နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ် လာနေကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ထာဝရနေဖို့ ရောက်လာကြတာ။ မဟုတ်ဘူးလား။ ဆိုပါစို့။ ငါက အားအားရှိတိုင်း စင်္ကာပူဟာ အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ ဖိုက်တင်ချနေရမယ်လို့ ပြောကြည့်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယက လာရောက်

အခြေချတဲ့လူတွေက ပြန်တာပဲ ကောင်းပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အမေရိက (သို့) ဩစတေးလျကို လှမ်းကူးမှ။ ဩစတေးလျက ဒီအန္တရာယ်ဇုန်နဲ့ ဝေးတယ်။ အကောင်းဆုံးကတော့ အမေရိကပဲ' လို့ အတွေးဝင်သွားကြလိမ့်မယ်။ စင်္ကာပူရိုးယန်းတစ်ချို့တောင် အခု ဒီအတိုင်း တွေးနေကြပြီ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ မရှိတော့တဲ့နောက်ပိုင်းအတွက် ဒါတွေကို ကြိုတင်စိုးရိမ်နေတာလား။

ဖြေ ။ ။ ငါသေပြီးတဲ့နောက်ကို ဆိုလိုတာလား။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက ဒီခန့်မှန်း တွက်ချက်မှုတွေကိုပါ။
ဖြေ ။ ။ မစိုးရိမ်ပါဘူး။ ဒီပြဿနာကို ငါတို့ အထပ်ထပ် ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးပြီ။

မေး ။ ။ ဒါပေမဲ့ ဒါတွေက မစ္စတာလီဆီက အစပြုခဲ့တာတွေပဲ။
ဖြေ ။ ။ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကက်ဘီနက်အဖွဲ့ဝင်တိုင်း၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးတိုင်းနဲ့ အရေးပါတဲ့ ဝန်ကြီးတိုင်း ဒါတွေကို သဘောပေါက် လက်ခံထားကြတယ်။

မေး ။ ။ ပြင်ပကမ္ဘာက ပြောင်းလဲနေမှာပဲ။ စိန်ခေါ်မှုအသစ်၊ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုအသစ်တွေ လိုအပ်နေမှာပဲ။ အခြေခံကျကျ တွေးခေါ်မှုတွေ လိုအပ်နေမှာပဲ။

ဖြေ ။ ။ သူတို့မှာ တွေးနိုင်တဲ့စွမ်းရည်ရှိပါတယ်။ အရည်အချင်းတွေ အားလုံး တစ်ယောက်တည်းဆီမှာတော့ စုပေါင်းပြီး ရှိမနေနိုင်ပါဘူး။ ငါတုန်းကလည်း ငါတစ်ယောက်တည်း မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ အတွေးပေါင်းစုံ၊ အမြင်ပေါင်းစုံ၊ ပူးပေါင်းထားတဲ့အဖွဲ့နဲ့ ငါလုပ်ခဲ့ရတာပါ။

မေး ။ ။ ဒါပေမဲ့ သူတို့အရည်အသွေးက စစ်တမ်းမထုတ်ကြရသေးဘူး။

ဖြေ ။ ။ ဘာလို့ မင်းက ဒီလိုပြောနိုင်တာလဲ။ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကနေ သူတို့ကောင်းကောင်းကြီး လွတ်မြောက်ခဲ့ကြပြီ။ ပညာသားပါပါ မြေရှင်းနိုင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကိုကြည့်ပြီး သူတို့ဖက်ကနေ ရပ်တည်ပေးနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဘာသာ သူတို့ အဖြေရအောင်ရှာကြတယ်။ ဘဏ္ဍာရေးနဲ့ ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးနဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဘုတ်အဖွဲ့ရဲ့ အချက်အလက်ဒေတာတွေအားလုံး အသေးစိတ် ငါလည်း မတွက်ချက်တတ်ပါဘူး။ ဝန်ကြီးချုပ်ဘဝတုန်းကတော့ ဒါတွေကို အသေးစိတ် ကြည့်ခဲ့ရတယ်။ ငါကတော့ ဒီထက်ပိုပေးတဲ့ ပြဿနာတစ်ချို့နဲ့ အခွင့်အရေးတစ်ချို့ကို လှမ်းကြည့်နေမိတယ်။

ငါကြည့်တယ်ဆိုတာ တရုတ်နဲ့ ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်ဖို့၊ အိန္ဒိယနဲ့ ဆက်ဆံရေးလုပ်ဖို့၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနဲ့ ပူးပေါင်းရေး ပိုအားကောင်းလာဖို့ စတာတွေပါ။ ရုရှားက တို့နဲ့ဝေးတယ်။ သူနဲ့ နီးဖို့လည်း ငါတို့ကြီးစားတယ်။ ရုရှားမှာလည်း ရေနံရှိတယ်။ ဒါတွေဟာ ငါတို့နိုင်ငံ ရှေ့စရီးအတွက် အပိုဆုစွမ်းအားတွေ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ အခု လောလောဆယ်လေးတင်ပဲ မလေးတွေကို ငါပြောပြခဲ့တယ်။ အခု ငါတို့ အခွင့်အရေးတွေရှိနေပြီ။ ဘာဖြစ်ဖြစ် မလေးရှားမှာပဲ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရတဲ့ဘဝ မဟုတ်တော့ဘူးလို့။ မလေးရှားထဲမှာ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ လာရောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံစေချင်ရင် အခုတစ်မျိုး တော်ကြာတစ်မျိုး လုပ်လို့တော့မရဘူး။ ဒါတွေက ရေရှည်စီမံကိန်းနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေလို့ သူတို့သဘောပေါက်ကြတယ်။

မဟာသီယာက အကြံတစ်မျိုးရှိတယ်။ ဝန်ကြီးတွေကတော့ ငါပြောတာကို သဘောပေါက် လက်ခံကြပါတယ်။ မဟာသီယာက ပြောတယ်။ အစ်ကန်ဒါဒေသကို စင်္ကာပူလက်ကနေပြီး တရုတ်ကို ပြောင်းပေးမယ်တဲ့။ စင်္ကာပူဆိုရင် မလေးတွေကို ကန်ထုတ်လိမ့်မယ်တဲ့။ သိပ်အဓိပ္ပာယ် မရှိလှဘူး။

ငါတို့ မြို့ပြပြန်လည်ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ရဲ့ (Urban Redevelopment Authority) အစီအစဉ်တွေကိုကြည့်။ နောက်လာမယ့် (၁၀) နှစ်မှာ အကျိုးအမြတ်တွေရလာမယ်။ မရီနာ၊ စင်္ကာပူမြစ်၊ Collyer Quay, Boat Quay, အော့ရှာထဲလမ်း၊ F 1၊ ကာစီနိုကြီးနှစ်ခု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ့်သူတွေက ငါတို့ကို

အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်ကြတယ်။ ဒီနေရာဟာ လုံခြုံစိတ်ချရတယ်။ အစိုးရက တည်ငြိမ်တယ်။ အလုပ်သမား၊ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေကလည်း စိတ်ချရတယ်။ ဒါကို သူတို့သိကြတယ်။

ဒါကြောင့် လာမယ့် ဆယ်နှစ်၊ ဒါမှမဟုတ် နှစ်နှစ်ဆယ်မှာ ငါတို့က နှစ်ဆလောက် ခုန်ကျော်တက်သွားနိုင်တယ်။ အနောက်မီဒီယာတွေကလည်း စင်္ကာပူကို မြို့နေတဲ့နေရာလို့ မပြောရဲကြတော့ဘူး။ စင်္ကာပူဟာ စီးပွားရေး အချက်အခြာနေရာတစ်ခု ဖြစ်သွားပြီး ပျော်စရာကောင်းတဲ့နေရာ ဖြစ်သွားပြီ။ ငါတို့ဟာ အရင်ကထက်ပိုပြီး လူမျိုးပေါင်းစုံတဲ့နေရာ ဖြစ်လာမယ်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အမေရိက၊ ဥရောပ၊ ဩစတေးလျ၊ နယူးဇီလန်၊ လူမျိုးစုံပဲ။ ဒါသည်ပင် စင်္ကာပူရဲ့ အနာဂတ်လားရာပဲ။

အခန်း(၂)မိတ်ဆက်
ဖီအပီ (People's Action Party) ဘယ်လောက်ခံမလဲ

'PAP ဘယ်လောက်ခံမလဲ' ဆိုတဲ့အတိုင်း နိုင်ငံရဲ့ လူဦးရေပေါ် အခြေခံပြီး နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ဖို့ လူတော်တွေ အလုံအလောက်မရှိဘူးဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ တစ်ပါတီထဲက အုပ်ချုပ်တာ မှန်တယ်ဆိုတာကို လီကွမ်းယု အသည်းအသန် ကျားကန်သွားတယ်။ သဘောတူလို့ ရ၊ မတူလို့လည်း ရ ဆိုတဲ့သဘောပါ။ ဒါပေမဲ့ တဖြည်းဖြည်း ဖွင့်လင်းလာတဲ့ နိုင်ငံရေး အယူဝါဒ၊ အပြောင်းအလဲကို လိုချင်လာတဲ့ လူငယ်တွေကြောင့် ဒီနှစ်တွေမှာ PAP လည်း နည်းနည်းတော့ နဲ့တာ။ လှုပ်တာကို ခံနေရပါပြီ။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ပညာရှင်တွေ အများစုကတော့ စင်္ကာပူရဲ့ အုပ်ချုပ်ပုံစနစ်ဟာ အာဏာရှင် ဒီမိုကရေစီလို့ ဆန့်ကျင်ဘက် စကားနှစ်လုံးကို တွဲပြီးသုံးတာ တွေ့ရပါတယ်။

တကယ်ပြောရရင် ဒီမိုကရေစီကကိုပဲ ပုံစံမတူ၊ ကွဲလွဲစွာကျင့်သုံးလို့ရတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန် ရှိနေပုံတော့ရပါတယ်။ အမေရိကန်တွေကျင့်သုံးတဲ့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ အိန္ဒိယက ဒီမိုကရေစီပုံစံ တော်တော်ကွဲပါတယ်။

သေချာတာကတော့ ဒီမိုကရေစီကလည်း တခြားဟာတွေလိုပါပဲ။ ရင်ကျက်ဖို့၊ တည်ငြိမ်ဖို့၊ လစ်ဘရယ်ဖြစ်ဖို့ အချိန်တော့လိုဟန်တူပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးတာ ကြာလာတာနဲ့အမျှ လူတွေကိုယ်တိုင်၊ အစိုးရ ကိုယ်

တိုင်က ဒီမိုကရေစီနဲ့အသားကျလာပြီး ပိုလို့လွတ်လပ်တဲ့ လစ်ဘရယ် ဝါဒဆီ ကို ဦးတည်နေနိုင်ပါတယ်။ ချက်ချင်းကြီး အမေရိကရဲ့ ဒီမိုကရေစီပုံစံကို ကူးပြောင်းမယ်ဆိုရင် နိုင်ငံတိုင်း မနိုင်မနင်းဖြစ်သွားနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ပါ တယ်။

စင်္ကာပူကိုကြည့်တော့ လီကွမ်းယုခေတ် ဒီမိုကရေစီနဲ့ လီဂျန်လွန်းခေတ် ဒီမိုကရေစီ မတူတော့တာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ အခုပိုပြီး လစ်ဘရယ်ဖြစ်လာ နေတာ၊ ပြောဆိုရေးသားခွင့်တွေ (အကန့်အသတ်နဲ့ဖြစ်ပေမယ့်) ပိုပို ရလာတာ ကိုတွေ့ရတယ်။ ဒါကလည်း ခေတ်နဲ့ လူငယ်ထုက တောင်းဆိုနေတာမို့ လုံးဝမလိုက်လျောလို့တော့ မရနိုင်ပါဘူး။

ဒီမိုကရေစီအကြောင်း မဆွေးနွေးရင် စင်္ကာပူဟာ သူ့နိုင်ငံနဲ့ သူ့စနစ် အံဝင်ခွင်ကျရှိတယ်လို့တော့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ လီကွမ်းယုရဲ့ မရှိမဖြစ် ပေါ်လစီက-

- ၁။ ယုံကြည်စိတ်ချမှု၊
  - ၂။ နိုင်ငံသားတိုင်း ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု (အိမ်စသည်) ရှိနေမှုတို့။
- အခြားနိုင်ငံတွေနဲ့စာရင် သူ့နိုင်ငံသားတိုင်းလိုလို ဒီပိုင်ဆိုင်မှုတွေ ရှိ အောင် လုပ်ပေးထားနိုင်တယ်ဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါက စင်္ကာပူရဲ့ အသက် ပဲ ထင်ပါရဲ့။ ။

စတင်ခဲ့တာ။ ပါလီမန်အမတ် ကြိုတင်ရွေးချယ်တာ (Nominated MPs) ကို ပိုချောက်တောင်က စခဲ့တာ။ နောက်ဆုံးပြောင်းလဲမှုကတော့ လီဂျစ်လွန်းနဲ့ သူ့လူငယ်အမတ်တွေက အကြံပြုခဲ့တာ။ (နိုင်ငံရေး ပေါ်လစီပြောင်းလဲပုံမှာ ဆက်ဖတ်ပါ)

တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲယူခဲ့ရတယ်။ အစိုးရရဲ့ တာဝန်ဆိုတာက မူလ ပုံသဏ္ဍာန်လည်း မပျောက်၊ နိုင်ငံလည်း နောက်ကောက်ကျ မနေရစ်အောင် အပြောင်းအလဲတွေ လုပ်နေဖို့ပဲ။

Question & Answer

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးမူဝါဒ ပုံဖော်တဲ့နေရာမှာ မစ္စတာလီက အဓိက နေရာက ရှိခဲ့တယ်။ ဒါတွေ အောင်မြင်ဖို့ ဘယ်လိုစတင်ပြင်ဆင်ခဲ့ ရသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဗြိတိသျှတွေ ရုပ်သိမ်းပြီး ပါလီမန်ကို ငါတို့လက်ကို အပ်ထား ခဲ့ကြတယ်။ ဒီအချက်ကတော့ သမိုင်းတစ်ကွေ့ရဲ့ တိုက်ဆိုင်မှုတစ်ခုလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ အဲဒီရဲ့နောက် ရလာတဲ့ အကျိုးအမြတ်မှန်သမျှကတော့ စင်္ကာပူ အတွက် ဘယ်အရာက အကောင်းဆုံးဖြစ်လာနိုင်သလဲ ဆိုတာကို ကြိုတင် တွက်ချက်နိုင်ခဲ့မှုတွေကြောင့်ပဲ။ အစတော့ ဗြိတိသျှဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း ငါတို့ ဆက်လုပ်ကြတယ်။ နောက်မှ ဘယ်အချက်က စင်္ကာပူနဲ့ပိုပြီး ကိုက်ညီမလဲ ဆိုတာကို ရွေးချယ်ပြင်ဆင်ပြီး ခရီးဆက်ခဲ့ရတယ်။

ငါတို့ အဓိကကိုင်တွယ်ထားတဲ့ အချက်တွေကတော့ ...

- (၁) ဗြူရိုကရေစီ၊ ပါလီမန်နဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ဆိုတာ ခွဲခြားထားဖို့ပဲ။
- (၂) ငါးနှစ်ပြည့်တိုင်း လွတ်လပ်တဲ့ရွေးကောက်ပွဲရှိရမယ်။

ပါတီအသစ်ဝင်လာပြီဆိုရင် အဲဒီပါတီကလည်း လုပ်ဆောင်ရမယ့် မူဝါဒတွေ ရှိနေရမယ်။ ငါတို့ မူဝါဒတွေကို စင်္ကာပူလူထုက မယုံကြည် တော့ဘူးဆိုရင် ငါတို့ကို ကန့်ထုတ်လို့ရတယ်။ ဒါ သူတို့ ရွေးချယ်ခွင့်ပဲ။ စင်္ကာပူနောက်ဆုတ်သွားရမယ့် အခြေအနေမျိုး ငါတို့ဖန်တီးသင့်သလား။

ငါ့လက်ထက်တုန်းက နိုင်ငံအတွက် ကောင်းမယ်ထင်တာတွေဆိုရင် အမြဲတစေ ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံးခဲ့တာပဲ။ တစ်သီးပုဂ္ဂလအမတ်ဆိုတာ ငါ

မေး ။ ။ မစ္စတာလီက အစပိုင်းမှာ ဆိုရှယ်လစ်နော်၊ နောက် ရီယယ် လစ်ဖြစ်သွားတယ်။ ဘယ်အချက်ကများ နိုင်ငံရေးယုံကြည်မှုကို ပြောင်းလဲသွားအောင် ဖန်တီးလိုက်တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပင်ကိုယ်သဘာဝအရကိုပဲ ငါ့ကိုယ်တိုင်က သီအိုရီတွေနဲ့ တွဲနေတဲ့လူတစ်ယောက် မဟုတ်ဘူး။ သီအိုရီနဲ့ လက်တွေ့က ပေါင်းစပ် နေမှရတယ်။ သီအိုရီဟာ စမ်းသပ်ကြည့်ဖို့လိုတယ်။ ဒီမိုကရေစီ အစိုးရဆိုတာ အကောင်းဆုံး နိုင်ငံတကာနဲ့ အံဝင်ခွင့်ကျဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်လည်း တစ်ကမ္ဘာလုံး ပြန့်နှံ့သွားလိမ့်မယ်လို့ ငါမယုံကြည်ဘူး။ ဒါဆိုရင် အနောက် နိုင်ငံ အစိုးရတွေက ဘာကြောင့်လူထုကို အင်အားသုံး နှိမ်နင်းမှုတွေ ရှိနေတာ လဲ။ တကယ်လို့ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်ဟာ ဈေးကွက်စီးပွားရေးလို အကောင်းဆုံးဆိုရင် ဈေးကွက်စီးပွားရေး ကမ္ဘာကိုပြန့်သွားသလို ဒီမိုကရေစီ စနစ်က ဘာကြောင့် ပြန့်မသွားရတာလဲ။

ငါ့အခြေခံယုံကြည်မှုက နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းက ဘာပဲဖြစ်နေ နေ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးစတဲ့ အခြေခံအချက်တွေမှာ တန်းတူ အခွင့်အရေးတွေ ရှိနေရမယ်။ ဒီတော့ လူချမ်းသာကိုပဲ အစားအသောက်၊ ဇီတာမင်တွေ နှင်းကန်ကျွေးပြီး ကျန်တဲ့လူတွေကတော့ အစာစေ့စာ မလောက်င တဲ့ဘဝကို မရောက်ရတော့ဘူးပေါ့။ ကိုယ်တိုင်အလုပ်ကြိုးစားရင်း ကိုယ် လိုချင်တဲ့ အောင်မြင်မှုဆီ လူတိုင်း သွားရောက်နိုင်တယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလုံး တိုးတက်ဖို့အတွက် ဒီနည်းတစ်နည်းပဲရှိတယ်။ ကိုယ့်နိုင်ငံသား တွေရဲ့ အရည်အသွေးကို အမြင့်ဆုံးရောက်အောင် ပို့မပေးနိုင်တဲ့ လူ့အဖွဲ့

အစည်းကို ငါမလိုချင်ဘူး။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ မွေးရာပါဇာတ်က သူ့ကို နေရာပေးထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုးကိုလည်း မကြိုက်ဘူး။ အကောင်းဆုံး ဥပမာကတော့ အိန္ဒိယရဲ့ ဇာတ်စနစ်ပဲ။ မျိုးဆက်တစ်ခုလုံးက နေရာတကျ ချထားပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။ မင်းဟာ ဗြဟ္မဏမျိုး၊ မင်းဟာ ဟိန္ဒူဇာတ်ကဏ္ဍ ခုနစ်ယောက် ဆရာ။ ပြီးတော့ ဗြဟ္မဏကလေးတွေက ဗြဟ္မဏတွေကို ပြန်ပြီးလက်ထပ်။ အလုပ်တွေ သိမ်းကြီးလုပ်ရမှာက ဇာတ်နိမ့်တွေ။ မင်းဟာ ဇာတ်နိမ့်မိသားစု က မွေးဖွားလာလို့ကတော့ တစ်သက်လုံး ဇာတ်နိမ့်အနေနဲ့သာ နေပေတော့။ အဲဒါ ဘဝပဲ။

တရုတ်ရဲ့ အနေအထားက မတူဘူး။ တိရစ္ဆာန်လောကမှာ ဖြစ်တတ်တဲ့ သဘာဝကို လက်ခံတယ်။ ငါအောင်မြင်တယ်၊ ငါမှာ ပါဝါရှိတယ်၊ ငါလိုတာ အကုန်ရတယ်။ မင်းက အားနည်းတယ်၊ မစွဲဘူး။ ဒီတော့ မင်းငတ်ပေတော့။ မင်းမှာ မိန်းမတစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။ ငါမှာ မောင်းမဆောင်တစ်ဆောင်လုံး ရှိတယ်။ အဲသလိုမျိုး။ ဒါနဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့ အကျိုးဆက်က ဒုတိယ မျိုးဆက် ပဲ။ အဲဒီ မောင်းမဆောင်က အမျိုးသမီးတွေဟာ ဉာဏ်ရည်ကောင်းပြီး တက် တက်ကြွကြွရှိတဲ့ မျိုးရိုးဗီဇတွေ ရသွားကြတယ်။ နိုင်ငံတော်ရဲ့ စာမေးပွဲစစ်ပြီး တိုင်း အတော်ဆုံးကျောင်းသားကို တရုတ်အင်ပါယာက ရွေးပြီး သူ့သမီးနဲ့ လက်ထပ်ပေးလိုက်တယ်။ ပြီးရင် အဲဒီပညာရှင်က တခြားမောင်းမတွေကို ကြိုက်သလောက် လက်ထပ်ခွင့်ရှိတယ်။ ဘာပြဿနာမှ မရှိဘူး။ အင်ပါယာ လိုချင်တာက သူ့မျိုးဆက်အတွက် ဗီဇကောင်းရဖို့ပဲ။

လူတွေ ဖွင့်မပြောတဲ့ အမှန်တရားတစ်ခုရှိတယ်။ ခူးရင်းအကောင်းစား ကို လိုချင်ရင် အကောင်းဆုံး ခူးရင်းက မျိုးပွားယူရတယ်။ လူတွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲလို့ ငါယုံကြည်တယ်။ ဒါက အနောက် လစ်ဘရယ်သမားတွေ အဖို့တော့ မနှစ်မြို့စရာပေါ့ကွာ။ သူတို့က လူသားအားလုံး အတူတူပဲလို့ ဟန်ဆောင်ထားကြတဲ့လူတွေပဲ။ မင်းက ဂျပန်တစ်မဟုတ်သလို ဗီဇကို လည်း ပြောင်းမပေးနိုင်။ ဒါကြောင့် လူတွေကို ငါပြောလိုရတာက 'ကျုပ်ဟာ ဂေါ်(ဒ်) မဟုတ်ဘူး။ ဂေါ်(ဒ်) ကသာ ခင်ဗျားတို့ကို ဖန်ဆင်းနိုင်တာ။ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်ကတော့ ခင်ဗျားတို့ အလုပ်ပိုကောင်းအောင် လုပ်လာနိုင်ဖို့တော့ အကူ အညီပေးနိုင်ပါတယ်' လို့။

ဘဝမှာ လူတိုင်းအခွင့်အရေး အတူတူ ရနေသင့်တယ်။ အခွင့်အရေး အတူတူပေးလို့ အကျိုးရလဒ်လည်း တူလိမ့်မယ်လို့တော့ မျှော်လင့်ထားလို့ မရဘူး။

မေး ။ ။ လူတစ်ယောက် မဲတစ်မဲ ရွေးကောက်ပွဲမူနဲ့ နှစ်ငါးဆယ် ကြာအောင် နိုင်ငံရေးလုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ စင်ကာပူမှာ အဲသလို အောင်မြင်မှု မျိုးရအောင် ဘယ်လို အခက်အခဲတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါသာ စည်းရုံးရေးကောင်းသူတစ်ယောက် မဟုတ်ခဲ့ရင် ဒါက လည်း မအောင်မြင်နိုင်ပါဘူး။ အချက်နှစ်ချက်က ငါ့ကို ကူညီခဲ့တယ်လို့ ပြောရမယ်။ နံပါတ်တစ်က ... ငါတို့ဟာ အကြီးအကျယ် အကျပ်ရိုက်တဲ့ ကာလကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတယ်။ ဒီတော့ ငါကပြောတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဖြောင်း လဲမလား၊ အသေထိုင်ပြီး ခံကြမလားလို့။

ဒီတော့ အလုပ်သမားဥပဒေ၊ အလုပ်ခန့်ထားခွင့် အက်ဥပဒေ၊ ကုန် သွယ်ရေး အက်ဥပဒေတွေကို ပြောင်းလဲပစ်ကြတယ်။ ပြီးတော့ ငါတို့လူထုနဲ့ အလုပ်ဖြစ်နိုင်မယ့် အခြေခံမူဝါဒတွေ ပြင်ပြီးရေးဆွဲခဲ့ကြတယ်။

အဖွဲ့အစည်းတွေဟာ သူတို့ဆန္ဒမပြင် ခွင့်ပြုမိန့်ရယူကြရတယ်။ ဘယ်အဖွဲ့ဝင်တွေက ဆန္ဒရှိတယ်၊ ဘယ်အဖွဲ့ဝင်တွေကတော့ ဆန္ဒမရှိဘူးဆို တာတွေကို အလေးမမူပဲ ခေါင်းဆောင်ပိုင်း အနည်းအကျဉ်းလောက်နဲ့ လုပ်တတ်တဲ့ ကွန်မြူနစ်တွေလို ဖြစ်မနေရဘူး။ ကွန်မြူနစ်တွေရဲ့သဘောက သူတို့ဆန္ဒပြမယ်၊ သူတို့နဲ့ပေါင်းပြီး ဆန္ဒမပြဘူးဆိုရင် မင်းကို ခေါက်ထား လိုက်မယ်။ ဒါမျိုးပဲ။ ဒီပြဿနာက မျှမျှတတ လှုပ်ရှားသွားကြဖို့ ငါ့ကိုအကူ အညီပေးလိုက်တာပဲ။

နောက်ဒုတိယအချက်ကတော့ မျှမျှတတ ကစားကြရာမှာ ရှေ့ခရီးကို ဆက်ဖို့ လူတွေကို စည်းရုံးနိုင်တဲ့စွမ်းရည် ငါ့မှာရှိနေတာပဲ။ ငါတို့ ဒီအတိုင်း ခရီးသွားမယ်ဆိုရင် ကိုယ်ပိုင်အိမ်၊ ပညာသင်စရာ ကျောင်းတွေရမယ်၊ အကူ အညီတွေရမယ် စတာတွေကို အာမခံတယ်။ ရအောင်လည်း လုပ်ပေးခဲ့တယ်။

မေး ။ ။ အနာဂတ်မှာ မစ္စတာလီလို စည်းရုံးရေးကောင်းတဲ့လူ

ပေါ်လာဖို့ သိပ်မမြင်မိတော့ဘူး။ ဒါဆိုရင် ဒီစစ်စတန် အလုပ်ဖြစ်နေဖို့ အခက်အခဲ မရှိလောက်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အသေအချာ ရှိနိုင်တာပေါ့။ ဒါက ငါလို စည်းရုံးရေးသမား တစ်ယောက် မရှိတော့တာရယ်တင် မဟုတ်ပါဘူး။ အခု အီလက်ထရောနစ် ဝဲပေးစနစ်က အထက်တန်း အလုပ်သမားလူတန်းစား၊ အဆင့်နိမ့် လူလတ် တန်းစား၊ လူလတ်တန်းစား၊ အထက်တန်း လူတန်းစား၊ စီးပွားရေးသမားနဲ့ နောက်ဆုံး သူဌေးသူကြွယ်တွေအထိ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ပေးနေတယ်။ သူတို့ စိတ်ဝင်စားမှုတွေကလည်း ပိုပြီး အရောင်အသွေး စုံလာတယ်။

ဟိုတုန်းကဆိုရင် အဓိကက အသက်ရှင်သန်ရေးပဲ။ ဒါကြောင့် ဥပဒေ တွေကို ပြောင်းလဲလို့ရတာ။ ဥပမာအားဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းခြေက ကျူးကျော် မြေတွေအားလုံး နှစ်နာကြေးပေးစရာမလိုဘဲ သိမ်းယူနိုင်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ တယ်။ တကယ်လို့ မြေပိုင်ရှင်တွေကို နှစ်နာကြေးတွေ ပေးနေရမယ်ဆိုရင် ငါတို့ တိုးတက်မှုလည်း နှောင့်နှေးသွားလိမ့်မယ်။ ဒီဥပဒေကို ငါပြောင်းခဲ့တာ။ ဒီအခြေခံမူဝါဒနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ဥပဒေကို ငါကောင်းကောင်း သဘောပေါက် ခဲ့တယ်။ ဒီလိုလုပ်မှ စင်္ကာပူကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ပြီး လူတိုင်း အညီ အမျှ အကျိုးခံစားခွင့် ရလိမ့်မယ်။ ဒါက လူမှုဥပဒေ အင်ဂျင်နီယာပညာပဲ။ ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ မြေပိုင်ရှင်တွေဆီက ပူညံ့ပူညံ့အသံတွေ မကြားခဲ့ရဘူး။ အကြောင်းကတော့ သူတို့က ငါတို့စိတ်ကြိုက် စီမံခွင့်ပေးလိုက်တယ်။ ဒါဆို သူတို့မြေတွေဟာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဈေးတွေမြင့်တက်လာမယ်။ ဒီလိုမလုပ်ရင် သူတို့မြေတွေ အသုံးမကျ၊ တန်ဖိုးမရှိ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ သူတို့က ဒါကို သဘောပေါက်တယ်။ ဒီတော့ သူတို့ကပဲ ငါ့အစီအစဉ်အောင်မြင်ဖို့ ဝိုင်းပြီး ဆုတောင်းပေးကြတော့တယ်။

မေး ။ ။ အဲဒီတုန်းက စင်္ကာပူမှာ တူတူတန်တန် အတိုက်အခံ ပါတီ မရှိတာလည်း အဓိကအကြောင်းတစ်ကြောင်း ဖြစ်မယ်ထင် တယ်။

ဖြေ ။ ။ ဒါလည်း မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီတုန်းက ဘာရီဆန် ရှိခဲ့ မယ်ဆိုရင်တောင်မှ သူ့မှာ စောဒကတက်စရာ သိပ်မရှိနိုင်ပါဘူး။ မြေပိုင်

ရှင်နဲ့ ဆင်းရဲသားတွေကြား ငါက မြေပိုင်ရှင်တွေကို ဦးစားပေးခဲ့လို့၊ ဒါမှ မဟုတ် ဆင်းရဲသားလူတန်းစားကို အသာပေးခဲ့လို့လား။ ကန့်ကွက်ချင်တယ် ဆိုရင်တော့ အကြောင်းမရှိ အကြောင်းရှာပြီး ကန့်ကွက်လို့တော့ ရတာပေါ့ လေ။ ဒါဆို ငြင်းခုံနေကြတာနဲ့ အချိန်တွေကုန်သွားမှာပဲ။

ဒါပေမဲ့ တို့တကယ်တမ်း တိုးတက်လာတဲ့အခါမှာတော့ အိမ်ယာ ပိုင်ဆိုင်မှု ဥပဒေတွေ ပြန်ပြင်ယူခဲ့ရတယ်။ မြေပိုင်ရှင်တွေကို နှစ်နာကြေး အပြည့်အဝ ပေးလိုက်တယ်။ အိမ်ပိုင်ဖို့ ဈေးပိုပေးရတော့တယ်။ ဆောက်လုပ် ရေးပစ္စည်း တိုးတက်ကောင်းမွန်လာဖို့အတွက် ကုန်ကျငွေ၊ HDB အိမ်ဈေး တွေဟာ တက်လာတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အိမ်ယာပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ကျင့်သုံးဖို့လိုအပ်လာလို့ပဲ။

မေး ။ ။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ပတ်သက်လို့ မစ္စတာလီရဲ့အမြင်က ဘယ်လို ပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ အမေရိကနိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင် ဆင်ဖြူရယ် ဟန်တင်တန် (Samuel Huntington) က ပြောတယ်။ တစ်ချို့ယဉ်ကျေးမှုတွေက ဒီမိုကရေစီကို လက်မခံနိုင်ဘူးတဲ့။ သူထောက်ပြတာတွေက ရှေးရိုးစွဲ ဓရစ်ယာန်တွေနဲ့ မွတ်ဆလင်တွေကိုပါ။ ဂျပန်ကိုတော့ ချွင်းချက်လို့ သူက ပြောတယ်။ ငါကတော့ ဂျပန်က ချွင်းချက်လို့ မထင်မိဘူး။ ဂျပန်တွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီကမှ စပယ်ရှယ်ဒီမိုကရေစီပဲ။ သူတို့က အဖေက နေသား၊ ဆာမူရိုင်းယဉ်ကျေးမှုဆန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီပဲ။ သူတို့ ခေါင်းဆောင်တွေကလည်း ရှေးက ဆာမူရိုင်းခေါင်းဆောင်တွေအတိုင်းပဲ။ သူတို့ဟာ အမေရိကန်တွေရဲ့ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီဆီ ကူးပြောင်းလေဦးမလားဆိုတာ ငါတော့ သိပ် မသေချာလှဘူး။

တို့လည်း တို့နဲ့သင့်တော်တဲ့ ဒီမိုကရေစီကို တည်ဆောက်ယူခဲ့ကြတာ ပဲ။ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီမှာ လူတစ်ယောက်က ပါတီတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြု အရွေးခံလိုက်ရပြီဆိုရင် အခြားပါတီတွေရဲ့ စည်းကမ်းတွေကို သူလိုက်နာစရာ မလိုတော့ဘူး။ ဒီစနစ်မျိုး စင်္ကာပူမှာ ကျင့်သုံးကြည့်။ မတည်ငြိမ်တဲ့ အစိုးရ တစ်ခုကို စင်္ကာပူရသွားမယ်။ ဒီတော့ ငါတို့က ပါတီမပြောင်းရဘူးလို့

မပြောဘူး၊ ပြောင်းနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ယောက်ယောက်က ပါတီတစ်ခုကို ပြောင်းသွားမယ်ဆိုရင် ဒီပါတီမှာ သူတစ်နေရာစာ လွတ်သွားတယ်။ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲမှာ အဲဒါရင်ဆိုင်ရမယ်။ ဒီစနစ်က မြူစစ်ကယ်ချ်ယား(စ်) ကို တားမြစ်ပေးတယ်။ (Musical chair ဆိုတာ ကစားနည်းတစ်မျိုးပါ။ မြူးစစ်အသံကြားနေရချိန်မှာ ကစားသမားတွေဟာ ထိုင်ခုံတစ်ခုကနေ တစ်ခုဆီ ကူးပြောင်းလမ်းလျှောက်နေရပါတယ်။ မြူးစစ်ရပ်သွားတဲ့အချိန်မှာ ဦးအောင် ခုံပေါ်ထိုင်ရပါတယ်။ ထိုင်ခုံမရလိုက်သူ အရုံးပါ။ အဲသလိုနည်းနဲ့ နောက်ဆုံးတစ်ယောက်တည်းကျန်အောင် ကစားတဲ့ ကစားနည်းမျိုးပါ။)

မလေးရှားက ဒီစနစ်မရှိဘူး။ အခု သူတို့အကျပ်ရိုက်နေတယ်။ အတိုက်အခံပါတီက အခြေခံဥပဒေကို ပြောင်းလဲခွင့်မပေးဘူး။

မေး ။ ။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို တစ်ကမ္ဘာလုံးက လက်ခံ ကျင့်သုံးပြီး ဒီမိုကရေစီအတွက်ကိုတော့ ဒီလောက်အလောတကြီး မရှိကြဘူးဆိုတာက .....

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်၊ အစိုးရကောင်းဖြစ်ဖို့၊ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ ကြွယ်ဝချမ်းသာဖို့ ဒီမိုကရေစီက မရှိမဖြစ်မဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့ သီရိလင်္ကာကို ကြည့်။ သီရိလင်္ကာလူမျိုးတွေက တမီး(လ်) တွေကို နိုင်လိုက်တယ်။ ဒီနေ့ သူတို့က တမီး(လ်)တွေကို တစ်ခုခုပေးချင်တယ်ဆိုရင် ဘာမှ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမနေဘဲ ပေးချင်တာ ပေးလိုက်ကြတာပဲ။ လူတစ်ယောက် မဲတစ်မဲစနစ်က လူနည်းစုလေးတွေကို အကျဉ်းအကျပ်ရောက်စေတာပဲ။ စင်္ကာပူမှာ ဆိုရင်လည်း တို့လူနည်းစုတွေ ဒီလိုပဲဖြစ်မှာ။ ငါတို့ အခြေခံဥပဒေမှာလည်း ဒီပြဿနာမျိုး ရှိလာနိုင်တယ်ဆိုတာ ငါတို့သဘောပေါက်တယ်။ ဒါကြောင့် ပေါ်လစီနဲ့ ပါးပါးနပ်နပ် ပြောင်းယူရတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ရင် တို့လည်း တမီး(လ်)တွေလို အဆုံးသတ်သွားစရာရှိတယ်။ ရှင်ကျန်း (Xinjiang) မှာလည်း ဒီအတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။

မေး ။ ။ ဒီမိုကရေစီကျကျ ရွေးချယ်ခဲ့တဲ့အစိုးရတွေ ကမ္ဘာပေါ်မှာ

အများကြီးပါ။ ဒါက ဒီမိုကရေစီဟာလည်း ဆွဲဆောင်မှုရှိတယ်လို့ မဆိုလိုနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ငါတော့ မထင်ဘူး။ အကောင်းဆုံး ဆွဲဆောင်မှုက အကြမ်းမဖက်ဘဲ အစိုးရပြောင်းလဲရေးပဲ။ တရုတ်ပြည်ကိုကြည့်။ သူတို့ရဲ့ အဓိက အကျဆုံး အားနည်းချက်က တော်လှန်ရေး အကြီးအကျယ်လုပ်ပြီးမှ အစိုးရပြောင်းလဲနိုင်တဲ့အချက်ပဲ။ ဆိုလိုတာက အစိုးရဟာ ယန္တရားတစ်ခုလုံး ရပ်တန့်သွားပြီး ဘေးဖယ်ခံလိုက်ရတော့တာပဲ။ စင်္ကာပူမှာလည်း တို့က အုပ်ချုပ်ရေးမှာ အံ့မဝင်တော့ဘူးဆိုရင် မဲစနစ်နဲ့ ကန့်ထုတ်လိုက်လို့ရတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီအစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲမှာ ရှုံးပြီး ဘေးရောက်သွားရင်တောင် စစ်စတန်က ရှိနေရစ်လိမ့်မယ်။ ဒါကို ခိုင်မာအောင်လုပ်ထားဖို့က အဓိကတာဝန်ပဲ။ နောက်ပြီး ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံထားရတဲ့ သမ္မတဟာ နိုင်ငံတော် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာဖို့ ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်တဲ့ အဓိက အစောင့်အရှောက်တစ်ယောက်ပဲ။

မေး ။ ။ ဘယ်လို ဆိုလိုတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ အစိုးရအသစ်ဟာ မြောက်ကာပင်ကာနဲ့ ထိပ်ကလူတစ်ယောက်ကို ပြောင်းလဲပစ်လို့မရဘူး။ သမ္မတရဲ့ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ နိုင်ငံတော်ရဲ့ အရင်ကရှိခဲ့တဲ့ ဘဏ္ဍာတွေကို သုံးစွဲလို့မရဘူး။ ဒီဘောင်အတွင်းကနေ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရမယ်။ တကယ်လို့ ဒုတိယအကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ မဲသုံးပုံနှစ်ပုံနဲ့ အနိုင်ရသွားပြီဆိုရင်တော့ ဒီဥပဒေကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ပြောင်းလဲခွင့်ရသွားပြီ။ ဒါကလည်း သိပ်မလွယ်ဘူးလို့ ငါထင်တယ်။ သူတို့မှာ အရည်အချင်းမမီဘူးဆိုရင် ပထမအကြိမ်နိုင်လည်း ဒုတိယအကြိမ်မှာ ရှုံးမှာပဲ။

အနာဂတ်မှာ တို့ ရှုံးနိုင်တယ်လို့ မြင်မထားရင် ကျောထောက်နေကန်ခံအတားအဆီးကို ထားစရာလည်း မလိုဘူး။ ငါကြိုက်မြင်မိတာက အစိုးရတစ်ခုတည်း အမြဲအုပ်ချုပ်နေတာကို လူတွေ ငြီးငွေ့လာလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ အတိုက်အခံကို မဲပေးကြည့်ရအောင် ဆိုတာမျိုးတွေ ရှိလာနိုင်တယ်။ တစ်ချိန်ချိန်မှာတော့ ဒါမျိုးဖြစ်လာဦးမှာပဲ။ ဘယ်တော့လည်းဆိုတာတော့ မသိဘူး။ လာမယ့် ငါးနှစ်ဆယ်နှစ်အတွင်းမှာတော့ ဖြစ်လာဦးမယ် မထင်ဘူး။

လက်ရှိအစိုးရက အရည်အချင်းရှိတယ်။ ဆိုပါတော့ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကာလမှာ အစိုးရက ကောင်းကောင်းမကိုင်တွယ်နိုင်ခဲ့ဘူး၊ လူတွေလည်း အလုပ်ပြုတ်ကြတယ်။ ဒါဆိုရင် ဒါတွေ ဖြစ်လာနိုင်တာပဲ။

မေး ။ ။ Huntington ကိုယ်တိုင်ကလည်း နိုင်ငံရေးမူဝါဒက ယဉ်ကျေးမှုအပေါ်မှာ အပြန်အလှန် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိနိုင်တယ်လို့ ဆိုခဲ့တယ်။ နိုင်ငံရေးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကြားက ဆက်သွယ်ချက်ကို မစ္စတာလီ ယုံကြည်သလား။

ဖြေ ။ ။ နည်းနည်းပါးပါးလောက်ပဲ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိနိုင်တယ်လို့ ငါထင်တယ်။ တရုတ် ယဉ်ကျေးမှုဆိုရင် နှစ်ပေါင်းငါးထောင်ကျော် ကြာခဲ့ပြီ။ တရုတ်ပြည်မှာ လူတစ်ယောက်မဲတစ်မဲခန့် ဖြစ်လာမယ်လို့ မထင်မိဘူး။ ဖြစ်လည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ငါတို့ စတီပူက ရွှေ့ပြောင်းထားတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် တရုတ်လူမျိုးမှန်ပေမယ့် ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထား ကွဲနေတယ်။ နိုင်ငံအသစ်တစ်ခုမှာ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်တော့မယ်ဆိုရင် အဲဒီနိုင်ငံရဲ့ ကြီးပြားနားထိုးတဲ့အချက်တွေကို လက်ခံနိုင်ဖို့လိုတယ်။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီသာ Huntington ကို တွေ့ရမယ်ဆိုရင် သူပြောခဲ့တဲ့ 'ခင်ဗျား ချမှတ်တဲ့မူဝါဒဟာ ခင်ဗျားသေဆုံးရာ သုဿာန်ကို ပါလာလိမ့်မယ်' ဆိုတဲ့ စကားအတွက် ဘာများပြန်ပြောမိမလဲ။

ဖြေ ။ ။ 'ခင်ဗျား မှားတယ်' လို့ ငါပြောမှာပေါ့။ ကြည့်လေ။ ၁၉၉၀ ခုကတည်းက ငါက အာဏာကို လက်လွှတ်ခဲ့တာပဲ။ ငါတို့မူဝါဒသာ မှားခဲ့ရင် အခု အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်လာပြီ။ မှားနေရမှာပေါ့။ အခု ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ အကြောင်းက ဘာလဲဆိုရင် ကက်ဘီနက်မှာ တာဝန်ရှိသူတွေကို ငါတို့က နေ့စဉ်စဉ်ပဲ ရွေးချယ်ခဲ့တာ။ ပါလီမန်ထဲမှာ၊ လွှတ်တော်ထဲမှာ တိုက်ဖျက်ရေးမှာ၊ နောက်ဆုံး သမ္မတတစ်ယောက် ရွေးချယ်ရာမှာအထိ စနစ်တကျပဲ။ ဒီအတိုင်း ဆက်ခံရီးသွားဖို့ ဆန္ဒရှိကြတယ်။

မေး ။ ။ တစ်ချို့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေက ဒီမိုကရေစီကို ကောင်း

ကောင်း လက်မခံနိုင်ဘူးဆိုတာကိုတော့ မစ္စတာလီက Huntington နဲ့ သဘောထားခြင်း တိုက်ဆိုင်တယ်ပေါ့။

ဖြေ ။ ။ တိုက်ဆိုင်တယ်။ ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံစနစ် (Multiculturalism) ဟာ အမေရိကကို ဖျက်ဆီးပစ်လိမ့်မယ်လို့ ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေဟာ ဘာတွေလဲဆိုတာ သူ့ဖွင့်ဆိုပြခဲ့တယ်။ သူရေးထားတာကို ကိုးကားပြမယ်။ 'ယဉ်ကျေးမှု အကွဲအပြားကိစ္စဟာ ဒီနေ့ အမေရိက ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အဓိက ပြဿနာတစ်ခုပဲ။ အမေရိကဆိုတာ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုပဲ ရှိတဲ့နိုင်ငံလား ၊ ဒါမှမဟုတ် ယဉ်ကျေးမှု အများအပြားရှိတဲ့နိုင်ငံလား။ တကယ်လို့ ယဉ်ကျေးမှု အများအပြားရှိနေတယ်ဆိုရင် လူမျိုးတစ်မျိုးလုံး ညီညွတ်အောင် ထိန်းပေးထားမယ် ယဉ်ကျေးမှုဟာ ဘယ်ဟာလဲ။ သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်ရင် အမေရိကဟာ ယဉ်ကျေးမှုကြီးတစ်ခုကို အခြေခံထားတာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါ အခြေချနေထိုင်လာကြတဲ့ ဗြိတိသျှတွေရဲ့ မူရင်းယဉ်ကျေးမှုပဲ။ နောက်ပိုင်း အခြေချနေထိုင်လာကြသူတွေကလည်း ဒီယဉ်ကျေးမှုနဲ့ လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် မွေးစားနေထိုင် ကျင့်သုံးကြတယ်။ အဓိကအကျဆုံးကတော့ ဥရောပရဲ့ တန်ဖိုးဖြစ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ပရိုတက်စတင့်ရဲ့ တန်ဖိုးတွေပဲ။ လူမျိုးရေး၊ ကျင့်လည်ရာဒေသ စတာတွေကလည်း တစ်ပုံတည်း မတူစေဘူး။ လက်လှမ်းမီတဲ့ အနေအထားတွေ၊ ဆင်တူရိုးမှားတွေ လောက်ပဲ ရှိခဲ့တယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် တစ်စုတည်း တစ်စားတည်းပဲ။

အခု အဲဒီယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်က ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံစနစ်ရဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုကို ခံနေရတယ်။ နိုင်ငံရေးလောကထဲက သမ္မတ၊ ဒုတိယသမ္မတ အပါအဝင် ဒီသဘောကို နားမလည်ဘူး။ (သူ ဒီစာရေးစဉ်က သမ္မတက ဘီ(လ်) ကလင်တန်ဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယသမ္မတက အယ်လ်ဂိုး(ပါ)။) သမ္မတကလင်တန်က ပြောတယ်။ ကြီးစိုးနေတဲ့ ဥရောပယဉ်ကျေးမှု မပါဝင်ဘဲ အတူတကွ ရှင်သန်လက်တွဲ နေနိုင်တယ်ဆိုတာ သက်သေပြဖို့ တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ခု လိုအပ်ပါတယ်တဲ့။ ဒုတိယသမ္မတ အယ်လ်ဂိုးကလည်း ဟားဗတ်တက္ကသိုလ် ဘွဲ့ရတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားဆောင်ပုဒ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ E Pluribus Unum ကို ဘာသာပြန်ရာမှာ from many one (အများမှ

တစ်စုတစ်ပေါင်းတည်းသို့) လို့ ဘာသာပြန်ရမှာကို from one many (တစ်စုတစ်ပေါင်းတည်းမှ အများသို့) လို့ မှားမှားယွင်းယွင်း ဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။

ဒါဟာ ပညာသားပါတဲ့ ဝေဖန်ချက်ပဲ။ သူ့မှားနိုင် မှန်နိုင်တယ်။ ဒါလေ့ သူယုံကြည်တာကိုတော့ ရိုးရိုးသားသား ချရေးခဲ့တာပဲ။

Huntington က ဆက်ပြောတယ်။ 'အမေရိကဟာ Multiethnic Multiracial ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်' တဲ့။ ငါ့ကိုယ်တိုင်ကတော့ Multiethnic နဲ့ Multiracial နှစ်ခုရဲ့ ခြားနားချက်က ဘာလဲဆိုတာ မသိဘူး။ အတူတူပဲထင်တယ်။

'တကယ်လို့ ယဉ်ကျေးမှုတွေ ပေါင်းစုံနေပြီး အဓိကလွှမ်းမိုးတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကြီးတစ်ခု မရှိဘူးဆိုရင် တစ်မျိုးသားလုံး တစ်သားတည်းဖြစ်နေဖို့ ဘာနဲ့ ချည်နှောင်ထားမှာလဲ။ အခြေမှန်က ... အမေရိကန်တွေဟာ လွတ်လပ်ရေး ကြော်ငြာစာတမ်း၊ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနဲ့ အခြားအချက်တွေပေါ် အခြေခံပြီး ညီညွတ်နေကြတာပဲ။ အမေရိကန်တွေရဲ့ ယုံကြည်မှု၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး စတာတွေလည်း ပါဝင်တာပေါ့။ အမေရိကန်အများစုဟာ ဒီတန်ဖိုးတွေကို လက်ကိုင်ထားကြတယ်။ ဒီတန်ဖိုးတွေက မူလယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံ၊ မှီခိုပြီး ရလာတဲ့ တန်ဖိုးတွေပဲ။ အဲဒီ မူလယဉ်ကျေးမှု ပျောက်ဆုံးသွားပြီဆိုပါတော့၊ ဒီယဉ်ကျေးမှုနဲ့ မကိုက်ညီတဲ့ နိုင်ငံရေးမူဝါဒက တစ်မျိုးသားလုံး ညီညွတ်အောင် ဘယ်လိုထိန်းထားနိုင်မလဲ။

နိုင်ငံရေးမူဝါဒတစ်ခုတည်းနဲ့ ချည်နှောင်ထားတဲ့ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၊ ယူဂိုဆလားဗီးယားတို့ကို ကြည့်တော့ ယဉ်ကျေးမှုမပါဘဲ အာမခံချက် မရှိလှဘူးဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ အမေရိကရဲ့ လတ်တလော အရေးကြီးဆုံးကိစ္စက သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံး အမေရိကကို အားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်စေခဲ့တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကို ပြန်လည်အသက်သွင်းမလား၊ တစ်စိစိ ပြိုကွဲသွားတာကို ထိုင်ခံမလားဆိုတာပဲ။ ဥရောပဆန်တဲ့ ယဉ်ကျေးမှု၊ ခရစ်ယာန် ပရိုတက်စတင့်ရဲ့ အဆုံးအမ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကရတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေကြောင့် နိုင်ငံဘဏ္ဍာ၊ နိုင်ငံရဲ့ပါဝါ၊ လွတ်လပ်ရေး အခြေခံ

မူဝါဒ၊ တန်းတူအခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီစတာတွေ ရခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ အမေရိကဟာ ကမ္ဘာလူသားတွေရဲ့ မျှော်လင့်ချက်တစ်ခု ဖြစ်နေခဲ့တယ်။ 'ဒီယဉ်ကျေးမှုကို ဖျက်ဆီးပစ်ဖို့ ကြိုးဝါးနေသူတွေ အခုရှိနေပြီ။ ဒါဟာ ၂၁ ရာစုအောင် ပထမဆုံးနှစ်ကလေးလို့ အမေရိက ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ စိန်ခေါ်မှုပဲ'

သူက စပိန်တွေအကြောင်းတော့ ပြောမသွားခဲ့ဘူး။ ဒီမိုကရက်တွေ ဖြစ်ကြတဲ့ ကလင်တန်နဲ့ အယ်လ်ဂိုးကိုတော့ သတိပေးသွားတယ်။ 'ခင်ဗျားတို့ မဆိုင်တာတွေ လုပ်နေကြတယ်။ ခင်ဗျားတို့ လုပ်ရမှာက ဒီလူတွေကို ယဉ်ကျေးမှုထဲဝင်လာအောင် စည်းရုံးရမှာ၊ ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံစနစ်ကို အားပေးအားမြှောက် လုပ်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံတွေက ခင်ဗျားတို့ကို ဝါးမြိုသွားလိမ့်မယ်' တဲ့။

ကဲ ဒါဆို ငါတို့ကရော ဘယ်လိုလဲ။ စင်ကာပူဟာ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုတည်း ဖြစ်နိုင်သလား။ ငါတော့ မထင်ဘူး။ ကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာတစ်ခုတည်း ဖြစ်နိုင်သလား။ လုံးဝပဲ။ ဘုံဆိုင်နေရာတစ်ခု၊ အဲဒါက အမြဲတစေ ကြီးထွားနေပြီး ပုဂ္ဂလိကအယူအဆ ခြားနားမှုတွေ အရင်အတိုင်းပဲ ရှိနေမယ်။ ဒီလို အခြေအနေအတိုင်း အမြဲရှိနေနိုင်သလား။ တစ်ခု၊ တစ်ဝါဒ၊ တစ်ဘာသာကြီးစိုးမှုက အချိန် အတော်လို့လိမ့်မယ်လို့ ငါထင်တယ်။ ဒီတော့ ငါတို့ကို အတူတကွ ညီညွတ်အောင် ထိန်းပေးထားနိုင်တာက ဘာဖြစ်မလဲ။ စီးပွားရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တည်ငြိမ်ရေးနဲ့ ပုံမှန်ဖွံ့ဖြိုးနေမှုလို့ ငါယုံကြည်တယ်။ ဒါက လူထုရဲ့ စိတ်ထဲမှာ စွဲနေတယ်။ ဒီ အခြေအနေမျိုးမှာ မတူညီတဲ့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမျိုးရေး စတာတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး စတင်အငြင်းပွားနေကြ၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်နေကြပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီနိုင်ငံ ပြိုကွဲတော့မှာပဲ။ ဒီတော့ တို့မူဝါဒက ...

'Let's live and let live' ပဲ။ 'ရှဉ့်လည်းလျှောက်သာ ပျားလည်းစွဲသာ ဝါဒ' ပဲ။

မင်းပို့ထားတဲ့ မေးခွန်းကိုငါရတယ်။ (S. Rajaratnam School of International Studies) ကျောင်းမှာ ဆန္ဒကောက်ထားတဲ့စာလေ။ ကောက်ယူထားတဲ့ စစ်တမ်းအရ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်း တရုတ်တွေက တရုတ်မဟုတ်တဲ့ ပါလီမန်အမတ်ကိုလည်း မဲပေးမယ်တဲ့။ ဒါကို မင်းယုံကြည်သလား။ လုံးဝ

အမိပွယ်မရှိဘူး။ အဲဒါ နိုင်ငံရေးစကားပဲ။ အဓိကအဖွဲ့တွေမှာ တရုတ်တစ်ယောက် အမြဲတမ်း ထည့်ထားပေးရတယ်။ ဟောင်ကန်းက အတိုက်အခံ လိုသီယာကိန် (Low Thia Khaing) ကိုမေးကြည့်။ ဒါကို အခြေခံကျကျ ဘယ်လို သဘောပေါက်သလဲလို့။ ဒီလိုမလုပ်ရင် မင်းရှုံးသွားမှာပေါ့။

မေး ။ ။ စင်ကာပူမှာ ဒီအတိုင်းပဲ(တရုတ်အချင်းချင်းမှ မဲပေးတာ) အမြဲတမ်း ဖြစ်နေလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ထားသလား။

ဖြေ ။ ။ အမြဲတမ်းလို့ ပြောဖို့ကတော့ သိပ်ရှည်လျားလွန်းပါတယ်။ ငါ့တစ်သက်၊ မင်းတစ်သက်မှာတော့ အပြောင်းအလဲဖြစ်ဖို့ လမ်းစ မရှိနိုင်သေးဘူးလို့ ငါထင်တယ်။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီပြောခဲ့တဲ့ အထက်ပါ သုတေသနစစ်တမ်းအရ စင်ကာပူမျိုးဆက်သစ်တွေက မျှော်လင့်ချက် ပိုရှိကြတယ်လို့ ဆိုလိုပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မင်းဒါကို ယုံကြည်သလား။

မေး ။ ။ သူတို့ဖြေခဲ့တဲ့(နိုင်ငံရေးဆန်ဆန်)ပါးပါးနပ်နပ် အဖြေကို အခြေခံပြီး မစ္စတာလီကိုယ်တိုင်စတင်ခဲ့တဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံပါဝင်ရေး အယူအဆက လူထုကို အားတက်သရော ရှိစေမယ်လို့ မစ္စတာလီ မျှော်လင့်ထားပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မင်းတို့ရော၊ ငါရော ဒီကိစ္စကို သဘောပေါက်တယ်။ ချမှတ်ထားတဲ့ မူဝါဒတွေကို အခြေခံပြီး ငါတို့က တစ်ခုခုကို ပြောကြရတာပဲ။ ဒါကို တကယ်တမ်း ရွေးချယ်ပြီးကျင့်သုံးရာမှာတော့ ပြဿနာက တစ်ခု မဟုတ်တစ်ခု ရှိနေတတ်တယ်။ ဒါက မလွယ်လှဘူး။

မေး ။ ။ ဂျေ၊ ဘီ စယရတနန်ဆိုရင် တစ်သီးပုဂ္ဂလအနေနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ပြိုင်ပြီး နိုင်လည်း နိုင်သွားတယ်။ ပီအေပီပါတီထဲက လူနည်းစုကိုယ်စားလှယ်တွေလည်း ဒီလိုဝင်ပြိုင်၊ နိုင်နိုင်တာပဲလို့

လူထုက ပြောလာနိုင်တာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ မင်းမှတ်မိလောက်တဲ့အရွယ် ရောက်ပြီလားဆိုတာ မသိဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ ငါတို့ စနစ်ပြောင်းခဲ့ရတယ် ထင်သလဲ။ အရင့်အရင့်နှစ်တွေ တုန်းက ဘယ်သူဝင်ပြိုင်တာပဲဖြစ်ဖြစ် ပီအေပီရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ဆိုရင် လူထုက မဲပေးလိုက်ကြတာ။ ကြာလာတော့ မဲပေးသူတွေက ပါးနပ်လာကြတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ပီအေပီအစိုးရပဲ အနိုင်ရမှာပဲ။ ဒီတော့ ငါတို့နဲ့ လူမျိုးတူတဲ့ အမတ်လောင်းကို မဲပေးတော့မယ်ဆိုတဲ့ အတွေးဝင်လာကြတယ်။ ဒါကို ငါသဘောပေါက်မိတယ်။ ငါတို့ ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်တယ် ဆိုတာကိုလည်း သတိထားမိတယ်။ ဆိုလိုတာက မလေးလူမျိုး အမတ်လောင်းတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ငါတို့ ပြဿနာကြုံခဲ့ရဖူးတယ်။ နာမည်တွေတော့ ပြောမနေတော့ဘူး။ ဒီတော့ နောက်ဆုံးမိနစ်ရောက်မှ မဲဆန္ဒနယ် ပြောင်းပေးရတယ်။ သူက ပြိုင်ဖက် တရုတ်အမတ်လောင်းတွေကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။ တရုတ်တွေက သူ့ကို မဲပေးမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ပထမ မဲဆန္ဒနယ် ပြောင်းပေးရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူ့ကို ခေါက်ကို ခေါက်ထားလိုက်ရတော့တယ်။

ဒီနေ့ အခြေအနေ အတော်ကောင်းလာလို့ အရည်အချင်းရှိတဲ့ မလေးကိုယ်စားလှယ်တွေကို နိုင်ငံရေးထဲ ငါတို့ သွင်းလာနိုင်တယ်။ အဲဒီ မလေးတွေက အတိုက်အခံပါတီကို ပြောင်းလိမ့်မယ်လို့ မင်းတို့ထင်သလား။ ငါတို့ မထင်ဘူး။ ပီအေပီမှာ အတူပူးပေါင်းလို့ ရနေသေးသမျှပေါ့။ မဟုတ်ဘူးလား။ ဒါကြောင့် မလေးလူတော်တွေရအောင် ငါတို့ အသည်းအသန် ရှာယူကြတယ်။ ကက်ဘီနက်ထဲမှာ သူတို့ကို ပါနေစေချင်တယ်။

မေး ။ ။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုဖြိုကွဲပြီးတဲ့နောက် အာရှတန်ဖိုး၊ ဒီမိုကရေစီရေးတန်ဖိုး အငြင်းပွားမှုတွေထဲ မစ္စတာလီလည်း ပါခဲ့တယ် နော်။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ သူတို့က သူတို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဒီမိုကရေစီ 'စ' အတိုင်း မကျင့်သုံးလို့ဆိုပြီး တို့ကို လာနှိပ်ကွပ်တယ်။ သူတို့ဒီမိုကရေစီဆိုတာ အမေရိကရဲ့ လစ်ဘာရယ်ဒီမိုကရေစီပေါ့။ ဒါကြောင့် ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ တို့နဲ့ကိုက်ညီတဲ့ ဒီမိုကရေစီကို တို့ ကျင့်သုံး

တယ်လို့ ငါပြန်ပြောခဲ့တယ်။ ငါက ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေ အကြောင်း ပြောခဲ့တယ်။ အိန္ဒိယမှာ လူတိုင်းကို ဝေဖန်လိုရတယ်။ သူတို့ သတင်းစာတွေကို ဖတ်ကြည့်။ အမြဲတမ်း ငြင်းခုံနေတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အိန္ဒိယနဲ့နှစ်ယောက် တရားရုံးကို ရောက်ပြီဆိုရင် အဲဒီအမှုဟာ တော်တော်နဲ့ မပြီးတော့ဘူး။ အဲဒါ သူတို့ ဓလေ့ထုံးစံပဲ။ တရုတ်နှစ်ယောက် အမှုဖြစ်တယ် ဆိုရင် တစ်ပတ်အတွင်း အဲဒီအမှု ပြီးသွားတယ်။ တရုတ်ပြည်မှာ ခေါင်းဆောင်ကို ရိုသဲ့သုံးလုပ်တယ်။ ဒါကို ခေါင်းဆောင်က သည်းခံတယ်။ ဒါဆို အဲဒီခေါင်းဆောင်က မစွဲလို့ပဲ။

ငါကိုယ်တိုင်က ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒနဲ့ လေ့ကျင့်ယူထားတာ မဟုတ်ဘူး။ ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒကို ခပ်ပါးပါးတော့ ဖွေးစားခဲ့တယ်။ ကိုယ့်ထက်ကြီးသူတွေကို လေးစားရမယ်။ မိသားစုကို သစ္စာရှိရမယ်။ မိတ်ဆွေတွေအပေါ် မပြုမှု သင့်တဲ့အရာတွေကို မလုပ်ရ၊ မပြုမှုရဘူး။ အစိုးရ (သို့) ဘုရင်ကို မစော်ကားရဘူး။ ဒါတွေကို ငါသဘောပေါက်တယ်။ ငါဟာ တရုတ်လူမျိုးဆိုတာကို အခြေခံပြီး သူတို့က ငါ့ကို စွပ်စွဲကြတယ်။ ငါ့ကိုယ်ငါ မကာကွယ်ရင် ငါ သိက္ခာကျသွားမှာပေါ့။ ဒီကိစ္စကို အပြစ်ပြောနေတာ ဘယ်သူတွေထင်လို့လဲ။ အဲဒါ အနောက်မီဒီယာနဲ့ ချီဆွန်ဂျွမ်လို့လူတွေ (စင်္ကာပူ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီနဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်)။ သူက ဒါတွေကို ဘာလို့ထောက်ပြပြီး အပြစ်တင်နေရတာလဲ။ မုသားမပါဘဲ ငါတို့ကို ဖြိုခွဲလို့မရလို့။ သူ့ကို ငါတို့က စွပ်စွဲမယ်ဆိုရင် ဒါကို ငါတို့က လက်ကိုင်ထားမှာ။ ငါက မင်းဟာ ပညာတတ်ယောင် ဆောင်ထားတဲ့ကောင်၊ လူလိမ်လူညာလို့ ပြောမယ်။ ဒီအတွက် ငါနဲ့ တရားတွေ့မယ်ဆိုရင် ငါ့မှာသက်သေပြစရာရှိတယ်။ သူ ငါတို့ကို တရားမစွဲရဲဘူး။ တရားစွဲရင် တရားရုံးကိုရောက်မယ်။ သူဟာ ပညာတတ်ယောင်ဆောင်ထားတဲ့ လူညာဆိုတာ ငါတို့က ဖွင့်ချလိုက်မှာ။

မေး ။ ။ အတိုက်အခံပါတီအကြောင်း စပ်မိရင် တစ်ခုလောက် မေးပါရစေ။ တစ်နိုင်ငံ နှစ်ပါတီစနစ်ကို ကျင့်သုံးဖို့ မစွတာလီ ဘာဖြစ်လို့ လက်တွေ့နေတာလဲ။ နှစ်ပါတီရှိနေဖို့ လိုပြီလို့ မထင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ လက်ရှိအစိုးရကို ကျော်တက်ဖို့ အတိုက်အခံပါတီလိုတယ် ဆိုတဲ့ အနောက်တိုင်း ပညာရှင်တွေရဲ့အမြင်ကို မင်းက စွဲနေတာကိုး။ ဒီ အစိုးရကိုဖြုတ်ချဖို့ အတိုက်အခံပါတီမှာ လူတော်လူကောင်း အလုံအလောက် မရှိဘူး။ ဒါက ရှင်းနေတာပဲ။ လက်ရှိအစိုးရကို ဆက်ထိန်းထားဖို့ လူတော်တွေ တစိုက်မတ်မတ် ရှာနေတာတောင် အလုံအလောက်မတွေ့ဘူး။ ငါက ပြောတယ်။ 'လုပ်ပါ၊ အတိုက်အခံပါတီ ထောင်ပါ။ ကိုယ်နိုင်မယ်ထင်တဲ့ မဲဆန္ဒနယ်တွေကိုဆင်းပြီး စည်းရုံးကြပါ' လို့။ မင်းတို့ ပေးပို့ထားတဲ့မေးခွန်းကို ဝန်ကြီးတွေဆီလည်း ပို့ပေးတယ်။ ကွန်မင်ပေးချင် ပေးရအောင်လို့။

မေး ။ ။ ဝေဖန်မှုတွေကြောင့်ပဲ လွတ်လပ်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်တွေ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရတယ် မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ ဗြိတိန်မှာ လွတ်လပ်တဲ့ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်လို့ နယ်စည်းခြားထားတာမျိုး မရှိဘူး။ ငါတို့ရော၊ မလေးရှားပါ ဒါကို လက်ခံကျင့်သုံးကြတယ်။ ငါတို့လိုချင်တာက လွတ်တော်အမတ်တွေ ပိုများလာဖို့ပဲ။ ဒါမှ ပါလီမန်ထဲမှာ လူနည်းစုကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ လွှတ်တော်အမတ်တွေ ပါလာမှာ။ လက်ရှိအခြေအနေက မဲဆန္ဒရှင်တွေက လူနည်းစုကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ပီအေပီ ကိုယ်စားလှယ်တွေကို မဲမပေးကြတော့ဘူး။ သူတို့ပြောနေကြတာက 'ငါတို့ စကားကို နားလည်မယ့် တရုတ်၊ တရုတ်ဒိုင်ယာလက် စကားပြောတတ်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ကိုပဲ မဲပေးတော့မယ်' တဲ့။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ဒီပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ဘူး။ ဒါကို ဥပဒေနဲ့အညီ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ ဒါက အရေးကြီးတယ်။

လက်ရှိအခြေအနေအရ လုံးဝမပြိုကွဲဘူးထင်ရတဲ့ ပီအေပီကို ဘယ်နည်းနဲ့ ဖြိုခွဲရမလဲဆိုတာ သူတို့နည်းပေါင်းစုံ အကြံထုတ်နေကြတယ်။ သတင်းနဲ့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးကို ဖွင့်လှစ်၊ NTUC ကို ဖျက်သိမ်း၊ အစိုးရနှစ်ခုအကြား အဆက်အစပ် လုံးဝမရှိစေရ။ ဒါဆိုရင်တော့ စင်္ကာပူကို အားကောင်းမောင်းသန်ဖြစ်စေခဲ့တဲ့ အခြေခံအချက်တွေကို ဖျက်သိမ်းလိုက်တယ်။ ဒီအစိုးရဆီက ဘယ်သူပဲ လက်လွှဲယူလူ ဒီအခြေခံအချက်တွေကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးဖို့လိုတယ်။ နောက်လာမယ့် ရွေးကောက်ပွဲမှာတော့ ဒီတာဝန်တွေကို

ကောင်းကောင်းယူနိုင်တဲ့ အတိုက်အခံအစိုးရ မတွေ့သေးဘူး။

မေး ။ ။ လာမယ့်ရွေးကောက်ပွဲတင်လား။ ဒါမှမဟုတ် လာမယ့် ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါက လူငယ်ပိုင်းဝန်ကြီးတွေရဲ့ အမြင်။
'လတ်တလော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲဆန္ဒနယ် တော်တော်များများ မှာ ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည့် ကိုယ်စားလှယ် မပေါ်ပေါက်ခဲ့သဖြင့် ပီအေပီကသာ အများစု ယှဉ်ပြိုင်သူမရှိ အနိုင်ရခဲ့သည်။ ဤပုံစံအတိုင်း အမြဲဖြစ်နေမည်ဟု ယူဆ၍မရ။ နောင်တွင် အတိုက်အခံကိုယ်စားလှယ်များ ပိုများလာစရာ ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် GRC (အခြေခံ လူတန်းစားအဖွဲ့အစည်း) များတွင် ဖြစ်ပြီး ကံစမ်းသည့်သဘောဖြင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သူများ များလာနိုင်သည်။ သို့သော် အတိုက်အခံပါတီ အားကောင်းလာပြီး ပီအေပီကျရှုံးခဲ့သော် ... ဆိုသော အယူအဆဖြင့် လိုရမယ်ရ ခြေကုတ်ယူထားခြင်း အစီအစဉ်များဖြင့် အလုပ်ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မယုံကြည်။ ထို့အပြင် ဤသို့ပြုမှုခြင်းသည် နိုင်ငံရေးကစားခြင်းသာလျှင်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားရရှိရေး လမ်းစဉ်မှ လမ်းချော်သွားခြင်းကိုပင် ဖြစ်စေနိုင်သည်။'

ဒါက သူတို့လူငယ်တွေရဲ့ အမြင်ပဲ။ ဒါက ငါ့အချိန်တုန်းက အနေ အထားကနေ သိပ်မဝေးလှသေးဘူး။ ဒီနှစ်တွေထဲမှာ မသိမသာလေးပဲ ပြောင်းလဲခဲ့တာပါ။ သူတို့ ဒီစစ်စတန်အတိုင်း လုပ်နေကြ၊ ဒါနဲ့ အခြေခိုင် အောင် ကြိုးစားနေကြတာပါ။ မင်းမေးတဲ့ မေးခွန်းက သူတို့ကို မေးသင့် တယ်။

အနာဂတ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ငါ့သက်တမ်းရှိတုန်းပဲ ငါဆုံးဖြတ် လို့ရတယ်။ ငါ့သက်တမ်းဆိုတာ ငါ့နိုင်ငံရေးသက်တမ်းကို ပြောတာပါ။ မင်းတို့အနေနဲ့ ယုံချင်ယုံ၊ မယုံချင်နေ။ ငါက ဒီနေ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့ လူတစ်ယောက် မဟုတ်တော့ဘူး။ ငါ့ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကတော့ ရှိနေမှာပေါ့။ သူတို့ ထပ်စဉ်းစားမိအောင်တော့ ငါသတိပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ် တမ်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချတာကတော့ သူတို့ပဲ။ အကြောင်းကတော့ ဒီလမ်းစဉ်ကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ဆက်လျှောက်ပြီး အနာဂတ်အတွက် အမှန်တကယ်

တာဝန်ရှိတာက သူတို့ဖြစ်နေလို့ပဲ။ ငါ့ကိုယ်တိုင် အရင်လို မခံစားရတော့ ဘူးလို့လည်း သူတို့ကို ပြောထားတယ်။ ဟိုတုန်းကဆိုရင် ကိုယ်စားလှယ် တွေဆီ သွားရုံတင်မဟုတ်ဘူး။ ဆောက်လုပ်ရေးဌာနတွေ၊ NTUC တွေအထိ ငါ့ကိုယ်တိုင် အရောက်သွားပြီး သူတို့နဲ့စကားပြောတာ။ နေရာတိုင်းမှာ ငါပါတယ်။ ဒီတော့ အခြေခံလူတန်းစားတွေရဲ့ ခံစားနေရတာကိုလည်း နားလည်နိုင်တယ်။

မေး ။ ။ အခုအထိ နိုင်ငံရေးနဲ့ အဆက်မပြတ်ဘဲ ရှိနေအောင် တယ်လီနေဖိုင်းခဲ့ရသလဲ။

ဖြေ ။ ။ NTUC က လူတွေနဲ့ တစ်နှစ်တစ်ခါ ဆန်းတက်စီးတီးမှာ တွေ့ဆုံပြီး စကားပြောတယ်။ လူနှစ်ထောင်လောက်နဲ့ပေါ့။ မတူဘူး။ လူနည်းစုတွေနဲ့ ပြောဖို့လိုတယ်။ တစ်ယောက်ချင်းဆို ပိုကောင်းတယ်။ ဒီတော့ သူတို့က သူတို့ပြဿနာတွေကို ဖွင့်ပြောကြတယ်။ NTUC ရယ်၊ အောက်ခြေလူတန်းစား ခေါင်းဆောင်တွေရယ်နဲ့ လူတိုင်း မဆက်ဆံ တတ်ဘူး။ သူတို့နဲ့ ပန်ရတဲ့ အမတ်တွေရွေးပြီး လွှတ်ရတယ်။ ဥပမာ လင်ဘွန်ဟိန်ဆိုရင် သူတို့သဘောကျတယ်။ ယုံလည်း ယုံကြည်ကြတယ်။ လင်ဆွီဆေးကတော့ အဲဒါကကို သူ့ရဲ့ပင်ရင်းစရိတ်ပဲ။ သူတို့နေရာကနေ ခံစားပေးတယ်။ သူတို့နေရာက ဝင်တွေးပေးတယ်။ သူ့အမြင်ကို ကက်ဘီ နက်ဆီ ယူလာတယ်။ ဒါတွေက ငါတို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာမှာ အများကြီး အထောက်အကူဖြစ်တယ်။

အလုပ်သမားလူတန်းစားကို အစိုးရက အမြဲတမ်း သယ်ပိုးမထားနိုင် ဘူး။ အခြေအနေ သိပ်ဆိုးနေတဲ့အခါ ဒါမှမဟုတ် အခြေအနေသိပ်ကောင်းနေ တဲ့အခါတွေမှာပါ ဒါမျိုးလုပ်ပေးလို့ ရတယ်။ အကျပ်အတည်းကြားထဲမှာ ဆိုရင် NTUC ကို စနစ်တကျ ဆွေးနွေးအကြံပေးကြတယ်။ တို့ ကြိုးစား လုပ်ပေးနေတယ်ဆိုတာ သူတို့လည်း သဘောပေါက်ကြတယ်။ အစိုးရနဲ့ NTUC ဆက်ဆံရေးက ရင့်ကျက်နေမှ ရတယ်။ သူတို့အတွက်လည်း အကျိုးအမြတ်ရှိနေရစေမယ်။ အလားတူပဲ အားလုံးလည်း အကျိုးအမြတ် ရနေရစေမယ်။ ငါတို့က အကောင်းစားပစ္စည်းတွေကို ဝေပေးနေတယ်လို့

သူတို့က ပြောကြတယ်။

ရွေးကောက်ပွဲနီးလာပြီဆိုရင် လူထုရဲ့နှလုံးသားကို ဖမ်းစားဖို့ အစိုးရ တိုင်း ဒါမျိုးလုပ်ကြတာပဲ။ ငါတို့က အစောကြီး ကြိုမလုပ်ဘူး။ အစောကြီးကြို လုပ်ရင် သူတို့က မေ့မစ်လိုက်ကြတာ။ သူတို့အတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ဘဝ၊ သူတို့ကလေးတွေအတွက် ပိုတောက်ပတဲ့ အနာဂတ်ကို ငါတို့က ဖန်တီး မပေးနိုင်ဘူးဆိုရင် တို့ကိုထောက်ခံဖို့ ငါတို့က စည်းရုံးတောင်မနေဘူး။ ဒါက ရှင်းနေတာပဲ။

အခု မင်းတို့မေးတဲ့မေးခွန်းတွေကို လူငယ်ပိုင်းအမတ်တွေကိုလည်း မေးကြပါ။ ဒါက သူတို့ရင်ဆိုင်ရမယ့် အနာဂတ်ပဲ။ သူတို့ဆုံးဖြတ်ကြ လိမ့်မယ်။ ငါက အချိန်မရွေး သေနိုင်တယ်။ ငါ့တာဝန်တွေလည်း ကုန်ခဲ့ပြီ။ ငါ့အလုပ်က လက်ရှိအဖွဲ့ကို အားပေးနေဖို့ပဲ။ ဒါကလည်း စကားပူအတွက် အကျိုးအမြတ်ရရှိဖို့။ ဒါပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီက ခဏရပ်ထားကြဦး။ ထပ်ပြီးစဉ်းစားကြ ဦးလို့ ဝန်ကြီးတွေကို ပြောခဲ့တယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုကိစ္စမျိုးတွေ မှာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ ငါပြောတာက ဒါတွေတော့ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိ တယ်။ မင်းတို့ကို အကျပ်ရိုက်စေနိုင်၊ လမ်းချော်သွားစေနိုင်တဲ့ မျှော်လင့် မထားတဲ့ ဒီလိုအခက်အခဲတွေ ရှိလာနိုင်တယ်။ ဒါတွေအတွက်လည်း ပြင်ဆင်ထားသင့်တယ်ဆိုတာလောက်ပါ။

မေး ။ ။ လမ်းချော်သွားစေနိုင်တယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာမျိုး တွေပါလိမ့်။

ဖြေ ။ ။ ငါ့အလုပ်က လူငယ်အမတ်တွေကို ကူညီပေးဖို့ပဲ။ ငါက သိပ် အရေးမကြီးတော့ဘူး။ အမတ်တွေ ရွေးရာမှာတော့ ငါနည်းနည်းပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်တွေဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ ပိုချောက်တောင်နဲ့ လီရှန်လွန်းတို့က ဝန်ကြီးတွေ ရွေးချယ်ရာမှာတော့ ငါ လုံးဝမပါတော့ဘူး။ သူတို့ပဲ ဆုံးဖြတ်တယ်။ တကယ် တမ်း ပြောရရင် အခြေအနေ တော်တော်များများမှာ ငါဝင် ပြောဖူးတာတွေ

ရှိတယ်ကွ။ ဒီလူကိုတော့ ဝန်ကြီး မရွေးသင့်ဘူး။ သူဟာ တန်းမမီဘူး ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။ ငါပြောပေမဲ့ သူတို့ဘာသာသူတို့ ဆက်လုပ်တာတွေ ရှိတယ်။ တချို့က ကာရိုက်တာ မခိုင်ဘူး။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ဆိုရင် ငါးစိမ်းသည်ဆီ သွားပြီး လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်တယ်။ ပြီးတော့ ချက်ချင်း လက်ဆေးတယ်။ စည်းရုံးရေးဆင်းပြီးဆိုရင် စားသောက်ဆိုင်တွေ (hawker centres) ကိုလည်း သွားရတယ်။ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ရတယ်။ တစ်နေ့တာ ပြီးဆုံးပြီဆိုမှ ဆပ်ပြာနဲ့ လက်ဆေးပေါ့ကွာ။ မဟုတ်ဘူးလား။ လူထုရှေ့မှာ ဒီလိုမှ လိုက်လျောညီထွေ မရှိနိုင်ရင် လူထုကို စာနာပါတယ်။ နားလည်ပါ တယ်လို့ ဘယ်လိုပြုလို့ ရပါတော့မလဲ။

မေး ။ ။ ဒီစစ်စတန်ကြီးတစ်ခုလုံးကို တည်ဆောက်ခဲ့သူတစ်ယောက် အနေနဲ့ ဝန်ကြီးတွေကို အားနည်းချက်အနေနဲ့ ထောက်ပြထားခဲ့ ချင်တဲ့ အချက်တွေများ မရှိဘူးလား။ ရှိရင်ဘာတွေလဲ။

ဖြေ ။ ။ အားနည်းချက်က လူတော်တွေ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လိုစိတ် မရှိတာလဲ။ နိုင်ငံခြားက ပညာရှင်တွေ ဝင်လာတာရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ စီးပွားရေး တစ်ခုလုံးကို ကောင်းကောင်းလည်ပတ်နိုင်ဖို့ကတော့ လူတော်တွေ လိုနေ တုန်းပဲ။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှာ လူတော်တစ်ထောင်လောက် ရှိမယ်။ သူတို့ကို စီမံ ခန့်ခွဲရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ ပြည်ထဲရေးနဲ့ အခြားပညာရှင်တွေရဲ့ အလုပ် တွေထပ်ဖြန့်ပြီး လွှတ်လိုက်နိုင်တယ်။ ဒီလိုပြန့်ပွားနှုန်းက တော်တော်နည်း နေတယ်။ ဒီအတွက် ဘာတွေလိုမလဲ။ တစ်က သဟာဇာတဖြစ်မှု၊ နှစ်က တာဝန်ကျေမှု၊ သုံးက စွမ်းဆောင်ရည်ရှိမှုနဲ့ လေးက လူထုနဲ့ တစ်သားတည်း ဖြစ်ပြီး လူထုကိုပါ အပါအဝင်နိုင်မှု၊ နံပါတ်လေးက အရေးအကြီးဆုံးပဲ။

ဆရာဝန်တွေ နိုင်ငံရေးထဲ ဆွဲသွင်းရတာတွေ ရှိတယ်။ ဥပမာ- ဒေါက်တာ Janil Puthuchearry, Dukot တက္ကသိုလ်တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခ က ပြောတယ်။ 'ဒီလူကို ဆေးကောလိပ်ရဲ့ ဌာနမျိုး တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော်မြင်ထားခဲ့တာ' တဲ့။ ဆေးပညာရပ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆိုင်ယာလန်၊ အင်္ဂလန်၊ ဩစတေးလျမှာ (၁၅) နှစ်ကြာအောင် သူ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီးပြီ။ ဧကန်တော်တော်လှပဲ။ အခု သူ (မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး)

ဆေးရုံမှာ လုပ်နေတယ်။ တို့သူ့ကို ဆွဲထုတ်ယူရမလား။ Balaji (ဗလကြီး) ကို တို့ဆွဲထုတ်ကြည့်တယ်။ သူသိပ်မလိုက်နိုင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူ ဆက်ကြိုးစားမယ်လို့ ပြောတယ်။ ပြီးတော့ အန် အိန်ဟန်ကို ဆွဲထုတ်တယ်။ ဗီဗိယံ ဗလဘရစ်ရှန်ကို ဆွဲထုတ်တယ်။ သူတို့ အောင်မြင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါဟာ ဆုံးရှုံးမှုပဲ။ သူတို့ဟာ ကင်ဆာနဲ့ မျက်စိခွဲစိတ်ကု ဆရာဝန်တွေအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့လာခဲ့ရတာ။ အစောကြီးကတည်းက စီးပွားရေးနဲ့ စီမံကိန်းထဲကို ရောက်ခဲ့ရင် ဒီထက်အများကြီး သာနိုင်တယ်။

လာမယ့် (၁၅) နှစ်၊ အနှစ် (၂၀) ကိုကြည့်။ အသက်ကြီးရွယ်အို ပြဿနာရှိနေတယ်။ ဒါက အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာပဲ။ စီးပွားရေးသာ အားကိုးမနေဘူးဆိုရင် ဒီတာဝန်ကြီးက အလုပ်လုပ်နေတဲ့ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေရဲ့ ပခုံးပေါ်မှာ သိပ်ပြီး လေးလံနေမယ်။ ဒါဆိုရင် လူတော်တွေက တစ်ခြားနိုင်ငံကို ထွက်သွားကြမှာပဲ။

ဒါဆို အတိုက်အခံပါတီက စင်္ကာပူမှာ ရွေးစရာမရှိတော့ဘူးလို့ ပြောမှာပဲ။ လူသားအရင်းအမြစ်မှာ အမေရိက၊ ဩစတေးလျတို့ရှိတဲ့ အချိုးလောက်တို့မှာ မရှိဘူး။

မေး ။ ။ ဆိုလိုတာက ဘယ်အတိုက်အခံကမှ အခြားရွေးချယ်စရာတစ်ခုအဖြစ် မနုတ်မပေးနိုင်ဘူး ဆိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ ရှိကော ရှိနိုင်ရဲ့လား။ ငါတော့ မမြင်မိဘူး။ ဖြစ်နိုင်တာက ပီအေပီ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားတာပဲ။ အကျိုးရှိနိုင်မလား။ တစ်ပါတီ၊ ရွေးကောက်ပွဲ နှစ်ခုအပြိုင်။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်မလဲ။ အတိုက်အခံက ပြန်ဝင်လာမှာပေါ့။ အတိုက်အခံပါတီထဲမှာ ဘေးထွက်တော့ ထိုင်မနေဘူး။ ပီအေပီတစ်ခြမ်းထဲကို ဝင်လိုက်မယ်။ အဓိပ္ပာယ်လုံးဝ မရှိဘူး။ တို့မှာ အရည်အချင်းရှိတဲ့လူ အဲသလောက် မများဘူး။

မေး ။ ။ လုံးဝ မပြောင်းလဲသင့်တဲ့ နိုင်ငံရေးမူဝါဒတွေက ဘာတွေလို့ ထင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အခြေခံအကျဆုံးတွေကတော့ လူမျိုးပေါင်းစုံ ညီညွတ်စွာ

နေထိုင်ရေး (Multiracialism) အခွင့်အရေး တန်းတူညီမျှရေး။ ဒါပေမဲ့ အကျိုးအမြတ်ကတော့ မတူနိုင်ဘူးပေါ့။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အိမ်ယာပိုင်ဆိုင်မှုမှာ အခွင့်အရေး အညီအမျှရှိရေး စတာတွေပဲ။ ပြီးတော့ လုပ်ရည်ကိုိုင်ရည်အပေါ်မှာ ဆုံးဖြတ်တဲ့ meritocracy။ ဒါတွေဟာ အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေး သဟဇာတဖြစ်မှုနဲ့ ယုံကြည်မှု ဘာသာအချင်းချင်း နားလည်သည့်ခံနိုင်မှုတွေရဲ့ အဓိကအချက်တွေပါပဲ။

မေး ။ ။ အမြဲတမ်း အထွတ်အမြတ် တင်ထားရမယ့် တန်ဖိုးတွေ ရော ရှိနိုင်မလား။

ဖြေ ။ ။ လူနည်းစုရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေ မွေးယူရမယ်။ ဒီအတွက် နည်းလမ်းနှစ်မျိုး သုံးနိုင်တယ်။ ကိုတာနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေ ရွေးချယ်ခြင်းပေါ့။ ဒါဆိုရင် မလေးတွေရဲ့ စရိုက်နဲ့ အခွင့်အရေးကို ပါတီတွေ ကျင့်သုံးလာဖို့ အားပေးသလို ဖြစ်လာမယ်။ ဒါမှမဟုတ် သူတို့ကို ပါတီပြောင်းခွင့် ပြုဖို့။ ဒါကပိုပြီး ပညာပါတယ်လို့ ငါထင်တယ်။ မလေးရှားမှာဆိုရင် မလေးလူမျိုးတွေရဲ့ မဲတွေပိုရဖို့ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယလူမျိုးတွေထက် မလေးဦးရေတွေ ပိုများအောင် လုပ်တယ်။ လုပ်နည်းက တရားမဝင်နေထိုင်နေတဲ့ မလေးတွေကို တရားဝင်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးတာပဲ။ အဲသလိုဆိုရင် မလေးရှားထဲက ထွက်သွားတဲ့ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနဲ့တွေက ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာတော့ဘူး။

ဒီစနစ်ကို ငါတို့ မကျင့်သုံးဘူး။ လူတော်လူကောင်းများ အုပ်ချုပ်ရေး (meritocracy) ထွန်းကားဖို့ သေသေချာချာ ပြင်ဆင်ထားရတယ်။ ဒါကို ထိပါးလာနိုင်တဲ့ အခြေအနေမျိုးမှာ သမ္မတက ဝင်ရောက်ထိန်းသိမ်းပေးဖို့ လည်း ဝီတိုအာဏာ သမ္မတကို ပေးထားရတယ်။ ငါတို့မှာ ရွေးစရာသိပ် မရှိဘူး။

အကြောင်းတစ်ခုကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အများကြီးကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် မဲဆန္ဒရှင်တွေက နောက်ထပ် ပါတီအသစ်ကို မဲပေးကြည့်ရအောင်ဆိုတာ မျိုးလည်း ရှိလာနိုင်တယ်ဆိုတာကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားရတယ်။ နိုင်ငံတော်ရဲ့ စီးပွားရေးကို မထိခိုက်စေဘဲ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ သုံးလေးနှစ်

အတွင်းမှာ အတိုက်အခံပတ်ပေါ်ပေါက်လာမယ်ဆိုရင်လည်း တို့သဘောကတော့ ရှိပါစေပဲ။ ဒါမေ့ခဲ့ ဒါက စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေကြား အသံဗလံတွေ ထွက်လာစရာတော့ရှိတယ်။ အစိုးရအသစ်က ငါတို့ချမှတ်ထားတဲ့ မူဝါဒအသစ်ကနေ မသွေဖီဘူးဆိုရင်တောင် စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းကြားက ငါတို့လွတ်မြောက်လာသလိုမျိုး လွတ်မြောက်ဖို့ မလွယ်ဘူးထင်တယ်။ ဒါက သတိကြီးကြီးထားရတယ်။ စွမ်းနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ စုစည်းဆွေးနွေးမှ ရမယ်။ ပြဿနာတော့ တက်နေပြီ။ ဒီပြဿနာ ဘယ်လောက်ကြာမယ် မသိဘူး။ ဒါဆို အရေးအကြီးဆုံးက ဘာလဲ။ အလုပ်ပဲ။ သူတို့အလုပ်ရှိရင် လစာရှိနေမယ်။ ဒါဆို အဆင်ပြေတယ်။ ဒါဆိုရင် စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ အလုပ်ရှိနေဖို့ ငါတို့ ဘာလုပ်ကြမလဲ။ ဒီအတွက် ဘေးဖယ်ထားတဲ့ ရံပုံငွေ ရှိတယ်။ အကြပ်အတည်းကာလမှာ တို့က ဒီငွေတွေနဲ့ သူတို့ကို ထောက်ကန်ထားပေးတယ်။ လိုအပ်ရင် တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်အထိ ငါတို့ကျားကန်ပေးထားလို့ ရတယ်။ ဒီတာဝန်တွေကို လူမှုဝန်ထမ်းတွေ လုပ်တာလား။ မဟုတ်ဘူး။ ဝန်ကြီးတွေလုပ်တာ။ သူတို့က လူမှုဝန်ထမ်းခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းတယ်။ အလုပ်ဖြစ်မလား။ ဒါက အလုပ်သမားတွေကို တာဝန်တွေ၊ စိတ်တွေ ပိုမိုစီးစေမလား။ ခဏနား၊ ထပ်စဉ်းစား။ ကွင်းဆင်းပြီး လက်တွေ့စမ်းသပ်။ ပြီးတော့ သူတို့က ပြောတယ်။ ရပြီ၊ စကြစို့။ ကောင်းပြီ၊ မင်းတော့ အလုပ်ခဏနား၊ ထပ်ပြီး လေ့ကျင့်ရဦးမယ်။ လေ့ကျင့်ကုန်ကျစရိတ် တို့ကပေးမယ်။ ဒီလိုနဲ့ နောက်ဆုံးတော့ ပိုတိုးတက်လာတဲ့ လုပ်အားစွမ်းရည်တွေ ရလိုက်တယ်။ သာမန်အစိုးရက ဒါမျိုးလုပ်ပေးနိုင်မယ်လို့ ထင်သလား။ ငါတော့ မထင်မိဘူး။

မေး ။ ။ ဆိုလိုတာက စင်္ကာပူမှာ ပီအေပီကလွဲရင် အခြားခေါင်းဆောင် မရှိနိုင်တော့ဘူး။ ဒါကလည်း ပီအေပီက မူဝါဒကို သူတို့စိတ်ကြိုက်ရေးဆွဲထားလို့ မဟုတ်ဘူး။ အရည်အချင်းရှိတဲ့ လူတွေ မလုံလောက်လို့။ ဒီလို ဆိုလိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ အရည်အချင်း မမီလို့။ အတိုက်အခံပတ်ပေါ်မှာ မေးခွန်းတွေ မေးတယ်။ မဲတော့ မပေးဘူး။ ဒါက ရုပ်လုံးပြဿနာသက်ပါ။

သူတို့ ဒီအနေအထားမျိုး မရှိသေးဘူး။ ဆီဗီယာလင်း(Non-Constituency MP) က ဒါကို သဘောတူတယ်။ အစိုးရတစ်ဖွဲ့အနေနဲ့ နိုင်ငံကို လည်ပတ်ဖို့ သူတို့ အဆင်သင့် မဖြစ်သေးဘူးတဲ့။

မေး ။ ။ မလေးရှားမှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲကို နိုင်ငံတော်ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေး အပြောင်းအလဲတစ်ခုအနေနဲ့ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တယ်နော်။ ဒီပြောင်းလဲမှုရဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ်က လူငယ်ထုက အတိုက်အခံပတ်ပေါ် မဲပေးနေကြတာပဲ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာရှိတဲ့ လူငယ်ထုအားလုံးက အပြောင်းအလဲကို လိုလားနေကြတယ်။ ဒီလို အပြောင်းအလဲ စင်္ကာပူမှာဖြစ်လာဖို့ မမြင်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ စင်္ကာပူမှာ ဘာအတွက် ပြောင်းလဲကြမှာလဲ။ အပြောင်းအလဲဆိုတာ အချိန်နဲ့ တပြေးညီ ရောက်လာတယ်။ ယုံကြည်စိတ်ချလောက်တဲ့ နောက်ထပ်ရွေးချယ်စရာရှိရင်တော့ ကောင်းတာပေါ့။ အနောက်က ပြန်ရောက်လာတဲ့ လူတွေရှိတယ်။ သူတို့စာတွေ ငါဖတ်ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က ဆိုတယ် 'ဝန်ကြီးတွေကို ဒီလောက်အများကြီး လစာတွေပေးနေရတယ်လို့၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိ' ဆိုတာမျိုးတွေ။ နောက်တော့ သူတို့လည်း ငြိမ်သွားကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ။ ဒါတွေက ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနဲ့ ဆိုင်နေတာတွေပဲ။ ဆိုပါတော့။ ဝန်ကြီးတစ်ယောက် သူ့မိသားစုကို စား၊ သူ့ဘဝကို စားပြီး နှစ်ပေါင်း (၂၀) ကျော်ကြာအောင် အလုပ်လုပ်ပေးလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်လို့ ရမလား။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ အနစ်နာခံတာက ဟုတ်တယ်။ သူတို့မှာ မိသားစုတွေ ရှိသေးတယ်။ မိသားစုကို ထောက်ပံ့ပြုကျရှင်းမယ်။ တို့လက်တွေ့ကျကျ စဉ်းစားရမယ်။ တို့ အခုနေနေတာက အရင်ကနဲ့ မတူဘူး။ ငါတို့မျိုးဆက်ကလို့ ဝန်ကြီးတွေ ဒီနေ့ ထပ်မွေးထုတ်လို့ မရနိုင်တော့ဘူး။

မေး ။ ။ တစ်ချိန်ချိန်မှာ လူထုက လက်ရှိအစိုးရကို ငြီးငွေ့လာမယ်လို့ စောစောပိုင်းက ပြောခဲ့တယ်နော်။ အဲဒါ ဘာကို ဆိုလိုတာလဲ။

မြေ ။ ။ လက်ရှိအစိုးရက အရည်အသွေး ကျသွားလို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အတိုက်အခံပါတီက တက်လာလို့ပဲဖြစ်ဖြစ် အစိုးရသစ်ကို စမ်းကြည့်ကြရအောင်လို့ လူထုက ပြောလာတဲ့အချိန်မျိုး ရောက်လာမယ်လေ။ ဂျပန်မှာဆိုရင် လစ်တရယ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီက ၁၉၅၀ ခုနှစ်ကစပြီး ရှိနေခဲ့တယ်။ ၁၉၅၅ ခု ကျော်တဲ့အထိခံမယ်လို့ ငါထင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပြိုကွဲသွားတယ်။ အဲဒါ အတွေးအခေါ်မောင်းတွေကို သူတို့ယူလာခဲ့ကြလို့။

ဘယ်စနစ်မှ ထာဝရမခံဘူး။ ဒါသေချာတယ်။ လာမည့် (၁၀) နှစ်၊ အနှစ် (၂၀) မှာ ဒါမျိုး စင်္ကာပူမှာ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ငါတော့မထင်ခံဘူး။ ကျော်သွားရင်တော့ ငါလည်း မပြောတတ်ဘူး။ အရည်အသွေးလည်းရှိ၊ အနှစ်နာလည်းခံ၊ လူထုနဲ့လည်း တသားတည်းဖြစ်နေနိုင်တဲ့လူတွေ အမြဲတမ်း ရှိနေနိုင်ပါ့မလား။ ဖျော်တော့ ဖျော်လင့်မိတယ်။ ဖြစ်၊ မဖြစ် မသိဘူး။

ငါမြင်တာကတော့ ငါတို့မြေတွေရဲ့လက်ထက်မှာ အပြောင်းအလဲဖြစ် လိမ့်မယ်။ မျိုးဆက်တိုင်းမှာ တန်ဖိုးနဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ ပြောင်းလဲနေတယ်။ ငါ့အဘိုးလို့၊ ငါ့ဦးလေးလို့ ငါတော့ တစ်သက်လုံး လူထုအလုပ်တွေ လုပ် မသွားနိုင်ပါဘူးဆိုတဲ့ အမြင်တွေရှိလာလိမ့်မယ်။ မဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်း မရှိဘူး။ အရာစပ်သိမ်းက ပြောင်းလဲနေတယ်။ ဒါဆို နောက်တစ်ယောက်ကို အခွင့်အရေးပေးလိုက်ပေါ့။ ဒါဖြင့် အဲဒီနောက်တစ်ယောက်က ဘယ်သူလဲ။ အထက်ကပြောခဲ့သလို လူတော်တွေ တို့မှာရှိပြီလား။ သိပ်မရှိဘူး။

ဒါကြောင့် လာမယ့်နှစ်(၃၀) ရဲ့ အနာဂတ်ကို ငါမဖတ်တတ်ဘူး ပြော တာ။ ဆိုပါတော့ ဒီပါတီ ကွဲသွားတယ်။ တချို့ နိုင်ငံရေးကနေ ထွက်သွား မယ်။ တချို့ ပြန်ဝင်လာပြီး အစိုးရဝင်လုပ်တယ်။ ဒါမျိုးတွေပေါ့။

မေး ။ ။ လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေ နိုင်ငံရေးထဲဝင်လာဖို့ မလို ဘူးလို့ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ခံစားနေရတာဟာ ကျွန်တော်တို့က စိတ် ကြိုက် သူတို့ကို ဒီလိုဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ထိန်းကျောင်းပေးခဲ့လို့ လား။ ဒါမှမဟုတ် တိုက်ဆိုင်မှုလား။

မြေ ။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးအနေနဲ့ ပြောင်းလဲတတ်တာ။ ဆိုပါ တော့၊ ငါ့သားနဲ့ သမီးရဲ့ ကလေးတွေလက်ထက်မှာ ဒါတွေဖြစ်လာမှာ။

ဟားမတ်မှာနေရင်း ရင်းနှီးခဲ့ရတဲ့ Eloit က ဆရာကြီးပြောတာကို သတိရ မိတယ်။ သုံးနှစ်ပြည့်တိုင်း သူတို့မျိုးဆက်သစ်တစ်ခု ရတယ်တဲ့။ စိတ် ဓာတ်တွေ ပြောင်းလဲတတ်တယ်တဲ့။ အမေရိကကတော့ အပြောင်းအလဲ မြန်တဲ့ နေရာလေ။ စင်္ကာပူမှာတော့ ဆယ်နှစ်တိုင်းမှာ မျိုးဆက်တစ်ဆက် ပြောင်းတယ်လို့ ဆိုရမယ်။

လူတွေက သူတို့ ကြုံတွေ့နေရတာကိုပဲ အခြေခံမှုအနေနဲ့ သုံးသပ်ကြ တာ။ နောက် ဆယ်နှစ်ဆိုပါတော့ကွာ၊ မရှိနာပရောဂျက်လည်း ပြီးပြီ။ ကာစီနို၊ ရေမြောင်းဆက်သွယ်ရေးတွေလည်း အားလုံးပြီးစီးနေပြီ။ အဲဒီအချိန် မှာ ဘွဲ့ရတဲ့ကလေးတွေက ဒါတွေဟာ သူတို့ရရှိခွင့်လို့ ထင်နေကြပြီ။ ဘယ်လောက်ကြိုးစားခဲ့ရတယ်ဆိုတာ သူတို့သဘောမပေါက်နိုင်တော့ဘူး။

မေး ။ ။ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှု၊ အကျင့်မပျက်တဲ့ အစိုးရ၊ လူမျိုးပေါင်းစုံ စုပေါင်းနေထိုင်ခြင်း စတဲ့တန်ဖိုးတွေ စင်္ကာပူမှာ ရှိနေပြီလို့ဆိုရင် မရနိုင်ဘူးလား။

မြေ ။ ။ ဒါက ဘယ်လောက်ခိုင်မာနေလို့လဲ။ အမေရိကကိုကြည့်၊ သူတို့ စစ်ပြုကြီးနဲ့ပဲ ဝင်ခဲ့ရတယ်။ ပထမကမ္ဘာစစ်မှာ လူမည်းတွေက လူဖြူ တွေရဲ့ ပစ္စည်းသယ်ပိုးသူတွေ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပွဲမှာ လူဖြူလူမည်း အတူ လက်တွဲပြီး တိုက်ခဲ့ကြတယ်။ စစ်ပြီးတော့ အိမ်ပြန်ကြတယ်။ လူမည်းတွေက ဆင်းရဲသားဆင်ခြေဖုံးကိုပြန်ရောက်၊ လူဖြူတွေက မြို့ပြကြီးတွေမှာ ပြန် ရောက်။ ဒီအခြေအနေကနေ ဘယ်လောက်များ တိုးတက်လာနေလို့လဲ။

မေး ။ ။ လတ်တလော နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ကြည့်ပြီး နိုင်ငံရေး အားပြိုင်မှုအပေါ်မှာ ကျေနပ်အားရမှု ရှိပါသလား။

မြေ ။ ။ ပညာတတ်အုပ်စုတစ်ခုလောက် အတိုက်အခံအနေနဲ့ရှိနေရင် ကျေနပ်စရာပါပဲ။ အခု တို့မှာ NMP အဖွဲ့ရှိတယ်။ သူတို့ပြောတာတွေက အတိုက်အခံပါတီ ပြောတာထက် ပိုအဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်။ သူတို့ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လာမလား။ မဝင်ဘူး။ သူတို့က ခေါင်းရှိတယ်။ ဗဟုသုတရှိတယ်။ နိုင်ငံရေးလို ခရီးကြမ်းကို သူတို့မလျှောက်ဘူး။

မေး ။ ။ တော်တော်များများ ပြောကြတောကတော့ ပီအေစီက ခြိမ်းတာခြောက်တာ ခံကြရတယ်တဲ့။ ဖြိုခွဲခံရမှာစတာတွေကို သူတို့ ကြောက်ကြတာ။
ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ မင်းကော ခြိမ်းခြောက်တာ ခံနေရလို့လား။

မေး ။ ။ ဒီမေးခွန်းကို မေးနေမှတော့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်တော့ ခြိမ်းတာခြောက်တာ မခံရဘူးလေ။ လူတွေနဲ့ အင်တာဗျူးတိုင်း သူတို့ ကြောက်နေကြတယ်ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားတဲ့ သာကေပဲ။ သူတို့ ဖွင့်ပြောကြတယ်။ ဒီအတွေးအခေါ်က ပညာရှင်တွေကြားထဲမှာတောင် စိမ့်ဝင်နေတယ်။

ဖြေ ။ ။ ဒါကို ဘာလို့ယုံနေရတာလဲ။ မိန်းမလျှာအခွင့်အရေးမှာ ရှေ့က ရပ်လာတဲ့ ဆုကွန်ဟောင် (Seiw Kum Hong) ရှိတယ်။ သူ့ကို မမြောက် လှန့်ခဲ့ပါဘူး။ သူ အလုပ်သမားပါတီနဲ့ ပေါင်းမလား။ တို့ မတားပါဘူး။ သူတို့ကို လာစရင် တို့က သူ့ကိုပြန်ချမယ်။ ဒါက နိုင်ငံရေးပဲလေ။ မင်းက ဒါကို ခြိမ်းခြောက်တာလို့ ပြောချင်တာလား။ ကောင်းပြီ။ G. W. Bush ဆိုရင် ခြိမ်းခြောက်မှုတွေထဲက ထွက်လာတာပဲ။ ပထမ အယ်ဂိုး၊ ဒုတိယ ဂျွန်ကယ်ရီ။ ဂျွန်ကယ်ရီနဲ့ အယ်ဂိုးတို့က သူထက် ခေါင်းပိုကောင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘု(ရှ်)က ကားလ် ရုတ်စ် (Karl Rove) ဆိုတဲ့ အကြံပေးကောင်း ရှိတယ်။ ဒါနဲ့ သူ့တက်လာတာ။

(Karl Rove ဆိုတာ နိုင်ငံရေး သုတေသနပညာရှင်၊ သမ္မတ ဂျော့ရှ် ဘုရှ်ရဲ့ ထိပ်တန်းအကြံပေးပါ)

မေး ။ ။ လူတွေ လက်ရှိအစိုးရကို ထောက်ခံနေတယ်။ လူတွေ လက်ရှိ အစိုးရကို မထောက်ခံတော့ဘူး။ ဒီအခြေအနေနှစ်ရပ်ကို အခြေခံပြီး မစ္စတာလီ ဘယ်လိုမြင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒါက ဘယ်အချိန်မှာ ဒီလိုဖြစ်လာမလဲ။ တဖြည်းဖြည်းချင်းပဲ ဖြစ်လာမလား။ ချက်ချင်းကြီး ဖြစ်လာမလားဆိုတာနဲ့ ဆိုင်တယ်။ လက်ရှိ အစိုးရရဲ့ အရည်အသွေးတွေ ကျလာမယ်။ အတိုက်အခံအစိုးရရဲ့ အရည်

အသွေးတွေလည်း တက်လာမယ်။ ဒါကို ပြည်သူလူထုက သဘောပေါက် တယ်။ ဒီလို တဖြည်းဖြည်းချင်း ဖြစ်လာရင် ပြောင်းလဲသင့်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုပို့ ပြဿနာမရှိဘူး။ ဒီလိုမဟုတ်ပဲ ရုတ်တရက်ကြီး ပြောင်းလဲမယ်ဆိုရင်တော့ နိုင်ငံလည်း ထိုးဆင်းသွားလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ ချက်ချင်းကြီးရော ဖြစ်လာနိုင်လို့လား။

ဖြေ ။ ။ ငါ မပြောတတ်ဘူး။ ခေါင်းဆောင်တွေအချင်းချင်း ပြိုကွဲလာ နိုင်တာပဲ။ အခြေခံမူတွေကိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ်ပိုင်ယုံကြည်မှုတွေအပေါ်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အကြီးအကျယ် သဘောထား ကွဲလွဲတာတွေ ရှိလာနိုင်တာပဲ။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တုန်းက ဒါမျိုး ဖြစ်လုနီးနီး ကြုံခဲ့ရဖူးတယ်။ ဒီတော့ လာမယ့်နှစ် ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀ ရဲ့ အနာဂတ်ကို ကြိုပြောလို့မရဘူး။ ဥပမာ ... ဘယ်မူနဲ့သွားမှ စင်္ကာပူရဲ့ အနာဂတ် ကောင်းနိုင်မယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆမျိုးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သဘောထား ကွဲသွားနိုင်တယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ အနာဂတ် ကို ဆယ်နှစ်ထက်ပိုပြီး ကြိုတင် ဟောကိန်းထုတ်ဖို့ သိပ်မလွယ်တာပဲ။

စတာလင်ကိုပဲ ကြည့်ကွာ။ အရှေ့ဥရောပတစ်တိုက်လုံး၊ တောင်ပိုင်း၊ အရှေ့ပိုင်းအာရှတစ်တိုက်လုံး သိမ်းယူတယ်။ တရုတ်လက်အောက်မှာ ရှိနေတဲ့ မွန်ဂိုလီယားပါ ပါတယ်။ အဲဒါ ၁၉၄၅ ခုက။ သူ့သေသွားတယ်။ ဒီစနစ်ကြီးတစ်ခုလုံး ရှေ့ဘားချောလက်ထဲ ရောက်သွားတယ်။ သူက အဲဒီ တော်လှန်ရေးကြီးကို မကျော်နိုင်ခဲ့ဘူး။

တိန်ရှောင့်ဖိန်ကိုကြည့်။ သူက တော်လှန်ရေးကို ကျော်နိုင်ခဲ့တယ်။ တရုတ်ပြည် ပြိုကွဲသွားရင် ကိစ္စလည်းပြီးရောပဲ။ ဒါကို သူ့သဘောပေါက် တယ်။ Tiananmen အရေးအခင်းဖြစ်တော့ ဒီကျောင်းသားတွေကို မောင်း ထုတ်၊ မရရင် ပစ်လို့ပြောခဲ့တာ။ အဲဒီတုန်းက ကျောင်းသားတွေ အရေး အခင်းမှာ နိုင်သွားပြီဆိုရင် ဒီနေ့ တရုတ်ပြည် ဖြစ်လာနိုင်မလား။

အခု ငါပြောနိုင်တာကတော့ လာမယ့် (၁၀) နှစ်မှာ စင်္ကာပူ ပြဿနာ မရှိနိုင်သေးဘူး။ ဒါမျိုးကို ကောင်းကောင်းထိန်းထားနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်ပြည့်အဖွဲ့ ရှိနေလို့။ နောက် ၁၅ နှစ်၊ နှစ် ၂၀၊ ၃၀ မှာ ဒီလိုဗာတဲ့အဖွဲ့မျိုး ဆက်ရှိ နိုင်မလားဆိုတာအပေါ် အခြေခံတယ်။ အဖွဲ့က အဖွဲ့၊ ခေါင်းဆောင်လည်း

လိုတယ်။ လူထုနဲ့ ဆက်သွယ်၊ လူထုကို စည်းရုံးရင်းမောင်းနှင်၊ ဒါလောက်နဲ့ မရသေးဘူး။ လူထု ယုံကြည်ကိုးစားတဲ့လူလည်း လိုတယ်။ ဒါကြောင့် မိန့်ခွန်းတွေ ငါလျှော့ပြောနေတာ။ ဒီကွက်လပ်ကို နောက်လူတွေ ဖြည့်စေချင်လို့။

မေး ။ ။ မထင်မှတ်ပဲ အစိုးရပြိုကွဲသွားရင် ယာယီဝင်ထိန်းပေးနိုင်ဖို့ နိုင်ငံတော်သမ္မတကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်တာလား။

ဖြေ ။ ။ အတိအကျပဲ။ ပီအေပီ ရုံးသွားခဲ့ရင်တောင်မှ စင်္ကာပူအတွက် တစ်ခုခု ကျန်နေရစ်စေဖို့။ ဆိုပါတော့ ရုတ်တရက်ကြီး ထာဝရအတွင်းရေးမှူးတွေကို ပြောင်းမယ်။ စစ်တပ်အရာရှိကြီးတွေကို ပြောင်းမယ်။ ရဲအရာရှိတွေကို ပြောင်းမယ်။ ဘုတ်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေကို ပြောင်းမယ်ဆိုရင် စနစ်ကြီးတစ်ခုလုံး ပြိုလဲသွားမှာပေါ့။ သမ္မတက ဒါမျိုးကို ငါးနှစ်အထိ ထိန်းထားနိုင်တယ်။ သိပ်ပါးနပ်မယ်ဆိုရင် ဒုတိယသက်တမ်းပါ နိုင်အောင်လုပ်။ ဒါဆိုပေါ့လစ်ကို ပြောင်းလဲလို့ရတယ်။ ပထမသက်တမ်းငါးနှစ်မှာတော့ မရနိုင်ဘူး။

သမ္မတက ဒါမျိုးကိစ္စကို ငါးနှစ်အထိ ထိန်းထားနိုင်တယ်ဆိုတော့ စင်္ကာပူဟာ ငါးနှစ်အတွင်း ရုတ်တရက်ကြီး ထိုးကျမသွားနိုင်ဘူး။ အနည်းဆုံး ဆယ်နှစ်အထိ ခံမယ်။ ဒီလိုမှ မလုပ်ရင် ပထမရွေးကောက်ပွဲသက်တမ်း ငါးနှစ်အတွင်းမှာ အခြေမကျ ကမောက်ကမ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒါမျိုး စင်္ကာပူက လက်မခံနိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ ဒါဆို တော်တော်ဂရုစိုက်ရမယ့်အနေအထားပဲ။ ဒီထက်ပိုပြီး အားကောင်းလာစရာ ရှိနိုင်မလား။

ဖြေ ။ ။ မင်း အခြေခံဥပဒေကိုသိတဲ့ ရှေ့နေတွေကို မေးကြည့်ပါလား။ ရွေးချယ် တင်မြှောက်ခံရတဲ့ အစိုးရကို အခြေခံဥပဒေ ဘာမှ မပြင်ဆင်ရဘူးလို့ တားမြစ်ထားသလားလို့။ တကယ်လို့ သူတို့က မဲသုံးပုံနှစ်ပုံကို ရမယ်ဆိုရင် သူတို့လုပ်နိုင်ခွင့် တချို့ရှိတယ်။ ပြည်လုံးကျွတ် ဆန္ဒခံယူပွဲကို အခြေခံပြီး သူတို့ကို တချို့ကိစ္စတွေကို တားမြစ်ထားနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့

သူတို့က ဒုတိယသက်တမ်းအထိ မြဲအောင်စွမ်းဆောင်နိုင်ရင် တချို့ဥပဒေတွေကို သူတို့ပြောင်းလဲပစ်နိုင်တယ်။

တို့က အခြေခံဥပဒေကို ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခွင့်ပြုမထားရင် တော်လှန်ရေးဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ ငါလန်ဒန်မှာနေတုန်းက ဟာရိုး လက်စကီး (Harold Laski) နိုင်ငံရေးပညာရှင်၊ လောဘာပါတီခေါင်းဆောင်ရဲ့ မိန့်ခွန်းကို နားထောင်ပြီး လေ့လာခဲ့ရတာ တစ်ခုရှိတယ်။ သူကပြောတယ်။ ဦးနှောက်နဲ့ တော်လှန်ရေး လုပ်မလားတဲ့။ အဲဒီအချိန်တုန်းက လောဘာပါတီက အပြောင်းအလဲတွေလုပ်ဖို့ အားယူနေတုန်းပဲ။ ဒါမှမဟုတ်ရင် အကြမ်းဖက်တော်လှန်ရေး ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်တဲ့။

တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပေါ့။ နှစ်နိုင်ငံလုံး အစွန်းရောက်နေတယ်။ တရုတ်ပြည်က ကွန်မြူနစ်ပါတီက အာဏာကို လက်လွှတ်ခံမယ်လို့ မမြင်မိဘူး။ သူတို့ကိုယ်တိုင် ပေါ်လစီပြောင်းတာ၊ မျိုးဆက်သစ်အမြင်သစ်ရှိသူတွေ ပါတီထဲမှာပါလာပြီး သူတို့ကိုယ်တိုင်က ပြောင်းလဲတာက လွဲရင်ပေါ့။ တရုတ်ပြည်မှာ တော်လှန်ရေးကြောင့် နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲတာ မရှိဘူး။ တိန်ရှောင့်ဖိန်က နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲ၊ ခေါင်းဆောင်အပြောင်းအလဲကို သူကိုယ်တိုင် ပုံဖော်ကြိုးစားခဲ့တယ်။ တရုတ်ပြည်မှာ ဒါမျိုး ဖြစ်လေဖြစ်ထမရှိဘူး။ ဒါကြောင့်ပဲ ရုရှားမှာလို မရိုးသားမှုတွေနဲ့ အကြမ်းဖက် တော်လှန်ကူးပြောင်းရေး ဖြစ်သွားတယ်။ လက်ရှိဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို ကြည့်ရင် အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်နဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် အာဏာကို လက်လွှတ်ခံလိမ့်မယ်လို့ မမြင်မိဘူး။

အိန္ဒိယက နောက်ထပ်အစွန်းတစ်ခု။ သဘောမတူတဲ့ ပြည်နယ်တိုင်းကို သူတို့သဘောကျ စီမံကြဖို့ ခွင့်ပြုထားတယ်။ ပြည်နယ်တွေရဲ့ နယ်ခြားစည်းဆိုရင်လည်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်ထက်ကတည်းက ဘာသာစကားတူတဲ့ လူတွေ ပေါင်းစည်းမိအောင်ဆိုပြီး အမြဲတမ်း ရွှေ့ပြောင်းစည်းခြားခဲ့ကြတယ်။ အဲသလိုမှ မလုပ်ဘူးဆိုရင်လည်း အိန္ဒိယကွဲထွက်သွားမယ်။

သူတို့က အစွန်းနှစ်ဖက်ပဲ။ ငါတို့ စင်္ကာပူက ဒီကြားထဲမှာလို ငါထင်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါတို့ နိုင်ငံရေးဟာ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်တဲ့ စနစ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ ပြောင်းလဲယူလို့ရတယ်။

လူထုကို စည်းရုံးနိုင်ရင် ပြောင်းလဲလိုရတယ်ဆိုတဲ့နောက် ဘာကြောင့် လမ်းပေါ်ထွက် ဆန္ဒပြနေကြတော့မှာလဲ။ မင်းအယူအဆမှန်တယ်လို့ထင်ရင် အစိုးရကလည်း မတားပါဘူး။ လက်ကမ်းစာစောင်တွေ ရိုက်ပြီးဝေ၊ အဆောက်အဦးတွင်း အစည်းအဝေးတွေလုပ်ပေါ့။ အစိုးရက ဒါမျိုးတွေကို မတားပါဘူး။

မေး ။ ။ စင်ကာပူအတွက် အစိုးရရိမ်ဆုံးအချက်က ဘာပါလဲ။
ဖြေ ။ ။ ခေါင်းဆောင်မှုနဲ့ လူထုရဲ့အမြင်၊ လူထုအမြင်ဆိုတာ လက်ရှိ အစိုးရ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အကျပ်အတည်းကို နားလည်သဘောပေါက်မှု လွဲ တာကို ပြောတာ။ လူနည်းစု အလွန်ညီညွတ်တယ်။ ယှဉ်ပြိုင်ဖို့ အားသန် တယ်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝရှိတယ်။ နိုင်ငံကြီးတွေနဲ့ ဆက်ဆံရာမှာ အရည်အသွေးပြည့်မီတယ်။

ဒီလူစုလေး ဆုံးရှုံးရင် ငါတို့ကျွန်းမှာပဲ။ တို့နိုင်ငံ ချက်ချင်းထိုးဆင်းသွား နိုင်တယ်။

မေး ။ ။ (၅၅) နှစ်ကြာအောင် နိုင်ငံရေးလောကထဲမှာ ကျင်လည် ခဲ့ပြီးတဲ့နောက် စင်ကာပူရဲ့ အဓိကနိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်အဖြစ် ကို ဝို.ပေးခဲ့တဲ့ သင်ခန်းစာတွေများရှိရင် သိပါရစေ။

ဖြေ ။ ။ ဦးတည်ချက် ခိုင်မာပြတ်သားခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင် နိုင်ငံရေးလုပ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်နာမည်ကြီးထင်ရှားဖို့၊ လူသိများပြီး ပေါ်ပြူးလာဖြစ်ဖို့ ဆိုတာတွေဆီ ရောက်သွားတယ်။ မင်းတို့ နိုင်ငံရေးကို တကယ်စိတ်ဝင်စားရင် ငါတို့အဖွဲ့ဝင်တွေလို 'တစ်သက်လုံးပဲ' ဆိုတဲ့ စိတ် ဓာတ်နဲ့ နိုင်ငံရေးလုပ်လိုက်။ ကွန်မြူနစ်တွေရဲ့ကြားမှာ ငါတို့အားလုံး အသက် ကို စွန့်ပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြရတာ။ ရုံးသာသွားလို့ကတော့ လက်သည်းခွဲတွေ အခွာခံရမယ်။ ဦးနောက်ဖျက်ဆီးတာ ခံရမယ်။ ဒါတွေ ငါတို့သိကြတယ်။ မကြောက်ခဲ့ကြပါဘူး။ ဒါ နဲ့ပါတ်တစ်ပဲ။ မင်းတို့လုပ်မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ဂုဏ် ကိုယ်ဖော်ဖို့ မလုပ်နဲ့။ ငါ လုပ်ကိုလုပ်ရမယ့်အလုပ်ဆိုပြီး လုပ်။

ငါ နိုင်ငံရေးထဲဝင်တော့ တစ်သက်လုံး လုပ်မယ်လို့ စိတ်မကူးခဲ့ဘူး။

ဒါပေမယ့် အခြေအနေတွေက တွန်းပို့ခဲ့တယ်။ စင်ကာပူနဲ့ မလေးရှား ပူးပေါင်းခဲ့ကြတယ်။ ငါတို့က မြို့မို့စောင့်စားနေတဲ့ ကောင်တွေဆိုတာ သိတော့ တန်ကုက ငါ့ကို ကုလသမဂ္ဂသံအမတ်ရာထူးကို ပေးတယ်။ ငါ မယူနိုင်ဘူး။ လက်ရှိတာဝန်တွေကနေ ထွက်ပြေးသလို ဖြစ်သွားမယ်။ ဒါကြောင့် ငါတွယ်ကပ်နေခဲ့တာ။ သူကလည်း ငါ့ကို ကန်ထုတ်လိုက်တာပဲ။ ငါတို့မှာ ဘာသယံဇာတမှမရှိတဲ့ ကျွန်းကလေးရှိတယ်။ 'ကျုပ်တော့ ပင်ပန်းလှပါပြီ၊ အခြားခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ကို ရှာကြပါ' လို့ ပြည်သူလူထုကို ဘယ်လို ပြောထွက်ပါ့မလဲကွာ။ ဒါဟာ ငါ့တာဝန်ပဲ။ ဒီအခက်အခဲကနေ ကျော်ဖြတ်တာကို ငါကိုယ်တိုင် မျက်စိနဲ့ မြင်သွား ချင်တယ်။

ဒီလို အောင်မြင်လာလိမ့်မယ်လို့ ငါမျှော်လင့်ခဲ့သလားဆိုရင်တော့ မမျှော်လင့်ခဲ့ဘူး။ ကမ္ဘာကြီး ဘယ်လိုပုံစံနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးလာမလဲဆိုတာကို ငါ မခန့်မှန်းနိုင်ခဲ့ဘူး။ ငါ့သိတာက ရလာတဲ့ အခွင့်အရေးကို လက်လွှတ်မခံ အမိအရ ယူနိုင်မယ်ဆိုရင်တော့ ငါတို့မှာ အခွင့်အရေးရှိတယ်ဆိုတာပဲ။ ကမ္ဘာကို အမှီမပြုဘဲ ဒေသတွင်းကိုသာ အမှီပြုထားမယ်ဆိုရင် အများကြီး နောက်ကျ ကျန်နေရစ်ခဲ့မှာပဲ။ ဒါကြောင့် ငါတို့ ခုန်ကျော်တက်ခဲ့ကြတယ်။ ပထမ ဗြိတိန်နဲ့ ဆက်ဆံတယ်။ နောက် ဥရောပ၊ အမေရိက၊ ဂျပန်တို့နဲ့ ဆက်ဆံတယ်။

၁၉၈၀ - ခုနှစ်တွေမှာ တရုတ်ကို ငါတို့ ထပ်မြင်တယ်။ တရုတ်ပြည် ကြီး တိုးတက်လာတော့မယ်ဆိုတာ ငါယုံကြည်နေတယ်။ ၁၉၅၂-၈၃ လောက် ရောက်တော့ အတိအကျကို ဟောကိန်းထုတ်လို့ ရနေပြီ။ ဒီနောက် တရုတ်ပြည်နဲ့ ဆက်ဆံရေး တိုးမြှင့်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီကြိုးစားမှုက အကျိုးအမြတ် ရှိတယ်။ အဲဒီနောက် အိန္ဒိယ၊ အိန္ဒိယက နိုင်ငံကြီး။ ငါတို့ ဟန်ချက်ညီနေမှ ရမယ်။ အိန္ဒိယနဲ့ ဆက်ဆံရေးစတယ်။ အာဆီယံဒေသဆိုင်ရာဖိုရမ်နဲ့ အရှေ့အာရှ ထိပ်သီးနိုင်ငံတွေမှာပါဖို့ ငါတို့ကြိုးစား ဆွဲသွင်းခဲ့တာ။ ပြီးတော့ သူတို့နဲ့ လွတ်လပ်စွာကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုတာ စင်ကာပူက ပထမဆုံးနိုင်ငံပဲ။ သူတို့ထဲက ဝန်ကြီးတစ်ချို့က ဒါကို သဘောမတူဘူး။ တန်ကွက်ကြတယ်။ ဒီနောက် တို့မှာ အပိုအင်အားကြီးနှစ်နိုင်ငံ ရလာပြန်

တယ်။ အဲဒီနောက် ရေနံရှိတဲ့ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံတွေနဲ့ ပူးပေါင်းတယ်။ အဲဒီကတဆင့် ရှုရှားနဲ့ဆက်ဆံရေး စတင်တယ်။ ဒီလို ပြင်ပကမ္ဘာနဲ့ ဆက်ဆံရေးမရှိဘဲ ဒီနေ့စကောပူလို ဖြစ်လာမယ်လို့ ငါတော့မထင်ဘူး။

မေး ။ ။ ရဲရင့်ပြတ်သားမှုအကြောင်းပြောရင် ဒီနေ့မျိုးဆက်သစ်တွေဆိုမှာ အဲသလို စိတ်ဓာတ်မျိုး မရှိနိုင်တော့ဘူးထင်တယ်နော်။

ဖြေ ။ ။ ဒီလိုပြောလို့မရဘူး။ ငါ့မြေးတွေလက်ထက်မှာ ဘယ်လိုလာမယ်ဆိုတာတော့ ငါမသိဘူး။ လီရှန်လွန်းငယ်ငယ်တုန်းက ကန်ပိန်းတွေရှိရင် သူ့ကို ခေါ်သွားတတ်တယ်။ သူ့အတွက် သီးသန့် အချိန်မပေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါနဲ့ပဲ ငါသွားတဲ့နေရာ သူ့ကို ခေါ်သွားရတာ။ သူ့စိတ်ဝင်စားတယ်။ မိန့်ခွန်းတွေဆိုရင်လည်း သေသေချာချာ နားထောင်တယ်။

နှစ်ကြိမ် အရေးအခင်းဖြစ်ခဲ့တာကို သူမှတ်မိမယ်လို့ ငါထင်တယ်။ ၁၉၆၄ ခုဖြစ်တုန်းက ငါက အပေးမှာ။ တမန်တော် ဗိုဟာမက်ရဲ့ မွေးနေ့မှာ။ ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး တိုချင်ချိုင်းကို ငါ နေရာပြောင်းပေးလိုက်ရတာ။ သူက အကြောက်ကြီးပြီး ချက်ချင်းကာပျိုးအမိန့် ထုတ်တယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံး ကျီးလန့်စာစား ဖြစ်ကုန်တာပေါ့။ ချက်ချင်း ကျောင်းတွေပိတ်၊ ဘတ်စ်ကားတွေကလည်း လမ်းပေါ်မှာ ယောက်ယက်ခတ်။ အမျိုးသမီးက အဖေရဲ့ကားနဲ့ လီရှန်လွန်းကိုသွားကြည့်ဖို့ ဒရိုင်ဘာကို လွှတ်လိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက သူ့ဖာသာသူ ထွက်လာပြီး အိမ်အရောက် လမ်းလျှောက် ပြန်လာခဲ့တယ်။ ကားသမား သူ့ကို ရှာလို့မတွေ့ခဲ့ဘူး။ ဒုတိယအကြိမ်က စက်တင်ဘာလထဲမှာ၊ သူက (၁၂) နှစ်ရှိနေပြီ။ ဘာတွေဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ကောင်းကောင်းမှတ်မိတဲ့အရွယ်။

ကိန်းဘရစ်(ချ်)တက္ကသိုလ် ရောက်တော့လည်း ဟိုက သူ့ကို ကိန်းဘရစ်(ချ်)မှာပဲ ရှိနေစေချင်ကြတယ်။ သူက သူချာမှာ အများထက် သာနေတာကိုး။ သူက သူ့ဆရာဆီကို စာရေးတယ်။ 'ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဂျွန်တော် ပြန်ရပါလိမ့်မယ်။ ဂျွန်တော့်မှာ နိုင်ငံရှိသလို နိုင်ငံအပေါ်တာဝန်နဲ့ ဝတ္တရားတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဂျွန်တော့်ကြိုးစားအားထုတ်မှုကြောင့်

အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်မလာနိုင်တဲ့အရပ်မှာ ကျွန်တော် မနေနိုင်ပါဘူး' တဲ့။ သူပြန်လာခဲ့တယ်။ သူ့သဘောနဲ့သူ စစ်မှုထမ်းတယ်။ ငါမပြောခဲ့ရဘူး။ သူ့ရဲ့စိတ်ဓာတ်က ငါ့နီးပါးတော့ရှိမယ်လို့ ငါထင်တယ်။ ဆိုလိုတာက သူ့ကိုယ်တိုင်တော့ ဒီလို အခက်အခဲပြဿနာတွေကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရတာ မရှိခဲ့ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီသဘာဝတွေကိုတော့ သူတွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူ့နိုင်ငံရေးထဲ ရောက်လာတယ်။ ငါ့ရဲ့ နောက်ထပ် သားတစ်ယောက်ကျတော့ တော်ပြီ၊ တစ်ယောက်ဆိုရပြီတဲ့။ ငါတို့မိသားစုက မင်းဆက်ကြီးမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါနဲ့ သမီးနဲ့ သားတစ်ယောက်က နိုင်ငံရေးနဲ့ လုံးဝကင်းကင်းပဲ နေခဲ့ကြတယ်။

မေး ။ ။ နိုင်ငံအပေါ်ထားတဲ့ ခံယူချက်နဲ့ နိုင်ငံအတွက် လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုတွေကလည်း အစစ်ဆေးခံခဲ့ပြီးပြီ။ ဒါကြောင့် တော်ပြီ၊ လုံလောက်ပြီ၊ အနားယူသင့်ပြီဆိုတဲ့ ခံစားချက်မျိုးရော ပေါ်ပေါက်စူးပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီလိုစမ်းသပ်တာတွေ ကြုံတွေ့ရလေလေ၊ ဒီလိုအခက်အခဲတွေကို ကျော်ဖြတ်နိုင်ဖို့ သေချာအောင် လုပ်ချင်လေလေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ မင်းပြောတဲ့ ခံစားမှုမျိုး မရှိခဲ့ဖူးဘူး။ ငါတစ်သက်လုံး လုပ်သွားရမယ့်အလုပ်လို့ ငါယုံကြည်ထားတယ်။ ငါ့ဘဝမှာ ဘာတွေ အရေးအကြီးဆုံးလဲဆိုရင် ငါ့မိသားစုနဲ့ စကောပူပဲ။ မိသားစုကို ဇနီးက စောင့်ရှောက်ပေးတယ်။ ကလေးတွေကို သူပဲ ပြုစုပျိုးထောင်ပေးတာ။ ငါက တစ်ခါတရံမှ သူ့တို့နဲ့ အချိန်ပေးနိုင်တာ။ ကလေးတွေကလည်း လိမ်လိမ်မာမာနဲ့ ကြီးပြင်းလာခဲ့ကြတာလို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ စကောပူနဲ့ပတ်သက်လို့ စိုးရိမ်စိတ်ကတော့ အမြဲတမ်း ဖြစ်နေတယ်။ စကောပူနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အပူက သေရာပါမယ်လို့ ငါထင်တယ်။ စကောပူနိုင်ငံ ဒီလို အောင်အောင်မြင်မြင်နဲ့ ခရီးဆက်ရမှာကို မမြင်ချင်ပဲ နေပါ့မလားကွ။

အနောက်တိုင်းသတင်းစာဆရာတစ်ယောက်က ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ဟောင်း ဝျွန်မေဂျာကို မေးတယ် (သူ စကောပူကို အကြိမ်ကြိမ်ရောက်ဖူး

တယ်) 'မာဂရက်သက်ချာက ကြားထဲမှာရှိနေတော့ ခင်ဗျားမှာ အကူပံ့ရိုက်ပြီး ရှေ့ဆက်လို့ မရတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် လီကွမ်းယုကတော့ ဝန်ကြီးချုပ်အသစ် တက်တာတောင် အစိုးရအဖွဲ့ထဲမှာ ရှိနေတုန်းပဲ' တဲ့။ သူ့ဘာပြန်ပြောတယ် ထင်လဲ။ 'ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်ရအောင် သူက သေသေချာချာကို လုပ်နေတာ' တဲ့။

ဟုတ်တယ်။ ဒါက ငါ့ရည်ရွယ်ချက်ပဲ။ ဝန်ကြီးချုပ်အသစ် ကျရှုံးရင် ငါလည်းကျရှုံးတာပဲ။

နောင်တမရမိပါဘူး။ ဒီနိုင်ငံကို ထူထောင်ဖို့ ပေးဆပ်ခဲ့ရတာတွေ အများကြီးပဲ။ ငါဘာမှလည်း ထပ်လုပ်မပေးနိုင်တော့ဘူး။ စတုတ္ထမျိုးဆက် အတွက် ကြံ့ပြိုင်လည်း စိုးရိမ်မနေပါဘူး။ အကြံတော့ ပေးနိုင်ပါတယ်။ လက်ရှိလူငယ်ဝန်ကြီးတွေကို နိုင်ငံတော်အတွက် အရည်အချင်းမီတဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ရဖို့ အမြဲတမ်းစိစစ် ရွေးချယ်ကြဖို့ပဲ။ ခေါင်းဆောင်မယ့်လူက ခေါင်းဆောင်မှု (၆) လသင်တန်း တက်လိုက်ရုံနဲ့တော့ မရဘူး။ သူတို့အားလုံး ပူးပေါင်းပြီး ကြိုးကြိုးစားစား အတူလုပ်ကြရမယ်။ စင်္ကာပူအတွက် အလုပ် ဖြစ်နိုင်တဲ့ ဒီလမ်းစဉ်ကို နားလည်ထားရမယ်။ ဒါကြောင့် ခေါင်းဆောင် ပြောင်းမယ်ဆိုရင်တော့ အစိုးရမှာ ပြဿနာအကြီးအကျယ် မရှိနိုင်ဘူး။

ဒါပေမဲ့ သူတို့ကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ ငါပြောခဲ့တယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက် ချရာမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေကိုကြည့်၊ ပြောင်းလဲ လာတဲ့ လူငယ်တွေရဲ့ ခံစားချက်ကို ကြည့်ပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ကြဖို့ ပြောခဲ့တယ်။

မေး ။ ။ နိုင်ငံအပေါ်ထားရှိတဲ့ သဘောတရားတွေနဲ့ ပတ်သက် လို့ တစ်ချို့လူတွေက မစ္စတာလီမြင်သလို မမြင်ကြဘူး။
ဖြေ ။ ။ သူတို့မြင်တာ မမြင်တာကို စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ ငါနဲ့လည်း မဆိုင်ဘူးလို့ထင်တယ်။

မေး ။ ။ လူတွေပြောနေကြတဲ့ အထဲမှာ ဘယ်ဟာတွေကဖြင့် မစ္စတာလီအပေါ် တရားမျှတမှု မရှိဆုံးလို့ ထင်ပါသလဲ။
ဖြေ ။ ။ ဒါကိုလည်း ငါ စိတ်မဝင်စားဘူး။ ဒါတွေကြောင့် ငါ့ကို

ထိခိုက်စေမယ်ဆိုရင် ငါ့အလုပ်ကိုပါ ဆက်ပြီးထိမယ်။ ငါမသိချင်ယောင် ဆောင်။ မကြားချင်ယောင်ဆောင်ရတယ်။ သူတို့ ဘာသိသလဲ။ သူတို့ စင်္ကာပူအကြောင်း ဘယ်လောက်သိသလဲ။ သူတို့ လီကွမ်းယုအကြောင်း ဘယ်လောက်သိသလဲ။ အဲသလိုလူတွေနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ့ရမယ်ဆိုရင် တော့ 'ခင်ဗျား စင်္ကာပူမှာ ဘယ်လောက်ကြာကြာ နေခဲ့သလဲ၊ စင်္ကာပူ အကြောင်း ဘယ်လောက်သိသလဲ၊ ကျွန်တော်က ဒီမှာမွေးပြီး၊ ဒီမှာကြီး၊ ဒီမှာနေတယ်။ စင်္ကာပူအတွက် ဘယ်ဟာက အကောင်းဆုံးလဲဆိုတာ ခင်ဗျားက ကျွန်တော်ထက်ပိုများ သိနေသလား။ တစ်နေ့မှာ ဘယ်နှစ်နာရီ လောက် စင်္ကာပူအကြောင်း တွေးနေမိပါသလဲ' လို့ မေးချင်တယ်။

လူတစ်ယောက်ကို တစ်ခါက ဒီအတိုင်း ငါပြန်မေးဖူးတယ်။ သူ ငါနဲ့ ရင်မဆိုင်ရဲဘူး။ အင်တာဗျူးကို အရုပ်မဆိုးရအောင် သိမ်းခဲ့ရတယ်။ သူက အင်တာဗျူးရင် ငါ့ကို အကြပ်တွေ့အောင် မေးတာ။ ဒါက ငါ့ဘဝပဲ။ ငါ့ကို ယုံကြည်ထားတဲ့ လူထုအပေါ်မှာ တာဝန်ကျနေဖို့ပဲ။ ဒါပဲ။

ဒါတွေကို မင်းတို့ ယုံ၊ မယုံ၊ လန်ဒန်တိုင်း(မ်)၊ နယူးယောက်တိုင်း(မ်)၊ ဝီလျံ ဆမိုင်းယား ယုံ၊ မယုံက ငါနဲ့ဆိုင်ကို မဆိုတာ။ ငါနဲ့ တွေးဖူးခဲ့၊ သိဖူးခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေကတော့ ငါ့စကားကို တန်ဖိုးထားကြ ပါတယ်။ သူတို့ မေးတာကို တည့်တည့်ပဲ ဖြေတယ်။ ဝေလည်ကြောင်ပတ် မလုပ်ဘူး။ အခု ငါက ဝန်ကြီးချုပ်မဟုတ်တော့ဘူး။ ဒါဆို သူတို့က ဘာ ကြောင့် ငါနဲ့တွေ့ချင်၊ စကားပြောချင်တာလဲ။

မေး ။ ။ သမိုင်းမှာ ဘယ်လို မှတ်တမ်းဝင်နေစေချင်ပါသလဲ။
ဖြေ ။ ။ အဲဒီအချိန်မှာ ငါကသေနေပြီ။ အဲဒီအချိန်မှာ အသံတွေ ကွဲနေ မယ်။ ခံယူချက်တွေ ကွဲနေမယ်။ ငါကတော့ ငါ့မှတ်တမ်းနဲ့ ငါရှိနေမယ်။ လမ်းမှန်ကိုရောက်ဖို့ ရက်ရက်စက်စက် လုပ်ခဲ့ရတာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ဒါကို တချို့က သဘောတူမယ် မဟုတ်ဘူး။ နည်းနည်းများသွားတယ်ပေါ့။ အောင်မြင်စေချင်တော့ ခပ်ပြင်းပြင်း လုပ်ခဲ့ရတာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံး မှားရလိုက်သလဲ။ အောင်မြင်တဲ့ စင်္ကာပူရလိုက်တယ်။ ဘာတွေ ငါပေးခဲ့ရ နာလဲ။ ငါ့ဘဝ။

ငါက ကံကောင်းတယ်။ ငါ့ဇနီးက တော်တော် တော်တဲ့ရှေ့နေ။ ပိုက်ဆံ ကိစ္စကို ငါက သိပ်စိတ်မဝင်စားဘူး။ ငါ့ဇနီးမှာ ပိုက်ဆံရှိတယ်။ ကလေးတွေ ကို သူပဲ ပြုစုဖို့ထောင်ပေးခဲ့တာ။ အခုတော့ အားလုံး သူတို့မြေထောက်ပေါ် သူတို့ရပ်တည်နိုင်သွားပြီ။

ဒီစာအုပ်ကို ငါဘာကြောင့် ထုတ်ဝေရသလဲ။ စာဖတ်သူတွေအားလုံး Hard truth တွေ သိစေချင်လို့။ ငါတို့နိုင်ငံ တည်ဆောက်ခဲ့ရပုံဟာ သူများ နိုင်ငံတွေလိုပဲလို့ ထင်ရင်တော့ အကြီးအကျယ်အမှားပဲ။ ဒီလိုဖြစ်လာရ တယ်ဆိုတာ ရိုးသားတဲ့၊ အရည်အချင်းရှိတဲ့၊ ငါတို့ ကျော်တက်သွားမှာကို မမြင်လိုတဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေနဲ့ ဆက်ဆံနိုင်တဲ့ အစိုးရကြောင့် ဖြစ်လာရ တာ။ ခေါင်းဆောင်တွေကို စနစ်တကျ ရွေးချယ်ရတယ်။ Teo Chee Hean ဆိုရင် မြူးနစ်ကာကွယ်ရေး ကွန်ဖရင့်ကို တက်တယ်။ ငါနဲ့တွေ့တဲ့ ကာကွယ် ရေးဝန်ကြီးတွေ၊ သတင်းထောက်တွေတိုင်းက ဒီလူဟာ လူတော်ဆိုပြီး ပြောကြတယ်။ သူက စကားသိပ်မပြောဘူး။ သူပြောရင်လည်း အားလုံး နားထောင်ကြတယ်။ ဂျော့(ချ်) ယိုး ဆိုရင်လည်း စကားပြောဆင်ခြင်တယ်။ ဒီတော့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတွေက သူပြောရင် အလေးအနက်ထားကြတယ်။

မေး ။ ။ လာမယ့် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဝင်ပြိုင်ဦးမှာလား။ လာ မယ့် ရွေးကောက်ပွဲအပြီးမှာရော နိုင်ငံရေးလောကမှာ မစ္စတာလီ ပါဝင်မယ့် အခန်းကဏ္ဍက ဘယ်လိုနေရာမျိုးမှာ ဖြစ်နိုင်မလဲ။
ဖြေ ။ ။ ပြိုင်မယ်။ ကျန်းမာရေးလည်း ကောင်းမယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က လည်း ငါစွမ်းနိုင်သေးတယ်ဆိုတာ ယုံကြည်တယ်ဆိုရင်ပေါ့။ ဒီရွေးကောက် ပွဲ ပြီးနောက်ရွေးကောက်ပွဲမှာဆိုရင်တော့ ငါ့အသက်က (၉၃) နှစ် ရှိနေပြီ။ စည်းရုံးရေးတွေဘာတွေ လုပ်နိုင်မယ့်သဘော မရှိတော့ဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးကနေ အနားမယူဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်နော်။ ဆိုလိုတာက နိုင်ငံရေးထဲမှာ အမြဲတမ်း တက်တက်ကြွကြွ ရှိနေမယ် လို့ ဆိုလိုတာလား။ ဥပမာ- နယ်လ်ဆင်မင်ဒဲလားလို့ နိုင်ငံရေး သမားဟောင်းကြီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ နိုင်ငံရေးထက်မြင့်တဲ့

တိုယ်ကျင့်တရားရေးတွေကို ပုံသွင်းလမ်းညွှန်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍမျိုး တွေကနေ ပါဝင်ရရင် မစ္စတာလီအတွက် ပိုမကောင်းဘူးလား။
ဖြေ ။ ။ နိုင်ငံရေးသမားဟောင်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ သူ့ဘယ်သူဆိုတာကို လက်ခံထားဖို့ လိုပါတယ်။ ငါတို့တိုင်းက ဝီအေပီပါတီကို တည်ထောင် ခဲ့သူပဲ။ ငါဟာ ဘယ်ပါတီထဲမှ ဝင်မပါဘူးဆိုတာမျိုး ဟန်ဆောင် မထား နိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးသမား အတိုက်အခံတွေနဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခဲ့ရတယ်။ သူတို့နဲ့ ရင်ဆိုင်ရာမှာ သူတို့ကို လုံးဝ ပြောင်းလဲစေတဲ့၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့နဲ့ ညှိနှိုင်းတယ်စတဲ့ အခြေခံ ဈာန်ကပ်နည်းတွေက ဘာတွေပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ အင်း.. လောသီယာခိန့် (Low Thia Khian) ကိုကြည့်။ သူက ဆူဆဲနေတတ်တဲ့ လူမျိုးမဟုတ်ဘူး။ အရည်အချင်းရှိတယ်။ သူ အနိုင်ရချင်တယ်။ သူက ဟောင်ဘန်းကို မြေကုတ်ယူပြီး အသုဘတိုင်း၊ မင်္ဂလာဆောင်တိုင်း တက်တယ်။ (ဒေသခံတွေရဲ့ မကျေနပ်ချက်တွေ၊ တိုင်တန်းချက်တွေကို တလေးတစား နားထောင်တယ်) စောဒကတက်သဗျူ ကို နားထောင်တယ်။ သူက အမြဲတမ်း လေ့လာပြီး ငါတို့ကို မသိမသာ တိုက်တယ်။ နိုင်ငံရေးအယူအဆတစ်မျိုးကို တင်ပြလာတာကလွဲရင် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖို့ လက်ရှောင်တယ်။ သူ့တင်ပြချက်တွေကို ငါတို့က ပယ်ချခဲ့တယ်။ သူပြောတာက အပြိုင်မရှိတဲ့ NTUC, အပြိုင်အဆိုင်မရှိတဲ့ ဘာညာ၊ ဘာညာ၊ အိမ်ဝယ်ယူရေးဆိုတာ GRC, စတာတွေပဲ။ ကောင်းပြီ၊ ဒါဆို ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ပြိုင်ပေါ့။ ရွေးကောက်ပွဲ ရောက်တော့ သူ ဒါတွေ ပြောသေးလား။ မပြောတော့ဘူး။ သူပြောတာက အစိုးရက ပိုက်ဆံရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ပိုက်ဆံမရှိဘူးတဲ့။ ဒီတော့ သူက ခံစားချက်နဲ့ပဲ ပြောနေတာ။ သူလိုလူမျိုးနဲ့ တွေ့ရလို့ တို့မှာ ပြဿနာမရှိပါဘူး။

မေး ။ ။ ဆိုလိုတာက မဟူကဲ့ပြားတဲ့ အတိုက်အခံတွေအပေါ် မူတည်ပြီး ချည်းကပ်ပုံလည်း ပြောင်းနေတယ်လို့ ဆိုလိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ အတိအကျပဲ။ ငါပြောတာက ထိပ်တန်းအတိုက်အခံနဲ့ တွေ့ရရင် တို့ဘက်က တုန့်ပြန်မှုကလည်း ထိပ်တန်းပဲ ဖြစ်မယ်။ ဒါက သူ့ကို ငါတို့က မနှိပ်ကွတ်ဘူးလို့ ပြောတာ မဟုတ်ဘူးနော်။ ဆိုလိုတာက တိုနီဘာလဲ ယားနဲ့ ဒေးဗစ်ကင်မရွန်းကိုကြည့်။ သူတို့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် နှိပ်ကွတ်ဖို့ ချောင်းနေကြတာ။ ဒါပေမဲ့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပဲ။ ဂေါ်ဒင် ဘရောင်းကို ကြည့်ဦး ဒေးဗစ်ကင်မရွန်းနဲ့ တွေ့တိုင်း ထပ်တလဲလဲ နှုတ်လှန် ထိုးခံနေရတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးလေးတွေပဲနော်။

မေး ။ ။ လူတွေပြောနေကြတာက ပီအေပီ ဒီလောက် သက်တန်း ကြာကြာခံနေတာဟာ အတိုက်အခံတွေကို ထိထိရောက်ရောက် စနစ်တကျ ဖြိုခွဲနေလို့တဲ့။

ဖြေ ။ ။ ဘယ်နိုင်ငံရေးပါတီက အတိုက်အခံပါတီ အာဏာရအောင် ကူညီနေလို့လဲကွာ။ သူတို့ အစမပျိုးနိုင်ခင် ငါတို့က သူတို့ကို မဖြိုခွဲသင့်ဘူးလား။ တော်ကြာ ပိုခက်နေမှာပေါ့။ မင်းက ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးဆိုရင် ငါကလည်း ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပဲ။ ဒါပေမဲ့ မင်းရဲ့ပေါ်လစီကိုတော့ ဖြိုခွဲပစ်ရမှာပဲ။ ဒါဟာ နိုင်ငံရေးအာဏာမြဲနေဖို့ ပါတီတိုင်း လုပ်နေတဲ့ အလုပ်ပဲ။ ဂျပန်က LDP ပါတီကိုကြည့်။ သူတို့ အတိုက်အခံပါတီကို မဖြိုခွဲနိုင်ကြဘူး။ လက်ရှိပါတီဟာ သူတို့အဖေတွေ၊ အဘိုးတွေရဲ့ ခြေရာကို မလိုက်နိုင်ကြ၊ အရည်အသွေးမရှိကြတော့ဘူး။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့သမျှတွေထဲမှာ ဂျပန်ရတနာနဲ့လို့ လူတွေကို ဖြိုခွဲပစ်ဖို့ လိုကို လိုတယ်ဆိုတာ သိပါတယ်။ အဲသလိုလုပ်တော့ အခြေအနေတော်တော်တင်းမာမှုတော့ ရှိခဲ့တယ်နော်။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ ဂျပန်ရတနာနဲ့ ပြီးတော့ ချီစွန်ဂျမ်။ သူတို့ကို ဖြိုခွဲဖို့ ထိုက်တယ်လို့ ထင်တယ်။ (သူတို့လို လူတွေကို ဖြိုခွဲတာ မှန်တယ်လို့ ထင်တယ်။) ငါတော့ နောင်တမရဘူး။ ဂျပန်ရတနာနဲ့က ကလေးကလေး လုပ်ပြီး လမ်းထောင့်မှာ ဟိုဟာရောင်း ဒီဟာရောင်း လုပ်တယ်။ ဒါလုပ်လို့ သူ ဘာဖြစ်မှာတဲ့လဲ။ သူ လုပ်ရမှာကို မလုပ်ဘူး။ မင်းတို့ သိမလား။

ဆိုလိုတာက အနောက်တိုင်းစတိုင်လ်နဲ့ နိုင်ငံအတွက် သူ အနင့်နာခံ ကိုယ် ကျိုးစွန့်တယ်ပေါ့။ တကယ်တော့ နိုင်ငံအတွက် မဟုတ်ပါဘူး။ ငါ့ကို ပယ်ချဖို့ သူလုပ်တာပဲ။ ငါ ရယ်နေလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ သူ့ကို ဘေးမယ်ထား လိုက်တော့တယ်။ သူနဲ့ ပတ်သက်လို့ နောင်တမရဘူး။ ချီစွန်းချန် (Chee Soon Juan) နဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း အတူတူပဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးလောကထဲ ဝင်လိုတဲ့ ဆန္ဒရှိကြပေမယ့် တချို့က ကြောက်လို့မဝင်ခဲ့ကြဘူးဆိုတဲ့ ခံစားချက်မျိုးရှိခဲ့ဖူးပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ကိုယ်က ဒီလိုဆက်ဆံရင် ကိုယ့်ကိုလည်း ဒီလို ဆက်ဆံတာ ခံရမယ်ဆိုတာတော့ မျှော်လင့်ထားရမယ်လေ။ လောသီယာခိန် (Low Thia Khian) လို့ ချန် (Chian) လို့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ပြောဆိုတတ်သူတွေကို ငါလည်း ရိုင်းရိုင်းခိုင်းခိုင်း မဆက်ဆံဖူးပါဘူး။ သူက လူကြီးလူကောင်း၊ ငါလည်း လူကြီးလူကောင်းပဲ။ သူ့ကို ငါ လေးစားတယ်။ သူက ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းရှာပေမယ့် သူ ယုံကြည်ရာကိုတော့ အခိုင်အမာ ဆွဲကိုင်ထား တတ်တယ်။

မေး ။ ။ လူငယ်ပိုင်း ဝန်ကြီးတွေက အတိုက်အခံတွေအပေါ် မစ္စတာလီလို သေချာပေါက် နိုင်ကွက်တွေ ရှာဖွေ ထိုးနှက်နိုင်ကြ သလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါတော့ ငါမသိဘူး။ သူတို့က ဒါမျိုး မကြုံကြရသေးဘူး။

မေး ။ ။ အတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးပါတီ တက်လာပြီဆိုရင် ဒါမျိုး တွေကို မစ္စတာလီ ကိုင်တွယ်သလို ကိုင်တွယ်နိုင်မယ့် ဝန်ကြီးက ဘယ်သူဖြစ်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က ငါကိုင်တွယ်သလို တစ်ယောက်ချင်း ကိုင်တွယ်စရာ မလိုဘူး။ သူတို့မှာ ကိုယ်ပိုင်ဟန်တွေ ရှိတယ်။ တစ်ချို့က ဇွေးရာပါပီဇာ၊ တစ်ချို့က အတွေ့အကြုံကနေ သင်ယူတာ။ ကွန်မြူနစ်တွေနဲ့သာ ရင်မဆိုင်ခဲ့ရဘူးဆိုရင် ငါကိုယ်တိုင်လည်း ဒီလို ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း

တုန့်ပြန်နေစရာ မလိုဘူး။ ငါ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတဲ့ လူတွေက တကယ့်ကို ရက်စက် တဲ့လူတွေ။ ငါက ပြောတယ် 'ကောင်းပြီ၊ လာခဲ့။ လမ်းပေါ် ထွက်ချမယ်။ မင်းရှုံးရင်ရှုံး၊ ငါ့ရှုံးရင်ရှုံး' ဒါပဲ။

မေး ။ ။ ခေတ်သစ်မီဒီယာက စင်ကာပူနဲ့ စင်ကာပူရဲ့ နိုင်ငံရေးကို ဘယ်လောက် ပြောင်းလဲလာစေသလဲ။ စင်ကာပူအစိုးရအနေနဲ့ ဒီထက်ပိုပြီး သတင်းလွတ်လပ်ခွင့် ပေးဖို့ရှိမလား။

ဖြေ ။ ။ အခု တရုတ်ပြည် ရင်ဆိုင်နေရတာ အဲဒီပြဿနာပဲ။ စီချွမ် ပြည်နယ်မှာ ငလျင်လှုပ်တယ်။ သတင်းတွေ ချက်ချင်း ထွက်လာတယ်။ ရှင်ကျန်ပြည်နယ်မှာ အကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်တယ်။ သတင်းချက်ချင်း ပြန့်သွား တယ်။ ဓာတ်ပုံတွေက ဟန့်ဖုန်းတွေ၊ ဂွီဒီယိုတွေကနေတစ်ဆင့် အင်တာနက် ပေါ် ရောက်ပြီး ချက်ချင်း ပြန့်ထွက်သွားတယ်။ ဒါက ရင်ဆိုင်ရမယ့် ကိစ္စပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေကြောင့်တော့ သူတို့ အခြေခံမူဝါဒတွေ ပြောင်းသွားမှာ မဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ ရွေးချယ်တင်မြောက်ခံထားရတဲ့ အစိုးရရဲ့ အခြေခံ ရည် ရွယ်ချက်အတွက် သတင်းစာ လွတ်လပ်ခွင့်ပေးရေးဆိုတာ အရေး သိပ် မကြီးလှဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်နော်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းနဲ့ စာနယ်ဇင်းကို နိုင်ငံတော်ပိုင်တော့ မသိမ်းခဲ့ဘူး။ ဥပမာ- မလေးရှားဆိုရင် သတင်း နဲ့ စာနယ်ဇင်းကုမ္ပဏီတွေ အားလုံးကို အစိုးရက ထိန်းချုပ်ထား တယ်။ ဒါမျိုးလုပ်ဖို့ စိတ်မကူးမိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အစိုးရပိုင်သတင်းစာရှိဖို့ မလိုအပ်ဘူးလို့ ငါထင်တယ်။ ဒါဆိုရင် ရေဒီယို၊ တယ်လီဗေးရှင်းစတဲ့ မီဒီယာအားလုံးကို အစိုးရက ထိန်းချုပ်ထားသလို ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ ကောင်းတယ်လို့ မထင်မိဘူး။ တကယ်က တီဗွီအပါအဝင် မီဒီယာတွေအားလုံး တစ်ချို့ SPH က ထုတ် လွှင့်၊ တစ်ချို့ Media Corp က ထုတ်လွှင့်၊ Media Corp ကို နောက်ဆုံး ပုဂ္ဂလိကပိုင် အဖြစ်ပေး၊ ဒီလို ခွင့်ပြုထားချင်တာ။ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ မီဒီယာကို လွတ်လပ်ခွင့် ပေးတာဟာ ကောင်းတဲ့အချက်လို့ မြင်မိတယ်။

အစိုးရရဲ့ ပေါ်လစီတွေကို ဖျက်လိုဖျက်ဆီး လျှောက်လုပ်လို့ မရဘူးဆိုတာ တော့ သတိပေးထားရမှာပေါ့။

အစကတည်းက အခြေခံမူအားဖြင့် အနောက်မီဒီယာတွေနဲ့ ကွဲပါ တယ်။ အနောက်မီဒီယာက ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ သတင်းစာပိုင်ရှင်က သူ့ အမြင်အတိုင်း ဝန်ထမ်းကို ငှားလို့ ရတယ်။ ဖြုတ်လို့လည်း ရတယ်။ ရူးပတ် မားဒေါ့ (Rupert Murdoch) ကိုကြည့်။ ဒီနေ့အထိပဲ သူနဲ့ အမြင် မတိုက် ဆိုင်ဘူးဆိုရင် ဖြုတ်ပစ်တာပဲ။ ဝေါ(လ်)စထရိုက်ဂျာနယ် ပုံစံ တစ်ဖြည်း ဖြည်းချင်း ပြောင်းလာတာကို မင်းတို့ တွေ့မှာပေါ့။ လွတ်လပ်တဲ့မီဒီယာ ဘာညာ ပြောနေကြတာတွေဟာ ပုံကြီးချဲ့နေကြတာပဲ။ Rupert Murdoch က တိုနီဘလဲယားကို ထောက်ခံတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် တိုနီဘလဲယား က ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးကို သဘောကျပြီး နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးကို ဆန့်ကျင်လို့ပဲ။ ဒီတော့ Murdoch ရဲ့ သတင်းစာတွေမှာဆိုရင် တိုနီဘလဲယား ကောင်း ကြောင်းတွေချည်းပဲ။ ဒါက ရွေးကောက်ပွဲရောက်ရင် အပြောင်းအလဲ ဖြစ်စေ နိုင်တယ်။ ဂေါ်ဒင်ဘရောင်းက နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးဖက်နဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ဘက်ကို ယိမ်းတယ်။

Murdoch အုပ်စုဖြစ်တဲ့ News Corp က အခု ဘယ်ပါတီကိုမှ မယိုင်သလိုလိုနဲ့ ရေးနေ ဖော်ပြနေကြတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ နီးလာပြီဆို တော့မှ ကွန်ဆာဗေးတစ်ပါတီကို လှမ်းတို့ကြလိမ့်မယ်။ သူတို့က Murdoch ထောက်ခံတဲ့ ပေါ်လစီကို ထောက်ခံကြမှာပဲ။

စင်ကာပူမှာ ဒါမျိုး လာလုပ်လို့ မရဘူး။ ငါတို့က သတင်းအချက် အလက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို တည့်တည့် ဖော်ပြတာကိုပဲ သဘောကျ တယ်။ သတင်းစာအခွင့်အရေးကို သိချင်ရင် အယ်ဒီတာအဘော်တို့၊ ဆောင်းပါးတို့ကို ဖတ်ကြည့်၊ တစ်ချို့ဆို သတင်းနဲ့ သူတို့အမြင်က လုံးဝ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ ငါ့အမြင်ကတော့ သတင်းစာရဲ့တန်ဖိုးက တွေ့နေရပြီ။

အခုဆိုရင် မဟုတ်မဟက် သတင်းပေါင်းစုံ အင်တာနက်ကတစ်ဆင့် ရနိုင်နေပြီ။ ဒါတွေဟာ ဘာမှ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ သတင်းတွေဆိုတာ လူထုကြီး နားလည်လာဖို့ အချိန် ဘယ်လောက်ကြာမယ်ဆိုတာ မသိဘူး။ အရဲ တော့ စွန့်ကြဲရမှာပဲ။ စင်ကာပူဖွင့်ပေးရမယ့်အထဲမှာ မီဒီယာလည်း အပါ

မေး ။ ။ ခေတ်သစ်မီဒီယာက အစိုးရတွေအတွက်တော့ ဆူးပြောငဲ့ ပဲနော်။ ဥပမာ ... အိမ်နီးချင်း မလေးရှားမှာလို။

ဖြေ ။ ။ မလေးရှားပြဿနာမျိုး ကြုံရမယ်လို့ ငါတော့ မထင်ဘူး။ သူတို့မီဒီယာက စိတ်ချရမှု သိပ်မရှိတော့ဘူး။ တယ်လီဗေးရှင်းနဲ့ သတင်းစာ ထဲက သတင်းတွေက အပြင်မှာ တကယ်ဖြစ်နေတာတွေနဲ့ သိပ်ကွာနေတော့ လူတွေက တစ်ခြားချာနယ်တွေဆီ သွားကြတယ်။ ဒီလစ်လပ်ချက်ကို ဘလော့ဂ်တွေ၊ အတိုက်အခံပါတီက ထုတ်ဝေတဲ့ မလေးရှားကီနီ (Malaysia Kini) သတင်းစာတွေက ဝင်ဖြည့်ပေးထားရတယ်။

မေး ။ ။ ဒီတော့ စကားပူမီဒီယာအနေအထားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဟန်ချက်အပေါ်မှာ ကြောနပ်မှုရှိတယ်ပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ရှိပါတယ်။ သူတို့ချင်း အားပြိုင်နိုင်တယ်။ Media Corp က ထုတ်တဲ့ Today ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ SPH က ထုတ်တဲ့ သတင်းစာပဲဖြစ်ဖြစ် ကန့်သတ်ထားတဲ့ ဘောင်အတွင်းကနေ အားပြိုင်ကြရတယ်။ သတင်းရရှိရေး အတွက် အပြိုင်အဆိုင် ရှိကြပေမယ့် နိုင်ငံရေးကမ္ဘာပိန်း (နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု) တွေကိုတော့ သတင်းစာနဲ့ တယ်လီဗေးရှင်းကနေ ဖယ်ထားကြရတယ်။

မေး ။ ။ ဒီကနေ ရှေ့ဆက်ပြီး ပိုလွတ်လပ်လာတဲ့ လစ်ဘရယ် ပရက်(စ်) ပုံပေါ်လာမှာကို စိုးရိမ်မှု မဖြစ်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီထက် ဘယ်လို ပိုပြီး လွတ်လပ်ဦးမှာလဲ။ အင်တာနက်ပေါ်မှာ ကိုယ့်ပါတီရဲ့ အယူအဆတွေ တင်နိုင်တာပဲ။ ကိုယ့်ပါတီရဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေ၊ သတင်းစာတွေ တင်ထားနိုင်တာပဲ။ ဘယ်သူမှ မတားပါဘူး။ အဲဒီအထဲမှာ သိက္ခာထိပါးတာတွေ ပါလာရင်တော့ တရားစွဲခံရမှာပဲ။ မမှန်တာ၊ အသရေ ဖျက်တာမျိုးတွေ ဆိုရင်တော့ တို့ဘက်က တုန့်ပြန်လာမှာပဲ။

မေး ။ ။ အသရေဖျက်မှုဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ ဘယ်

တော့မှ မပြောင်းလဲတော့မယ့် သဘောပဲ။ ဒီလိုလား။။

ဖြေ ။ ။ ပြောင်းလဲလို့ မရဘူး။ မမှန်တာ ပြောမယ်၊ ဘာပြစ်ဒဏ်မှ မခံရဘဲ လွတ်ပေးလိုက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီလူက ဆက်ပြီး မဟုတ်မမှန်တာ တွေကို ပြောနေမှာပဲ။ မမှန်တာတွေကို ထပ်တလဲလဲပြော၊ Geobbels ပြောသလို လူတွေက အမှန်လို့ ထင်လာအောင် ဆက်ပြောနေကြမှာပဲ။ (Geobbels - က ဟစ်တလာရဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး (သို့) ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ပါ)

မေး ။ ။ အင်တာနက်ပေါ်မှာ ဒီလိုကိစ္စတွေ ရှိနေတယ်ဆိုတာ အပြင် အမှန်တကယ်အားဖြင့်လည်း ဒီနေ့ အနေအထားဟာ လွန်ခဲ့ တဲ့အနှစ်နှစ်ဆယ်ကနဲ့ အများကြီး ခြားနားနေပါပြီ။ ဒီလို မဟုတ် လား။

ဖြေ ။ ။ ငါတော့ မထင်ဘူး။ မီဒီယာဆိုတာ အဓိကအားဖြင့် ပြည်သူရဲ့ (ဖတ်သူ၊ ကြည့်သူရဲ့) ယုံကြည်စိတ်ချစုံရမှုပဲ။ ဒါကိုတော့ ငါတို့ ပြောင်း ရွေ့လို့ (ပြောင်းလဲလို့) မရဘူး။ သတင်းစာဖတ်သူ၊ တီဗွီသတင်းကြည့်သူ၊ ဒါမှမဟုတ် အစိုးရဝက်ဘ်ဆိုက်ကို ကြည့်သူတွေက ဒါကတော့ အစိုးရပိုင်း ဆိုင်ရာ အခြေအနေဖြစ်တယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်ကြတယ်။ အမှန်တွေကို သာ ဖော်ပြနေမယ်ဆိုရင် ကြာရင် ယုံကြည်စိတ်ချမှု ရလာမှာပဲ။ တို့က မဟုတ်မဟုတ်တဲ့ သတင်းတွေကို သတင်းစာမှာ၊ အစိုးရဝက်ဘ်ဆိုက်မှာ ဖော်ပြနေမယ်ဆိုရင် ယုံကြည်စိတ်ချမှုလည်း ဆုံးရှုံးသွားမှာပဲ။

မေး ။ ။ တိကျမှန်ကန်တဲ့ မီဒီယာရဲ့တန်ဖိုးကို မစွတာလီ ပြော နဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ စကားပူက မီဒီယာတွေကတော့ ဒါဟာ အစိုးရရဲ့ ဓာတ်ကိုင်တုတ်သဘောမျိုးဖြစ်ပြီး သတင်းလွတ်လပ်ခွင့် မရှိဘူး ဆိုတဲ့ အတွေးတွေ ရှိနေကြတယ်။

ဖြေ ။ ။ အနောက်တိုင်း မီဒီယာတွေကတော့ ဒီလို အမြဲပြောနေမှာပဲ။ ခုတို့ဟာမှ ပြီးပြည့်စုံတယ်။ သူတို့မူနဲ့ ကွဲနေရင်၊ ပြီးတော့ သူတို့နဲ့ကွဲပြီး အောင်လည် အောင်မြင်နေမယ်ဆိုရင် တိုက်ခိုက်နေကြမှာပဲ။ ငါတို့သာ

အရှုံးသမားတွေဆိုရင် သူတို့ ဘာကိစ္စ တို့ကို စိတ်ဝင်စားနေကြမှာလဲ။ တို့က အောင်မြင်နေတယ်။ ငါတို့ လူထုကြီးဟာ သတင်းငတ်မနေဘူး။ စာအုပ်စင်ပေါ်မှာ ရနိုင်တဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတာ တွေ့နိုင် တယ်။

သူတို့သတင်းစာတွေ ဒီမှာ ရောင်းမယ်။ မဟုတ်မမှန်တာတွေလည်း ပါနေမယ်ဆိုရင် ငါတို့ကတော့ သူတို့ကိုလည်း တရားစွဲမှာပဲ။ အစတုန်းက ငါတို့က လျှောက်ပြောနေတာလို သူတို့ ထင်ကြတယ်။ ဥပမာ ... The Economic, International Herald Tribune တို့ကိုကြည့်။ အကောင် ကြီးတွေဆိုတော့ သူတို့ကို မထိရဘူးထင်ပြီး စမ်းကြတယ်။ ငါတို့က တရား စွဲချလိုက်တယ်။ သူတို့ ရှေ့နေငါးရတယ်။ ပြီးတော့ ရုံးသွားရော။ တို့မှာ တုန့်ပြန်ဖို့ အခွင့်အရေးရှိတယ်။ အဲသလို တုန့်ပြန်လိုက်တော့မှ ဂျာနယ်လစ် တွေ လူလည်မကျရဲတော့တာ။ သူတို့ တစ်ခုခုကို ရေးတယ်။ တစ်ဖက်သား က မတုန့်ပြန်ဘူးဆိုရင် သူတို့က လူလည်ကျလာတယ်။ အခု သူတို့ အမှား တစ်ခုခုကို ရေးတယ်ဆိုရင် သူတို့မှားနေတဲ့အကြောင်း တို့တိုရှင်းရှင်းနဲ့ ခပ်ပြင်းပြင်း တုန့်ပြန်လိုက်တယ်။ ဒါဆိုရင် သူတို့လည်း လျှော့သွားရော။

တကယ့်လက်တွေ့ကိုပဲကြည့်ပါ။ စထရိတ်တိုင်း(မ်)ထဲက ဆောင်းပါးပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မဟုတ်မမှန်ရေးထား၊ ဖော်ပြထားတာလို့ ငါတို့ထင်ရင် တို့က ပြန်တွယ်မှာပဲ။ ဒါက စာရေးသူက လုပ်ပိုင်ခွင့် လျှော့ချပစ်လိုက်ခြင်း တစ်မျိုးပဲ။ နောင် ရေးတော့မယ်ဆိုရင် သူ ပိုပြီး ဂရုစိုက်သွားပြီ။ တချို့ သတင်းစာမှာ ပုံမှန် ပြည်သူ့အသံလို ပေးစာရေးတတ်သူတွေလည်း ရှိတာ ပေါ့။ သူတို့မှာမည်ကို သတင်းစာထဲမှာ ပါနေရင် ကျေနပ်နေကြတဲ့ လူစားမျိုး တွေ။ ဒီလိုလူတွေကိုတော့ ငါတို့က မျက်ကွယ်ပြုလိုက်ပါတယ်။

မေး ။ ။ မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့် မရှိဘူးဆိုတဲ့ အမြင်က ကမ္ဘာ့ ခြုံတော် (Global City) ဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားနေတဲ့ စင်္ကာပူအတွက် အဟန့်အတားတစ်ခုလို ဖြစ်နေတယ်လို့များ မထင်မိဘူးလား။
 ဖြေ ။ ။ အမိပွယ်မရှိကွာ။ နိုင်ငံခြားမီဒီယာတွေက တို့ဟာ ပြင်းစရာ ကောင်းတယ်။ မြို့နေတယ်။ ပျော်စရာမကောင်းဘူး။ စိတ်ဝင်စားစရာလည်း

မရှိဘူး စတာတွေ ပြောနေကြတာပဲ။ အခု သူတို့စကားနဲ့ သူတို့ကို ရှေ့နေကတ် မည်တော့ဘူး။ တို့ကတော့ တို့ခံယူထားတဲ့ မူကနေ တစ်ပြားသားမှ လျှော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ ဘယ်လောက်ပဲ တိုက်ခိုက်တိုက်ခိုက် တို့ကတော့ မဖြို ဘူး။ ဖြိုလို့ တုန်သွားတယ်ဆိုရင် မင်းဟာ လူညံ့။ အရူးပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီပြောတဲ့ သတင်းစာလွတ်လပ်ခွင့်တန်ဖိုး ဆို တာထဲမှာ မီဒီယာဟာ အစိုးရနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ စည်းရုံးမဲဆွယ်မှုတွေ မလုပ်တာလဲ ပါတယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီမီဒီယာကပဲ အစိုးရနဲ့ မဆန့်ကျင်။ အစိုးရအတွက် စည်းရုံးမဲဆွယ်တာမျိုးတွေ လုပ်နေရ ရင်လည်း လွတ်လပ်မှု မရှိတာလို့ မဆိုနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ငါတို့စည်းရုံးရေးမှာ မီဒီယာ မလိုဘူး။ တို့ဖာသာပဲ တို့ လုပ် တယ်။ ဘာကြောင့်များ စည်းရုံးရေးအတွက် မီဒီယာကို အသုံးပြုနေရမှာလဲ။ ၁၉၅၉ ခု ပထမဆုံးရွေးကောက်ပွဲမှာ မီဒီယာတစ်ခုလုံးနဲ့ ငါနဲ့က အတိုက် အခံပဲ။ ငါနိုင်ခဲ့တာပဲ။ အဲဒီတုန်းက စထရိတ်တိုင်း(မ်)ကို ရွေးကောက်ပွဲ ငါနိုင်ရင် မင်းတို့နဲ့ စာရင်းရှင်းမယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ သူတို့ ကွာလာ လမ့်ပူကို ပြောင်းသွားတယ်။ အခြေအနေက ကွာလာလမ့်ပူမှာ ပိုဆိုးနေတော့ သူတို့ ဒီပြန်ရောက်လာကြတယ်။ ဒီတော့ ငါတို့က သိပ်မဆိုးသေးဘူးလို့ ဆိုရမှာပေါ့ကွာ။

News Straits Times နဲ့ The Straits Time ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်။ (News Straits Times က မလေးရှားထုတ်၊ The Straits Time က စင်္ကာပူထုတ် သတင်းစာပါ။) တစ်ခုက တန်ဖိုးကျပြီး တစ်ခုက တန်ဖိုးတက် နေတယ်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးကလူတွေ ဘာကြောင့် စထရိတ်တိုင်း(မ်) အကြောင်း အချိန်ကုန်ခံ ပြောနေကြတာလဲ။ ရှင်းပါတယ် စထရိတ်တိုင်း(မ်) က တန်ဖိုးရှိနေလို့။ စင်္ကာပူနဲ့ မလေးရှားမှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သတင်းစာမှာ ဖော်ပြတယ်။ ဖော်ပြတာတွေက အမှန်တွေ။ မဟုတ်မမှန်တာ တွေကို တို့က ဝါဒဖြန့်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့က စထရိတ် တိုင်း(မ်)ဟာ သတင်းတန်ဖိုး ရှိတယ်လို့ မြင်လာကြတော့တယ်။ တရုတ်ပြည် မှာလည်း ငါတို့သတင်းစာ Zaobao က အများဆုံး ဖတ်ကြတယ်။ မြောက်

သန်းကျော်တယ်။ သူတို့ ပန်ဒါဝက်ဝံကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ တရုတ် သတင်းစာ
တွေမှာ မဖော်ပြတာတွေကို တို့က ဖော်ပြနေလို့။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက နိုင်ငံခြားမီဒီယာတွေနဲ့ ပတ်
သက်လို့ ခပ်ပြင်းပြင်း လက်တုန့်ပြန်မှုဟာ မစွတာလီပဲ စွမ်းနိုင်
မယ်လို့ လူတော်တော်များများ ပြောနေကြတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ဘူး။ အခု မျိုးဆက်သစ်တွေ သူတို့ဖာသာသူတို့ လုပ်နေ
ကြပြီ။ တုန့်ပြန်စာတွေ ငါ မရေးတော့ဘူး။ ဥပဒေက ရှိနေမှာပဲ။ ငါ မရှိ
တော့လို့ ဒါတွေ ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ ဖြစ်ကုန်မယ်လို့ထင်ရင် မင်း မှားတာပဲ။
ဒီဥပဒေက အလုပ်ဖြစ်တယ်။ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ သူတို့ ကောင်းကောင်း သဘော
ပေါက်တယ်။ ပြောင်းနေစရာ မလိုဘူး။ ဒီမူက သူတို့ ရွေးချယ်တာ။ အဆိုး
အကောင်းကို သူတို့ လက်ခံကြရမှာပဲ။

မေး ။ ။ မီဒီယာမှာ မဟုတ်မမှန်တာတွေ ပါလာရင် အလွတ်
မပေးဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်နော်။
ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်လေ။

မေး ။ ။ ဒါပေမဲ့ ဒါမျိုးတွေက အင်တာနက်ပေါ်မှာလည်း ရှိနေ
နိုင်တာပဲ။ အင်တာနက်ပေါ်မှာဆို ပိုတောင်ဆိုးဦးမယ်။
ဖြေ ။ ။ အင်တာနက်ပေါ်က ဟာတွေက လုံးလုံးလျားလျား သိက္ခာချ
တာတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ လူတိုင်း သိတာပဲ။ ဒါကို တုန့်ပြန်ဖို့ဆိုတာက
သိပ်ခက်တယ်။

မေး ။ ။ တချို့ဆို သူတို့ ဘယ်သူဆိုတာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း
တောင် ဖော်ပြကြတယ်။
ဖြေ ။ ။ သူတို့ကို တုန့်ပြန်ဖို့ မထိုက်ဘူးကွ။ ဒီကောင်တွေမှာ ပိုက်ဆံ
မရှိဘူး။ သူတို့နဲ့ တရားရင်ဆိုင်တာက ငွေဖြုန်းတာပဲ။ နိုင်ရင်တောင် မင်း
ဘာမှ ပြန်မရဘူး။

မေး ။ ။ သူတို့ ပြောနေရေးနေကြတာတွေကြောင့် သတင်းစာ
ရဲ့ဂုဏ်၊ အစိုးရရဲ့သိက္ခာတွေကို မထိပါးစေနိုင်ဘူးလား။
ဖြေ ။ ။ ငါတော့ မထင်ဘူး။ ဒါတွေဟာ အင်တာနက်ပေါ်က အတင်း
အဖျင်း ဆဲဆိုရေရွတ်နေတာတွေဆိုတာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ လူတွေ နားလည်
လာမှာပဲ။

မေး ။ ။ ပီအေပီအစိုးရရဲ့အကြောင်းကိုတော့ လူထုက ကောင်း
ကောင်းကြီး သိနေကြပါပြီ။ မဟုတ်မမှန် ပြောလာတာမှန်သမျှကို
ကိုယ့်ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်တဲ့အနေနဲ့ ဘယ်လောက်ပဲတုန့်တုန့်
ဆိုပြီး တုန့်ပြန်နေဖို့ လိုပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီမေးခွန်းကို လူငယ်ခေါင်းဆောင်တွေကို မေးပါ။ ငါ့ကိုယ်
တိုင်ကတော့ ကိုယ့်ဂုဏ်သိက္ခာကို ကျားကုတ်ကျားခဲ ကာကွယ်ခဲ့တယ်။
မီဒီယာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ စင်္ကာပူမှာရော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမှာပါ ငါ
ရင်ဆိုင်ခဲ့ပြီးပြီ။ နိုင်လည်း နိုင်ခဲ့တယ်။ ငါက လူကျအောင် ပြောနိုင်လို့။
မီဒီယာကိုကျော်အောင် လူထုကို ငါ ပြောပြနိုင်တယ်။ ပြီးတော့ ငါက
စင်္ကာပူရဲ့ ရော်နယ်ရောင်နဲ့ တူတယ်။ ပြောသမျှကို ဖြစ်အောင်လည်း
လုပ်ပေးတယ်။ ငါလုပ်မယ်လို့ပြောရင် လူထုကလည်း ငါ တကယ်လုပ်
မှာဆိုတာ သဘောပေါက်တယ်။ ဒီလူကိုတော့ ကိုင်တွယ်မှရမယ်ဆိုရင်
ကိုင်လည်းကိုင်တွယ်လိုက်တာပဲ။ ကြောက်နေလို့ မရဘူး။ ငါ့လက်ထဲမှာ
ပုဆိန်ပါတယ်။ လာစရင် ချတာပဲ။ လမ်းကြားထဲမှာ ကွန်မြူနစ်တစ်ယောက်
နဲ့ ထိပ်တိုက်တွေ့မယ်ဆိုရင် တစ်ယောက်ပဲ အသက်ရှင်ပြီး ထွက်လာနိုင်မယ်။
အဲ့ဒါ ငါပဲ။ ငါ မသေခဲ့ဘူး။ အဲ့ဒီကတည်းက ငါ့မှာ အကြောက်ကို မရှိတော့
ဘူး။ ဖောရိုနိုးမီဒီယာဆိုတာကတော့ ပြောကိုမနေနဲ့။ သူတို့က ငါ့ကို ဘာလုပ်
နိုင်လို့တုန်း။ သူတို့ ငါ့မိတွေကို ထုတ်ယူသွားနိုင်လို့လား။ မယူနိုင်ပါဘူး။

အခန်း(၃)ပိတ်ဆက် ဇုပုဆိ

အခန့်သုံးကလည်း စင်္ကာပူအစိုးရရဲ့ ပေါ်လစီကို ဝေဖန်ထားတဲ့ အမေး
တွေ အများစုကို သူတို့ (အစိုးရ) မှန်ကန်ကြောင်း ရှင်းပြထားတဲ့ အခန်းလို့
ပြောရင် ရပါတယ်။ အစိုးရထဲက ဝန်ကြီးတွေဟာ ပြည်သူထဲကနေ လူထု
အကြိုက် တင်မြှောက်လိုက်တဲ့သူတွေ မဟုတ်ဘဲ၊ အစိုးရ (အထူးသဖြင့်)
လီကွမ်းယုက လက်သပ်မွေးထားတဲ့ လူတွေဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု လူထုကြား
ထဲမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ ရှိနေခဲ့တယ်။

ဒီမှာ သူပြောပြတဲ့ အဓိကအချက်ကတော့ 'Performance not pedi-
gree' ဆိုတဲ့ အချက်ပါ။ မျိုးရိုးနဲ့မဆိုင်၊ လူတစ်ယောက်စွမ်းရည်နဲ့ပဲ ဆိုင်
တယ်ဆိုတာပါ။ ဒါကိုပဲ မဲရက်တိုက်ရေစီလို့ စင်္ကာပူက မကြာမကြာ သုံး
တတ်ပါတယ်။ ရှုပ်ထွေးတဲ့ နိုင်ငံရေးသဘောတရားတွေကို ဘေးဖယ်ထားရင်
စင်္ကာပူမှာ မဲရက်တိုက်ရေစီရှိတယ်ဆိုတာ တော်တော်ထင်ရှားပါတယ်။
မင်းစွမ်းရင် မင်းရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။

ဒီနေ့ ကမ္ဘာမှာ 'ဆင်းရဲသား ဘုရင်ဖြစ်' ဝါဒကို လီကွမ်းယု ယုံကြည်
မထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကလည်း သဘောတူလို့ရ၊ မတူလို့ရပါ။
အမေရိကရဲ့ သမ္မတရာထူး လျှာထားခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ဗြိတိန်က ဝန်ကြီးချုပ်
ရာထူး ယှဉ်ပြိုင်ရွေးချယ်ခံမယ့်သူတွေ၊ အာဖရိကက နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်

တွေ၊ တရုတ်ပြည်က နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေကို ထောက်ပြတယ်။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်
တွေအားလုံးဟာ သူ့နိုင်ငံနဲ့သူ့ အဆင့်မြင့် ပညာရေးရှိသူတွေ၊ နယ်ပယ်
အသီးသီးမှာ ထိပ်သီးအဆင့်ရှိသူတွေသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ထောက်ပြသွား
တယ်။ သာမညပုဂ္ဂိုလ်ထဲက နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်နေရာကို မရနိုင်ဘူးဆိုတဲ့
အချက်နဲ့ သူတို့ဝန်ကြီးရွေးချယ်ရာမှာလည်း အားလုံးကို မြှင့်ကြည့်ပြီးမှပဲ
ရွေးချယ်တယ်ဆိုတာ ဝန်ခံစကားပြောခဲ့တယ်။

အစိုးရရွေးချယ်တဲ့နေရာမှာ ဒီမိုကရေစီစနစ် အတိအကျကြီး မဟုတ်ဘူး
လို့တော့ ပြောနိုင်ပါတယ်။ တစ်ပါတီထဲ စွဲစွဲမြဲမြဲရှိတာရယ်၊ အဲဒီပါတီထဲမှာ
ကိုပဲ လူထုအကြိုက်ဆိုတာထက် လူကြီးအကြိုက်ဆိုတာတွေ ရှိနေတာ
တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစနစ်ဟာ စင်္ကာပူလို နိုင်ငံသေးသေးလေးမှာတော့
အလုပ်ဖြစ်နေဆဲလို့ ပြောရင်လည်း ရနိုင်ပါတယ်။ လက်ရှိအနေအထားမှာ
အတိုက်အခံပါတီက အမတ်ရာထူး အနည်းငယ်ရနေပေမယ့် လက်ရှိအစိုးရ
ကို စိန်ခေါ်ဖို့တော့ အတွေ့အကြုံအရရော၊ ပညာရေးအရရော အချိန်တွေ
လို့နေဦးမယ့်သဘောပါ။ ။

Question & Answer

မေး ။ ။ ခေါင်းဆောင်မူပိုင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ စင်္ကာပူရင်ဆိုင် နေရတာက ဘာလဲ။

ဖြေ ။ ။ တို့မှာ လူဦးရေ သုံးသန်းပဲ ရှိတယ်။ နှစ်စဉ် ခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းရည်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့လူ (၁၀၀) လောက် ထွက်လာနိုင်တယ်။ အဲဒီအထဲက ပြန်စစ်ယူရင် (၂၀) သို့မဟုတ် (၃၀) လောက် ကျန်မယ်။ အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်းဆိုင်ရာတွေ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေအတွက် ထွက်လာတယ်။ နိုင်ငံရေးလောကအတွက် မရှိလာဘူး။ ဆိုလိုတာက နိုင်ငံရေးထဲကို သုံးဆယ် ကျော်နဲ့ လေးဆယ်ပြုပြုမှာ နိုင်ငံရေး စလုပ်နေရမယ်။ နောက်ကျသွားပြီ ဆိုရင် လူထုနဲ့ ဆက်သွယ်မှု ပြတ်သွားတယ်။ သူတို့နဲ့ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ရ တာမျိုး၊ ကလေးတွေကို နမ်းရတာမျိုးတွေ မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။

၂၀၀၁ - ခုနှစ်မှာ ငါတို့ (မျိုးဆက်သစ် နိုင်ငံရေးသမားတွေ) ရအောင် မရှာနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါနဲ့ ဒေါက်တာသုံးယောက်ကို ဆွဲထုတ်ခဲ့ရတယ်။ တကယ်ဆို သူတို့ သုံးယောက်စလုံးက သူတို့ညာနဲ့ သူတို့ ထိပ်တန်းတွေချည်းပဲ။ အန်အိန် ဟင်၊ ဗိဗိယံ ဗလကရစ်ရှန်နဲ့ ဗလကြီးစဒါစီဗန် (Ng Eng Hen, Vivian Balakrishnan? Balaji Sadasivan) ရယ်ဆိုရင် ထိပ်တန်းဦးဆောင် ခွဲစိတ် ကုဆရာဝန်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေးမှာတော့ ခေါင်းဆောင်ကောင်း ဖြစ်မလာဘူး။

မေး ။ ။ ဒီကိစ္စအတွက် ဝေဖန်နေကြတာက ဒီစနစ်က အထက် ကနေ အောက်ခြေကို လှမ်းရွေးတဲ့စနစ်တဲ့။ နိုင်ငံထဲက လူတော်

တွေကို ရွေးပြီး ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နိုင်မယ့် လူတွေကို မစွတာလီ ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်တာတဲ့။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ တို့က ထိပ်တန်းဆရာဝန်၊ ထိပ်တန်းခွဲစိတ် အထူးကု၊ ထိပ်တန်းစာရင်းစစ်တွေ ဆိုပြီး ရွေးနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မူဝါဒက သူတို့ကို ရွေးတာပါ။ တို့က လူတော် အနည်းစုလေးကိုပဲ ကြည့်ပြီး သူတို့အထဲက အလားအလာ ရှိသူတွေကို ရှာယူရတာပေါ့။

မေး ။ ။ စစ်တပ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ကိစ္စတွေမှာတော့ ဒီလိုရွေးချယ်မှုမျိုး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေးလောကထဲမှာ တော့ ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ပြိုင်ဖို့ ခေါင်းဆောင်ရွေးတာကအစ ပါဝင် နေတာဟာ တစ်မျိုးပဲလို့ မထင်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မထင်မိပါဘူး။ အစိုးရအဖွဲ့ကို တစ်ယောက်ယောက်က မောင်နှင်ပေးနေရတယ်။ ကံကောင်းမယ်ဆိုရင် အစိုးရကို လည်ပတ်စေတာ၊ ဘန်ကြီးရွေးချယ်တာတွေသာမက လူတွေကိုပါ သူ့ဖတ်ပါလာအောင် ခွဲခွဲဝေဝေ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ယောက် ရနိုင်တယ်။

ကိုယ့်ပါတီထဲမှာကိုပဲ လူပေါင်းစုံ ရှိနေရတယ်။ ကော်မီဆိုင်တွေမှာ အချိန်ကုန်တတ်တဲ့ လူတွေဟာ အခြေခံလူထုနဲ့ ဆက်ဆံရာမှာ တော်ကြ တယ်။ အုန်းအဟိန်း (Ong Ah Heng) ဆိုရင် ငါ့ရဲ့ အတွင်းရေးမှူးပဲ။ သူက လက်တွေ့ကျတဲ့ အခြေခံလူတန်းစားထဲကလာတာ။ ဒါနဲ့ သူ့ကို National Transport Workers' အဖွဲ့ထဲ ထည့်ပြီး နီစွန်း (Nee Soon) မဲဆန္ဒနယ်မှာ ဝင်ပြိုင်ဖို့ တွန်းပေးလိုက်ကြတယ်။

ပါတီတစ်ခုမှာ လူပေါင်းစုံလိုတယ်။ ဒါဆို သူတို့က ဝန်ကြီးတစ်ယောက် အနေနဲ့ အလုပ်လုပ်နိုင်မလား။ ပီအေပီရဲ့ တည်ထောင်သူ အဖွဲ့ဝင် တိုချင် မျှိုင်း ပြောတာတစ်ခုရှိတယ်

'စိတ်မပူပါနဲ့၊ သူဟာ ထာဝရ အတွင်းရေးမှူးအနေနဲ့ပဲ ရှိနေပါလိမ့် မယ်' တဲ့။

မေး ။ ။ ပါတီထဲမှာ လူပေါင်းစုံ ရှိနေရမယ်ဆိုပေမဲ့ လူထုရဲ့

အမြင်ကတော့ ခေါင်းဆောင်တွေကို ပညာရေးကဏ္ဍတစ်ခုအပေါ်မှာ မူတည်ပြီး ရွေးချယ်နေကြတာဆိုတာမျိုး ဖြစ်နေတယ်။
 ဖြေ ။ ။ အစိုးရက ပညာရေးကဏ္ဍတစ်ခုကိုပဲ ကြည့်ပြီး ရွေးတယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆကတော့ လုံးဝအမှားပဲ။ ပညာရေးကို အရင်ကြည့်တယ်ဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ဒါက ပထမဆင့်ပဲ။ ဒီနှစ်တွေအတွင်းမှာ ဂျင်နရယ်အီလက်ထရစ်မှာဖြစ်ဖြစ်၊ IBM မှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မိုက်ကရိုဆော့(စ်)မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ခေါင်းဆောင်ဟာ အခြေခံ အရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေရပါတယ်။ အိုင်ကျုမြင့်ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါက အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသာပါ။ အီးကျု၊ ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်၊ ရေရှည်အလုပ်လုပ်နိုင်မှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ခိုင်မာမှု၊ အကြံကောင်း ဉာဏ်ကောင်းရှိမှု - စတဲ့ တခြားအရည်အချင်းတွေလည်း အများကြီး လိုအပ်ပါတယ်။ ပညာရပ်တစ်ခုမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စီးပွားရေးတစ်ခုခုမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဒီအရည်အချင်းတွေနဲ့မှ အလုပ်လုပ်လို့ရတယ်။

SIA (Singapore International Airline) က စီအီးအို ချူးချောင် စိန်ဆိုရင် စင်္ကာပူတက္ကသိုလ်က ဘွဲ့၊ Imperial Collage က မာစတာဘွဲ့၊ ရပေမဲ့ စကောလာတစ်ယောက် မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လူတော်တစ်ယောက်ပဲ။ လူတွေကို နားလည်တယ်။ ခေါင်းဆောင်နိုင်တယ်။ စီးပွားရေးသဘောကို နားလည်တယ်။ ဒါကြောင့် SIA လည်း အခြေအနေ ကောင်းနေတယ်။

မေး ။ ။ လူထုကြီးကတော့ ဒီနေ့အထိ ဒေါက်တာ တိုး(Toh) ရဲ့အမြင်ကို အာရုံကျနေကြတုန်းပဲ။ လူထုက သူတို့ရဲ့ခေါင်းဆောင်ကို ကိုယ့်ကြိုးစားမှုကို အခြေခံပြီး တစ်ဆင့်ချင်း တက်လာတာကိုပဲ မြင်ချင်ကြတယ်။ တစ်ယောက်ယောက်ကို ချက်ချင်းရွေးပြီး ရာထူးကြီးကြီးနေရာ ပေးလိုက်တာမျိုးကို သိပ် သဘောမတွေ့ကြဘူး။

ဖြေ ။ ။ အောက်ခြေက နိုင်ငံခေါင်းဆောင် ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ မရှိဘူး။ ရှိရင် ငါ့ကို ပြပါ။ အမေရိကန် သမ္မတလောင်းတွေကို ဘယ်လိုရွေးသလဲ။ အောက်

ခြေလူတန်းစားကလား။ မဟုတ်ဘူး။ ဒီမိုကရက်နဲ့ ရိပ်တဲဘလစ်ကန် ပါတီတွေရဲ့ ထိပ်သီးအုပ်စုတွေထဲကနေ ရွေးယူရတာ။

ဘားရက်ဆိုဘားမား ဝင်လာတယ်။ သူ့အတွက် အခွင့်အရေး ဘယ်လောက် ရှိသလားဆိုတာ သေသေချာချာ တွက်ချက်ပြီး တက်လာတာ။ အခြေခံမူတွေကို စနစ်တကျ ပြင်ဆင်ခဲ့တာ။ သူများ အာရုံမကျတဲ့ လူနည်းစုတစ်သီးပုဂ္ဂလပါတီလေးတွေကို သူက ဦးတည်ထားခဲ့တာ။ သူ့ကို သိပ်အလေးမထားခဲ့တာဟာ ဟီလာရီရဲ့အမှားပဲ။ သူ့နိုင်ပြီး သမ္မတလောင်းလျာထားခဲ့လိုက်ရတယ်။ နောက်ဆုံး ဘာဖြစ်လဲ။ အမေရိကန်တွေက 'အိုကေ၊ လူမည်းကို သမ္မတတင်ကြည့်ရအောင်။ ဒါက အဖြူလူမျိုးနိုင်ငံမှာ (လူဖြူနိုင်ငံမှာ) လူမည်းသမ္မတဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ နာမည်လည်း ကျန်တာပေါ့။ ဒီလူမည်းက လူတော်တစ်ယောက်' လို့ ပြောကြတယ်။

ရိပ်တဲဘလင်ကန်ပါတီကိုကြည့်။ သူတို့ ဘယ်က ရောက်လာကြတဲ့လူတွေလဲ။ ဝှန်မက်ကိန်းဆိုရင် စစ်ပွဲသူရဲကောင်း၊ သူ့အဖေက ကြယ်လေးပွင့်သူရဲကောင်း။ သူ ဆီးနိတ်ရာထူး ရတယ်။ ဂျော့ဘု(ရှ်)နဲ့ ဝင်ပြိုင်တယ်။ ရှုံးတယ်။ နောက်ဆုံး ၂၀၀၈ မှာ သမ္မတ လျာထားခံရတယ်။

ဗြိတိန် ကွန်ဆာဗေးတစ်ပါတီရဲ့ခေါင်းဆောင်တွေကိုကြည့်ဦး။ သူက Eton နဲ့ Oxford မှာ ကျောင်းပြီးတယ်။ ကွန်ဆာဗေးတစ် အမတ်တွေကိုယ်တိုင်က သူ့ကို ရွေးတာ။ အားလုံးက အထက်တန်းလွှာကလူတွေ။ တရုတ်ပြည်က ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ဆက်ကြည့်ဦး။ ပထမ တော်လှန်ရေးကာလတုန်းကတော့ ဟုတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မော်စီတုန်း အာဏာရပြီး ကတည်းက အားလုံးကို ဘေးဖယ်ပစ်လိုက်တာ နောက်ဆုံး သူ့မှာပဲ အာဏာရှိတော့တယ်။ သူ မသေခင်အထိ ကိစ္စတော်တော်များများ သူ့ကိုယ်တိုင်ပဲ ဆုံးဖြတ်တယ်။

အရှိကို အရှိအတိုင်းပဲ ကြည့်ရအောင်ပါ။ အာဖရိကန် နေရှင်နယ် ကွန်ဂရက်ကို ကြည့်ဦး။ အာဖရိကန်လူထုကြီး ဆုံးဖြတ်တာလား။ မဟုတ်ဘူး။ နယ်လ်ဆင် မင်ဒဲလား။ သူက လွတ်လပ်ရေး ခေါင်းဆောင်။ ထောင်ထဲမှာ နှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် နေခဲ့တယ်။ သူ အနားယူတော့ သူ့ဘေးမှာ မွေးထားတဲ့အဖွဲ့က ဆက်လုပ်တယ်။ ဒါ အောက်ခြေလူတန်းစားလား။

မေး ။ ။ အရည်အချင်းအကြောင်း ပြောနေပေမဲ့ စင်္ကာပူက တစ်ပါတီထဲကပဲ အုပ်ချုပ်နေတော့ ပီအေပီ တစ်ပါတီက သတ်မှတ် တဲ့ အရည်အချင်းပဲ ဖြစ်နေတော့မှာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ဒါဆိုလည်း အရည်အချင်း ရှိသူတွေ ရအောင် ရှာလုပ်ကြလေ။ စိန်ခေါ်ပါတယ်။ ပီအေပီအမတ်တွေကလွဲပြီး ဦးနှောက်ရှိတာဆိုလို့ ပါလီမန် က လျာထားထားတဲ့ အမတ်လောင်းတွေပဲ ရှိတယ်။ သူတို့ကို ငါတို့ထံ ဝင်ခိုင်းဖို့ စဉ်းစားသေးတယ်။ နောက်မှ လက်လျှော့လိုက်ရတာ။ သူတို့ လူထုနဲ့ ခံစားချက် တူ၊ မတူ မသေချာလို့။

မေး ။ ။ ထိပ်တန်းရာထူးတွေအတွက် ယှဉ်ပြိုင်မှု ပိုပြီး ပြင်း ထန်တဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ နိုင်ငံရေး ယှဉ်ပြိုင်မှုလည်း စင်္ကာပူထက် ပိုပြီး ပြင်းထန်တယ်လို့ ဆိုနိုင်မလား။

ဖြေ ။ ။ တို့မှာ လူဦးရေ သုံးသန်းရှိတယ်။ ရာထူးကြီးကြီးခုံတွေပေါ်မှာ ထိုင်ဖို့ လူတော်တွေ ဘယ်သူ့ပြီ ရှာကြမှာလဲ။ တီမာဆက် အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာ ဟိုချင်း (Ho Ching) က ပြောတယ်။ သူ အနားယူဖို့ အချိန်သင့် ပြီတဲ့ အဲဒီရာထူးကို ဘယ်သူ ဆက်ခံမလဲ။ အဲသလောက် စီမံခန့်ခွဲစရာ များတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးကို ဝင်ပြီး နေရာယူနိုင်တဲ့လူ အဲဒီအဖွဲ့ထဲမှာ အဆင်သင့် မရှိဘူး။ အဲဒီတော့ ဒီရာထူးကို ဆက်ခံဖို့ တီမာဆက်နဲ့ မဆိုတဲ့ အပြင်ဘက် ကို ထွက်ရှာယူရတယ်။

Singtel ကိုလည်းကြည့်။ ငါ့သား (စီအီးအိုဟောင်း လီရှန်ယန်း (Lee Hsien Yang)) က ပြောတယ်။ သူ ထွက်တော့မယ်တဲ့။ ကံကောင်းလို့ သူ့နေရာ ဆက်ခံမယ့် ချွာဆောက်ကုန်း (Chua Sock Koong) က မဆိုးလှဘူး ဖြစ်နေတယ်။ တကယ်တော့ အရည်အချင်းမီတဲ့ ခေါင်းဆောင် က ရှားတယ်။

တရုတ်ပြည်အတွက် သံအမတ် ချင်ဆက်ရန်း (Chin Siat Yoon) ကို အစားထိုးဖို့ တို့မှာ လူ မရှိသေးဘူး။ သူက 'သူ့အတွက် လုံလောက်ပြီ' လို့ ပြောတယ်။ တရုတ်ဘာသာနဲ့ ဘွဲ့ရပြီး တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ပြောနိုင်တဲ့လူ၊ လူတွေနဲ့ ဘယ်လိုဆက်ဆံရမယ်ဆိုတာ

ဆိုတဲ့လူ အင်ဆာ မျင် (Ng Ser Miang)။ အိုလံပစ်ကော်မတီအတွက် သူ့ကို ပေးလိုက်ရပြန်ရော။

တရုတ်ပြည်မှာ တစ်ယောက်ယောက်ကို နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ခန့်တော့ မယ်ဆိုရင် အဲဒီရာထူးအတွက် သုံးလေးယောက် လျာထားလို့ ရတယ်။ အားလုံးဟာ သူမသာ ကိုယ်မသာတွေချည်းပဲ။ သူတို့ လူဦးရေက ၁. ၃ ဘီလီယံလေး။ ပီကင်းတက္ကသိုလ်က ပယ်ချလိုက်တဲ့ ကျောင်းသားက တို့တက္ကသိုလ်မှာ ပထမကလပ်မှာ ရှိတယ်။

မေး ။ ။ အဲသလိုဆိုရင် မေးစရာရှိလာတာက ခေါင်းဆောင် ရွေးချယ်တဲ့နေရာမှာ တရုတ်က ယှဉ်ပြိုင်မှုတွေနဲ့ ရွေးချယ်ပြီး စင်္ကာပူက အဲသလို မဟုတ်ဘူး။ ဒါဟာ နိုင်ငံရေးပါတီ အားပြိုင်မှု မရှိလို့ကော ပြောလို့ မရနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ သိပ်ပြီး ထူးခြားတယ်လို့ မထင်ဘူး။ ငါတို့နဲ့ယှဉ်ရင် မဲရစ်တဲ့ ကာရက်တစ် (Meritocratic) ကိစ္စမှာ တရုတ်ပြည်က ငါတို့ထက် ပိုပြီး ရွေးသေးတယ်။ သူတို့က ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ပြိုင်စရာမလိုဘူး မဟုတ်လား။ ဒီတော့ သူတို့က အီးကျူကိစ္စကို အလေးမထားဘူး။ တို့က ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ပြိုင်၊ နိုင်အောင်လည်း လုပ်နိုင်တဲ့ လူတွေကို ရွေးယူရတယ်။ ခေါင်း ဆောင်ဖို့ အိုင်ကျူနဲ့ အီးကျူ ဒီအရည်အချင်းနှစ်ရပ်စလုံး လိုအပ်တယ်။ ပထမ ဝင်ပြိုင်တယ်။ မနိုင်ဘူး။ နောက်တစ်ကြိမ်မှာ မဲဆန္ဒနယ်နဲ့ ပိုပြီး နီးစပ်အောင်နေ၊ ဝင်ပြိုင်တယ်။ နိုင်လိုက်တယ်။ ဒါဆိုရင် တန်ဖိုးက ကျသွား တယ်။ ကိုယ်က အရင် လက်ဦးမှုယူပြီး လူထုနဲ့ ဘယ်လို ဆက်ဆံရတယ် ဆိုတာ ကြိုသိထား၊ လေ့လာထားမှ ကောင်းတာ။

တို့စနစ်က တို့ရွေးထားတဲ့လူကို ရွေးကောက်ပွဲထဲ ထိုးထည့်ပေး လိုက်တာပဲ။ သူတို့ နိုင်အောင် မစည်းရုံးနိုင်ဘူးဆိုရင် ဘေးမယ်ထား လိုက်တာပဲ။ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်တွေမှာက ရွေးကောက်ပွဲဝင်စရာ မလိုဘူး။ အထက်လူကြီးက သဘောကျတယ်ဆိုရင် ပြီးပြီ။ တရုတ်ပြည်မှာက အဲဒီ အတိုင်း။

Suzhou မှာ ငါတို့နဲ့ အတူတူ အလုပ်လုပ်ပြီး အောင်မြင်သွားတဲ့

လူတွေဆိုရင် ပြည်နယ်အစိုးရတွေမှာ ရာထူးကြီးကြီးတွေ ရနေကြပြီ။ ရွေးကောက်ပွဲ မရှိဘူး။ မင်းစွမ်းရင် မင်းရဲပြီ။

မေး ။ ။ သာမန်အရပ်သား စင်္ကာပူရီးယန်းတွေဆိုရင် ပီအေပီရဲ့ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုကို အမြတ်တနိုး ရှိနေကြပါလျက်နဲ့ကို ပီအေပီရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ ရွေးချယ်တဲ့ပုံစံက ထိပ်သီးရေပေါ်ဆီလေးထဲက ပဲ ရွေးကောက်ခေါ်သွားတယ်လို့ ခံစားကြရတယ်။ အရွေးခံရတဲ့ လူတွေဟာ နောက်ခံဘက်ဂဒေါင်း ကောင်းကောင်း ရှိရမယ်၊ ထိပ် တန်းကျောင်းတွေမှာ စာသင်၊ စကောလားဆုတွေရ၊ နာမည်ကြီး တက္ကသိုလ်ကြီးတွေက ဘွဲ့ရ၊ ဒါမျိုးတွေပဲ ဖြစ်နေတယ်။

ဖြေ ။ ။ အဲဒီအတွေးကတော့ လုံးဝ အူကြောင်ကြောင် အတွေးပါကွာ။ သူတို့ နားမလည်ကြဘူး။ ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်ဆိုတာ အရည်အချင်းစုံ ရှိနေရမယ်။ ခေါင်းဆောင်သူဟာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေးသမား၊ စီအီးအို၊ အယ်ဒီတာချုပ်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဘက်စုံကနေ အရည်အချင်း ရှိနေရမယ် ဆိုတာ တို့ အတွေ့အကြုံတွေက တဖြည်းဖြည်း သင်ပေးခဲ့ပြီးသားပါ။

တကယ်တမ်းကတော့ကွာ ... ဘယ်လိုပဲ စစ လုပ်အားတန်ဖိုး မဲရစ်တို ကရက်တစ် ဘယ်လိုပဲ ကျင့်သုံးကျင့်သုံး တဖြည်းဖြည်းနဲ့ လူတန်းစားအလွှာ က အမျိုးစုံဖြစ်ပြီး ကွဲပြားသွားတာပါပဲ။

ပညာတတ်သွားတဲ့သူက တတ်သွားတယ်။ ပြီးတော့ သူလို ပညာတတ် နဲ့ပဲ လက်ထပ်လိုက်တယ်။ ကလေးတွေ ရလာပြန်တော့ သူတို့ကလေးတွေက မြက်ရိတ်သမား ကလေးတွေထက် ပိုတော်ဖို့ များတာပေါ့။ အလုပ်ကြမ်း သမားတွေရဲ့ ကလေးတိုင်း ထူထူထူထူလေးတွေလို့ ငါပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး နော်။ မွဲခြောက်ခြောက်အရောင် မြင်းနှစ်ကောင်က မြင်းဖြူလေးမွေးဖို့ဆိုတာ တော်တော် ခက်ခဲပါတယ်။ အထီးရော အမရော မြင်းဖြူတွေဆိုရင် မင်းမှာ မြင်းဖြူလေးရဖို့ ရာခိုင်နှုန်း ပိုများတာပေါ့။

လူတွေကြားမှာ ဒီစကားမျိုး သိပ်ပြောလို့ မကောင်းဘူးကွ။ မြင်းဖြူ မဟုတ်သူတွေက သူတို့ကို သိက္ခာချတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါက အမှန်တရားပဲ။

စေး ။ ။ ရေပေါ်ဆီကိစ္စ၊ မျိုးရိုးဗီဇကိစ္စတွေ ဘေးထားပြီး အခု လက်ရှိ ဒီဂရီတွေဘာတွေကို ကြည့်ပြီး ရွေးချယ်ခဲ့ကြပေမဲ့ တစ်ချိန် ချိန်မှာ ဒီလို ရွေးချယ်ခဲ့တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း တစ်ခြားပုဂ္ဂိုလ် တွေနဲ့ နောက်ခံဘက်ဂရောင်းတွေ တူနေတာ ဖြစ်နေမှာမျိုး မစဉ်း စားမိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ စင်္ကာပူအကြောင်း ပြောကြစတမ်းဆိုရင် ကလေးအားလုံး ပညာရေးမူအတိုင်း သင်ကြားကြရတယ်။ ခြားနားချက်က သူတို့ ဘယ် တက္ကသိုလ်ကို သွားကြသလဲ၊ စင်္ကာပူမှာပဲလား။ နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ် ကိုလား။ ဘယ် ဘာသာရပ်ကို ရွေးချယ်ကြသလဲ၊ ဘယ်လို ပတ်ဝန်းကျင်မှာ နေထိုင်ခဲ့ကြသလဲ၊ ဘယ်လိုအတွေ့အကြုံတွေ ရခဲ့ကြသလဲ ဆိုတာပဲ။

ပြင်သစ်က အထက်တန်းလွှာတွေဆိုရင်လည်း ပညာသင်တဲ့ကျောင်း အတူတူပဲ။ အားလုံး နိုင်ငံတော်က စစ်တဲ့ စာမေးပွဲ ဖြေကြရတယ်။ အဲဒီ အထက် အတော်ဆုံးကျောင်းသားတွေပဲ 'The grandes e'coles' ကို တက်ခွင့်ရတယ်။ (ထိပ်တန်းပညာရှင်၊ အလုပ်မား၊ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ မွေး ထုတ်ပေးရာ တက္ကသိုလ်)

ဂျာမန်တွေဆိုရင်လည်း အတူတူပဲ။ 'The German General Staff' ကို တက်ကြတယ်။ သူတို့က ဂျင်နရယ်ဂျာမန်စတင်ဖ်ကို ဘယ်လောက် ယုံကြည်ထားသလဲဆိုရင် အဲဒီက ဆင်းလာတဲ့ လူတိုင်းဟာ တစ်ယောက်ချင်း ဘယ်သူ့ကိုမဆို အစားထိုးလို့ ရတယ်တဲ့။

ဂျပန်မှာလည်း တိုကျိုတက္ကသိုလ်ဟာ ထိပ်သီးပဲ။ တရုတ်ပြည်မှာ ဆိုရင်လည်း အတော်ဆုံး ကျောင်းသားတွေက ပီကင်းတက္ကသိုလ် (သို့) ကျင့်ဝါတက္ကသိုလ်ကို ရအောင် ကြိုးစားကြတာပဲ။ အဲဒီတက္ကသိုလ် နှစ်ခုမှာ မစိတော့မှ ဖူဒန် (Fudan) ကို သွားကြတယ်။

အားလုံးနဲ့ မတူတာကတော့ အမေရိကပဲ။ သူတို့မှာက West Cost ရှိတယ်။ Midwest ရှိတယ်။ South, North, East Cost ရှိတယ်။ ရှေးတုန်းကတော့ East Cost ကို သွားတာများတယ်။ အခု သူတို့မှာ Stanford ရှိတယ်။ Texas ရှိတယ်။ Northwestern စတာတွေ ရှိတယ်။ သူတို့မှာ မတူတဲ့ တက္ကသိုလ်တွေ အများကြီးပဲ။ ရိုကာဂိုမှာ Milton

Friendman ဆိုရင် ဟိုတုန်းက အထင်ကရ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ပင်။
ပြီးတော့ ဟားဗက် ရှိတယ်။ တက္ကသိုလ်တွေက နိုင်ငံအနှံ့အပြားမှာ ရှိတယ်။
ငါထင်တာကတော့ အတွေးအခေါ်တွေ မတူအောင် တမင်တကာကို ခွဲပစ်
လိုက်တာလို့ ထင်တာပဲ။

မေး ။ ။ 'ငါတော့ နိုင်ငံရေးထဲ မဝင်ချင်ဘူး။ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်
ပြီး ပီအေပီထဲ ပါသွားရင် သူတို့ တွေးခေါ်သလို ငါလည်း လိုက်ပြီး
တွေးခေါ်နေရမယ်။ သူတို့နဲ့ ဆန့်ကျင်ပြန်ရင်လည်း သက်တမ်း
ရှည်ဖို့ မလွယ်ဘူး' လို့ ပြောပြီး နိုင်ငံရေးထဲလည်း ဝင်ပြီးရော
တကယ် အောင်မြင်သွားတဲ့ ဝန်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်သွားတဲ့
လူတော်တွေရော ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါကတော့ အမှားကြီးပါ။ ရေမွန်လင်းဆိုရင် ဘာမှ ကန့်သက်
တာ မခံရပါဘူး။ မယုံရင် သူ့ကို မေးကြည့်ပါ။ တို့က ဖိအားပေးလို့ သူ့အမြင်
တွေ ပြောင်းသွားသလားလို့။ ပြီးတော့ ဗီဇီယံ ဗလကရစ်ရှနန်။ သူ့ကို
တာဝန်တစ်ခု ပေးလိုက်တယ်ဆိုရင် သူယုံကြည်သလို သူနည်းသူဟန်နဲ့သူ
ဖြေရှင်းသွားတာပဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လာဖို့ တချို့ကို ပထမဆုံး ပြောတဲ့
အခါ ဒါမျိုးတွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ စိုးရိမ်စိတ် မဖြစ်မိဘူးလား။
ဖြေ ။ ။ မဖြစ်ပါဘူး။ သူတို့စိတ်ထဲမှာ ရှိနေတာက 'ငါတော့ လက်ရှိ
အနေအထားအပေါ် ကျေနပ်တယ်။ နောက်လေးနှစ်ဆိုရင် ငါ့ကလေးတွေ
အရွယ်ရောက်လာပြီး တက္ကသိုလ်တက်ကြရတော့မယ်' ဒါပဲ သူတို့စိတ်ထဲမှာ
ရှိတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ့်ငါးနှစ်၊ အနှစ်နှစ်ဆယ်လောက်တုန်းက သူ ဝူသင်လန်
(Wuthenlan) မှာ ရှိနေစဉ် နိုဘွန်ဝိုး (Koh Boon Hwee) ကို စည်းရုံး
ခဲ့ဖူးတယ်။ သူရယ်၊ ဝိုချောက်တောင်ရယ်နဲ့ နေ့လည်စာ အတူစားရင်း ပြောခဲ့
တာ။ သူက ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ ပြောတယ် 'ကျွန်တော်က ကော်ပိုရိတ်ခေါင်း
ဆောင်ပဲ ဖြစ်ချင်တာ' တဲ့။

သူပြောသလိုပဲ သူ လုပ်သွားတာပဲ။ အဲ့ဒါ သူ့ရွေးချယ်မှုလေ။ သူဆိုရင်
ဝန်ကြီးကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုတော့ နောက်ကျ
သွားပြီ။ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေကိုသွား၊ လူထုနဲ့ တွေ့ဆုံစကားပြော စတာတွေ
မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ နိုင်ငံရေးက သုံးဆယ်ကျော်နဲ့ လေးဆယ်ပြုစုလောက်
ကစမှ အဆင်ပြေတယ်။ အသက်ငါးဆယ်နား ကပ်သွားရင် ပြောင်းလို့
မရတော့ဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေကိုရွေးချယ်ရာမှာ လူတိုင်း
ကို ကြည့်ပြီး ရွေးခဲ့တယ်ဆိုတာ သေချာရဲ့လား။ ဥပမာ ... မစ္စတာ
လီနဲ့ သဘောထားခြင်း လုံးဝ မတိုက်ဆိုင်တဲ့ လူတစ်ယောက်
ဆိုပါတော့ ...

ဖြေ ။ ။ သဘောတူ၊ မတူဆိုတာက စဉ်းစားရမယ့်ကိစ္စထဲ မပါပါဘူး။
မင်းဆီမှာ ဘာတွေရှိသလဲ။ ရှိရင် ငါတို့က တွေ့ပြီး စဉ်းစားမှာပဲ။ မင်းက
ငါတို့နဲ့ သဘောထားခြင်း မတိုက်ဆိုင်ဘူး။ ဒါက အရေးကို မပါဘူး။
မင်းလည်း ငါတို့အမြင်ကို ပြောင်းပစ်နိုင်တာပဲ။ ငါတို့က အကျိုးအကြောင်း
သင့်ရင် လက်ခံတဲ့လူတွေပါ။ ငါတို့ မှားနေတယ်၊ ငါတို့ မှားနေတာကိုလည်း
မင်းက အတိအကျ ထောက်ပြနိုင်တယ်။ ဒါဆို ငါတို့ ပြောင်းမှာပေါ့။

မေး ။ ။ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စတွေမှာ လူငယ်ဝန်ကြီးတစ်ယောက်
က မစ္စတာလီရဲ့ အမြင်တွေကို ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့
သာဓကများ ပြလို့ ရမလား။ အသေးအဖွဲ့ ကိစ္စလေးတွေမှာတော့
မဟုတ်ဘူးပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ၁၉၉၀ - ခုနှစ်လောက်ကတည်းက ငါက ဝန်ကြီးချုပ် မဟုတ်
တော့ဘူး။ သူတို့နဲ့ အမြဲတမ်း အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေးလည်း မရှိတော့
ဘူး။ သူတို့နဲ့ အဆက်အဆံ ရှိတယ်ဆိုတာ 'ဂါလီမန်နဲ့ ကက်ဘီနိတ်ထဲမှာ
ဗုဒ္ဓရေးသဘောလောက်ပဲ ရှိတယ်။ ဒါတွေကို စီမံခန့်ခွဲရတဲ့တာဝန်က
ဝန်ကြီးချုပ်မှာပဲ ရှိတယ်။ ငါ့မှာ မရှိတော့ဘူး။ သူတို့ကိုလည်း မဝေဖန်လို
ဘူး။

မေး ။ ။ သူတို့နဲ့ဆက်ဆံခဲ့စဉ်က မစ္စတာလီရဲ့အမြင်ကို ပြောင်းလဲစေခဲ့တဲ့ သာဓကရှိရင် သိချင်ပါတယ်။

ဖြေ ။ ။ ရေမွန်လင်းက အစိုးရပိုင်ကုမ္ပဏီတွေကို ဖြစ်နိုင်သလောက် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြောင်းပေးဖို့ ပြောဖူးတယ်။ ပြဿနာက ဒီတာဝန်တွေကို ယူနိုင်မယ့်လူကို တို့ ဘယ်လို ရှာမှာလဲ။ SIA ကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်၊ PSA ကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ဖို့ စတာတွေပေါ့။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ဖြစ်သွားရင် ဂျယ်ယာအများဆုံး ပိုင်ဆိုင်တဲ့လူက CEO, COO, CFO စတာတွေ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခွင့်ရရမယ်။ ဒီတာဝန် ဘယ်သူ့ကို ပေးမှာလဲ။ ဥပမာ ... OCBC, DBS, UOB၊ တီမာဆက်။ အဲ့ဒါက ပြဿနာ။ တို့မှာ လူတော်အလုံအလောက် မရှိဘူး။

မေး ။ ။ ကက်ဘီနိတ်ထဲမှာ အဖွဲ့လိုက်စုပြီး စဉ်းစားတာတွေ (Group Think) ရှိသလား။ အဲ့ဒီအထဲက အပြင်းအထန် ငြင်းခုံခဲ့ရတာတွေ ရှိရင် ပြောပြပါလား။

ဖြေ ။ ။ တို့အမြင်တွေက လွတ်လွတ်လပ်လပ်တွေချည်းပါ။ တစ်ယောက်ရဲ့ အိုင်ဒီယာကို တစ်ယောက်က အမြတ်ဝင်ထုတ်တဲ့လူတွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ခက်ခဲတဲ့ ပြဿနာတွေဆိုရင် လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားတယ်။ စည်းဝေးပွဲ အကြိမ်ကြိမ် ခေါ်တယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက် မချသေးဘဲ ထားတယ်။ လူငယ်ဝန်ကြီးတွေကို မေးပေါ့။ ငါ့ လာမေးလို့ ဘာအဓိပ္ပာယ် ရှိမှာလဲ။

တချို့ဝန်ကြီးတွေက ငါ မပါဘဲ စည်းဝေးကြတယ်။ ငါ့လောင်းရိပ်က လွတ်အောင် အရင်ဆုံး သူတို့ တွေ့ကြ၊ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ ပြီးမှ ငါနဲ့ဆက်ပြီး ဆွေးနွေးတယ်။ ကက်ဘီနိတ်မရောင်ခင် နေ့လည်စာစားရင် သူတို့ ဆွေးနွေးပွဲ ရှိတတ်တယ်။ သူတို့ အချင်းချင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ။ ဂိုချောက်တောင် လက်ထက်က ဒီစနစ်ကို စတင်ခဲ့ကြပြီး လီဂျန်လွန်း လက်ထက်မှာလည်း ဆက်ပြီး ကျင့်သုံးကြတယ်။ မင်းတို့ သတိထားဖို့က ၁၉၉၀ ခုကစပြီး ဝန်ကြီးတွေကို ငါ မခန့်တော့ဘူး။ ဂိုချောက်တောင် လက်ထက်ကတည်းက။

အစတော့ ငါပြောသေးတယ် 'ဒီကောင်ထက် ဟိုကောင်က ပိုတော်မယ်' စသဖြင့်ပေါ့။ နောက်တော့ သူ ယုံကြည်တဲ့သူကို သူ သွင်းတာပါပဲ။

တစ်ခါတစ်ခါ ငါ သဘောမတူဘူး။ စဉ်းစားပါဦးလို့ ပြောတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ဟာသူ စဉ်းစားပြီး ငါ သဘောမတူလည်း သူ လုပ်တာပဲ။

မေး ။ ။ ကက်ဘီနိတ်မတိုင်မီ မစ္စတာလီမပါဘဲ သူတို့အချင်းချင်း အရင်ဆွေးနွေးရတယ် ဆိုတာကို မစ္စတာလီရဲ့ လောင်းရိပ်ဘယ်လောက်ကြီးတယ်။ ဒီလောင်းရိပ်က လွတ်အောင် ဒီလို လုပ်ရတယ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးရော ရောက်မနေဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ငါ့ကိုယ်ငါ ပြောင်းလို့ မရသေးဘူးလေကွာ။ အဲ့ဒါ လီဂွမ်းယုပဲ။ ငါ တစ်ခုခုပြောတိုင်း ငါ့ပါးစပ်ဖျားကတင် ထွက်လာတာ မဟုတ်ဘူး။ အကြိမ်ကြိမ် စဉ်းစားပြီးမှ ပြောတယ်။ စဉ်းစားရာမှာလည်း ငါ့အတွေ့အကြုံတွေရဲ့လောင်းရိပ် ငါ့မှာကို ရှိနေတာ။

ငါ့အတွက် အချိန်တန်နေပါပြီလို့ ဘယ်သူ ပြောရဲသလဲ။ ငါက JP - Morgan ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်၊ ပြင်သစ်က တိုတယ်ရေနံကုမ္ပဏီ ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်၊ တစ်ခြားဟာတွေ ရှိသေးတယ်။ သူတို့က ငါ့ကို ထပ်ပြီး ရွေးချယ်တော့ ငါ ပြောခဲ့သေးတယ် 'ကြည့်လုပ်ကြပါဦးကွာ။ ငါ ဘယ်တော့ လွတ်မလဲ။ ငါ့အသက် ရှစ်ဆယ်ကျော်နေပြီ' လို့။

ကလင်တန် ဟောင်ကောင်လာတန်းက ဘာဖြစ်လို့ ငါနဲ့ စကားပြောချင်တာလဲ သိလား။ သူ့ရန်ပုံငွေအတွက် အာရှက စောနာရှင်တွေကို မျက်နှာပြုလို့ ကောင်းအောင်လို့။ သူက ခေါ်တယ်။ ငါက သူနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်။ သူက လူလည်း ငါလည်း အရူးအပေါ့မဟုတ်ဘူး။ အတွေ့အကြုံတွေ ရှိပြီး သား။ ငါက ဒီလို ပြောဖို့ ပြင်ပြီးသား 'ကျွန်တော် သဘောမတူပါဘူး။ ဒါဟာ မဆွေးနွေးလိုခြင်းရဲ့ အကြောင်းပါပဲ' လို့။

နုလုံးခွဲစိတ်ပြီး တစ်ရက်ပဲ ရှိသေးပေမဲ့ ငါ သွားခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဇနီးနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးမဖြစ်ခင် ငါ လာတွေ့မယ်လို့ ကတိပေးခဲ့ဖူးလို့။ နောက်ဆုံး သူက ပြောတယ် 'မစ္စတာလီကို ပေးဖို့ ကျွန်တော်မှာ အကြွေးတစ်ခု တင်နေပြီ' တဲ့။

'ဥပဒေနဲ့ညီတာပဲ တောင်းမှာပါ' လို့ ငါ ပြန်ပြောခဲ့တယ်။ ဒါလေး အလုပ်လုပ်နေသေးသရွေ့ (သူ့ခေါင်းကို လက်ညှိုးထိုးပြတယ်)

ငါလည်း အိုကေပဲ။ အဲ ... ဒါလေးက အရင်ရုပ်လိမ့်မယ် (သူ့နှလုံးသားကို လက်ထောက်ပြတယ်)။ ဘာ တတ်နိုင်မှာလဲကွာ။ ဒါ ဘဝပဲ။ ဘယ်တော့ သေရမယ် မသိဘူး။ ငါ့မှာ တန်ဖိုးတချို့ရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒါလေးတွေနဲ့ စင်္ကာပူကို ဒီထက် အားကောင်းအောင်၊ ဒီထက် တိုးတက်အောင် ကြိုးစား နေဖို့ပါပဲ။

ဘယ်ခေါင်းဆောင်၊ ဘာမူဝါဒကိုမှ အားသစ်လောင်းနေတာ မဟုတ်ဘူး။ စင်္ကာပူအတွက် သက်သက်ပဲ။ ဒီနေရာလေး တိုးတက်လာတာကို မြင်ရပြီး ဒီနေရာလေး ကျရှုံးသွားမှာကို မမြင်ချင်ဘူး။ ဒါပါပဲ။ ရှင်းရှင်းလေးပါ။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူရဲ့ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ မစ္စတာတလီဟာ အကြီးကျယ်ဆုံး ပြုပြင် တည်ထောင်နိုင်သူပါပဲ။ ပြီးတော့ မစ္စတာတလီ ကျင်လည်ခဲ့ရတာက အပြင်းအထန် နိုင်ငံရေးအားဖြင့်မူတွေ ကြားထဲမှာ။ အခု လက်ရှိအခြေအနေအရ အဲသလိုပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်ပေါက်လာဖို့ဆိုတာ မလွယ်ကူလှဘူးလို့ ထင်စရာပဲ။

ဖြေ ။ ။ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးချင်းတော့ မတူနိုင်ဘူးပေါ့။ သူတို့ အခြေအနေက သေရေးရှင်ရေးထဲမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီခေတ်ရဲ့ အပြောင်းအလဲတွေကလည်း စိတ်ဖိအား မနည်းလှဘူးနော်။ လတ်တလော ငွေကြေးအကျပ်ရိုက်နေမှုကိုပဲ ကြည့်။ ငါသာ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ဆဲဆိုရင် 'ငါတို့ ရင်ဆိုင်နိုင်ကြပါ့မလား' ဒါမှမဟုတ် 'ဒီပြဿနာက သုံးလေးနှစ်အထိများ ကြာနေရင် ဘာတွေ ဖြစ်လာနိုင်သလဲ' 'ငါတို့တော့ အသေးစိတ် ပြန်လေ့လာမှ ရတော့မယ်' ဆိုတာမျိုးတွေ ဖြစ်နေမှာပဲ။ လတ်တလောပြဿနာက အရင်နဲ့တော့ မတူဘူးပေါ့။

NEwater မတွေ့ခင်အထိ ငါဖြင့် ရေပြဿနာနဲ့ ခေါင်းခြောက်နေရတာ။ ဝန်ကြီးချုပ် မဟုတ်တော့ဘူး ဆိုတာတောင် ရေပြဿနာနဲ့ ငါက ရေစက်မကုန်သေးဘူး။ လတိုင်းလတိုင်း ရေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အစီအရင်ခံစာတွေ ထိုင်ကြည့်နေရတာ။ ရေနဲ့ပတ်သက်လို့ ဘယ်သူမှ ငါ့လောက်မသိဘူး။ ပညာရပ်ပိုင်းအနေနဲ့ ကြည့်ရင် လက်ရှိအစိုးရအဖွဲ့က ငါတုန်းက အစိုးရအဖွဲ့

အောက် ညံ့တယ်လို့ မထင်ဘူး။ တစ်ခုရှိတာက သူတို့မှာ အဲသလောက် ပြဿနာကြီးတွေ မရှိတော့ အတွေ့အကြုံနဲ့ အားစိုက်မှုတော့ လျော့ကောင်း လျော့နိုင်တာပေါ့။

မေး ။ ။ အဲဒါက ပြဿနာ မဟုတ်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါတော့ ငါ မပြောတတ်ဘူး။ သူတို့အားလုံး စီးပွားရေး တက္ကသိုလ်တွေတက်၊ လူထုဆက်ဆံရေးကို သင်ကြားလာခဲ့ကြတဲ့သူတွေပဲ။ သူတို့ မလေ့လာဘူးတဲ့စနစ်ဆိုလို့ မရှိသလောက်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ ငါ့မှာတုန်းက တော့ လမ်းပေါ်မှာပဲ ဒါတွေ သင်ခဲ့ရတာလေ။ ဒါဟာ မတူညီတဲ့ မျိုးဆက်ပဲ။ ဂေါ်ဒင်ဘရောင်းဟာ ဘယ်တော့မှ ကလီးမင့် အက်တလီ (Clement Attlee) မဖြစ်နိုင်သလို Hugh ဂိတ်စကေးလ် (Gaitskell) မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သူတို့က ဗြားနားတဲ့အခြေအနေတွေကို ရင်ဆိုင်နေရသူ၊ မတူညီတဲ့ နောက်ခံ ဘက်ဂဒေါင်းက လာကြတဲ့လူတွေပဲ။ ဝင်စတန် ချာချီ (Winston Churchill) ရဲ့သား၊ မြေးဟာ ဝင်စတန်ချာချီနဲ့ တိုင်းထွာလို့ မရနိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးသမိုင်းမှာ သမားရိုးကျကနေ ဖောက်ထွက် တတ်တဲ့ ခေါင်းဆောင်တချို့ ရှိတတ်တယ်။ ဥပမာ ... မာဂရက် သက်ချာလိုပေါ့။ မစ္စတာတလီ ရွေးထားတဲ့ အစိုးရထဲမှာ အဲသလို ဖောက်ထွက်ရေးသမား ပေါ်လာနိုင်လာစရာ ရှိလား။

ဖြေ ။ ။ ကိုယ်သွားတဲ့လမ်းက တကယ်မှားနေတယ်ဆိုတာ သေချာနေပြီဆိုရင် အဲဒီလမ်းကြောင်းကနေ သွေဖီရဲအောင်လည်း ပြင်ဆင်ထားရတယ်။ ဟေ့ ... တို့တော့ မှားနေပြီ။ လမ်းကြောင်း ပြောင်းမှရမယ်' ဆိုတာမျိုးပေါ့။ အခုအထိ အခြေခံမူ မှားနေတာကို ငါတော့ မမြင်မိသေးဘူး။ ငါတို့ ရွေးခဲ့သမျှ လမ်းတွေဟာ အတွင်းအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဒေသဆိုင်ရာအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာအမြင်အားဖြင့် ဖြစ်စေ စနစ်တကျ စမ်းသပ်ခဲ့တဲ့ မူဝါဒတွေချည်းပါပဲ။ ဒီအထဲမှာ ဖြစ်နိုင်တာကတော့ ဒေသတွင်းဆိုင်ရာ၊ အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုလောက်ပဲ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

မေး ။ ။ ဘာကြောင့် ဝန်ကြီးတွေရဲ့လစာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားစရာတွေ ဖြစ်နေရတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒီလစာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့မေးခွန်းကြောင့် စိတ်ကသိကအောက်ဖြစ်စရာ ငါ့မှာ မရှိပါဘူး။ သူတို့ ဘာဆက်လုပ်ကြမလဲဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ လက်ရှိခေါင်းဆောင်တွေပဲ ဆုံးဖြတ်ကြရမှာပါ။ ငါသာ သူတို့နေရာမှာဆိုရင် ဒီမူအတိုင်းပဲ ဆက်သွားမယ်။ ဒီမူကို နည်းနည်း ထပ်ကောင်းအောင် ပြင်ပေးရမယ်။ လူထုက ငါတို့မူကို သိတယ်။ မင်းက တော်တယ်ဆိုရင် မင်းကို ဆက်လုပ်ဖို့ တောင်းဆိုမှာပဲ။ အလုပ် ဆက်လုပ်ရာမှာလည်း သက်တမ်းအရ သုံးသက်တမ်း၊ လေးသက်တမ်း၊ ငါးသက်တမ်းအထိ ဖြစ်သွားနိုင်တာပဲ။ ဒါဆို အဲဒီလူက တကယ်တော်တဲ့ ဝန်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်သွားတယ်။ အတွေ့အကြုံတွေကလည်း တထောကြီး။ တန်ဖိုးသက်မှတ်ရာမှာလည်း တကယ် သမာသမတ်ကျတဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်သွားရော။

သူ့ရဲ့ ပထမသက်တမ်းမှာ သူဟာ ဝန်ကြီးကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်သွားမယ်လို့ မင်း ထင်သလား။ ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ သက်တမ်းနှစ်ခုကျော်သွားမှ တကယ်တော်တဲ့ဝန်ကြီး ဖြစ်သွားတာ။ အဲဒီတော့မှ စင်္ကာပူအကြောင်း သိသွားတယ်။ စင်္ကာပူလူထုအကြောင်း၊ အစိုးရရဲ့ လုပ်ဆောင်ပုံ၊ စင်္ကာပူအတွက် ဖြစ်နိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေကို သဘောပေါက်သွားတယ်။ ဘာကြောင့် သူတို့ကို လစာတွေ အများကြီး ပေးထားရတာလဲ။ မပေးရင် ကျွန်တော်တော့ ထွက်ပြီ ဆိုတာမျိုးတွေ ဖြစ်လာမှာစိုးလို့။

ဒီလိုမဟုတ်ရင် ဒီအစိုးရထဲကို ဗီဗီယံ ဗလကရစ်ရှန်တို့၊ အန်အိန်ဟင် (Ng Eng Hen) တို့ ဝင်လာမယ်လို့ ထင်သလား။ အန်အိန်ဟင် (Ng Eng Hen) ဆိုရင် တစ်နှစ်ကို သုံးမီလီယံ ဝင်ငွေရှိတဲ့ ကင်ဆာခွဲစိတ်အထူးကု၊ ရှန်မူဂန် (Shamugam) ဆိုရင် အဆင်ပြေတဲ့နှစ်တွေမှာ ငါးမီလီယံအထိ ဝင်တယ်။ သူ့ကို မင်း လစာ သုံးသောင်းပေးမှာလား။ မင်း သူ့ကို တစ်နှစ် တစ်မီလီယံကျော် ပေးတယ်။ သူက ငွေ သိပ်မမက်တဲ့လူမို့ ကျေနပ်တယ်။ သူက အလုပ် ကောင်းကောင်း လုပ်ခွင့်ရရင် ပြီးရောဆိုတဲ့လူမျိုး။ သူက သူလုပ်ခဲ့တာ လုံလောက်နေပြီလို့ ထင်တယ်။ တို့က သူ့ကို ဆက်ရှိစေချင်တယ်။ ဝန်ကြီးသက်တမ်းနှစ်ခု၊ သုံးခု၊ လေးခုအထိ။ ဒါမှ တကယ် အတွေ့

အကြံရှိတဲ့ ဝန်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်လာမှာ။

မင်းတို့ သတိထားမိမယ်လို့ ထင်တယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က ဝန်ကြီးတစ်ယောက်ကို သူ့ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရဲ့ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်း ပေးလို့ရအောင် ဥပဒေပြင်ဆင်ထားတာလေ။ ဒါက အခု ကျင့်သုံးလို့ မရသေးဘူး။ ဒါက ဝန်ကြီးတွေ အချင်ချင် လစာ မတူမညီ ဖြစ်သွားနိုင်လို့။ ဝန်ကြီးမဖြစ်ခင် သူတို့ ဘာလုပ်ခဲ့သလဲ။ သူတို့ရဲ့ တစ်နှစ်ဝင်ငွေက ဘယ်လောက် ရှိခဲ့သလဲစတာတွေ မတူကြဘူးလေ။ သူတို့ လုပ်ဆောင်မှုစွမ်းရည်က မတူတော့ လစာလည်း တူလို့မရဘူး။ ငါမြင်တာကတော့ ဝန်ကြီးချုပ်ဟာ စီအီးအိုနဲ့တူတယ်။ ဒီအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လုံး အလုပ်လုပ်နေဖို့ သူ့မှာ တာဝန်ရှိတယ်။ အစိုးရတစ်ဖွဲ့လုံးရဲ့ လစာက ဂျီဒီပီရဲ့ ၀.၀၂ ရာခိုင်နှုန်းထက် လျော့ရဦးမှာလား။ ဒါမှမဟုတ် F - 15 တိုက်လေယာဉ်တစ်စီးထက် လျော့ပေးရဦးမှာလား။

မေး ။ ။ ဝန်ကြီးတွေရဲ့လစာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူထုထဲမှာ တော်တော်ကြီး မကျေမနပ် ဖြစ်နေကြတယ်ဆိုတာရော ရိပ်စားမိရဲ့လား။

ဖြေ ။ ။ ဒါက လူထုရဲ့ မျှော်လင့်ချက် ... ရုံးအလုပ်ဆိုတာ ဂုဏ်ရှိဖို့တဲ့။ မဟုတ်ဘူး။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှာ ပါဝင်နေရတာမှ ဂုဏ်ရှိတာ။ ဒါက ဘော့ဘ်ရူဘင် (Bob Rubin) (အမေရိကန်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဟောင်း) လိုပဲ။ သူက သက်တမ်းတစ်ခုခွဲ အလုပ်လုပ်တယ်။ အနားယူလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ Citigroup ထဲ ရောက်သွားပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ တစ်ရာဘီလီယံအထိ ရသွားတယ်။ ပြီးတော့ အလန် ဂရိန်းစပင် (Alan Greenspan - Former Federal Reserve Chairman) အမေရိကန်ဗဟိုဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဥက္ကဋ္ဌ ဘဝ အတွေ့အကြုံ၊ အဆက်အသွယ်တွေကို အခြေခံပြီး အလုပ်ကထွက်၊ အပြင်မှာ အလုပ်လုပ်နေတယ်။

ဟန့်ကင် ပေါ်လ်ဆင် (Hank Paulson) အမေရိကန်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဟောင်းလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ဒီမတိုင်ခင် သူက Goldman Sachs ရဲ့ စီအီးအို။ သူ ရှယ်ယာတွေကို ရောင်းပြီး အရဲစွန့်လိုက်တယ်။ ဒီရှယ်ယာတွေရဲ့ အတက်အကျက ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးအနေနဲ့ လုပ်ဆောင်မှုအပေါ်မှာ မူတည်နေတယ်။ အလားတူပဲ၊ လာရီဆန်းမား (Larry Summers) နဲ့ တင် ဂိတ်သ်

နာ (Tim Geithner) တို့လည်း အလားတူပဲ။

(အမေရိကန်စီးပွားရေးပညာရှင် Larry Summers ဟာ ၁၉၉၉ ကနေ ၂၀၀၁ ခုအထိ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးလုပ်ခဲ့ပြီး ယခု National Economic Council ရဲ့ ဒါရိုက်တာ လုပ်နေပါတယ်။ Tim Geithner ကတော့ ၂၀၀၃ ခုကနေ ၂၀၀၉ ခုအထိ နယူးယောက် Federal Reserve Bank ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပြီး ယခု ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး လုပ်နေပါတယ်။)

ပေါ(လ်)ဗော်(လ်)ကာ (Paul Vokker) ကတော့ ရှားမှရှားတဲ့ လူတစ်ယောက်ပဲ။ (၁၉၇၉ - ကနေ ၁၉၈၇ အထိ Federal Reserve ဥက္ကဋ္ဌ။ အိုဗားမားအဖွဲ့ရလက်ထက်မှာ Economic Recovery Advisory Board ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ)။ သူ့လစာက နည်းနည်းလေး။ သူ့ကို 'ဘာလို့ ဒီအလုပ် လုပ်နေတာတုန်း' လို့ မေးဖူးတယ်။

'Princeton မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ တန်ဖိုးရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်ရေး ဝါဒနဲ့ တို့ကို လေ့ကျင့်ပေးခဲ့တာ' လို့ သူက ဖြေတယ်။

သူ အနားယူပြီးတဲ့နောက်မှာလည်း ဒါနဲ့ ပိုက်ဆံရှာဖို့ မလုပ်ခဲ့ဘူး။ သူက ငါ့ရဲ့ လီကွမ်းယုကျောင်း (LKY School) မှာ ဘာမှ မပေးရတဲ့ အဖွဲ့ဝင်ပဲ။ အိုဗားမားအတွက် အင်ဒိုနီးရှားမှာလည်း လုပ်ပေးရတယ်။ လစာ အနေနဲ့ အသိအမှတ်ပြုရုံ နည်းနည်းလေးပဲ။ သူကတော့ တကယ့်ကို ထူးဆန်းတဲ့လူ။ သူက သူ့ရှိတာနဲ့ လုံလောက်ပြီလို့ ထင်တဲ့လူ။

သူ့လုပ်ခွဲသမ္မု အလုပ်တွေထဲမှာ ပိုက်ဆံကောင်းကောင်း ရနိုင်တာဆိုလို့ စတိုးဆိုင်တွေမှာ အရင်းအနှီးလုပ်တဲ့ James Wolfensohn တုန်းကပဲလို့ ထင်တယ်။ သူက သူပဲ။ အမေရိကန်မှာ ပေါ(လ်) ဗော်(လ်)ကာလိုလူ ဘယ်နှစ်ယောက် ရှိလို့တုန်း။ အမေရိကန်တွေက သူတို့ ဘာတွေ လုပ်နိုင်သလဲဆိုတာ သိကြတယ်။ မိန့်ခွန်းရေးပေးသူလား၊ နက်(တ်)ဝါ(စ်) မှာလားစသည်ပေါ့။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့သလို စင်္ကာပူအောင်မြင်ဖို့ ဝန်ကြီးတွေရဲ့ လစာက အဓိကပဲလို့ဆိုရင် ဘာကြောင့် စင်္ကာပူရီးယန်း အများစုက ဒါကို လက်မခံနိုင်ကြတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဘယ်အချက်တွေ ကွဲပြားနေတယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်

အောင် နိုင်ငံမျိုးစုံကိုလည်း ရောက်ဖူး၊ လေ့လာဖူးရတယ်။ ငါတို့နေတဲ့ နေရာက ငွေ ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားတဲ့နေရာ။ တို့က ဥရောပမဟုတ်၊ ဩစတေးလျမဟုတ်၊ မတူညီတဲ့ နိုင်ငံရေးကျင့်သုံးတဲ့ အခြားနေရာတွေ၊ လူနေမှုအဆင့်မတူ၊ လူသားအရင်းအမြစ်အတွက် လူဦးရေမတူတဲ့ ဒေသတွေမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီစနစ်ကို ငါတို့ ဆက်ထိန်းထားနိုင်မလား။
မင့်ရဲ့ ပြိုင်ဘက်တွေကိုကြည့်။ သူတို့ဇနီးတွေက လက်ဝတ်ရတာမှာတွေ ညွတ်နေအောင် ဆင်ထား၊ မင်းဇနီးကရော ဘယ်လိုလဲ။

ဆိုပါတော့၊ မင်းက ဒါမျိုးတွေမှာ ပြိုင်နေမယ့် လူမျိုးမဟုတ်ဘူး။
ငါ့ဇနီးဆိုရင် လက်ဝတ်ရတာမှာ မဝတ်တတ်ဘူး။ ရွှေရောင်နာရီနဲ့ ပုလဲလည်ဆွဲ ဝတ်ကောင်းဝတ်မယ်။ ဝန်ကြီးအားလုံး ဒီအတိုင်းပဲ ကျင့်ရမယ်။ ဒီမူကို ငါတို့ ဆက်ထိန်းနိုင်မလား။ ရည်ရွယ်ချက်ကြီးကြီးနဲ့ တကယ် ရှိးသား၊ ကြိုးစားတဲ့ လူတော်တွေ ရှိရင်တော့ ရမယ်။

တစ်နှစ် နှစ်နှစ်အတွင်းမှာ အစိုးရအသစ် အမြဲပြောင်းနေမယ်ဆိုရင် ဒီမူကို ဆက်ထိန်းလို့ ရပါဦးမလား။ မရဘူး။ ဒီလိုဆို အခြားပြဿနာတွေ တက်လာတယ်။

စင်္ကာပူမှာ ဒီလိုဝင်စင်လေးရအောင် လုပ်ပေးရင် ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံထဲမှာ ဒီလို လိုင်စင်ရအောင်လည်း ကျွန်တော့်ကို ကူညီပါ။ ဒါမျိုးပေါ့။ ဒါတွေက လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုအနေနဲ့ သက်သေပြလို့ မရဘူး။ မင်းကို ငါက ဦးစားပေးလို့ မင်းက ငါ့ကို ဦးစားပေးတယ်။ ဒါပဲ။

တို့ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးက ဒီအတိုင်းဖြစ်နေတာ။ ကူးစက်ရောဂါရှိတဲ့ နေရာမှာ ကျန်းမာရေးကောင်းဖို့ သန့်သန့်ရှင်းရှင်းနေသလိုမျိုး ငါတို့လည်း သန့်ရှင်းအောင် နေကြရတာ။ မလွယ်ဘူးနော်။ ကိုယ်ကျင့်တရားအခံကောင်းသူတွေ များများရှိမှ ရမယ်။ ငါတို့ ခေါင်းဆောင်အရည်အသွေးတွေ ကျပြဆိုတာနဲ့ အစိုးရရဲ့ အရည်အသွေးလည်းကျ၊ ပီအေပီလည်း ပြုတ်ပဲ။

မေး ။ ။ အစိုးရဝန်ကြီးတွေရဲ့ လစာကို ထိပ်တန်း ပုဂ္ဂလိကဝင်ငွေနဲ့ တိုင်းတာပြီးပေးဖို့ ပြင်ဆင်ခဲ့တဲ့ လက်ရှိအစိုးရရဲ့ (၁၄) နှစ်

ကာလကို ပြန်ကြည့်ရင် သူတို့ လုပ်ဆောင်မှုတွေအပေါ်မှာ ကျေနပ်အားရမှု ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ အခုဆိုရင် ရွေးကောက်ပွဲ သုံးကြိမ်တိုင်သွားပြီ။ ရွေးကောက်ပွဲရောက်တိုင်း ဝန်ကြီးလစာကိစ္စက ပေါ်ပေါ်လာတာပဲ။ ဒီကိစ္စက တကယ်လည်း အရေးကြီးတယ်ဆိုရင်၊ အစိုးရကလည်း လစာနဲ့တန်အောင် လုပ်မပေးနိုင်ဘူးဆိုရင် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် ပြောင်းရမှာပေါ့။ ပီအေပီလည်း ပြုတ်ပြီပေါ့။ အခု တို့က အကျိုးအမြတ်ရအောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်တယ်။ ဒီမူက အလုပ်ဖြစ်နေတယ်။

ဒီမူဆက်ပြီး အလုပ်ဖြစ်နေဦးမလား။ မျှော်လင့်ရတာပဲ။

ဒါကို ပြန်ပြီး ချိန်ဆကြည့်ဖို့ရော လိုမလား။ အေး ... လိုမယ်။ စီးပွားရေးအခြေအနေနဲ့ တစ်စီးချင်းဝင်ငွေ ဘယ်လိုရှိမယ်ဆိုတာ ငါတို့ မသိဘူး။ တချို့ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးက တိုးတက်တာမြန်ပြီး တချို့က နှေးတယ်။ ဒီဖော်မြူလာကိုတော့ ညှိယူရမယ်။

ကွန်မြူနစ်တွေ ကျင့်သုံးခဲ့တာကို မင်းကြည့်ပါလား။ မင်းကတော့ ဒီဟာကို ထိုက်တန်တယ်ဆိုပြီး ငါက မင်းကို အဆင့်တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေးဆိုပြီး သတ်မှတ်ပေးတယ်။ မင်းက အဆင့်တစ်ဆိုရင် အကောင်းဆုံးဆေးရုံမှာ တက်၊ အကောင်းဆုံးဆိုင်မှာဝယ် စသဖြင့်ပေါ့။

ဆိုင်တွေက ပစ္စည်းကောင်းတွေချည်းပဲတင်၊ ဝယ်စရာ ပိုက်ဆံမရှိတော့ အဲဒီစနစ်လည်း ပျက်ကရော။ မင်းလိုချင်တဲ့ ပစ္စည်း ရ၊ မရ၊ ရှိ၊ မရှိဆိုတာကို ငွေက အဓိက ဆုံးဖြတ်ပေးနေတယ်။ တစ်ယောက်က ပြောမယ် 'ဒီလိုဝင်မင်းကို ချပေးမယ်။ ဒီလိုဝင်နဲ့ ခေါ်လာမီလီယံချီပြီး ရှာလို့ရတယ်။ ရရင် ငါ့ကို ဒီလောက်ပေးရမယ်' တဲ့။

အဲဒီမှာ ကိုယ်ကျင့်တရားက စပျက်နေပြီ။ ရုရှားအရာရှိတွေ၊ တရုတ်အရာရှိကြီးတွေ၊ ဗီယက်နမ်အရာရှိကြီးတွေ တရားပျက်တာဟာ ဒီက စတာ။

တို့က ကိုယ့်ကျင့်တရား မပျက်သေးဘူး။ ပျက်တာနဲ့ ပြီးရောပဲ။ စီးပွားရေးအကျပ်ရိုက်နေစဉ်မှာတောင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေက ငါတို့ဆီ လာနေကြတုန်းပဲ။ 'အိုကေ ... ပစ္စည်းတွေ ဈေးကျနေတုန်း စက်မှုမှာ လာပြီး စီးပွားရေးလုပ်ထားမယ်။ ငါ့စီးပွားရေးလည်း အဆင်ပြေလာရော စီးပွားရေး

အကျပ်ရိုက်မှုကနေလည်း နလန်ထူလာမယ်။ ပြီးရင် ကိုယ့်ဒေသကို ပြန်ပြီး စီးပွားရေးလုပ်မယ်' လို့ သူတို့က ပြောတယ်။

ဘာကြောင့်လဲ။ ငါတို့က တိကျတယ်။ ရိုးသားတယ်။ ယုံကြည်လို့ရတယ်။ ဒါ့ကြောင့်။ ပေါ်လစီကို ငါတို့က ခုတစ်မျိုး တော်ကြာတစ်မျိုး မလုပ်ဘူး။

ရေပေါ်ဆီ (၃ : ၃)

မေး ။ ။ စိုးရိမ်စရာတစ်ခုက ဝန်ကြီးတွေကို လစာတွေ ဒီလောက် အများကြီး ပေးထားရင် သူတို့ဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့လက်ကိုင်တုတ်လို ဖြစ်သွားပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့သဘောထားကို ဆန့်ကျင်ရုံကြော့မဟုတ်တော့ဘူး။ ဆုံးရှုံးစရာတွေက အများသား မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ ရှန်မူဂန် (Shanmugan) ဆိုရင် သူ့ဥပဒေဘက်ကို ပြန်သွားဖို့ ကြောက်နေမယ်ထင်သလား။ အချိန်မရွေး ပြန်သွားလို့ရတယ်။ သူ့ နာမည်နဲ့ သူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို ဥပဒေဘက်မှာ တည်ဆောက်ပြီးသား။ အန်အိန်ဟင် (Ng Eng Hen) ဆိုရင်လည်း ခွဲစိတ်ဖို့ လက်ဝေးနေတာတော့မှန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ ထိပ်တန်းခွဲစိတ်အထူးကုပဲ။ ဒီအတွေးကတော့ တကယ့်ကိုရယ်စရာပဲ။ ဒီလိုလူတွေက ဘယ်လိုလုပ် လက်ကိုင်တုတ် ဖြစ်နေမှာတုန်း။ မင်းအဆင့်ကို မင်းမြှင့်မထားနိုင်ဘူးဆိုရင် ကျသွားမှာပဲ။ မင်းက အမြဲတမ်း တိုးတက်လာနေတဲ့ လူဆိုရင် မင်းကိုအစားထိုးဖို့ ပိုပို ခက်သွားမှာပဲ။ ရှင်းရှင်းလေး၊ ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့စကားနားထောင်မယ့် ဝန်ကြီးတွေချည်းသာ ခန့်ထားပါလား။ အူကြောင်ကြောင် ကက်ဘီနက်အဖွဲ့နဲ့အတူ သူလည်း ခွေးကျကျသွားမှာ။

မေး ။ ။ သူတို့မှာ တခြားရွေးချယ်စရာလမ်းရှိနေတော့ ကက်ဘီနက်ထဲမှာ အမြဲတမ်း ခေါင်းညိတ်တတ်တဲ့ လူ မရှိဘူးလို့ ပြောတယ်။ ဒီစကားက မစ္စတာလီထုတ်ပြတဲ့ ရှန်မူဂန် (Shanmugan) တို့ အန်အိန်ဟင် (Ng Eng Hen) တို့လို လူတွေအတွက်တော့ မှန်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကက်ဘီနက်ထဲမှာ အောက်ခြေလူတန်းစားကနေ

တက်လာရတဲ့ အမတ်တွေ၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဘဝက လာခဲ့ရသူတွေ၊ ဝန်ကြီးအဆင့်ကို စကော်လာ ဘဝကနေ တိုက်ရိုက်ရောက်လာရသူတွေ အဖို့တော့ ဒီစကားက သိပ်မမှန်နိုင်ဘူးထင်တယ်။

ဖြေ ။ ။ အရည်အချင်းရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်အတွက် ထွက်သွားရလို့လည်း ပြဿနာမရှိနိုင်ပါဘူး။ ဝန်ကြီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ အောင်မြင်ခဲ့တဲ့ လူတစ်ယောက်က ထွက်သွားရလည်း ပြဿနာလုံးဝ မရှိနိုင်ဘူး။ စကော့ရှဲ့ထိပ်တန်းရာထူးတွေကို စာရင်းလုပ်ကြည့်၊ CEO တွေ၊ COO တွေ၊ CFO တွေ၊ Deputy Chairman တွေကို စာရင်းလုပ်။ လူပေါင်း သုံးထောင်လောက်ပဲရှိတယ်။ ဖုန်းကို ကောက်လှည့်ပြီး မေးသာကြည့်၊ 'ဒီလူကို သိသလား၊ သူ့အနေအထားက ဘယ်လိုရှိသလဲ' လို့။ ဦးနှောက်ကောင်း လိုက်ရှာနေတဲ့ကောင်တွေက လူသုံးထောင်လောက်ထဲက ဘယ်သူကဖြင့် ဘယ်လိုဆိုတာ ခရေစတုရန်းကျ ပြောပြလိမ့်မယ်။

ဒီလစာကိစ္စက ဘယ်တော့မှ ပြီးမှာမဟုတ်ဘူး။ စင်္ကာပူရီးယန်းတော်တော်များများက ဝန်ကြီးတွေကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိပုံပဲ အလုပ်လုပ်သင့်တယ်လို့ ထင်နေကြတာ။ ဒါဆို သက်တမ်းတစ်ခုထက် ကျော်အောင် ဘယ်သူအလုပ်လုပ်ပေးနိုင်မှာလဲ။ ငါတို့မျိုးဆက်တုန်းကတော့ လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ တို့က နိုင်ငံအတွက် အားလုံးပေးဆပ်သွားဖို့ ပြင်ဆင်ထားကြတဲ့လူတွေမို့။ တို့ယုံကြည်ရာ တို့လုပ်ဖို့ တို့အသက်တွေကို လောင်းကြေးထပ်တင်ခဲ့ကြတဲ့မျိုးဆက်မို့။ ရှင်းပြီလား။

ဒါမျိုး ဆက်ခံလာမယ့်မျိုးဆက်က လုပ်နိုင်မတဲ့လား။ မလုပ်နိုင်ဘူး။ သူတို့မှာ ရွေးစရာတွေအများကြီးရှိတယ်။ ငါသာ အခု အသက်(၃၀) အရွယ်ဆိုရင် နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လာမယ်ထင်သလား။ လုံးဝပဲ။ ဘာလို့ နိုင်ငံရေးလုပ်နေမှာလဲ။ ငါ့ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေး ရှုံးတယ်။ ပြန်ရတာကဘာလဲ။ စွပ်စွဲခံရမှု၊ ဝေဖန်ခံရမှုတွေပဲ။

ငါ့ရှေ့နေအလုပ် ငါလုပ်နေလို့ရတယ်။ ငါ့ညီဆိုရင် ရှေ့နေတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဒေါ်လာ သန်းတစ်ရာကျော်ရအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဥပဒေဘက်ကနေတစ်ဆင့် အိမ်ခြံမြေနဲ့ သင်္ဘောလှိုင်းဘက်ကို သူ့ပြောင်းသွားတယ်။ ငါရော သူလို မလုပ်သင့်ဘူးလား။

ပန်းပေါ်မှာ ဝန်ထုပ်ကြီးငယ်နဲ့ ရွေးသံတရွဲရွဲ၊ ပထမနှစ် ရေရအောင်ပူရ၊ ဒုတိယနှစ်ကျတော့ စီးပွားရေးအတွက်ပူရ၊ စတိုးစက်ရုံတွေထောင်တဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံက လေထုညစ်ညမ်းမှုအတွက် စိုးရိမ်ရ၊ မုတ်သုံရာသီဝင်လာရင် လေနဲ့အတူပါလာမယ့် မီးခိုးတွေ၊ မြူတွေ၊ အားလုံးအတွက် ပူပန်နေရတယ်။

အခု လူငယ်တွေ စဉ်းစားတာက နိုင်ငံရေးနဲ့ မေးပေးနေမယ်။ အဖြေအနေမကောင်းဘူးဆိုရင် ကိုယ်ပစ္စည်းကိုယ်သိမ်းပြီး အမေရိကားထွက်သွားမယ်။ ငါ့မှာ green card ရှိတယ်' ဒါမျိုးတွေ။ ပညာတတ် စင်္ကာပူရီးယန်းတွေအတွက် ရွေးချယ်စရာတွေက အပြည့်ပဲ။

ငါတို့မျိုးဆက်မျိုး ထပ်ပေါ်ပေါက်ဖို့ဆိုရင် တော်လှန်ရေး ထပ်ဖြစ်မှ ရလိမ့်မယ်။ ငါတို့ စီးပွားရေးဆိုတာ နောက်ထား၊ အသက်ပါရင်းပြီး လုပ်ခဲ့ရတာ။ ငါ့ရှုံးကြည့်ပါလား။ ကျွန်မြူနစ်တွေက ငါ့ဦးနှောက်ကို စနစ်တကျ ဖျက်ဆီးပစ်ကြမှာ။ ငါတို့မျိုးဆက်က ထပ်မွေးယူလို့ မရနိုင်တော့ဘူး။

မေး ။ ။ ၁၉၉၄ ခုက မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တဲ့ မိန့်ခွန်းနှစ်ခုထဲမှာ ဝန်ကြီးလစာပေါ်လစီကြောင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စတွေမှာ အတွေ့အကြုံရှိတဲ့ ဝန်ကြီးတွေ မရှိဖြစ်မှာ စိုးရိမ်ရတယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ အခု အလွှာစုံက ဝန်ကြီးတွေနဲ့ စုစည်းထားတဲ့ ကက်ဘီနက်အပေါ်မှာ အားရမှုရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီနေ့ လင်ကင်ဆန်းမ် (Lim Kim San) က နိုင်ငံရေးထဲကို ဝင်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ လင်ကင်ဆန်းမ် ဝင်လာတယ်ဆိုတာက ငါ အကြပ်အတည်းထဲ ရောက်နေတယ်ဆိုတာ သူသိလို့။ သူနဲ့ ဂိုကိန်ဆွီ (Goh Keng Swee) က မိတ်ဆွေတွေ။ သူ့လိုလူတွေ အစိုးရထဲဝင်မလာရင် အဲဒီအချိန်က စင်္ကာပူလည်း ပြိုကွဲသွားမယ်ဆိုတာ သူကောင်းကောင်း သဘောပေါက်တယ်။ ဒါဆို သူ့ရဲ့ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးက ဘယ်လိုနေမလဲ။ ဒီနေ့ လင်ကင်ဆန်းမ်က 'မလုပ်ပါနဲ့။ ကျွန်တော့်ကို ချွန်ထားခဲ့ပါ။ ကျွန်တော်က အပြောသမား မဟုတ်ပါဘူး။ အိမ်တကာ လျှောက်လည်ပြီး သူများကလေးတွေကို နမ်းနေရတာလည်း မကြိုက်ပါဘူး' လို့ပြောမှာ။

အဲဒါ အဲဒီတုန်းက။ အခု ပြောင်းကုန်ပြီ။ တို့လူ့အဖွဲ့အစည်းက ပြောင်း

သွားပြီ။ နိုင်ငံရေးထဲတိုးဝင်ဖို့ ဆန္ဒတွေနည်းကုန်ပြီ။ ဘာကြောင့် ငါ အနစ်နာခံနေရမှာလဲလို့ တွေးလာကြပြီ။ အက်ဒီ ဘာကာ (Eddie Barker) ကို ဥပဒေဘက် (Law) ကနေ အနားယူအောင် ငါပြောယူခဲ့ရတယ်။

‘အက်ဒီ၊ တကယ်လို့ ငါသာခွဲသွားရင် မင်းရော ဥပဒေရေးရာမှာ အလုပ်ဆက်လုပ်လို့ရမယ် ထင်သလား။ ကွန်မြူနစ်တွေသာ အာဏာရ သွားရင် တရားဥပဒေဆိုတာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကရော ဘာလဲ’လို့ မေးလိုက်တယ်။

ငါပြောတာကို သူအထပ်ထပ် စဉ်းစားတယ်။ ပြီးမှ ငါမှန်တယ်ဆိုပြီး နိုင်ငံရေးထဲ သူဝင်လာတာ။ စင်္ကာပူရဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေလည်း တည်ငြိမ်ကောင်းမွန်လာပြီလဲဆိုရော သူကပြောတယ် ‘ကဲကြည့်၊ ငါ အိမ် ဝယ်ထားတဲ့အကြွေးတွေ မပေးရသေးဘူး’ တဲ့။ ဒါကြောင့် လစာအပြောင်း အလဲကိစ္စကို ငါလုပ်ခဲ့ရတာ။ သက်တမ်းပေါင်းများစွာ အထူးလက်တွဲ အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြပြီး အနားယူတဲ့အချိန်ရောက်တော့ ဥပဒေဘက်ကို ပြန်သွား ဖို့ သူ့မှာ ခွန်အား မရှိတော့ဘူး။

အနာဂတ်မှာ အစုပစ္စည်းအခြေအနေအတိုင်းပဲ ရှိနေလိမ့်မယ်လို့ တွက်ထားလို့မရဘူး။ စထရိတ်တိုင်း(မ်)ကိုပဲ ကြည့်။ သူတို့က SPH (Singapore Press Holdings) စကောလားဆုတွေ ပေးကြတယ်။ အဲဒီ အထဲက ဘယ်နှယောက် သူတို့အလုပ်ထဲမှာ ဆက်ရှိနေသလဲ။ ပြဿနာက အတူတူပဲ မဟုတ်လား။ ကော်ပိုရေးရှင်းတစ်ခုခုမှာ လူထုဆက်သွယ်ရေး ဒါရိုက်တာတစ်ယောက် ဖြစ်နေနိုင်ပါလျက် ဘာကြောင့် အချိန်မရှိ စားရ အိပ်ရတဲ့ ဂျာနယ်လစ် လုပ်နေမှာတုန်း။

ငါ့ဒုတိယသားတောင်မှ SAF (Singapore Arm Force) က ရာထူးကို မလိုချင်တော့ဘူး။ သူများတွေက ပြောတယ်။ ‘သူသာ ဆက် နေမယ်ဆိုရင် ကာကွယ်ရေးဌာနမှာ အကြီးအကဲဖြစ်နိုင်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိတယ်’ တဲ့။ သူက ‘နီး၊ ဆင်းတဲလ် (SingTel- Singapore Telecom) ကိုပဲ သွားမယ်’ တဲ့။ SingTel ကနေထွက်ပြီး Fraser & Neave ကို ဆက်ပြောင်းပြန်တယ်။

မျိုးဆက်က မတူတော့ဘူး။ စင်္ကာပူမှာ ဖြစ်ခဲ့တာတွေ၊ ဥပမာ ခုနစ်က ကာဖျူးအမိန့် ထုတ်ခဲ့ရတာတွေကို သူကောင်းကောင်း မမှတ်မိဘူး။ ငယ်

လွန်းသေးတာကိုး။ ငါ့သားအကြီးကျတော့ တစ်မျိုး ဖြစ်သွားတယ်။ သူက မဲဆန္ဒနယ်တွေသွားပြီး စည်းရုံးရေးဆင်းတာ၊ မိန့်ခွန်းပြောရာတွေမှာ ငါနဲ့အတူ လိုက်လာတတ်တယ်။ ငါ တိုက်နေရတဲ့ စစ်ပွဲအခြေအနေကို သူသိတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူကပြောတာ ‘ကျွန်တော် နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်မယ်’ တဲ့။ နောက်မျိုးဆက်တွေဆီက ဒီလိုစိတ်ဓာတ်မျိုး မျှော်လင့်လို့ မရတော့ဘူး။ အခြေအနေတွေက တူမှမတူတာ။

မေး ။ ။ ပညာတတ်တွေပဲ အစိုးရထဲမှာ ရာထူးကြီးကြီးရတယ် ဆိုတဲ့ ဝေဖန်သံတွေအပေါ် မစွဲတာလီ ဘာပြောချင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒါဆို ၁၉၆၈ ခုဆို ပြန်ကြည့်ရအောင်။ အဲဒီတုန်းက တို့မှာ ချိန်ဟိုင်တင်(Chaing Hai Ding) ရှိတယ်။ ဝမ်းလင်ကင် (Wong Lin Ken) ရှိတယ်။ သူတို့က Ph. D တွဲတွေနဲ့ အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ တန်အိန်လျန်း (Tan Eng Liang) ဆိုရင်လည်း Rhodes စကော်လာပဲ။ (Dr Chaing Hai Ding ဟာ ၁၉၇၀ မှာ နိုင်ငံရေးလောကထဲ ရောက်ပြီး ပါလီမန်အမတ် ဖြစ်ခဲ့၊ နိုင်ငံရေးမှ ထွက်ပြီး နိုင်ငံပေါင်း (၁၀) နိုင်ငံအထိ စင်္ကာပူသံအမတ် အနေနဲ့ (၁၀) နှစ်ကျော် ထမ်းဆောင်ခဲ့။)

(Dr Wong Lin Ken က ၁၉၆၈ ခုမှာ ပါလီမန်အမတ်ဖြစ်၊ ၁၉၇၀ မှ ၁၉၇၂ အထိ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး၊ ၁၉၈၃ မှာ အန်စွရောက်။ Dr Tan Eng Liang က ၁၉၇၂ မှ ၁၉၈၀ အထိ ပါလီမန်အမတ်၊ အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ဝန်ကြီးဌာနမှာ စီနီယာ မိန့်စတာအနေနဲ့ ၁၉၇၅ ကနေ ၁၉၇၈ အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့။ ၁၉၇၉ မှာ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကို ပြောင်း။ အဲဒီနောက် ၁၉၉၁ ခုအထိ Singapore Sports Council မှာ ဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့ (၁၉) နှစ်ကြာအောင် ထမ်းဆောင်၊ ထို့နောက် Singapore National Olympics Council ရဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ထမ်းဆောင်။)

ဒီနောက် တို့ပိုပြီး လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားကြတယ်။ အောင်မြင်တဲ့ ခေါင်းဆောင်ကောင်း၊ အောင်မြင်တဲ့ ဝန်ကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ ဘာတွေ လိုအပ်သလဲလို့ ထပ်တလဲလဲ ဆွေးနွေး အကြံထုတ်ကြရတယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ မူဝါဒကိုပြင်၊ တခြားအဖွဲ့အစည်းတွေက ခေါင်းဆောင်ကို ဘယ်လို ရွေးချယ်

ကြာသလဲဆိုတာ လေ့လာပေါ့။ အဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာ ပညာရေးနဲ့ဆိုင်တာ၊ ဆက်ဆံရေးနဲ့ဆိုင်တာ စတဲ့နယ်ပယ်အသီးက ခေါင်းဆောင်တွေလိုတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အခုဖြစ်နေတဲ့ ဝန်ကြီးတွေရဲ့ နောက်ကြောင်းကို လိုက်ကြည့် ပေါ့။ သမ္မတ စကောလားရတဲ့လူ ဘယ်နှစ်ယောက် ဝန်ကြီးဖြစ်လို့လဲ။ ဘယ်နှစ်ယောက် အောင်အောင်မြင်မြင် အလုပ် လုပ်ပြနိုင်သလဲ။ ပြီးတော့ SAF စကောလားတွေ၊ နိုင်ငံက ထောက်ပံ့ထားတဲ့ စကောလားတွေ၊ နိုင်ငံခြားက ထောက်ပံ့ထားတဲ့ စကောလားတွေ အကုန်ကြည့်လိုက်။ ဘယ်နှစ်ယောက် အောင်မြင်သလဲ။

ငါဆိုရင် စကောလား မဟုတ်ဘူး။ ဂျပန်ကုမ္ပဏီလည်း စကောလား မဟုတ်ဘူး။ ဝမ်ကန်စိန် (Wong Kan Seng) ကတော့ ထောက်ပံ့ကြေးရ တယ်။ ပြီးတော့ သာမန်ရှန်မူကရက်တန်နီ ။ သူလည်း စကောလား မဟုတ် ဘူး။ သူ့ကို ဘာကြောင့် ငါတို့ ရွေးခဲ့တာလဲ။ သူက SLE ပထမ အဆင့် မအောင်ဘူး။ အလယ်တန်းပညာရေးပဲ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက လက်တွေ့ အလုပ်လုပ်ပြနိုင်တယ်။

အစိုးရအတွင်းသတင်းတွေ သူ့ကြောင့် ပေါက်ကြားသွားတာတောင်မှ သူ့ကို အလုပ်ထုတ်မပစ်နဲ့။ သတိပဲ ခေါ်ပေးထားလို့ ငါပြောခဲ့ပေးတယ်။ နောက်ဆုံး သူ့အလုပ်လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာသိတော့ သူ့ကို နိုင်ငံရေးထဲသွင်းပြီး ပုံချပေးလိုက်တယ်။ သူ့ဆိုရင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးကောင်း၊ ပညာရေးဝန်ကြီး ကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူက စကောလားမဟုတ်ဘူး။ ဒါကို ဘယ်လို အဖြေရှာကြည့်ခဲ့ရသလဲ။ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြည့်လိုက်။ အတွေ့ အကြုံယူလိုက်နဲ့ပဲ ခရီးဆက်ခဲ့ရတယ်။ အစကတော့ ပညာရေးကို အခြေခံပြီး ငါတို့ ရွေးခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သိပ်အလုပ် မဖြစ်တာတွေ များတယ်။ ပညာ တတ်ကြပေမဲ့ အရည်အသွေးတွေ မရှိကြဘူး။ ကဲ ဒီပြဿနာကို ဘယ်လို ဖြေရှင်းကြမလဲ။ နှစ်တွေကြာလာတာနဲ့အမျှ ငါတို့သိလာတာက General Electric ပဲဖြစ်စေ၊ IBM / Microsoft ပဲဖြစ်စေ ခေါင်းဆောင်တဲ့လူက အခြေခံအရည်အချင်းတွေအားလုံး ရှိနေတယ်ဆိုတာပဲ။ တို့လည်း ဒီအတိုင်း ခေါင်းဆောင်ရွေးဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြတယ်။

IQ မြင့်တာက ကောင်းပါတယ်။ လိုလည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့

ဆိုင်ကျူက လိုအပ်ချက်တွေထဲက တစ်ခုပဲ။ သူ့မှာ EQ လိုတယ်။ ခေါင်း ဆောင်မှုစွမ်းရည်၊ သက်လုံ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာမှု၊ ဖြတ်ထိုးညှဏ်ရှိမှု စတာတွေလိုတယ်။ ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ် အောင်မြင်သလား၊ မအောင်မြင်ဘူး လားဆိုတာ ဒီအချက်တွေက အဆုံးအဖြတ်ပေးတယ်။ ငါနိုင်ငံရေးထဲ စရောက်တော့ ကက်ဘီနက်ထဲမှာ ထိပ်တန်းအဆင့် ငါ့ယောက်ပါတယ်။ ကျန်တာတွေက သူ့လိုကိုယ်လို့ပဲ။ ဒီတော့ အဲဒီထိပ်တန်းငါ့ယောက်ရဲ့ ပခုံးပေါ်မှာ တာဝန်တွေ ပုံကျနေတော့တာပဲ။ ဂိုကိန်ဆွီး၊ ဟွန်စွီစင်၊ လင်ကင်ဆန်း (Goh Keng Swee, Hon Sui Sen, Lin Kin San)၊ ရာဇရတနန်တို့ကို ကြည့်။ သူတို့က ထိပ်သီးအဆင့်တွေ။ ကျန်တာတွေက တော့ သာမန်ပဲ။ တိုချင်ချီင် (Toh Chin Chye) ဆိုရင် Ph.D ဘွဲ့ကြီးနဲ့။ သူတော့သန့်လုပ်ရာမှာ သိပ်တော်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ ဒါနဲ့သူ့ကို ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကနေ ဖယ်လိုက်ရတယ်။ တကယ်တော့ သူက ပါတီရဲ့ခေါင်းဆောင်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ ပြဿနာဖြစ်ရင် အကြောင်းအကျိုးညီညီ မရှင်းနိုင်ဘူး။ သူ့လုပ်တာတွေက အမှားတွေချည်းပဲ။

၁၉၆၄ ခု စက်တင်ဘာလမှာ ဒုတိယအကြိမ် အရေးအခင်းဖြစ်တော့ ငါက စင်္ကာပူမှာ မရှိဘူး။ ငါပြန်ရောက်တော့ အက်ဒီ ဘာကာ (Eddie Barker) ကပြောတယ်။ 'သူ့သာ လူကြီးဆိုရင် ကျွန်တော် အစိုးရအဖွဲ့ထဲက ထွက်မယ်' တဲ့။

ဒါနဲ့ပဲ သူလည်းမျက်နှာမပျက်ရအောင် သူ့နေရာကို ဂိုကင်ဆွီးကို လွှဲပေးလိုက်ရတယ်။ ဂိုကင်ဆွီးက ဒီလိုပြဿနာမျိုးတွေကို ကောင်းကောင်း ကိုင်တွယ်နိုင်တယ်။

ဒါကို ငါ လူသိခံခဲ့သလား။ နီးပဲ။
သူ့အားနည်းချက်တွေကို ငါတေးမှတ်ခဲ့သလား။ ထားခဲ့တယ်။
ဒီလိုမှမလုပ်ရင် ငါတို့အားလုံး ဒုက္ခရောက်မှာ။ သူ့ကို ငါဆက်ဆံခဲ့ တာကို အခြေခံပြီး ငါဘာလုပ်တယ်ဆိုတာ မင်းတို့ သဘောပေါက်နိုင်တယ်။ သူ့လုပ်ဆောင်ခဲ့တာတွေကို တန်ဖိုးမရှိအောင် ငါလျှောက်ပြောနေတာ မဟုတ် ပါဘူး။ ငါဆိုလိုတာက သူတော်တဲ့အပိုင်းမှာပဲ သူတော်တယ်ဆိုတာပဲ။
ဝန်ကန်စိန်က စကောလား မဟုတ်ဘူး။ ဂျပန်ကုမ္ပဏီက စကောလား

မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က ကောက်ချက်ချတာ ပိုင်တယ်။ လူထုနဲ့ ဆက်ဆံတတ်တယ်။ ကဲ ဒါဆို ဘာကြောင့် ဝန်ကန်စိန်ကို ငါရွေးခဲ့သလဲ။ ဗီယက်နမ်ကလူတွေ လှေတွေနဲ့ ဒီကို ရောက်လာတော့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ပိုကင်ဆိုးက ပြောတယ် 'ဒီကောင်တွေကို ပြန်ပို့' တဲ့။ အဲဒီတုန်းကဆိုရင် ဝန်ကန်စိန်က အရူးတစ်ယောက်လိုကို (အရူးတစ်ယောက်လို ဆိုတဲ့ စကား က အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုး ဖြစ်သွားတယ်။ မူရင်း အင်္ဂလိပ်စာလုံးကို ကြည့်ပြီး နည်းနည်း ပြင်ပေးသင့်တယ်ထင်တယ်) အလုပ်လုပ်တာ။ သူတို့စက်လှေတွေ ကို ပြင်ပေးတယ်။ သူတို့ကို ရေနဲ့ အစားအစာတွေ ပေးပေးတယ်။ သူတို့ကို ပြန် လွှတ်မှ ရမယ်။ နို့မဟုတ်ရင် စင်္ကာပူနိုင်ငံ သူတို့နဲ့ ပြည့်သွားမယ်။ သူက အလုပ်နဲ့ သက်သေပြတဲ့လူ။ သူ့မှာ အဲသလို အရည်အချင်း ရှိတယ်။ အမှန် ကို မြင်နိုင်တယ်။ စဉ်းစားတတ်တယ်။ လက်တွေ့ အလုပ်လုပ်တယ်။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးမှာ ဒီလိုစွမ်းဆောင်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဘယ်လို သိအောင်လုပ်။ ဘယ်လို ရွာဖွေထုတ်တယ်ဆိုတာကို သိချင်တဲ့ သာမန် စင်္ကာပူလူငယ်တွေကို မစွတာလီ ဘယ်လို ပြောမလဲ။

ဖြေ ။ ။ လူတော်လှစွမ်းတွေအားလုံး ငါတို့တွေ့ခဲ့တယ်လို့ ငါမပြောပါဘူး။ ငါပြောတာက အရည်အချင်းရှိသူတွေကို ရှာဖွေပြီး သူတို့ဆီရှိနေတဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ရအောင်ထုတ်ယူတယ်လို့ ပြောတာပါ။ Chaing Hai Ding ဆိုရင် တကယ့်သမိုင်းပညာရှင်၊ နောက်ဆုံးသူ့ကို သံအမတ်ပဲ ခန့်လိုက်ရတယ်။ ဝန်ကြီးကောင်း ဖြစ်မလာဘူး။ Tan Eng Liang ဆိုရင် လည်း ငါတို့ ပယ်ပစ်ရတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကိုယ့်စွမ်းရည်နဲ့ လုပ်ဆောင် ချက်သာ အဓိကကျတာပါ။ ပညာရေးအဆင့်အတန်းနဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ မင်းမှာ အရည်အချင်း ရှိသလား။ ဒါဆို မင်းမှာ အခွင့်အရေး (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်တယ်။ သူတို့ အလုပ်လုပ်နေစဉ်မှာ တကယ်စွမ်းတဲ့လူတွေက သက်သေပြသွားကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနိုင်ငံရေးက အိုင်ကျူတင် မဟုတ်ဘူး။ မင်း အိုင်ကျူကို လက်တွေ့ဘယ်လောက် အသုံးချနိုင်သလဲ ဆိုတာပဲ။

အခန်း(၄)မိတ်ဆက် စီးပွားရေး ပုဂ္ဂလက်

လိက္ခမ်းယုဟာ ဘယ်သူလဲဆိုတာ ပြသတဲ့အခန်းလို့ပြောရင် ရပါလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံသေးသေး၊ လူဦးရေ နည်းနည်း၊ မရှိသလောက်ရှားတဲ့ သဘာဝ အရင်း အမြစ်ကို အခြေခံပြီး အလုပ်ဖြစ်နိုင်မယ့် စီးပွားရေးမူဝါဒကို ဆွေးနွေး သွားတာ တွေရပါတယ်။ သူ့သုံးသပ်ချက်တွေကလည်း လက်တွေ့ကျပါ တယ်။ အဓိကကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွေမှာ နိုင်ငံသေးသေးလေးတွေက နိုင်ငံကြီး တွေကို မယှဉ်နိုင်ပုံကို သူပြတ်ပြတ်ထင်ထင် ပြောပြသွားခဲ့တယ်။

လူငယ်တွေက ဒါကို လက်မခံနိုင်ဘူး။ စကင်ဒီနေးဗီးယန်း နိုင်ငံတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ နော်ဝေ၊ ဆွီဒင်၊ ဖင်လန်၊ ဒိန်းမတ်တို့ကို ထောက်ပြရင်း လူဦးရေ နည်းပေမယ့် ကမ္ဘာကျော် အိုင်ကီယာ ပရိဘောဂကုမ္ပဏီတို့၊ နိုကီယာ ဆဲလ်ဖုန်းကုမ္ပဏီတို့ကို ထောက်ပြကြတယ်။ ဒီမှာပဲ နိုကီယာကို ဂျပန် (သို့) တောင်ကိုရီးယားကုမ္ပဏီတွေက ဖြတ်ချလိမ့်မယ်လို့ မထင်ရဲစရာ အနာဂတ် ဟောစာတမ်းကို သူကောက်ပေးလိုက်တာပါပဲ။ ဒီနေ့ နိုကီယာဘယ်မှာလဲ၊ ဆမ်ဆောင်းဘယ်မှာလဲလို့ မေးရမလို့ဖြစ်နေပါပြီ။

သူ့ရဲ့ စီးပွားရေးမူက စင်္ကာပူဟာ သူ့များနဲ့မတူမှ ရမယ်။ သူ့များလို့ဆိုရင် စင်္ကာပူလည်း ကိစ္စချောသွားမယ်လို့ဆိုခဲ့တယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ ပေါ်ချောင် ကောင်းပဲလုပ်မယ်ဆိုရင် တရုတ်၊ အိန္ဒိယကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ဗီယက်နမ်ကို တောင် ယှဉ်လို့မရနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ ဈေးချိုချိန်နဲ့ ဝင်တိုးရမယ့် ဈေးကွက်ဆိုရင်

သူများကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ပစ္စည်းကောင်းကောင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုကောင်းကောင်း၊ ဈေးနှုန်းမြင့်မြင့်စနစ်နဲ့သွားမှ ရမယ်လို့ ဆိုခဲ့ပါတယ်။

နောက်ပြီး ပွင့်လင်းလာတဲ့ ဒီခေတ်မှာ စီးပွားရေးအကြီးစားကြီးတွေ အားလုံးကို ပုဂ္ဂလိကလက်ထဲ လွှဲမပေးဘဲ အစိုးရကသာ ထိန်းချုပ်ထားတယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှုက လူတွေကြားထဲမှာ ရှိနေတယ်။

ဒီအဖြေကိုတော့ လွှဲပေးရလောက်အောင် စွမ်းတဲ့လူမရှိလို့ဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ သူ့ယုံကြည်မှုကို သူပြန်ပြီး ကာကွယ်ထားတာ တွေ့ရပါတယ်။

တကယ်တော့ စီးပွားရေးပိုင်ဆိုင်မှုတွေမှာ မြန်မာနဲ့ စင်ကာပူ မကွာခြားလှပါဘူး။ ထူးခြားတာဆိုလို့ စင်ကာပူအစိုးရ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ စီးပွားရေးတွေက နိုင်ငံအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေပြီး မြန်မာအစိုးရ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ စီးပွားရေးတွေက ပုဂ္ဂလိကပိုင်တွေ ဖြစ်သွားတာပဲရှိပါတယ်။ ။

Question & Answer

မေး ။ ။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမှာ စင်ကာပူဟာ ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းအဆင့် ဝင်နိုင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါက တစ်ကမ္ဘာလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ကိစ္စ။ ထိပ်ဆုံးမှာ ရပ်တည်ဖို့ လူတော်တွေ အလုံအလောက် မရှိဘူးဆိုရင် အမြဲတမ်း ဒုတိယနေရာကပဲ ရှိနေမှာပဲ။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်က ဂျာမန်ကားကုမ္ပဏီ Daimler Bens ဘုတ်အဖွဲ့ထဲ ဝင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ ဥက္ကဋ္ဌ၊ စီအီးအိုလည်းဖြစ်တဲ့ ဂျာဂင်ရှရန့် (Jurgen Schrempp) မာစီးဒီးကားကုမ္ပဏီဥက္ကဋ္ဌက ပြောတယ်။ ကားကုမ္ပဏီ တံဆိပ်တွေ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာ လျော့ကျသွားလိမ့်မယ်။ ကားကုမ္ပဏီ (၁၀) ခု (၁၂) ခုလောက်ပဲ အားကောင်းမောင်းသန်နဲ့ ကျန်ခဲ့လိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါ့ကြောင့် သူ ကုမ္ပဏီအတွက် ကမ္ဘာကို ထွက်ကြည့်ခဲ့တာ။ ပထမ အမေရိကန် ကားထုတ်လုပ်တဲ့ ကုမ္ပဏီ Chrysler ကို ရရှိကြိုးစားတယ်။ ယဉ်ကျေးမှုမတူတော့ မရခဲ့ဘူး။ အဲဒီနောက် ဂျပန်နဲ့ ကိုရီးယားကို သွားတယ်။ မအောင်မြင်ပြန်ဘူး။

ဒါကို ကြည့်ပေါ့။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု နယ်ပယ်တစ်ခုခုမှာ ကိုယ်က ထိပ်တန်းအဆင့် မရှိဘူးဆိုရင် လက်ရှိ ရှိနေတဲ့ ချန်ပီယံတွေကပဲ ထိပ်တန်းမှာ နေနေကြမှာပဲ။ ဥပမာ ... ထိုင်ဝမ်ကိုကြည့်။ သူတို့မှာ လူဦးရေ သန်း (၂၀) ကျော် ရှိမယ်။ သွင်းကုန်တွေ ပိတ်ပြီး ပို့ကုန်တွေ ပို့အားကောင်းအောင် ကြိုးစားကြည့်ကြတယ်။ အစပိုင်းတော့ သူတို့ အောင်မြင်တယ်။ လက်(ဝဲ) တော့တွေ၊ ဆီမီးကွန်ဒတ်တာတွေ ကွန်ပျူတာချစ်(ပ်)တွေ ပို့ကြတယ်။

အခု Wall Street Journal ဆောင်းပါးကို ဖတ်ကြည့်တော့ သူတို့ လှင့်သွားပြီ။ ကျုပ်နဲ့ ကိုရီးယားကို သူတို့ မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ကျုပ်နဲ့ ကိုရီးယားက လူဦးရေ ပိုများသလို လူတော်တွေလည်း သူတို့ထက် ပိုများတယ်။ ဒါကြောင့် ထိုင်ဝမ်သမ္မတက သူ့နိုင်ငံက ကုမ္ပဏီကြီးတွေ ဆက်ပြီး အလုပ်လုပ်နိုင်အောင် ငွေတွေ ထုတ်ချေးပေးတယ်။ ဒါက ရေတိုပဲ ရမှာပေါ့။ တကယ့်ပြဿနာက သူတို့နဲ့ အစီလိုက်နိုင်ဖို့ R and D ရှိသလား ဆိုတာပဲ။ (Research and Development - သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု)

ဟောင်ကောင်မှာလည်း လူဦးရေက (၇) သန်းပဲ ရှိတယ်။ မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ဟောင်ကောင်မှာ ဘယ်လိုလူတွေ ရှိသလဲ။ ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီကြီးတွေနဲ့ ဈေးကွက်ကစားသူတွေပဲ ရှိတယ်။ လီကရှင်း (Li Ka Shing) က ကမ္ဘာကို ရောင်းဖို့ ပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်နိုင်သလား။ မထုတ်လုပ်နိုင်ဘူး။ သူ လုပ်လို့ရတာက အိမ်အရောင်းအဝယ်၊ ဆိပ်ကမ်းစီးပွားရေး၊ လက်လီအရောင်းဆိုင်နဲ့ တယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီပဲ။

ဟောင်ကောင်မှာ အအောင်မြင်ဆုံး ကုမ္ပဏီက ဘာလဲ။ Li and Fung ကုမ္ပဏီပဲ။ တော်တော်တော်တဲ့ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်။ သူတို့ဟာ ဟောင်ကောင်ကုမ္ပဏီတိုင်းရဲ့ လောဂျစ်စတစ်ကြီးတစ်ခုရောင်းပဲ။ သူတို့လည်း ကုန်မထုတ်လုပ်ကြဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ။ သူများတွေနဲ့ မယှဉ်နိုင်လို့။

တရုတ်က ကုန်ထုတ်မှုလုပ်တယ်။ ထိုင်ဝမ်ကတောင်မှ ပြည်မကြီးထဲက ရယ်ဒီဗီတီတွေနဲ့ စပြီး ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ တို့မှာ ဒါမျိုး အခြေအနေ မရှိခဲ့ဘူး။ ငါတို့ စင်ကာပူက လယ်သမားတွေနဲ့ စခဲ့ရတာ။ အဲဒီအထဲက တချို့တော့ ကုန်သည်ပွဲစား ဖြစ်လာတာပေါ့။ အမှန်တကယ် ပရော်ပရီတီရှင်နယ်ဆန်ဆန် စီးပွားရေးသမားတွေ ဖြစ်လာဖို့ဆိုတာ အချိန်တွေ လိုတယ်။

မေး ။ ။ စင်ကာပူက ဓရိယေးတစ်(မိ)လို ကုမ္ပဏီက ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ထဲကို ဝင်တိုးလို့ မရနိုင်ဘူးလား။ ဟိုတစ်ခါက အသံကဒ် (Sound Cards) တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဦးဆောင်ခဲ့ဖူးသေးတာပဲ။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ Creative ဟာ စင်ကာပူ ဦးဆောင်ကုမ္ပဏီ လက်တစ်ဆုပ်စာထဲက တစ်ခုပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီကိုရောက်အောင် သူတို့ ဘယ်လို

ကြိုးစားခဲ့ရသလဲဆိုတဲ့ နောက်ကြောင်းကို ပြန်ကြည့်။ သူများတွေနဲ့ အစီလိုက်နိုင်ဖို့ ဆစ်လီကွန် ဝဲလေး (Silicon Valley) က လူတွေနဲ့ လုပ်နေရတာ။ စင်ကာပူမှာ အဲသလို လူတော်တွေ များများစားစား မရှိဘူး။ နောက်ဆုံး Creative က MP3 Player, Sound blasters တွေ ထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီပြင် ကုမ္ပဏီတွေက အခု သူတို့ကို မိသွားပြီ။ အစားအသောက်နဲ့ အဖျော်ယမကာ ကုမ္ပဏီ Tea Yih Jia လည်း မဆိုးဘူး။ ဒါပေမဲ့ အမေရိကဘက်ကို ဦးတည်လိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ ဟိုက ပက်ပစီကိုလာ (Pepci Co) ဆိုတဲ့ အကောင်ကြီးတွေက ဖမ်းစားလိုက်မှာပဲ။

ငါ ဘယ်လို သိတယ် ထင်လဲ။

ပက်(ပ်)စီ အစည်းအဝေးတွေ ငါ တက်ခဲ့ဖူးတယ်။ သူတို့က စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းတွေ တစ်ကမ္ဘာလုံးကနေ ရအောင်စု၊ ထုတ်လုပ်ပြီး လက်တင်အမေရိကတစ်တိုက်လုံးကို ဖြန့်ရောင်းတာ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ရပ်ရှင်ရုံတိုင်းမှာ သူတို့စားသောက်ဆိုင်တွေ ရှိတယ်။ Tea Yih Jia ကို သူတို့က ဝါးမြို့သွားမှာ။ သူတို့ကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။

ဒီတော့ ပုံတူကူးချပြီး စီးပွားရေးလုပ်မယ်ဆိုရင် အထာမကျနိုင်ဘူးလို့ ငါ မြင်တယ်။ ကမ္ဘာ့ရွာထဲမှာ ဈေးကွက်ကြီးတစ်ခုလုံး ပွင့်နေတယ်။ ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ ဒီအတိုင်းပဲ သွားနေမှာပဲ။

ဒီတော့ တို့အနာဂတ်က ဘာလဲ။

ကြိုးစားပြီး ယှဉ်ပြိုင်၊ ဒီလိုလား။

ဘယ်နယ်ပယ်မှာ ပြိုင်မှာလဲ။ ဘာတွေ ထုတ်လုပ်ကြမှာလဲ။

အသေးစားပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်မယ်။ အဲဒီ အသေးစားပစ္စည်းက ဘာလဲ။

ငါတို့ လုပ်တာနဲ့ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဗီယမ်နမ်တွေကလည်း လိုက်လုပ်ကြမှာပဲ။

မေး ။ ။ ဒါပေမဲ့ စင်ကာပူဟာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုစင်တာအနေနဲ့ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားနေကြတယ် မဟုတ်လား။ ပြီးတော့ နယ်ပယ်အသစ်ဖြစ်တဲ့ ဇီဝသိပ္ပံ (Life Science) လို ပညာရပ်တွေမှာ ...

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ ဇီဝသိပ္ပံ (Life Science) လို ပညာရပ်တွေမှာ ပိုပြီး တိုးတက်အောင် ကြိုးစားနေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ တို့ဟာ ဒီနယ်ပယ်မှာ ဦးဆောင်နိုင်တဲ့အဆင့်ထိ ရောက်နိုင်မလား။ လုံးဝ မရောက်နိုင်ဘူး။

အဲဒီကုမ္ပဏီတွေကို ငါတို့ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်တာက သူတို့ စူးစမ်း ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်တွေအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရမှု ကော်ဝ်ပီရိုက်ကီစွာကို တင်းတင်း ကြပ်ကြပ် ထားပေးမှု။ သူတို့ သုတေသနပညာရှင်၊ သိပ္ပံပညာရှင်တွေအတွက် နေချင်စဖွယ် နေရာပေးထားနိုင်မှု။ ငါတို့ လူထုကို အခြေမပြီး သူတို့ စမ်းသပ် ချင်တာတွေ စမ်းသပ်လို့ရအောင် ဖြည့်ဆည်းပေးထားနိုင်မှု -- ဒါလောက်ပဲ။ တို့ဆီမှာ ဆေးရုံတွေက အဆင့်မီတယ်။ လူတွေကလည်း လူမျိုးပေါင်းစုံ။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးထားနိုင်တာ။

ဒါတောင်မှ ငါတို့ လုပ်နေတာတွေကို သူတို့ မသိမမြင်တာ မဟုတ်ဘူး။ တရုတ်ပြည်က ဆေးရုံတွေလည်း တဖြည်းဖြည်း အဆင့်မီလာလိမ့်မယ်။ တရုတ်လူများကို ဆေးစစ်ဖို့ဆိုရင် ကုမ္ပဏီတွေက တရုတ်ပြည်ကို သွားကြမှာ ပေါ့။ ဘာကြောင့်လဲ။ ဟိုမှာက တရုတ်လူမျိုးတွေ ပိုများတာကိုး။ ဒါပေမဲ့ ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်တွေအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရမှု မပေးနိုင်သေး ဘူး။ ပြီးတော့ တို့ဆီမှာလို အိန္ဒိယနဲ့တွေ့၊ မလေးတွေ့၊ လူဖြူ (ကော့ကေး ရှန်း) တွေနဲ့ အခြားလူမျိုးကွဲတွေ မရှိသေးဘူး။ ဒါကြောင့် လာမယ့် အနစ် (၂၀) နဲ့ (၃၀) အထိတော့ ငါတို့က ပူစရာ မလိုသေးဘူး။ ဒီထက်လည်း ကြာကောင်းကြာနိုင်တယ်။

အိန္ဒိယက ဆေးရုံတွေ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီဖို့၊ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်တွေ စိတ်ချယုံကြည်ရမှု အိန္ဒိယမှာ ရှိဖို့ဆိုတာကလည်း ငါတော့ မမြင်မိသေးဘူး။ ဒါကြောင့် တို့က ပူစရာ မလိုသေးဘူးလို့ ပြောတာ။ ဖရီးမားကတ်ထဲမှာ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ဂလိုဘယ်ဖြစ်လာတဲ့ကိစ္စဟာ နိုင်ငံတိုင်း ရင်ဆိုင်ရမယ့် စိန်ခေါ်မှုပဲ။ ဒီတော့ တိုင်ဝမ်တို့၊ ဟောင်ကောင်တို့ ဒါမျိုးတွေ မလုပ်နိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ရှန်စန်း (Shenzhen) ကတော့ စွမ်းနိုင်တယ်။ အဲဒါ လူဦးရေ (၇) မီလီယံကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ (၇) မီလီယံသာရှိတဲ့လူတွေက သန်း (၁၃၀၀) မီလီယံထဲက ရွေးထုတ်ထားတဲ့ လူတွေမို့။

၃.၂ မီလီယံ လူဦးရေထဲက တို့ ဘယ်သူတွေ ရွေးထုတ်ကြမလဲ။

(အင်တာဗျူးစဉ်က စကော့ပူရဲ့ လူဦးရေကို ပြောတာပါ)
ကျွမ်းကျင်တဲ့ နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားတွေမရှိဘဲ တို့ဘာမှ လုပ်လို့ မရဘူး။ ရေရှည်မှာ အဲသလို လူတော်တွေ ဆက်ပြီး မွေးယူရမယ်။ ပညာကို ငါတို့က တန်ဖိုးထားနေသရွေ့ ငါတို့ လောနေစရာလည်း မလိုသေးဘူးလို့ ထင်တယ်။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တာက နိုင်ငံကသေးသေး။ လူဦးရေ က နည်းနည်း။ အရင်းအမြစ်ကလည်း အတိုင်းအတာတစ်ခုလောက် သာရှိ။ ဒီတော့ ကမ္ဘာ့ချန်ပီယံဖြစ်ဖို့ အကြီးစား ထုတ်လုပ်မှုကိစ္စ အကြောင်းတွေကို စဉ်းစားတောင် မနေနဲ့လို့ ဆိုလိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ အောင်မြင်လာပြီဆိုတာနဲ့ မင်းကို ဝါးမြို့ပစ်လိုက် မှာပဲ။ ကမ္ဘာ့အဆင့် ကုမ္ပဏီကြီးတွေကို ကြည့်။ တစ်ခုကိုတစ်ခု ဝါးမြို့ဖို့ ချောင်းနေကြတာ။

မေး ။ ။ ဒါပေမဲ့ ဖင်လန်က နိုကီယာ ထုတ်နိုင်တယ်။ ဆွီဒင်မှာ လည်း အိုင်ကီးယား (Ikea က ပရိုဘောဂ ကုမ္ပဏီပါ) လို ကုမ္ပဏီ ရှိတယ်။ ဒါတွေကို ကြည့်ရင် နိုင်ငံအကြီးအသေးနဲ့ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုက သိပ် မသက်ဆိုင်သလိုပဲ။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်ပြီ။ ဆွီဒင်၊ အိုင်ကီးယား။ တို့ သူတို့နဲ့ သွားယှဉ်မလား။ တို့မှာ အိုင်ဒီယာ ကောင်းကောင်းနဲ့ ဒီမိုင်နာ လူတော်တွေ ရှိသလား။ ဆွီဒင်ကလူတွေက ဒီမိုင်းပညာမှာ သိပ် တော်တယ်မို့လား။

နိုကီယားရဲ့သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်။ နိုကီယာကို ထိမ်းထားတဲ့လူတွေက ဆိုဗီယက်နဲ့ မကင်းတဲ့လူတွေ။ ဖင်လန်က လူဦးရေ (၅) သန်း (၆) သန်း လောက် ရှိမယ်။ ရေရှည်မှာ ကိုရီးယားနဲ့ ဂျပန်ကို သူတို့ ယှဉ်နိုင်မယ်လို့ ထင်သလား။ တီထွင်ကြံဆနိုင်တဲ့ ခေါင်းကောင်းကောင်းတွေ သူတို့ ဘယ် လောက် ရှနိုင်မှာလဲ။

သူတို့ကို ဂျပန်၊ အမေရိကန်တွေနဲ့ ယှဉ်ကြည့်ဦး။ ဂျပန်တွေက ပစ္စည်း အစုံထုတ်တယ်။ အမြဲတမ်းလည်း ကောင်းအောင် ကြိုးစားနေကြတယ်။

လျှပ်စစ်မှတ်ဆိတ်ရိပ်စက် ငါ သုံးတယ်။ ခြောက်လပြည့်တိုင်း မော်ဒယ် အသစ်တစ်ခု ထပ်ထွက်တယ်။ အရည်အသွေးက အရင်မော်ဒယ်နဲ့ သိပ် မကွာဘူး။ ဒါနဲ့ ငါ ပြောတယ် 'သိပ် မထူးပါဘူး။ မဝယ်နဲ့' လို့။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က ပိုပိုကောင်းအောင် လုပ်လာကြတာ။ မဝယ်လို့ မရအောင် လုပ်လာ ကြတာ။ ဂျပန်တွေက ကားကနေ ခေါက်ဆွဲစားတဲ့အထိ လုပ်နေကြတာ။

အမေရိကန်တွေရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုက တစ်မျိုး။ စနစ်တကျ ကောက် ကြောင်းဆွဲမယ်။ ပြီးတော့ မင်းကို အနိုင်ယူမယ်။ ဒါမျိုး။ ဒါကြောင့် အမေ ရိကန်တွေ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကနေ ထွက်လာမှာလို့ ငါ ယုံကြည် တယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမှာ အမေရိကန်တွေ ဂျပန်နဲ့ ဂျပန်တွေအောက် ရောက်သွားတယ်။ ဘာမှ မကြာလိုက်ဘူး။ အင်တာနက်နဲ့ ဖောက်ထွက်လာ ခဲ့ကြရော။ မိုက်ကရိုဆော့(မ်)၊ ဘီး(လ်)ဂိတ်၊ ဒဲ(လ်) စတာတွေ။ သူတို့က ရုတ်တရက်ကြီး စီးပွားရေးထောင်တက်သွားတယ်။ ဥရောပနိုင်ငံတွေနဲ့ ဂျပန်တွေ မိအောင်လိုက်ကြပေဦး။

အချိန်နဲ့အညီ တီထွင်တဲ့နေရာမှာ ဂျပန်တွေက နဲ့ပါတ်တစ်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ အမေရိကန်တွေက အသစ်အဆန်းတစ်ခုခုကို အမြဲတမ်း အရင်တွေ နေ့တတ် တယ်။

ဒီအရည်အချင်းတွေ ရှိဖို့ ဘာတွေ လိုအပ်သလဲ။

လူ့သမိုင်းကလည်း အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုပဲ။ အမေရိကန်တွေက ဘာမှ မရှိတဲ့မြေပေါ် ရောက်အောင်သွားပြီး တစ်ခုခုဖြစ်အောင် လုပ်လာခဲ့ကြတာ။ အိန္ဒိယန်းလူနီတွေကို သတ်၊ မြေတွေသိမ်း၊ ကျွဲတွေသိမ်း၊ အဲ့ဒါ သူတို့ ဘယ်သူတွေဆိုတာ ပြတာပဲ။ မင်းက ဒီနေရာမှာ မြို့တည်၊ မင်းက မြို့သူကြီး လုပ်၊ ငါက တရားသူကြီး လုပ်မယ်၊ မင်းက ရဲအရာရှိလုပ်၊ ငါက ကုန်သည် လုပ်မယ်၊ စကြာဖို့။ အဲ့ဒါ ယဉ်ကျေးမှုက ဒီနေ့အထိ ရှင်သန်နေ တုန်း။ "There is the belief that you can make it happen." ယုံကြည်မှုသာရှိရင် ဖြစ်အောင်လည်း လုပ်လို့ ရတယ်'

မေး ။ ။ ဖော်ကျွန်းမဂ္ဂဇင်းရဲ့ ထိပ်တန်းကုမ္ပဏီ (၅၀၀) စာရင်းမှာ ဥရောပနိုင်ငံ သေးသေးလေးတွေက ကုမ္ပဏီတွေ တော်တော်များ

များ ပါနေတာ တွေ့ရတယ်။ ဖင်လန်က နှစ်၊ ဆွီဒင်က ခြောက်၊ ဆွစ်ဇာလန်က ဆယ့်လေး ကုမ္ပဏီတောင် ပါနေတယ်။ စင်ကာပူက လုံးဝမပါဘူး။

ဖြေ ။ ။ အရင်ဆုံး သူတို့ရဲ့အားသာချက်ကို ပြောပြမယ်။ သူတို့မှာ ဥရောပတစ်တိုက်လုံး ဈေးကွက်ရှိတယ်။ ဒီတော့ သူတို့က နယ်ပယ်ကျယ် တယ်။ အခြေ ပိုခိုင်တယ်။ ဥရောပနိုင်ငံသားတွေ အားလုံးဟာ နိုင်ငံကူး လက်မှတ် မပါဘဲ ဥရောပနိုင်ငံတိုင်းကို သွားလို့ရတယ်။ မင်းက ဆွီဒင်လို့ ပြောတယ်။ တကယ် စီးပွားရေးလုပ်နေသူတွေက ဆွီဒင်လူမျိုးတွေချည်း မဟုတ်ဘူး။ အနောက်ဥရောပသားတိုင်း စီးပွားရေး ဝင်လုပ်လို့ ရတယ်။ သူတို့ နောက်နိုင်ငံသားတွေ အားလုံးက အပြန်အလှန် ပြောင်းလဲခွင့် ရှိကြ တယ်။ ဒိန်းတွေ၊ ဆွီဒီတွေ၊ နော်ဝေးဂျီးယန်းတွေက လူမျိုးစု တစ်စုတည်း ရယ်။ အိုင်ယာလန်ဆိုရင်လည်း အဲ့ဒီနိုင်ငံတွေက အခြေချနေထိုင်သူတွေနဲ့ စင်ကာပူထက်တောင် လူမျိုးစုံသေးတယ်။ ပြီးတော့ ဂျူးလူမျိုး အိုင်းရစ်တွေက အများကြီး။ သူတို့က အရည်အချင်းကို အဲသလို လူတွေဆီက ရွေးယူတာ။ အဲ့ဒါ အဓိက အားသာချက်ပဲ။ ငါတို့ စင်ကာပူက အင်ဒိုနီးရှားက ပိတ်လိုက်၊ မလေးရှား၊ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်က ပိတ်ဆိုလိုက်နဲ့ ဘယ်မှာလဲ ဈေးကွက်။

စင်ကာပူမှာ ဒီလိုပြဿနာတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရတော့ ဒီကိစ္စတွေ အကြောင်း ပြောရင် အစကို ပြန်သွားပြီး ပြောဖို့လိုတယ်။ စီးပွားရေးပညာရှင်တွေ၊ လေ့လာသုံးသပ်သူတွေ ရောက်လာပြီး တစ်ခြားကို ပြန်သွားကြတယ်။ သူတို့ က ပြောတယ်။ ငါတို့က စီးပွားရေးသမားကြီးတွေ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ဘူးတဲ့။ စီးပွားရေးနဲ့ အဓိလိုက်ဖို့ လုံလောက်တဲ့ စီးပွားရေးသမားတွေ ဘယ်လိုလုပ် မွေးထုတ်ပေးနိုင်မှာလဲ။ ဟောင်ကောင်တို့၊ ထိုင်ဝမ်တို့လည်း မတတ်နိုင်ဘူး။ အခြေခံ အရင်းအမြစ်တွေ မရှိဘဲ R and D စီးပွားရေးတွေမှာ သူများနဲ့ ယှဉ်ပြီး ဘယ်အလုပ်လုပ်နိုင်မှာလဲ။

တို့သာ ဂျူးတွေဆိုရင်တော့ စွမ်းကောင်းစွမ်းနိုင်လိမ့်မယ်။ ဂျူးတွေက ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဦးနှောက်စွမ်းရည် အကောင်းဆုံး လူမျိုးတွေ။ "The Eco-nomic" ဖတ်တုန်းက တွေ့လိုက်ရတယ်။ ရှုရှားကဂျူးတွေ အစွဲရေးကို ပြန်သွားကြတော့ လူတွေက သူတို့ကို လိုက်ရှာကြည့်ကြတယ်တဲ့။ လူတစ်

ယောက် လက်ဆွဲအိတ်ကြီးကြီးကို သယ်ယူလာတယ်ဆိုရင် သူ့မှာ ဘွဲ့(စိ) ဂစ်တာကြီး ရှိတယ်တဲ့။ သေးတဲ့အိပ်နဲ့ လူဆိုရင် သူ့မှာ တယောပါတယ်။ ဒီထက် အိပ်ကသေးမယ်ဆိုရင် ထရမ်းပက် ပါလာသူတဲ့။ လူတစ်ယောက်က အိပ်ကို ပါမလာဘူးဆိုရင်တော့ သူက စနုနုဆရာလား။ သိပ္ပံပညာရှင် လားပဲတဲ့။ သူတို့ဆီမှာ မှတ်တမ်းနုတ်တွေပဲ ပါတယ်။ တကယ် အရည် အချင်းရှိတဲ့လူတွေ။ ရုရှားက ရူးလို့ သူတို့ကို မောင်းထုတ်တာ။ အဲဒီ ဂျူး တွေက ရုရှားကို ကောင်းကောင်း အလုပ်အကျွေး ပြုထားနိုင်တယ်။

ကံကောင်းလို့ ငါတို့စနုနုက မှန်သွားတယ်။ တံခါးဖွင့်ရအောင်၊ အဲဒီ အထဲက အကောင်းဆုံးတွေကို ရွေးယူရအောင်လို့ ပြောခဲ့ကြတယ်။ အခု တရုတ်ပြည်ဆိုရင် စက်မှုစီးပွားရေးမှာ ဂျပန်တွေ၊ ကိုရီးယားတွေလို လုပ်ယူ လို့ ရတယ်။ တရုတ်တွေက မရူးဘူး။ သူတို့မှာ ဦးနှောက်အရည်အသွေး ရှိတယ်ဆိုတာ သိကြတယ်။ သူတို့ဆီက အတော်ဆုံးလူတွေကို ထိပ်တန်း ကျောင်းတွေ၊ တက္ကသိုလ်တွေ၊ သုတေသနဌာနတွေမှာ ကောင်းကောင်း လေ့ကျင့်ပေးနေကြတာ။

သူတို့ ဘာလုပ်ကြမလဲ။ သူတို့ဘာသာသူတို့ ချန်ပီယံဆိုတဲ့ကားတွေ ထုတ်ကြမလား။ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီကြီး (MNC : Multi National Company) တွေကို ဝင်လာဖို့ ဖိတ်ခေါ်တာ။

ကောင်းပြီ။ ခင်ဗျားတို့ကား မော်ဒယ်အဟောင်းတွေကို ယူခဲ့။ ဒီက အင်ဂျင်နီယာတွေ၊ ဒီဇိုင်းနာတွေ၊ အလုပ်သမားတွေကိုသာ ငါးပြီး အလုပ်လုပ် လို့ ပြောတယ်။ တရုတ်တွေက သူတို့ဘာသာ သူတို့ဆိုရင် Hyundai တို့ Toyota တို့ကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။ နိုင်ငံပေါင်းစုံက စက်ရုံတွေမှာ အလုပ်လုပ်နေ တဲ့ ထိပ်တန်းဦးနှောက်တွေနဲ့ဆိုရင် မကြာခင် သူတို့ Lexus တို့၊ မာစီဒီးတို့ ထုတ်လုပ်လာလိမ့်မယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ Jumbo လေယာဉ်ကြီးတွေတောင် ထုတ်လုပ်လာကြဦးမှာ။

မေး ။ ။ ဒီလိုဆိုရင် စင်ကာပူက ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုအတွက် အမြဲတမ်း နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီကြီးတွေကို မှီခိုနေရမှာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ အတိအကျပဲ။

မေး ။ ။ ဒါဆိုရင် ကျွန်တော်တို့က MNC (Multi National Company) အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီကြီးတွေရဲ့ လက်အောက်ခံ စီးပွားရေးအနေနဲ့ပဲ ရှိနေတော့မှာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ငါက မင်းတို့အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို ကြည့်မိဖို့ လက်ညှိုး ထိုးပြတာ။ ကောက်ချက်ကတော့ မင်းတို့ဘာသာမင်းတို့ ဆွဲယူကြပေါ့။ တို့က ဥရောပထဲမှာလား၊ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ ရပ်ဝန်းထဲမှာလား။ ပစိဖိတ်ထဲ မှာဆိုရင်တော့ အသေကောင်ပဲ။ တို့က ဖီဂျီဆိုပါဖို့။ ဖီဂျီကို ခု ဘယ်သူ လေယာဉ်နဲ့ သွားသေးသလဲ။ ဟိုတုန်းကတော့ ဩစတေးလျသွားဖို့ ဖီဂျီကနေ တစ်ဆင့် သွားကြရတယ်။ အခု ဖီဂျီကိုသွားတယ်ဆိုတာကတော့ ဈေးပေါ ပေါနဲ့ ရက်ရှည်ရှည် ဟောလီးဒေးထွက်ဖို့လောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ ဒီတော့ အခု ဖီဂျီဆိုတာက အမေရိကန်တွေ ဟောလီးဒေးသွားတဲ့ နေရာအဆင့်မှာပဲ ကျန်တယ်။ သဲသောင် ဖွေးဖွေးတွေ၊ ဆက်ဆံရလွယ်ကူတဲ့လူတွေ၊ အုန်းပင် အုန်းသီးတွေ၊ တိုးရစ်တွေကို ကောင်းကောင်း ဆားဖစ်ပေးတဲ့ အမေရိကန်ပိုင် တဲ့ ဟိုတယ်တွေ ... ဒါတွေပဲ ရှိတယ်။

တို့က စင်ကာပူ၊ လူနစ်သန်းလောက် ဈေးကွက်ရှိတယ်။ ပထမမျိုးဆက်ရဲ့ သက်တမ်းအတွင်းမှာပဲ လေ့ကားထောင် တက်ခဲ့ကြတယ်။

တို့ ဘယ်လို ကြိုးစားခဲ့ကြရသလဲ။ ပြင်ပကမ္ဘာကို သေသေချာချာ အကဲခတ်ပြီး ကြည့်။ ဒါ တို့ သွားရမယ့်လမ်း။ စွမ်းအားအမြင်ဆုံးကို ရအောင် ညှစ်ထုတ်ယူပြီး ရောက်အောင် သွားကြရမယ်လို့ ကြိုးဝါးခဲ့ကြတယ်။

ဒီအဆင့်ထက်မြင့်အောင် ဘာဆက်လုပ်ကြရမလဲ။

တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယတို့ အကြီးအကျယ် မလုပ်လောက်တဲ့ စီးပွားရေး နယ်ပယ်တွေမှာ အာရုံစူးစိုက်ပြီး အလုပ်လုပ်ကြမယ်။ အဲသလို ဘောင်ကျဉ်း ကျဉ်းလေးထဲမှာ အောင်မြင်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအရည်အချင်းတွေမှာ တရုတ်တို့၊ အိန္ဒိယတို့က တို့ကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ဥပမာ... ယုံကြည်စိတ်ချရမှု၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာ အသိပညာတွေ လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းပေးနိုင်မှု၊ သန့်ရှင်းမှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု တွေပဲ။ ဒီအရည်အချင်းတွေကို မိမို့ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယအဖို့ အချိန် တော်တော် လိုနေလိမ့်ဦးမယ်။

တကယ်လို့ ဂျီဟိုးမှာသာ Shenzhen (ရှန်စန်း) ရှိရင် 'ကောင်းပြီ၊

ထိုင်ပြီး ဆွေးနွေးကြရအောင်။ တို့ သူတို့နဲ့ ဝင်ပေါင်းကြမလား၊ 'လို့ ပြောမိမှာပဲ။ ငါ ရယ်စရာ ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ Shenzhen ကိုသွားလို့ အားလုံး အကောင်းချည်းလို့တော့ ပြောမရဘူး။ ကောင်းတာတွေ တော်တော်များများ ရှိမယ်။ Shenzhen က မင်ဒရင်းစကား ပြောတာ၊ ကင်တိုနီး မပြောဘူး။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ တိန်ရှောင်ပိန်လည်း တံခါးဖွင့် ပေးလိုက်ရော အထူးစီးပွားရေးဇုန်အနေနဲ့ ချက်ချင်းတိုးတက်လာခဲ့တယ်။ ရွာသေးသေးလေး တစ်ရွာကနေ လူဦးရေ (၇) သန်းရှိတဲ့ စီးပွားရေးမြို့တော်ကြီးဖြစ်ဖို့ နှစ်နှစ်ဆယ် ကျော်လေးပဲ ကြာလိုက်တယ်။ မောင်ကောင်က လူတွေ အဲဒီကို သွားပြီး ဆံပင်ညှပ်ကြ၊ လက်သည်းညှပ်ကြ၊ ရိုးရာဝတ်စုံတွေ ချုပ်ကြလုပ်ကြတယ်။ မောင်ကောင်က စက်ချုပ်သမားတွေက သူတို့ကို မယှဉ်နိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ စင်ကာပူမှာ ပြည်တွင်းဖြစ် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု အားနည်းတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ လူထုမြင်နေတာက စင်ကာပူအစိုးရက အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီကြီးတွေကို အားပေးသလို ပြည်တွင်းစက်မှုလုပ်ငန်းရှင်တွေကို အားမပေးလို့လို့ ဖြစ်နေတယ်။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ လုံးဝ မမှန်ဘူး။ အမေရိကန်တွေရဲ့ အသေးစားနဲ့ အလတ်စား စီးပွားရေးသမားတွေက အစိုးရရဲ့ ထောက်ပံ့မှုကို တောင်းခံမနေကြဘူး။ Silicom Valley မှာဆိုရင်လည်း သူတို့ ကားသိုလောင်ရုံတွေ၊ တင်ကားတွေ တည်ဆောက်ပြီး သူတို့စီးပွားရေး သူတို့ ရှာကြတာပဲ။ အစိုးရရဲ့ အထောက်အပံ့ကို လိုချင်တာနဲ့ တပြိုင်နက် သူတို့ကို စိမ့်ကွပ်ကဲမှု သင်တန်းတွေ ပေးရတော့မယ်။ ချေးငွေတွေ ထုတ်ချေးရတော့မယ်။ သူတို့က ဒီကိစ္စတွေမှာ မတော်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ဘာသာ သူတို့ပဲ လုပ်ကြတယ်။

ငါ အခုပြောတာကိုလည်း မမေ့နဲ့။ ထိပ်တန်းကို ရောက်နေတဲ့လူတွေဟာ စီးပွားရေးမှာသာ လာဘ်မြင်တာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ စိတ်ဓာတ်စွန့်အားတွေက သိပ်ကောင်းတယ်။ ဘီးလိဂ်တိ၊ မိုက်ကယ် ဒဲလ်နဲ့ ဂျွန် ချိန်းဘား (Bill Gates, Michael Dell, John Chambers) တို့ကိုကြည့်။ ငါ သူတို့နဲ့ တွေ့ဖူးတယ်။ တော်တော် စွမ်းနိုင်တဲ့လူတွေ။

အဲသလို စွမ်းနိုင်တဲ့လူတွေ တို့မှာ ဘယ်ရှိလို့လဲ။ ဘယ်မှာ သွားရှာမလဲ။

အသေးစားနဲ့ အလတ်စား စီးပွားရေးလောကထဲမှာ ရှာမှာလား။ မရဘူး။ အဲဒီလောကထဲမှာ ဒုတိယတန်းစားနဲ့ တတိယတန်းစားတွေပဲ ရှိတယ်။ ပထမတန်းစားတွေက ငါတို့ဆီမှာ လာပြီးအလုပ် မလုပ်ဘူး။ ဒါက ငါတို့ကံကြမ္မာပဲ။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား။

မလေးရှားရော ဘယ်လို လုပ်ခဲ့သလဲ။ သွင်းကုန်တွေအားလုံး ပိတ်။ မင်းတို့လာပြီး Petronas (ရေနံနဲ့ဓာတ်ငွေ့ကုမ္ပဏီ) မှာ လာလုပ်၊ ပြီးရင် Proton (ကားကုမ္ပဏီ) ကို လာလုပ်လို့ ပြောကြတယ်။ သူတို့ ပရိတွန်ကားတွေ စလုပ်တော့ ဂျာဂင် ရှရန့်ပဲ (jorgen Schrempp) မာစီးဒီးကားကုမ္ပဏီဥက္ကဋ္ဌက ငါ့ကို ပြောဖူးတယ် 'ပျက်စီးပြီ' တဲ့။ အမှန်ပေါ့။ လုံးဝပျက်စီးသွားတာပဲ။ စီးပွားရေးအကူလုပ်ဖို့ တံခါးလည်း ဖွင့်ပေးထားသေး။ ကိုယ့်ဟာကိုလည်း အသေးစားထုတ်ကုန်တွေ ခွဲပြီး ထုတ်ချင်သေး။ ဒါမျိုးလုပ်လို့ ရမလား။

ထိုင်းကိုလည်းကြည့်။ ထိုင်းနိုင်ငံဟာ အရှေ့တောင်အာရှရဲ့ Detroit ဖြစ်နေတယ်။ စပယ်ယာပတ်ပစ္စည်းလေးတွေ သူတို့ဆီမှာလုပ်၊ ကားတွေကို သူတို့ဆီမှာဆင်။ ဒါမျိုးလောက်နဲ့ သွားယှဉ်လို့ ဘယ်ရမှာလဲ။

သူတို့ ပရိတွန်ကို အကာအကွယ်ပေးဖို့ဆိုပြီး မလေးရှားတွေက သွင်းကုန်တွေအားလုံး ပိတ်ဆို့၊ လွတ်လပ်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး စာချုပ်ကို ဆိုင်းငံ့ထား ... တဲ့။ အဲဒါ သူတို့ လူမျိုးရေးသိက္ခာကိစ္စ။ သူတို့ ပရိတွန်ကို ကာကွယ်နိုင်ရဲ့လား။

Volkswagen က ဝယ်ယူဖို့ ပြောတယ်။ သူတို့က ငြင်းတယ်။ မလေးလူမျိုးပဲ ဦးစီးရမယ်တဲ့။ အဲဒီ စီးပွားရေးက အခုထိ အရှုံး မရပဲသေးဘူး။ ငါဆိုရင် ဒီကုမ္ပဏီကို ဖြုတ်လိုက်တော့။ ဒီကုမ္ပဏီက အောက်ခြေကနေ ဘယ်တော့မှ တက်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ အရှုံးနဲ့ လုံးခြာလိုက်နေမယ့် စက်ရုံပဲ' လို့ ပြောမိမှာပဲ။

(SME - အသေးစားနှင့် အလတ်စား စီးပွားရေး၊ MNC - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီကြီးများ။ (Multi National companies.)

မေး ။ ။ SME တွေဖက်က ထွက်လာတဲ့ ဝေဖန်သံက အခွင့်

အရေး အညီအမျှပေးမှုနဲ့ ပတ်သက်ပါတယ်။ အစိုးရရဲ့သဘောက MNC တွေကို ရေရှည်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ပိုအခွင့်အရေးပေးနေတယ်။ သူတို့ကိုလည်း အဲသလို အခွင့်အရေးပေးရင် သူတို့လည်း ဝင်ပြိုင်နိုင်တယ်။ အနည်းဆုံး ပိုတော့ အားကောင်းလာနိုင်တယ် ဆိုတာမျိုးပါ။ သူတို့အနေနဲ့ ကိုကားကိုလာတို့၊ ဆမ်ဆောင်းတို့ကို တော့ မယှဉ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီလောက်မကြီးတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေ အနေနဲ့ အာရုံစိုက်တာတော့ ဝင်ပြီး ဈေးကစားနိုင်တယ်ဆိုတာမျိုး တွေ ပြောဆိုနေကြပါတယ်။

ဖြေ ။ ။ SME တွေဟာ အများအားဖြင့် MNC တွေကို ဖြည့်ဆည်းပေးရတဲ့ နေရာက ရှိတာပါ။ ဒီတော့ MNC တွေ နိုင်ငံခြားကို ထွက်သွားပြီးဆိုရင် သူတို့လည်း လိုက်သွားကြတယ်။ SME တွေက MNC တွေ မထုတ်လုပ်ချင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေကိုပဲ ထုတ်လုပ်ကြရတယ်။ အဲဒီ MNC တွေက ငါတို့ SME တွေရဲ့ ကုန်ထုတ်မှုအားကို အလေးထား စဉ်းစားတယ်။

မယုံရင် ကြည့်။ အစပိုင်း တို့က ကုန်ထုတ်လုပ်မှု လုံးဝမရှိဘူး။ ဘယ်ကုန်သည်ပွဲစားကမှ ထုတ်လုပ်ရေးကို စိတ်မဝင်စားဘူး။ ဒါကြောင့် DBS ဘဏ် (Development Bank of Singapore) ကို ထောင်ခဲ့ရတာ။ ဒီဘဏ်က ကုန်သည်တွေကို ငွေထုတ်မချေးချင်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ။ ကုန်သည်တွေက ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအကြောင်း မသိလို့။

ဒီစနစ် အလုပ်ဖြစ်ခဲ့သလား။ ဟုတ်ပြီ။ တို့မှာ NatSteel ရှိလာတယ်။ ကဲ ဒါနဲ့ ဘယ်လို စခန်းဆက်သွားမလဲ။ ကုန်ကြမ်းတွေဝယ်ပြီး ပစ္စည်းအချောလုပ်။ ဟုတ်ပြီ။ ပစ္စည်းတွေက ဘာအတွက် ရည်စူးပြီးထုတ်မှာလဲ။ ဆောက်လုပ်ရေးအတွက်။ ပြီးတော့ ဘာရှိသေးသလဲ။

တို့ထုတ်လုပ်မှုက ကိုရီးယားနဲ့ ဂျပန်က သံနဲ့ စတီး(လ်) ထုတ်လုပ်နေမှုကို ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ကြပါ့မလား။ တရုတ်ဆိုရင်အခု သံထည်၊ စတီး(လ်) ထည်နဲ့ပတ်သက်လို့ အများဆုံးထုတ်လုပ်နေတဲ့နိုင်ငံပဲ။ ဂျပန်မှာဆိုရင်လည်း အဆင့်မြင့်နည်းပညာနဲ့ စတီး(လ်) စက်ရုံကြီးတွေ အများကြီးရှိတယ်။ လေထုညစ်ညမ်းမှုကလည်း အတော်ဆိုးမယုံ ပြဿနာပဲ။

ပါ(သ်) (Perth) မှာရှိတဲ့ သံတူးဖော်ရေးမိုင်းတွင်းတွေဆီ ငါရောက်ဖူး

တယ်။ အဲဒီမှာ ဩစတေးလျလူမျိုး သံမိုင်းတွင်းပိုင်ရှင်က Ubin (သို့) Tekong မှာ စတေရှင်တစ်ခု ဆောက်ချင်တယ်။ ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ဖို့ စရိတ်သက်သာအောင်လို့။ တစ်ချက်ပဲ ငါကြည့်လိုက်ရတယ်။ မဖြစ်ဘူး။ ဒီအတိုင်းသာဆိုရင်တော့ ငါတို့ ချွန်ဂီလေဆိပ်တစ်ခုလုံး မီးခိုးတွေဖုံးနေတာနဲ့ ဘာမှမြင်ရမှာ မဟုတ်တော့ဘူးလို့ စဉ်းစားမိတယ်။

တို့အားလုံးကို လေ့လာကြည့်ပြီးသား။ မော်တော်ကား ထုတ်ကြမလား။ မော်တော်ကားထုတ်ဖို့ ပြင်ဆင်ကြည့်ကြတယ်။ ရေခဲသေတ္တာ၊ အဲယားကွန်းတွေ ထုတ်ဖို့စိတ်ကူးကြတယ်။ ဒါဆို ငါတို့က ဂျပန်တွေလောက် ကောင်းအောင် လုပ်နိုင်ကြပါ့မလား။ ဒီ မိုဟိုက်ကွန်ထရိုးလေးကိုပဲ ကြည့်။ သူတို့ထွင်ထားတဲ့ စပီ(ဒ်) က သိပ်မြန်တယ်။ နှိပ်လိုက်၊ ချက်ချင်း ပန်ကလည်ပတ်မှုနှုန်းက တက်လိုက်ကျလိုက်ဖြစ်သွားတာ။ မင်းဒီလို လုပ်နိုင်လောက်ပါ့မလား။

မလုပ်နိုင်ဘူး။ မယုံရင် ငါတို့ Creative အခု ဒုက္ခရောက်နေတာကို ကြည့်။

ယိုဟစ်ဆင် (Yeo Hiap Sen) (အဖျော်ယမကာလုပ်ငန်း) တရုတ်ပြည်ကို သွားတယ်။ သူတော်တော်လေး အကြပ်ရိုက်ခဲ့တယ်။ သူတို့က ပြောတယ်။ ‘အော် မင်းတို့က ပန်းပေါင်းစုံ လက်ဘက်ရည်ကို ဒီလို ထုတ်လုပ်သလား။ တို့က ဒီထက်ကောင်းအောင် လုပ်ပြမယ်လို့ ပြောတယ်။ ပြီးတော့ ယိုး (Yeo) က ပန်းပေါင်းစုံ လဘက်ရည်ထုတ်ပြီး တရုတ်ပြည်ကို ပိုတော့ ကုန်ကျစရိတ်က အများကြီး ပိုတက်သွားရော။ ကဲ ပြိုင်နိုင်သေးလား။ ဘယ်မှာလဲ ငါတို့ရဲ့ R & D။ မရဘူး။ လက်တွေ့ကျကျ မြင်ကြည့်ရအောင်ပါ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီပြောတာနဲ့ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ပျက်ကုန်ပြီ။

ဖြေ ။ ။ ငါတော့ စိတ်မပျက်ဘူး။ ငါက လက်တွေ့ကျတယ်။ ငါပြောတာက ဒါတွေကတော့ ငါတို့အရည်အချင်း။ ဒါတွေက ငါတို့ရင်ဆိုင်ရမယ့် စိန်ခေါ်မှုတွေ။ တို့မှာရှိတဲ့စွမ်းရည်၊ စွမ်းအားတွေ အကုန်ထုတ်ပြီး အကောင်းဆုံးကြီးစား။ တို့ဘဝတွေ ပုံပျက်ပန်းပျက် ဖြစ်မသွားနိုင်ဘူး။ လက်တွေ့ကျကျ မြင်ကြည့်ပါ။

မေး ။ ။ အိုကေ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမှာ ကမ္ဘာ့ရွေ့တန်းကို ရောက်ဖို့ လိုအပ်ချက်တွေ ကျွန်တော်တို့မှာ မရှိဘူး။ ဒါဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အားသာချက်က ဘာလဲ။ အားလုံးကို ခြုံကြည့်ရင် အခြေခံအဆောက်အအုံ နိုင်မာတယ်။ တရားဥပဒေ စိုးမိုးတယ်။ အစိုးရမှာ တိကျတဲ့မူဝါဒတွေရှိတယ်။ ဒါတွေနဲ့တင် စင်္ကာပူရွေ့စရီးအတွက် လုံလောက်ပြီလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါတွေမှ မရှိဘူးဆိုပါတော့၊ တို့ဘာဖြစ်သွားမလဲ။

မေး ။ ။ မှန်ပါတယ်။ ဒီအရည်အသွေး သုံးခုနဲ့တင် လုံလောက်ပြီလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီသုံးခုက ငါတို့နဲ့ ငါတို့အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကို ခွဲခြားပေးတာပဲ။ အရင်ဆုံး စင်္ကာပူအတွက် ငါစဉ်းစားခဲ့တာက တို့စင်္ကာပူဟာ သဘာဝအရင်းအမြစ် ပိုရှိ၊ လူသားအရင်းအမြစ် ပိုရှိ၊ နိုင်ငံပိုကျယ်ဝန်းတဲ့ အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ ဘယ်လို အားပြိုင်ရမလဲဆိုတာပဲ။ တို့က သဘောဆီပီကမ်းမြို့ဆိုတော့ တို့စီးပွားရေးအတွက် သူတို့ကို မိမိနေရတယ်။ ဒီပြဿနာက အထပ်ထပ်စဉ်းစား၊ နောက်ပြီး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေနဲ့ ဆွေးနွေးပြီး သူတို့နဲ့ မတူအောင် လုပ်မှရတော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ မတူအောင်လုပ်နိုင်မှကို ရမယ်။ နို့မို့တော့ ကိစ္စချောသွားမယ်။

ကဲ ဒါဆို ဘယ်လိုမတူအောင် ငါတို့လုပ်ခဲ့ကြသလဲ။

သူတို့က သိပ်ပြီး မသန့်ရှင်းဘူး။ ဒါနဲ့ တို့က သန့်ရှင်းအောင်လုပ်တယ်။ သူတို့ ဥပဒေက မတည်ငြိမ်ဘူး။ တို့က တသမတ်တည်း သွားတယ်။ တစ်ခုခုကို ငါတို့က သဘောတူဆုံးဖြတ်ပြီးပြီဆိုရင် အဲဒီအတိုင်းပဲ မပြောင်းဘူး။ ဒီတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေက ငါတို့ကို ယုံကြည်စိတ်ချလာကြတယ်။ ကမ္ဘာ့အဆင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ ကူညီထောက်ပံ့တဲ့အဖွဲ့၊ အင်္ဂလိပ်လို ကောင်းကောင်း ပြောနိုင်တဲ့လူထု၊ ဒါတွေပဲရှိတယ်။

လေကြောင်း၊ ရေကြောင်း ကေဘယ်ဆက်သွယ်ရေးတွေ ကောင်းတယ်။ အခုဆိုရင် အင်တာနက်။ ဒါတွေကြောင့် စင်္ကာပူဟာ အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့

မတူခြားနားတဲ့ နေရာလေးဖြစ်နေတယ်။

မင်း ဘန်ကောက်မှာသွားပြီး အလုပ်လုပ်မလား။ ကွာလာလမ်ပူမှာ လုပ်မလား။ ဂျကာတာ၊ မန်လာမှာ လုပ်မှာလား။ မင်းမှာ တန်ဖိုးကြီးပစ္စည်းပါလာတယ်။ အဲဒီပစ္စည်း လေဆိပ်ထဲ ဘယ်သွားထားမလဲ။

ဂျူရောင်းကျွန်း (Jurong Island) ကိုကြည့်။ တို့က မြေမရှိဘူး။ ဒါနဲ့ အဲဒီကျွန်းတွေကို မြေဖို့ပြီး ဆက်ပစ်လိုက်တယ်။ အခု အဲဒီမှာ ရေနံသိုလှောင်ဖို့ လှိုက်တူးတော့မယ်။ ဘာကြောင့်လဲ။ တို့နိုင်ငံက လုံခြုံစိတ်ချရတဲ့ နေရာဖြစ်နေလို့။ ဒီမှာ ဥပဒေရှိတယ်။ တို့က တို့ပြောတဲ့စကားကို ဘယ်တော့မှ မသွေဖယ်ဘူး။ ဒီလို တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကို ဆက်ထိန်းထားမယ်။ လူတွေက ငါတို့ကိုယုံကြည် စိတ်ချနေရမယ်။

တရုတ်ပြည်မှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်မလား။ တရုတ်လူမျိုး ငါးဆယ်ရာနှုန်းပါပု မင်းလုပ်လို့ရမယ်။ ဒီမှာ သူတို့ဘာသာ သူတို့လုပ်ခွင့်ရတယ်။ Exxon Mobil ဆိုရင် နောက်ထပ် လေးဘီလီယံ ထပ်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတယ်။ သူတို့ကုမ္ပဏီရဲ့ စီအီးအို ရက်စ် တစ်လာဆင် (Rex Tillerson) က သူ့ရဲ့ ဘုတ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လုံး လေ့လာနိုင်ဖို့ ဒီကို ခေါ်လာပြီးပြီတယ်။ သူ့ဘုတ်အဖွဲ့နဲ့ ဆွေးနွေးပြီး ငါ့ကို ဖိတ်ခေါ်မယ်။ ဘာအတွက် သူတို့နဲ့ ငါ့ကို တွေ့စေချင်တာလဲ။ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်တယ်ဆိုတာ သူ့အဖွဲ့ကို သိစေချင်လို့။

ဒီလိုပုံစံမျိုး စင်္ကာပူကို ထပ်လုပ်ယူဖို့ မလွယ်တော့ဘူး။ ဒီစင်္ကာပူကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်တဲ့နောက် ဒီပုံစံမျိုးရအောင်ထပ်ပြီး တည်ဆောက်ဖို့ ဘယ်တော့မှ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

မေး ။ ။ R & D က နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာ အဓာတ်ကျတယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်နော်။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။

မေး ။ ။ ပြီးတော့ စင်္ကာပူအတွက် အခွင့်အလမ်းရှိတဲ့ ရွေးချယ်မှုအနေနဲ့ မစ္စတာလီ ဘေးဖယ်ထားခဲ့တာက။

ဖြေ ။ ။ ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု။

မေး ။ ။ ဒီစကားနဲ့ လက်ရှိအစိုးရ ကြိုးစားလုပ်ဆောင်နေတာတွေက ဆက်စပ်လို့ မရသလိုပဲ။ အစိုးရက R & D မှာ အလေးပေးပြီး လုပ်ဆောင်နေတယ်။ လတ်တလော သုတေသနတွေရှိချက်အရ ဒီနယ်ပယ်မှာ စင်္ကာပူက ထိပ်မှာ ရောက်နေတယ်။ ကျွန်တော်စဉ်းစားမိတာက ကျွန်တော်တို့ ဘာ R & D ကို အလေးထားပြီး လုပ်ဆောင်သွားမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ SME တွေလည်း ပိုအားကောင်းလာပြီး စင်္ကာပူပိုင် ကုမ္ပဏီကြီးတွေလည်း ...။

ဖြေ ။ ။ သုတေသနလုပ်မဲ့ ဦးနှောက်တွေ တို့ဆီ ဘယ်မှာရှိနေလို့လဲ။ တစ်ခါက ဒတ်(ရုံ) အီလက်ထရောနစ်ကုမ္ပဏီ R & D ဌာနက အကြီးအကဲဖီးလစ်(ပ်) နဲ့ စကားပြောခဲ့ဖူးတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်၊ အနှစ် (၂၀) လောက်က သူ့ရောက်လာပြီး ပြောတာ။ ငါ တစ်သက်လုံး မေ့မှမဟုတ်ဘူး။ သူပြောတာက သုတေသနလုပ်မယ်ဆိုရင် ကိုယ်လိုချင်တာရအောင် ဘယ်လောက် အခက်အခဲရှိရှိ ကြိုးစားမယ်ဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်အပြည့်နဲ့ ခေါင်းတွေလိုတယ်တဲ့။

ဒီလိုလုပ်နိုင်တဲ့ စင်္ကာပူရီးယန်း မင်းတွေဖူးလား။ သူမိဘတွေ၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေက စီးပွားရေးလုပ်နေကြ၊ သူက သူတို့လောက်ပိုက်ဆံဝင်နိုင်မလား။ တချို့ဆရာဝန်တွေ၊ ရှေ့နေတွေက သူတို့ကလေးတွေကို ပြောကြတယ် 'မင်းက သုတေသနလုပ်နေတာဆို၊ ဘာအတွက်လုပ်နေတာလဲ'တဲ့။ ဒီလို စိတ်နေစိတ်ထားတွေကြားမှာ Pfizer လို၊ Merck လို၊ Glaxo Smith Kline တွေ ရှာတွေ့နိုင်မလား။ သူတို့အတွက် သုတေသနလုပ်နေကြတာတွေက ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားမှာ သောင်းပေါင်းများစွာရှိတယ်။

ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီဖြစ်တဲ့ Novartis ရဲ့ အကြီးအကဲ ဆွစ်လူမျိုးတစ်ယောက်ကိုလည်း တွေ့ဖူးတယ်။ သူက စင်္ကာပူအပေါ်မှာ သိပ်ယုံကြည်မှုရှိတယ်။ ငါက သူ့ကို ကျွန်တော်တို့ အခု R & D လုပ်တော့မလို့ လိုဆိုတော့ သူက သိပ်မလွယ်ဘူး။ အရည်အချင်းရှိတဲ့လူတွေအများကြီးလိုတယ်။ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဘော့စတွန်မှာ ကျွန်တော်တို့ R & D ဌာနရှိတယ်။ အဲဒီမှာ တက္ကသိုလ်ခြောက်ခု၊ ခုနှစ်ခုလောက်နဲ့ ပူးပေါင်းထား

ရတာ' တဲ့။ ဆိုလိုတာက အရည်အချင်းကိုတော့ ဘော့စတွန်ကနေတင်ယူတာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ ဒေသတွင်းမှာရှိတဲ့ သုတေသနလုပ်၊ သင်ကြားရေးလုပ်နေတဲ့ ခေါင်းပေါင်းများစွာထဲကနေ ထုတ်ယူနေကြရတာ။

ဇီဝသိပ္ပံ (Life Science) မှာ သုတေသန စလုပ်ကြမယ်ဆိုကြတော့ ငါ့မှာ သံသယအကြီးအကျယ်ကို ရှိတာ။ ဒါက ဖီးလစ်ယိုး တင်ပြလာတာ။ ငါကမေးတယ်။

'ဦးနှောက်စွမ်းအင် ဘယ်ကရမှာလဲ' လို့။
 ငါတို့လုပ်တာမှန်သမျှ တရုတ်တွေ၊ အင်ဒီးယန်းတွေ၊ ဗီယက်နမ်တွေကလည်း လိုက်လုပ်ကြမှာ။ သူတို့ကို ငါတို့က ဘယ်လိုယှဉ်ပြိုင်မှာလဲ။ ဒီတော့ ဖီးလစ်ယိုးက ပြောတယ်။ နိုင်ငံခြားက အတော်ဆုံး ကျောင်းသားတွေကို ပညာသင်ဆုပေးပြီး ခေါ်မယ်တဲ့။

သူတို့က ပညာသင်ပြီး ဒီမှာ ဆက်နေပါမလား။ အေးလေ ... ကြိုးစားကြည့်ကြတာပေါ့။ ထိပ်တန်းသိပ္ပံပညာရှင်တွေ မွေးထုတ်ပြီး သူတို့နေ၊ မနေကိစ္စက ထားလိုက်ပါ။ သူတို့ သုတေသနလုပ်ဖို့ ငွေထုတ်ပေးနေသရွေ့တော့ နေကြဦးမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီစကောလားရှစ်ရပြီး Ph.D ဘွဲ့အတွက် တို့ လွှတ်ထားတဲ့ကျောင်းသားတွေက အများအားဖြင့် အာရှတိုက်သားတွေ။ သူတို့သာ သူတို့မွေးရပ်နိုင်ငံကို ပြန်သွားလို့ကတော့ စင်္ကာပူ ဒုက္ခရောက်ပြီသာမှတ်ပေတော့။

ဒီတော့ သူတို့ဒီမှာ အခြေချကောင်းပါရဲ့လို့ပဲ မျှော်လင့်ရတော့တာ။ ဒီကလူတွေနဲ့ အိမ်ထောင်ကျ၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း သူတို့လူမျိုးချင်း အိမ်ထောင်ကျ၊ ဒီမှာပဲ ဆက်နေထိုင်။ ဒီမှာက တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်၊ အိန္ဒိယထက်တော့ သာတယ် ဆိုတာလေးတွေနဲ့ပဲ တွေးပြီးဖြေသိမ့်နေရတာ။ စင်္ကာပူက သူတို့ကို လိုအပ်တယ်။

သူတို့က သုတေသနလုပ်ကြတယ်။ အကြောင်းက အဲဒါကသည်ပင် သူတို့ရွေးချယ်ရမယ့် လမ်းဖြစ်နေလို့။

စင်္ကာပူရီးယန်းတွေက တခြားရွေးစရာရှိတယ်။ ရှေ့နေဖြစ်နိုင်တယ်။ ဆရာဝန်ဖြစ်နိုင်တယ်။ စာရင်းစစ်၊ ဘဏ်အရာရှိ၊ ပွဲစားကုန်သည်၊ အိမ်ခြံမြေရောင်းဝယ်ရေး လုပ်နိုင်တယ်။ သူ့ကို သုတေသနအလုပ်ခိုင်းလို့ သူက

ဒီလိုတောင်ပြန်ပြောဦးမယ် 'သြဉ် ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော့်ကို ရောဂါပိုးမွှားတွေကို သုတေသနပြုပြီး ဆေးဝါးတွေအောင် လုပ်ပေးစေချင်တာပေါ့လေ။ သုတေသန တစ်သက်လုံးလုပ်ပြီး ဘာမှ မရှာဘဲနေပစ်လိုက်မယ်' လို့။

မေး ။ ။ စကောလားဆုပေးထားတဲ့ ကျောင်းသားတွေ ဒီမှာ အခြေကျရေးကို အသာဘေးမှာထားပြီး အတွေ့အကြုံ၊ အသိပညာ လက်ဆင့်ကမ်းရေးမှာ သူများဆီကနေ ယိုစိမ့်ထွက်လာတဲ့ ပညာ ရှင်တွေကို ဖမ်းစားနိုင်ဖို့ စင်္ကာပူရဲ့ လက်ရှိကုမ္ပဏီတွေကို အားပေးထားရင် ပိုမကောင်းလောက်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ သူများဆီက ယိုစိမ့်လာတဲ့ ဦးနှောက်တွေကို ဖမ်းယူနိုင်ဖို့ဆိုတာ ဦးနှောက်ရှိတဲ့သူတွေ လိုလာပြန်တယ်။ ဖီးလစ်ယိုးက SME ဆက်တာတွေ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲဖို့ Spring Singapore ကို ညွှန်ကြားတယ်။ သူအရင်ဆုံး လုပ်ရမယ့်အလုပ်က သူတို့ကို စီမံကွပ်ကဲရေးနဲ့ စီးပွားရေးတစ်ခုစနစ်တကျ လည်ပတ်ရေးစတဲ့ စီးပွားရေး ကကြီးကခွေးတွေ သူတို့ကို သင်ပေးရတဲ့ အလုပ်ဖြစ်နေတယ်။

စင်္ကာပူလူမျိုးတွေ စီးပွားရေးလုပ်တယ်ဆိုတာ ဘာကို ခေါ်တာလဲသိလား။

သူတို့က ဆိုင်ဖွင့်တယ်။ ဒါပဲ။ ဆိုင်ဖွင့်တာကို စီးပွားရေးလုပ်တာလို့ ထင်နေကြတာ။ ဆိုင်ဖွင့်မယ်၊ စားသောက်ဆိုင်ဖွင့်မယ်၊ ဝယ်မယ်၊ ရောင်းမယ်။ ဒီပြင် သူတို့ ဘာလုပ်တတ်သေးတုန်း။ သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်။ ငါတို့လူမျိုးတွေက ဘာတွေ လုပ်ခဲ့ဖူးတုန်း။

ထိုင်ဝမ်လူမျိုးတွေ ကြိုးစားခဲ့ကြဖူးတယ်။ ပြီးတော့ လက်မြောက်လိုက်ကြတယ်။ ကိုရီးယားတွေ ကြိုးစားနေကြတယ်။ သူတို့မှာ လူဦးရေ သန်း (၅၀) လောက်ရှိတယ်။ ပြီးတော့ ဒီလူတွေက အရူးတွေ မဟုတ်ဘူး (ပြီးတော့ ဒီလူတွေက ခေသူတွေ မဟုတ်ဘူး)။ သူတို့က အလုပ်မရှိဖြစ်နေတဲ့ ဂျပန်ပညာရှင်တွေ၊ တက္ကသိုလ်မှာ အတူတက်ခဲ့တဲ့ ဂျပန်သူငယ်ချင်းတွေကို ကိုရီးယားထဲရောက်အောင် ခေါ်သွင်းတယ်။ အခု သူတို့ ခရီးပေါက်နေပြီ။ သူတို့ ကားတွေ ထုတ်လာတယ်။ ဖလက်တီဗွီတွေ ထုတ်လာတယ်။

ဆဲ(လ်)ဖုန်းတွေ ထုတ်လာတယ်။

ချော့ဘိုးလ် (Chaebol) ကုမ္ပဏီက အကြီးအကဲတွေနဲ့ တွေ့လို့ ဒါတွေ အစပျိုးဖို့ ဘယ်လိုလုပ်ခဲ့ကြတာလဲလို့ ငါက မေးတော့ သူတို့က ဂျပန်ပညာရှင်တွေကို ဂျပန်တွေက ပေးတာထက် လစာပိုပေးပြီး သူတို့ဆီက ပညာရပ်တွေ ရအောင်ယူတာတဲ့။

ငါတို့ ဒီလို လုပ်နိုင်သလား။ ငါတို့ SME တွေ ဒီလို လုပ်နိုင်သလား။ မင်းက လက်ပြောင်းလက်လွှဲလို့ ပြောတယ်။ ဘယ်သူ့ကို လက်ပြောင်းလက်လွှဲလုပ်မှာလဲ။ စွမ်းနိုင်တဲ့ သူတွေကိုမှ လက်ပြောင်းလက်လွှဲလုပ်လို့ ရတယ်။ ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီး ရေမွန်လင်းကလည်း SIA (Singapore International Airways) စင်္ကာပူ အဲလင်းလိုင်း) ကို ပုဂ္ဂလိကပိုင် လွှဲပေးဖို့ ပြောတယ်။ ငါ သဘောတူပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ SIA ကို ဘယ်သူ သွားရောင်းမှာတုန်း။ စီးပွားရေး အမြတ်အစွန်းများပြီး လက်ရှိ SIA ရဲ့ အနေအထားနဲ့ ခေါင်းဆောင်မှုကို ထိမ်းထားနိုင်မယ့်သူက ဘယ်သူလဲ။ Far East Holdings လား။ သူတို့ အတွေ့အကြုံ မရှိတူး။ Hotel Properties က အောင်ကိန်စိန်လား။ လုံးဝပဲ။ ဘဏ်တွေကိုလား။ မရပြန်ဘူး။ ကဲ ... ဘယ်သူ့ကို မင်း သွားရောင်းမလဲ။

ငါတို့ ကြိုးစားခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလို ကုမ္ပဏီကြီးတွေကို လည်ပတ်နိုင်တဲ့ ခေါင်းကောင်းကောင်းတွေ မရှိဘဲ ဘာမှလုပ်လို့ မရဘူး။ အောင်မြင်နေတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေကို လိုက်ကြည့်။ အဓိကအကြောင်းအရာက (အကြောင်းရင်းက) ဘာလဲ။ ဦးနှောက်ပဲကွဲ။ သူတို့မှာ စဉ်းစားတတ်တဲ့ ပညာရှင်ကောင်းတွေ၊ စီမံခန့်ခွဲတတ်တဲ့ လူတော်တွေ၊ တီထွင်ဖန်တီးနိုင်တဲ့ ပညာရှင်တွေ ရှိကြတယ်။

မေး ။ ။ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့မှာရှိနေတဲ့ MNC ပုံစံနဲ့ပတ်သက်လို့ နောက်ဆုံးမေးခွန်း မေးပါရစေ။ ဒီ MNC တွေရဲ့ ချေ့ခရီးမှာ မစ္စတာလီ ဖိုးရိမ်ပူပန်မိတဲ့ အားနည်းချက်တွေ ရှိသလား။ ရှိရင် ဘာတွေလဲ။

ဖြေ ။ ။ အင်း ... အားနည်းချက်က ထိပ်သီး MNC တွေက ဒီကို

မလာကြဘူး။ တို့ဆီကို ရောက်လာတာက ဗီယက်နမ်လို နိုင်ငံမှာ ထိပ်သီး MNC တွေကို မယှဉ်နိုင်တဲ့ ဒုတိယနဲ့ တတိယတန်းစား MNC တွေပဲ။ ဗီယက်နမ်မှာ လုပ်အားခ ဈေးချိုတယ်။ လူတွေကလည်း ပိုတော်တယ်။ ဒီတော့ စင်္ကာပူမှာ ထုတ်မယ့်ပစ္စည်းက ဗီယက်နမ်မှာ ထုတ်တဲ့ပစ္စည်းကို မယှဉ်နိုင်တော့ဘူး။

ဒီတော့ တို့က သူတို့အတွက် ဘာလုပ်ပေးနိုင်တုန်း။ လုပ်အားခ ဈေး မချိုဘူး။ မြေဈေးကြီးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပေးရမယ့်ဈေးနဲ့တန်တဲ့ အကောင်းစား အခြေခံအဆောက်အအုံတွေကို ပေးရမှာပေါ့။

ဗီယက်နမ်တွေက လူတော်တွေ။ သူတို့ကျောင်းသားတွေကို ပညာ သင်ဆု ပေးကတည်းက ငါတို့ သိခဲ့တာ။ အခု သူတို့ လိုက်လာပြီ။ တို့လစာ သုံးပုံတစ်ပုံ၊ တို့မြေဈေးရဲ့ လေးပုံတစ်ပုံကို ရောက်နေပြီ။ ဒီတော့ သူတို့ လုပ်မပေးနိုင်တာတွေကို တို့က လုပ်ပေးနိုင်မှ တို့ဆီကို လာကြမှာ။ ဒါတွေက တည်ငြိမ်မှု၊ လုံခြုံမှု၊ ဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်မှု၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ သူတို့ကလေးတွေ ပညာရေးအတွက် ကျောင်းကောင်းကောင်းတွေရှိမှုတွေပဲ။ လူတော်တွေတိုင်း သူတို့ကလေးတွေကို ကျောင်းကောင်းကောင်းမှာ ထား ချင်ကြတယ်။

အခု ငါတို့ တိုးတက်မှုတစ်ခုက စင်္ကာပူအမေရိကန်ကျောင်း (SAS; Singapore American School) ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ မှာတော့ အကောင်းဆုံးကျောင်းပဲ။

မေး ။ ။ ဒီ အားနည်းချက်တွေကို ဖြည့်ဆည်းဖို့ ဘာတွေ လုပ် သင့်လဲ။

ဖြေ ။ ။ ထိပ်သီး MNC တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဖို့ သူများထက် ရှေ့ ရောက်နေဖို့ လိုတယ်။ အခု အိန္ဒိယကုမ္ပဏီ လေးထောင်လောက်နဲ့ တရုတ် ကုမ္ပဏီ လေးထောင်ငါးရာလောက် စင်္ကာပူထဲမှာ ရှိတယ်။ စင်္ကာပူကတစ် ဆင့် ဒေသတွင်းကို ဖြန့်ကြဲလိမ့်မယ်။ စင်္ကာပူကို ဌာနချုပ်ယူပြီး စင်္ကာပူ တွေကိုလည်း သူတို့နဲ့အတူ ခေါ်သွားလိမ့်မယ်။ ဘာလို့လဲဆိုရင် ဒေသ အကြောင်းကို သူတို့က တို့လောက် မသိလို့။ တို့လူတွေက ဒေသအကြောင်း

သိတယ်။ ဘာသာစကား တော်တော်များများ ပြောနိုင်တယ်။ သူတို့ ခရီးတစ်ခုရောက်ဖို့ တို့ ကူညီနိုင်တာက ဒါပဲ။ တို့အလုပ်က ကြားဝင် ဖေ့စပ်ပေးသူ။

ရေရှည်မှာ ငါတို့က ဟောင်ကောင်ထက် သာမယ်။ ဘာလို့လဲဆိုရင် တို့ဆီခန်းချင်း နိုင်ငံတွေရဲ့ လက်ရှိပညာရေး၊ လုပ်အားနဲ့ အခြေခံ အဆောက် အအုံတွေမှာ တို့ကို ကျော်တက်နိုင်မယ့်နိုင်ငံ လက်တလော မရှိသေးဘူး။ ရှန်ဟိုင်းဆိုရင် အခြေခံ အဆောင်အအုံ သဘောအရ ထိုင်ဝမ်နဲ့ တန်းတူရည် တူ ဖြစ်နေပြီ။ သူတို့ မရှိတာက အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ အကူအညီအဖွဲ့။ နောက် ဆယ့်ငါးနှစ်၊ အနှစ်နှစ်ဆယ်ဆိုရင် သူတို့ ဒါတွေ ရှိလာလိမ့်မယ်။ Shenzhen မှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။

ဟောင်ကောင် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနက အတွင်းရေးမှူးတစ် ယောက်က ငါနဲ့တွေ့တော့ မေးတယ် 'ဘုကြောင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကို ဆက်လုပ်နေတာလဲ' တဲ့။ ငါက ပြောတယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကမှ လူတွေကို အလုပ်ပေးထားနိုင်တာ။ ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံက ခင်ဗျားတို့ထက် ပစ္စည်းပိုကောင်းအောင် ထုတ်လုပ်ဖို့ အမြဲကြိုးစားနေတဲ့ နိုင်ငံတွေနဲ့ ဝိုင်းနေ တာ။ ဒီမှာက စင်္ကာပူလူမျိုးတွေရဲ့ အရည်အချင်းပဲ ပညာရေးနဲ့ လုပ်အား တွေမှာ ယှဉ်နိုင်တဲ့နိုင်ငံ သိပ်မရှိသေးဘူးလို့။

မေး ။ ။ နောက်ထပ်ဝေဖန် သံတစ်ခုကတော့ စင်္ကာပူရယ် မဟုတ်ပါဘူး။ အာရှတစ်တိုက်လုံးရဲ့ ထုတ်ကုန်တွေဟာ အနောက် နိုင်ငံက ဝယ်ယူသုံးစွဲစားသုံးသူတွေအပေါ် အလွန်အမင်း မှီခိုနေရ ခြင်းပါ။ အခု စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကာလမှာ အမေရိကန် တွေက အရင်လို ဝယ်ယူစားသုံး သုံးစွဲမှုတွေ မလုပ်နိုင်ကြတော့ စင်္ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးကို လာမထီဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါဆိုရင် အခြေခံ သဘောတရားတွေဆီ ပြန်လှည့်ရအောင်။ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးဟာ စီးပွားရေးကယ်ဆယ်မှုတွေနဲ့ တော်တော်ကြီး အရပ်ဆိုး အကျည်းတန်နေတယ်လို့ မင်းထင်သလား။ ထင်တဲ့အတိုင်းဆိုရင်တော့ ငါတို့လည်း ကိစ္စချောပြီ။ အမေရိကန်တွေက အဲသလို အပြစ်မခံဘူး။ ဘာ

ကြောင့်လဲ သိလား။ သူတို့ကုမ္ပဏီ အကြီးစားကြီးတွေရဲ့ ရောင်းအားက ကမ္ဘာပေါ်မှာ (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကျော် ရှိတယ်။

ငါက အဆိုးမြင်သမား မဟုတ်ဘူး။ ဒီပြဿနာ ဘယ်လောက်ဆက် ကြာနေဦးမလဲဆိုတာတော့ ငါ မသိဘူး။ တကယ်လို့ အမေရိကန် Federal Reserve က အကြီးအကဲ ဘင် ဘာနာကီ (Ben Bernake) သာ တွက်ကိန်း မှန်သွားမယ်ဆိုရင်၊ သူတို့ဘဏ်စာရင်းတွေလည်း ရှင်းပေးနိုင် မယ်ဆိုရင် ၂၀၁၀ ခုလောက်ဆိုရင်တော့ အမေရိကန်ရဲ့ စီးပွားရေးနာလန်ထု နေလောက်ပြီ။ သူတို့ကိန်းကိန်း လွဲသွားမယ်ဆိုရင်တော့ ၂၀၁၂-၁၃ လောက် အထိ ကြာနေဦးမယ်။ အခု သူတို့အလုပ်သမားတွေရဲ့ အလုပ်တွေကို အကာအကွယ် ပေးနေကြတယ်။ ဂျပန်တွေလည်း အတူတူပဲ။

ဒါဆိုရင် အမေရိကန်တွေက စီးပွားရေးပုံစံပြောင်းပြီး ပြည်တွင်းက ကုန်ပစ္စည်းတွေပဲသုံး၊ ပြည်တွင်းမှာပဲ ဖြန့်ချိ လုပ်လာလိမ့်မယ် ထင်သလား။ မလုပ်ဘူး။ သူတို့ တွေထားတဲ့နည်းပညာတွေက ကမ္ဘာကို ပြန့်နေပြီ။ တွေထားတဲ့ နည်းပညာတွေကို မရိုးထရိုက်သုံးပြီး ကမ္ဘာကို မဖြန့်နိုင်ဘူး ဆိုရင်တော့ ပြိုင်ဘက်တွေက အခွင့်ကောင်းယူသွားမှာပေါ့။ သူတို့ အရုံးနဲ့ ရင်ဆိုင်သွားရလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ အမေရိကန်နဲ့ ဥရောပနိုင်ငံတွေက စီးပွားရေးအကျပ် ရိုက်နေတော့ အာရှထဲမှာထုတ်၊ အာရှထဲမှာ ဖြန့်ရောင်းတဲ့ Intra-Asian စီးပွားရေးက ပို အလုပ်ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ လူတော်တော် များများ ပြောနေကြတယ်။ အင်ထရော-အေးရှား စီးပွားရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ မစ္စတာလီ ဘယ်လို မြင်ပါသလဲ။ ဒီစနစ်က စိတ်လှုပ်ရှားစရာလို့ မထင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အင်း ... ဒါက ငါတို့အတွက် အပိုဆုပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ငါတို့ အာရှတိုက်ရဲ့ ယေဘုယျ ဝယ်ယူစားသုံးသူတွေက သိပ် မချမ်းသာသလို လက်လည်း မဖွာကြဘူး။ တရုတ်လူမျိုးတွေဆို တို့ထက်ပိုပြီး ငွေစုသေးတယ်။ တို့က ဝင်ငွေရဲ့ ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကို စုလာတာ ဆယ်စုနှစ် အတော်များနေပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီနေ့ တို့မှာ ငွေပိုရှိနေတာ။ တရုတ်တွေကျတော့

ပိုစုရတယ်။ သူတို့က စစ်ဖြစ်တာ၊ ရေကြီးတာ၊ အက်ဆီးဒင့် ဖြစ်တာ၊ ငလျင်လှုပ်တာ၊ အစာရေစာ ရှားပါးတာစတဲ့ ပြဿနာတွေကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ရှင်းယူရတာ။

သူတို့ စိတ်နေစရိတ်ကို သိရအောင် မင်းကို ပုံတစ်ခု ပြောပြမယ်။ ဂေါက်ရိုက်ရင်းနဲ့ ငါ့ရဲ့ ဘယ်ဘက်ပခုံးက သိပ်မကောင်းဘူးဖြစ်နေတုန်း ဝန်ကြီးတစ်ယောက်နဲ့ တရုတ်ပြည်ထဲ ငါ လျှောက်သွားနေမိတယ်။ ငါ ဂေါက်ရိုက်တာ ရပ်ထားကြောင်းပြောတော့ သူက ငါ့ပခုံးအနာပျောက်အောင် ဆရာတစ်ယောက် လွှတ်ပေးမယ်လို့ ပြောတယ်။

ဒါနဲ့ ငါက 'နေပါစေ။ ကိစ္စ မရှိပါဘူး။ ဆရာဝန်က ပြောတယ်။ ဒီရောဂါက ပျောက်အောင် ကုသလို့ မရဘူး' လို့။ သူက ငါနဲ့အတူ လိုက်လာပြီး တရုတ်ဆရာတစ်ယောက် ငါ့ဆီ လွှတ်ပေးတယ်။ (အခု သူ မရှိတော့ရှာဘူး) ဒါနဲ့ ငါ့ရုံးခန်းထဲက ထိုင်ခုံပေါ်မှာ နေတိုင်း (၄၅) မိနစ်ကြာအောင် အနိပ်ခံတယ်။ ခြောက်ပတ်လောက်ကြာတော့ ငါ့ပခုံးက ကောင်းသွားတယ်ဗျာ။ ကဲ ... ဘာတတ်နိုင်သေးတုန်း။

ငါ ရောက်တုန်းက ရှန်ဟိုင်းမှာ ရေတွေ ကြီးနေတယ်။ ဒါနဲ့ ငါက 'ဟိုက် ... ဒုက္ခအကြီးအကျယ်ပဲ။ အပြင်က အကူအညီတွေ ယူမှရမယ်' လို့ ပြောတော့ သူက ဆက်ပြောတယ်။ 'အပြင်က အကူအညီ ... ဟုတ်လား။ သူတို့ ဘယ်တော့ ရောက်လာမှာလဲ။ ရောက်ရင်တောင် ရှန်ဟိုင်း မြို့ပေါ်ပဲ ရောက်မယ်။ ကျေးရွာတွေအထိ ရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မတုန်း' တဲ့။

သူပြောတာက တရုတ်ပြည်ထဲမှာ မြို့တိုင်းရွာတိုင်းမှာ အခြေခံ လိုအပ်တာတွေ သိမ်းဆည်းထားဖို့ ကုန်းကမူတွေတွေပေါ်မှာဆောက်ထားတဲ့ ပိုဒေါင်တွေ ရှိတယ်တဲ့။ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ဇော်စတာတွေပေါ့ကွာ။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကြိုလာရင် သူတို့ဘာသာသူတို့ အထိုက်အလျောက် ပြေရှင်းနိုင်ကြတယ်။ ပြီးတော့ သူက 'သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြုံတွေ့ရရင် အစိုးရဆီက အကူအညီက တချို့နေရာတွေအထိ ရောက်အောင် မပိုနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ရှင်သန်ရေးအတွက် ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ကြိုးစားပြင်ဆင်ထားရတာ' တဲ့။

တရုတ်တွေ ပိုက်ဆံရှိရင် ဘာလုပ်တယ် ထင်လဲ။ သူတို့က စုတာ။ စုလို့ မျိုးဆက်နှစ်ဆက်၊ သုံးဆက်အတွက် လုံလောက်ပြီဆိုရင်တော့ နောက် လူတွေက ဒီထက်ပိုပြီး သုံးချင်သုံးလာကြမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ လာမယ့် နှစ် သုံးဆယ်၊ နှစ်လေးဆယ်အတွင်း တရုတ်တွေဟာ အမေရိကန်တွေလို အသုံးစွဲ ကြီးလာလိမ့်မယ်လို့ မထင်မိဘူး။ သူတို့က စုမယ်။ အိမ်တွေ ဆောက်မယ်။ ကြာရင် မြတ်နိုးတဲ့ပစ္စည်းတွေ ဝယ်ထားမယ်။ သူတို့က သုံးတော့ သုံးမယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ် လိုအပ်မှ သုံးမှာ။ ဒီတော့ တရုတ် ပြည်နဲ့ အိန္ဒိယဈေးကွက်ဆိုတာက တို့အတွက် အကန့်အသပ်နဲ့ပဲ ရှိတယ်။ အာဆီယံနိုင်ငံတွေမှာရှိတဲ့ တရုတ်လူမျိုးမဟုတ်တဲ့ လူမျိုးတွေက နည်းနည်း ပိုသုံးတယ်။

မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားမှာရှိတဲ့ တရုတ်လူမျိုးတွေကို ကြည့်။ သူတို့က စုပဲစုနေတာ။ ဘာကြောင့် စုနေကြတာလဲ။ သူတို့သမိုင်းကို သူတို့ သိကြလို့။ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံလာပြီဆိုရင် သူတို့ အစိုးရတွေက ဘာမှ လုပ်မလေး ဘူးလေ။ ဒါကြောင့်ပဲ။

မေး ။ ။ လူတွေ ပြောနေကြတာက စီးပွားရေး အတက်အကျ ဟန်ချက်ပျက်နေတဲ့ အကြောင်းပါ။ အနောက်က သူညီအဆင့် လောက်အထိ ကျဆင်းသွားပြီး အရှေ့က နိုင်ငံတချို့က မှတ်တမ်း တင်ရလောက်အောင် ထိုးပြီးတက်နေတယ်။ ဒီအချက်နဲ့ ပတ်သက် လို့ မစ္စတာလီရဲ့အမြင်က ဘယ်လိုပါလဲ။ စီးပွားရေးကဏ္ဍကြီး ဖရိုဖရဲ ဖြစ်သွားနိုင်မလား။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံး ဒေသဆိုင်ရာ နိုင်ငံ ရေးပါဝါတွေ အကြီးအကျယ် ပြဿနာတက်သွားလောက်သလား။
ဖြေ ။ ။ အနောက်နိုင်ငံတွေရဲ့စီးပွားရေး သူညီလောက်အထိ ထိုးကျ သွားတယ်လို့တော့ ငါ မထင်ဘူး။ ဂျာမနီဆိုရင် ၃။၄ ရာခိုင်နှုန်းလောက် အထိ ပုံမှန်ပဲ တက်နေတာပဲ။ ၂၀၁၀ ရာ၊ စက်တင်ဘာလတုန်းက အမျိုးသား နည်းစနစ်နဲ့ စီးပွားရေးလေ့လာမှုအဖွဲ့ ခန့်မှန်းချက်အရ ၂၀၁၀ မှာ ပြင်သစ်ရဲ့ စီးပွားရေး ၁.၆ ရာခိုင်နှုန်း တက်လာမယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးစ စီးပွားရေး တွေ ချက်ချင်းကြီး တိုးတက်လာတယ်ဆိုတာက သူတို့က ကုန်ထုတ်မှု

ကုန်ကျစရိတ်နည်းတာ၊ လူဦးရေများတာ၊ ငတ်မွတ်နေတဲ့ ဒေသတွင်း ဈေးကွက်ထဲကို ရုတ်တရက် ဝင်လိုက်တာမို့ပါ။ ဒီတော့ စီးပွားရေး အတက် အကျ ဟန်ချက်ပျက်နေတာက ရာစုအထိ မကြာဘူးဆိုရင်တောင်မှ ဆယ်စု နှစ် တော်တော်များများတော့ ကြာမယ့် သဘောပါပဲ။

ဒါတွေကြောင့် ဘာဖြစ်လို့ ကမ္ဘာ့အိန္ဒိယနိုင်ငံတစ်က အခက်တွေ့နေရ မှာတုန်း။

မေး ။ ။ ငွေကြေးစစ်ပွဲ (Currency War)နဲ့ပတ်သက်ပြီး မစ္စတာ လီရဲ့ မှတ်ချက်ကို သိပါရစေ။

ဖြေ ။ ။ ငွေကြေးစစ်ပွဲအကြောင်းက အနောက်တိုင်း မိဒီယာတွေ ဖွဲ့ထား တာပါ။ အဓိကပြဿနာက တရုတ်ပြည်ရဲ့ ငွေလဲလှယ်နှုန်းက အရင်အတိုင်း ပဲ ရှိနေတော့ အမေရိကန်ဒေါ်လာဈေး ကျသွားတယ်။ တရုတ်ငွေက ဒို့ထက် နည်းနည်းမှ နှုန်းထားမတိုးလာဘူးဆိုရင် တရုတ်အစိုးရနဲ့ အမေရိကန် အစိုးရကြားမှာ ပြဿနာ အကြီးအကျယ် တက်လိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ ဒီ ဈေးကွက်ဟန်ချက်ပျက်နေမှုကို အခြေခံပြီး တရုတ် နဲ့ အမေရိကန်တို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေး ဘယ်လိုရှိလာနိုင်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ အမေရိကန်နဲ့ ဆက်ဆံရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ တရုတ်မှာ အမြဲ တမ်း ပြဿနာ ရှိနေလိမ့်မယ်။ အမေရိကန်တွေက တရုတ်ဟာ လာမယ့် နှစ် (၂၀) အတွင်း ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍမှာ သူတို့ကို ကျော်တက်လာ နိုင်တယ်လို့ မြင်ထားကြတယ်။ အင်တာနေရှင်နယ်အရေးမှာ အထူးသဖြင့် အမေရိကန်နဲ့ တရုတ်ကြားမှာ အမေရိကန်တို့အသံတွေ ပိုကျယ်လာလိမ့် မယ်။

မေး ။ ။ စင်ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းက ထွက်လာနိုင် တာနဲ့ပတ်သက်လို့ အံ့ဩကြီးဖြစ်မိပါသလား။ ဒီအတွက် စီးပွား ရေး ပေါ်လစီ ချမှတ်သူတွေကို ဘယ်လောက် ဂုဏ်ပြုသင့်ပါသလဲ။ ပြီးတော့ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကပ်ကနေ ထွက်လာနိုင်တဲ့ တက်သစ်စ

စီးပွားရေးတွေကို ဘယ်လို ချီးကျူးသင့်ပါသလဲ။ အထူးသဖြင့် တော့ အာရှနိုင်ငံတွေပေါ့။

ဖြေ ။ ။ စင်္ကာပူ စီးပွားရေးကပ်က ထွက်လာနိုင်ခဲ့တဲ့ အမြန်နှုန်းက ငါ ခန့်မှန်းထားတာထက် နည်းနည်းပဲ ပိုသတည်း။ စင်္ကာပူရဲ့ဘဏ်တွေ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံတွေက ဘာမှ မဖြစ်ဘူး။ အာရှရဲ့စီးပွားရေးလေ့တွေ ကို ဆယ်ယူနိုင်တဲ့ တက်သစ်စဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ငါမသိဘူး။ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယက သူတို့အိမ်နီးချင်းတချို့ကိုတော့ ကယ်ဆယ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အားလုံးကိုတော့ မဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ စီးပွားရေးခန့်မှန်းမှုကော်မတီတွေက ရဲရဲတင်းတင်း ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ ခန့်မှန်းခြေတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ တစ်ခု ကတော့ လာမယ့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်းမှာ ဒေါ်လာသန်းတစ်ရာ အထက် ပိုပြီး လည်ပတ်လာမယ့် SME တွေ တစ်ထောင်ကျော် အထိ တိုးပွားလာနိုင်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီအချက်ကို အခြေခံပြီး စင်္ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးမောင်းနှင်အားတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ MNC တွေကို မစ္စတာလီရဲ့ အမြင်တွေ ပြောပြလိုက်ရင် မကောင်း ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ငါတို့ SME တွေ တိုးတက်လာဖို့ တို့ ကြိုးစားသင့်တာပေါ့။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ သူတို့ထဲက တချို့ဟာ ကမ္ဘာထဲကို (ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ထဲကို) ဝင်ပြိုင်နိုင်ပြီး စင်္ကာပူပိုင် MNC တွေ ရလာနိုင်တာပေါ့။

မေး ။ ။ စီးပွားရေးကပ်ဆိုက်၊ ပြီးတော့ ပြန်ကောင်းလာ။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက ဒီသင်ခန်းစာကို အလွယ်တကူပဲ မေ့ပစ်လိုက် ကြတယ်လို့ ပြောနေကြတယ်။ ဒီစီးပွားရေးကပ်ကနေ စင်္ကာပူ လေ့လာသင့်တဲ့ သင်ခန်းစာတွေက ဘာတွေပါလဲ။ ပြီးတော့ ဘယ် ဟာကဖြင့် မဖြစ်မနေ ပြောင်းလဲရမယ့် အချက်လို့ ထင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒီစီးပွားရေးကပ်ဆိုက်မှုကနေပြီး စင်္ကာပူ ယူနိုင်တဲ့သင်ခန်းစာ တစ်ခုမှ မရှိဘူး။ စီးပွားရေးကပ်တိုင်းမှာ မဟုတ်တဲ့ အကြောင်းတရားတွေကို

အခြေခံနေတာချည်းပဲ။ တစ်ပုံစံထဲဖြစ်ဖို့ လုံးဝ မလွယ်ဘူး။ (အားလုံးကို ပုံသေကားချ တွက်လို့ မရဘူး။)

မေး ။ ။ Integrated resorts က မစ္စတာလီ ဖျော်လင့်ထားတာ ထက် ပိုပြီးများ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိပါသလား။ ဒါကြောင့် ဖြစ်လာမယ့် အပြစ်တွေအတွက်ရော မစိုးရိမ်မိဘူးလား။ ပြီးတော့ စင်္ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးအတွက် ဒီလို စီမံကိန်းကြီးမျိုး ရှိပါသေး သလား။ ရှိရင် ဘယ်လို စီမံကိန်းမျိုးပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ Integrated resorts ဆီက ဖျော်လင့်တာက နိုင်ငံခြားသား များများလာဖို့နဲ့ ကာစီနို နှစ်ခုကနေ ဝင်ငွေ တိုးလာဖို့ပဲ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်လာ နိုင်တဲ့ အကျိုးအပြစ်တွေအတွက်တော့ အတက်နိုင်ဆုံး ကာကွယ်ပေး ထားတာပဲ။ စင်္ကာပူလူမျိုးနဲ့ စင်္ကာပူ အမြဲနေထိုင်ခွင့်ရသူတိုင်းအတွက် ဝင်ကြေး ဒေါ်လာတစ်ရာ တောင်းထားတယ်။ လောင်းကစားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အကျင့်ပျက်ရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို ဘယ်သူမိသားစုဝင် တစ်ယောက် ယောက်နဲ့မှ အတူမလာဖို့ တားမြစ်ထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ကွာ ခန့်မှန်းမထား တာလေးတွေလည်း ဖြစ်လာနိုင်တာပေါ့။

စင်္ကာပူစီးပွားရေးအတွက် စီမံချက်ကြီးတွေကတော့ ရှိနေမှာပေါ့။ အချိန်သာ အတိအကျ ပြောလို့မရတာ။

မေး ။ ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်က ဒီအသံတွေ မကြားခဲ့ရဘူး။ အခု ပြောနေကြ၊ ဝေဖန်နေကြတာက စင်္ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးတက်နှုန်းက သိပ်မြန်လွန်းနေတယ်။ ဒီအတွက် ပြန်ပေးရတဲ့လျော်ကြေးက နိုင်ငံ ခြားသား အလုပ်သမားတွေ၊ နိုင်ငံခြားသားပညာရှင်တွေ အများ ကြီး ခေါ်ယူထားရတယ်။ သူတို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူမှုရေးပြဿနာ တချို့ ရှိလာတယ်။

အစိုးရရဲ့ ချမှတ်တဲ့မူလို့ ထင်ရတဲ့ ဒီ 'စီးပွားရေးတိုးတက်မှု မြန်နိုင်သမျှမြန်' ဝါဒဟာ ရေရှည်မှာရော ထိန်းထားနိုင်ပါ့မလား။

ဖြေ ။ ။ စီးပွားရေးကို မြန်နိုင်သမျှ မြန်အောင်လုပ်၊ ပြီးတော့ ရအောင်

ထိန်းပေါ့။ တိုးတက်အောင် လုပ်လို့ ရပါလျက်နဲ့ မလုပ်ခဲ့ဘူးဆိုရင်တော့ ငါတို့က အရှုံးတွေပေါ့။ စင်ကာပူလူမျိုးတစ်ချို့က စီးပွားရေး နှေးကွေးတာရဲ့ အပြစ်ကို မသိကြဘူး။ စီးပွားရေးနှေးကွေးနေရင် အလုပ်တွေလျော့၊ လစာတွေလည်း လျော့သွားတယ်။ အကုန်လျော့သွားတာ။

စီးပွားရေး သက်သက်နှေးအောင်လုပ်ပြီး မင်းလစာ အဖြတ်ခံမလား။ ဒါဆို မင်းအရှုံးပေါ့။ မဟုတ်ဘူးလား။ တိုးတက်အောင်လုပ်လို့ ရတယ်။ မင်းက မလုပ်ဘူး။ ဒါဆို တစ်ခုခု မှားနေပြီပေါ့။

မေး ။ ။ တချို့ စင်ကာပူ့ရေးရာပညာရှင်တွေက နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးပြဿနာ တက်ရတာတွေကို သိပ် သဘောမကျကြဘူး။ ဒီလိုဆိုရင်တော့ စီးပွားရေးနှေးကွေးနေတာ ကမှ တော်သေးတယ်လို့တောင် ပြောနေကြတယ်။

ဖြေ ။ ။ ကောင်းပြီ။ ဒါဆို တို့လူမျိုးတွေက ဘာကြောင့် မကျေမနပ် ဖြစ်နေရတာလဲ။ MRT (စင်ကာပူ မြေပေါ်၊ မြေအောက် ရထားလိုင်း) တွေ၊ ဘက်(စ်)ကားတွေပေါ်မှာ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ ပြည့်နေလို့။ ဒီလိုနဲ့ တို့လူမျိုးတွေက နိုင်ငံခြားသားတွေဟာ သူတို့နေရာကို ဝင်လှနေကြတယ် လို့ထင်ပြီး မကျေမနပ် ဖြစ်နေကြတာ။ စင်ကာပူလူမျိုးတွေ ဆေးဆိုင်သွားမယ်၊ ကော်ဖီဆိုင် သွားမယ်။ အဲဒီမှာရှိတဲ့ နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားက အင်္ဂလိပ် စကား မပြောတတ်ရင် မကြိုက်ကြဘူး။ ဆိုပါတော့ အဲဒီဆိုင်တွေမှာ နိုင်ငံခြား သားတွေ မရှိဘူး။ ဒါဆို သူတို့စားစရာတွေ ဘယ်သူ လာချပေးမှာလဲ။ သူတို့စားထားတဲ့စားပွဲကို ဘယ်သူ သန့်ရှင်းရေး လုပ်မှာလဲ။ ကော်ဖီဆိုင်တွေ ကော ဆက်ဖွင့်နိုင်မလား။

အမှန်တော့ ငါတို့လူမျိုးတွေက စိတ်ဓင်အသစ်တွေကို ကြည့်ပြီး 'သူတို့ကလေးတွေက ငါတို့ကလေးတွေရဲ့ ကျောင်းတွေ၊ စကောလားရှစ် တွေ၊ အလုပ်တွေကို လုယူကြတော့မှာ' လို့ ပြောနေကြတာ။ စိတ်ဓင် အသစ်တွေရဲ့ ကလေးတွေက တအားကြီးစားကြတာ။ သူတို့ စင်ကာပူ ရောက်စက အင်္ဂလိပ်လို သိပ်မတတ်ကြဘူး။ လေးငါးနှစ်လည်း ကြာရော အဲဒီကလေးတွေက အတန်းထဲမှာ ထိပ်ရောက်သွားကြတယ်။

ဒီအပြင် နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမား အများစုဟာ ဝါ(မ်)ပါမစ် သမားတွေ၊ အလုပ်ကြမ်း လုပ်ကြရတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့က အမြဲနေထိုင်ခွင့် (PR) ဖြစ်ဖို့၊ စိတ်ဓင်ဖြစ်ဖို့ အဆင့် မမီဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ တွေးပူတာက ဒီ အလုပ်ကြမ်းသမားတွေကြောင့် လုံခြုံရေးနဲ့ လူမှုရေးပြဿနာတွေ ဖြစ်မှာ ကိုပဲ။ သူတို့က သူတို့ကို မှီခိုမယ့်သူတွေကိုလည်း ခေါ်ခွင့်မရှိဘူး။

တို့လူမျိုးတွေ အမှန်တကယ် မပျော်မရွှင် ဖြစ်နေတာက စိတ်ဓင် အသစ်တွေရဲ့ ကလေးတွေနဲ့ သူတို့ကလေးတွေကြားက အားပြိုင်မှုပဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေက အလုပ်တွေ၊ ကျောင်းနေရာတွေ ဝင်ယူတဲ့ကိစ္စကို အသာထားပြီး နောက်ပြဿနာတစ်ခုက ဈေးနှုန်း ချိတ် နိုင်ငံခြားသား လုပ်သားတွေက ဝင်ငွေနည်းသူတွေကို သွား ပြီး ထိခိုက်စေတယ်။ ဒီလိုနဲ့ လူချမ်းသာ၊ လူဆင်းရဲ ကွာဟမှုက ပိုပြီး ကျယ်ပြန့်လာတယ်။

ဖြေ ။ ။ ဒါက တစ်ကမ္ဘာလုံး ဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စပဲ။ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း ရဲ့ ပထမအဆင့်မှာ သန်းပေါင်းများစွာရှိတဲ့ အလုပ်သမားတွေကို ဈေးချိုချို နဲ့ ခိုင်းလို့ရတယ်။ ဒါက ဒီအတိုင်းပဲ အမြဲ ဖြစ်နေမလား။ နောက် အနှစ် (၃၀) ဆိုရင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံက လူတွေဟာ ပိုပြီး ပညာတတ်၊ ပိုပြီး လစာ ကောင်းလာတော့မယ်။ တရုတ်ပြည်ရဲ့ ပညာရေးစစ်တမ်းမှာ ပညာမတတ် သူဦးရေ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် လျော့လျော့လာနေတယ်။ သူတို့အဆင့် အတန်းကို သူတို့ မြှင့်လာကြပြီ။ ပြီးတော့ သူတို့နဲ့ တန်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်သွားကြလိမ့်မယ်။ ငါ ဆိုလိုတာက ဒီနေ့တရုတ်ပြည်နဲ့ ယူနိုက်တက် အိန္ဒိယပြည်က အရေအတွက်ကိုကြည့်။ တက္ကသိုလ်ရောက်တဲ့ အရေအတွက် ကိုကြည့်။ ကြာလာရင် ဝင်ငွေဥားနားမှုက တစ်သက်လုံး ကွာဟနေမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဝင်ငွေများသူနဲ့ နည်းသူတွေကြားမှာ သူတို့လက်ခံနိုင်လောက်တဲ့ အနေ အထားမျိုးရောက်အောင် ဟန်ချက်ထိမ်းထားရတယ်။ ဝင်ငွေ သိပ်ကောင်း တဲ့လူသိက အခွန်တွေ နှင်းကန်ယူနေရင် သူက ထွက်သွားမှာ။ ဘာလို့

နေမှာတုန်း။ နိုင်ငံခြားသားတွေဆိုရင် သေချာပေါက် လစ်မှာပဲ။ အခွန်တွေ တိုးတောင်း၊ ဒီလူတွေက ဟောင်ကောင်စတဲ့ အခြားတစ်နေရာရာကို သွားနေ၊ ပြီးရင် မကောင်းပြောနေကြမှာပေါ့။

ငါတို့လူမျိုးတချို့တောင် ဒီလောက် အခွန်မပေးရတဲ့နိုင်ငံကို သွားမယ် ဆိုတာမျိုးတွေ ပြောနေကြပြီ။ ဒီတော့ ဒီဟန်ချက်ကို ညီအောင်ထိန်းထားမှ ရမယ်။ စင်္ကာပူတိုးတက်ဖို့ သူတို့လိုတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ခံစားခွင့်ပေး ထားမှ သူတို့က ကျေကျေနပ်နပ်နဲ့ အလုပ်လုပ်ကြမှာပေါ့။

ပြီးတော့ အရေးကြီးတဲ့ကဏ္ဍတွေမှာ သုံးစွဲနိုင်ဖို့ ဘက်ဂျက်ညီအောင် ညှိရတာတွေလည်း ရှိလာပြန်တယ်။ ရေနံနဲ့ မီးခွန်တွေ၊ ဝန်ဆောင်မှု အခွန်တွေ၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အိမ် စတာတွေ အများကြီးပေါ့။ ဒီထက် ပိုပြီး အရေးကြီးတာက လာမယ့်မျိုးဆက်တွေအတွက် ပိုပြီး ညီညီမျှမျှ ဖြစ်နိုင်ဖို့ လုပ်ပေးရတယ်။

ဘယ်သူ၊ ဘယ်ကျောင်းသားမှ နောက်ကျ ကျန်နေခဲ့တာ မဖြစ်စေရဘူး။ မင်းမိသားစုက ဘာပဲဖြစ်နေနေ တစ်ယောက်ယောက်၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုက မင်း ရသင့်ရထိုက်တဲ့ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးတွေ အပြည့်အဝရဖို့ ကူညီနေကြမှာပဲ။ ဒီကြားထဲ မင်း ကိုယ်တို့ကျောင်းထွက်တာ၊ ကျောင်းက အထုတ်ခံရတာတွေ ဖြစ်လာရင်တော့ ကိုယ့်ထိုက်နဲ့ ကိုယ့်ကံပဲပေါ့။ သိပ် တော့ မရှိတော့ပါဘူး။ မိဘတွေကလည်း သဘောပေါက်လာကြပြီ။ သူတို့ အိမ်နီးချင်းကလေးတွေက ပညာတွေတတ်လို့ လစာတွေကောင်း၊ အိမ် ကောင်းကောင်းတွေမှာ ရွှေပြီနေ စတာတွေ တွေ့နေကြရပြီလေ။

ပြီးရင် အိမ်ဈေးတွေ တက်လာလိမ့်မယ်လို့ ငါတို့က တွက်ဆထားတော့ သူတို့ အနားမယူခင် အိမ်ဝယ်နိုင်အောင် ထိုက်သင့်တဲ့ငွေပမာဏကိုလည်း ထုတ်ဈေးပေးရတယ်။ သူတို့ဝယ်ခဉ်က ဒေါ်လာ နှစ်သိန်းလောက် ကျမယ် ဆိုရင် သူတို့လည်း အနားယူရော အဲဒီအိမ်က ဒီထက် အများကြီး ပိုတာနဲ့သွား ပြီ။ အိမ်ခြေဈေးတွေက တန်းဖိုး တက်ကိုတက်နေရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆို ရင် စီးပွားရေးကလည်း တက်နေတယ်။ အစိုးရကလည်း အခြေခံအဆောက် အအုံတွေနဲ့ လူပတ်ဝန်းကျင်ကို ပိုကောင်းအောင် ပုံမှန် လုပ်ဆောင်ပေး နေလို့။

တို့မှာ မြေပေါ်မြေအောက် ရထားတွေ ပိုပို များလာလိမ့်မယ်။ လှပတဲ့ ဥယျာဉ်ပန်းခြံတွေ၊ ရေမြောင်းတွေ များလာမယ်။ ဒါက တိုးတက်လာတဲ့ နိုင်ငံတော်ဆီက လူတိုင်းလူတိုင်း ခံစားရအောင်လို့ တမင် ရွေးချယ် ချမှတ် ထားတဲ့ အစိုးရရဲ့ ပေါ်လစီပဲ။

မေး ။ ။ လူတန်းစား၊ အရည်အချင်းကွဲခြားမှုက တခြားနိုင်ငံ တွေနဲ့စာရင် စင်္ကာပူမှာက ပိုများနေတယ်။ ဥပမာ...ဂျပန်။ သူတို့ က နိုင်ငံခြားသားတွေ အများကြီး ဝင်ခွင့်ပြုတဲ့ တံခါးဖွင့်ဝါဒကို မကျင့်သုံးကြဘူး။

ဖြေ ။ ။ မှားနေပြီ။ ဂျပန်က ငါတို့ယူတဲ့ မော်ဒယ် မဟုတ်ဘူး။ ဂျပန်မှာ အခက်အခဲတွေ ဖြစ်စရာ ရှိတယ်။ ကလေးမွေးဖွားနှုန်း လျော့ကျမှု၊ သက် ကြီးရွယ်အိုတွေ ပိုများလာမှုတွေ ရှိတယ်။ သူတို့က နိုင်ငံခြားသား လက်မခံ ချင်ဘူး။ ရှင်နိုဗိုဘစ်ရှိတယ်။ သူတို့ ဒုက္ခ အကြီးအကျယ် တွေဦးမယ်လို့ ငါ ထင်တယ်။ နှိုင်းခြင်းနှိုင်းရင် စင်္ကာပူကို ဟောင်ကောင်၊ ကွာလာလမ်ပူ၊ မနီလာ၊ ဂျကာတာတို့နဲ့ နှိုင်းသင့်တယ်။ ဒါမှ ငါတို့ ပတ်ဝန်းကျင်ရယ်။

ဘာကြောင့်များ မင်းက ဂျပန်နဲ့ သွားနှိုင်းရတာလဲ။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ လူ့ယဉ်ကျေးမှု တခြားစီ၊ ငါတို့နဲ့တူတာ ဘာမှ မရှိဘူး။

မေး ။ ။ ဆိုလိုတာက ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ပုံစံလို လူတန်းစား ဒီထက် ညီနိုင်မယ့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ရောက်အောင်...

ဖြေ ။ ။ လူတန်းစားတူ၊ လူ့အခွင့်အရေးတူဘဝကို လိုချင်တယ်ဆိုရင် တော့ ကြေးလင်ပန်းနဲ့ ထမင်းစားတဲ့ခေတ်ကိုသာ ပြန်သွားတော့ပေါ့။ လူတိုင်းအပေါ်မှာ တရားမျှတတဲ့ မူဝါဒကို ငါတို့ ချမှတ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမူက တော့ မင်းလုပ်နိုင်ရင် မင်းရမယ်။ ဒါပဲ။ မင်းလုပ်နိုင်တဲ့စွမ်းရည်ဆိုတာ မင်းပညာရေး၊ မင်းအရည်အချင်းနဲ့ မင်း ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးတွေပဲ။ လူတွေ က တန်းတူမဟုတ်ပဲနဲ့ ငါတို့က အားလုံးဟာ တန်းတူပါလုပ်နေလို့ ဒီမူက ဘယ်လို အလုပ်ဖြစ်ပါတော့မလဲ။

စောစောပိုင်းက ငါ့ရဲ့ရည်ရွယ်ချက်က CPF ရယ်။ ကျန်းမာရေး စုငွေ

ရယ်အတွက် လူတိုင်း ဘဏ်အကောင့်ရှိနေဖို့ပဲ။ မင်းရှာထားတာ မှန်သမျှ မင်းဟာတွေချည်းပဲ။ မင်းမှာ မင်းရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အကောင့်ရှိနေပြီ။ အဲဒီအချိန်မှာ တစ်ယောက်ယောက်က အကြံပြုလို့ ဘုံဆိုင်ထဲကို ထည့်လိုက်ပြီဆိုပါတော့ တခြားလူတစ်ယောက်က မင်းငွေတွေကို ယူထုတ်သွားရော။

အခု ငါတို့စနစ်က ဒီငွေတွေဟာ မင်းငွေဆိုရင် ဒီငွေတွေကို မင်း မသုံးခဲ့ဘူး။ ဒါဆို မင်းကလေးတွေ၊ မင်းဆွေမျိုးတွေ၊ ဘယ်သူ့ကိုမဆို ပေးထားခဲ့လို့ရတယ်။ မင်းစုထားတာလေးတွေကို လူတိုင်းထုတ်ယူလို့ရတဲ့ ဘုံဆိုင်ငွေထဲ ဘယ်သူက သွားထည့်နေမှာလဲ။ ဒီပြဿနာက အနောက်တိုင်း နိုင်ငံတစ်ချို့မှာ တက်နေတာ။ အဲဒီမူလည်း အခု ပြိုကွဲသွားပြီ။

တိုန်ဘလဲလည်း ဗြိတိန်မှာ ပုဂ္ဂလိကစုငွေလုပ်ဖို့ ကြိုးစားသေးတယ်။ သူ ဒီကိုရောက်လာပြီး တို့ဆီက လေ့လာသွားတာ။ ဒါပေမဲ့ သူ့မှာ အတိုက်အခံတွေက အများကြီးဆိုတော့ သူလည်း ညှပ်ပူညှပ်ပိတ် မိနေတော့တယ်။

မေး ။ ။ ဒီတော့ မစ္စတာလီဆို လိုတာက ဝင်ငွေညီမျှအောင် ထိန်းဖို့အတွက် နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမား လျှော့ချဖို့ မလိုအပ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားတွေကို ဝင်ခွင့်ပြုပြီး အလုပ်လုပ်တာက တွက်ခြေ ပိုကိုက်သလို ပိုပြီးတော့လည်း ထိရောက်တယ်။ ပြီးရင် ဝင်ငွေနည်းတဲ့ လူတွေဖက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရင်းနဲ့ ဝင်ငွေကွာဟမှုကို အထိုက်အလျှောက် ညီအောင်လုပ်ပေးလို့ရတယ်။ တို့မှာ ဒီအခွင့်အရေးကောင်းကောင်းရှိတယ်။ အလုပ်သမားတွေက အလုပ်ငန်းငန်းတက် လိုချင်နေကြတာ။ ငွေအနည်းငယ်ပေးပြီး အလုပ်ဖြစ်တာကို မင်းသဘောမကျဘူးလား။

ဒါဆို ဗြိတိန်ကို ကြည့်။ သူတို့စီးပွားရေးကို ဘယ်လိုလည်ပတ်နေတယ် ထင်သလဲ။ သူတို့က နိုင်ငံခြားအလုပ်သမားတွေကို ဝင်ခွင့်ပြုတယ်။ ဒီအတွက်ရလဒ်က သူတို့နိုင်ငံဟာ အခုလူမျိုးပေါင်းစုံ အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်နေတယ်။ အရှေ့ဥရောပသားတွေ ရှိတယ်။ အရှေ့အာရှသားတွေ၊ မြောက်အမေရိကသားတွေ၊ တောင်ပိုင်းဆာဟာရက အာဖရိကန်တွေ၊ ကာရစ်ဘီ

ယန်ကလူတွေ အားလုံးရှိတယ်။ အဲဒီ နိုင်ငံခြားသားတွေက သူတို့မလုပ်ချင်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ပေးနေကြတာ။

တို့ဆီမှာ အရည်အချင်းတွေ အတားအဆီးမရှိ ဝင်လာနေတယ်။ ဒီလူတွေရဲ့ အရည်အချင်းက တို့စီးပွားရေးတိုးတက်ဖို့ အကူအညီပေးနေတယ်။ ဒါကို အသိအမှတ်မပြုလို့ မရသလို ရူးချင်ယောင်ဆောင်နေလို့လည်း မရဘူး။ စင်ကာပူလူဦးရေကို စိတ်ထဲမှာတွေ့ဆည်း ဒါတွေ လုပ်နေကြတာ။ တခြားနည်းလမ်းတစ်ခုခုက ဒီထက်ပိုကောင်းပြီး အဲဒီနည်းကို တို့က မကျင့်သုံးဘူးဆိုရင်တော့ တို့က အရေးတွေပေါ့။

Work Permit အလုပ်သမားတွေကို ဝင်ခွင့်မပြုပဲ စင်ကာပူဟာ လက်ရှိအနေအထားကို ရောက်နေလိမ့်မယ်လို့ မင်းထင်သလား။

ဆောက်လုပ်ရေးမှာ HDB တွေဆောက်ဖို့ အပြင်မှာပဲ ကြိုတင်ပုံချယူတဲ့ စနစ်ကို သုံးကြည့်တယ်။ ဒါက နိုင်ငံခြားအလုပ်သမားဦးရေကို လျှော့ချနိုင်ဖို့ပဲ။ ဒါပေမဲ့ကွာ တို့လုပ်လို့ရတာက အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိပဲ လုပ်လို့ရတာပဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားတွေ လျှော့ချခြင်းကြောင့် ရလာနိုင်တဲ့ အကျိုးအမြတ်တစ်ခုက ပြည်တွင်းအလုပ်သမား တွေရဲ့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအား တိုးတက်လာနိုင်ခြင်းပါပဲ။ ဆောက်လုပ်ရေးမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်မှာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။ စင်ကာပူနဲ့ ဂျပန်တို့ရဲ့ ခြားနားချက်ကို ကျွန်တော် သဘောပေါက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဂျပန်မဟုတ်ဘူး။ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့လုပ်သလို လိုက်ပြီး ကြိုးစားကြည့်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ပြန်စုစည်းနိုင်မယ်ဆိုရင် ဝင်ငွေနည်းတဲ့လူတွေရဲ့ ဝင်ငွေလည်း တိုးတက်လာနိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

ဖြေ ။ ။ ဒါဆိုရင် စီးပွားရေး အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုလုံး ဘာတွေဖြစ်သွားမလဲ။ ဆိုလိုတာက နောက်ဆုံး ထွက်လာမယ့်ရလဒ်ကို ကြည့်လို့ ပြောတာပါ။ ဂျပန်ပြည် ပိုကောင်းလာသလား။ ဂျပန်လူမျိုးတွေ ပိုပြီး အဆင်ပြေလာသလား။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဆိုပါတော့ကွာ၊ နိုင်ငံရေးသမားက ငါတော့

ဒီနည်းလမ်းနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲနိုင်အောင် လုပ်လိုက်နိုင်တယ်လို့။ သူ ရွေးကောက်ပွဲနိုင်တာက ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်လား။ ရွေးကောက်ပွဲနိုင်ရုံလောက်နဲ့တော့ ဘာလုပ်မှာတုန်း။ လွှင့်သာပစ်လိုက်တော့။ ငါပြောမယ်၊ ဂျပန်တွေ ပြောင်းကို ပြောင်းရတော့မယ်။

ငါတို့က ဂျပန်ရဲ့ မူကိုယူပြီး နိုင်ငံခြားသား အခြေချလာနေသူတွေကို ပိတ်ပင်၊ နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားတွေကို လာရောက်အလုပ်လုပ်ခွင့် မပေးဘူးဆိုရင် စင်္ကာပူ ဘာဖြစ်သွားမလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။

မင်းစိတ်ထဲရှင်းသွားအောင် ငါကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ရတာလေးကို ပြောပြမယ်။ ငါ့ရှားဖိနပ်ချုပ်ပေးတဲ့ လူတစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူက ဟားခါး တရုတ်လူမျိုး။ အခု အသက်လေးဆယ်ကျော်ပြီ။ အဲဒီ ဖိနပ်ချုပ်တဲ့ပညာက သူ့အဖေဆီကနေ အမွေဆက်ခံခဲ့တာ။ ဟုတ်ပြီ။ အဲဒီ ဖိနပ်ချုပ်တဲ့အလုပ်က အခု ခေတ်ကုန်နေပြီ။ သူဒီအလုပ်နဲ့ ပိုက်ဆံရှာလို့ မရနိုင်တော့ဘူး။ ရှားဖိနပ်တစ်ရုံအတွက် ငါက ဒေါ်လာ (၃၀၀) ပေးရတယ်။ ဒါကိုရဖို့ ငါ့ခြေထောက်ဆိုဒ်ကအစ သူတိုင်းယူရတယ်။ မကြာမကြာ ငါက သူ့ကို ပြောတယ်။ ဒီထက် သားရေသားကောင်းတဲ့ ရှားဖိနပ်စသည် လိုချင်တယ်ပေါ့။ ဒါဆိုရင် သူက ငါ့ဆီက ပိုက်ဆံ ထပ်တောင်းတယ်။ ၃၅၀၊ ၄၀၀ ပေါ့ကွာ။ ပေးလိုက်တာပေါ့။ ဘာတတ်နိုင်မှာလဲ။

သူ့သားက အဲဒီအလုပ်ကို လုပ်ချင်ပါဦးမလား။ မလုပ်ချင်ဘူး။ သူ့သားက တက္ကသိုလ်တက်၊ ဘွဲ့ရပြီး အဲကွန်းခန်းရုံးထဲမှာ အလုပ်လုပ်ချင်တာ။

ဆောက်လုပ်ရေးအလုပ်ကလည်း တို့လူမျိုးတွေအတွက် ခေတ်ကုန်သွားပြီ။ ဆောက်လုပ်ရေး ဆိုဒ်တွေထဲက ငြမ်းစင်ပေါ် ဘယ်သူက တက်ချင်မှာလဲ။ ဘယ်သူက သင်္ဘောကျင်းထဲမှာ အလုပ်လုပ်ချင်မှာတဲ့လဲ။ တို့လူမျိုးတွေက ဒါမျိုးအလုပ်တွေလုပ်မယ်လို့ မင်းထင်သလား။ သူတို့ကို လစာတစ်ဆတိုးပေးပြီး နိုင်း၊ သူတို့က နိုးပဲ ပြောမှာပဲ။

ဆောက်လုပ်နေဆဲ အဆောက်အဦတွေကို ကြည့်။ အားလုံးဆောက်လုပ်လို့ ပြီးပြီဆိုရင် စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ ရောက်လာပြီ။ ဝါယာတွေသွယ်၊ ဒီပြင် ဘာညာဘာညာတွေ လုပ်ကြပေါ့။ အပြင်ပန်းကကြည့်ရင် သူတို့လုပ်

သလိုပဲ။ အထဲကို ဝင်ကြည့်တော့မှ အိန္ဒိယန်းတွေ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့(ရှ်) လူမျိုးတွေ၊ ပြည်မကြီးက တရုတ်တွေကို တွေ့ရတာ။

စင်္ကာပူရီးယန်းတွေကို ငါတို့ ပိုပေးမယ်၊ သူတို့လုပ်မလား။ မလုပ်ဘူး။ သူတို့မှာ ဒီထက်အခွင့်အရေး ကောင်းကောင်းရှိတဲ့ အလုပ်တွေ ရွေးချယ်လို့ရတယ်။

ဩစတေးလျ ဆောက်လုပ်ရေးဌာနတွေကလည်း အာရှတိုက်သားတွေ ဝင်မလာစေချင်လို့ တအားကြီးစားပြီး ပိတ်ပင်နေကြတယ်။ သူတို့က ပြောတယ်။ ဆောက်လုပ်ရေးကုန်ကျငွေကို အများကြီး တိုးပေးမယ်တဲ့။ ကဲ အခု အာရှတိုက်သားတွေ ဝင်လာကြပြီ။ သူတို့ စစ်စတန်ကြီး ပျက်တော့မှာ။ တရုတ်ပြည်မှာတောင် ဒါမျိုးတွေဖြစ်နေပြီ။ တို့ဆီမှာလည်း အိမ်တွင်းအလုပ် သမတွေ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ အခုသူတို့ ပညာတတ်သွားပြီ။ သူတို့က မင်းရဲ့အိမ်စေလားမလုပ်တော့ဘူး။ စက်ရုံတွေ၊ ဟော်တယ်တွေမှာ သွားလုပ်တော့တာ။

ကမ္ဘာဟာ လူမှုရေးအပြောင်းအလဲကို ဖြတ်ကိုဖြတ်ရမယ်။

မင်းက အင်ဒိုနီးရှန်းတစ်ယောက်၊ ဖိလစ်ပိုင်တစ်ယောက်၊ အိန္ဒိယန်းတစ်ယောက်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တစ်ယောက်ဆိုရင်တော့ ရွေးစရာသိပ်မရှိဘူးပေါ့။ မင်းညီမတွေ၊ ဝမ်းကွဲညီမတွေ အိမ်ဖော်မဖြစ်တာကိုပဲ ကျေးဇူးတင်နေရဦးမယ်။ ဒါပေမဲ့ စင်္ကာပူလိုနေရာမျိုးမှာ စီမံခန့်ခွဲပုံ လွှဲသွားပြီဆိုရင်တော့ လူတော်တွေက ထွက်သွားကြမှာပဲ။ သိပ်မတော်၊ သိပ်မတတ်တဲ့လူတွေကတော့ ထွက်သွားမရတော့ ကပ်နေကြမှာပေါ့။ ဆိုလိုတာက အဲဒီ သိပ်မတော်၊ သိပ်မတတ်တာတွေကကို ဖိလစ်ပိုင်တွေ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တွေ၊ အင်ဒိုနီးရှန်းတွေ အဆင့်လောက်တော့ ရှိနေတယ်။ ဒါပဲ။

မေး ။ ဒါပေမဲ့လို့ ဒီအချက်က နိုင်ငံရေးအရုံးထွက်မှုကို မကတွယ်နိုင်ဘူး။ အောက်ခြေလူတန်းစားတွေက ဒီစစ်စတန်ဟာ သူတို့အတွက် လုံးဝအဓိပ္ပါယ်မရှိဘူးလို့ခံစားနေကြရတယ်။ နိုင်ငံ တိုးတက်လာတယ်ဆိုပေမဲ့ အဲဒီဝေစုအများစုကို ထိပ်တန်းက လူတွေက ပဲ ရသွားကြတယ်တဲ့။ အောက်ခြေလူတန်းစားထဲမှာ အဲဒီ ဝေစုနံသံက ပိုပြီး ဆူညံနေတယ်။ ဒါကို မစ္စတာလီ လက်ခံပါသလား။

ပြေ ။ ။ လူတွေရဲ့ ကုသမှုမရှိယခံအားကတော့ ရှောင်လို့မရနိုင်ဘူး ကွာ။ တခြား ဖြစ်နိုင်ခြေတစ်ခုကို ကြည့်။ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု နှေးကွေး တယ်ဆိုရင်တောင် ဒီ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းခေတ်ကြီးထဲမှာ လစာအနည်း အများကိစ္စက ရှိနေမှာပဲ။ ဆင်းဆင်းရဲရဲနဲ့ လစားခြားနားမှုရှိနေမှာပဲ မဟုတ်လား။ နိုင်ငံခြားက ဦးနှောက်တွေ၊ အလုပ်သမားတွေကိုရအောင် မယူနိုင်တော့ တို့အားလုံး ဒီထက်ဆင်းရဲနေကြမှာပဲ။ ငါတို့ ဂျီဒီပီလည်း (၂) ရာခိုင်နှုန်းကနေ (၂.၅) ရာခိုင်နှုန်းလောက်အထိ တိုးကျသွားမယ်။ အလုပ်သမားတွေနဲ့ သူတို့ကြောင့် ရလာတဲ့ဝင်ငွေကို တွက်ကြည့်လို့ရနေ တာပဲ။

စင်္ကာပူကုမ္ပဏီတစ်ခုက အောင်မြင်သွားလို့ ကာတာကိုပြောင်းမယ်။ အဲဒီကို ခေါ်သွားမယ့်လူတွေကို ငါတို့ကုမ္ပဏီက သူတို့ပတ်ဝန်းကျင်အနေ အထားနဲ့ညီအောင် လစာပေးထားရမယ်။ သူ့ကို အနည်းဆုံး ဒီကလစာရဲ့ ၁၅၀ ပါဆင့် ပေးထားရမယ်။ သူ့အိမ်၊ သူ့လူနေမှုစရိတ်၊ သူ့ကလေးတွေရဲ့ ပညာရေး စတာတွေအတွက် အကုန်ပေးရတယ်။ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်တို့ကို သွားမယ့်ဆိုရင်လည်း ဒီအတိုင်းပဲ။

ဆိုပါတော့၊ ငါက သာမန်အလုပ်သမား။ ငါ့ရဲ့ စူပါဖိုက်ဆာကတော့ နိုင်ငံခြားဌာနက လိုလို့ သွားရတော့မယ်။ ငါ့ကိုတော့ မခေါ်ဘူး။ ဟိုမှာ ငါလို အလုပ်သမားမျိုးတွေ ရှိနေပြီးသားမို့။ ဒီတော့ ငါစိတ်နာတယ်။ ဒါကတော့ လုံးဝမတရားဘူးလို့ ငါပြောမယ်။ ဘာတတ်နိုင်မှာတုန်း။ လောက ကြီးကကို တရားမှ မတရားတာ။ မနာလိုတို့ရှည်တွေက ဘယ်လိုပဲမဆို ရှိနေမှာဆိုတော့ ဒီတိုးတက်မှုနှုန်းထားကို ရပ်ပစ်ဖို့ အကြောင်းတော့ ငါ မမြင်မိဘူး။ ဒါအစား တိုးတက်လာတဲ့အထဲက အဆီအနှစ်တွေကိုယူပြီး အောက်ခြေလူတန်းစားကို ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့ပဲ လုပ်တော့မယ်။ စိတ်အား ထက်သန်မှုကို ဖယ်မပစ်ပဲနဲ့ သူတို့ကို အဲသလိုနည်းနဲ့ အကူအညီပေး ထားနိုင်တယ်။

မေး ။ ။ ဝင်ငွေကွာဟမှုတွေက ပိုပြီးကျယ်ပြန့် လာတာကြောင့် လစာနည်းတဲ့လူတွေကို ပြန်လည်ဖြန့် ဝေပေးဖို့ စင်္ကာပူအစိုးရမှာ

စီးအားတွေ ကျရောက်နေတာကော မဖြစ်နိုင်ဘူးလား။
 ပြေ ။ ။ မင်းပြောချင်တာက အောက်ခြေလူတန်းစားတွေက အစိုးရရဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးသမားတွေ လို့လား။ ဒါကြောင့် ငါတို့က ပြောင်းရမှာလား၊ ဒါမှမဟုတ် “အိုကေ ... ငါတို့တော့ ဒီမဲတွေ ရွံ့ဖို့ရာ ရှိနေပြီး အထက်ပိုင်း လူတန်းစားတွေ သဘောကျအောင် လုပ်ကြဦးစို့” လို့ ပြောရမှာလား။ ဆိုလို တာက ဒါက နိုင်ငံရေး ... လေ။

တကယ်လို့ အထက်လူလတ်တန်းစားတွေ အနိမ့်ပိုင်း လူလတ်တန်း စားတွေထက် ပိုနည်းနေမယ်ဆိုရင် ငါတို့က နည်းနည်းလျှော့ပေးဖို့ လို လိမ့်မယ်။ ဒါတွေကို စနစ်တကျ ငါတို့ လေ့လာကြည့်ပါတယ်။ လူဦးရေ ဘယ်လောက် များများက ကိုယ်ပိုင်အိမ်မှာ နေနိုင်ကြသလဲ၊ လေးခန်းရှိ တဲ့အိမ်မှာ နေသူတွေဟာ ဟိုတုန်းက အထက်လူလတ်တန်းစားလို့ ယူဆ စရာ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ လေးခန်းအိမ်ကိုဝယ်ရင် အစိုးရဆီက ငွေပိုပြီး ရနိုင်တယ်ဆိုတာသိတော့ သုံးခန်းပဲ တတ်နိုင်သူတွေကလည်း လေးခန်းတွေ ဝယ်လာကြတယ်။

ဒီထက်ပိုပြီးတော့ သူတို့ကိုပေးသင့်တယ်လို့ မထင်မိဘူး။ ပိုပေးမိရင် လူတော်တွေ စီးပွားရေးလုပ်ချင်စိတ် ပျောက်သွားလိမ့်မယ်။ ငါတို့ သူတို့ကို ပြန်မျှဝေပေးနိုင်တာက လူတိုင်း အိမ်ရရှိရေးပဲ။ စင်္ကာပူလူမျိုးတိုင်း အိမ်ရှိရ မယ်။ အဲ့ဒီအိမ်ကလည်း မြေဈေးထည့်မပေါင်းပဲ ရက်ရက်ရောရော ရောင်း ပေးထားတာ။ အနှစ်သုံးဆယ်လောက်ကြာပြီး အနားယူပြီဆိုတော့ အိမ်ရဲ့ တန်ဖိုးက အများကြီးတက်သွားပြီ။

ဒါပြီးတော့ CPF ... အစိုးရက CPF ပိုရဖို့ ကြိုးစားနေတယ်။ သူတို့ သုံးစွဲခံစလိုက်မှာစိုးလို့ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ အနားယူပြီးတဲ့နောက် ငွေရှိနေရစ် အောင်လို့။ ကျန်းမာရေး၊ ကလေးတွေရဲ့ပညာရေး စတာတွေအတွက်ပေါ့။ ပြီးတော့ အပိုငွေထွက်လာမယ့်ဆိုရင် စင်္ကာပူဝေစုနဲ့ စီးပွားရေး ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေးဝေစု ဆိုတာတွေ ပေးဖို့ ရှိတယ်။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီပြောတာကို နားထောင်ရရင် နိုင်ငံခြား အလုပ်သမားတွေကို ဝင်ခွင့်ပြု၊ အထက်တန်းလွှာတွေ ဝင်ငွေပိုရ

အောင် လုပ်ပေးနိုင်ရုံတင်မကဘဲ အောက်ခြေလူတန်းစားတွေကို လည်း သူတို့လိုချင်တဲ့လစာ ပမာဏရအောင် ပိုပြီးလုပ်ပေးနိုင် တယ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး ဖြစ်နေပါတယ်။ အိမ်ရရှိရေးနဲ့ CPF ကိစ္စ တွေတော့ ကောင်းပါတယ်။ ဒီထက်ပိုကောင်းအောင်လုပ်လို့ ရဦးမလား။

ဖြေ ။ ။ တို့မှာ Workfare ရှိတယ်။ (ဝင်ငွေနည်းတဲ့အလုပ်သမားတွေ ကို ဝင်ငွေဖြည့်ဆည်းပေးတဲ့ စီမံကိန်း)။ ဒါက အစပိုင်းပဲရှိသေးတယ်။ ပြန်ပြီး လေ့လာဆန်းစစ်ကြည့်ရဦးမယ်။ ဒါပေမဲ့ အဓိကကျတဲ့အချက်က တော့ အလုပ်လုပ်မှုရမယ်။ အိပ်နေတဲ့လူကိုတော့ မပေးဘူး။ ဒါကိုလုပ်တော့ လုပ်ရမယ်။ သိပ်မြန်မယ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါက ဟိုးလေးတကြော်ဖြစ်သွား နိုင်တယ်။

မေး ။ ။ တကယ်က ဒီ Workfare ကကို မစ္စတာလီ သတိပေး ခဲ့တဲ့ အောက်ခြေလူတန်းစားတွေရဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို စပြီး ယိုယွင်းစေ နိုင်လိမ့်မယ် မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ မထင်မိပါဘူး။ Workfare မရခင် သူက အလုပ်လုပ်နေမှ ရမှာ။

မေး ။ ။ မှန်ပါတယ်။ ဒီဥပဒေအခြေခံက အသက် (၃၅) နှစ်ရှိ တဲ့လူတစ်ယောက်ဟာ တစ်ပတ်မှာ (၂) ရက် (၃) ရက် အလုပ် လုပ်နေရမယ်။ ဒါမှ သူဝင်ငွေစံညွှန်းနဲ့ပတ်သက်လို့ ...

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီတုန်းက စင်္ကာပူမှာ စီးပွားရေး ကျဆင်းနေ တယ်။ သူတို့ကို ဆွဲထုတ်ပြီး ကူညီထားကြရတယ်။ Workfare ကိုရဖို့ လူတစ်ယောက်ဟာ အလုပ် ရှိကိုရှိနေရမယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေက ပျက်မသွား ပါဘူး။

မေး ။ ။ Workfare က တကယ်တော့ စီးပွားရေးကောင်းနေ စဉ် (၂၀၀၇) ခုနှစ်မှာ တင်ခဲ့တာပါ။ တစ်ခုခု လုပ်ပြီဆိုရင် ကြိုတင်

မမြင်နိုင်တဲ့ ကိစ္စတစ်ချို့ကိုလည်း အရဲစွန့်ပြီး လုပ်ကြည့်ရတာ ဟိတယ်။ သူတို့အလုပ်လုပ်နေဖို့ လိုတယ်ဆိုတာ လူထုကြီး သိနေ ရင် ပြီးတာပါပဲ။

ဖြေ ။ ။ မထင်မိပါဘူး။ တို့က အများကြီးပေးလိုက်ရင်တော့ လူတွေက အလုပ်လုပ်ချင်စိတ်ရှိမှာမဟုတ်တော့ဘူး။ လုံလောက်ရုံလေးပဲပေးပြီး သူတို့ကိုလည်း ကြိုးတင်းထားမယ်ဆိုရင် သူတို့လည်း သဘောပေါက်လာ မှာပါ။ ငါ့မှာ အရည်အချင်းပိုရှိလာရင် ဝင်ငွေလည်း ပိုလာမယ်။ ဆိုတာမျိုး လေ။

ဒါကြောင့် ငါတို့ SPUR (Skills Programme for Upgrading and Resilience) ကိစ္စအတွက် တအား ကြိုးစားနေကြတာ။ ပြီးရင် အလုပ် အကိုင်အတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးတာတွေ ရှိတယ်။ အလုပ်သမားတွေ အလုပ်ဆက်လုပ်ကြဖို့ တို့က အားပေးတယ်။ ဒါမှ နိုင်ငံစီးပွားရေး တက် မယ်။ နိုင်ငံရဲ့စီးပွားရေးတက်လာရင် သူတို့ဝင်ငွေလည်း တိုးလာတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်ကြီးထဲမှာ မင်း ဘယ်လောက်လစာရသင့်သလဲဆိုတာ မင်းမှာ အသိပညာနဲ့ အရည်အချင်း ဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာနဲ့ သတ်မှတ်တယ်။ ဆိုပါတော့ မင်းက သိပ်တော်တဲ့လူ၊ ဒါပေမဲ့ ဈေးကွက်မှာ ရောင်းချစရာ ပစ္စည်း မရှိဘူး။ ဒါဆိုရင် မင်းဘာရနိုင်ဦးမလဲ။

မေး ။ ။ ဝင်ငွေကွာဟမှုနဲ့ ပတ်သတ်လို့ လူထုခံစားနေရတာကို နားလည်ပြီး လစာကွာခြားမှု ပမာဏတွေကို စနစ်တကျတွက်ချက် ပြီး ဒါကိုဖြေရှင်းဖို့ ပေါ်လစီချမှတ်ပြီး လုပ်ရရင် အစိုးရအတွက် ပိုကောင်းမယ်လို့ မထင်မိဘူးလား။ ဥပမာ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေ ဆိုရင် GDP နဲ့ တွဲပြီး ဘောနပ် ရနေကြတယ်။ တချို့ အကြံပြုကြ တာက တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေ မညီမျှမှုကိုလည်း ဒီလို GDP နဲ့ တွဲပေး ထားရင် ကောင်းမယ်။ အထူးသဖြင့် အနိမ့်ဆုံးဝင်ငွေရှိသူတွေကို ပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေကိုကျတော့ သူများတွေနဲ့ ပြိုင်ပြီး လစာ ပေးထားမှရတယ်။ ဆိုလိုတာက ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးတွေကပေးသလို ပေး

ထားရတယ်။ သမ္မတ ပညာသင်ဆု၊ နိုင်ငံခြား ပညာသင်ဆု၊ SAF ပြည်သူ့
 ရဲ့ စတားတွေရဲ့ အရေအတွက်ကို တို့ လှေ့လာကြည့်ထားကြပြီးသား ဖြစ်
 တယ်။ ဂျူနီယာကောလိပ်ကထွက်လာတဲ့ လူတော်ကျောင်းသားတွေရဲ့
 အရေအတွက်နဲ့ မဟပ်မိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့က ကိုယ့်ပိုက်ဆံ
 နဲ့ကိုယ် ပညာသင်တာ၊ ပုဂ္ဂလိကထောက်ပံ့တဲ့ ပညာသင်ဆုနဲ့ ပညာဆက်
 သင်တာတွေရှိနေလို့ နောက်ဆုံးကောက်ချက်ကတော့ အစိုးရက ပုဂ္ဂလိက
 ဆိုတာ စကောပူထဲမှာတင် မဟုတ်ဘူး။ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ဆိုလိုတာ။ ဒါက
 ဖြစ်နေတဲ့ အမှန်တရားပဲ။ ရှောင်နေလို့ မရဘူး။ ရင်ဆိုင်ကြရမယ်။

မေး ။ ။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေအဖို့ ဝင်ငွေကွာဟမှု နည်းသွား
 အောင် လုပ်နိုင်ရင် သူတို့လည်း ဘောနပ်ရလာမယ်လို့ ကျွန်တော်
 စဉ်းစားမိတယ်။

ဖြေ ။ ။ (ရယ်လျက်) ဝင်ငွေကွာဟမှု ဒီထက်ပိုကျဉ်းသွားအောင် ဆိုရင်
 တော့ အစိုးရစစ်တန်ကြီး တစ်ခုလုံး ပေါင်းပေးတာတောင် ရမှာဟုတ်ဘူး။
 ဂျပန်တွေကို ကြည့်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတွေထဲမှာ ဂျပန်တွေဟာ လူသားအချင်း
 ချင်း တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိရေးဆိုတဲ့ မူဝါဒကို အားအကောင်းဆုံး လက်
 ကိုင်ပြုထားတဲ့ လူမျိုးတွေပဲ။ သူတို့ အလုပ်အကြီးအကဲတွေကို ရက်ရက်
 ရောရောပေးတာ တစ်သက်လုံး အလုပ်ခန့်ထားတာတို့လေ။ ဂလိုဘယ်
 လိုက်ဇေးရှင်း ဖိအားအောက်မှာ သူတို့လည်း မခံနိုင်တော့ဘူး။

ဆိုနီနဲ့ နစ်ဆန်ဆိုရင် အခုအနောက်တိုင်းသားတွေကို ငှားနေပြီး
 လူတော်တွေရရှိ သူတို့လည်း ပြိုင်ပွဲထဲ ဝင်လာကြပြီ။ ကမ္ဘာထဲကို ဝင်ယှဉ်
 ပြိုင်နိုင်ဖို့ သူတို့မူဝါဒကို ဂရုမစိုက်နိုင်ကြတော့ဘူး။ နိုင်ငံခြားသားတွေ အလုပ်
 လုပ်တာ ပိုများလာလေလေ သူတို့စနစ်လည်း ပြောင်းရလေလေ ဖြစ်လာ
 မှာပဲ။

ဟိုတုန်းကဆို ဒါမျိုးတွေ ဂျပန်မှာ မြင်ကိုမမြင်ရတာ။ အခုဆို ဆောင်း
 ရာသီမှာ တံတားအောက် အိပ်နေတဲ့လူတွေရဲ့ ဓာတ်ပုံတွေ တွေ့လာရပြီ။
 သူတို့စစ်ပွဲတွေဖြစ်တော့ အဆင်းရဲဆုံး လူတန်းစားဖြစ်တဲ့ လယ်သမားတွေက
 အထိအနာဆုံး၊ သားတွေ ဆုံး၊ အိမ်တွေ ဆုံးနဲ့၊ ဒါကြောင့် လူထုကြီးတစ်ရပ်

လုံးက သူတို့ (ဆင်းရဲသားလယ်သမားတွေကို) ပြန်ပြီး ကျေးဇူးဆပ်ရမယ်ဆို
 တဲ့ ခံစားချက်တွေ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲကို ရှိကြတယ်။

ဗြိတိသျှတွေလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ အပြစ်မကင်းဘူးဆိုတဲ့ ခံစားချက်
 ရှိကြတယ်။ အသက်ဆုံးအိမ်တွေ တကယ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရတာက Oxbridge
 က အရာရှိကြီးတွေ မဟုတ်ဘူး။ အရာရှိငယ်တွေ၊ မဖြစ်မနေ စစ်တပ်ထဲ
 ဝင်ခဲ့ရတဲ့ စစ်သားတွေပဲ။ ဒီတော့ လူချမ်းသားတွေက လေဘာပါတီရဲ့
 ထောက်ခံမှု၊ ကွန်ဆာဗေးတစ်ပါတီရဲ့ မွေးစားကျင့်သုံးမှုနဲ့ မူတစ်ခု ရမျှတ
 လာကြတယ်။ အထက်တန်းလွှာက လူတွေဟာ ဒီအတွက် အကြွေးတွေ
 တင်နေကြတုန်းပဲပေါ့။ ဒါနဲ့ ဆင်းရဲသားတွေကို ထောက်ပံ့လာကြတာ။
 ဒါကြောင့် ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ဆိုးကျိုးကို သူတို့ မစဉ်းစားကြဘူး။ လူတွေ အလုပ်
 လုပ်ချင်စိတ်ပျောက်ပြီး စစ်စတန်တစ်ခုလုံးလည်း အလုပ်မဖြစ်တော့ဘူး။
 မာဂရက်သက်ချာက အဲဒီမူကို ပြောင်းပစ်ခဲ့တာ၊ တိုနီဘာလဲယားက ဆက်
 လက်ကျင့်သုံးတာ။ ဂေါ်ဒင်ဘရောင်းက အောက်ခြေလူတန်းစားတွေရဲ့
 ထောက်ခံမဲတွေကို လိုချင်တော့ လမ်းဟောင်းဖက်ကို ပြန်ပြီး ဦးလှည့်နေ
 ပြန်ရော။

နားလည်ထားဖို့က တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေမျှတမှု ပြဿနာက ဒီအတိုင်းပဲ
 အမြဲရှိနေမှာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါက ဘယ်လောက်ကြာနိုင်မလဲ။ ဆယ်နှစ်၊
 အနှစ်နှစ်ဆယ်၊ အနှစ်သုံးဆယ်။ ဟုတ်ပြီ၊ ဒါပြီးတော့ ဘာလည်းမလဲ။
 နည်းပညာတွေ၊ ယှဉ်ပြိုင်လာသူအသစ်တွေ၊ မတူညီတဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံတွေ၊
 လိုက်(မဲ)စတိုင်လ်တွေက ငါတို့ အပေါ် ကျရောက်လာဦးမှပဲ ...။

မေး ။ ။ စီးပွားရေးကိစ္စတွေမှာ အစိုးရက ထိန်းချုပ်ထားတာ
 သိပ်များလွန်းတယ်ဆိုတဲ့ အမြင်နဲ့ပတ်သက်လို့ မစ္စတာလီ ဘာ
 ပြောချင်ပါသလဲ။ ကျွန်တော်ထင်တာကတော့ စီးပွားရေးကဏ္ဍတွေ
 ကို အစိုးရကပဲ ထိန်းထားသင့်တယ်လို့ သူတို့ ယုံကြည်ထားတဲ့
 ရွေးရွေးနှစ်တွေတုန်းက ပြောခဲ့ကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အခုအထိ
 အစိုးရ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ စီးပွားရေးကဏ္ဍတွေက တော်တော်ကြီး
 များနေသေးတယ်။ ဒီကိစ္စ၊ ဒီပြဿနာဟာ ရွှေ့ဆက်ဖြစ်နေဦး

မယ်လို့ ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ လူတော်တွေက အစိုးရအလုပ်ထဲကို မဝင်ဘဲ ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေး တွေထဲ ပိုပိုပြီး ဝင်နေမယ်။ သူတို့ကိုလည်း နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတွေဆီမှာ ဆုံးရှုံးလိုက်ရတာမဟုတ်ဘဲ သူတို့ ဒီကို ပြန်လာကြမယ်။ ဒီနောက် ပုဂ္ဂလိကတွေက ကုမ္ပဏီအကြီးစားကြီးတွေကို လည်ပတ်နိုင်လောက်တဲ့ ဦးနှောက်ရှိသူတွေကို ပိုင်ဆိုင်လာမယ်။ ဒါဆိုရင် ဒီကိစ္စက အေးသွားမှာပါ။ ငါပြောခဲ့သားပဲ။ ငါတို့ စီးပွားရေးတချို့ကို ပုဂ္ဂလိကပိုင် လွှဲပေးချင်တယ်။ တစ်ချိန်ထဲမှာပဲ ပြဿနာက ဘယ်သူ့ကို လွှဲပေးရမှာတုန်းဆိုတာ ဖြစ်လာပြန်ရော။

DBS နဲ့ OCBC ဘဏ်တွေကို ကြည့်။ သူတို့ နိုင်ငံခြားဦးနှောက်ကို သုံးထားရတာ။ UOB က ဥက္ကဋ္ဌ Wee Cho Yaw အပေါ်မှာ လုံးဝ မှီနေရတာ။ သူ့နေရာဘယ်သူ့ကို အစားထိုးမှာလဲ။ UOB ရဲ့ စီအီးအိုရွေးထုတ်ဖို့ သူတို့မှာ ဦးနှောက်ကောင်းကောင်းတွေ ဘယ်လောက်ရှိနေလို့လဲ။ ဒီနေရာကို လျာထားထားတဲ့ Ernest Wong ကလည်း သူ့အတွက် ဒီနေရာရဖို့ မျှော်လင့်ချက်မရှိဆိုပြီး ထွက်သွားပြီ။ ဝီချိုယော (Wee Cho Yaw) က အခုသူ့သားကို အစားထိုးဖို့လုပ်နေတယ်။

အခုနိုင်ငံခြားကို ပညာသင်ထွက်သွားတဲ့လူတော်တွေ ဘယ်ကပညာသင်ဆုမှ မယူဘူး။ နိုင်ငံခြားမှာလည်း အမြဲမနေဘူး။ ဒီကို ပြန်လာကြမယ်။ ဒါဆိုရင် လာမယ့် (၁၀) နှစ် (၁၅) နှစ်လောက်ကို ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးတွေမှာ ရှိတဲ့ဦးနှောက်က အစိုးရဆီမှာရှိတဲ့ ဦးနှောက်တွေကို ယှဉ်လို ရပြီ။ လွန်ခဲ့တဲ့ (၁၅) နှစ် အနှစ် (၂၀) ကနဲ့စာရင် ဒီနေ့အစိုးရရဲ့ ပညာသင်ဆုယူတဲ့ ကျောင်းသား နည်းနည်းလာတာ တွေ့ရတယ်။

ဆိုလိုတာက ဝန်ကြီးရဲ့သား ဘယ်နှစ်ယောက် စကောလားရှစ်ယူလို့လဲ။ လင်ဟင်ကိန်ရဲ့သား စကောလားမယူဘူး။ ကျိုချီဟိန်ရဲ့သားတော့ ယူတယ်။

မေး ။ ။ လောလောဆယ်မှာ ဖြေရှင်းချက်က ဘာဖြစ်မလဲ။ ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေး အားနည်းလာစရာ ရှိသလား။

ဖြေ ။ ။ မရှိဘူး။ ငါပြောခဲ့ပြီးပြီ။ လူတော်တွေ သူတို့ဆီမှာ အလုပ်လုပ်မလား။ ဒါပဲ။ သင်္ဘောကျင်းကို ကြည့်။ ချိန်ဝိုင်ကွန် (Cheng Wai

Koung) ကို ငါတို့ ရလိုက်တယ်။ SIA အတွက် စတီဗင်လီကို ရထားတယ်။ DBS အတွက် နိုဘွန်ဝီး (Koh Boon Hwee) ပြီးရင် ဘယ်သူ့ရှိဦးမလဲ။ ဒီလောက်ကြီးတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေကို တခြားသူ ငါတို့က ယုံကြည်လို့ ရပါ့မလား။

မေး ။ ။ စောစောက SIA အကြောင်းပြောခဲ့တယ်။ စတီဗင်လီရဲ့ ဆန်ကျင်ဖက်ဖြစ်တဲ့ ဆုန်ဘိန်စိန် (Ong Beng Seng) က SIA ကို မလည်ပတ်နိုင်ဘူးလို့ မစွတာလီက ဘာကြောင့် အတတ်ပြောနိုင်တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါ သူ့ကို သိလို့၊ သူ့လုပ်နည်းလုပ်ဟန်ကို သိလို့ပေါ့။ သူက စည်းရုံးရေးသမား မဟုတ်ဘူး။ သူက စီးပွားရေးသမား။ ပြီးတော့ ရေနဲ့ ရောင်းဝယ်တဲ့လူ။ သူက စီးပွားရေး သဘောတူညီမှုရအောင် လုပ်တယ်။ ပြီးရင် သူများကို ခိုင်းပြီး သူကထွက်သွားတယ်။

မေး ။ ။ စည်းရုံးရေးအပိုင်းကို လုပ်ဖို့ သူကတစ်ခြားလူတစ်ယောက်ကို ငှားရင်ရော မရနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ရနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ SIA ကိုသူက တကယ်ရော လည်ပတ်ချင်စိတ် ရှိသလား။ နိုင်ငံခြားကို သူ့ခေါ်ပြီး သွားဖူးတယ်။ သူက လူတွေနဲ့ မိတ်ဆွေဖွဲ့ပြီး စီးပွားရေးသဘောတူညီမှု တစ်ခုခုရအောင် လုပ်ယူလိုက်တယ်။ သူ့ရည်ရွယ်ချက်က သူ့အတွက် သူ့ကိုယ်တိုင်လုပ်ဖို့။ အဲဒါ သူ့အစွမ်းပဲ။ သူ့ယောက္ခမနဲ့တွဲပြီး ရေနံရောင်းဝယ်ရေး စီးပွားရေးလုပ်တယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ သူက သူ့ယောက္ခမထက် သာသွားရော။ ဒီတော့ သူကဟော်တယ်လိုင်းကို ပြောင်းပြီး သူ့မိန်းမက စတိုးဆိုင်တွေ ဖွင့်လာပြန်ရော။ အခု သူက ဂျပ်နရက်စတော့ရင်မှာ၊ Canary Wolf ဟော်တယ်မှာ ရှယ်ယာတချို့ ဝယ်ထားတယ်။ အမြတ်ရရင် ပြန်ရောင်းတယ်။

စတီဗင်လီက သူ့အဖေနဲ့ အဝတ်အထည်လုပ်ငန်းကို လုပ်တယ်။ တိုးတက်လာအောင်လည်း လုပ်နိုင်တယ်။ အခြားစီးပွားရေးတွေကိုလည်း လုပ်လာတယ်။ သူက Mandarin လို့ ပြောနိုင်တယ်။ Ong Beng Seng က

မပြောနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ သူက တရုတ်ပြည်မှာ အလုပ်လုပ်လို့ရတယ်။ တရုတ် ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ စကားပြောလို့ ရတယ်။ ပြီးတော့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေကို ကိုင်တွယ်နိုင်ဖို့ အတွေ့အကြုံကောင်းကောင်း သူ့မှာရှိတယ်။

ငါတို့ဆီမှာ လူတော်တွေရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲလိုလူမျိုးတွေ ဒီထက် ပိုရဖို့ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ ဒီလက်တစ်ဆုပ်စာ လူလေးတွေကိုပဲ မခိုင်မခန်း ခိုင်းနေကြရတာ တရုတ်ပြည်မှာဆိုရင် ဒီလိုလူတွေ အများကြီးရှိတာ။ ဒါပေမဲ့ ထိပ်တန်းရာထူးနေရာတွေမှာတော့ သူတို့လည်း လက်တစ်ဆုပ်စာလောက်ပဲ ရှိတယ်။ သူတို့ ယုံကြည်တဲ့ လူနည်းစုလေးကိုပဲ သူတို့လည်း ခုန်းကန်ခိုင်း နေကြတာ။

မေး ။ ။ ဒီလူတွေကို မစ္စတာလီ ယုံတယ်။ စတီဗင်လီကိုရော ယုံလား။

ဖြေ ။ ။ ငါ လူတွေနဲ့ သူတို့ ရဲ့ ခန့်မှန်းချက်ကို ငါယုံကြည်တယ်။ အစည်းအဝေးတွေမှာ သူ့ကို မကြာမကြာတွေ့တယ်။ သူ့ကို လူမှန် တစ်ယောက်လို့ ငါယုံကြည်တယ်။ သူ့နဲ့အတူတွဲပြီး အတူတူ အလုပ်လုပ်ဖူး တဲ့ ဝန်ကြီးတွေလည်း ဒီအတိုင်းပဲ မြင်ကြတယ်။

မေး ။ ။ သူတို့ကို အလွန်အမင်း အသုံးပြုနေရတာ အန္တရာယ် မရှိဘူးလား။ အစိုးရက ကိုင်တွယ်ထားတဲ့ စီးပွားရေးတွေအားလုံး လူနည်းစုလေးတစ်စုရဲ့ အမြင်နဲ့တင် လည်ပတ်နေရတာ အန္တရာယ် မကြီးဘူးလား။ စီးပွားရေးကို ဘယ်လိုလည်ပတ်သင့်တယ်၊ ဘာ တွေ့လုပ်သင့်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆတစ်ခု ရှိနေသေးတယ်။

တကယ်လို့ ဒီကုမ္ပဏီကြီးတွေအားလုံး ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ် လိုက်မယ်ဆိုရင် မတူညီတဲ့ စီးအိမ်ဆိုတွေ၊ စီးပွားရေးပညာရှင်တွေ၊ စီးပွားရေးကဏ္ဍတွေ ပေါ်ထွက်လာနိုင်မယ်။ ဒါဆိုရင် စင်္ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးဟာ ပိုပြီး အရောင်အသွေးရုံလာနိုင်တယ်။

ဖြေ ။ ။ စင်္ကာပူမှာ မတူညီတဲ့ စီးပွားရေးကဏ္ဍတွေဆိုတာ ငါ့ကို အရင် ရှင်းပြစမ်းပါဦး။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပိုင်းကို အများအားဖြင့် MNC တွေလုပ်

တာ။ လော့ဂျစ်စတစ် (Logistics) မှာ ငါတို့ တံခါးဖွင့်ပေးထားတယ်။ SIA က အခြားလေယာဉ်လိုင်းကုမ္ပဏီတွေနဲ့ အားပြိုင်နေရတယ်။ ချန်ဂီ လေဆိပ် ဆိုရင်လည်း ကွာလာလမ်ပူ၊ ဘန်ကောက်၊ အင်ချွန်း (Incheon) ဟောင်ကောင်တို့နဲ့ အားပြိုင်နေရတယ်။ နေရာတိုင်းမှာ အားပြိုင်မှုရှိတယ်။ အခုဆိုရင် ဒုတိယတန်း တိုးလာပြီ။ ဘယ်စီးပွားရေးကဏ္ဍမှာ (Groupthink) နဲ့ အလုပ်ဖြစ်မယ်လို့ထင်လဲ။ ငါ့ကို ပြောကြည့်။ စီးပွားရေးကဏ္ဍတိုင်းဟာ မတူညီတဲ့ အခြေအနေတွေကိုယ်စီ ရင်ဆိုင်နေကြရတာ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားက ထိပ်တန်းပညာရှင်တွေကို ခန့်ထားရတာ ဟာ စင်္ကာပူကုမ္ပဏီတွေရဲ့ ကျန်းမူ မဟုတ်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဂျွန်အိုလ်ဒ်စ် (John Olds) ဟာ အရှုံးသမားလို့ သူတို့ပြောကြ တယ်။ ဒီပြင် ဘယ်သူရှိဦးမလဲ။ ဖီးလစ် ပစ်လာတ် (Phillipe Paillart) လား။ ဖလင်းမင်း ဂျက်ကော့ခ် (Flemming Jacobs) လား။ သူတို့က မစွဲတဲ့သူတွေလား။ ငါမထင်ဘူး။ ဂျွန်အိုလ်ဒ်စ် (John Olds) က DBS ရဲ့ အားနည်းချက်တွေကို ထောက်ပြပြီး ငါ့ဆီကို အစီရင်ခံတယ်။ တော်တော် ဉာဏ်ပြေးတဲ့လူ။ DBS ကို သူတို့ပြောသလို ငါပြောင်းလဲခဲ့တယ်။ ဘာ ကြောင့် သူအလုပ်ထွက်သွားသလဲ။ ငါက ကန်ထုတ်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ သူထွက်သွားတာက DBS ဟာ အာရှမှာ အကြီးစားဘဏ်တစ်ခု ဖြစ်လာမယ် လို့ သူမထင်လို့ပဲ။ သူ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုကို ပြန်သွားတယ်။ သူက အလယ် အလတ်အဆင့်ပဲ ရှိနိုင်တဲ့ စင်္ကာပူဘဏ်လိုမျိုးမှာ အလုပ်မလုပ်ချင်လို့။

ဖလင်းမင်း ဂျက်ကော့ခ် (Flemming Jacobs) ကိုလည်း ကြည့်။ ဘာပဲပြောပြော NOL ကတော့ ဒုတိယရောက်နေမှာပဲ။ ဒီနံ့မတ်က Maersk ကိုကြည့်။ အရှုံးတွေပေါ်လာလို့ စီးအိမ်အိုကို ဖြုတ်ပစ်တယ်။ နောက်ဆုံး တော့ NOL ကို ဦးစီးဖို့ အမေရိကန်စီးအိုကို ငါတို့ ငှားခဲ့ရတယ်။ တက်လာတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေကြောင့် ငါတို့ ကုမ္ပဏီတွေမှာ ပြဿနာတွေ တွေ့ နေရတယ်။ APL ကို စင်္ကာပူပိုင်လုပ်လို့ မရဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုရင် စစ်စတန် တစ်ခုလုံးကို အမေရိကန်တွေက လည်ပတ်နေလို့။

ဒါနဲ့ ငါတို့ကပြောတယ်။ 'အိုကေ NOL နဲ့ Non-APL ကို ကိုင်တွယ်

ပို့ အမေရိကန်ကိုခေါ်။ ပြီးရင် ငါတို့ ဘာလုပ်နိုင်မလဲဆိုတာ ကြည့်ကြသေးတာပေါ့' လို့။

အောင်မြင်တဲ့ စီအီးအိုတွေဟာ သောင်ပြင်ပေါ်မှာ တွေ့ရတဲ့ ရတနာတွေ လို့ပဲ။ သောင်ပြင်ပေါ်မှာ လှတာတွေ၊ အရောင်လက်တာတွေ အများကြီးပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျောက်တုံးက ကျောက်တုံးပဲ။ တကယ့်ရတနာအစစ်ကို တွေ့ပြီဆိုရင် ကောက်ယူပြီး ပွတ်တိုက်သာ ပေးပေးတော့။ သူ့ဆီမှာ အလုပ်နဲ့ အံဝင်ခွင့်ကျဖြစ်မယ့် အရည်အသွေးတွေ ရှိရမယ်။ ခွန်အားရှိရမယ်။ မောင်းနှင်ပေးနိုင်ရမယ်။ လူထုနဲ့ ဆက်ဆံနိုင်ရမယ်။ လူတွေကို ဖွဲ့စည်းပေးပြီး သူ့အတွက် အားကြီးမာန်တက် လုပ်ပေးမယ့် သူတွေကို မွေးထုတ်ပေးနိုင်ရမယ်။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်တို့မှာ တီမားဆက်ရှိတယ်။ GIC ရှိတယ်။ အဲဒီကုမ္ပဏီကြီးတွေမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒီငွေတွေကိုယူပြီး စင်္ကာပူရဲ့ ထိပ်သီးပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီကြီးတွေထဲ ထည့်ပေးလိုက်ရင် စင်္ကာပူ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီတွေ အားကောင်းလာပြီး ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ထဲကို ဝင်ပြိုင်နိုင်တဲ့အဆင့် ရောက်မလာနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါက ဘယ်မှာရင်းလို့ အမြတ်ကောင်းကောင်း ရမလဲဆိုတာအပေါ် မူတည်တယ်။ မင်းပြောတဲ့ ကုမ္ပဏီ(၁၀) နာမည် ငါ့ကိုပြောပြစမ်းပါ။

မေး ။ ။ ကြည့်သင့်သလောက် မကြည့်ဖြစ်သေးတာဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ တစ်ချိန်က အလားအလာရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေနဲ့ တွဲပြီး လုပ်ခဲ့ကြဖူးပါတယ်။ တီမားဆက်က Hyflux မှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးခဲ့ဖူးတယ်။ Hyflux လည်း တိုးတက်သွားတယ်။

ဖြေ ။ ။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ပြောမယ်။ GIC ဟာ စင်္ကာပူထဲမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားတာ မရှိဘူး။ GIC ကိုလက်ခံထားတာက တချိန်ချိန် ဒုက္ခရောက်ရင် မှီခိုစရာအောင်လို့ တမင်တကာ လက်ခံထားတာ။ ဆိုပါတော့... တို့ကုမ္ပဏီတွေက နိုင်ငံခြားမှာ အခြေစိုက်တော့မယ်။ စင်္ကာပူရဲ့

ပြည်တွင်းစီးပွားရေးကလည်း ကျဆင်းလာမယ်။ ဒါဆိုရင်တောင်မှ ငါတို့ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်မသွားနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်။

တီမားဆက်ကတော့ ဒါနဲ့ မတူဘူး။ သူတို့က ကုမ္ပဏီတွေကို ဝယ်ယူတယ်။ လည်ပတ်တယ်။ မြတ်ရင် ပြန်ရောင်းတယ်။ ရုရှားတွေက တို့ကုမ္ပဏီကို ဝယ်ယူချင်တယ်။ တို့က မရောင်းဘူး။ ဒါနဲ့ သူတို့က တို့အပေါ် ဖိအားပေးနိုင်တဲ့ အင်ဒိုနီးရှားက အရာရှိဆီကို လာဘ်ထိုးတယ်။ ငါတို့က သူတို့ကို မရောင်းဘဲ ကာတာကို ရောင်းလိုက်တယ်။ ရှင်းစရာရှိရင်ကာတာနဲ့ သူတို့ရှင်း။ ကာတာက အခုပိုင်ရှင်။ ငါတို့ ပိုက်ဆံတစ်ပြားမှ မရှုံးဘူး။

စင်္ကာပူပိုင်ကုမ္ပဏီတစ်ခုက MNC အဆင့်ကို ရောက်ပြီး ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ထဲကို တိုးဝင်နိုင်တဲ့ အစွမ်းရှိတယ်ဆိုရင် ဘဏ်တွေ စီးပွားရေးဈေးကွက်တွေကနေ ဈေးငွေအောင်ချေးဖို့၊ ပြဿနာ လုံးဝကို မရှိဘူး။ တီမားဆက်က သူတို့ဆီ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာမှာကို စောင့်နေစရာလည်း မလိုဘူး။

မေး ။ ။ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ မစ္စတာလီမချီတော့တဲ့ နောက်စင်္ကာပူကုမ္ပဏီတွေ တိုးတက်လာလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ လာမယ့်ဆယ်နှစ်မှာ ငါတို့ တိုးတက်လာဦးမယ်လို့ မြင်တယ်။ URA အစီအစဉ်တွေက အခု အကျိုးအမြတ်တွေ ရနေပြီ။ မရီနာဘေး၊ စင်္ကာပူမြစ်၊ Collyer Quay၊ Boat Quay၊ အော့ချာတ်လမ်း၊ ဖော်မြူလာဝမ်း၊ ကာစီနို ... ဒါတွေကြောင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေက စိတ်ချလာကြတယ်။ Exxon Mobil က ကုမ္ပဏီတစ်ဖွဲ့လုံး ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ ငါ့ကို လာတွေကြတယ်။ စီးပွားရေး အကျပ်ရိုက်နေချိန်မှာ ဒေါ်လာလေးဘီလီယံ ရင်းနှီးဖို့ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် စင်္ကာပူက ငြိမ်တယ်။ ယုံကြည်ရတယ်။ အစိုးရကလည်း တည်ငြိမ်တယ်။ အလုပ်ရှင်တွေအတွက် အနေအထားကောင်းတယ်။ ကမ္ဘာ့မြို့တော်ကြီးတိုင်းနဲ့ ဆက်သွယ်လို့ ရတယ်။ စင်္ကာပူဟာ ဈေးပေါပေါ အလုပ်ရုံတွေ၊ နည်းပညာ ခပ်ညံ့ညံ့ စက်ရုံတွေရဲ့ နေရာမဟုတ်တော့ဘူး။ အဲဒီကမ္ဘာတွေမှာ တို့က သွားယှဉ်လို့လည်း မရဘူး။

အခုငါတို့အတွက် စိန်ခေါ်မှုက အရွယ်ရလာတဲ့ အလုပ်သမားတွေကို

ဘယ်လို ထိန်းသိမ်းမလဲ။ အရည်အသွေး ဘယ်လိုမြှင့်တင်ပေးမလဲဆိုတာပဲ။ အသက် (၄၀) ကျော်တွေဆိုရင် ပညာရေး မကောင်းခဲ့ကြဘူး။ အဲဒီတုန်းက ITE မရှိ၊ ပိုလီမရှိခဲ့ဘူး။ အဲဒါက အကြီးအကျယ်စိန်ခေါ်မှုပဲ။

လူငယ်အလုပ်သမားတွေက ပိုပြီး ပညာတတ်ကြတယ်။ (၂၅) နဲ့ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းက တက္ကသိုလ်ပညာရေး၊ (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းက ပိုလီ၊ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကျော်က ITE ပညာရေး ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးအနေနဲ့ NTUC က အလုပ်သမားတွေကို လေ့ကျင့်ပေးဖို့နဲ့ အလုပ်အကိုင်တွေ ပိုပြီး အဆင့်မြှင့်ဖို့ အလေးထားပြီး လုပ်ဆောင်နေကြတာ။

လာမယ့် (၁၀)နှစ်၊ အနှစ် (၂၀)မှာ စင်္ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးဟာ ဆတိုးတက်လာလိမ့်မယ်လို့ ငါတော့ ခန့်မှန်းမိတယ်။

အခန်း(၅)မိတ်ဆက် ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာ

လိကွမ်းယုကိုယ်တိုင်ကရော ပြည်သူပြည်သားအများစုကပါ လိကွမ်းယုဟာ ခေတ်သစ် စင်္ကာပူရဲ့ဖခင်ဆိုတာ လက်ခံထားကြတယ်။ သူကိုယ်တိုင် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့ရတဲ့စင်္ကာပူရဲ့ တစ်စုံတစ်ရာလမ်းလွဲသွားမှာကိုလည်း တော်တော် စိုးရိမ်ပုံရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စင်္ကာပူကိုအုပ်ချုပ်ရာမှာ Father Figure ဖြစ်ပြီး သူ့သဘောကျအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာတွေ တော်တော် များများလည်း ရှိခဲ့တယ်။ သူဟာ ပါဖက်ရှင်းနစ်(Perfectionist)လို့ ခြေရင်တောင် ရပါတယ်။

ဒီအခန်းမှာ အဓိကထား ဆွေးနွေးကြတာကတော့ လူတန်းစား ကွာဟမှု၊ ဝင်ငွေ ကွာဟမှုတွေပါ။ လူသားအားလုံးဟာ တန်းတူရည်တူ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ဖန်ဒါမန်တယ် အယူဝါဒကို သူလက်မခံပါဘူး။ လူတိုင်း ကြိုးစားဖို့၊ အခွင့်အလမ်းရအောင် ဖန်တီးပေးရမယ်။ ဒါပေမဲ့ ရလာတဲ့ အကျိုးရလဒ်ကတော့ ဘယ်တော့မှ တူမှာမဟုတ်နိုင်ဘူးဆိုတာ လက်တွေ့ ကျကျလက်ခံပြီး ဖြေဆိုထားတာ တွေရပါတယ်။

ဒီသဘောဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ အဓိကအဆုံးအမဖြစ်သလို သိပ္ပံပညာနဲ့လည်း ဆက်နွှယ်လို့နေပါတယ်။ လူသားတွေရဲ့ မတူကွဲပြားမှုဟာ အကြောင်းတရား နှစ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေက ဝန်းကျင်နဲ့ မိခင်ဆိုတာမျိုးပါ။ (Human inequality springs from two sources; Nature and Nurture)

နိုင်ငံသားတွေ တတ်နိုင်သမျှ လူတန်းစားညီညွတ်အောင် အစိုးရအနေနဲ့ လုပ်ပေးနိုင်တာက-

သူ့ရဲ့ ပင်ကိုယ်စွမ်းရည် (Natural abilities)

ပညာရေး (Education) နဲ့

လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှု (training)

လို လီကွမ်းယု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့သဘောအရ သူ့ရည်ရွယ်ချက်ကို ထိအောင် ကြိုးစားခဲ့သလို အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိတယ် ဆိုတာလည်း လက်လှမ်းမီသရွေ့ လေ့လာရမိပါတယ်။

ပညာရေးသိပ်မမြင့်တဲ့ စင်္ကာပူလူမျိုးတွေဟာ အလုပ်ကို အလုပ်နဲ့ တူအောင် လုပ်တတ်ဖို့ လေ့ကျင့်ပေးထားနိုင်တာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စင်္ကာပူကို 'ပွဲစားနိုင်ငံ' ပွဲစားလုပ်ထားတဲ့နိုင်ငံလို့ ဆိုစမှတ်ဖြူကြပါတယ်။ ဒါမှလည်း အလုပ်ဖြစ်မှာပဲလေ။ သူတို့မှာ စိုက်ပျိုးစရာ မြေမရှိသလို၊ ရေရ အောင်တောင် တော်တော်ကြီးစား ရုန်းကန်နေကြရတာပါပဲ။ ။

Question & Answer

မေး ။ ။ စင်္ကာပူအတွက် မှန်ကန်တဲ့ လူမျိုးပေါ်လစီကို ရောက်အောင် ဘယ်လိုအမြင်တွေနဲ့ ပုံဖော်ယူခဲ့ရသလဲ။ နှစ်ကာလအလိုက် ပြောင်းလဲယူခဲ့ရတဲ့ အမြင်တွေ၊ မပြောင်းလဲဘဲ ထားခဲ့တဲ့ အမြင်တွေက ဘာတွေပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ အခု ငါသိနေတာတွေကို အစက ငါမသိခဲ့ဘူး။ တချို့စာအုပ်ထဲက၊ တချို့ ဆရာတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေဆီက အမြဲမဟုတ်သတဲ့တွေတွေ့ရခဲ့တယ်။ ထုတ်ပြောရရင် လူသားအားလုံးဟာ အတူပဲ၊ အခွင့်အရေးလည်း တန်းတူရသင့်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်မျိုးပေါ့။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူကြိုက် တော်တော်များခဲ့တဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒပေါ့ကွာ။ မင်းတို့ အမှတ်ရသင့်တာက အဲဒါဆိုဗီယက်ကြီး Sputnik လွှတ်တင်နိုင်ခဲ့တဲ့ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွေတုန်းကဆိုတာပဲ။ အဲဒီယုံကြည်မှုက ကိန်းဘရေး(ရု)တက္ကသိုလ်အထိ ရောက်ခဲ့တယ်။ ဝါဒတစ်ခုလုံးကို ခြုံကြည့်ရင် ဒီလို တန်းတူအခွင့်အရေး ယုံကြည်မှုမျိုးမဟုတ်ပေမဲ့ လွတ်လပ်ရေးရစ နိုင်ငံတွေအတွက် ရှေ့ခရီးဆက်ဖို့ အကောင်းဆုံးဝါဒလို့ ကျောင်းသားတွေက ယုံကြည်ကြတယ်။

ဒီစနစ် အလုပ်မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ လက်ရေတစ်ပြင်တည်းစနစ်ဟာ အလုပ်မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ တိန့်ရှောင်မိန်က သဘောပေါက်ခဲ့တယ်။ လူသားရဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ လူသားရဲ့ သဘာဝက သူ့အတိုင်း သူ့သဘာဝအတိုင်းပဲ။ လူသားတွေဆီမှာ မောင်းနှင်အား ရှိကို ရှိနေရမယ်။ သူ့ဇနီးအတွက်၊ သူ့ကလေးတွေအတွက်၊ သူ့အဖေ၊ သူ့အမေ၊ သူ့မိသားစု၊ သူ့လူမျိုးအတွက်

သူ့ဘဝ စွန့်လွှတ်အနင်နာခံမှုတွေ ရှိနေရမယ်။

ဗြိတိန်ရဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို အစကနေအဆုံး သေသေချာချာ လေ့လာပြီးတဲ့နောက် ဒီကောက်ချက်ဆွဲလို့ ရလာခဲ့တာ။

မေး ။ ။ တစ်ခါက ပြောခဲ့ဖူးတဲ့အထဲမှာ ကက်ဘီနက်အဖွဲ့ဝင် တချို့က မစ္စတာလီနဲ့ သဘောထားချင်း မတိုက်ဆိုင်ကြဘူးဆို လား။ မစ္စတာလီ ယုံကြည်တဲ့အတိုင်း ဖြစ်လာအောင် သူတို့ကို ဘယ်လို စည်းရုံးခဲ့ရသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ယုတ္တိဗေဒပေါ့။ ငါ့ကို အမာခံ ထောက်ခံပေးသူတွေက ပိုကင်ဆို့၊ ရာဇဂရတနနဲ့၊ ဟွန်ဆွီစနဲ့နဲ့ လင်ကင်ဆန်တို့ပဲ။ အားလုံးက လက် တွေ့သမားတွေ။ လူသားအားလုံး တန်းတူရည်တူဆိုတဲ့ ဝါဒက ဆိုရှယ် လစ်ရဲ့ သီအိုရီသဘောတရားတွေ လောင်းရိုပိမိနေတဲ့ဝါဒပဲ။ ဒါဟာ ဖြစ်နိုင် တယ်လို့ ဘယ်တုန်းကမှ မယုံကြည်ခဲ့ဘူး။

ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကို အရင်ကြည့်မိတယ်။ ပြီးတော့ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်။ သူတို့ရဲ့ ပထမမျိုးဆက်က အလွှာပေါင်းစုံကနေ လာခဲ့ကြတာ။ သူတို့က ဖရီးဒမ်းဖိုက်တာတွေ၊ မာ့(ကစ်)ဝါဒနဲ့ တန်းတူရည်တူ အဖွဲ့အစည်း ဆိုတာကို ယုံကြည်ကြတယ်။

ခုတီယနဲ့ တတီယမျိုးဆက်ရောက်တော့ အရောရောအနှောနှောတွေ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ မင်းနဲ့ တန်းတူတဲ့သူကိုပဲ မင်းက လက်ထပ်တော့တယ်။ မင်းက တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရဆိုရင် မူလတန်းပညာရေး အဆင့်ပိုရှိတဲ့ မိန်းကလေးကို မင်းက လက်မထပ်တော့ဘူး။ ငါ လေ့လာမိတာကို ပြောပြမယ်။ ကျန်စီမင်း ရဲ့သား၊ လီပိုင်ရဲ့သား၊ ဇူရောင်ကျီရဲ့သား။ သူတို့ကို တလောလေးက ငါတွေခဲ့ရတယ်။ အားလုံးဟာ ဉာဏ်ရည် ထိပ်တန်းတွေချည်းပဲ။

လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းဟာ နောက်ဆုံးတော့ သူ့ဖြစ်စဉ်နဲ့သူပဲ သွား နေတာ။ နိုင်ငံက ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်နဲ့ အေးအေးချမ်းချမ်းဆိုရင် လူတစ် ယောက်ရဲ့ စွမ်းရည်နဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ် အခြေခံပြီး ပညာရေးစံညွှန်းက အလိုလို မြင့်တက်သွားတာ။ လူတွေက သူတို့နဲ့ တန်းတူရည်တူတွေကိုပဲ ရွေးပြီး လက်ထပ်ကြတော့တာ။ ဆရာဝန်တွေကိုကြည့်။ အခု ဆရာဝန်

တွေက ဆရာဝန်တွေအချင်းချင်း ပြန်လက်ထပ်ကြတယ်။ ဟိုတုန်းက ဆရာဝန်တစ်ယောက်က နာ့(စ်)ကို လက်ထပ်ယူတာတွေ ရှိတယ်။ ဒီတော့ သူတို့က ရလာတဲ့ ကလေးတွေကျတော့ တချို့ ဆရာဝန်ဖြစ်လာတယ်။ တချို့ ဖြစ်မလာဘူး။

ဒီနေ့ ဒေါက်တာမိဘတွေက ရလာတဲ့ ကလေးတွေကို ကြည့်။ သူတို့ စိတ်ဝင်စားတယ်ဆိုရင် ဒေါက်တာ ဖြစ်လာကြတာချည်းပဲ။ တချို့ဆိုရင် NUS (National University of Singapore) ကို ဝင်ခွင့်မရရင် စိတ် အရမ်းဆိုးကြတယ်။ နိုင်ငံခြားသွားဖို့ ပိုက်ဆံ ပိုကုန်တာကို။

ကလေးတွေ ဗီစကောင်းဖို့ မိဘနှစ်ပါးစလုံး စွမ်းရည်နဲ့ ဆိုင်ကျူ အဆင့်မြင့်နေဖို့ လိုတယ်ကွ။

တစ်ခါက ဗြိတိသျှတွေက ခွေးလှလှလေးတွေ တို့ကို ပေးကြတယ်။ Labrador (လက်ဘရာဒေါ) ခွေးတွေက တကယ်တော့ အမဲလိုက်ခွေးတွေ။ ငါးဖမ်းနိုင်တဲ့ ခွေးတွေကွ။ တို့ကို ပေးတဲ့ ခွေးတွေကတော့ အလှသက် သက်ပဲ။ ဒါနဲ့ ငါက ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးကို မေးလိုက်တယ်။ ခွေးတွေက ဘာမှသုံးလို့ မရတော့ သင်ကြားပေးဖို့။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးကလည်း ရဲဖက်ကို ပြန်ပေးလိုက်ရော။ ဒီခွေးတွေက ချန်ပီယံရွေးပွဲမှာ ဝင်ပြိုင်တဲ့ အလှပြခွေးတွေ၊ သူတို့က လှသလို မွေးလာတဲ့ ခွေးလေးတွေကလည်း အလှလေးတွေချည်းပဲ။ ငါ စာထဲမှာ ဖတ်ဖူးတာက စကော့တလန်က အနက် ရောင် လက်ဘရာဒေါ ခွေးတွေဟာ ငါးဖမ်းနိုင်တယ်။ ငှက်ကို ပစ်ချလိုက်ရင် သူတို့က သွားချီယူလာသေးတယ်တဲ့။ သူတို့က အဲ့ဒါတွေကို တအား မကိုက်ဘဲ ဖွဖလေး ကိုက်ပြီး ယူလာတာတဲ့။

၁၉၇၀ ခုတုန်းက Alec Douglas နဲ့ တွေ့တယ်။ ဟိုတုန်းက သူက ဝန်ကြီး။ ၁၉၇၀ မှာတော့ အတိုက်အခံပီတီထဲမှာ။ ဩစတေးလျကအပြန် ဒီကို သူ ဝင်လာတာ။ ဒါနဲ့ ငါက သူ့ကို မေးတယ် 'ကျွန်တော် ကြားဖူး တာက ခင်ဗျားတို့ ခွေးတွေဟာ ငါးဖမ်းနိုင်တယ်၊ ငှက်ချီနိုင်တဲ့ ခွေးတွေ' လို့။

သူက 'မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ကို သီးသန့် လေ့ကျင့်ပေးရတာ။ သူတို့ရဲ့ စိတ်တွေကလည်း မတူဘူး' တဲ့။ ဒါနဲ့ ငါက 'ကျွန်တော်ခွေးတွေကတော့

အလှပြုဖို့ သက်သက်နဲ့ သူတို့ကို ကျွေးထားရတာ။ အခု သူများကို ပေးပစ်လိုက်ပြီ' လို့။

သူက ခွေးချစ်တတ်သလားလို့ မေးတယ်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်ရောက်တော့ သူက ဝန်ကြီးဖြစ်လာပြီး ဓနသဟာယအဖွဲ့ကွန်ဖရင့်ကို လာတက်တယ်။ ငါ့သမီးအတွက် ဘာဘာရာဒေါ ခွေးမလေးတစ်ကောင်လည်း ယူလာတယ်။ ငါ မွေးဖူးသမျှထဲမှာတော့ အသိဉာဏ်အရှိဆုံး ခွေးပဲ။ ရဲဖက်က ခွေးလှေကွန် ရေးကျောင်းကို ပို့လိုက်ပြီး သင်ကြားခိုင်းလိုက်တယ်။ ရှေး...လို့ ပြောလိုက်တာနဲ့ ရေထဲ ခုန်ဆင်းသွားတယ်။ ဒါနဲ့ Istana ရေကန်ထဲ ခေါ်သွားပြီး သူ့ကို ရေမျိုးပေးလိုက်ကြရတယ်။

ဒါနဲ့ ငါလည်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုက်တယ်။ ခွေးတွေသာ ဒီအတိုင်း ဆိုရင် လူတွေလည်း ဒီအတိုင်း ဖြစ်နေရမယ်လို့။ ငါက ဒါဝင်ပြောတဲ့ အိမ်လူရှင်းကို ယုံတယ်။ သမ္မာကျမ်းစာက ဆိုထားတဲ့ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒကို လက်ခံတဲ့ အမေရိကန် ဖန်ဒီယမ်ဝါဒကို မယုံဘူး။

မေး ။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းက အခု တိုးတက်နေပြီ။ မစ္စတာလီ ယူဆခဲ့သလို မလွဲသာမရောင်သာ သဘောထား မတူညီမှုတွေ လည်း တစ်ဆင့်ချင်း ပြောင်းလဲလာပြီ။ ဒီလို အခြေအနေမှာ အစိုးရ ပါဝင်ရမယ့် အခန်းကဏ္ဍက ဘာဖြစ်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ အစိုးရ ရင်ဆိုင်ရမယ့် ပြဿနာက အောက်ခြေလူတန်းစား တွေက ဘယ်တော့မှ အထက်က လူတွေကို မိနိုင်မှာ မဟုတ်တဲ့အတွက် ဒီလူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဘယ်နည်းနဲ့ ညီညွတ်အောင် ထိန်းထားမလဲ ဆိုတာပဲ။ ဒီတော့ အောက်ခြေလူတန်းစားတွေကို ငါတို့က ပြောရတယ်။ ကလေး နှစ်ယောက်ရပြီးတဲ့နောက် သားကြောဖြတ်မယ်ဆိုရင် အိမ်ခန်း အလကား ပေးမယ်လို့။

ယူမယ့်လူ မရှိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ... သိလား။ သားကြောဖြတ် လိုက်တဲ့ခန်းကို သူ့အမျိုးသားက စွန့်သွားတတ်လို့။ ဒါနဲ့ နောက်အိမ်ထောင် ပြုဖို့ ထပ်ရှာကြတယ်။ ကလေးက မွေးလို့ မရတော့ဘူးဆိုတော့ ဒုတိယ အိမ်ထောင်နဲ့ကလည်း မမြဲပြန်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့က ကလေးတွေ တိုးတိုးပြီး

မွေးလာကြရော။ အဲဒီအတိုင်းသာ ခရီးဆက်သွားနေလို့ကတော့ တို့နိုင်ငံထဲမှာ ထုံတဲ့တုံကလေးတွေနဲ့ ပြည့်နေမှာပဲ။ အဲဒီ ထုံပေပေလေးတွေကို တို့နိုင်ငံက တာဝန်ယူထားရမှာ။ ဒီလောက် မှန်လွန်းတဲ့ စကားမျိုးတွေကို ဘယ်သူမှ ထုတ်မပြောချင်ပါဘူးကွာ။

မေး ။ ။ ကြည့်ရတာကတော့ စိတ်ခိုင်ဖို့ လိုသလို စိတ်ညစ်စရာ လည်း တော်တော်ကောင်းမယ့် ကိစ္စပဲ။ အောက်ခြေက (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း လူတွေဟာ အခွင့်အရေးတွေ မရခဲ့ကြလို့ အဲဒီလို ဖြစ်နေတာ လို့ဆိုရင် ရနိုင်မလား။

ဖြေ ။ ။ လင်ချီအုန်း (Lim Chee Onn) ရဲ့ အဖေက တက္ကစီသမား။ သူ့မှာ ပညာသင်ဖို့ အခွင့်အရေး မရခဲ့ဘူး။ သူ့သားကျတော့ အခွင့်အရေး ရတော့ တက္ကသိုလ်ရောက်သွားပြီး တိုးတက်သွားတယ်။ (လင်ချီအုန်း ဆိုတာ လိက္ကမ်းယုကိုင်တိုင် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ အရည်အချင်းရှိသူလို့ ခန့်မှန်း ခြင်း ခံရသူပါ)

မေး ။ ။ လူတန်းစား မတူညီမှုတွေ ရှိနေတဲ့ကြားကနေ အစိုးရ ကသာ ပိုပြီး ကြိုးစားပေးမယ်ဆိုရင် အောက်ခြေက (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း ဆင်းရဲသားတွေရဲ့ဘဝ အနည်းငယ်တော့ တက်လာနိုင်မယ် မဟုတ်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ လူထုကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ ငါပြောခဲ့တယ်။ အဲဒါ ခင်ဗျား တို့ဘုရားရှင် ဖန်ဆင်းထားတဲ့ အတိုင်းပဲ။ ကျွန်တော်က ဘုရားရှင်မဟုတ် တော့ ပြင်ပြီး ဖန်ဆင်းပေးလို့လည်း မရတော့ဘူး။ ကျွန်တော် ပေးနိုင်တာက အပိုကဏ္ဍရှင်တွေ ကလေးတွေအတွက် လုပ်ပေးမယ်။ ပိုကောင်းတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်တွေ ဖန်တီးပေးမယ်။ ဒါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ရလာတဲ့ အကျိုးအမြတ်က သိပ် မဟန်လှဘူး ... လို့။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ အထက်တန်းက ကလေးတွေကလည်း ပိုပြီး ကြိုးစားအားတွေ ရှိနေတော့ ဒီလူတန်းစား ခြားနားချက်က ဘယ်တော့မှ ကျဉ်း သွားမှာမဟုတ်ဘူး။

ငါတို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ တကယ်ပါ။ အပိုကျူရှင်တွေပေး၊ ဂရုစိုက်မှုတွေ ပိုပေးတယ်။ အားပေးတယ်။ မိန့်ခွန်းတွေဘာတွေ သွားပြောရလို့ ဂုဏ်မြတ်တဲ့ငွေတွေရရင် စကောလားရှစ်တွေအတွက် လှူလိုက်တယ်။ အောက်ခြေက ကလေးတွေကို အားပေးဖို့ ဆုတွေဘာတွေ ချတယ်။ ITE (Institute of Technical Education) ကနေ ပိုလီကျောင်းကို တက်နိုင်အောင် ... စသဖြင့်ပေါ့။

သူတို့ လိုရာခရီးကိုရောက်ဖို့ ငါတို့က အပိုဆောင်းပေးတဲ့ အကူအညီတွေ အမြဲပေးနေမှာပဲ။ ဒီသံသောင်ပေါ်က ကျောက်တစ်လုံးကဖြင့် သွေးပေးလိုက်ရင် တစ်ခြားကျောက်တွေထက် သာသွားမှာပဲလို့ ဘယ်သူက ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပေးနိုင်မှာလဲ။ ခင်ဗျားတို့ ကလေးတွေက အိမ်နီးချင်းက ကလေးတွေလောက် ဉာဏ်မကောင်းဘူးလို့ ပြောရင် မိဘတွေက သိပ်မကြိုက်ကြဘူး။

မဲဆန္ဒနယ်ဟောင်းတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ တန်ဖွန်းပါဂါနဲ့ ကရိတအရာကို ငါ စောင့်ကြည့်တယ်။ ကွန်မြူနတီစင်တာ (လူထုစုဝေးရာဌာန) မှာ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်တဲ့ ကလေးတွေကို ငါ လေ့လာတယ်။ တချို့ကလေးတွေက တော်တော် တော်ကြတယ်။ တစ်ယောက်ဆိုရင် မောင့်(တိ) အဲလစ်ဇဘက်ဆေးရုံမှာ မျက်စိအထူးကုဆရာဝန်၊ တချို့လည်း ကိုယ်ပိုင်ကွန်ဒို၊ ကိုယ်ပိုင်အိမ်တွေနဲ့ နေနိုင်ကြတဲ့ ပရော်ဖက်ရှင်နယ်တွေ။ မစွဲတဲ့ကလေးတွေ မွေးထားမိတဲ့ မိဘတွေကတော့ လေးခန်း၊ ငါးခန်း HDB (Housing and Development Board) မှာ နေကြရတယ်။ သူတို့က မကျေနပ်လို့ ပြောကြသေးတယ်။ အိမ်နီးချင်း ကလေးတွေက ဘာဖြစ်လို့ ပိုသာနေတာလဲတဲ့။ သူတို့ကလေးတွေကမှ မစွဲတာ။ ဒါပဲလေ။ ဘယ်သူကမှ သူတို့ကလေးတွေရဲ့ တက်လမ်းကို ဟန့်တားမထားပါဘူး။

မေး ။ ။ ဟိုတုန်းက ခေတ်ကို မဆိုလိုပါဘူး။ ဒီနေ့ခေတ်မှာပေါ့။ တက္ကစီသမားတစ်ယောက်ရဲ့ သားက Lim Chee Onn (လင်ချီအုန်း) လို့ အစိုးရ ထိပ်သီးအဖွဲ့ဝင်အထိ ဖြစ်နိုင်အောင် အခွင့်အရေး ရှိနိုင်ပါ့မလား။

ဖြေ ။ ။ ကလေးက ဉာဏ်ကောင်းပြီး ကျောင်းလည်းတက်ရင် ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ သူ့အရည်အချင်း ဖွံ့ဖြိုးဖို့ တားမြစ်ထားတာ မရှိပါဘူး။ အိမ်နားက စာသင်ကျောင်းတွေမှာလည်း နာမည်ကြီးကျောင်းတွေနဲ့မခြား သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းတွေ ပေးထားတာပဲ။ ကျောင်းပရိဘောဂတွေကိုကြည့်၊ ကွန်ပျူတာက အစ ကျောင်းအုပ်၊ ကျောင်းဆရာတွေအားလုံး အတူတူပဲ။

မေး ။ ။ မိသားစု နောက်ခံသမိုင်းကရော ဘယ်လိုလဲ။ တက္ကစီသမားရဲ့ သားက ကျူရှင်ကစလို့ လူချမ်းသာကလေးတွေကို မိအောင် မယူနိုင်ဘူး။ ဒေါက်တာရဲ့ သားနဲ့ ယှဉ်လိုက်ရင် သူ့ ဘဝ ဖွံ့ဖြိုးဖို့ ဒါတွေက အဟန့်အတားလို ဖြစ်မနေဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဒေါက်တာရဲ့ သားတွေက ဒေါက်တာရဲ့ သမီးတွေကို လက်ထပ်တာ အများကြီးရှိတယ်။ ကိုယ့်လောက် အဆင့်မရှိသူကို လက်ထပ်မိတဲ့လူကတော့ ခေါင်းခြောက်နေမှာပဲ။ သူ့ကလေးက မိဘအဖုံ ဒေါက်တာတွေရဲ့ ကလေးကို မိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေကို သဘောပေါက်ဖို့ လူ့ဘဝထဲနေခဲ့တာ အတော်ကြီး ကြာပါပြီကွာ။

အရွယ်ရောက်လာတဲ့ ငါ့ကလေးတွေကို ပြောလေပြောလေရှိတာ မင်းကို ပြောပြမယ် 'မင်းတို့ အိမ်ထောင်ဖက် ရွေးတော့မယ်ဆိုရင် ကျော(ရုံ) ဘားနတ်ရှော့ ပြောတာကို သတိရ ... လို့။ သူက ပြောတယ်။ မိန်းကလေးချောချောကို လက်ထပ်ရင် သမီးလေးက မအေတူ အချောလေးဖြစ်ပြီး သားလေးက ဖအေတူ ဉာဏ်ကောင်းလေး ဖြစ်မယ်လို့ ထင်ရင် အမှားပဲ။ မွေးလာတဲ့သားက သူ့အမေလောက် ဉာဏ်ရှိတယ်ဆိုရင်ပဲ ကျေနပ်လိုက်တော့.. တဲ့။ အဲ့ဒါကို သေသေချာချာ စဉ်းစားထားကြလို့။'

အဲ့ဒီအဆုံးအမက သူတို့ နားထဲ စွဲသွားတယ်။

ငါ့ရဲ့ ဒုတိယအငယ်ဆုံးမြေးက အခု စစ်မှုထမ်းနေတယ်။ ပညာသင်ဆု ယူချင်တယ်ဆိုရင် သူ့အနေနဲ့ အလွယ်တကူ ရနိုင်တယ်။ သူက မယူဘူး။ သူက အိုင်တီသမား ဖြစ်ချင်တယ်လို့ ဆိုတယ်။ သူ တွဲရရင် အဲ့ဒီမှာ သွားပြီး အတွေ့အကြုံရှာရင်း အလုပ်လုပ်ချင်တယ်။ ပြီးမှ ပြန်လာ၊ နောက်ထပ်ဘွဲ့တစ်ခု ထပ်ယူချင် ယူမယ်ပေါ့။

ပညာသင်ဆုယူရင်းနဲ့လည်း မင်းလုပ်ချင်တာ လုပ်လို့ရတာပဲလို့ ငါက ပြောတော့ သူက မလိုချင်ဘူး။ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်မှာပဲ ကိုယ်ရပ်ချင် တယ်တဲ့။

သူ့အဖေကများ အလုပ်လုပ်ခိုင်းနေလို့လား။ မဟုတ်ဘူး။ သူ့မိဘတွေ က ဘာမှ မပြောကြဘူး။ သူက စာ အတော်ဖတ်တယ်။ သူ စိတ်ဝင်စား တာက ကမ္ဘာဦးတိရစ္ဆာန်တွေ၊ ဒိုင်နိုဆောတွေ အကြောင်းရယ်။ သူ့စာအုပ်စင် မှာ အဲသလို စာအုပ်တွေ အများကြီးပဲ။ နောက်ဆုံးလည်းရောက်ရော သူ စိတ်ဝင်စားတာက အိုင်တီတဲ့။

ငါ့သမီး ဦးနောက်အထူးကုဆရာဝန်က သူ့အိုင်ကျူကို စစ်တယ်။ သူ့အိုင်ကျူအဆင့်က ၁၄၀ ကျော်တယ်။ သူ့မိဘတွေက သူ့အတွက် ပူစရာ မလိုတော့ဘူး။ အဲဒါ ဘဝပဲ။

ဘွဲ့ရပညာတတ်တစ်ယောက်က ဘွဲ့ရပညာတတ်တစ်ယောက်ကို လက်မထပ်ဘူးဆိုရင် ငါကတော့ သူ့ကို အရှုံးလို့ ခေါ်မှာပဲ။ ဘွဲ့မရတဲ့ မိန်းကလေးကို လက်ထပ်လိုက်လို့ကတော့ ရလာတဲ့ ကလေးတွေထဲမှာ တချို့ က ဉာဏ်ကောင်း၊ တချို့က ဉာဏ်တိုင်း၊ သူတော့ ဒုက္ခ ကောင်းကောင်း တွေမှာပဲ။

မေး ။ ။ အခုထိ မရှင်းသေးတဲ့ကိစ္စက (ဒီလူတန်းစား ကွာခြားမှု အတွက်) အစိုးရက ဘာလုပ်ပေးနိုင်မလဲ။ ဘယ်အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်သင့် သလဲဆိုတာပါ။

ဖြေ ။ ။ အစိုးရ လုပ်ရမယ့်ကိစ္စက ဒီလူ့အဖွဲ့အစည်းကို ညီညွတ်အောင် ထိန်းပေးထားဖို့ပဲ။ အောက်ခြေလူတန်းစားတွေက မကျေမနပ်ဖြစ်ပြီး အမေရိကမှာလို အုံကြွလာတာမျိုး မဖြစ်အောင် ထိမ်းထားဖို့ပဲ။ ဒီပြဿနာ အတွက် ဗြိတိန်နဲ့ ဥရောပရဲ့အဖြေက မပြည့်စုံမှုတွေကို အစိုးရက အားလုံး တာဝန်ယူတာပဲ။ ငါတို့က အဲဒီမူကို လိုက်လို့မရဘူး။

ငါတို့ လုပ်နေတာက သူတို့နဲ့ မတူဘူး။ ပညာရေးပေးတယ်။ အရင်း အနှီးထုတ်ပေးတယ်။ ဒီငွေကို သုံးပစ်မလား။ ရင်းနှီးထားမလားဆိုတာ ကတော့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပဲ ဆုံးဖြတ်ကြပေါ့။ မင်းက ပေးတာကို သုံးပစ်

လိုက်တယ်။ အဲဒါက မင်းကိစ္စ။ တစ်ခုခုမှာ ရင်းနှီးထားတယ်။ ဒါဆို တစ်ခုခု တော့ အဖတ်တင်နေမှာပေါ့။

တို့က ဘာပေးသလဲဆိုတော့ အိမ်ပေးတယ်။ အိမ်ဝယ်ဖို့ ပိုက်ဆံ မလုံ လောက်ဘူးလား။ ဒေါ်လာ ရှစ်သောင်းအထိ တို့က စိုက်ပေးတယ်။ သူတို့ရဲ့ CPF (Central Provident Fund) ကို တိုးပေးတယ်။ နိုင်ငံတော်မှာ ပိုလှံငွေ ထွက်လာရင် ဘော့နပ်(စ်) ပေးတယ်။ ဘက်(စ်) အလကား စီးချင် တာလား။ ဒါတော့ မရဘူး။ မင်းမှာ ပြဿနာ ဖြစ်နေသလား။ မင်းကို ငွေ (သို့မဟုတ်) တစ်ခုခု ချင်ပေးမယ်။ မင်း ဘာလုပ်မယ်ဆိုတာတော့ ကိုယ့် ဘာသာ ဆုံးဖြတ်။ အလုပ်လုပ်ချင် လုပ်၊ သုံးပစ်ချင်ရင် သုံးပစ်။ ခေါင်း သိပ်မကောင်းတဲ့ လူတွေက ပေးထားတဲ့ရယ်ယာကို ရောင်းပြီး သုံးပစ်ကြ တယ်။ အများစုကတော့ စုထားကြတယ်။ ဒီတော့ တို့မှာ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု ဒီမိုကရေစီ (Property-owning Democracy) ရှိတယ်။ သူ ဘယ် လောက် ပိုက်ဆိုင်တယ်ဆိုတာ သူ ဘယ်လောက် စွမ်းနိုင်သလဲဆိုတဲ့အပေါ် မူတည်တယ်။

တို့က ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုဒီမိုကရေစီကို တီထွင်ထားခဲ့လို့ စင်္ကာပူ အေး ချမ်းငြိမ်သက်တာ။ သူတို့နိုင်ငံကို ကာကွယ်စေချင်ရင် သူတို့ကိုလည်း ပိုင် ဆိုင်မှုတစ်ခုခု ပေးထားရမယ်။ Far East Properties တွေအတွက်၊ Hong Leong အတွက် နိုင်ငံတော်ကို ကာကွယ်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့မှာ အိမ်ပိုင်ရှိ နေတယ်ဆိုရင် သူ့အတွက်၊ သူ့မိသားစုအတွက် ကာကွယ်တော့မှာပဲ။

ဒီစနစ်က အလုပ်ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ။ အဲဒါက လူ့သဘာဝမို့။ တို့ စင်္ကာပူရိုးရိုးယန်းတွေကြားမှာ ဂျိုးဇက်ရဲ့အပေါင်းပါ တရားဟောဆရာ ဘယ်နှစ်ယောက်ပါလို့လဲ။ သူတို့ကသာ သူများတွေအတွက် သူတို့ဘဝကို စတေးတာ။ ဒီလိုလူတွေ ရှိတော့ရှိပါတယ်။ ဘယ်လောက် ရှိလို့လဲ။ ခရစ် ယာန်ချပ်(ချ်)ကျောင်းထဲမှာရော အဲဒီလို တရားဟောဆရာတွေ ဘယ်နှစ် ယောက် ရှိလို့လဲ။ လူ့သဘာဝကို ငါတို့က လက်ခံတယ်။ အဲဒီသဘာဝကို အခြေခံပြီးတော့ ပေါ်လစီချမှတ်တယ်။ ပြီးတော့ လူတွေဆီက အကောင်းဆုံး အရည်အသွေးတွေ ထွက်လာအောင် ထုတ်ယူရတယ်။

သူတို့ရှာထားတဲ့ စီးပွားရေးထဲကနေ အစိုးရက အခွန်တွေ နင်းကန်ပြီး

ကောက်ယူကြည့်။ ထိပ်သီးသူဌေးတွေက တခြားနိုင်ကို ထွက်သွားကြမှာပဲ။

မေး ။ ။ နောက်မှာ ကျန်နေရစ်ခဲ့တဲ့လူတွေ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေက သူတို့ လိုအပ်တဲ့ လူမှုရေးတာဝန်တွေကို တောင်းဆိုလာကြဦးမှာဆိုတော့ လာမယ့်နှစ်တွေမှာ အစိုးရ အခက်ကြုံလာစရာ ရှိမယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ အခွန်နှုန်းတွေလျှော့ပြီး ကောက်လာနေတယ်။ ဒီပြဿနာတွေကို ဘယ်လို ရှင်းမလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါတို့မှာ ဘယ်လောက်ရန်ပုံငွေရှိပြီး ငါတို့ သုံးစွဲနှုန်းက ဘယ်လောက် တက်လာမလဲဆိုတာ ငါ မခန့်မှန်းနိုင်ဘူး။ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်စရိတ်က တော်တော်တော့ များလိမ့်မယ်။ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီး ခေါ်ဘုန်ဝမ်ဆိုရင် ဒီပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ အချိန် အတော်ပေးပြီး စဉ်းစားနေရတယ်။ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေအတွက် ကုန်ကျငွေ၊ ရေရှည်မှာ ပိုကောင်းတဲ့ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ အထူးသဖြင့် ဆီးချိုသွေးချွံ့ရောဂါတို့၊ ကိုလက်စထရော့တို့ စတဲ့ရောဂါတွေအတွက် ပေါ့။ ဆေးပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရှာဖွေတွေ့ရှိလေလေ လူနာတွေ ရဲ့အသက် ပိုရှည်လေလေဖြစ်မယ်။ ဆေးဝါးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လိုင်စင်တွေလည်း ဈေးပိုကြီးမယ်။ ခွဲစိတ်မှုဆိုင်ရာတွေလည်း ပိုကောင်းလာအောင် လုပ်ရမယ်။ တို့က စင်္ကာပူဟာ အာရှမှာ အကောင်းဆုံး ကျန်းမာရေးစင်တာ တစ်ခုအဖြစ် ရောက်စေချင်တာ။

ငါတို့ ဘာကြောင့် အကောင်းစားပုဂ္ဂလိကဆေးရုံတွေ စတင်မလုပ်ခဲ့ကြတာလဲ။ ငါ့သဘောဆိုရင် သီးသန့် ဆေးရုံကို ခွဲပြီးထားမယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆေးရုံတစ်ရုံဆောက်ဖို့ ကုန်ကျငွေက နည်းတာမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်သူမှ အဲသလောက် အကုန်အကျခံပြီး ဆေးရုံမတည်ထောင်လိုကြဘူး။ ငါ့ဆန္ဒအရဆိုရင် နိုင်ငံတော်ငွေကို စိုက်သုံးမယ်။ ဆေးရုံဆောက် ပစ္စည်းကိရိယာတွေ အစုံတပ်ဆင်ပြီး ပြောလိုက်မယ် 'ဆေးရုံတော့ပြီးပြီ။ မင်းကြိုက်သလို လုပ်ပေးတော့၊ ငါတို့ကို ဆေးရုံငှားခ၊ နေရာငှားခပေး။ ပြီးတော့မှ ဆေးရုံအလုပ်သမားတွေရဲ့ လစာတွေ၊ ဘာတွေ အကုန်ပေး။ နိုင်ငံခြားသားလူနာ၊ စင်္ကာပူလူမျိုးလူနာ ဘယ်သူ့ကိုမဆို ကြိုက်သလို ဆေးဝါးကုသခ တောင်းနိုင်

တယ်။ ပြီးရင် အဆုတ်အစားထိုးကုတာကစလို့ အစားထိုးကုသမှုမှန်သမျှ အကုန်လုပ်နိုင်တယ်' လို့။ ဒီစနစ်တွေကို SGH (စင်္ကာပူနိုင်ငံတော်ဆေးရုံကြီး) မှာသာ စတင် ကျင့်သုံးရင် လူတွေက 'ငါလည်း ဒီဆေးရုံကိုသွားတာပဲ။ မင်းကတော့ ဒါတွေရပြီး ငါ့ကျတော့ မရခဲ့ဘူး' လို့ ပြောကြမှာ။ ဒါဆို ပြဿနာပဲ။

မေး ။ ။ လူငယ်ဝန်ကြီးတွေက ဘာကြောင့် မစ္စတာလီပြောသလို မလုပ်ခဲ့ကြတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဆူပူမှုတွေ အများကြီး ဖြစ်လာစရာရှိလို့။ အင်္ဂလန်မှာ Tory Party က ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံတွေထောင်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီလိုသာ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံတွေ ရှိလာရင် လူနာနှစ်ယောက်အပေါ် ဆက်ဆံရေးနှစ်မျိုး ဖြစ်လာမယ်ဆိုတာ လူထုက သဘောပေါက်ကြတယ်။

အခု Tory Party က ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရချင်တော့ 'ရွေးကောက်ပွဲနိုင်ရင် နိုင်ငံတော်ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအနေနဲ့ပဲ ဆက်လက်ကျင့်သုံးမယ်' လို့ ပြောလာပြန်တယ်။

မေး ။ ။ ဒီအင်တာဗျူးထဲမှာကိုပဲ မစ္စတာလီပြောခဲ့တာ နှစ်ခု ရှိတယ်။ လူငယ်ပိုင်းဝန်ကြီးတွေ မလုပ်တဲ့ ကိစ္စတချို့ကို မစ္စတာလီသာ အကြီးအကဲ တစ်ယောက်အနေနဲ့ ရှိနေဆဲဆိုရင် လုပ်မိလိမ့်မယ်လို့ ... ပြောတယ်။ ဒီအတွက် တစ်ခုခု ခိုးရိမ်မိသလား။

ဖြေ ။ ။ အကြီးအကဲလည်းဟုတ်တယ်။ ဟိုဘုန်းက အခြေအနေမျိုးလည်း ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ငါလုပ်မိမယ်လို့ ပြောတာ။ အခုလက်ရှိအခြေအနေအရ ငါလုပ်လို့ ရ၊ မရကတော့ မသေချာဘူး။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ ခံစားချက်ကို သိပါရစေ။ လူငယ်ပိုင်းဝန်ကြီးတွေဟာ ဒီထက် ပိုပြတ်သားသင့်တယ်။ အကြပ်အတည်းကို သူတို့ရင်ဆိုင်ဖို့ ဆန္ဒသိပ်မရှိဘူးလို့ဆိုရင် ...

ဖြေ ။ ။ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး ထင်တယ်။ အကျိုးဝင်နေတဲ့ သဘောတရား

တွေ အားလုံးကို သူတို့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမယ်။ လူထုရဲ့မျှော်လင့်ချက်ကို စဉ်းစားရမယ်။ လူတွေရဲ့ မျှော်လင့်ချက်က ချက်ချင်းကြီး နိမ့်ဆင်းသွားမှာ မဟုတ်ဘူး။

ပြင်သစ်သမ္မတ နီကိုလပ် ဆာကိုစီကို ကြည့်။ ပြင်သစ်တွေက သူတို့ ကိုယ်ပိုင် လိုက်(မ်)စတိုင်တချို့ ရှိတယ်။ ဒါက ငါ့အလုပ်မှာ ငါပဲ နေချင် တယ်။ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းတွေ၊ ဘဏ်တွေ ဒေဝါလီခံတာတွေ ငါတို့ နားမလည်ဘူး။ ကိစ္စမရှိဘူး။ ဆာကိုစီ ငါတို့အလိုကို မင်းလိုက်လျော ဖို့လိုတယ်။ ဒီလို မဟုတ်ရင်တော့ တို့က လမ်းပေါ်တက်ပြီး အကြီးအကျယ် ဆန္ဒပြရလိမ့်မယ်။ လမ်းတွေကို ပိတ်မယ်။ ရထားလမ်းတွေကို ပိတ်မယ်။ အလုပ်သမားပါဝါကို ပြတဲ့အနေနဲ့ တစ်ရက်လောက်တော့ အားလုံး ပိတ်ဆို့ ပစ်ရလိမ့်မယ် ... ဆိုတာမျိုးပေါ့။

ဒါမျိုးကိုကျတော့ ဆာကိုစီ စဉ်းစားစဉ်းစားရမယ်။ တချို့ကို သူ ပြောင်း လဲနိုင်တယ်ဆိုတာ သူသိတယ်။ ပြောင်းလိုက်ရင် လူထုအုံကြွမှု ဖြစ်လာလိမ့် မယ် ဆိုတာလည်း သူသိတယ်။ အဲဒါက ပြင်သစ်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အခြေ အနေ။ ပြင်သစ်အခြေအနေမျိုး ဒီမှာ ဖြစ်ပြီဆိုပါတော့ ငါလည်း ဘာလုပ် လို့ရမှာတုန်း။ ဘယ်နိုင်ငံမှ ပုံသေရှိနေလို့ မရဘူး။ ကမ္ဘာကြီးကလည်း အမြဲတမ်း တသမတ်တည်း ရှိနေမှာ မဟုတ်ဘူး။ စင်ကာပူဆိုတာ ကမ္ဘာ့ရေစီးနဲ့ အတူ စီးမျောနေရတဲ့ အစိတ်အပိုင်းလေးတစ်ခုပဲ။

မေး ။ ။ အောင်မြင်ဖို့ တခြားနည်းလမ်းတစ်ခုကို အစိုးရက မရွေး နိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ တို့ ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ ကြိုးစားတာမှ ရူးရူးမွေးမှုကို ကြိုး စားခဲ့ကြ၊ ကြိုးစားနေကြတယ်။ ဂီတကျောင်း၊ အနုပညာကျောင်း၊ အားကစား ကျောင်းတွေ တည်ဆောက်ဖို့လေ။ ထိပ်တန်း အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာ တစ်ခုခုကိုရဖို့ နည်းလမ်းတွေ အများကြီးရှိတာပဲ။ ပညာရေးမှရယ် မဟုတ် ဘူး။ ငါပြောတာ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား။

နန်ယန်းပိုလီကျောင်းကိုသွားပြီး တစ်ရက်လေ့လာခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ မလေးကျောင်းသူလေးတစ်ယောက် ဆွဲတဲ့ပုံဟာ တော်တော်လေးကောင်း

တယ်ဆိုတာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူဆွဲတဲ့ ပုံက သူများတွေရဲ့ပုံတွေထက် အပြတ် အသက် သာတယ်။ ဘာကြောင့်လဲလို့ ထင်လဲ။ သူ့မှာ အရောင်၊ အရောင် ပေါင်းစပ်မှု၊ ပုံသဏ္ဍာန်တွေကို နားလည်ခံစားနိုင်စွမ်းရှိလို့။ အဲဒါ မလေး တွေရဲ့ ဇီဝပုံ။ မလေးအိမ်တွေကို မင်းကြည့်။ သေသေချာချာ ပြင်ဆင် မွမ်းမံ ထားတာ တွေရမယ်။ တရုတ်အိမ်တွေကိုလည်းကြည့်။ ရိုးရိုးတွေပဲ တွေ့ရ မယ်။ တရုတ်တွေက လိုက်ကားတွေ၊ ကော်စောတွေ၊ ဘာတွေ ညာတွေ အတွက် ပိုက်ဆံအကုန်ခံတာ မဟုတ်ဘူး။

(School of Art, Design & Media - Nanyang Technologi cal University)

ငါ့ကလေးသုံးယောက်ကိုကြည့်။ မူလတန်းကျောင်းကနေစလို့ တက္ကသိုလ်အထိ နည်းနည်းပါးပါးလေး ကွဲတာကလွဲရင် သူတို့အရည်အချင်း တွေက ထပ်တူနီးပါးပဲ။ သင်္ချာ၊ သိပ္ပံဘာသာရပ်၊ အက်ဆေးနဲ့ ဘာသာ စကားတွေမှာ ထိပ်တန်းက ရှိတယ်။ မြူးဇစ်လိုဟာမျိုးကျတော့ အတန်းထဲမှာ သုံးယောက်စလုံး ဘိတ်ချီးတွေ။ ဟုတ်ပါတယ်။ တို့ဆီက ကောင်လေး တွေက မြူးဇစ်ကို သင်ကြတယ်။ ရက်ကော်ဒါတွေ ဘာတွေနဲ့ပေါ့။ သူတို့က တော်တော့ နုတ်တွေဖတ်ပြီး တီးတတ်တယ်။ သီချင်းတွေတောင်မှ ရေးနိုင် တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခေတ်မီ စက်ကိရိယာတွေနဲ့ချည်းပဲ။ ဖိလစ်ပိုင်ကကလေး တွေလို သဘာဝက ပေးလိုက်တဲ့ ဂီတပညာရှင်လေးတွေ ဘယ်လို ရနိုင်ပါ့ မလဲ။ ဟိုက ကောင်လေးတွေက နားထောင်းရင်းနဲ့ တတ်လာတာ။ နုတ်တွေ မကြည့်ဘဲတီးတာ။ ပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင်သံစဉ်တွေနဲ့ သီချင်းတွေ စပ်ကြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့က ခံစားမှုပိုင်းရော ဂီတပညာပါ နှစ်မျိုးလုံး ရသွားကြတယ်။ ဂီတနဲ့ပတ်သက်လို့ ဦးနှောက်ရဲ့ ဘယ်အပိုင်းက အလုပ်လုပ်တယ်ဆို တာ ငါမသိဘူး။ စာထဲမှာ ဖတ်ဖူးတယ်။ လူတစ်ယောက်က အက်ဇိုင်းမား ဖြစ်ပြီ တကယ် ဘာကိုမှ မသိတော့တာတောင် သူဟာ စန္ဒယားသမား တစ်ယောက်ဆိုရင် ဘရဟ္မန (Brahms) တို့ ဗီသိုဖ် (Beethoven) တို့လက်ရာတွေကို တီးနိုင်သတဲ့။ တော်တော် အံ့ဩစရာကောင်းတယ်။ ဂီတနဲ့ပတ်သက်လို့ အလုပ်လုပ်နေတဲ့ ဦးနှောက်က သီချင်းဆို၊ စကားပြော၊ သင်္ချာစတာတွေနဲ့ မတူဘူး။ ဒါ နဂိုကတည်းက စိတ်ထဲမှာ ပါလာတဲ့

စွမ်းရည်တစ်မျိုးပဲ။

အဲသလိုစွမ်းရည်က ငါ့ဆီမှာလည်း မပါ။ ငါ့ခန်းဆီမှာလည်း မပါ။ ဒီတော့ ငါတို့ကလေးတွေမှာ ဂီတနဲ့ ပတ်သက်ရင် ညံ့နေကြတော့တာပဲ။ အရိုအတိုင်းပဲ ငါလက်ခံပါတယ်။ ငါ့သား လွန်း (loong) ကတော့ ဂီတနဲ့ နီးစပ်တဲ့ကောင်မလေးကို လက်ထပ်လိုက်တယ်။ သူက ပီယာနိုနဲ့ Guzhen တီးတတ်တယ်။

နောက်ထပ် ဥပမာတစ်ခု ငါထပ်ပြောဦးမယ်။

အဲဒါ ဘယ်တော့မှ မမှလို့မရတော့မှယုံ သင်ခန်းစာပဲ။ ငါက ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံးကို သစ်ပင်လှလှတွေ၊ ဂျပန်ဥယျာဉ်တွေလို မြို့ပုတီးလှလှလေးတွေ နဲ့ ပြည့်နေစေချင်တာ။ ဒါနဲ့ ဂျပန်လူမျိုး Landscape ဥယျာဉ်မျိုးနှစ်ယောက် ကို ခေါ်ယူကြတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင် အဲဒါ ဂျပန်တွေက ငါတို့ကို အကူအညီပေးမှုတစ်မျိုးပဲ။ သူတို့ ဒီမှာနေပြီး ကိုးလလောက်ကြာ တော့ တို့ဆီက ကောင်လေးတွေကို သူတို့သင်ပြပေးကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ငါတို့ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးလည်း လှလှပပ ဖြစ်လာတော့တာပေါ့။ ပြီးတော့ ဂျပန်နှစ်ယောက် ပြန်သွားတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ဥယျာဉ်တွေက အရင်အတိုင်းပဲ ရုပ်ဆိုးဆိုး ပြန်ဖြစ်သွားရော။ 'ဘုရား ... ဘုရား' ငါတို့လူ တွေ လုပ်တတ်ပြီလို့ ထင်တာ' လို့ ငါ ဘုရားတစ်ဖက်တယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ကို ပြန်လွှတ်ပေးဖို့ ဂျပန်အစိုးရဆီကို ပြန်တောင်းဆိုယူရတယ်။ သူတို့နှစ် ယောက် ဒီပြန်ရောက်လာတော့ သူတို့က ငါ့ကို ပြောတယ်။

'ဂျပန်မှာဆိုရင် ငယ်စဉ်ကတည်းက ဒီလို အနုပညာဓာတ်ခံ ဘယ်သူ့ ဆီမှာ ရှိသလဲဆိုတာ ရှာယူတယ်။ အသွင်ပြင်ပုံသဏ္ဍာန်၊ အလှအပ စသည် ပေါ့။ သိပ်တော်တဲ့လူက ပန်းချီဆရာဖြစ်တယ်။ ပန်းပုဆရာဖြစ်တယ်။ အဲသလောက်မတော်သူက တံခါးလိုက်ကာ ဆင်သူတွေ၊ ဒီဇိုင်းနာတွေဖြစ် တယ်။ တစ်ချို့က landscape ဥယျာဉ်မှူးတွေ ဖြစ်ကုန်တယ်။ ဒါမျိုးဗီဇက ရှိကိုရှိမှရတယ်' တဲ့။

ပြီးတော့သူတို့က ဆက်ပြောတယ်။ 'ခင်ဗျားတို့က သူတို့ကို အေ လယ်ဘယ် (အထက်တန်းစားမေးပွဲ) စာမေးပွဲရလဒ်ကို ကြည့်ပြီး ရွေးထား တဲ့ဟာကိုး' တဲ့။

ဒါနဲ့ 'သိပြီ၊ ငါက တကယ့်ကို အရူးပဲကွာ' လို့ပြောလိုက်တယ်။ သူတို့ပြောပြီး ငါတို့ချက်ချင်း ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ကြတာ။ အခုဆိုရင် Istana ကိုကြည့်။ သစ်ပင်ပုံသဏ္ဍာန်တွေ ပြောင်းပြီး လှလာတယ်။ လှမှာ ပေါ့။ ဒီတစ်ခါ ငါတို့ရွေးချယ်တာက ဒီသစ်ပင်ကို ဒီပုံ၊ ဒီသစ်ချုံကို ဒီပုံ ထားရင် ဘယ်လိုထားရင် လှမယ်ဆိုတာကို သိနိုင်တဲ့ အနုပညာဓာတ်ခံ ရှိသူတွေကို ရွေးခဲ့တာကိုး။ အေလယ်ဘယ်မှာ သင်္ချာတော်တာ၊ သိပ္ပံပညာ တော်တာနဲ့ ဒါတွေ မလုပ်နိုင်ဘူး။ ဟိုတုန်းက HDB တိုက်တွေကိုကြည့် အားလုံး တစ်ပုံစံတည်းကြီး။ ဒါကလည်း သင်ခန်းစာတစ်ခုပဲ။

မေး ။ ။ ဗီဇက အရေးပါသလို ပညာရေးကလည်း အရေးပါတာ ပါပဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒါတွေအကြောင်းကိုတော့ ငါ့ကို လာပြောနေစရာမလိုဘူး။ စာတွေ အများကြီး ငါဖတ်ခဲ့ပြီးပြီ။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်တို့ သူတေသနလုပ်တော့ အံ့ဩစရာကောင်း တာ တွေ့ရတယ်။ စင်္ကာပူ ပညာရေးအတွက် သုံးစွဲတာက တောင် ကိုးရိုးယားနဲ့ ထိုင်ဝမ်တို့အောက် လျော့နေတယ်။

ဖြေ ။ ။ သူတို့က ငါတို့ထက် ပိုတော်နေသလား။ ထိုင်ဝမ်ကလူတွေ ငါတို့ထက် ပိုတော်နေသလား။

မေး ။ ။ အနာဂတ်မျိုးဆက်အတွက် ဒီထက်ပိုပြီး မသုံးစွဲသင့် ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့ အသုံးစရိတ်ဟာ နှစ်အလိုက် တိုးတိုး ပြီးလာနေပါတယ်။ အကောင်းဆုံး အရည်အသွေးတွေ ထုတ်ယူနိုင်အောင် ငါတို့လည်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားနေတာပဲ။ စီးပွားရေးကျဆင်းနိုက်မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာတွေဖြစ်တဲ့ Lab တွေ၊ အခြား ပစ္စည်းပစ္စယ တတ်ဆင်မှုတွေ အားလုံး ရအောင်ယူလိုက်နိုင်တယ်။

ငါတို့မှာ ဘာလိုအပ်နေသလဲ။ အရည်အချင်းရှိတဲ့ ဆရာတွေလိုအပ်နေ

တာ။ ဒါကြောင့် အရည်အချင်း ပြည့်တဲ့ဆရာသမားတွေကို ရန်ိုင်အောင် ကြိုးစားနေကြတယ်။ မူလတန်းကစတာတောင် မဟုတ်ဘူး။ မူကြိုကစပြီး ရအောင် ရှာနေကြတာ။ မူကြိုဆရာတွေအားလုံးကို မွမ်းမံသင်တန်းပေးဖို့ လွှတ်ပေးကြတယ်။ ဒါကလည်း အရောင်တင်ပေးရုံပဲ မဟုတ်လား။ ကျောက်ကောင်းဖြစ်နေမှလည်း ပွတ်တိုက်ပေးလို့ အရောက်တက်လာတာ။ (ရယ်လျက်) သံသောင်ပြင်ကို သွားကြည့်ပါလား။ ငါ့အမျိုးသမီးဆိုရင် ကျောက်ခဲလေးတွေ ကောက်ကောက်လာတတ်တယ်။ ပြီးရင် သစ်သားသေတ္တာ၊ သစ်သားလင်ပန်းလေးတွေထဲ ထည့်ထားတတ်တယ်။ အပြစ်မရှိ၊ ဝိုက်ဆံမကျန်ဘဲရတဲ့ ကျေနပ်မှုမျိုး။ ကျောက်တုံးတိုင်းတော့ ချစ်စရာလေးတွေ မဟုတ်ကြဘူး။

မေး ။ ။ အခုကောက်ယူထားတဲ့ ကျောက်တုံးလေးတွေ အရောင်လက်လာဖို့ လက်ရှိစနစ်အပေါ်မှာ ဘယ်လောက် ယုံကြည်မှု ရှိသလဲ။
 ဖြေ ။ ။ အကောင်းဆုံးတော့ ကြိုးစားနေကြတာပဲ။ မင်းမှာ အကြံကောင်း ဉာဏ်ကောင်းရှိရင် ပညာရေးဝန်ကြီးနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဖွံ့ဖြိုးရေး၊ လူငယ်နဲ့အားကစားဝန်ကြီး (Minister of Education and Ministry of Community Development, Youth and Sports) ကို တင်ပြပါလား။ သူတို့ ဆွေးနွေးကြလိမ့်မယ်။ လက်တွေ့ကျတယ်ဆိုရင် သူတို့လုပ်ကြမှာ။ အကောင်းဆုံး တို့ကြိုးစားနေကြတာပဲ။ ငါတို့က မလုပ်ချင်တာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ခါတစ်ခါ ငါတို့လုပ်ရတာက အကန့်အသတ်တွေ ရှိတယ်။

မေး ။ ။ နည်းနည်းပါးပါး တိုးတက်မှုရှိတယ်ဆိုရင်တော့ ကြိုးတော့ ကြိုးစားသင့်တာပဲ မဟုတ်ဘူးလား။
 ဖြေ ။ ။ ကြိုးစားနေကြတယ်။ Manclaki (မလေးမြတ်ဆလင်အဖွဲ့) ကိုကြည့်။ ပြီးရင် Muis (စင်္ကာပူ မူစလင်ဘာသာရေးကောင်စီ) ကိုကြည့်။ သူတို့ဆိုရင် ကလေးတွေရဲ့ သင်္ချာနဲ့ သိပ္ပံဘာသာရပ်တွေ တိုးတက်လာအောင် မနေမနား ကြိုးစားနေကြတယ်။ ငါက မလေးခေါင်းဆောင်တွေကို ပြော

တယ်။ ကြိုးစားကြ။ ဒါပေမဲ့ အိန္ဒိယနဲ့နဲ့ တရုတ်တို့ကိုမိဖို့ အကွာအဝေးကတော့ အရင်အတိုင်းပဲ ရှိနေဦးမှာပဲလို့။ ဟိုကလေးတွေကလည်း ကြိုးစားနေကြတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ခြားနားချက်ကတော့ ရှိနေမှာပဲ။ ကလေးတွေ တိုးတက်လာတယ်။ ကွာဟမှုကတော့ ကျဉ်းမလာဘူး။ ဒါ သဘာဝပဲ။ လက်ခံရဖို့လိုတယ်။ ဆီဒက်က အစဉ်း နှာခေါင်းရှုံ့တယ်။ နောက်မှ လက်ခံလာတယ်။ အဲဒီတုန်းက သူက မလေးဆရာများအသင်းရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ။ သူ့ကို ခေါ်ယူပြီး ပညာရေးဌာနထဲ ထည့်ပေးလိုက်တယ်။ 'ကြည့် မင်းကိုယ်တိုင် မြင်ရအောင်လို့' လို့ ငါ ပြောလိုက်တယ်။ ဒါပြီးတော့ ဗြိတိသျှခေတ်က စာမေးပွဲရလဒ်တွေဆီ သွားကြည့်ရအောင်။ ဘယ်မှာလည်း တူညီတဲ့ လူသဘာဝရဲ့ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး။ ကိုလိုနီခေတ်ကတည်းက ဒီပြဿနာက ရှိနေတာ။

ကွန်မြူနစ်တွေ ယုံကြည်သလို တူညီတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တည်ထောင်ယူလို့ရတယ်ဆိုတာ မင်းယုံသလား။ ခဏကြာတော့ သူတို့လည်း ဒီအယူအဆကို အယုံအကြည်မဲ့လာကြတော့တာပဲ။ လူသားအားလုံး တန်းတူရှိရမယ်ဆိုတာ ဟန်ဆောင်ထားတဲ့ ယုံကြည်မှုပဲ။ တိန်ရှောင်ဖိန့်က ပြောတယ်။ ချမ်းသာတဲ့လူတချို့က သူများထက် ပိုပြီး မြန်မြန်ချမ်းသာသွားကြတယ်။ ကျွန်တို့ လူတွေကတော့ နောက်မှ ချမ်းသာလာလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒီအတိုင်း ရှေ့ဆက်လုပ်ဆိုပြီး တန်းတူ လူ့အဖွဲ့အစည်းဝါဒကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ကိုင်ထားတဲ့ သူ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေအပေါ် ကျော်လွှားပြီး သူ့ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ။

မေး ။ ။ ညီတူတဲ့အဖွဲ့အစည်း မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ မစ္စတာလီရဲ့ ဝီစီအခြေခံဝါဒကို သဘောမတူတဲ့ ဝန်ကြီးတွေ ကတ်ဘီနိတ်ထဲမှာ ဘယ်လောက် ရှိသလဲ။
 ဖြေ ။ ။ ဒါက အမှန်တရားပဲ။ အနားနဲ့အမြန် သူတို့လက်ခံလာရမှာပေါ့။ သူတို့ကို အယုံသွင်းနေစရာ မလိုပါဘူး။ ငါပြောတာက စောင့်ကြည့်ဆိုတာပဲ။ သူတို့စာတွေ ဖတ်ကြ၊ စောင့်ကြည့်ကြပေါ့။ ဟန်ဆောင်နေတဲ့ လူတွေ လောကကြီးထဲမှာ အများကြီးပဲ။ လာရီ ဆမ်းမား (Larry Sum-

mer (သူက အမေရိကန် စီးပွားရေးပညာရှင်၊ ဟားဘက်တက္ကသိုလ်ဥက္ကဋ္ဌ) (၂၀၀၁-၂၀၀၆) အလုပ်ပြုတ်သွားတယ်။ ကျောင်းသူတွေက သင်္ချာနဲ့ သိပ္ပံပညာမှာ ကျောင်းသားတွေလောက် မတော်ဘူးပြောလိုတဲ့။ တစ်ချို့ ကျောင်းသူတွေ တော်ပါတယ်။ ဟုတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အားလုံးကို မြဲကြည့်ရင် ကျောင်းသားတွေလောက် မတော်ဘူး။

လူသားတွေရဲ့ ဦးနှောက်အလုပ်လုပ်ပုံကြည့်။ အမျိုးသမီးတွေက ဦးနှောက်နှစ်ဖက်စလုံး အလုပ်လုပ်တယ်။ ဖြတ်ထိုးညှစ်ကောင်းစေတဲ့ ဦးနှောက်က အမျိုးသမီးတွေဆီမှာ ပိုအားကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကို အဓိပ္ပာယ်ပြန်ရာမှာ သူတို့က ပိုတော်တာ။ အမျိုးသားတွေကျတော့ ဦးနှောက်ဘယ်ဖက်ခြမ်းက ပိုပြီး အလုပ်လုပ်တယ်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာတာ သိပ်လုပ်တတ်တယ်။ မင်းယုံချင်မှသာယုံ။ အမျိုးသမီးတွေထဲမှာ ဘာကြောင့် ဒါဝင်တွေ၊ ဂျွန်မေဇာဒ်ကေန်တွေ (Darwins or John Maynard Keynes) အများကြီး မရှိတာလဲ။ သင်္ချာနဲ့ သိပ္ပံဘာသာရပ်တွေမှာ နိဘယ်ဆရာတွေ အမျိုးသမီးတွေ ဘာကြောင့် အများကြီး မရှိတာလဲ။

မေး ။ ။ တန်းတူမရှိတဲ့ ပညာရေးစနစ်က နှစ်ပေါင်းရာချီပြီး...
ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ ဇီဝဗေဒအရကို မတူကြပါဘူး။ DNA ကို ကြည့် X ဟီးလစ် နှစ်ခုက မိန်းကလေးကို မွေးထုတ်ပေးတယ်။ X ဟီးလစ်က Y ဟီးလစ်(စ်)ထက် ပိုကြီးနေရင် ယောက်ျားလေး မွေးထုတ်ပေးတယ်။ Y က ပိုသေးငယ်နေမယ်ဆိုရင် မိန်းကလေးက ယောက်ျားလေးတွေထက် သူမအဖေနဲ့ ပိုတူတယ်။ ယောက်ျားလေးတွေကျတော့ အမေနဲ့ ပိုတူသွားတယ်။ ငါ့သားနှစ်ယောက်ကို ကြည့်တော့ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးက သူတို့အမေနဲ့ ပိုတူနေတယ်။ အဲဒါ ငါပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ လူတွေက သူတို့ကို ကြည့်ပြီးပြောတာ။ ငါ့သမီးကျတော့ ငါ့အတိုင်းပဲ။

သီအိုရီတွေကို ငါဖတ်တယ်။ စိတ်လည်း စိတ်ဝင်စားတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသီအိုရီတွေက တကယ့်လက်တွေ့ဘဝထဲမှာ သက်သေပြနိုင်ရမယ်။ လူသားတွေရဲ့ဘဝဟာ တန်းတူရည်တူဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သီအိုရီကိုတော့ ဘယ်တုန်းကမှ မှန်တယ် မထင်ခဲ့မိဘူး။

မေး ။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ လူတန်းစား ဘယ်လောက် ကွဲပြားတဲ့အထိ လက်ခံနိုင်တယ်လို့ ထင်ပါသလဲ။ ဒါကို အခြေခံပြီး လူတန်းစားပြဿနာကြီးတက်လာမှာရော မစိုးရိမ်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မင်းကိုယ်တိုင် အစိုးရနေရာကနေ ဝင်ကြည့်။ နှစ်ပေါင်း (၅၀) ကြာအောင် ငါ အတွေးတွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကြိုးစားကြည့်ခဲ့တယ်။ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ ညီမျှမှုကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ငါယုံကြည်အောင် မင်း မလုပ်နိုင်ဘူး။ မင်းဘာမှ မပြောလည်းဘဲ ဘဝရဲ့ အခြေခံအချက်တွေကို လက်တွေ့ကျကျ ငါ့သိခဲ့ပြီးပြီ။ မင်း ငါ့ကို မပြောင်းလဲနိုင်ဘူး။ ဝန်ကြီးတစ်ယောက်ယောက်က မင်းယုံကြည်သလို ယုံကြည်မယ်ဆိုရင် မွေးရာပါ အခွင့်အရေး၊ လူသားတိုင်း တူညီတယ်ထင်ရင် သူတို့က ငွေတွေ၊ အချိန်တွေကို ဖြုန်းနေဦးတော့မှာ။ နောက်ဆုံးမှ ငါပြောတဲ့ဆီကို ပြန်ရောက်လာမှာ။

မေး ။ ။ လူထုမျှော်လင့်ထားမှုတွေ ပြောင်းလဲလာတဲ့အကြောင်း ပြောခဲ့တယ်နော်။ အထူးလိုအပ်ချက်တွေရှိနေတဲ့ ကလေးတွေရဲ့ ဗီဘတွေ ပြောနေကြတာက နိုင်ငံတော်မှာ ကလေးပညာရေးထောက်ပံ့ဖို့ ရံပုံငွေတွေရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ထောက်ပံ့မှုက အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိပဲဆိုတော့ ပုဂ္ဂလိက စေတနာရှင်တွေဆီသွားပြီး အတူအညီတောင်းနေကြရတယ်တဲ့။ ဒီအတွက် မစ္စတာလီ ဘယ်လိုခံစားရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဦးနှောက်ချို့တဲ့ရှာတဲ့ ကလေးတွေအတွက် ကျောင်း တည်ဆောက်ပေးခဲ့တယ်။ Autism ကျောင်းတစ်ချို့နဲ့ (တစ်သီးတစ်သန့်ဆန်ပြီး သင်ခန်းစာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်တို့နဲ့ ကူးလူးဆက်ဆံမှုမရှိပဲ ပုံမှန်ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှု) အမြင်အားမကောင်းတဲ့ ကလေးတွေအတွက် ကျောင်းတွေတည်ဆောက်ပေးခဲ့တယ်။ အရေးအကြီးဆုံးအချက်ကို အရင်လုပ်ရတယ်။ အခြေခံမပါပဲ ဘာမှဆက်လုပ်လို့မရဘူး။

မေး ။ ။ လူတွေပြောနေကြတာက ကျွန်တော်တို့မှာ အခြေခံ

လိုအပ်ချက်တွေ ဖြည့်ဆည်းပြီးနေပြီ။ ဒါကြောင့် အခုအခြား နယ်ပယ်တွေဆီကို ဦးလှည့်သင့်နေပြီတဲ့။

ဖြေ ။ ။ ပြဿနာက ငွေမဟုတ်ဘူး။ ကျောင်းတွေကိုလည်ပတ်ပေးမယ့် စနစ်တကျ လေ့ကျင့်ပေးထားတဲ့ လူတွေလိုတာ။ ဆွဲအနားမကြားကျောင်း တွေဆောက်၊ ကျောင်းတွေဖွင့်။ ဒီလိုလုပ်လို့ မရဘူး။ ဒီကျောင်းတွေမှာ အလုပ်လုပ်မယ့်သူတွေကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့ကျင့်ပေးရတာ။

ဒါတွေကို ဘယ်မှာသွားလေ့လာရမလဲ။ အမေရိက၊ ဗြိတိန်နဲ့ ဩစတေးလျမှာ သွားလေ့လာရမယ်။ ပါလီမန်အမတ် ဒင်းနစ်ပျိုက ဒီကိစ္စ အတွက် အစိုးရက တာဝန်ယူဖို့ အတင်းတွန်းအားပေးနေတယ်။ တည်ဆောက်၊ ပြင်ဆင်ထားတဲ့ ကျောင်းတွေနဲ့ ကိရိယာတွေကို လက်တွေ့ကျကျ အသုံးချနိုင်ဖို့ ဆရာတစ်ယောက်ကို လေ့ကျင့်ပေးရင် နှစ်ဘယ်လောက် ကြာမလဲ။ ဒါနဲ့ သူမကို ငါပြောတယ်။ ဒီကျောင်းတွေကို အစိုးရက တာဝန် လွှဲပြောင်းယူမယ်ဆိုရင်တောင်မှ ကလေးတွေကို အားပေးတတ်၊ အရည် အချင်းမမီတဲ့ ကလေးတွေနဲ့ အရာတဝင်ဆက်ဆံတတ်တဲ့သူတွေ အစိုးရက လိုနေဦးမှာပဲလို့။ အဲသလို တာဝန်နဲ့ အလုပ်တွေကို ကြီးကြပ်ဖို့ သူတို့လို လူတွေလိုတယ်။ ဒါက သူမရဲ့ ပုဂ္ဂလိကခံစားချက်သက်သက် မဟုတ်ဘူး။ သူ့သားက အဲသလို ဦးနှောက်ပုံမမှန်တဲ့ ရောဂါရှိနေတော့ သူမက တကယ် ကိုလေးလေးနက်နက်ကြီး ခံစားနေရပြီး ငါတို့ကို တွန်းနေတာ။

ငါက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေကို ပြောတယ်။ ဒီလို ဆွဲအ၊ နားမကြား၊ ဦးနှောက်ပုံမမှန်တဲ့ ကလေးတွေရဲ့ ကျောင်းတွေကိုကွပ်ကဲဖို့ ကလေးတွေရဲ့ မိဘတွေလည်း ဘုတ်အဖွဲ့ထဲမှာပါနေမှ ရမယ်လို့။ သူတို့မိဘတွေကမှ တကယ်စိတ်ဝင်တစား သူတို့ကလေးတွေအတွက် တကယ်ခံစားကြရတာ။ ငါ့မြေးကောင်လေးတစ်ယောက်မှာ Albino (ဓရသင်းစွဲ ရောဂါကြီးဖြစ်ပြီး ဆံပင်၊ အသားအရေတွေ ပုံမှန်မဟုတ် ဖြူဖွေးနေသောရောဂါ) ရောဂါ ရလာတယ်။ အဲဒီနောက် သူ့ကို ပုံမှန်ကျောင်းမှာပြန်ထည့်ဖို့ တော်တော်ခက် သွားတယ်။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီတို့မိသားစုက သူ့အတွက် လိုအပ်တာတွေ

အားလုံး ဖြည့်ဆည်းမပေးနိုင်ပဲ သူဟာ တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရတစ် ယောက်ဖြစ်လာမယ်လို့ ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ လုံးဝမဖြစ်နိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ တကယ် မဖြစ်နိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သူ့ကို Dover Court Preparatory ကျောင်း ကို ပို့လိုက်တယ်။ ကျောင်းကို ကြီးကြပ်သူက ဗြိတိသျှလူမျိုး။ ပထမဆုံး နေ့ရက်တွေမှာ သူ့ရဲ့အရှက်လွန်နေတဲ့ သဘာဝတွေ၊ ကောင်းကောင်း မမြင်ရတဲ့ အားနည်းချက်တွေ (Half-blindness) ကိုသာ အထူးပြုလေ့လာ ကြတယ်။ ကျောင်းက သူ့ကိုရှုဆုံးတန်းမှာထားပြီး သက်တောင့်သက်သာနဲ့ ယုံကြည်မှုရှိလာအောင် လုပ်ပေးကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့သူလည်း အဆင့်လေးတွေ ရလာတယ်။

သူ့အလယ်တန်းကို တက်ရတော့မယ်ဆိုတော့ သူ့အမေ ဟိုချင်း (Ho Ching- လက်ရှိ ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ ဒုတိယဇနီး) က ကျောင်းအုပ်ဆီကို ကိုယ် တိုင်သွားအပ်ပြီး ဂရုစိုက်ပေးဖို့ မှာကြားတယ်။ အတန်းထဲမှာလည်း သူများ ကလေးတွေနဲ့မတူတဲ့ ကျောင်းသားအနေနဲ့ အသိအမှတ်ပြုပေးဖို့ပေါ့။ ကျောင်းတော်တော်များများက လက်မခံဘူး။ သူတို့က ဒီပြဿနာကို ရှင်းနိုင် တဲ့ဆရာ၊ သင်ထောက်ကူပစ္စည်းမရှိဘူးလို့ ပြောကြတယ်။ ဒါနဲ့ သူ့ကို Zhonghua (ချောင်းဝှာ) ကျောင်းကို ပို့ရတယ်။ လူကြိုက်သိပ်များတဲ့ကျောင်း မဟုတ်ဘူး ။ ကျောင်အုပ်ကြီးက ကိုယ်ချင်းစာတတ်တယ်။ သူ့ကို လက်ခံ လိုက်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ယိပိုင် (Yipeng) လည်း တိုးတက်လာခဲ့တယ်။ အေလယ် ဗယ် (A level) ကို အောင်ခဲ့တယ်။ သူများထက်တော့ နှစ်ပိုကြာတာပေါ့။ သူ့မှာ ကောင်းကောင်းမမြင်ရတဲ့ အားနည်းချက်က ရှိနေတာကိုး။

သူ့မှာ ဂီတနားရှိတယ်။ သူ့ဆီမှာ တေးဂီတပညာရှင်တွေ၊ တေးရေး ဆရာတွေရဲ့ နာမည်တွေ အများကြီးပဲ။ ဂန္ထဝင်ဂီတသမားကောင်းတစ် ယောက်ဖြစ်နိုင်တဲ့ ပါရမီပါတယ်။ ဒါနဲ့ ငါကပြောပါတယ်။ မင်း ဂီတဘက် ကို စောက်ချလိုက်ပါလားလို့။ သူက တော်ပြီ၊ စိတ်မဝင်စားဘူးလို့ ပြော တယ်။

မေး ။ ။ မိသားစုဆီက အထောက်အပံ့တွေရတော့ သူ ကံကောင်း တာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ အထောက်အပံ့တွေတင် မဟုတ်ဘူး။ ဂရုစိုက်ပေးမှုပါ ပါ တယ်။ သူ့အမေနဲ့ သူ့အဖေက သူ့ကို သိပ်ဂရုစိုက်ကြတယ်။ ဟိုချင်းဆိုရင် သူ့အတွက် အလယ်တန်းကျောင်း တက်ခွင့်ရဖို့ ကျောင်းတွေအများကြီး သွားခဲ့ရရှာတယ်။ အားလုံး ငြင်းလွှတ်လိုက်တာချည်းပဲ။ နောက်ဆုံး ကျောင်း အုပ်က ကြိုးစားကြည့်မယ်ဆိုတော့မှ အဆင်ပြေသွားတာ။

ဟုတ်ပြီ၊ တို့မှာ ဒီလိုကျောင်းမျိုးရှိတယ်။ ဒါဆို ပြဿနာတွေ အေး သွားရောလား။ မအေးသေးဘူး။ မိဘတွေက စနစ်တကျ ကလေးကို လမ်းပြမှ၊ တာဝန်ရှိသူတွေဆီကိုလည်း စနစ်တကျ သွားရောက်အပ်နှံမှ အဆင်ပြေမယ်။ အဲသလိုမဟုတ်ရင် ဆရာတွေက တာဝန်တစ်ခုကို လုပ်နေ သလို မနက်ကိုးနာရီကနေ ညရှစ်နာရီ၊ မနက်ကိုးနာရီကနေ ညနေ ငါးနာရီ လုပ်ကြမှာ။ ပြီးပြီ၊ ကျောင်းဆင်း။ ပြန်လွှတ်ကြမှာ။ ဗြိတိန်မှာရှိတဲ့ အဲသလို ကျောင်းတွေရဲ့ စစ်စတန်ဟာ တကယ်အားနည်းတဲ့ ကလေးတွေကို ဖွံဖြိုးလာ စေဖို့ ထူးထူးခြားခြား ဘာမှလုပ်မပေးနိုင်လှဘူး။

မေး ။ ။ ကလေးတစ်ယောက် ဖွံဖြိုးသလောက် မဖွံဖြိုးဘူးဆို တဲ့ ကိစ္စမှာ မစွတာလီဆိုလိုတာက တာဝန်ရှိသူဟာ နိုင်ငံတော် အစိုးရဆိုတာထက် မိသားစုလို ပြောချင်တာလား။

ဖြေ ။ ။ နှစ်ခုစလုံး။ အစိုးရက လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းကိရိယာတွေ ပံ့ပိုး မပေးလို့။ မိသားစုက မောင်းနှင်မပေးလို့။ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားက မိသားစုဆီ ကနေလာတာ။

မေး ။ ။ ဒါဆို အစိုးရဖက်က တာဝန်လစ်ဟင်းခဲ့တယ်ဆိုတာ ကိုလည်း လက်ခံတယ်ပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ကျောင်းတွေ ဆောက်ပေးဖို့၊ တာဝန်ရှိသူတွေကို တာဝန်ပေး ဖို့တွေမှာ တာဝန်လစ်ဟင်းခဲ့တယ်လို့ အသိအမှတ်မပြုနိုင်ပါဘူး။ အစိုးရက ပထမကိစ္စကို ပထမဆောင်ရွက်ပေးရတယ်။ ဘာသာစကားလေးခုကနေ

နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဘာသာစကားတစ်ခုအဖြစ် ရောက်လာအောင် လုပ်ယူနေရတာ ကကို နည်းတဲ့တာဝန်မဟုတ်ဘူး။ နောက်ဆုံး Nanta (တရုတ်ဘာသာ စကားသုံး နန်းယန်းတက္ကသိုလ်၊ ယခု NTU) တက္ကသိုလ်ကို တရုတ်ဘာသာ ကနေ အင်္ဂလိပ်မီဒီယာအဖြစ် ပြောင်းပစ်လိုက်နိုင်တယ်။ အဲဒီနောက်မှာမှ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း၊ မူလတန်းကျောင်းတွေကို တစ်မျိုးတည်းဖြစ် အောင် အင်္ဂလိပ်လိုသင်၊ မိခင်ဘာသာစကားတစ်ခုကိုလည်း သင် ဆိုပြီး လုပ်ယူခဲ့ရတာ။ ဒီကိစ္စ အောင်မြင်ဖို့ ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွေအထိ ငါတို့စောင့်ခဲ့ရ တယ်။

ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာကို ငါသိခဲ့တယ်။ သိတိုင်းလုပ်လို့မရဘူး။

ဒီပညာရေးမှကို အထာကျဖို့ နှစ်တွေအများကြီး စောင့်ခဲ့ရတယ်။ နေ့ချင်း၊ ညချင်းလုပ်လို့မရဘူး။ ကျောင်းက ဆောက်လို့ရတယ်။ ဆောက်ပြီး၊ ကဲ ဘာလဲ။ အဆောက်အဦးကြီးပဲဖြစ်မယ်။ ကျောင်းတော့ ဖြစ်မလာဘူး။ အဆောက်အဦကို ကျောင်းဖြစ်အောင်လုပ်ရတာက လူတွေ။ အထူးပြု လေ့လာကြတယ်။ ဂရုစိုက်ကြတယ်။ ကလေးတွေကို ကရုဏာစိတ်နဲ့ ကူညီ ကြတယ်။ နောက်ဆုံးအချက်ကတော့ မိဘတွေနဲ့ ပိုဆိုင်တယ်။ ဒါတွေရှိမှ အဆောက်အဦကနေ ကျောင်းဖြစ်လာတယ်။

မင်းက စပယ်ရှယ်လစ်တစ်ယောက်။ မင်းကလေးက အဲသလို ပုံမှန် မဟုတ်တဲ့ ကလေးတွေအုပ်စုထဲမှာ မပါဘူး။ ဒါဆိုမင်းက အလုပ်သဘော ဆန်ဆန်ပဲလုပ်မှာပဲ။ မင်းကလေးကိုယ်တိုင်ကပဲ ပုံမှန်မဟုတ်တဲ့ ကလေးဆို ရင်တော့ ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သွားပြီ။ မင်းတစ်ယောက်တည်းကကိုပဲ မတူတော့ ဘူး။

အခန်း(၆)မိတ်ဆက် လူပျို၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာစကား

ဒီအခန်းကတော့ မှတ်သားစရာအများဆုံးအခန်းလို့ ပြောရင်ရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဘာသာယုံကြည်မှုနဲ့ပတ်သတ်လို့ သူ့စိုးရိမ်တာက မှတ်စလင်တွေဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ အစားအသောက်ကလည်း သူ့များနဲ့မတူ၊ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် လက်ထပ်ဖို့ဆိုတာကလည်း မိမိရဲ့ ရှိရင်းဘာသာစကားကို စွန့်မှီရမယ့်အနေအထား စတာတွေကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုခြင်း ပေါင်းစည်းဖို့ တော်တော်ခက်ကြောင်း တည့်တည့်ကြီးပြောချလိုက်လို့ ပြည်တွင်းပြည်ပ မွတ်စလင်တွေ စိတ်ကသိကအောက် တော်တော်ဖြစ်သွားကြတယ်။

ဒီအခန်းမှာ သဘောမတူစရာဆိုလို့ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံက အင်္ဂလိပ်စာ ရုံးသုံးကနေ ဆင်ဟလီ(သီဟိုဠ်ဘာသာစကား)ဘာသာကို ရုံးသုံး ပြောင်းလဲမှုဟာ မှားယွင်းတယ်၊ လူနည်းစု ပညာတတ် တမီ(လ်)တွေအတွက် ဆောက်တည်ရာမရ ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ သူ့မှတ်ချက်ပဲ။ လီကွမ်းယုကတော့ လီကွမ်းယုဆိုတဲ့အတိုင်း စီးပွားရေးရှင်ဒေါ်သက်သက်ကပဲ ကြည့်လိုက်တာပါ။ ဆိုလိုတာကတော့ စင်္ကာပူမှာ အင်္ဂလိပ်စာ ရုံးသုံးပြဋ္ဌာန်းလိုက်တာ မှန်တယ်ဆိုတာကိုပြောလိုတာပါ။ ဒီစနစ်ကို ရဲရဲကြီးဆွဲချလိုက်လို့ တရုတ်ဘာသာနဲ့ ဘွဲ့ ရထားတဲ့ပညာရှင်တွေရဲ့ ဝေဖန်သံကိုလည်း သူတော်တော်ခံလိုက်ရတယ်။

ဒီနေရာမှာ သီရိလင်္ကာနဲ့ စင်္ကာပူက ယဉ်ကျေးမှုထောင့်ကကြည့်ရင်

လုံးဝမတူပါဘူး။ ဥပမာဆိုပါတော့ - စင်္ကာပူလူမျိုးတွေ တရုတ်စကား မတတ်တော့လို့ တရုတ်စာ၊ တရုတ်စကားက ကွယ်ပြောက်သွားမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ သီရိလင်္ကာကလူတွေ ဆင်းဟလီစကား မပြော၊ မတတ်တော့ဘူးဆိုရင် ဆင်းဟလီဘာသာစကားဟာ ကမ္ဘာကနေ ကွယ်ပျောက်ထွက်သွားမှာပါ။ နိုင်ငံတစ်ခုလုံးရဲ့ စီးပွားရေးမှာ အင်္ဂလိပ်စာ ရုံးသုံးဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း အပြင် အခြားအကြောင်းတရားတွေလည်း ရှိနေဦးမှာဖြစ်ပါတယ်။

စင်္ကာပူအနေနဲ့ကတော့ အင်္ဂလိပ်စာ ရုံးသုံးပြဋ္ဌာန်းတာမှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့မှန်လို့ သီရိလင်္ကာကို လွဲတယ်လို့ပြောလို့မရနိုင်ပါဘူး။ ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယားတို့လည်း သူတို့မိခင်ဘာသာစကားကိုပဲ ရုံးသုံးအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းတာပါ။ အင်္ဂလိပ်က ဒုတိယဘာသာစကားအနေနဲ့ပဲ ရှိနေခဲ့တာပါ။

ဘာပဲပြောပြော ဒီအခန်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သင်ခန်းစာရစရာ၊ ယူစရာတွေအများကြီးလို့ ယုံကြည်မိပါတယ်။ ။

Question & Answer

(၆ : ၁)

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ စုပေါင်းညီညွတ်စွာ နေထိုင်ရေးမူဝါဒဟာ (၄၅) နှစ်အတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာတဲ့ စင်္ကာပူရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ပါပဲ။ စင်္ကာပူရဲ့ လွတ်လပ်ရေး ရတဲ့ နေ့ ၁၉၆၅ ခု၊ ဩဂုတ်လ (၉) ရက်နေ့က ပြောခဲ့တဲ့မိန့်ခွန်းထဲမှာ စင်္ကာပူဟာ မလေးရှားမဟုတ်၊ တရုတ်မဟုတ်၊ အိန္ဒိယမဟုတ်လို့ ကြေငြာအသိပေးခဲ့တယ်နော်။ နောက်ကို ပြန်လှည့်ကြည့်ရင် ဒီလမ်းစဉ်ပေါ်မှာ အောင်မြင်မှုရအောင် ဘယ်လိုအစချီခဲ့ရသလဲ ဆိုတာ ပြောပြပေးပါလား။

ဖြေ ။ ။ မွတ်ဆလင်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ အတိုက်အခံ မဖြစ်ချင်ပေမဲ့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ ပြောခဲ့ရတယ်။ အစ္စလာမ်တွေ မများလာခင်အထိ ငါတို့ နိုင်ငံဟာ အေးအေးချမ်းချမ်းပဲ တိုးတက်လာခဲ့တယ်။ ဘာကြောင့်များလဲလို့ ငါ့အမြင်ကိုမေးရင် ဒီပြင်လူတွေက အချင်းချင်း ရောနှောလိုရတယ်။ မိတ်ဆွေဖွဲ့လို့ ရတယ်။ အပြန်အလှန် အိမ်ထောင်ပြုလို့ ရတယ်။ အိန္ဒိယန်းနဲ့ တရုတ်၊ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယန်း သူတို့အချင်းချင်း ဆက်ဆံနှီးနှောရတာ ပိုလွယ်တယ်။ မွတ်ဆလင်တွေနဲ့ကျတော့ အဲသလို မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါ အာရပ် နိုင်ငံတွေက မွတ်စလင်တွေကြောင့်ပဲ။

မင်းက မွတ်ဆလင်ကို လက်ထပ်ချင်ရင် မင်းကိုယ်တိုင်လည်း မွတ် ဆလင်လုပ်ချင် ဖြစ်ရမယ်။ ဒါကြီးက မွတ်ဆလင်ဘာသာဝင် မဟုတ်သူတစ်

ယောက်အတွက် အတော်ခက်တဲ့ ကိစ္စကြီးပဲ။ ဆိုလိုတာက လိုက်(၆) စတိုင် တွေ အကုန်လုံးပြောင်းရတာ။ မင်းဗလီတက်မယ်ဆိုရင် အာရပ်ဘာသာ သင်ရတယ်။ ရွတ်ရ၊ ဖတ်ရတာကလည်း အာရပ်လို။ အစားအစာတောင်မှ အာရပ်ပုံစံ။ ဒါက ကျော်လွှားဖို့ တော်တော်ခက်တဲ့ကိစ္စလို့ ငါမြင်တယ်။

ရာဇာရတနန်ရဲ့အိုင်ဒီယိုလော်ဂျီကို ငါမွေးစားခဲ့တာ။ ဒီအခက်အခဲ က ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာတာတောင် ကျော်ဖြတ်နိုင်ဖို့ မလွယ်ကူလှဘူး ဆိုတာ ငါကောင်းကောင်း သဘောပေါက်ခဲ့တယ်။ အခုလက်ရှိအဖွဲ့ကို မရရအောင် တဖြည်းဖြည်းချင်း ငါတို့စည်းရုံးယူခဲ့ရတာ။

လက်ရှိအခြေအနေအရ ငါပြောမယ်။ ဘယ်လူမျိုး၊ ဘယ်ဘာသာဝင် မဆို အလွယ်တကူ နှီးနှောနေထိုင်လို့ရတယ်။ အစ္စလာမ်ကလွဲရင်။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူမှာ မွတ်ဆလင်တွေရှိနေတာက စင်္ကာပူရဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ ညီညွတ်စွာ နေထိုင်ရေးအတွက် အဟန့်အတားဖြစ် နေတယ်လို့ ဆိုလိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ ငါ ဒီလို မဆိုလိုပါဘူး။ မွတ်ဆလင်တွေကြောင့် လူမှုရေး ပြဿနာတွေ တက်တာမျိုး မရှိပါဘူး။ သူတို့က သီးသန့် ခပ်ဝေးဝေးက နေတတ်ကြတယ်။

ငါ့ခေတ်တုန်းက ငါနဲ့အတူ လက်တွဲပြီးလုပ်ခဲ့ကြတဲ့ အိုသမန် ဝေါက် (Othman Wok) တို့ ရာဟင် အီရှက် (Rahim Ishak) တို့ရှိတယ်။ သူတို့ ဘာသာရေးပြဿနာတွေ ဆွဲသွင်းမလာခင်အထိ အေးအေးဆေးဆေး ပဲ။ ဘီယာ အတူတူ သောက်ကြတယ်။ စည်းရုံးရေးတွေ အတူတူဆင်းကြ တယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ အတူတူဝင်ကြတယ်။ အတူတူစားကြတယ်။

အဲဒီမှာ သူတို့ကမေးတယ် 'ပဲခူးကန်ပြားက သန့်ရှင်းသလား' တဲ့။ ငါကပြောတယ်။ အားလုံးအတူတူ ဆေးကြောထားတာပဲလို့။ ငါဆိုလို တာက သူတို့ကစပြီး ခွဲခြားလာတာ။ ငါတို့က ဒါကို ယုံကြည်ကိုးကွယ် တယ်။ မင်းက မယုံကြည်၊ မကိုးကွယ်ဘူး။ ဒါမျိုး။ ရောဂါပိုးမွှားနဲ့ ပတ်သက်ရင်တော့ ဟုတ်ပါတယ်။ သူတို့မေးတဲ့ သန့်ရှင်းသလားဆိုတာက ရောဂါပိုးမွှားကိစ္စကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ သူတို့ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ

ဝန်ခံကတိပြုချက်တွေကို ပြောတာ။ ဒါမျိုးတွေက ငါလိုက်လုပ်လို့ မရတဲ့ ကိစ္စတွေ။

မေး ။ ။ အတူတကွ လက်တွဲသွားကြဖို့ မွတ်ဆလင်တွေဖက်က ဘာတွေလိုက်လျော့ဖို့ လိုမလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဘာသာရေး အယူသီးတာတွေကို လျှော့။ 'အိုကေ၊ ငါတို့ အတူတူပဲစားမယ်' ဆိုတာမျိုး ဖြစ်ပါစေပေါ့။

မေး ။ ။ ထမင်းအတူတူမစားဘဲ တခြားပေါင်းစည်းလို့ ရနိုင်တဲ့ နည်းတွေ ရှိနေတာပဲ မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ မလေးမဟုတ်သူ၊ မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူတွေရဲ့ တုန့်ပြန်မှုတွေကို ငါပြောပြမယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ယောက်အနေနဲ့ အနားယူသွားတဲ့ ဝန်ကြီးတွေအတွက် ဂုဏ်ပြုနှုတ်ဆက်ညစာ ငါကျွေးတယ်။ ဝန်ကြီးဘဝကနေ အနားယူပြီးဖြစ်တဲ့ အိုသမန် ဝေါက် (Othman Wok) ကိုလည်း ဖိတ်တယ်။ သူက ငါ့စားပွဲမှာ။ အထူးစီစဉ်ထားတဲ့ စားစရာတွေ သူ့အတွက် လာချတာကို ငါတွေ့လိုက်တယ်။ ဒါနဲ့ ငါက 'အိုသမန် ဝေါက် မင်းက အထူးစီစဉ်ပေးဖို့ မှာထားတာလား' လို့မေးတော့ သူက 'မဟုတ်ပါဘူး' တဲ့။

ဒါနဲ့ ငါက ထမင်းပွဲလာချတဲ့လူကို 'မင်းက ဘာကြောင့် သူ့အတွက် အထူးစီစဉ်ပေးတာလဲ၊ သူက ငါ့စားသလို မစားနိုင်ဘူးလား။ ဒီမှာ ဝက်သားမှ မပါတာပဲ' လို့မေးတယ်။

'ဝန်ကြီးချုပ်ခင်ဗျား၊ မွတ်ဆလင်တွေဟာ မွတ်ဆလင်အစားအစာပဲ စားရပါတယ်။ အဲသလို မဟုတ်ရင် မကျေမချမ်းဖြစ်စရာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်' တဲ့။

မေး ။ ။ သူ့ထမင်းကိုပဲ သူ့စားတဲ့အတွက် မစွတာလီကို အတိုက်အခံလုပ်တယ်လို့ ထင်မိလို့လား။

ဖြေ ။ ။ မထင်ပါဘူး။ ငါ့စားလိုက်ရတာက ကမ္ဘာကြီးက ပြောင်းလဲနေတယ်။ ငါ့သူငယ်ချင်းလည်း ပြောင်းလဲသွားပြီ။ ဆယ်စုနှစ်မျိုးမှာ

သူနဲ့ငါက မိတ်ဆွေရင်းတွေ။ သူက ၁၉၅၀၊ ၆၀၊ ၇၀ ခုတွေမှာ ငါနဲ့အတူတူ လက်တွဲပြီး စည်းရုံးရေး ဆင်းလာတဲ့လူ။ အခု သူပြောင်းလဲသွားပြီ။ ဒါလောက်ပါပဲ။ ကောင်းမကောင်းကို ငါပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ငါဆိုလိုတာက လူထုရှေ့မှာဆို သူ့မှာ ဖိအားတွေက အများကြီးပဲလို့ ပြောတာ။

ငါက တီလုတ် ကရော့က် (Telok Kurau) အင်္ဂလိပ်ကျောင်းမှာ တက်ခဲ့တာ။ မလေးသူငယ်ချင်းတွေ အများကြီးရှိခဲ့တယ်။ ရပ်ဖဲ(လ်) ကျောင်းမှာလည်း အတူတူပဲ။ တစ်ချို့မလေးသူငယ်ချင်းတွေက ရပ်ဖဲ(လ်) ကို ဆက်တက်ကြတယ်။ ကျောင်းသားဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဒီလိုပဲ ဖြတ်သန်းလာခဲ့ကြတာပဲ။ မလေးအစားအစာတွေ ငါတို့အတူတူ ကျောင်းဘေးက ဆိုင်ကနေ ဒီလိုပဲဝယ်စားလာကြတာ။

အဲဒီတုန်းက ကျောင်းကဗွင့်တဲ့ဆိုင်တွေ မရှိသေးဘူး။ အိမ်ကနေ နှစ်ဆင့်ယူလာပြီး နာစီလမ်မက် (nasi lemak) ဝယ်စားကြရတာ။ အဲဒီမှာ ကွေတျောင့် (Kway teow) ရောင်းတဲ့လူလည်းရှိတယ်။ (Nasi lemak - မလေးအစားအစာတစ်မျိုး၊ Kway teow - တရုတ်အစားအစာတစ်မျိုး)

အခုဆို ကျောင်းတွေ၊ တက္ကသိုလ်တွေကို သွားကြည့်၊ မွတ်ဆလင်တွေ စားလို့ရတဲ့အသား၊ စားလို့မရတဲ့ အသားတွေ ကွဲနေပြီး (halal and non-halal) စားရင်လည်း အတူတူတွဲထိုင်ပြီး မစားကြဘူး။ ဒါတွေကြောင့် လူမှုရေးအကွဲအပြဲတွေ ဖြစ်ကုန်မှာ။ ဒါတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ ငါဆိုလိုတာက ဘာသာရေးကို လိုက်နာတယ်ဆိုပေမဲ့ ပြန်ပေးရမယ့် ကိစ္စတွေက အများကြီး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အစွလာမ်ဟာ သီးသန့်ကြီး ဖြစ်နေတယ်လို့ ပြောတာ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရာမှာ တကယ့်အဟန့်အတားကြီး ဖြစ်နေသလား။

ဖြေ ။ ။ SAF ထဲမှာ အစားအစာနှစ်မျိုး စီစဉ်ပေးနေရတယ်။ ဆိုပါတော့၊ စစ်ပွဲကိုထွက်မယ်၊ ထမင်းခွဲပြီးစား ကျည်ဆန်တွေက ဘေးမှာ ပလူပုံ။ ဘယ်လိုလဲ။ တို့ဖြစ်အောင်တော့ ကြည့်စီစဉ်နိုင်ပါတယ်။ အခုပဲ မင်းက မေးခွန်း မေးတယ်။ သီအိုရီဆန်တဲ့ မေးခွန်း။ ငါက လက်တွေ့ ဦးဆောင်

ခဲ့ရတဲ့ကောင်။ နောက်လူငယ်ခေါင်းဆောင်တွေဆိုရင် ဒီထက်ကြီးပြားတဲ့ လူမှုရေးတွေကို ပြေရှင်းကြရဦးမှာ။ ထမင်းနှစ်မျိုး၊ ဘာနှစ်မျိုး၊ ညာနှစ်မျိုး စသဖြင့်ပေါ့။ ဘာတတ်နိုင်မှာတုန်း။ အဲဒါက ဘဝပဲဟာကို။

စင်္ကာပူထဲဝင်လာတဲ့ နိုင်ငံခြားသားတွေကို ကြည့်။ မလေးလူမျိုး၊ အင်ဒိုနီးရှားလူမျိုးတွေ သိပ်မရှိဘူး။ သူတို့က စင်္ကာပူဟာ အစွလာမိ ဘာသာမဟုတ်တဲ့ နိုင်ငံလို့ မြင်ထားကြတယ်။ ဒီတော့ အထူးအခွင့်အရေး တွေလည်း မရတော့ဘူးပေါ့။ ဒါနဲ့ တို့က အာရပ်တွေ လာအောင်လုပ်တယ်။ ဒီကောင်တွေက လူချမ်းသာတွေ။ သူတို့ ဒီလိုရောက်လာရင် မလေး မိန်းကလေးတွေကို လက်ထပ်ကြတယ်။ သိပ်တော့ မမျှတလှဘူး။

ဒီတော့ ရလဒ်က အိန္ဒိယနဲ့တွေ့က မလေးလူဦးရေကို လိုက်လာ နေတယ်။ (၇) ရာခိုင်နှုန်းကနေ (၉) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိလာတယ်။ မလေးက (၁၄-၁၅) ရာခိုင်နှုန်းလောက် ရှိမယ်။

မေး ။ ။ မလေးတွေရဲ့ ကလေးမွေးဖွားနှုန်း ဒီလောက်မြင့်နေ တာတောင် စင်္ကာပူမှာ အဲသလို ဖြစ်နေသလား။

ဖြေ ။ ။ ဝင်ရောက်နေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံခြားသားဦးရေက ကလေးမွေးဖွား နှုန်းကို ကျော်တက်နေတယ်။ အရည်အချင်းရှိတဲ့ အိန္ဒိယနဲ့တွေ တို့ဆီ တော်တော်များများ ရောက်လာနေတယ်။ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းက လူငယ် ပညာတတ်တွေ အများကြီးပဲ။ သူတို့က အများအားဖြင့် အဆင့်ရှိတဲ့ တက္ကသိုလ်၊ အင်စတီကျုတွေကနေ ဘွဲ့ရသူတွေချည်းပဲ။ ဒီကိစ္စက အလေး ထား ကိုင်တွယ်ရမယ့်ကိစ္စတော့ ဖြစ်တာပေါ့။ အားလုံးကို မျှမျှတတ ဆက်ဆံမှ ရမယ်။

မွတ်ဆလင်တွေရဲ့ ဘာသာရေး၊ သူတို့အစားအစာ၊ သူတို့ ဗလီတွေရဲ့ ဘာသာရေး လုပ်ဆောင်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘာမှ ငါ ဝင်မစွက်ခဲ့ဘူး ပါဘူး။ ကျူရှင်သင်တန်းတွေ ပေးနေကြတာ အပါအဝင်ပဲ။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူက မွတ်ဆလင်နိုင်ငံကြီးတွေ ကြားထဲမှာဆို တော့ ဒီအချက်ကလည်း အရေးကြီးတာပဲ မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ ဒေသတွင်းက မွတ်ဆလင်တွေနဲ့ တိုက်ခိုင်းရဲ့ မွတ်ဆလင်တွေ ဆက်ဆံရေးက လက်တွေ့ဆန်ပါတယ်။ တွေ့ကြုံ ဆုံကြုံ တီဗွီကြည့်ကြုံ။ ကျောင်းတွေမှာ သူတို့ခေါင်းစွပ်တွေက ပြောစရာကိစ္စတွေ ဖြစ်နေတယ်။ မလေးရှားရဲ့တွေ့တောင် ခေါင်းစွပ်တွေနဲ့ဆိုတော့ သူတို့လည်း စွပ်ရမယ်လို့ ပြောကြတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားတွေကလည်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ခေါင်းတွေ ဖုံးလာကြပြီ။ အကုန်လုံးတော့ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ချို့ခေါင်းဆောင်တွေ မလုပ်ကြပါဘူး။

ငါတို့ဘက်ကလည်း ရပ်တည်ချက်က ခိုင်မာမှ ရမယ်။ ငါက ပြော တယ်။ 'ဒါက ကျောင်းဝတ်စုံ မဟုတ်ဘူး။ စာသင်ခန်းရှေ့ပိုင်းမှာ နေချင်ရင် ခေါင်းမစွတ်ရဘူး။ နောက်ဖေးမှာဆိုရင်တော့ ခေါင်းစွပ် ဝတ်ချင်ဝတ်' လို့။ အဆင်ပြေအောင်တော့ တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားကြတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူထုနဲ့ နိုင်ငံခြားသားတွေကိုတော့ တို့ကျောင်းဝတ်စုံက ဒါပဲဆိုတာ သိသွားစေချင် တယ်။ ဒါမျိုးတွေ လာလုပ်လို့မရဘူး။ ဒီမှာ အလုပ်လုပ်မယ်။ ဒါဆိုရင် သူများဝတ်သလိုပဲ ဝတ်၊ သူများလို မဝတ်နိုင်ရင် နောက်ဖေးက ကွန်ပျူတာမှာ သွားလုပ်။ ဟိုတုန်းက မရှိခဲ့ဖူးတဲ့ပြဿနာတွေ အခုဒီမှာ အများကြီးပဲ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့၊ ငါတို့က သူတို့အကြောင်း ပိုသိနေလို့။ ဟိုးနှစ်ပေါင်းရာချီစဉ်က အစွလာမိဆိုတာ အာရပ်ကုန်သည်တွေ သယ်လာလို့ ဒီကို ရောက်လာတာ။ ဒီရောက်ဖို့ သုံးလေးလ ကြာကောင်း ကြာမယ်။ ဒီရောက်လာပြီးတဲ့နောက် သူတို့အလေ့အကျင့်တွေကို ဟိုမှာ ထားခဲ့ပြီး ဒီမှာရှိတဲ့လူတွေနဲ့ အတူတူပေါင်းပြီး နေထိုင်လာခဲ့ကြတာ။

မေး ။ ။ အစီအစဉ်တချို့ကိုတော့ အစိုးရကစပြီး ကျင့်သုံးနေ တယ်။ ဆိုပါတော့ HDB တိုက်မှာ လူမျိုးစုအလိုက် ကိုတာ နွဲ့ရောင်းပေးတာတို့၊ အဖွဲ့လိုက် မဲဆန္ဒနယ်တွေကို ဆင်းတာတို့ ပေါ့။ အနာဂတ်မှာ အကွဲအပြေတွေ ဖြစ်လာမယ်လို့ မြင်မိသလား။

ဖြေ ။ ။ လာမယ့် (၁၀) နှစ်၊ အနှစ် (၂၀) ကို ကြိုမပြောတတ်ဘူး။ ဖြစ်မယ်လို့တော့ မထင်ဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ အများကြီး ဝင်လာတယ်။ အထူး သဖြင့် တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယကပေါ့။ သူတို့ရောက်လာတဲ့အတွက် စင်ကာပူရဲ့ လက်ရှိလူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ်မှာ ဘယ်လို အကျိုး သက်ရောက်မှုတွေ ရှိလာနိုင်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါက စင်ကာပူရဲ့ အနာဂတ်ကိုပဲ ပူတာ။ တရုတ်တွေအတွက် မပူဘူး။ ငါတို့လူဦးရေက တချိန်ထိုး ကျဆင်းနေတာ။ ဒီကွက်လပ်ကို သူတို့ (နိုင်ငံခြားသား) တွေက ဖြည့်ဆည်းပေးနေတာ။ ပိုများတဲ့ လာရောက် အခြေချ နေထိုင်သူတွေက အိန္ဒိယနဲ့တွေ့။ ပြီးတော့ ပညာတတ်တွေ။ သူတို့ကို ငြင်းလို့ မရဘူး။ ငြင်းရင် ရူးလို့ပဲ။ အိုင်တီ စပယ်ရှယ်လစ်တွေ၊ ဘဏ်စပယ်ရှယ်လစ်တွေ၊ သူတို့က မွေးလာတဲ့ ကလေးတွေကလည်း လူတော်လေးတွေပဲ ဖြစ်လာမှာ။

အခုသူတို့က (၇) ရာခိုင်နှုန်းကနေ (၉) ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက် လာတယ်။ ဒီနှုန်းအတိုင်း ဘယ်လောက်ကြာကြာ ခရီးသွားမလဲတော့ မသိဘူး။ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာနေဦးမယ်လို့တော့ ခံစားမိတယ်။ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုရင် အိန္ဒိယမြို့ကြီးတွေက စင်ကာပူဆင်ရောက်ဖို့ အတော်ကြီး လိုသေးတယ်။

တရုတ်မြို့ကြီးတွေကတော့ နှစ်ပေါင်း (၂၀) နဲ့ (၃၀) ဆိုရင် စင်ကာပူ ကို မိလာလိမ့်မယ်။ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးတွေဆိုရင် စင်ကာပူအတိုင်း ဖြစ်လာ လိမ့်မယ်။ ဒါဆိုရင် တရုတ်တွေရဲ့ ဝင်လာနှုန်းက လျော့ကျသွားမှာပဲ။

ဘဝအတူတူ၊ အခွင့်အရေးအတူတူ ဆိုလို့ကတော့ ဘယ်သူက စင်ကာပူ ကို လာနေမှာလဲ။ ချက်ချင်းကြီး မဟုတ်တောင်မှ တဖြည်းဖြည်းချင်းတော့ သိသာလာပါပြီ။ အခု ငါတို့ဆီကို ရောက်လာတဲ့ တရုတ်တွေဆိုရင် စီချွမ်၊ ဟူနန်၊ ဟူပေ၊ လီယိုနင် (Sichuan, Hunan, Hubei နဲ့ Liaoning) တို့လို ဆင်းရဲတဲ့မြို့တွေက လူတွေများတယ်။ ပင်လယ်ကမ်းခြေမြို့တွေက လူတွေ ဒီကို မလာဘူး။ မိဘတွေ ဟိုမှာရှိတယ်။ မိသားစု ရှိတယ်။ ပိုက်ဆံ ရှိတယ်။ ဒီလာပြီး ဘာလုပ်နေမှာတုန်း။ ပြီးရင် ပညာရေးဒီဂရီ ပိုဖြင့် တဲ့လူတွေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဆက်အစပ်ရှိတဲ့လူတွေက သွားမယ့်သွား အမေရိကကို သွားကြမှာပေါ့။

ငါစိုးရိမ်တာက တရုတ်ပြည်ကြီး တိုးတက်လာရင် တရုတ်တွေ ဒီကို ဧရာဂန်မလာတော့မှာကိုပဲ။ အိန္ဒိယနဲ့တွေ့ကတော့ သူတို့မြို့တွေရဲ့ အနေ အထားကြောင့် ဒီမှာလာနေကြဦးမှာ။ အခွင့်အရေးရှာရင်း သွားလိုက်လာ လိုက်နဲ့ ဒီမှာ မိသားစုတွေပါ ခေါ်လာကြလိမ့်မယ်။ ဒါဆိုရင် အိန္ဒိယနဲ့ လူဦးရေက (၁၂) ရာခိုင်နှုန်းလောက်အထိ ရောက်လာနိုင်တယ်။ မလေးတွေ ကတော့ စိတ်မသက်မသာ ဖြစ်မှာပေါ့။

တို့က ပင်လယ်ကျွန်းနိုင်ငံတွေက အာရပ်မွတ်ဆလင်တွေ လာချင် အောင် လုပ်ပေးတယ်။ ဒီကောင်တွေက သူ့ဌေးတွေ။ ဒါပေမဲ့ အများကြီး မလာဘူး။ မလေးနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားကလည်း အများကြီး မလာဘူး။ စင်ကာပူ ရိုးယန်းနဲ့ မလေးလက်ထပ်တာ၊ စင်ကာပူရိုးယန်းနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားတွေ လက်ထပ်တာတွေက ရှိတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ရာခိုင်နှုန်းအရက သိပ်နည်းတယ်။

မေး ။ ။ ဒေသတွင်း နိုင်ငံရေးအမြင်နဲ့ကြည့်ရင် မလေးလူဦးရေ နည်းသွားတာက ပိုကောင်းမလား။ ဒီနှုန်းအတိုင်းက ပိုကောင်း မလား။

ဖြေ ။ ။ မထင်ပါဘူး။ နိုင်ငံရေးအရ မလေးလူမျိုးတွေ ဒီနှုန်းအတိုင်း ရှိနေအောင် ကြိုးစားသင့်တယ်လို့ ငါထင်တယ်။ မလေးတွေက စင်ကာပူရဲ့ သမိုင်းနဲ့ ဘဝမှာ အဓိကကျတဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်တယ်။ မလေးလူဦး ရေ (၅) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျသွားမယ်ဆိုပါတော့ စင်ကာပူရိုးယန်းတွေက 'ကောင်းပြီ၊ မင်းတို့မလေးတွေကို (၅) ရာခိုင်နှုန်းပေးလိုက်မယ်။ မင်းတို့ ဘာသာမင်းတို့ ကြိုက်တာလုပ်ကြ၊ မင်းတို့ကို ဂရုမစိုက်ဘူး' ဆိုတဲ့ပုံစံ ဖမ်းလာကြမယ်။ ဒါဆိုရင် တော်တော်မှားတာပဲ။

အခုလက်ရှိပြဿနာက တကယ်လို့ အလုပ်ကြမ်းသမားတွေကို ပိုတယ်ဆိုရင် အချိန်မရွေး ခေါ်ယူလို့ရတယ်။ ပြီးရင် သူတို့က ဒီမှာ သောင်တင်နေမှာ။ ဒါကြောင့် ငါတို့က PMET ကို လိုချင်တာ။ (Professionals, Managers, Executives and Technicians) ပညာပိုတတ်တဲ့ လူတွေပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တော်တဲ့ကျောင်းသား၊ သိပ်မဆိုးဘူး ဆိုတဲ့ ကျောင်းသားမျိုးတောင် မလေးရှားမှာ စကောလာရတယ်။ ဒါကြောင့်

စင်ကာပူဒီးယန်းနဲ့ လက်ထပ်ထားဘူးဆိုရင် သူတို့က ဒီကို မလာချင်တာ။ အင်ဒိုနီးရှန်းတွေကိုကျတော့ ပိုရနိုင်ခြေရှိတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ ပရော်ဖက်ရှင်က တိုးတက်မှုနဲ့ နှေးတယ်။ နိုင်ငံကြီးပြီး စီးပွားရေးတိုးတက်လာမှုနဲ့က နှေးနေတယ်။ ဒီတော့ သူတို့မှန်းထားတဲ့ ပန်းတိုင်ကိုရောက်ဖို့ အစွမ်းကုန်ကြိုးစားခွင့် မရကြဘူး။ ပြီးတော့ မြို့တွေကို ကြည့်ရင်လည်း ဂျပန်တာကလဲ့လို့ ကျန်တဲ့မြို့တွေက တောက်တောက်ပပ မရှိဘူး။ ဂျပန်တာတောင်မှ ရေကြီးရတာနဲ့ လမ်းပိုက်ဆို့ရတာနဲ့ ပြဿနာတွေက အများကြီးရယ်။

ငါတို့လိုချင်တဲ့ နိုင်ငံခြားသားတွေက စင်ကာပူအတွက် တစ်ခုခု လုပ်ပေးနိုင်သူတွေပဲ။ ပြဿနာ လာပေးတဲ့လူတွေကို မလိုချင်ဘူး။

မေး ။ ။ အစ္စလာမ်နဲ့ မွတ်ဆလင်တွေအပေါ်မှာ မစ္စတာလီထားတဲ့အမြင်က အတော်ပြင်းထန်တယ်နော်။ မစ္စတာလီ စကားအရ အစ္စလာမ်ကလွဲရင် လူမျိုးအားလုံး ၊ ဘာသာရေးအားလုံးကို တစ်လုံးတည်းထားလို့ ရနိုင်တယ်ဆိုတော့...။

ဖြေ ။ ။ အကြောင်းက သူတို့က ဒေသခံတွေနဲ့ လူမှုရေး အတူ ပေါင်းလုပ်လို့ မရဘူးကွာ။ အိမ်နီးချင်း သူဟာကိုယ်စား၊ ကိုယ့်ဟာသူစား လုပ်လို့ မရဘူးကွာ။ ဘာသာပါ ပြောင်းရဦးမယ်ဆိုတော့ သူတို့နဲ့ လက်ထပ်ဖို့ ဆိုတာကလည်း မရှိသလောက်ပဲ။

မေး ။ ။ စက်တင်ဘာ (၁၁) ရက် အရေးအခင်းကို အခြေခံပြီး မစ္စတာလီရဲ့ အစ္စလာမ်အပေါ် ထားတဲ့အမြင်တွေ ပြောင်းသွားတာလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါနဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ ရေနံချမ်းသာတဲ့နိုင်ငံတွေက သူတို့ဘာသာရေး ပုံသွင်းထားတာကို တခြားနိုင်ငံတွေထံကို ဆွဲသွင်းဖို့ ကြိုးစားကတည်းက ဒါကို ငါ ကြိုမြင်နေတာ။ အထူးသဖြင့် ဆော်ဒီအစ္စလာမ်၊ ဝါဟာဘီ အစ္စလာမ်တွေပဲ။ သူတို့က ပိုက်ဆံရှိတော့ ကမ္ဘာအနှံ့ ဗလီတွေ လိုက်ဆောက်ကြတယ်။

ဝန်ကြီးချုပ် မော်ရစ်ရှပ် (Mauritius) ဒီကိုလာတုန်းက ပိုချောက်တောင်ကို မေးတယ်။ မွတ်ဆလင်တွေကြားမှာ အပြောင်းအလဲတွေ ရှိသလားတဲ့။ ပိုချောက်တောင်က ဘာကြောင့် ဒီလိုမေးရတာလဲဆိုတော့ သူက ငါ့မွတ်ဆလင်တွေက သူများနဲ့ အလွယ်တကူ မရောနှောတတ်ဘူး။ သူတို့ဗလီကို သူတို့တက်၊ ဒီတော့ သူတို့ရဲ့ လူမှုရေးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေက သူများတွေနဲ့ ရောမနေဘဲ သီးသန့် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အခု မွတ်ဆလင်တွေက မောရစ်ရှပ်နဲ့ မွတ်ဆလင်၊ တရုတ်မွတ်ဆလင်၊ ပြင်သစ်မွတ်ဆလင်၊ အာဖရိကန်မွတ်ဆလင် စတာတွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူဘဲ တစ်မျိုးစီ ကွဲနေလို့တဲ့။

စင်ကာပူမှာလည်း ဒီလိုဖြစ်နေတယ်လို့ ပိုချောက်တောင်က ရှင်းပြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ခေါင်းစွပ်ကိစ္စကို ပြောနေတဲ့အခိုက်၊ ငါတို့ကတော့ လက်မခံဘူး။ ကျောင်းသားတိုင်း အစိုးရချမှတ်ပေးထားတဲ့ ကျောင်းဝတ်စုံပဲ ဝတ်ရမယ်။ ကောင်တာမှာထိုင်သူတိုင်း ယူနီဖောင်းဆင်တူ ဝတ်ရမယ်။ ခေါင်းစွတ်ကို မချွတ်ချင်ဘူးဆိုရင် နောက်ကွယ်မှာ လုပ်ရမယ့်အလုပ်မျိုး သွားလုပ်။ ကမ္ဘာအနှံ့ ရိုက်ခတ်လာနိုင်တဲ့ ပြဿနာကို တို့ကြိုမြင်ထားတာ ကြာပြီ။ ၉/၁၁ နဲ့ ဘာမှကို မဆိုင်ဘူး။ ဆိုင်တာက ဝါဟာဘီဝါဒနဲ့ ရေနံရောင်းလို့ရတဲ့ ငွေတွေပဲ။

ဆော်ဒီဆိုင်ရင် မွတ်ဆလင်ရှိတဲ့နေရာတိုင်း ဗလီတွေ လိုက်ဆောက်ပေးပြီး သူတို့ တရားဟောဆရာတွေကို လွှတ်တယ်။ ဒီမှာ တို့က ကိုယ့်ဗလီကိုယ်ဆောက်တယ်။ သူတို့ တရားဟောဆရာတွေကို ဒီက လက်မခံဘူး။ ဒါကြောင့် အခြေအနေက ဒီလောက် မတင်းမာတာ။ သူတို့ တရားဟောဆရာတွေက သင်ပြမှာဆိုရင် သူတို့က (၇) ရာစုက ပုံစံနဲ့ တစ်သီးတစ်သန့် ဆန်တဲ့ Wahhalabism ကို သင်ပေးကြမှာ။

ငါတို့က ဒီမှာ နိုင်ငံခြားက တရားဟောဆရာတွေကို ခေါ်မသွင်းဖို့ Muis (စင်ကာပူ အစ္စလာမ် ဘာသာရေးကောင်စီ) နဲ့ သဘောတူထားကြတယ်။ အမြဲတမ်း စိုးရိမ်နေရတဲ့အချက်က သူတို့က ဘာတန် (Batan) ကို သွားနိုင်တယ်။ ဂျီဟုတ်ဘာရူးကို သွားနိုင်တယ်။ ပြီးရင် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်တဲ့ မိန့်ခွန်းမျိုးတွေ ကြားရနိုင်တယ်။ တစ်ချို့ဆို မဒီးနား (Madina) အထိသွားပြီး လေ့လာကြတယ်။

ကျော်ဒန်ကို သွားမယ်ဆိုရင်တော့ မဆိုလှဘူး။ ကျော်ဒန်တွေက မွတ်ဆလင်ဘာသာကို ခေတ်သစ်ကမ္ဘာနဲ့ ညီအောင် ကြိုးစားပြီး နေကြတာ။

ဆော်ဒီတွေက သူတို့မွတ်ဆလင်တွေကို မူရင်းအစွဲလမ်းအတိုင်းပဲ ရှိနေစေချင်တာ။ တော်ဝင်မိသားစုက အမြဲတမ်း ထိပ်မှာရှိနေရမယ်။ ဆော်ဒီဘုရင်နဲ့ ဝါဟာဘီခေါင်းဆောင်တွေကြားမှာ သဘောတူထားတာ တစ်ခုရှိတယ်။ ဒါက ဆော်ဒီဘုရင်က သူတို့နဲ့ သူတို့ဘာသာရေးလုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ထောက်ပံ့မယ်။ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တွေက တော်ဝင်မိသားစုကို ပြန်ပြီး ထောက်ပံ့ပေးရမယ်။ ဒီခေတ်စကားနဲ့ပြောရရင် ဒါက အာဏာမျှဝေယူထားတာပဲ။ တော်ဝင်မိသားစုက ကြွယ်ဝမှုအားလုံးကို ထိန်းချုပ်ထားတာ။

အခု ဒီမိုကရေစီအကြောင်းတွေ၊ အမျိုးသမီး ကားမောင်းခွင့်အကြောင်းတွေ၊ ဖော်ဒန်နိုင်ငံရေးရှင်းအကြောင်းတွေ ကြားလာနေရပြီ။ ဒါက အရေးနဲ့အမြန်ပဲ။ ဖြစ်တော့ဖြစ်လာရမှာ။ သူတို့က သူတို့လူတွေကို ပညာတတ်ဖြစ်လာစေချင်တယ်လေ။

အခုဆို သူတို့မှာ King Abdullah University of Science and Technology ရှိလာပြီ။ တက္ကသိုလ်တွင်းမှာ အစွဲလမ်းဥပဒေတွေ ဘေးချိတ်ထားကြရတယ်။ ရေရှည်မှာ ရှေးဟောင်းနိုင်ငံခြားရေးမူကို မပျက်စေဖို့ဆိုတဲ့ သဘောတူညီမှု ယူထားကြရတယ်။ အချိန်နဲ့အညီ ဆော်ဒီကျောင်းသားတွေက စက်ပညာရပ် ကမ္ဘာတက္ကသိုလ်တွေမှာ တက်ကြတော့မယ်။ ဒါပေမဲ့ဘွဲ့ရလို့ ပြန်သွားကြမယ်ဆိုရင် ဟိုကလူတွေ ကျင့်သလို လိုက်ကျင့်ကြရတယ်။ မကျင့်ရင် အလုပ်ရှာလို့ မရဘူး။ သူတို့ သဘောပေါက်သွားတာက အစွဲလမ်းမစ်ဥပဒေတွေပေါ်ဘဲ တခြားလူ့အဖွဲ့အစည်းတွေ ဘယ်လိုနေထိုင်ပြောဆိုကြသလဲ ဆိုတာပဲ။

ဒါတွေပြောင်းလဲလာဖို့ရာ မျိုးဆက်နှစ်ဆက်၊ သုံးဆက် လိုကောင်းလိုမယ်။ ဒါမှမဟုတ် ရေနံတွေအားလုံး ခန့်ခြောက်သွားတဲ့အထိလည်း ကြာချင်ကြာမယ်။ အခုလောလောဆယ်မှာတော့ ဗလီတွေဆောက်ဖို့ ငွေထုတ်ပေးတာ၊ တရားဟောဆရာတွေ လွှတ်ပေးနေတာတွေဟာ ဆက်

လက်ရှိနေဦးမှာပဲ။

၁၉၇၃ ခုနဲ့ ဒီထက်နည်းနည်းစောစောက ရေနံပြဿနာဖြစ်ပြီး ရေနံဈေးတွေ ထိုးတက်သွားတော့ လစ်ဗျားက ဖိလစ်ပိုင်တောင်ပိုင်းမှာ ပြဿနာတက်နေတဲ့ မောရိုစ် (Moros) နဲ့ ဖိလစ်ပိုင်နီးတွေအကြား သူတို့လူတွေ လွှတ်ပြီး ဝင်ရှုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ရေနံကရတဲ့ ငွေတွေနဲ့ပေါ့။ ဒါဟာ သူများအိမ်တွင်းရေးကို စွက်ဖက်တာ။ သူတို့ အစွဲလမ်းဝါဒဖြန့်တာပဲ။

ဆော်ဒီက ဝါဟာဘီတွေ ဒီထဲဝင်လာမယ်လုပ်တော့ ငါတို့က လက်မခံဘဲ ထားခဲ့တယ်။ ကံကောင်းတော့ တို့မှာ ဗလီတွေရှိတယ်။ သူတို့ငွေ၊ သူတို့တရားဟောဆရာတွေကို မလိုအပ်ခဲ့ဘူး။ ငါတို့ဆီမှာရှိတဲ့ အစွဲလမ်းဘာသာပုံစံက မလေးရှားကလို ရှေးဟောင်းအစွဲလမ်းဘာသာပုံစံမဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားမှာ ဖြစ်နေတာကို မြင်ပြီး နှိုးရိမ်စိတ် မဖြစ်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဖြစ်တာပေါ့။ ဒီပြဿနာက တို့ဆီ လာရိုက်ခတ်နိုင်တာပဲ။ ဟိုကို သွားလိုက်လာလိုက် လုပ်နေတဲ့ လူတွေကို အသာထား၊ ဒီမှာရှိနေတဲ့ လူတွေကတောင် တီဗွီမှာ ကြည့်လို့ရနေတာပဲ။ ဟိုမှာ ဆွေမျိုးတွေရှိနေတဲ့ လူတွေအပြင် ငါတို့ဆီက အနားယူထားတဲ့ လူတွေကလည်း ဂျီဟိုဒီးမှာ အိမ်တွေဆောက်၊ အိမ်တွေဝယ်ပြီး ဟိုမှာနေကြတာ။ ကျန်းမာရေးကိစ္စအတွက်သာ ဒီဖက်ကို ပြန်ပြန်လာတတ်ကြတာ။ အဲဒီ အဆက်အစပ်က ဟန့်တားလို့ မရဘူး။ မလေးတွေ ပိုများတဲ့နေရာမှာ မလေးတွေရဲ့ လွှမ်းမိုးမှု ခံနေရမှာပဲ။ ဒါကို အရှိအတိုင်းပဲ လက်ခံထားကြရမှာ။ နောက်ဆုံးအချိန်က အပြောင်းအလဲတစ်ခုဆီ တွန်းပို့ မပေးခင်အထိပေါ့။ ငါယုံကြည်တာကတော့ ခေတ်သစ်လူနေမှုစရိုက်ကို ငြင်းပယ်ရင်တော့ နောက်ကျကျန်ခဲ့တဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းပဲ ဖြစ်နေခဲ့မှာပဲ။ ဒီသဘာဝက ငြင်းလို့ကိုမရဘူး။

အီရန်တွေကတော့ မွတ်ဆလင်နဲ့ မော်ဒန်လူနေမှုစနစ် နှစ်မျိုးလုံး ညီညွတ်အောင် ကြိုးစားနေကြတယ်။ သူတို့က သိပ္ပံနဲ့ နည်းပညာကို လိုချင်တာကိုး။ အခု သူတို့ပြဿနာတွေ တက်နေတယ်။ နိုင်ငံတော်မူဝါဒကို

မျှမှတ်ဖို့ လွတ်လပ်မှုတွေ၊ လစ်ဘရယ်တွေ၊ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးတွေ ပါဝင်နေတာကိုး။

အီရန်ကို ငါတော့ မရောက်ဖူးဘူး။ ဂိုချောက်တောင် ရောက်ဖူးတယ်။ သူက ပြောတယ်။ အီရန်က အမျိုးသမီးတွေ မျက်နှာဖုံးတယ်ဆိုတာ ဖက်ရှင် သဘော ပိုဆန်တယ်။ အစ္စလာမ်စည်းကမ်း ဘာညာဆိုပြီး ပါးစပ်ကနေပဲ ပြောနေကြတာ။ အပြင်ထွက်ရင် သူတို့ chador ကို ဝတ်ကြတယ်။ အိမ်လည်းပြန်ရောက်ရော သူတို့ chador ကိုချွတ်ပြီး ပဲရစ်ကလာတဲ့ ဖက်ရှင် အတိုင်း ဝတ်ပြီးနေကြတာ။ သူတို့ လိုက်(ံ)စတိုင်က နှစ်မျိုး ဖြစ်နေတယ်။ လူရှေ့မှာတစ်မျိုး၊ အိမ်ထဲမှာ တစ်မျိုးတဲ့။ အမျိုးသမီးတွေကို ပညာသင်ပေး လိုက်ရင် သူတို့နိုင်ငံသားတွေ ပိုပြီး ခေတ်ဆန်လာချင်မှာကို တားမြစ်ထားလို့ မရဘူးဆိုတာ ပြနေတာပဲ။

ပါးစပ်ကတော့ အစ္စလာမ်မစ်မော်ဒန်လို ပြောရင် ရတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ (၇) ရာစုက အုပ်ချုပ်တဲ့ အစိုးရပုံစံနဲ့ ဘယ်လိုလုပ် မော်ဒန်ချင်လို့ ရမှာလဲ။ အယာတိုလာတို့တွေ ကြိုးစားပြီး ထိန်းနေကြတာ အဲဒါပဲ။ ဘယ်လောက် ကြာကြာခံနိုင်မလဲကွာ။

မေး ။ ။ စင်ကာပူဘက်ကို ပြန်လှည့်ကြရအောင်။

ဖြေ ။ ။ ဒီအမြင်တွေ ငါဘယ်လိုရခဲ့တယ်ဆိုတာ မင်းတို့သိချင်တာ မဟုတ်လား။ ၉/၁၁ က ဘာမှ မဆိုဘူး။ ရေနံဈေးတွေထိုးတက်ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဖရင့်တွေမှာ အာရပ်ရေနံသွင်းနိုင်ငံတွေက အကုန် အကျတွေခံကတည်းက စခဲ့တာ။ တို့ဆီက မွတ်ဆလင်ခေါင်းဆောင်တွေ ဆော်ဒီကိုရော၊ အီရန်ကိုပါ ရောက်ဖူးသူတွေချည်းပဲ။ သူတို့ ကွန်ဖရင့် တက်တဲ့ ကုန်ကျစရိတ်ကို ဟိုဘက်ကခံတာ။ သူတို့က သူတို့ အစ္စလာမ်ကမှ အစ္စလာမ်အစစ်တဲ့။ မင်းတို့ အစ္စလာမ်က အရောရော အနှောနှောတွေနဲ့ပို့ မစစ်ဘူးတဲ့။ အစ္စလာမ်တွေက အရှေ့အာရှနဲ့ ဒီဒေသကို သင်္ဘောတွေနဲ့ ရောက်လာကြတာ။ ရာသီဥတုအနေအထားအရ စရီးက လပေါင်းများစွာ ကြာသွားနိုင်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အစ္စလာမ်ဟာ အရင်လိုမဟုတ်၊ မစစ်မှန်တော့တဲ့ အစ္စလာမ်အနေနဲ့ပဲ ရှိနေတော့တာတဲ့။

မေး ။ ။ စင်ကာပူရီးယန်း မွတ်ဆလင်တွေက အခြားဘာသာ ခြားတွေနဲ့ အပြန်အလှန် လက်ထပ်တာမျိုးတော့ ရှိချင်ရှိမယ်ပေါ့။ မစ္စတာလီဆိုလိုတာက ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ အခြားလူမျိုးတွေနဲ့ ညီညွတ်စွာ နေထိုင်လို့မရဘူးတွေ၊ အခြားဘာသာဝင်တွေလို စင်ကာပူ ရီးယန်းတစ်ယောက်အဖြစ် ပီပီပြင်ပြင်မရှိသူတွေလို ဆိုလိုချင်တာ လား။

ဖြေ ။ ။ ငါဆိုလိုတာက အဲဒါမဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေး မရှိတဲ့လူတွေ၊ နိုင်ငံသားကောင်းတွေ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဟာ ကျန်တဲ့လူမျိုး၊ ဘာသာရေးတွေကနေ တစ်သီးတစ်သန့် ဖြစ် နေလိမ့်မယ်လို့ပဲ ပြောတာ။

တို့ လက်ရှိလူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ တစ်သားတည်းမကျသေးတဲ့ တရုတ် လူမျိုး၊ အိန္ဒိယလူမျိုးတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကဗွေးလာတဲ့ ကလေးတွေ ကျတော့ အားလုံးနဲ့ တစ်သားတည်း ဖြစ်သွားမယ်။ စင်ကာပူက ရေကူးမယ် တာအို လီ (Tao Li) ကို ဒီမှာမွေးတဲ့ စင်ကာပူရီးယန်းတွေနဲ့ ဘယ်လိုခွဲခြား မလဲ။ သူ ဒီကို အသက် လေးငါးနှစ်လောက်မှာ ရောက်တယ်။ စင်ကာပူ ရီးယန်းတွေပြောတဲ့ မန်ဒရင်းကို ပြောတယ်။ စင်ကာပူအင်္ဂလိပ် ပြောတယ်။ သူဆိုရင် စင်ကာပူရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သွားပြီ။

ငါ့စိတ်ထဲမှာ စွဲနစ်နေတာတစ်ခုက ငါတို့ဆီက ပါကစ္စတန်နွယ် မွတ် ဆလင်တစ်ယောက်က ၉/၁၁ မှာ အမေရိကန်တွေကို တိုက်ခိုက်ဖို့ တာလီ ဘန်တွေနဲ့ ကရာချီမှာ သွားပေါင်းကြတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပဲ။ သူ့ကို မြောက် ဝိုင်းမဟာမိတ်တပ်ဖွဲ့က ဖမ်းမိသွားတယ်။ အမေရိကန်တွေက သူဟာ ငါတို့ လူမျိုးလားလို့ လှမ်းမေးတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ဘာမင်ဂန်မှာ မွေးပြီး ဘာမင်ဂန်မှာကြီးတဲ့ သူနဲ့ရွယ်တူ တစ်ယောက်ကလည်း တာလီဘန်တွေ အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ပေးတယ်။

အိန္ဒိယနဲ့ ပါကစ္စတန် အကြမ်းဖက်သမားတွေကြား ငြိမ်းချမ်းရေးမရတာ အဲဒါပဲ။ သမ္မတ မူရှာရက်ဖ်က ကက်ရှမီးယားကိစ္စကို ကျေအေးချင်တယ်။ အစွန်းရောက် မွတ်ဆလင်တွေကြောင့် သူ ဘာမှလုပ်လို့မရဘူး။ သူတို့မှာ အသေခံတပ်သား ငါးသောင်းကျော်ရှိတယ်။ ကက်ရှမီးယားဒေသအတွက်

အသေခံရဲ့ သူတို့က အဆင်သင့်ပဲ။ အိန္ဒိယနဲ့အထူးတပ်ဖွဲ့အတွက် အဲဒီ အချက်က မညီမမျှ ဒုက္ခပေးနေတာ။ အိန္ဒိယစစ်သားတွေက အိမ်မှာ မိသားစုတွေနဲ့ အသက်ဆက်ရှင်ချင်တဲ့လူတွေ။

အိန္ဒိယက အထူးလေ့ကျင့်ပေးထားပြီး တကယ်လည်း အရည်အသွေး ရှိတဲ့ စစ်တပ်ကို လွှတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့အပေါ်မှိုခိုနေရတဲ့ မိသားစုတွေက နောက်မှာ။ တပ်မှူးတစ်ယောက် ကျွမ်းသွားပြီးဆိုရင် မိသားစုတစ်ခုလုံး ဒုက္ခရောက်ရော။ ပါကစ္စတန်တွေကတစ်မျိုး။ သူတို့က ငသလည်း ကောင်း ကင်ဘုံမှာ အပျိုစင်နတ်သမီး (၇၂) ယောက်က ဟိုမှာစောင့်နေတာ။

မေး ။ ။ ဒါက လူနည်းစုလေးပဲ မဟုတ်လား။
ဖြေ ။ ။ MRT ထဲ ဝင်တစ်လုံး ပေါက်ကွဲတယ်ဆိုရင် နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာတွေ အများကြီး ပါလာတယ်။ လူသေရုံတင် မပြီးဘူး။ မွတ်ဆလင် နဲ့ မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူတွေကြားမှာ သံသယစိတ်တွေ ကြီးထွားလာမယ်။ လန်ဒန်မှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ဘတ်(စ်)ကားပေါ်မှာတောင် မွတ်ဆလင် တစ်ယောက်ယောက်ကို မြင်ရင် ကျန်တဲ့လူတွေက ဘေးရှောင်ထွက်သွား ကြတာ။ သူ ဝင်ပါချင်ပါလာမှာဆိုတဲ့ သံသယက ရှိနေတာ။ ဝင်ပေါက်လို့ ကတော့ သေပြီလို့ တွေးတတ်ကြတယ်။ ဒါက လူ့သဘာဝပဲ။

မေး ။ ။ မွတ်ဆလင်နဲ့ မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူတွေကြားက အတား အဆီးအကြောင်း မစွတာလို့ ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်သိတဲ့ မွတ် ဆလင်တွေကတော့ စင်္ကာပူရီးယန်း စစ်စစ်ဖြစ်အောင်၊ မွတ် ဆလင်စစ်စစ်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်နေအောင် ကြိုးစားနေထိုင် တတ်ကြပါတယ်။ စင်္ကာပူက သူ့နိုင်ငံသားတွေကို ဘယ်လိုပုံစံ ဖြစ်စေချင်တယ်ဆိုတာတောင် သူတို့စိတ်ကူးထဲမှာ လက်ခံထားကြ ပါတယ်။ ကျွန်တော်မေးချင်တဲ့ မေးခွန်းက ဒီလိုပြောလိုက်လို့ မွတ်ဆလင်တွေက သူတို့ကို နိုင်ငံတော်က လက်မှခံပါ့မလားဆိုတဲ့ အတွေးတွေနဲ့ ဝေဝါးဝါး ဖြစ်မကုန်လောက်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မွတ်ဆလင်အချင်းချင်းပေမဲ့ မတူကြဘူး။ မွတ်ဆလင်

အတတ်ပညာရှင်များအဖွဲ့ စတင်ဖွဲ့စည်းကြတော့ သူတို့အဖွဲ့က Muis (စင်္ကာပူမွတ်ဆလင်အဖွဲ့ချုပ်) နဲ့ကို သဘောမတူခဲ့ကြဘူး။ ငါတို့ PAP ပါတီက မလေးခေါင်းဆောင်ကိုလည်း လက်မခံခဲ့ကြဘူး။ မလေးလူမျိုး တွေအတွက် သူတို့က ပိုကောင်းအောင် လုပ်ပေးနိုင်တယ်လို့ သူတို့က ထင်နေကြတာ။ ဒါနဲ့ ငါတို့က သူတို့ကို ငွေကြေး ထောက်ပံ့ပေးတယ်။ ဒီတော့မှ သူတို့ သဘောပေါက်လာတာ။ သူတို့က Mendaki တို့ Muis တို့လောက် ကောင်းအောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒီလိုနဲ့ တဖြည်းဖြည်းချင်း Mendaki နဲ့ Muis ဖက်ကို ခြေခွဲလှည့်လာခဲ့ကြတာ။

လက်ရှိအခြေအနေဟာ မျှော်လင့်ချက်မရှိဘူးလို့ ပြောတာမဟုတ်ပါ ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အာရပ်က ဂျီးဟတ်တွေရဲ့ လောင်းရိပ်မိနေတဲ့ လူအနည်းငယ် တော့ ရှိတယ်။ တစ်ယောက်၊ နှစ်ယောက်ပဲ ရှိတယ်ဆိုရင်တောင် ဆက်ဆံ ရေးတွေ အကုန် ကမောက်ကမ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဝင်တစ်လုံးသာ ပေါက် ကြည့်။ ဒီအနေအထားကို ငါတို့ တားဆီးလို့ကို ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဆိုလိုတာ က ဥပမာ ဝင်တစ်လုံး ပေါက်မယ်။ အန်မိုကျို (Ang Mo Kio) မှာ တန်ဂျွန်း ပါဂါမှာ (Tanjong Pagar) မှာ ဆိုပါတော့။ အဲဒီမှာ မွတ်ဆလင် တွေ တော်တော်များတယ်။ ရုပ်ဖဲလ်(စ်)လို့ နေရာမှာတောင် မွတ်ဆလင်တွေ ရှိတယ်။ ဒါဆိုရင် မွတ်ဆလင်နဲ့ မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူတွေရဲ့ ဆက်ဆံရေး ဟာ ချက်ချင်းကြီး ပြောင်းသွားမှာပဲ။ ဗြိတိန်မှာလည်း အဲသလိုပဲလို့ ပြော ကြတယ်။

ဗြိတိသျှတွေမှာ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေးကောင်းစီဆိုတာ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗြိတိသျှထောက်လှမ်းရေးက ဗြိတိသျှမှာ ဂျီးဟတ်လို့ ယုံကြည်ရသူ ပေါင်း နှစ်သောင်းလောက်ရှိပြီး သူတို့ကို စောင့်ကြည့်နေရတယ်လို့ ကြေငြာ ခဲ့တယ်။ ဒီလောက်များတဲ့ လုံခြုံရေးအရာရှိတွေ သူတို့ ဘယ်ကရသလဲ။ ကွန်ပျူတာ အင်တာနက်ကနေတစ်ဆင့် သူတို့ ထောက်လှမ်းတာ။

တို့ဆီမှာ ဒီအခြေအနေထိ မရောက်သေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဘာတန်ကနေ ဝင်သယ်လာတဲ့ ဂျီးဟတ်တစ်ယောက် ဒီဘက်ကို ကူးလာမယ်ဆိုရင် ကူးလာ လို့ရတယ်။ အများကြီး ဂရုစိုက်ရတယ်။ အသေခံ ဝင်သွားမားတစ်ယောက်က မြေအောက်ရထား ဘူတာရုံထဲဝင်၊ အသေခံ ဝင်ဖောက်၊ ပိုဆိုးတာက

လှိုက်ခေါင်းထဲဝင်ပြီး သူ့ကိုယ်သူ အသေခံ ခုံးဖောက်ခွဲလိုက်မှာပဲ။ ဒါမျိုး မဖြစ်ရပါဘူးလို့ ဘယ်သူမှ အာမ မခံနိုင်ဘူး။ လှိုက်ခေါင်းထဲမှာသာ ပေါက် လို့ကတော့ ကယ်ဆယ်ရေးကိစ္စက အတော်ကြီးကို ခက်ခက်ခဲခဲ လုပ်ယူရမှာ။ ဘူတာရုံထဲမှာဆို မီးသတ်ရေးဂိုဏ်တွေရှိလို့ တော်ဦးမယ်။

ဒါကြောင့် ငါတို့ ပြည်ထဲရေးအဖွဲ့က ဒါမျိုးတွေ ကြိုလာရင် ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတာ လေ့ကျင့်နေကြရတာ။ ဒါမျိုးက ဖြစ်နိုင်ခြေတော့ နည်းတာ ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ လူတစ်ထောင်ကျော် ပါလာတဲ့ ရထားပေါ်မှာ ဒါမျိုးဖြစ်လာ ခဲ့ရင် သူတို့အလောင်းတွေ ပြာဖြစ်တာ ထိုင်ကြည့်လို့ မရဘူး။ ရနိုင်သရွှံ ရအောင် ကယ်ဆယ်ကြရမှာ။

ဒါက ရယ်စရာ မဟုတ်ဘူး။ လူယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းမှာ တစ်ခါမှ ရင်မဆိုင်ဘူးတဲ့ အခြေအနေမျိုးကို ငါတို့ ရင်ဆိုင်နေရတာ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ သူတစ်ပါးတွေ သေကြေပျက်စီးဖို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မီးလောင်တိုက်သွင်းရတဲ့ လူစုတွေ ရှိနေတယ်။ သူတို့မပေါ်ခင်တုန်းက တစီး(လ်) တိုက်ဂါးတွေ။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ တိုက်ခိုက်နေကြတာက သီရိလင်္ကာထဲက သူတို့နယ်မြေကို ရဖို့ဆိုပြီး တိုက်နေကြတာ။ အခု တိုက်နေကြတာက အစ္စလာမ်အတွက်၊ ဘာသာရေး ယုံကြည်မှုကနေ ပေါ်လာတဲ့ ပြဿနာ။

သူတို့အမြင်အရ အစ္စလာမ်အယူကို မယုံကြည်တဲ့အစိုးရနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့ မွတ်ဆလင်က မွတ်ဆလင်ကောင်းတစ်ယောက် မဟုတ်ဘူးတဲ့။ ဖူး(လ်) စတော့(ပ်) (ကိစ္စပြတ်ရော (သို့) အားလုံး ကိစ္စပြတ်ရော)။ ဒီအတိုင်းသာ ဆိုရင်တော့ ငါတို့အစိုးရထဲ၊ ပြည်သူ့ခုံထမ်းတွေထဲမှာ မလေးလူမျိုး ရှိလို့ကို မရတော့ဘူး။ ဒါတွေကို တိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားမှ ရမယ်။ ငါတို့မှာက မတူညီတဲ့ လူမျိုးစုတွေ ရှိနေတာ။ လူရမ်းကား အုပ်စုလေးတစ်စုက လူမျိုးခြင်းဆက်ဆံရေး၊ ဘာသာယုံကြည်မှုခြင်း ညီညွတ်နားလည်မှုရှိရေးတွေ အားလုံးဖျက်ဆီးပစ်နိုင်တယ်။

လန်ဒန်မှာ ဘယ်လိုလုပ် နေကြသလဲဆိုတာ လေ့လာဖို့ တို့လူတွေ လွတ်ပေးထားတယ်။ သူတို့မှာ စုစည်းလို့မရတဲ့ မွတ်ဆလင်တွေ ရှိတယ်။ အဲဒါ သူတို့ရဲ့ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်ကိစ္စကြောင့် သူတို့က မြီတီနံက ဗလီတွေထဲမှာ အကြီးအကျယ် သွေးထိုးလို့ ဆော်တဲ့ မိန့်ခွန်းတွေ ပြောကြား

ခွင့် ပေးထားတယ်။ အခုမှ တစ်ချို့တရားဟောဆရာတွေကို တားမြစ်နေ ကြတာ။ သူတို့မှာ မွတ်ဆလင်ကောင်စီဆိုတာ ရှိတယ်။ လူ့အခွင့်အရေးတွေ၊ လွတ်လပ်စွာ ပြောရေးဆိုခွင့်တွေ၊ အဲဒီကိုသွားပြီး တောင်းဆိုကြတယ်။ နောက်ဆုံးမှ တရားသူကြီးတွေက သူတို့ကို နှိမ်နင်းဖို့ အစိုးရကို ခွင့်ပြုခဲ့ကြ တာ။ ဆော်ဒီက ထောက်ပံ့တဲ့ ငွေတွေကိုယူခဲ့ရင် ငါတို့လည်း ဆော်ဒီတရား ဟောဆရာတွေကို လက်ခံထားရမှာပဲ။ ကံကောင်းလို့ ငါတို့က သူတို့ အထောက်အပံ့ကို မလိုခဲ့၊ မယူခဲ့ကြတာ။

မေး ။ ။ အခု မစ္စတာလီ ပြောနေတာတွေက မစ္စတာလီ ကြုံတွေ့ ခဲ့ရသလို ကြုံတွေ့ခွင့်မရတဲ့ နောက်မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တွေက အဓိပ္ပာယ်အကောက် လွဲသွားမှာကို မစိုးရိမ်ဘူးလား။ မစ္စတာလီက မွတ်ဆလင်တွေ၊ မလေးတွေနဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်လိုဆက်ဆံ ကိုယ်တွယ်ရမယ်ဆိုတာကို သိတယ်။ ဒီလို ပြော တာတွေကိုကြားပြီး မွတ်ဆလင်တွေအပေါ် အလွန်အမင်း လက်တုံ့ ပြန်မှုတွေရော ဖြစ်မလာနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ငါတော့ မထင်ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက သူတို့ငါနဲ့ တွဲပြီး အလုပ် လုပ်ခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဂိုချောက်ထောင် (၁၅) နှစ်လောက် ငါနဲ့တွဲပြီး အလုပ် လုပ်ခဲ့တယ်။ သူ အနားမယူခင်အထိပေါ့။ မလေးခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ စည်း ဝေးတိုင်း သူတက်တယ်။ လီရှင်လွန်းမှာလည်း မလေးမိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း တွေ ရှိတယ်။ ကလေးဘဝကတည်းက မဲဆန္ဒနယ်တွေကို ငါနဲ့အတူ လိုက်ခဲ့ တာ။ သူတို့ မခံနိုင်တဲ့ ကိစ္စမျိုးတွေကို သူသဘောပေါက်တယ်။ သူ့နေရာကို ဘယ်သူပဲဆက်ခံ ဆက်ခံ၊ အဲဒီလူက ပါလီမန်ထဲမှာကတည်းက မလေးတွေ နဲ့ ဆက်ဆံရ၊ မဲဆန္ဒနယ်တွေသွားရင်း လေ့လာခွင့်ရ ဖြစ်မှာပဲ။ ဘယ်သူမဆို ဒီပေါ်လစီကို လက်ခံသွားမှာပဲ။

မခံမရပ်နိုင်စရာဖြစ်လာမယ်လို့ ငါတော့မထင်မိဘူး။ ငါတို့ရဲ့ ပထမဆုံး အရေးကြီးတဲ့ ပေါ်လစီက လူမျိုးပေါင်းစုံ ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ နေထိုင်နိုင်တဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်အောင် တည်ထောင်ယူရမယ်။ သည်းခံမှုတွေ အများကြီး လိုတယ်ဆိုတာ စကားပူးရီးယန်းတိုင်း သဘောပေါက်တယ်။ အဲဒါ ငါတို့

ဘဝပဲ။ ဂျူးဘာသာဝင်တွေ၊ ခရစ်ယန်တွေ၊ မွတ်ဆလင်တွေ၊ ရိုရို
စထရီးယန်းတွေ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ၊ တာအိုဘာသာဝင်တွေ အားလုံး
ပေါင်းစည်းနေကြရတဲ့ ဘဝတွေပဲ။ S.A.F အတွက် ဆုတောင်းတာတွေကို
ကြည့်။ ဘာသာတရားတိုင်း ပါဝင်တယ်။ ကိုယ့်ယုံကြည်မှု ကိုယ်နဲ့အတူရှိမှု
တိုက်ပွဲမှာ ရဲရင့်တော့မပေါ့။ သေသွားတယ်ဆိုရင်တောင် ဘာသာရေး
ယုံကြည်မှုနဲ့ဆိုတော့ ကောင်းတာပေါ့။

မေး ။ ။ စင်ကာပူရီးယန်း မွတ်ဆလင်တွေအပေါ် မစ္စတာလီ
ဘယ်လောက် ယုံကြည်ထားပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါပြောနိုင်တာက အင်္ဂလိပ်စကားပြောတဲ့ မလေးတွေ များလေ
လေ၊ အကြမ်းဖက်မှု ရာခိုင်နှုန်း စင်ကာပူမှာ နည်းလေလေလို့ ထင်တယ်။
အခု မလေးကျောင်းသားတွေရဲ့ ပထမဘာသာစကားက အင်္ဂလိပ် ဖြစ်
လာတယ်။ သူတို့ အင်တာနက်ပေါ်တက်တော့လည်း အင်္ဂလိပ်လို ရေးထား
တာတွေကို သူတို့ဖတ်ကြတယ်။ ဒီသုတေသနကို မူလတန်းဝင်ခွင့်မှာ
ကတည်းက ပြုလုပ်ခဲ့ကြတာ။ မလေးကလေးတွေဟာ ပိုပြီး အင်္ဂလိပ်စကား
ပြောလာကြတယ်။ အဲဒီအရွယ်မှာ ကလေးတစ်ယောက်က အင်္ဂလိပ်လို
ပြောနိုင်တယ်ဆိုရင် သူတို့မိဘတွေဟာ ပညာတတ်တွေလို့ သဘောပေါက်
ထားလို့ရတယ်။ သူတို့ ကလေးတွေကိုလည်း လူတောထဲမှာ ထဲထဲဝင်ဝင်
ရှိစေချင်ကြတယ်။ ဒီအစီအစဉ်က စနစ်တကျလေး ပြောင်းလဲလာနေတယ်။
သူတို့ကို မလေးဘာသာစကားကနေ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို ပြောင်း
ပေးပြီး ပိုကျယ်တဲ့ လောကကြီးထဲကို တိုးဝင်ခိုင်းထားတယ်။

မေး ။ ။ စင်ကာပူမှာရှိတဲ့ မလေးတွေရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု၊
လူထုထဲမှာ အင်္ဂလိပ်စကား ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ပြောဆိုလာမှု၊ ဒါတွေ
ကိုကြည့်ရင် မစ္စတာလီအမြင်မှာ ကျေနပ်စရာတွေ ဖြစ်နေတယ်လို့
ပြောရင် ရမလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီလူငယ်ထုက ကြီးလာမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူနည်းစု ဂျိုးဟတ်
တွေလည်း ရှိနေနိုင်တာပဲ။ သူတို့ကို ပျောက်သွားအောင် ငါတို့မလုပ်နိုင်ဘူး။

လူနည်းစုလေးပေမဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးမှာရှိနေတဲ့ ဟာမိုနီတွေ
ပျက်စီးသွားအောင် လုပ်နိုင်တယ်။

မေး ။ ။ ဒီပြင် ဘာသာတရားတွေဖက်ကို လှည့်ကြည့်ဖို့လား။
တချို့ပြောနေကြတာတွေ ရှိတယ်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ထိန်းသိမ်း
စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့တွေက ဘာသာရေးစည်းရုံးမှုတွေ တော်တော်
လုပ်နေကြတယ်တဲ့။ ခရစ်ယာန်ဘာသာက ပိုပြီး အသံကျယ်ကျယ်
ထွက်နေတဲ့ ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ မစ္စတာလီ ဘယ်လိုမြင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ခရစ်ယာန်မစ်ရှင်နရီတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုက ကျောင်းတွေမှာ
၁၉၇၀ ခုတွေကတည်းက စ နေတာပါ။ ငါ့မြေးမလေးဆိုရင် ဘာသာ
အပြောင်းခံလိုက်ရတယ်။ ငါ့မြေးကတော့ မပြောင်းဘူး။ သူမကို ဘယ်လို
ပြောင်းအောင် လုပ်လိုက်ကြသလဲ ငါမသိဘူး။ ဝှာချောင်း (Hwa Chong)
ကို မရောက်ခင် သူက ရပ်ဖဲ(လ်) မိန်းကလေးကျောင်းကို တက်ခဲ့တာ။
အခု သူက ဘာသာရေး တော်တော်ကြီး လိုက်စားနေတာ။ Cross လည်း
ဝတ်တယ်။ တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ရျာ(ချီ)ကျောင်း သွားတယ်။ ဘိုက်ဘယ်(လ်)
ဖတ်တယ်။

မေး ။ ။ ခရစ်ယာန်တွေက လူတွေစုပြီး စင်ကာပူမှာ ကာစီနို
ဇွင့်ပြုတာဟာ ဘာသာရေးနဲ့ မညီညွတ်ဘူး ဘာညာပြောနေကြ
တယ်။

ဖြေ ။ ။ သူတို့ ဗုံးကို ခါးမှာပတ်ပြီး လူကြားထဲတော့ မဖောက်ခဲ့
ကြပါဘူး။ ဒါမျိုး သူတို့ စလုပ်ရင်တော့ တားမြစ်ရမှာပေါ့။ မစ်ရှင်နရီတွေကို
ပါ တားမြစ်ရမယ်။ ဒါ ဥပဒေပဲ။

မေး ။ ။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ မဟုတ်ကြတဲ့ လူတွေထဲမှာ စိုးရိမ်
နေကြတာ တစ်ခုရှိတယ်။ ပါလီမန်အမတ်တွေထဲမှာ ခရစ်ယာန်
အမတ်တွေက တော်တော်များတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့နဲ့ ပညာရေး
လှိုင်းနဲ့ကလည်း ဆက်စပ်နေတဲ့ပုံ ရတယ်တဲ့။ ပညာတတ် စင်ကာပူ

ရိုးယန်းတွေ ခရစ်ယာန်ဖြစ်တာ ပိုများလာကြတယ်။

ဖြေ ။ ။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ပြောင်းလဲခံယူမှု ကျယ်ပြန့်လာတာက ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ တာအိုဘာသာနဲ့ တိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ကိုးကွယ်တဲ့စနစ်တွေ ကြောင့် ဖြစ်လာရတာ။ အနောက်တိုင်း ပညာတတ်တွေက ဒါကို ဘာသာ ကြောင့် ဖြစ်လာရတာ။ အနောက်တိုင်း ပညာတတ်တွေက ဒါကို ဘာသာ ရေးလို့ မထင်ကြဘူး။ ကိုရီးယားမှာလည်း ဒီအတိုင်း ဖြစ်နေတာပဲ။ ပညာ တတ် ကိုရီးယန်းတွေက ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ တာအိုဘာသာနဲ့ တိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ကိုးကွယ်တဲ့စနစ်ကို စွန့်ပစ်ကြတယ်။ အဲဒါ အယူသည်းမှုတွေလို့ သူတို့က ပြောကြတယ်။ သူတို့ ယုံကြည်တာက ဒီစင်္ကြာဝဠာထဲမှာ ဖန်ဆင်းရှင်၊ တန်ခိုးရှင် ရှိတယ်ဆိုတာပဲ။

ထိုင်ဝမ်မှာလည်း တိုးတက်လာတာနဲ့အမျှ ဘာသာတရားအသစ် လည်း သူတို့ရလိုက်ကြတယ်။ ဒါတွေက စီးပွားရေးနဲ့ လူမှုရေး အပြောင်း အလဲတွေရှိရင် ဖြစ်တတ်တာပဲ။ တိုးတက်မှုနုန်းဖြန့်တဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ဘာသာ ရေးရွေ့လျားမှု ဘယ်လို ဖြစ်သလဲဆိုတာသိရအောင် တို့ဆီကလူတွေကို ကိုရီးယား၊ ထိုင်ဝမ်နဲ့ ဟောင်ကောင်တို့ကို လွှတ်ပေးကြတယ်။ ထိုင်ဝမ်မှာ တော့ Temple အသစ်တွေ အများကြီး တိုးလာတယ်။

ခရစ်ယာန်ချာ(ရုံ) ကျောင်းတွေက မင်္ဂလာဆောင်တဲ့အခါ၊ ကလေး မွေးတဲ့အခါ၊ ဈာပနတွေမှာ ဘာသာရေးဝတ်ပြုပွဲတွေ လုပ်ပေးကြတယ်။ ဒါတွေက လူ့ဘဝရဲ့ အရေးအကြီးဆုံး အချိန်သုံးချိန်ပဲလေ။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာက ဒါမျိုး Baptism မရှိဘူး။ တရုတ်လူမျိုးက မင်္ဂလာဆောင်တယ်ဆိုရင် လက်ဖက်ရည် အခမ်းအနားရှိမှာပေါ့။ အနောက်ယဉ်ကျေးမှုမှာ ဒါလောက်နဲ့ တရားမဝင်သေးဘူး။ တရားဝင် မှတ်ပုံတင် လုပ်ယူရတယ်။ ဒီအမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားကို လက်ခံပါသလား။ တစ်ယောက်ယောက်က ကန့်ကွက်လိုပါ လျှင် ထ၍ ကန့်ကွက်နိုင်ပါသည်စတာတွေ ချာ(ရုံ)ကျောင်းက မေးတယ်။ အဲဒီနောက်မှ ကတိကဝတ် ပြုကြရတယ်။ မကျန်းမာသည်ဖြစ်စေ၊ ကျန်းမာ သည်ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲသည်ဖြစ်စေ၊ ချမ်းသာသည်ဖြစ်စေ သက်ဆုံးတိုင် ပေါင်းသင်းသွားပါမည် စတာတွေ ရွတ်ဆိုရတယ်။ ဒါတွေက စိတ်ဓာတ် ခွန်အားတွေ အများကြီးရတယ်။

သေဆုံးသွားပြန်တော့လည်း တရားဟောဆရာက နောက်ဆုံးဘာသာ

ရေး ဝတ်ပြုပွဲ လာလုပ်ပေးတယ်။ ဟွန်ဆွီဆင် (Hon Swi Sen) (ဘဏ္ဍာ ရေးဝန်ကြီးဟောင်း) က ကက်သိုလစ်စစ်စစ်ကြီး။ သူ့ဇနီးလည်း အတူတူပဲ။ သူ့ဇနီးက သူ့သေရင် သူ့အမျိုးသားနဲ့ ပေါင်းဆုံရမယ်ဆိုတာ ခိုင်ခိုင်မာမာကြီး ယုံကြည်တာ။ ယုံကြည်တော့ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားရတာပေါ့။

ငါကတော့ ဒါတွေကို မယုံဘူး။ လက်တွေ့ကျတာတွေကိုပဲ ယုံယုံ ကြည်ကြည်လုပ်တယ်။ ငါကတော့ ပြင်သစ်စကားပုံလို ဘဝဆိုတာ ဒါပါပဲ။ "C'est la vie" (Life is like that)။

ငါ့အဖေ ဆုံးတယ်။ သူက ခရစ်ယာန်မဟုတ်တော့ ခရစ်ယာန်လိုလည်း မလိုက်ခဲ့။ ဗုဒ္ဓသာသာလိုလည်း မလိုက်ခဲ့ဘူး။ ရိုးရိုးဈာပနလေးပဲ ဖြစ်သွား တယ်။ ငါ့ရော၊ ငါ့ညီအစ်ကိုတွေရော ယူလော်ဂျီ (သေသူ၏ ဂုဏ်ပုဒ်များ ထုတ်ဖော်၊ ရိုးကျိုးပြောကြားမှု) တော့ ပြောကြတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ခရစ်ယာန် တွေရဲ့ ဂီတဆန်တဲ့ တေးသွားတွေလို အပူတွေ ငြိမ်းမသွားဘူး။ ခရစ်ယာန် တွေက တေးဂီတသံတွေကိုပဲ ရာစုနှစ်တွေနဲ့အညီ လူတွေခံစားလို့ရအောင် ပြောင်းလဲလာကြတာ။ ဟွန်ဆွီဆင်ရဲ့ ဈာပနမှာ ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော်ကြီးက ဈာပနအခမ်းအနားလေး လုပ်ပေးတယ်။ လူတိုင်း သူ့ဆီက ဝေဖာလေးတွေ ယူကြတယ်။ ငါကတော့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ကက်သိုလစ်လို့ မထင်တော့ မယူဘဲ နောက်ဆုတ်နေလိုက်တယ်။ ငါကလွဲရင် အားလုံးယူတယ်။ ဘာပဲပြောပြော ကျန်ရစ်သူမိသားစုကိုတော့ တော်တော် စိတ်သက်သာစေတာပဲ။

ငါ့ဇနီးဆုံးပြန်တယ်။ သူက ခရစ်ယာန်မဟုတ်တော့ ဒီပြဿနာက တက်လာပြန်ရော။ ငါ့ကိုယ်တိုင်ရယ်။ ငါ့သား၊ ငါ့မြေးတွေရယ် ရိုးရိုး ယူလော်ဂျီပဲ ပေးလိုက်ကြတယ်။

ငါ့ဇနီးနဲ့ ငါက ကောင်းကင်ဘုံမှာရော၊ အခြားတစ်နေရာမှာပါ ပြန် လည်တွေ့ဆုံစရာ အကြောင်း မမြင်မိပါဘူး။ ခံစားချက်အနေနဲ့ကတော့ ငါတို့အရိုးပြာလေးတွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု နီးနီးနားနား ရှိနေစေချင်တယ်။ ဒါပါပဲ။

မေး ။ ။ ဒါဆို စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွန်အားတွေ ဘယ်ကရ သလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒါတော့ မသိဘူး။ လဲကျတိုင်းတော့ ကုန်းထလာနိုင်ခဲ့တာ ချည်းပဲ။ ဒီလို ပြန်ထနိုင်အောင် တစ်ခုခုက အကူအညီပေးနေတယ်လို့တော့ ထင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တန်ခိုးရှင် တစ်ယောက်ယောက်က ကူညီနေတယ် ဆိုတာတော့ ငါ့မယုံဘူး။

မေး ။ ။ ခရစ်ယာန်ဖြစ်တဲ့ ဝန်ကြီးတွေက ...

ဖြေ ။ ။ သူတို့က ဒီလောက် တစ်ယူသန်ကြီးတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့က "How to live and let live" ကို သဘောပေါက်ကြပါတယ်။ မင်းက ကျမ်းသစ္စာ ကျိန်ဆိုချင်သလား။ ရတယ်။ မေ့ဟောင်းကျမ်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဓမ္မသစ် ကျမ်းပဲဖြစ်ဖြစ်။ သူတို့ ယုံကြည်တဲ့ ဘာသာတရားအတိုင်း (အသင်းတော်မူ အတိုင်း) သစ္စာတိုင်တည်ပေးလိုက်တာပဲ။ ကက်ဘီနိတ်တစ်ခုလုံး ခရစ်ယာန် တွေနဲ့ ပြည့်နေရင်တော့ သည်းခံစိတ်မရှိတဲ့ ကက်ဘီနိတ် ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ ဒါတော့ အဖြစ်မခံနိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ အခြားဘာသာတွေကလည်း တုံ့ပြန်လာကြလိမ့်မယ် လို့ လူတွေ စိုးရိမ်နေကြတယ်။

ဖြေ ။ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာက တုံ့ပြန်ခဲ့ပြီးပြီလေ။ တုံ့လည်း တုံ့ပြန်ရမှာပဲ။ ဘာသာကွယ်ပျောက်သွားတာ ထိုင်ကြည့်နေလို့ ဘယ်ရမလဲ။ ဒီပြဿနာက အခု အေးသွားပါပြီ။

ကိုရီးယားနဲ့ ဂျပန်တို့မှာလည်း ငါတို့ လေ့လာခဲ့တယ်။ ဘာသာတရား အသစ် အားကောင်းလာပြီဆိုရင် ပူညံ့ပူညံ့ အသံတွေကတော့ ထွက်လာတာ ပဲ။ ခရစ်ယာန်မှရယ်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုရီးယားမှာ ခရစ်ယာန်အားကောင်း ပြီး ထိုင်ဝမ်မှာက ဗုဒ္ဓဘာသာက ပိုအားကောင်းတယ်။ ဟောင်ကောင်မှာ လည်း ခရစ်ယာန်တွေ ရှိတယ်။ စင်ကာပူနဲ့ မလေးရှားလောက်တော့ မများ လှဘူး။

မေး ။ ။ ဘာသာတရားအချင်းချင်း ညီညွတ်စွာပေါင်းစည်း နေထိုင်မှုပါဒကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားဖို့ အခက်အခဲ တွေ

လာနိုင်တယ်လို့ မထင်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မထင်မိပါဘူး။ ပါလီမန်အမတ်တွေထဲမှာတော့ ဒါမျိုး ရှိကို မရှိဘူး။ လူ့ကိုယ်အင်္ဂါ အစားထိုးကုသမှု အက်ဥပဒေ (HOTA - Human Organ Transplant Act) နဲ့ ပတ်သက်လို့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ခွဲချိတ်ဖြတ်ကြတယ်။ ခရစ္စတိုဖာ ဒီဆော်ဆာက ကန့်ကွက်တယ်။ သူက တော်တော်ကို မကြိုက်တာ။ မကြိုက်လည်း ထားလိုက်ပေါ့။ သူက ကက်သို လစ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာသာရေးမဆွယ်တာတွေတော့ မတွေ့မိဘူး။ ပုတ်ရဟန်း မင်းကြီးက လူ့ကိုယ်အင်္ဂါ အစားထိုးကုသမှု အက်ဥပဒေ (HOTA) ကို သဘောမတူဘူး။ ဒါကြောင့် သူက ကန့်ကွက်တာ။

ငါ့သဘောအရတော့ ဒီကိစ္စမှာ ပုတ်ရဟန်း မှားတယ်လို့ ယုံကြည် တယ်။

မေး ။ ။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွေတုန်းက ချုပ်ကျောင်းတွေ နိုင်ငံရေးထဲ ပါလာလို့ အစိုးရက လက်တုံ့ပြန်ခဲ့ရသေးတယ်နော်။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ နိုင်ငံရေးထဲ သူတို့ ဝင်ပါလာတယ်။ သူတို့ကို နှင့်ပြုလိုက်ရင် တခြား ဘာသာတွေကလည်း နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်ပါလာကြ မှာပေါ့။ ဒါဆိုရင် နိုင်ငံရေးပါတီက ဘာသာရေးကြောင့် အစိတ်အစိတ် အဖြာအဖြာ ဖြစ်သွားတော့မှာ။ ဒါကို ချက်ချင်း ရပ်ပစ်လိုက်ကြတယ်။ လက်တင်အမေရိကမှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ခရစ်ယာန်လှုပ်ရှားမှုကနေတစ်ဆင့် ဒီကို ရိုက်ခတ်လာတာ။ ကက်သိုလစ်ချုပ်ကျောင်းတွေက ဆင်းရဲသားတွေအတွက် လုပ်သင့်တာတွေ လုပ်မပေးလို့တဲ့။

ငါ ရပ်ပစ်ခဲ့တာ။ ပုတ်ရဟန်းမင်းကြီး ဒီကိုလာတော့ သူ့ကို ငါ ရှင်းပြတယ်။ လက်တင်အမေရိကမှာတော့ ဒီကိစ္စက မှန်ပါတယ်။ စင်ကာပူက ဘာသာပေါင်းစုံရှိတဲ့နေရာမို့ ကက်သိုလစ်တွေက စလိုက်ရင် အခြားဘာသာ တွေကလည်း ပါလာမှာမို့ ဘာသာရေးအချင်းချင်း ပြဿနာဖြစ်လာနိုင်လို့ နှင့်မပြုနိုင်ကြောင်းပေါ့။

ဘာသာရေးတိုင်း နိုင်ငံရေးနဲ့ ကင်းကင်းနေရမယ်။ ဒါမှ ညီညွတ်မယ်။ မင်း မလေးရှားကိုကြည့်။ ဒီပြဿနာ ဘယ်တော့မှ အေးမှာ မဟုတ်

ဘူး။ တန်ကု အပ်ဘုနဲ့ သူကားပေါ် ပါပါသွားဖူးတယ်။ မင်္ဂလာဆောင်တို့၊ အခြားလူမှုရေး ပွဲလမ်းတွေပေါ့ကွာ။ နေရာတိုင်းမှာလည်း ဗလီအသစ်တွေ ထပ်ထပ်ဆောက်တာ တွေ့ရတယ်။

ဒါနဲ့ ငါက တန်ကုကို

“မင်းကွာ ... ဆေးရုံဆေးခန်းတွေ ဆောက်ပါလား” လို့ ပြောတော့

သူက

“ကွမ်းယု၊ ဒါတွေကို မင်း နားမလည်ပါဘူး။ ဒါက မလေးလူထုကွ။ သူတို့က ဆုတောင်းဖို့လိုတယ်။ သူတို့ကို ဆု ကောင်းကောင်း တောင်းခွင့်ရ အောင် လုပ်ပေးထား။ သူတို့ဘဝတွေလည်း နည်းနည်းလေး ပိုကောင်းလာ အောင် ဆောင်ရွက်ပေးမယ်ဆိုရင် သူတို့က ပျော်နေပြီ။ သူတို့နဲ့ မင်းနဲ့ ကောင်းကောင်း လက်တွဲလို့ ရပြီ” တဲ့။

အစဆို တကယ့်အစပိုင်းတုန်းက သူတို့ မွတ်စလင်လူထုတွေထဲမှာ မွတ်စလင်မဟုတ်တဲ့လူတွေ ထောက်ခံမဲ မရအောင် အစွလာမိကို နိုင်ငံရေး လက်ကိုင်တုတ်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့တဲ့စနစ်ပဲ။ ငါတို့ မလေးရှားထဲ ဝင်ပြိုင်တော့ မလေးတချို့က ငါတို့ ပီအေပီကို ထောက်ခံကြတယ်။ ဒီတော့ သူက ပြောတယ် “မင်း မလေးတွေထဲ ဝင်မလာနဲ့။ ပီအေပီပါတီဟာ တရုတ်လူမျိုး တွေထဲမှာပဲ ရှိနေပါစေ” တဲ့။

“ဒါဆို ငါတို့လူထုက နှစ်ခြမ်းကွဲနေမှာပေါ့” လို့ ငါက ပြောတော့ သူက ယူရေးရှန်းနဲ့ အိန္ဒိယနားတွေကို စည်းရုံးချင် စည်းရုံး၊ မွတ်စလင်တွေ ကိုတော့ မင်း လက်ရှောင်ရမယ်တဲ့။ အခု သူတို့ ရွေးပြန်နေပြီ။ ငါတို့ ပီအေပီက UMNO ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ညီညွတ်ရေးစကား ပြောတော့မှာ။ ဒီအကြောင်း မလေးသတင်းစာတွေမှာ ပါတယ်။ ဖတ်ကြည့်။ ဒါက ဖြစ်ကို ဖြစ်လာမယ့်ကိစ္စပဲ။

မေး ။ ။ အခု လေးတင်ပဲ ပါလီမန်အမတ်တွေအားလုံးဟာ မျှမျှတတရှိတယ်လို့ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တယ်။ သူတို့ ဒီအတိုင်းပဲ နေသွားကြမယ်။ ဒါမှမဟုတ် ပေါ်လစီရေးဆွဲတဲ့ ထာဝရအတွင်းရေး မှူးလို့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက တစ်ဖက်ဖက်ကို မယိုင်ပါဘူးလို့ ဘယ်လို

ကြောင့် သေချာပေါက် ပြောလို့ရတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ အဲသလိုလူဆိုရင် လူထုက မထောက်ခံတော့ဘူး။ တရုတ်တွေ ရဲ့ (၇) လမြောက် သရဲကြီးပွဲကို မင်း မတက်ဘူးဆိုရင် ထောက်ခံမဲတွေ မင်း လက်လွှတ်သွားမှာပဲ။ အဲဒါက မင်း ဘယ်လောက် ပျော့ပျော့ပြောင်း ပြောင်း ရှိတယ်ဆိုတာ သက်သေပဲ။ ဘယ်တော့မှ ပြောင်းလို့မရတဲ့ တရုတ် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်တွေ ရှိတယ်။ ပညာသိပ်မတတ်တဲ့ တရုတ်တွေဆိုရင် နတ်တွေ၊ နတ်သမီးတွေ၊ ကွမ်ရင်တွေ စတာတွေကို ယုံကြည်နေကြတုန်း။ မင်းက ခရစ်ယန်စစ်စစ်ကြီးလုပ်ပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေကို မသွား၊ သရဲကြီး ပွဲကိုရှောင်ဆိုရင် “ဒီအမတ်က မစွဲပါဘူး။ တို့နဲ့ တစ်သားတည်း မရှိဘူး” လို့ ပြောကြမှာ။ မင်းလည်း ထောက်ခံမဲတွေ လက်လွှတ်ရော။

မေး ။ ။ ရွေးကောက်ပွဲက ငါးနှစ်မှ တစ်ကြိမ်ပဲ မဟုတ်ဘူး လား။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်လေ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီပြောသလို ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ကြား ကာလတွေမှာရော တစ်ဖက်ဖက်ကို မယိမ်းနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အဲသလိုလုပ်ရင် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ရှုံးမှာပေါ့။ အရေးအကြီးဆုံး စမ်းသပ်ချက်က လူထုကို ကိုယ်နဲ့အတူ ပါလာအောင် ခေါ်လာနိုင်သလားဆို တဲ့အချက်ပဲ။ လူထုကြီးအားလုံးကို ခရစ်ယန်ဖြစ်အောင် စည်းရုံးလိုက် နိုင်ပြီဆိုရင် ငါတို့တော့ အကြီးအကျယ် ပြဿနာတက်မှာပဲ။ ဖြစ်လာမယ့် သဘောတော့ မရှိပါဘူး။

အော်စတင်တန်ရဲ့ မဲဆန္ဒနယ်ကို ငါ ရောက်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီမှာ တန်ခိုးကြီးတယ်ဆိုတဲ့ သစ်ပင်ကြီးမှာ ဖရောင်းတိုင်တွေ၊ ဆုတောင်းစာတွေနဲ့ ပြည့်နေတာပဲ။ ဒါနဲ့ ငါက “ဒါကတော့ ကျောက်ခေတ်ကိုးကွယ်မှု ကျနေတာပဲ” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ သူက “မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ စိတ် ကျေနပ်မှု ရကြတယ်။ ဒီအတိုင်းပဲ လွှတ်ထားရမယ်” လို့ ပြန်ပြောခဲ့တယ်။ သူက ခရစ်ယာန်နော်။

ဒီမှာ ဆုတောင်းလို့ ကလေးရခဲ့တယ် ... စတဲ့ သူတို့ ယုံကြည်တဲ့ Temple တွေ၊ သစ်ပင်တွေသာ ဖျက်ဆီးပစ်လို့ကတော့ လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး မကျေမနပ် ဖြစ်ကြမှာပဲ။

တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီက ဘာသာမရှိဘူး။ အကုန်လုံးကို နှိပ်ကွက်တာ။ သူတို့လည်း သွေးအေးသွေးရော ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ကိုးကွယ်တဲ့ အယူဝါဒလည်း ပြန်ရောက်လာတာပဲ မဟုတ်လား။ Qing Ming မှာဆိုရင် အဘိုးအဘွားတွေရဲ့ အုတ်ဂူတွေဆီသွား၊ မြက်ပင်တွေရှင်းလင်း လုပ်နေကြတာပဲ။ ဒီယဉ်ကျေးမှုက နှစ်ပေါင်းများစွာ အမြစ်တွယ်နေခဲ့တာ။ ခရစ်ယာန်တချို့ အိန္ဒိယမှာ ရှိတယ်။ ဖိဂျီမှာရှိတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုစလေ့ထုံးစံလည်း အသစ်လို့ပဲ။ ခရစ်ယာန်တွေက နတ်ကိုးကွယ်သူတွေကို ခရစ်ယာန်တွေဖြစ်အောင် စည်းရုံးကြတယ်။ အိန္ဒိယမှာ ခရစ်ယာန်ဦးရေ ဘယ်လောက်ရှိသလဲ။ ဟိန္ဒူတွေ အရိုးစွဲ ယုံကြည်တဲ့ နတ်နန်းတွေ၊ ဆင်နတ်တွေ၊ ဘာတွေညာတွေကို ဖယ်ပစ်လို့ မရဘူး။

မေး ။ ။ ကတ်ဘီနိုတ်ထံမှာ ဘာသာရေးကို အခြေခံပြီး ဒါကတော့ ဘာသာရေးနဲ့ ညီညွတ်တယ်။ ဒါကတော့ မညီညွတ်ဘူး စတာတွေ အကျေအလည် ဆွေးနွေးခဲ့ရတာမျိုးတွေ ရှိခဲ့ဖူးသလား။ ဘာသာရေး ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ ပတ်သက်လို့ပေါ့။ ဥပမာ ... ကက်စီနို၊ လိင်တူဆက်ဆံခြင်း စတာမျိုးတွေ ...

ဖြေ ။ ။ သူတို့က ခေတ်မီစီ စဉ်းစားတတ်ကြပါတယ်။ ဒါက လူထုရဲ့ အစစ်အမှန် ဖြစ်စဉ်ပဲ။ တို့ဆန္ဒရှိတာက ... ဒါ။ ဒါဆို လူထုက ဘယ်လို တုန့်ပြန်လာမလဲဆိုတာ ငါတို့ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရတယ်။ လိင်တူဆက်ဆံတဲ့ကိစ္စကလည်း နောက်ဆုံးတော့ လက်ခံရမှာပဲ။ တရုတ်ပြည်မှာ ဒါကို တရားဝင် လက်ခံပြီးပြီ။ အနွေးနဲ့အမြန်ပါပဲ။ ဒါကို လက်ခံလာရလိမ့်မယ်။

အောက်ခြေလူတန်းစားတွေ ခရစ်ယာန်ထဲ ဇွတ်အသွင်းခံရတာတော့ ငါ မတွေ့ဖူးသေးဘူး။ သူတို့အားလုံးကိုပါ ခရစ်ယာန်ဘာသာထဲ အသွင်းခံလိုက်ရပြီဆိုရင်တော့ ဒီကိစ္စက တစ်မျိုးတစ်မည် ဖြစ်သွားနိုင်တာပေါ့။

မေး ။ ။ ခုတလော ဘာသာစကားထဲမှာ မဇ္ဈတာလီ စိတ်တော်တော် နှစ်မြှုပ်နေတယ်လို့ ထင်တယ်။ တရုတ်ဘာသာစကား သင်ကြားရေး၊ ဒါမှမဟုတ် ဘာသာစကားနှစ်ခု ပြိုင်တူ သင်ကြားရေး ကိစ္စမှာပေါ့။ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ မဇ္ဈတာလီရဲ့ သဘောထားနဲ့ ဘာကြောင့် ဒီလို ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သိပါရစေလား။

ဖြေ ။ ။ ပထမဆုံးကတော့ ဇာတိဂုဏ်လို့ ပြောရမယ်။ တရုတ်လိုဘွဲ့ရသူနဲ့ အင်္ဂလိပ်လိုဘွဲ့ရသူနှစ်ယောက်ရဲ့ ခြားနားချက်ကို ငါ တွေ့မိတယ်။ ဒါကြောင့် မိခင်ဘာသာစကား သင်ရမယ်လို့ အတင်းတွန်းပေးနေတာ။ အင်္ဂလိပ်ဘွဲ့ရတစ်ယောက်မှာ မူလဗီဇ ပျောက်သွားတယ်။

၁၉၆၅ ခုနှစ် အရေးအခင်းဖြစ်တော့ ရပ်ဝဲ(လဲ)ကောလိပ်ကျောင်းသားတွေက ရိုနေကြတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ တရုတ်ကျောင်းက ကျောင်းသားတွေက လမ်းပေါ်တက်ပြီး အသည်းအသန် ဆန္ဒပြနေကြတာ။ ဒါဟာ နိုင်ငံရေးရေသာခိုမှု၊ ရူးကြောင်ကြောင်နိုင်မှုပဲ။ လူထုကြီးထဲမှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတဲ့ ခံစားချက် လုံးဝမရှိဘူး။

မေး ။ ။ မဇ္ဈတာလီလည်း အင်္ဂလိပ်လိုဘွဲ့ရခဲ့တာပဲ။ မဇ္ဈတာလီရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေလည်း အင်္ဂလိပ်ဘွဲ့ရတွေပဲ မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ စင်ကာပူမှာ အနိုင်ရဖို့ တရုတ်ဘွဲ့ရတွေကို စည်းရုံးနိုင်မှ ရမယ်ဆိုတာကို ငါတို့ သဘောပေါက်ခဲ့ကြတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘွဲ့ရဆိုတာက လူဦးရေနဲ့စာရင် နည်းနည်းလေးပဲ ရှိတာ။ ဒါကြောင့် တရုတ်ဘွဲ့ရတွေရဲ့ အားကို ရအောင်လို့ လက်ဝဲသမားတွေနဲ့ ငါတို့ပေါင်းခဲ့တာ။ တရုတ်ဗီဇသာ ပျောက်သွားရင် ငါတို့ ဘာလူမျိုးတွေဆိုတဲ့ စိတ်လည်း ပျောက်သွားမှာ။ တို့က အနောက်တိုင်းသား မဟုတ်ဘူး။ တို့မှာ အရှေ့တိုင်းသား တရုတ်ဗီဇ ရှိကိုရှိနေရမယ်။ ဒါက ငါ့ကို မောင်းနှင်ပေးလိုက်တဲ့ ပထမအကြောင်းပဲ။

အခု စင်ကာပူရီးယန်းတွေက စင်ကာပူရီးယန်းဖြစ်တဲ့အလျောက် ဒီယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုးကို အလေးမထားတတ်ကြဘူး။

ယဉ်ကျေးမှုဆိုတာ ဘာလဲ၊ ဒါမျိုးတွေ။ အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ထားတဲ့ တရုတ်ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း ငါ

ဖတ်ကြည့်တယ်။ လုံးဝမတူဘူး။ မူလဇီဝဓာတ်ခံ ရကိုမရဘူး။ ဒါနဲ့ ငါ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး ငါ့သားနှစ်ယောက်ကို ဦးစွန်းပုတ်ဆံပင်အရွယ် ကတည်းက တရုတ်ကျောင်းကို ထည့်လိုက်တာ။ သူတို့ ကိန်းဘေး(ရှ်)ကို ရောက်တော့ သူတို့အရွယ် ကလေးတွေအားလုံးက ဆံပင်ရှည်တွေနဲ့ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ သူတို့က ဒီအတိုင်းပဲ။ လုံးဝ မပြောင်းကြဘူး။ အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှု လွှမ်းမိုးတာကို သူတို့ မခံကြဘူး။ မင်းကမင်း၊ ငါက ငါပဲ။ မင်း သင်္ချာအကြောင်းပြောရင် ငါလည်း သင်္ချာအကြောင်း ပြောမယ်။ ငါနဲ့မင်း ယဉ်လိုရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါက ငါပဲ။ ဆိုလိုတာက သူတို့မှာ ယုံကြည်မှု အပြည့် ရှိကြတယ်။

မေး ။ ။ တကယ်လို့ သူတို့များ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းကို အရင်သွား ခဲ့ကြရင် ...

ဖြေ ။ ။ ဒါဆိုရင် တစ်မျိုး ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အင်္ဂလိပ်ကျောင်းသား တွေက ကမ္ဘာ့ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းထဲမှာ ပါဝင်ဖို့ ဆံပင်ရှည်ထားရမယ်။ ဒါဟာ ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုလို့ ထင်ကြတယ်။ ငါ့သားတွေကလည်း ဒီလိုပဲ ထင်မှာ ပေါ့။ အမြင်သာ မတူကြတာ။ အဲဒီစိတ်ဓာတ်က တရုတ်တော်လှန်ရေး မျိုးဆက်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ပဲ။ အခုတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါက ၁၉၅၀ နဲ့ ၆၀ ခုနှစ်တွေက။

အခုနှစ်တွေမှာ မိဘတွေက တရုတ်စာသင်တာဟာ အချိန်ဖြုန်းတာ သက်သက်လို့ ထင်ကြတယ်။ တန်ဖိုးကို မသိကြတော့ဘူး။ ဒီအချိန်မှာ ရုတ်တရက်ကြီး တရုတ်ပြည်က တက်လာပါလေရော။ တရုတ်စကားကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ပြောတတ်တဲ့သူတွေ မရှိရင် အခွင့်အရေးတွေ ငါတို့ ဆုံးရှုံးတော့မယ်။ သူတို့က ဒီကိုလာပြီး စီးပွားရေးလုပ်ကြတော့မှာ။ သူတို့အင်္ဂလိပ်က မကောင်းဘူး။ မလေးလို့လည်း ဟုတ်တပတ်တိ မတတ် ဘူး။ ဒီတော့ စက်ပစ္စည်းကိရိယာ စီးပွားရေးစိတ်ဖက်တွေကို သူတို့ လိုလာပြီ။ သူတို့နဲ့ လက်တွဲပြီး စီးပွားရေးလုပ်၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြော၊ မလေးစကားပြော၊ သူတို့ကို ဒေသတွင်း အကုန်ခေါ်သွားလို့ ရတယ်။

တရုတ်စကားမတတ်လို့ကတော့ တရုတ်ပြည်မှာ စီးပွားရေးလုပ်ဖို့ လုံးဝ

မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ တို့ဆီက စီးပွားရေးသမားတိုင်း သဘောပေါက်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာကို ပထမဘာသာ၊ တရုတ်စာကို ဒုတိယဘာသာအနေနဲ့ သင်တဲ့ ကျောင်းတွေက ကျောင်းသားတွေ၊ ကျေးဇူးတင်စကား လာလာပြောတဲ့ အိမ်မေးတွေ ငါရတယ်။ ဆိုလိုတာက ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးကျေးဇူးက ငါတို့ကို အများကြီး အကူအညီပေးနိုင်တယ်။ တို့လိုတာက သူတို့နဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ ဘာသာစကားရှိနေဖို့ပဲ။

အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ အမေရိက၊ ဥရောပနဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်ငံတွေကို ဆက်သွယ်လို့ရတယ်။ ဒါက ဘယ်လို တိုးတက်လာတယ်ဆိုတာကို ပြော တာ။ ဘာဖြစ်လို့ တရုတ်နဲ့ ဆက်ဆံပြီး တရုတ်အောင်မြင်မှုနဲ့ အတူ လက်တွဲပြီး မလိုက်နိုင်ရမှာလဲ။ လာမယ့်နှစ် ၂၀၊ ၃၀ နဲ့ ၄၀ မှာ သူတို့ စီးပွားရေးဟာ အများကြီး တိုးတက်လာမှာ။ အမေရိကန်တွေရဲ့ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေကို မိဖို့တော့ နှစ်ပေါင်း ၆၀၊ ၇၀ လိုလိမ့်ဦးမယ်။

မေး ။ ။ နောက်ပြန်ကြည့်ရင် ဘာသာစကားနှစ်ခု သင်ယူရမယ် ဆိုတဲ့ ပေါ်လစီချမှတ်မိတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ နောင်တရစရာများ ရှိသလား။

ဖြေ ။ ။ နောင်တတော့ မရဘူး။ အင်္ဂလိပ်စကား အိမ်မှာပြောတဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ကို တရုတ်စာ တရုတ်လိုသင်၊ တရုတ်လို ငါနဲ့တူအောင် လိုက်ဆို။ ဒါမျိုးဆိုတော့ ကလေးတွေက မသိဘူး။ နားရှုပ်ကုန်တာ။ သူတို့က တရုတ်ပြည်က ကျောင်းမှာ သင်သလို သင်ကြတာ။ နောက်ပိုင်း ဒီစနစ်ကို ငါပြောင်းပစ်ခဲ့ရတာ။ ငါကြားရတာက တချို့ကလေးမိဘတွေက သူတို့ကလေးတွေ တရုတ်စာသင်ရတာက လွတ်အောင် နိုင်ငံခြားကျောင်း သွားထားကြသတဲ့။

ဒီနောက် ဂိုယင်စိန် (Goh Yeng Seng) နဲ့ ငါသွားတွေတယ်။ သူက တရုတ်အမျိုးသားပညာရေးဌာနမှာ အကြီးအကဲ၊ ဘာသာဗေဒနဲ့ ဒေါက်တာ ဘွဲ့ကိုလည်း အင်္ဂလန်က ရထားတာ။ သူလည်း ဒါတွေ လေ့လာတော့မယ် ဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်စာ အရင်သင်ယူရတာ။ သူ့အင်္ဂလိပ်စာ လေ့လာတာက လည်း ငါ တရုတ်စာ လေ့လာခဲ့ရသလိုပဲ။ အင်္ဂလိပ်-တရုတ် အဘိဓာန်ကို

သုံးရတယ်။ အင်္ဂလိပ်-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကို သုံးလို့ကတော့ ဒီဟာ မသိလို့ ရှာတယ်။ ဟိုဟာပါ ထပ်မံသိနဲ့ အချိန်တွေ အတော်ကုန်တာ။

ငါ တရုတ်စာသင်တော့လည်း တရုတ်-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကို သုံးခဲ့တာ။ ဒါကြောင့် အိမ်မှာ အင်္ဂလိပ်စကားပြောတဲ့ ကလေးတွေကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုပြီး တရုတ်စာသင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ။ အဲဒါအဆင်ပြေသွားတယ်။ အရင်ဆုံး ကျောင်းလေးကျောင်းမှာ စမ်းကြည့် တယ်။ ကလေး မိဘတွေဖက်ကနေ တိုးတက်မှုရှိကြောင်း သတင်းပို့ကြ တယ်။ ဒါနဲ့ တရုတ်ဘွဲ့ရအဖွဲ့တွေကို အတိုက်အခံလုပ်ပြီး နောက်ထပ် ကျောင်းတွေမှာ ဆက်ပြီး ဒီစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြတယ်။

အခုအခြေအနေက ဘယ်လိုဖြစ်ဖြစ် အဆင်ပြေသွားပြီ။ ဆရာတွေ ကိုယ်တိုင်က ဘာသာစကားနှစ်ခုကို ကောင်းကောင်းပြောနိုင်ကြပြီ။ ဆရာကြီးတွေကို အစားထိုးလိုက်တဲ့ ဆရာငယ်လေးတွေဆိုရင် အင်္ဂလိပ်လို ကောင်းကောင်းတတ်ပြီ။ တရုတ်စာကို ထပ်ပြီး လေ့ကျင့်ပေးလိုက်တော့ ပြဿနာ လုံးဝမရှိတော့ဘူး။ ပြီးတော့ သင်မယ့်နှုန်းကိုလည်း လေ့လာရ တယ်။ မော်ဂျူးတစ်ခု ထားရတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဒီပြဿနာက ဖြေရှင်းနိုင်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါက ညံ့ခဲ့လို့ နှစ် (၄၀) လောက်တောင် ကြာခဲ့တယ်ကွ။

ဘာတတ်နိုင်မှာလဲကွာ။ ဒီလောက်ကြီး အခက်အခဲတွေ၊ စိတ်ပျက် စိတ်ညစ်စရာတွေ ရင်ဆိုင်ရမယ်မှန်း သိခဲ့ရင် ငါလုပ်ချင်မှလည်း လုပ်ဖြစ် ခဲ့မှာပေါ့။ ဒါ ဘဝပဲလေ။ လေ့လာပြီးတဲ့နောက်မှ ပညာဆိုတာ ရလာ တတ်တာပဲ။

မေး ။ ။ တကယ်တမ်းဆိုရင် အဲဒီအချိန်တုန်းက အင်္ဂလိပ်ဘွဲ့ရ ကလေးမိဘတွေက တော်တော်ကို ဝေဖန်ခဲ့ကြတာ။ အဓိကအချက် ကတော့ သူတို့ကိုယ်တိုင်က တရုတ်စာကို စိတ်မဝင်စားတာနဲ့ ကလေးတွေကိုလည်း တရုတ်စာသင်ဖို့ အားမပေးကြတာပါ။

ဖြေ ။ ။ တချို့တဝက် မှန်ပါတယ်။ သူတို့ကိုယ်တိုင်ကကို စိတ်ဝင် စားမှုမရှိတာ။ ငါကိုယ်တိုင်လည်း ဒီလိုပဲ ကျောင်းမှာသင်၊ ကျောင်းက ထွက်

တော့မှ ... ဖြစ်ဖူးတယ်။ အခု တရုတ်ပြည်က တတ်လာပြီ။ တရုတ်စာ ကောင်းကောင်းတတ်ဖို့ သင့်ပြီ။ မင်းက ရှေ့နေလား။ စာရင်းစစ်လား။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် တရုတ်စကားပြောတတ်ရင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီတွေက မင်းကို ငှားကြမယ်။ လစာကလည်း ကောင်း၊ အိမ်ကောင်းကောင်းလည်း ပေး။ မင်းကလေးတွေအတွက် ပညာရေးကောင်းကောင်းလည်း ပေးထား တယ်။ ပိုက်ဆံ ပိုစုလို့ရ၊ အရင်ထက် ပိုက်ဆံပိုရှိတဲ့ လူအနေနဲ့ ပြန်လာ။ မင်း CV ကလည်း ပိုပြီး အထင်ကြီးစရာကောင်း၊ မင်းနဲ့ စကားပြောရင် သူတို့က တလေးတစား ပြောရတော့မယ်။ ကဲ အခုတော့ စိတ်မဝင်စားမှု ကိစ္စက ပြီးသွားပြီ။ သူတို့ စိတ်ဝင်စားလာကြပြီ။

မေး ။ ။ တရုတ်ဘွဲ့ရ၊ အင်္ဂလိပ်ဘွဲ့ရ အုပ်စုနှစ်ခုရဲ့ ဘာသာ စကား သင်ကြားမှု ပေါ်လစီနဲ့ ပတ်သက်လို့ ခြားနားချက်ကို မဇ္ဈတာလီ ပြောပြခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ ပြတ်သားတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုကိုလည်း ချမှတ်ခဲ့ရတယ်။ သူတို့ရဲ့ ခြားနားချက်က ဘယ် လောက်ကြီးကျယ်သလဲ။

ဖြေ ။ ။ အေး... လူငယ်တွေမှာတော့ ဒီခြားနားချက်က နည်းနည်းပဲ ရှိတော့တယ်။ သူတို့က အင်္ဂလိပ်ကို ပထမဦးစားပေး။ တရုတ်ကို ဒုတိယ ဘာသာအနေနဲ့ သင်ကြားခဲ့ကြရတာကိုး။ ငါ ဟန္တိုင်းကိုရောက်တော့ စထရိုတ်တိုင်း(မ်)က ငါ့သတင်းကိုယူဖို့ ပီကင်းက သတင်းထောက်ကို လွှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီကောင်မလေးက ကျောင်းမှာ တရုတ်စာကို ဒုတိယ ဘာသာအနေနဲ့ သင်ခဲ့ရတာ။ သူ့ CV ကိုကြည့်တော့ သူက လန်ဒန်က စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရခဲ့တာ။ ငါတို့ သံအမတ်က ပြောတယ်။ သူ ပီကင်းမှာစပြီး အလုပ်လုပ်တော့ ဒုက္ခ တော်တော်ရောက်ခဲ့တယ်။ ခြောက်လ လောက်လည်းကြာရော အဆင်ပြေသွားရောတဲ့။ ဒါနဲ့ ငါက ခြောက်လ အတွင်း သူတို့ကို မီအောင် ဘယ်လိုလိုက်ခဲ့သလဲလို့ မေးတယ်။

အိမ်မှာ တရုတ်စကားပြောလို့လို့ သူက ဖြေတယ်။ အရေးနဲ့ အဖတ် မှာတော့ သိပ်ပြီး အဆင့်မြင့်ကြီး ဟုတ်မှာ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အမြဲတမ်း ပြောနေတော့ သူ့တရုတ်စကားက ချောနေတာပဲ။ အခု နှစ်နှစ်လောက်လည်း

ကြာရော တရုတ်တွေနဲ့ ဘာမှ ခွဲလို့ မရတော့ဘူး။
အခု လိုအပ်တာက စီးပွားရေးလေ့ကျွမ်း။ ကံ ... နောက် စီးပွားရေး ပါဝါတွေက ဘယ်မှာလဲ။ အမေရိက၊ ဂျပန်၊ ဗြိတိန်၊ ဩစတေးလျ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံတွေနဲ့ ဆက်ဆံဖို့ အင်အားရှိစွာ။ သူတို့ကို ငါက မစွန့်လွှတ်ဘူး။ သူတို့နဲ့ လွတ်လပ်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး သဘောတူညီမှုက ရှိနေမှာပဲ။ အခု ငါတို့ စီးပွားရေးအတွက် အင်ဂျင်အသစ်တွေ ထပ်ပြီး တပ်ဆင်ရတော့မယ်။

တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ပါရှားဒေသ (ပင်လယ်ကွေ့) နိုင်ငံတွေကွား။ ငါတို့ ဆီက တော်တော်ကလေးတွေ သူတို့နဲ့ ဆက်ဆံဖို့ အာရပ်စကားတောင် သင်ယူသင့်ပြီ။ ဒီမှာ အာရပ်ရပ်ကွက်လေးလည်း ရှိသင့်တယ်။ ဒါမှ သူတို့ သက်တောင့်သက်သာရှိမှာ။ အစကတည်းက စင်္ကာပူမှာ အာရပ်တွေ ရှိခဲ့တယ်။ ယီမင်က လာကြတဲ့လူတွေ၊ အာရပ်အမည်နဲ့လမ်းလည်း ဒီမှာရှိတယ်။ အာရပ်တွေအတွက် နေရာလေး ဒီမှာရှိရင် သူတို့နဲ့ ဆက်ဆံရတာ ပိုအဆင်ပြေမယ်။ သူတို့က အင်အားရှိစကားတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကို သွားပြီး စီးပွားရေးလုပ်မယ်ဆိုရင် အလုပ်သမားတွေကို ခြံငှဲမိအောင် အာရပ်စကားနည်းနည်းတော့ ပြောတတ်မှ ကောင်းမယ်။

အိန္ဒိယနဲ့ ဆက်ဆံဖို့ တမီး(လ်) သင်တာကတော့ သိပ်အသုံးမကျလှဘူး။ ဒီဘာသာက တမီး(လ်) နာခုံးမှာပဲ ပြောကြတာ။ အိန္ဒိယဘာသာစကား သင်မယ်ဆိုရင် ဟိန္ဒူက အကောင်းဆုံး။ သန်းသုံးလေးရာလောက် ဒီဘာသာနဲ့ စကားပြောလို့ရတယ်။ စီးပွားရေးလုပ်သူတိုင်းက အင်အားရှိ လို ပြောတတ်တော့ ပြဿနာတော့ မရှိလှဘူး။ တရုတ်ပြည်က တရုတ်စကားမတတ်ရင် ဘာမှ လုပ်လို့မရဘူး။ သိပ်ပညာတတ်တဲ့ လူနည်းစုလေးပဲ အင်အားရှိ တတ်တာ။ အိုလံပစ်အတွက်ဆိုပြီး အခု လူတိုင်း အင်အားရှိစွာ သင်နေလိုက်ကြတာ။ ရနိုင်လှ ထမင်းစားရေသောက် စကားပေါ့ကွာ။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူမှာ တစ်ခုတည်းသော တရုတ်ဘာသာနဲ့ သင်ကြားပေးတဲ့ နန်တား (Nantah) တက္ကသိုလ်ကို အင်အားရှိစွာ သဘောပြောင်းလဲပစ်လိုက်တော့ အဲဒီခေတ်က တရုတ်ဘွဲ့ရပုဂ္ဂိုလ်တွေ

တော်တော် စိတ်မကောင်း ဖြစ်ကြရတယ်။ ဒီကိစ္စမျိုးကို ရှောင်လို့ ရနိုင်မယ့် နည်းများ မရှိနိုင်ဘူးလား။ အခုနေ တရုတ်ဘာသာစကားနဲ့ သင်မယ့် တက္ကသိုလ်တစ်ခုလောက် ရှိနေရင် ပို မကောင်းဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ရှိပြီဆိုပါတော့ ... အဲဒီတက္ကသိုလ်မှာ ဘယ်သူတွေ သွားတက်မှာတုန်း။ ပီကင်းတို့ ရှန်ဟိုင်းတို့မှာရှိတဲ့ တက္ကသိုလ်တွေဆီ သွားတက်လို့ ရနေပါလျက်နဲ့ ဒီကို ဘယ်သူက လာမှာတုန်း။

ဝီချိုယော (Wee Cho Yaw) (တရုတ်လူမျိုးရေးအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဘဏ်အရာရှိ) ကို ဒီကိစ္စ ငါ့ခိုင်းဖူးတယ်။ တရုတ်ကျောင်းပြန်ဖွင့်ရအောင် လိုအပ်တာ မင်း ပြည့်ဆည်းပေးပါလို့။ အလုပ်မဖြစ်လောက်မှန်းသိတော့ သူပယ်ချခဲ့တယ်။ စင်္ကာပူရီးယန်း မိဘတွေကတော့ သူတို့ကလေးတွေကို ဒီကျောင်းမျိုးမှာ မထည့်ဘူး။ အင်အားရှိစွာ တတ်တာလောက် ဒီမှာ အလုပ်မဖြစ်ဘူး။

မေး ။ ။ တရုတ်က တက်လာတော့ ဒီဘာသာစကားနှစ်ခု ပေါ်လစီကို ပြန်စစ်ဆေးကြည့်ဖို့ လိုတယ်လို့ မထင်မိဘူးလား။ ရှေ့မှာ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တယ်။ ဒါက ဘာသာစကားနှစ်ခုကိစ္စ တင်မကဘူး။ ယဉ်ကျေးမှု နှစ်ခုကိစ္စပါ ပါဝင်နေတယ်ဆိုတာလေ။
ဖြေ ။ ။ ငါပြောတာက လူနည်းစုလေးတစ်ခု အတွက်ပါ။ လူတိုင်း နှစ်မျိုးလုံး ထိပ်ရောက်ဖို့က ဖြစ်မှ မဖြစ်နိုင်တာ။ မင်းသာ ရူးသွားမယ်။ ဘာမှဖြစ်လာမှာတော့ မဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ လူအများစုအတွက်ကတော့ ဒီဘာသာစကားနှစ်ခု စနစ်က ဒီအတိုင်းပဲ ရှိနေမယ်ဆိုတဲ့ သဘောလား။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ လူတော်တွေ တစ်ရာ၊ နှစ်ရာ အများဆုံးဖြစ်နိုင်ရင် သုံးရာလောက်ရအောင် ကြိုးစားရမယ်။ ခက်တာက လူတော်တွေ ကျပြန်တော့ အကောင်တင်တွေ၊ ရှေ့နေတွေ၊ အာဇီတက်တွေပဲ ဖြစ်ချင်ကြတာကွ။ ဘယ်သူကမှ ဘာသာစကား စပါယ်ရှယ်လစ် မဖြစ်ချင်ဘူး။

တဖြည်းဖြည်းတော့ တရုတ်ပြည်ကို သွားပြီး လျှို့ဝှက်ကာ (Liu Thai Ker) လို အာဇီတက်သွားလုပ်နိုင်အောင် လုပ်ရမယ်။

(Liu Thai Ker က အာဇီတက်တံစံယောက်၊ မြို့ပြတည်ဆောက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဘုတ်အဖွဲ့ - အစီအစဉ် ချမှတ်သူပါ။ အာရှနဲ့ အရှေ့အလယ်ပိုင်းက မြို့တော်တွေရဲ့ အစီအစဉ်တွေကို ရေးဆွဲပေးခဲ့သူ။ တရုတ်ပြည်က Quyn မြို့တော်မှာလည်း သူ့လက်ရာတွေ ရှိပါတယ်။)

မေး ။ ။ စီးပွားရေးအတွက် တရုတ်စာ သင်ယူဂုတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို အသာထားပြီး လူနည်းစုလေးတွေကို ရွေးပြီး သူတို့ကလည်း သင်လိုတယ်ဆိုရင် ကျောင်းမှာ မိခင်ဘာသာမသင်ဘဲ တရုတ်ဘာသာစကားကိုပဲ သင်ခွင့်ပေးလိုက်ရရင် ဘယ်လိုရှိနိုင်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ အိမ်မှာ အင်္ဂလိပ်စကားပြောကြတဲ့ တရုတ်တွေအတွက် အခုတင်ပဲ တော်တော် အခက်တွေ့နေကြပြီ။ အကြီးတန်းဝန်ကြီး ဧယကုမာရ်က သူ့ကလေးတွေကို တရုတ်စာ အသင်ခိုင်းတယ်။ ကလေးတွေက ဉာဏ်လည်းကောင်း။ အားထုတ်မှုလည်းရှိတော့ အလုပ်ဖြစ်တယ်။ ကြိုးစားတဲ့ ကလေးတစ်ချို့လည်း ရကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ သင်ချင်တာက အများကြီး။ အင်္ဂလိပ်၊ မလေး၊ အာရဘတ် (ကိုရန်ကျမ်းထဲက)၊ တရုတ် ... စုံလို့ပဲ။

မေး ။ ။ ဒုတိယဘာသာစကားကို သင်ချင်ရင် သင်ခွင့်ပြုမယ်ဆိုရင် တရုတ်ဘာသာကို ယူမယ့် မလေးအရေအတွက် ဒီထက် ပိုများလာမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ဖြေ ။ ။ သူတို့ကလေးတွေရဲ့ ပညာရေး မနိုင်မနင်းဖြစ်ပြီး ဒုက္ခရောက်မှာ မကြောက်လို့ လုပ်ချင်ကြတယ်ဆိုရင် တို့ဖက်က ခွင့်မပြုနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ ပြဿနာတက်လာရင်တော့ ကျေးဇူးပြုပြီး အစိုးရအပေါ် အပြစ်ပုံမချပါနဲ့။ တရုတ်ဘာသာဟာ သိပ်လွယ်ကူတဲ့ ဘာသာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိလျက်နဲ့ စမ်းကြည့်ကြမယ်ဆိုရင် စမ်းကြလေ။

မေး ။ ။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်ကျော်က စင်္ကာပူမှာ ရုံးသုံးစကားဟာ အင်္ဂလိပ်ပဲ ဖြစ်ရမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်မိတုန်းကလို တရုတ်လည်း ဒီလိုဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ကြိုတင် မတွက်ချက်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မမြင်မိဘူး။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း လေးဆယ်တုန်းက အမေရိက၊ ဗြိတိန်၊ ကနေဒါ၊ ဩစတေးလျ၊ နယူးဇီလန် စတဲ့ ကမ္ဘာတံခါးပေါက်ထဲကို ဝင်ဖို့ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့မှရမယ်လို့ ငါသုံးသပ်ခဲ့တယ်။ ဒီအပြင် အင်္ဂလိပ်စကား သုံးတဲ့ ဥရောပတိုက်က ကုမ္ပဏီကြီးတွေလည်း ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ ဂျပန်တွေလည်း ဒီလာရင် အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ပြောကြတယ်။ ဒါက တို့အတွက် အကောင်းဆုံး အားသာချက်ပဲ။ ပြင်သစ်တို့ ရုရှားတို့ ကွယ်ပျောက်သွားလိမ့်မယ်လို့ မထင်သလို အင်တာနက်က ကမ္ဘာကို ဒီလောက် ခိုးခိုးထားနိုင်လိမ့်မယ်လို့ မထင်မိဘူး။

ငါက ကံကောင်းသွားတာပါ။ ငါ့သုံးသပ်ချက် ကွက်တိကျသွားတယ်။ ရုရှားကိုသာ ပေါင်းလိုက်မိရင် ငါတို့တော့ ဝမ်းနည်းနေရမှာ။ ရုရှားဘာသာ စကားသင်ဖို့ ငါ့သားကို ပြောဖူးတယ်။ ရုရှားတွေက သာချာမှာ တော်တယ်။ အခု မင်းမှာ အင်္ဂလိပ်ရှိတယ်။ တရုတ်၊ မလေးလိုလည်း ပြောတတ်တယ်။ ရုရှားလိုသင်နိုင်မှတော့ သင်ထားပါလားလို့ တိုက်တွန်းဖူးတယ်။ ရုရှားဘာသာစကားစာမေးပွဲ အိုလယ်ဘယ်မှာ သူ့ဂုဏ်ထူးနဲ့အောင်တယ်။ ကိန်းဘရေ(ဂျီ)ရောက်တော့ ရုရှားဘာသာ ဆက်သင်တယ်။ ရုရှားလို သူ မိန့်ခွန်းပြောနိုင်တယ်။ ပြောတတ်ပေမဲ့ ဘာအကျိုးရှိလို့လဲကွာ။

အခု ရုရှားခေါင်းဆောင်တွေ ရုရှားလိုပြောရင် သူ သိပ်တောင်နားမလည်တော့ဘူး။ မေ့ကုန်ပြီ။

မေး ။ ။ သူက မစ္စတာလီထက် ဦးနှောက်ဆဲ (လ်)တွေ ပိုများတယ်။

ဖြေ ။ ။ များတိုင်း လျှောက်လုပ်စရာလားကွာ။ ဒီထက်အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စတွေမှာ သူ့ဦးနှောက်ကို သုံးလို့ရတာပဲ။ ငါလည်း ဘာသာစကား မြောက်မျိုး လေ့လာခဲ့တယ်။ အဲဒီမြောက်မျိုးစလုံး မမေ့အောင် ထိန်းထား

နိုင်ပါ့မလား။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က စီးပွားရေးသတင်းတွေ ဖတ်ရတယ်။ Dow Jones, S & P, စင်္ကာပူ၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ငွေလဲလှယ်နှုန်းတွေ ကြည့်ရတယ်။ ကမ္ဘာစီးပွားရေးကို မျက်မြေပြတ်စေတဲ့ သူတို့ အနေအထား တွေကိုလည်း လေ့လာရ၊ သုံးသပ်ရတယ်။ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းကနေ ဘယ်အချိန် လွတ်လာနိုင်မလဲ ... စုံလို့ပါကွာ။

ကဲ ... ဘာသာစကားခြောက်မျိုးလုံး မမေ့အောင် ထိန်းထားနိုင်မလား။ အဓိပ္ပာယ်မရှိ၊ ရူးလို့ပြောတာ။ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဘာသာစကားတစ်ခု ရှိပုံလို့ တယ်။ အဲဒီစကားနဲ့ အလုပ်လုပ်၊ သတင်းအချက်အလက်ယူ၊ တွေးခေါ် သုံးသပ်၊ လုံလောက်ပြီ။ ငါ့အတွက် အဲဒီဘာသာစကားက အင်္ဂလိပ်ပဲ။

မေး ။ ။ ဘာသာစကားပေါ် အခြေခံပြီး နိုင်ငံရေးမူဝါဒကို ရပ် တည်တဲ့ လူတွေနဲ့ အတူတူပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့ရဖူးတယ်နော်။ ဒါတွေ အားလုံး ပြီးဆုံးသွားပြီလို့ ပြောရင် ရနိုင်ပါ့မလား။ စင်္ကာပူမှာ ဘယ်ဘာသာကို ရုံးသုံးအဖြစ် သတ်မှတ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စ လုံးဝ မြေငြိမ်းသွားပြီလား။

ဖြေ ။ ။ ကမ္ဘာသုံးဘာသာစကားက အမြဲတမ်းပြောင်းလဲ နေနိုင်တာပဲ။ စင်္ကာပူမှာပဲ လာမယ့် အနှစ်ငါးဆယ်နဲ့ တစ်ရာအတွင်းလောက်ပေါ့။ လာမယ့် နှစ် ၂၀၀၊ ၃၀၀ မှာ ဘယ်ဘာသာ ကြီးစိုးလာမလဲ ဆိုတာကတော့ ဘယ်သူပြောနိုင်မှာလဲကွာ။

လက်တင်ဘာသာဟာ ဥရောပတိုက်ရဲ့ ဘာသာဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။ (၁၆) ရာစုအထိ Erasmus အပါအဝင် ပညာရှင်တွေအားလုံး လက်တင်လိုပဲ ရေးခဲ့ကြတာ။ ချုပ်ကျောင်းတွေကလည်း လက်တင်ဘာသာပဲ သုံးခဲ့ကြတာ။ (၁၈) ရာစုရောက်တော့ ကိုယ့်ဘာသာစကားနဲ့ကိုယ် စတင်ခဲ့ထွက်ခဲ့ ကြတယ်။ နောက်ဆုံး လက်တင်ဘာသာလည်း ပျောက်ထွက်သွားတော့တာ ပဲ။ ကက်သိုလစ် ချုပ်ကျောင်းတွေထဲက လွဲရင် လက်တင်ဘာသာက သေ သွားပြီ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဟာ အမြဲတမ်း ကမ္ဘာသုံး ဖြစ်နေပါမယ်လို့ ဘယ်သူပြောလို့ရမှာလဲ။

တရုတ်စကားဟာ ကမ္ဘာသုံးဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ဘယ်တုန်းကမှ ငါ

မယုံကြည်ခဲ့ဖူးဘူး။ ငယ်ငယ်ကတည်းက ပြောလာတာ မဟုတ်တဲ့ လူ တစ်ယောက်အတွက် တော်တော်ခက်တဲ့ ဘာသာစကားပဲ။ ဖော်နက်တစ်မရှိ၊ ဖျင်းယင် မရှိနဲ့။ တရုတ်အက္ခရာတွေကို မစွန့်လွှတ်သမျှ သူတို့စကားသင် နေရတာက နှစ်ဆပို ဒုက္ခရောက်တယ်။ အရင်ဆုံး နားထောင်၊ စကားပြော။ အဲဒါတင်ပဲ ခက်လှပြီ။ စကားတစ်လုံးကို အသံငါးမျိုး၊ လေးမျိုးနဲ့ တစ်မျိုးက အသံပေါ့တဲ့။

နောက်တစ်ချက်က အက္ခရာသုံးထောင်ကျော် မှတ်မိနေရဦးမယ်။ တချို့အသံတွေကို ဆက်စပ် တွေးလို့တော့ ရပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ စကားတစ်လုံး ထဲက အဓိပ္ပာယ်တွေ အများကြီး ထွက်လာပြန်ရော။ စကားလုံးက အတူတူ၊ အသံထွက်ကျ ကွဲနေပြန်ရော။ တော်တော် ရှုပ်ထွေးတာပဲ။ Mai ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က Bury တဲ့၊ Man Yuan ရဲ့အဓိပ္ပာယ်က Complain တဲ့။ အဲဒါ အက္ခရာအတူတူ။ ဘာကြောင့်ပါလိမ့်လို့ ငါစဉ်းစားနေခဲ့တာ အကြာ ကြီးပဲ။ နောက်မှ ဆရာက ပြောတယ်။ စကားလုံးက အဓိပ္ပာယ်ကွဲသွားရင် အသံထွက်လည်း ကွဲကွာသွားတယ်တဲ့။ ဒါနဲ့ အဘိဓာန်လှန်ကြည့်တော့ ဟုတ်တယ်။ စကားလုံးတွေရဲ့ သမိုင်းနဲ့ ဘယ်လိုဖြစ်လာခဲ့တယ်ဆိုတာကို ငါလည်း မသိဘူး။ အဲဒါကလည်း ပြဿနာပဲ။ စကားလုံးနှစ်လုံးကို တစ်လုံး တည်း ပေါင်းလိုက်ပြန်တော့ အဓိပ္ပာယ်က ပြောင်းသွားပြန်ရော။ တအား ခက်တဲ့ ဘာသာစကားရယ်။

မေး ။ ။ တရုတ်ကလည်း အခုတက်လာပြီ။ ဒါဆိုရင် စင်္ကာပူမှာ ရှိတဲ့ တရုတ်လူမျိုးတွေက တရုတ်ဘာသာစကားကို ဒီထက်ပိုပြီး နေရာပေးစေချင်တဲ့ သဘောတွေ ရှိလာနိုင်လိမ့်မယ်လို့ မမြင်မိ ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ငါတို့က အရှေ့တောင်အာရှထဲမှာပါတာ။ တရုတ်ပြည်နဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ ငါတို့စီးပွားရေးကို ဘယ်သူက ထောက်ခံ မှာလဲ။ တရုတ်ပြည်တစ်ပြည်ထဲနဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ပြီး ရပ်တည်မှာလား။ ဟောင်ကောင်ဆိုရင်တော့ ဟုတ်တယ်။ တရုတ်ပြည်က ထောက်ခံပေးထား လိမ့်မယ်။ တို့က စင်္ကာပူ၊ လွတ်လပ်စွာရပ်တည်တဲ့ နိုင်ငံ၊ တရုတ်က တို့ကို

မထောက်ပံ့ဘူး။

လွတ်လပ်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးစာချုပ်ချုပ်တော့ သူတို့က ငါတို့ဟာ ဟောင်ကောင်မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောကြတယ်။ ဟောင်ကောင်က တရုတ်ပြည်ရဲ့ အစိပ်အပိုင်းပဲ။ သူတို့နဲ့ ဟောင်ကောင်က ဆက်ဆံရေး ကောင်းတယ်။ ငါတို့က သီးသန့်။ စင်္ကာပူကို လိုက်လျောတာမှန်သမျှ တခြားနိုင်ငံတွေကိုလည်း သူတို့ လိုက်လျောကြရလိမ့်မယ်။ တရုတ်ပြည်ထဲကို ဝင်ပေါင်းပြီး အထူးသီးသန့် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်တစ်ခုအနေနဲ့ ပါရင်တော့ တစ်မျိုးပေါ့။ မင်းဒီလို လုပ်ချင်သလား။ တို့နဲ့ သူတို့နဲ့လည်း အဲသလောက် မနီးဘူး။

ဟောင်ကောင်ကတော့ ပြည်မကြီးနဲ့ ပိုနီးအောင် ဆက်သွယ်နေကြတယ်။ တံတားကြီးတစ်ခုက ဟောင်ကောင်၊ Zhu Hai၊ မကာအိုနဲ့ Real River Delta နားမှာရှိတဲ့ တခြားမြို့တွေကို ဆက်သွယ်ပေးလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ တရုတ်ပြည်ရဲ့ အပျော့ဆွဲမှုကြောင့် စိတ်ဓာတ်ရေးရာ ဆွဲဆောင်မှုကတော့ တော်တော် အားကောင်းလိမ့်မယ်။

ဖြေ ။ ။ စိတ်ခံစားမှု ဆွဲဆောင်ချက် နေရာမှာလဲ Plen ကို မင်းသိသားပဲ (The Plen ဆိုတာ Plenipotentiary ရဲ့ အတိုကောက်ပဲ)။ ကလေးကတည်းက သူ့သားကို တရုတ်ပြည်ပို့ထားတာ။ ဒီတော့ ယူချိုင်ယစ် (Eu Chooi Yip) နဲ့ ဂိုကိန်ဆွီး (Goh Keng Swee) တို့ တွေ့ကြတယ်။ သူတို့က မိတ်ဆွေတွေ။ သူ့သားကတော့ သူ့ရဲ့ အိုင်ဒီယောလော့ဂျီကို စိတ်လျှော့လိုက်ပြီလို့ ပြောတယ်။

သူ့ကို ငါတို့ ပြန်သွားခွင့်ပြုဦးမလား။ Plen ရဲ့သားက ယုင်းဝှာ (Tsing Hua) မှာ။ ဉာဏ်ကောင်းတယ်။ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်ဘူး။ မလေးရှန်းတရုတ်မလေးကို လက်ထပ်ထားတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ဝင်ခွင့်ပေးပြီး သူနဲ့အတူ ဉာဏ်တောင် စားခဲ့ကြသေးတယ်။ ငါလည်း သိချင်တာနဲ့ တရုတ်ပြည်မှာ ဘယ်လိုနေထိုင်ခဲ့ရသလဲလို့ မေးခဲ့တယ်။

စင်္ကာပူရီးယန်းနဲ့ မလေးရှန်းတွေကို ချန်းရှာ (Changsha) မှာ ရှိတဲ့ ရွာတစ်ရွာမှာ စုပြီး အတူတူထားတာ။ သူတို့ ကြီးပြင်းခဲ့ရတာကို ပြည်မက တရုတ်တွေနဲ့ တကွတပြားစီ ကြီးပြင်းခဲ့ရတာ။ ကျောင်းတက်လည်း

အတူတူ တက်ခွင့်မရ။ ဆက်ဆံတာကလည်း ခွဲခွဲခြားခြားပဲ။ Tsinghua ကို ပြည်မတရုတ်တွေနဲ့ အတူသွားတယ်။ ဟိုမှာ ကြီးခဲ့တာဆိုတော့ တရုတ်စကားပြောတာကလည်း ပြည်ကြီးတရုတ်တွေအတိုင်းပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့အပေါ် ဆက်ဆံတာကြတော့ မတူဘူး။

မေး ။ ။ အဲဒါက ဟိုတုန်းက ချိုင်းနားပဲ။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၃၀၊ ၄၀၊ ၅၀ လောက်ကပဲ။

ဖြေ ။ ။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွေတုန်းက Xiamen ကို ငါရောက်ခဲ့တယ်။ သူတို့က မလေးရှား၊ စင်္ကာပူကနေ ပြန်လာပြီး နေထိုင်ကြတဲ့ တရုတ်လူမျိုးတွေရှိတဲ့ နေရာကို လိုက်ပြကြတယ်။ သူတို့အားလုံးဟာ ကျန်တဲ့ တရုတ်လူမျိုးတွေနဲ့ အတူတူနေခွင့်မရဘူး။ မျိုးဆက်နှစ်ဆက်သုံးဆက်လောက် ကြာရင်တော့ အတူတူ ဖြစ်သွားပြီ။ ကျောင်းအတူတူ တက်ခွင့်ရကောင်း ရလိမ့်မယ်။

ဒါပေမဲ့ Huagiao က Huagiao ပဲ (တစ်ခြားနိုင်ငံမှာနေထိုင်တဲ့ တရုတ်စိတ်ဇင်များ)။ သူများထက် အဆင့်တစ်ဆင့် နိမ့်တယ်။ Huayi (အခြား နိုင်ငံတွေမှာနေတဲ့ တရုတ်လူမျိုး စိတ်ဇင်မဟုတ်သူ) တွေက နှစ်ဆင့်နိမ့်တယ်။

စင်္ကာပူမှာ ကွန်မြူနစ်တွေ ကြီးစိုးနေတုန်းက ငါတို့ စိုးရိမ်တာဟာ အဲဒါပဲ။ တစ်ချိန်က ကွန်မြူနစ် အဖွဲ့ဝင်တွေ ဒီကို ပြန်လာချင်ကြတယ်။ ငါတို့က လက်မခံဘူးလို့ ငြင်းခဲ့တယ်။ အဲဒါ ငါတို့ရူးတာ။ တရုတ်ပြည်က သူတို့ကို တရုတ်လူမျိုးအဖြစ် အသိအမှတ်မပြုဘူးဆိုတာကို ငါတို့ မသိခဲ့ကြဘူး။ မိခင်နိုင်ငံ (Motherland) ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ဂုဏ်ယူနေတဲ့ တရုတ်ပြည်ကြီးက သူ့လူမျိုးတွေကို ဒီလို ခွဲခွဲခြားခြား ဆက်ဆံလိမ့်မလို့ မထင်ခဲ့မိပါဘူး။

တို့မိတ်ရင်းဆွေရင်းလို စကားတွေ ပြောကြတယ်။ ယဉ်ကျေးမှု အကြောင်းတွေ ပြောကြတယ်။ တကယ်တော့ တို့ယဉ်ကျေးမှုတွေက မတူကြပါဘူး။ တို့က အနောက်ပိုဆန်တယ်။

အခန်း(၇)မိတ်ဆက် လူစီမံ ဂုဏ်းသို့

စင်္ကာပူမှာ အခုတလောလူပြောများနေတဲ့ကိစ္စက နိုင်ငံခြားသားအရေအတွက် အဆမတန်များပြားလာခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံခြားသားအသစ်တွေ ဝင်လာတာနဲ့အမျှ သူတို့ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေးစတာတွေကလည်း အနည်းနဲ့ အများ အုတ်ရောရော၊ ကျောက်ရောရောဖြစ်လာပါတယ်။ တိုးလာတဲ့ နိုင်ငံခြားသားဆိုရာမှာ အထူးသဖြင့်တော့ တရုတ်ပြည်မကြီးနဲ့ အိန္ဒိယက သူဌေး၊ အိုင်တီပညာရှင်တွေသာ ဖြစ်ကြပါတယ်။ နောက်ပြီး အလုပ်ကြမ်း သမားတွေလည်း ရှိတာပေါ့။ ဒါကလည်း တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် စတဲ့နိုင်ငံတွေကပါ။ မြန်မာတွေ စင်္ကာပူလာတာများတယ် ဆိုပေမဲ့ အထက်က နိုင်ငံတွေနဲ့စာရင် အရေအတွက်ကနည်းလှပါတယ်။

ဒီမှာလက်ရှိ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေက နိုင်ငံခြားအလုပ်ကြမ်းသမားတွေအပေါ် အမြင်မကြည်တာတော့ သိပ်မရှိကြပါဘူး။ ရှိစရာလည်းမလိုဘူး ထင်တယ်။ ဒီအလုပ်သမားတွေက သူတို့မလုပ်ချင်တဲ့အလုပ်တွေကို လာလုပ်ပေးနေကြတာမဟုတ်လား။ သူတို့အမြင်မကြည်တာက ဝင်ရောက်လာတဲ့ပညာတတ်တွေပါပဲ။ ဒီပညာတတ်တွေက ပီအေ၊ စိတ်ဇင်ဖြစ်ဖို့ ရာခိုင်နှုန်းပိုများတယ်။ ဒီတော့ စင်္ကာပူလူမျိုးတွေရဲ့ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေကို နိုင်ငံခြားသားတွေက လုယူတယ်။ သူတို့ကလေးတွေရဲ့ ကျောင်းထားရမယ့်

စာသင်ခန်းစာတွေကို နိုင်ငံခြားသားကလေးတွေကို ခွဲဝေပေးရတယ်။ နည်းနည်းပိုဆိုးတာက နိုင်ငံခြားသားကလေးတွေက စာပိုကြီးစားကြတော့ အတန်းတွေထဲမှာ ထိပ်တန်းနေရာရသွားတတ်တာတွေပါ။

နောက်ပြီး လူဦးရေများလာတာနဲ့အမျှ ရာဇဝတ်မှုတွေလည်း များလာတော့တာပါပဲ။ ဒါကိုပဲ စင်္ကာပူရီးယန်း(လော်ကယ်တွေလို သုံးကြပါတယ်) တွေက သူတို့ရောက်လာမှ ရိုက်မှု၊ လူသတ်မှု စတာတွေဖြစ်လာတာ၊ အရင်က ဒါမျိုးတွေမရှိဘူးလို့ အပြစ်တင်ဝေဖန်လာကြတယ်။

ဒီအတွက် လိက္ခမ်းယုရဲ့အဖြေက - 'တို့လူမျိုးတွေကို အိမ်ထောင်ပြုကြပါ။ ကလေးယူကြပါလို့ မကြာမကြာတိုက်တွန်းပါတယ်။ ဘယ်သူမှ နားမထောင်ကြဘူး' လို့ ပြန်ချေပထားတယ်။ စင်္ကာပူ ရေရှည်ရပ်တည်ဖို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်လာတဲ့ နိုင်ငံခြားသားတွေရဲ့ကလေးတွေအပေါ်နဲ့ နိုင်ငံခြားသားအလုပ်သမားတွေအပေါ်မှာ အများစု ရပ်တည်နေရတယ်လို့ သူက ရှင်းပြပါတယ်။

'လူစီမံမှ လူရင်းသို့' ဆိုတဲ့အတိုင်း ဝင်ရောက်လာသူတိုင်းကို ထိုက်တန်တဲ့ အခွင့်အရေးလည်း ပေးတယ်လို့ ယောဘုယျ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ ဒီအခန်းကတော့ စင်္ကာပူရဲ့အနာဂတ်လူဦးရေလို့ ပြောရမလို့ပါပဲ။ ။

ရမယ်။ ဒီမှာမွေးတဲ့ ကလေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဒီကိုရောက်လာတဲ့ ကလေးပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။ တို့ကျောင်းကိုသွား၊ တို့ပြောသလို ပြော၊ တို့လုပ်သလို လုပ်အောင် ပြင်ယူကြရမှာ။

နိုင်ငံခြားသားတွေမပါဘဲ လက်ရှိတိုးတက်နှုန်းကို ငါတို့ ထိန်းမထား နိုင်ဘူး။ ရှင်းရှင်းလေး။ လူအင်အားမှ မရှိတာ။

တစ်နှစ်မှာ ကလေးဘယ်နှယောက် မွေးသလဲ။

သုံးသောင်းနဲ့ သုံးသောင်းခွဲကြားမှာ ရှိတယ်။ ဒီအရေအတွက်ရဲ့ ဆတိုး ဖြစ်သင့်တယ်။ ငါ အလုပ်လုပ်နေစဉ်က တစ်နှစ်၊ တစ်နှစ်ကို ကလေးဦးရေ ခြောက်သောင်းနှစ်ထောင်လောက် မွေးဖွားတယ်။ ဒါတောင်မှ လူဦးရေက နှစ်သန်း မပြည့်ဘူး။

မေး ။ ။ တံခါးဖွင့်ရာမှာ အတိုင်းအတာတော့ ရှိသင့်တယ် မဟုတ်လား။ တစ်ခါက စင်္ကာပူမှာ လူဦးရေခြောက်သန်းခွဲ မကျော်သင့်ဘူးလို့ မစ္စတာလီပဲ ပြောခဲ့တာ မဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ ငါပြောခဲ့တာက နေရာအခက်အခဲကြောင့် ပြောခဲ့တာ။ မြေ နေရာလွတ်တွေရှိမှ ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းစိုအောင် စီမံပြီး နေချင်စဖွယ်မြို့ ဖြစ်အောင် လုပ်ယူလို့ရတယ်။ တို့မှာ မြေလွတ်တွေ ရှိနေသေးတော့ ခြောက် သန်းခွဲအထိ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ သူတို့ ယုံကြည်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် နောက် ထပ် (၁၅) ရာခိုင်နှုန်း လက်ခံမယ်လို့ ပြောခဲ့ကြတာ။

အဲဒီနောက် ဘာဖြစ်သလဲ။ ပင်လယ်ရေကြောင်း နယ်နိမိတ်တွေကို ပြန်လုပ်ယူရတယ်။ ဒီနောက် ကိုယ့်အရည်အသွေးကို ပြန်တင်ယူရတယ်။ အကောင်းဆုံးတော့ ကြီးစားနေကြတာပဲ။ ငါတို့လူထုရဲ့ မူလဇီဝကို ပြောင်း လို့ မရဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကို ပညာပေးရင်း လေ့ကျင့်ပေးရင်းနဲ့ အရင်က ထက် အရည်အချင်းရှိလာအောင်တော့ လုပ်ယူလို့ရတယ်။ အခု ငါတို့လုပ် နေတဲ့ SPUR (Skills Programme for Upgrading and Resilience) အစီအစဉ်လို့ပေါ့။ ပြီးတော့ စီးပွားရေးကျဆင်းတာကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး သူတို့အဆင့်နဲ့ အရည်အချင်းတွေ တက်လာအောင် လေ့ကျင့်ပေးကြရတယ်။ ခါမှ စီးပွားရေးဦးမော့လာလို့ စက်ရုံအလုပ်တွေ ပိုများလာရင် သူတို့က

Question & Answer

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ ရောက်လာဖို့ တံခါးဖွင့်ပေးရမယ် လို့ ဆိုသူတွေထဲမှာ မစ္စတာလီက အသံအကျယ်ဆုံးပဲ။ စင်္ကာပူ ဟာ ဒီလိုပဲ နိုင်ငံခြားသားတွေအပေါ်မှာ အမြဲတမ်း ရပ်တည်နေရ မှာလား။

ဖြေ ။ ။ လက်ရှိကလေးမွေးဖွားနှုန်းအတိုင်းသာ ဆိုရင်တော့ ဒီအတိုင်း ပဲ။ ဒီလိုမဟုတ်ရင် သက္ကရာဇ် ၂၀၅၀ မှာ အလုပ်လုပ်နိုင်သူဦးရေက ၁.၅ ရာခိုင်နှုန်းပဲရှိပြီး သက်ကြီးရွယ်အိုတွေကို သူတို့က ထောက်ပံ့နေရလိမ့်မယ်။ လုံးဝ အဓိပ္ပာယ်မရှိတော့ဘူး။ နိုင်ငံလည်း ပြိုကျသွားမယ်။ ဒီတာဝန်ကြီးက သိပ်လေးနေတော့ လူတော်တွေက နိုင်ငံခြားကို ထွက်ပြေးသွားကြမှာ။

စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ ကလေးယူကြပါ။ ကလေးယူကြပါလို့ ဘာ ကြောင့်များ ငါတို့က နိုင်းနေရတယ်ထင်လို့လဲ။

ကလေးမွေးဖွားနှုန်းက သေပျောက်နှုန်းကို မကာမိဘူး။ နိုင်ငံခြားသား တွေနဲ့ အစားထိုးနိုင်ဖို့ သူတို့ကလေးတွေ စင်္ကာပူရီးယန်း ဖြစ်လာဖို့ ကြိုး စားနေကြရတာ။ ဒါကြောင့် နိုင်ငံခြားသားတွေကို နေရာခွဲပြီး နေရာချထား ပေးတာ။ သူတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ ရှိနေရမယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူတို့ကလေးတွေက ဒီက ကလေးတွေနဲ့ အတူနေ၊ အတူကျောင်းတက်၊ တစ်သားတည်း ဖြစ်သွားမှာ။

အခုဝင်လာတဲ့မျိုးဆက်က ပြောင်းလဲလို့ မရတော့ဘူး။ အိန္ဒိယနန်း၊ တရုတ် ဘာလူမျိုးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့ကလေးတွေကို ငါတို့ရအောင် ယူထားနိုင်

အဆင်သင့်ဖြစ်နေမှာ။

စက်ရုံအဟောင်းတွေကတော့ ဒီကို ပြန်လာမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူတို့က တို့ထက် လုပ်အားခ ဈေးချိုတဲ့ နိုင်ငံတွေကို သွားကြမှာ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေကြောင့် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတဲ့ စင်္ကာပူ့ရီးယန်းတွေကို ကြည့်ပြီး မအံ့ဩမိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မအံ့ဩပါဘူး။ အသစ်အဆန်းတစ်ခု ဆိုတာလောက်ပါပဲ။ လတ်တလောနှစ်တွေရဲ့ အရေးအတွက်ကို ပြန်ကြည့်ရင် နိုင်ငံခြားသား တော်တော်များများ လက်ခံလိုက်တာကို တွေ့ရမယ်။ စီးပွားရေးက ပိုကျယ်ပြန့်လာတော့ နယ်ပယ်အသီးသီးမှာ မလစ်ဟင်းရအောင် သူတို့က စင်္ကာပူအတွက် လိုအပ်နေတယ်။ ဒီစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကာလမှာ အလုပ်ကြမ်းသမား၊ ပညာရှင် ဘယ်သူ့ကို ဦးစားပေးမယ် ဆိုတာတွေ သတိမှတ်လို့ မရဘူး။ သတိမှတ်လိုက်ရင် အလုပ်ရှင်တွေကရော၊ အလုပ်သမား နိုင်ငံခြားသားတွေကပါ နားလည်မှု လွဲသွားနိုင်တယ်။

တို့လုပ်နိုင်တာက စင်္ကာပူလူမျိုးကို အလုပ်ခန့်ရင် ကျော့(ဘ်) ခရက်ဒစ် အနေနဲ့ ဒေါ်လာသုံးရာ မြင့်ပေးထားတယ်။ ဒါက အလုပ်ရှင် ဆုံးဖြတ်ရမယ့် အပိုင်း ဖြစ်သွားတယ်။ နိုင်ငံခြားသားကို ငှားမယ်ဆိုရင် ဒေါ်လာသုံးရာ ဆပ်(စ်) ဆီဒိုက် လုပ်ရမယ်။ အလုပ်ရှင်တွေကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ခွင့် ငါတို့က ပေးထားရသေးတယ်။ စင်္ကာပူ့ရီးယန်းကို ငှားမလား၊ နိုင်ငံခြားသားကို ငှားမလား။ သူတို့ ဆုံးဖြတ်ကြပေါ့။ တကယ်တော့ ဒါက ဒီအလုပ်သမားက အလုပ်ရှင်အတွက် ဘယ်လောက် အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်သလဲ ဆိုတဲ့အပေါ်မှာ မူတည်တယ်။

အစိုးရအနေနဲ့ ငါတို့က အားလုံးကို ခြုံကြည့်ထားရတယ်။ ဒါမှ စီးပွားရေး ပြန်ကောင်းလာတဲ့အခါ ငါတို့ရဲ့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းက အခက်အခဲ ရင်မဆိုင်ရမှာ။ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ သေသေချာချာ စဉ်းစား၊ စည်းစားပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့ကြရတာ။ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးနဲ့ အလုပ်သမားဝန်ကြီးတွေတင်တောင် မကဘူး။ အမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးရေးနဲ့ ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီး၊ ကက်ဘီနက်အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံး ပါဝင်စဉ်းစား

ပြီး ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတာ။

အခြားနိုင်ငံတွေ ပြာယာခတ်နေချိန်မှာ စင်္ကာပူက ဘာကြောင့် ပြာယာခတ် မနေတာလဲလို့ မေးတော့မိဘူးလား။

တို့က သူတို့ကို အခွင့်အရေးတွေ ပေးထားလို့။ အခွင့်အရေးဆိုတာ တွေထဲမှာ လက်ရှိ အလုပ်သမားတွေကို ပြန်လည်လေ့ကျင့်ပေးတာ။ စင်္ကာပူ့ရီးယန်းကို အလုပ်ငှားရင် ဆပ်ဆီဒိုက်ပေးတာ၊ သူတို့ အလုပ်သမားတွေကို အခမဲ့ လေ့ကျင့်ပေးပြီး ပိုတော်လာတဲ့ အလုပ်သမားကို သူတို့ ဆီ ပြန်ပို့ပေးတာ။ ဒါတွေ ပါတယ်။

နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက တည်ဆောက်ယူခဲ့တဲ့ လူသားနဲ့ နည်းပညာအရင်းအမြစ်တွေ ငါတို့ဆီမှာ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ပြဿနာ ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ အေးအေးဆေးဆေးနဲ့ ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခဲ့တာ။

အစိုးရက ဒီမူကနေ လုံးဝသွေဖည်ပေးလို့ မရဘူး။ ဒါတွေက စနစ်တကျ တွက်ချက်ထားတဲ့ မူဝါဒတွေ၊ ငါတို့ ကြည့်တာက စင်္ကာပူရဲ့ ရေရှည် ရပ်တည်နိုင်ရေးပဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ ချွတ်တရက်ကြီး တိုးလာတာကို အကြောင်းပြပြီး စိတ်မသက်မသာဖြစ်နေတဲ့ နိုင်ငံသားတွေကို အခု လိုအချိန်မှာ သူတို့စိတ်သက်သာသွားအောင် တစ်ခုခု စဉ်းစားမလား သင့်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အားလုံး တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်းဖြစ်အောင် အတတ်နိုင်ဆုံး လုပ်ပေးနေတာပဲ။ အရင်ဆုံး HDB တိုက်ခန်းတွေမှာ သူတို့ကို ခွဲထည့်ပေးထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ အိန္ဒိယက နောက်မှ ချောက်လာသူတွေက East Coast မှာ ကွန်ဒိုတွေ ဝယ်နေတာကတော့ ငါတို့လည်း မတတ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီမှာပဲ ကွန်ဒိုဝယ်နေကြတဲ့ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းကလူတွေရဲ့ အရေးအတွက် မမျှမတလည်း ရှိနိုင်တာပဲ။

HDB တိုက်ခန်းတွေမှာတော့ ဖိအားပေးခြင်းမရှိဘဲနဲ့ သူတို့ချင်း တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်သွားအောင်၊ အချင်းချင်း နားလည်အောင် ကိုတာ စနစ်နဲ့ အိမ်တွေချလေးထားတယ်။ ပီအေပီက လူထုအချင်းချင်း ပေါင်းသင်း

ဆက်ဆံရေးအဖွဲ့တောင် ဖွဲ့ပြီး နယ်တွေမှာဆင်းပြီး လှုပ်ရှားကြဖို့ အစီအစဉ် ရှိတယ်။ ဒီကိစ္စ အထပြောက်ဖို့ အချိန်တော့ လိုတာပေါ့။

ပီအေပီရဲ့ ပါတီတွင်း ဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ ဒီကိစ္စကို စတင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ စိတ်ဇင်အသစ်တွေက တရုတ်မန်ဒရင်းစကား ပြောကြတယ်။ အဲဒီ အထဲက စိတ်ဇင်အသစ် တရုတ်စကားပြော ကောင်မလေးကို အင်္ဂလိပ်လို မှန်မှန်မပြောတတ်ရပါ့မလားဆိုပြီး ဆူလိုတဲ့ ကောင်မလေးက ငိုတယ်။ ဒီကလူတွေလို ဘယ်လိုလုပ် မှန်မှန်ကန်ကန် ပြောတတ်ပါ့မလဲ။ သူ့ကို အချိန်တော့ ပေးမှပေါ့။ သူက ဒီအထဲမှာပါဝင်ပြီး သူတတ်နိုင်တဲ့ အပိုင်း ကနေ လှုပ်ရှားတယ်။ ဒါကို ဆူလိုက်၊ ငေါက်လိုက်လုပ်တယ်တဲ့။ တို့က နားလည်မှု ပိုရှိဖို့လိုတယ်။ သူက ကြိုးလည်းကြိုးစားတယ်။ သူ့ဖြစ်ချင်တဲ့ ဆန္ဒတွေကိုလည်း ပြောပြတယ်။ နှစ်ဖက်စလုံး ကြိုးစားဖို့ လိုတယ်။ ဒါက နှစ်လမ်းမောင်းစနစ်ပဲ။

လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၉၆၀ ခု ဝန်းကျင်တွေကလို မိသားစုတိုင်း ကလေး လေး ယောက်နှုန်းရှိရင် ဒီပြဿနာက တက်ကို မတက်ဘူး။ အဲဒီနှုန်းနဲ့ဆိုရင် ဒီနေ့ တို့လူမျိုးသက်သက်ပဲ ခြောက်သန်းနဲ့ ခုနစ်သန်းကြားမှာ ရှိနေပြီ။ ဒါပေမဲ့ အမျိုးသမီးတွေ ပညာရေးနဲ့ အလုပ်အကိုင် အညီအမျှရတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ၊ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတိုင်းမှာ ဒီလိုပဲ ကလေးမွေးဖွားနှုန်းက ကျသွားတတ်တာပါပဲ။

အခုဆိုရင် စိတ်ဇင်အသစ်တွေကို ငါတို့လူမျိုးတွေလို ဖြစ်လာနေပြီ။ တရုတ်ပြည်ကနေ ရောက်လာတဲ့ နှု(စ်)မလေးတစ်ယောက်နဲ့ တွေ့တယ်။ သူ့မှာ ကလေးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ 'ဘာလို့ ကလေးနှစ်ယောက် မယူတာလဲ။ သုံးယောက်ဆို ပိုတောင်ကောင်းသေးတယ်' လို့ ငါကမေးတော့ 'မယူနိုင်ဘူး။ ဈေးသိပ်ကြီးတယ်။ မူကြိုကျောင်းအပ်ခကတောင် နည်းတာ မဟုတ်ဘူး။ အခု ကလေးက ကျောင်းအပ်ရတော့မယ်။ အရွယ်ရောက်နေပြီ။ အိမ်နားက ဘယ်ကျောင်းမှာ အပ်ရမလဲလို့ လိုက်စုံစမ်းကြည့်နေရတာ။ သူ့အရွယ်ကောင်းကောင်းမရောက်ခင် ကျောင်းလိုက်ပို့တာ၊ လမ်းဖြတ်ကူးပေးရတာတွေကအစ လိုက်လုပ်ပေးရဦးမယ်' တဲ့။

သူမက ဆက်ပြောတယ်။ 'ကလေးနှစ်ယောက်သာဆိုရင် ငွေလည်း မတတ်နိုင်တော့ဘူး။ အလုပ်က အနားယူပြီး နောက်မှ အလုပ်ပြန်လုပ်မယ်

ဆိုရင်လည်း ကိုယ့်နေရာကို သူများတွေက ဦးသွားလို့ နေရာတောင် ပျောက်သွားဦးမယ်' တဲ့။

သူ့စဉ်းစားနေပုံက ဒီကလူတွေ စဉ်းစားတာနဲ့ တစ်ထေရာတည်း ဖြစ်နေပြီ။ သူတို့ စဉ်းစားတာက စိတ်ဇင်အသစ်တွေဟာ ငါတို့ ဟိုတုန်းက စင်္ကာပူရီးယန်းတွေလို ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ တွေးထားကြတာ။ ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မလဲ။ နိုင်ငံသားအသစ်တွေ တွက်ချက်ခန့်မှန်းတာတွေက ဒီခေတ်စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ အတိုင်းပဲ။ ဒီညီမျှခြင်းကို ငါတို့ ဂျာမတွေ သေးဘူး။ မတွေ့တော့တာလည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။

ပြင်သစ်နဲ့ ဆွီဒင်မှာသာ မိသားစုတစ်စု ကလေးနှစ်ယောက်မွေးဖွားနှုန်းကို ထိန်းထားနိုင်တယ်။ တခြားတော့ ဘယ်နိုင်ငံမှ ထိန်းမထားနိုင်ဘူး။ အထူးသဖြင့် အရှေ့အာရှက ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေ ပိုဆိုးသေးတယ်။

အမေရိကကတော့ တမူထူးခြားတယ်လို့ ပြောရမယ်။ သူတို့က မြေနေရာ အလွတ်တွေကို အများကြီး ကျန်သေးတာ။ လူတွေကလည်း အကောင်းမြင်ဝါဒသမားတွေ။ တဖြည်းဖြည်းတော့ သူတို့လည်း ဒီအတိုင်း ဖြစ်လာဦးမယ်လို့ ခန့်မှန်းမိတယ်။ ဂျပန်နဲ့ တရုတ်က မြို့ကြီးတွေမှာဆိုရင် လက်မထပ်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေ မိဒီယာထဲမှာကော၊ စီးပွားရေးလောကထဲမှာရော အများကြီးပဲ။ ဒီပြဿနာက ကမ္ဘာနဲ့အဝှမ်း ဖြစ်နေတဲ့ ပြဿနာပဲ။ ပုံစံတကျ ပြောင်းလဲလာနေတဲ့ လူမှုရေးပုံသဏ္ဍာန်ပဲ။ အမျိုးသမီးတွေ ပညာတတ်လာပြီး အလုပ်အကိုင်မှာ အမျိုးသားတွေနဲ့ အခွင့်အရေးအတူတူ ရလာပြီဆိုရင် အဲဒီ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ပြောင်းလဲလာတာပဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ များလာတာကို အခြေခံပြီး စင်္ကာပူ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ဘာတွေ ဘယ်လိုပြောင်းလဲလာနေသလဲ။
ဖြေ ။ ။ ငါ့အမြင်ကတော့ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ ပိုကြီးစားချင်လာအောင် ဆွပေးနေတယ်လို့ မြင်တယ်။ ကောင်းတာပေါ့။ တို့က သူတို့ကို နေရာခွဲပြီး ထားမယ်ဆိုရင် သူတို့က တို့အပေါ်လွှမ်းမိုးတာထက် တို့က သူတို့အပေါ် လွှမ်းမိုးတာက ပိုများမှာပေါ့။ အပြောင်းအလဲ သိပ်ကြီးကြီး မားမား မဖြစ်ပါဘူး။ သူတို့ ကလေးတွေက စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ

ဖြစ်ကုန်မယ်။

ဘာကြောင့် သူတို့စင်္ကာပူရီးယန်း မဖြစ်နိုင်ရမှာလဲဆိုတဲ့ အကြောင်းကို မမြင်မိဘူး။ တရုတ်ပြည်ကလာတဲ့ တရုတ်မိဘတွေ ပြီးတွားတာကို ငါ ကြားရတယ်။ ကြည့်၊ ငါ့သားက ကျောင်းမှာ တရုတ်စာ မသင်ချင်ဘူး။ အင်္ဂလိပ်စာ တစ်ခုတည်းကိုပဲ အာရုံစိုက်နိုင်အောင်လို့' တဲ့။

အိမ်မှာတော့ သူက မနံ့ဒရင်း ပြောမှာပေါ့။ SAP (Special Assistance Plan အထူး အကူအညီ အစီအစဉ်) ကျောင်းတက်ပြီး နောက်တော့ သူက ကြိုးစားပြီး လိုက်နေမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူက ထိပ်တန်းနေရာမှာ ရချင်တာ။ စင်္ကာပူက ကလေးတွေ တွေးသလို သူက လည်း တွေးတယ်။ 'တရုတ်စာကိုပဲ နှင်းကန့်လုပ်နေရင်တော့ ကျန်တဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ရှုံးမှာပဲ။ သူတို့ထက်သာဖို့ အရေးကြီးတဲ့ ဘာသာ ရပ်တွေဖြစ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်၊ သိပ္ပံ၊ သင်္ချာ၊ အပိုသင်္ချာ၊ ဖီးစစ်၊ ဘိုင်အိုလော့ဂျီတွေမှာ တော်နေမှ ရမယ်။ ဒါမှ အမှတ်ရမယ်' လို့တွေးတယ်။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ ပေါင်း စည်းပေးရေးကရော ဘယ်လိုလို့ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အဲဒါက ငါတို့ တကယ်ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာပဲ။ တရုတ် ပြည်ကလာတဲ့ တရုတ်တွေနဲ့ ငါတို့ ဒေသခံတရုတ်တွေက သိပ်ပြီး အစေး မကပ်လှဘူး။ ဒီတော့ သူတို့အချင်းချင်းပဲ သူတို့ အုပ်စု ဖွဲ့နေကြတယ်။ မြောက်ပိုင်းအိန္ဒိယနဲ့ တမီး(လ်)နာဒူးကလာတဲ့ လူတွေတောင်ပါသေး။ သူတို့က သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဒီက အိန္ဒိယန်းတွေထက် စာတိုမြင့်တယ်လို့ ထင်နေကြတာ။ ဒီတော့ ပေါင်းစပ်လို့ မရပြန်ဘူး။

ငါတို့ကျောင်းတွေရဲ့မူကြောင့် နောက်မျိုးဆက်ကတော့ တသားတည်း ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ လက်ရှိလူတွေက လေးဆယ်ကျော်၊ ငါးဆယ်ကျော် တွေပေါ့။ သူတို့က နေမယ်ဆို ၁၀ နှစ်၊ ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀ နေကြရမှာပေါ့။ တို့က သူတို့ကို တတ်နိုင်သ၍ တသားတည်းဖြစ်အောင် ကူညီရမှာ။ ရေဒီယို လိုင်း ၉၅.၈ ကို ငါနားထောင်ကြည့်တယ်။ သူတို့က တရုတ်ပြည်ကနေ ရောက်လာတဲ့ လူလတ်ပိုင်းတစ်ယောက်ကို မင်ဒရင်းလို အင်တာဗျူး

နေကြတယ်။ သူကပြောတယ် 'ဘယ်လိုလုပ် တသားတည်းဖြစ်လို့ ရမှာ တုန်း၊ ကျွန်တော်လည်း ကြိုးစားနေတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ စားတဲ့အစားအစာက မတူ၊ ချက်ပုံပြုတ်ပုံက မတူ၊ အလှေအကျင့်က မတူ၊ ဘယ်လို လုပ်မှာလဲ။ ကျွန်တော့ ကလေးတွေကတော့ ကျောင်းတက်နေကြတယ်။ သူတို့ကတော့ ခင်ဗျားတို့ လိုချင်တဲ့ပုံစံ ရောက်လာမှာပဲ။ ကျွန်တော်က နေ့ချင်းညချင်းကြီး ဘယ်လိုလုပ် ပြောင်းလဲယူလို့ ရမှာလဲ' တဲ့။ သူက အမှန်တွေ ပြောနေတာ။

ဟုတ်တယ်။ တို့က သူ့ကို နေ့ချင်းညချင်း ပြောင်းယူလို့မရဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကြိုးစားရမယ်။ သူတို့ကို ခွဲပစ်ရမယ်။ သူတို့က အိမ်ဟောင်းတွေ ကို ဝယ်၊ ပြီးတော့ ပြန်ရောင်း။ နောက်ဆုံး သူတို့အချင်းချင်းပဲ ပြန်စုပြီး ပေါင်းနေကြမယ်ဆိုရင် ငါတို့တော့ ပြဿနာပဲ။ သူတို့အချင်းချင်း သူတို့ဘာသာစကားနဲ့ပဲ ပြောနေကြမှာ။ အင်္ဂလိပ်လို ပြောနေကြမှာ မဟုတ် ဘူး။ ဒါကြောင့် HDB မှာ နေထိုင်တဲ့လူတွေနဲ့ ပရိုမိုင်းကို ကြည့်ပြီး သူတို့ကို ခွဲခြားပေးထားတယ်။

သူတို့ အိမ်နီးချင်းတွေက စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ၊ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေ က ပိုများတယ်ဆိုရင် သူတို့ကလေးတွေကလည်း စင်္ကာပူရီးယန်းလေးတွေ လိုပဲ လူမျိုးပေါင်းစုံ စုပြီး နေတတ်သွားမှာပေါ့။

လူမှုရေးအင်ဂျင်နီယာဟာ တော်တော်အရေးကြီးတဲ့ ပညာရပ်ပဲ။ သူတို့သဘောနဲ့ သူတို့သာ လွတ်ထားလို့ကတော့ အဲဒီပေါင်းစည်းရေးဆိုတာ ကြီးအတွက် ပြဿနာတက်ပြီသာ မှတ်ပေတော့။ ဒါကို ကောင်းကောင်း မကိုင်တွယ်နိုင်ရင် နောက်မျိုးဆက်ကလည်း သူတို့လူမျိုးစုလေးနဲ့ သူတို့ပဲ နေနေကြမှာ။ ဒါကြောင့်မို့လို့ တိုက်တွေမှာ ဘယ်လူမျိုးအတွက် အခန်း ဘယ်လောက်ဆိုတဲ့ ကိုတာစနစ်နဲ့ ငါတို့ချပေးထားတာ။

မေး ။ ။ စိတ်စင် (နိုင်ငံသား) အသစ်တွေကို ဖြန့်ခွဲပြီးထားဖို့ အကြောင်းပြောခဲ့တယ်။ တကယ်တမ်း ဖြစ်နေတာက တိုက်ခန်း တွေမှာ နိုင်ငံခြားသားတွေ စုနေကြတဲ့ အိမ်တွေက တော်တော် ကြီးကို များနေတာ။

ဖြေ ။ ။ ငါတို့ ထိန်းလို့မရတာက အိမ်ခန်းငှားတဲ့ကိစ္စပဲ။ အိမ်ပိုင်ရှင်

တွေကို အိမ်ခန်းငှားခွင့် ပြုထားကြတယ်။ ဒါဆို သူတို့အပိုင်ဝင်ငွေ ရတာပေါ့။ အိမ်ခန်းငှားထားတဲ့ စာရင်းတွေအထိ လိုက်ဖို့ဆိုတာကျတော့ မလွယ်လှတော့ဘူးလေ။ တချို့က တစ်အိမ်လုံး ငှားတာပဲ။ တချို့က အခန်းပဲ ငှားတယ်။ ဒါတွေကို ဘယ်လိုသွား ထိန်းချုပ်မလဲ။ သူတို့ အိမ်ဝယ်စဉ်မှာပဲ ငါတို့က... သူက စင်္ကာပူရီးယန်း အဟောင်း၊ သူက အသစ်၊ သူက ပါမင်ဒင်(နီ) ရက်ဆီးဒင့် (အမြဲနေထိုင်ခွင့်ရသူ)၊ သူကတော့ ခဏလာနေသူ စသဖြင့် ခွဲပြီး ထိန်းပေးထားလို့ရတာ။ ဝယ်ပြီး သူတို့က ပြန်ငှားတာကျတော့ တို့ဘာမှ လုပ်လို့မရဘူး။ ဒီက အရောင်းအဝယ် သဘောတရားလည်း ပါကောင်းပါနိုင်ပါတယ်။ တကယ်နေတော့မယ်ဆိုရင် လက်ရှိအိမ်ကို ရောင်းပြီး၊ ဈေးကျနေတုန်း ပြန်ရောင်းတဲ့ အိမ်အဟောင်း၊ ဒါမှမဟုတ် အိမ်အသစ်ကို ပြန်ဝယ်လုပ်နေကြပုံရပါတယ်။

ဒါဆို ရွေးစရာလမ်းက ဘာဖြစ်မလဲ။

နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးကျသွားပြီဆိုရင် နံပါတ်တစ် ပြန်လုပ်ရတဲ့ကိစ္စက စီးပွားရေး ပြန်ကောင်းလာဖို့ပဲ မဟုတ်လား။ တိုးတက်မလာဘူးဆိုရင် မင်းနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးက သေနေမှာပေါ့။

အသစ်ရောက်လာတဲ့ နိုင်ငံသားတွေ ဒီမှာ အခြေကျနေချင်တယ်ဆိုရင် သူတို့အတွက် အခွင့်အလမ်းတွေကိုလည်း မန်တည်းပေးထားမှ ရတယ်။ မင်း ... ကြည့်၊ ၁၉၇၀ ခုက ဟောင်ကောင် တရုတ်ပြည်ထဲ ပြန်ရောက်တော့မယ်ဆိုတော့ ကနေဒါကို ရွှေ့ပြောင်းသွားတဲ့ ဟောင်ကောင်လူမျိုးတွေ နည်းတာမှတ်လို့။ ဟိုမှာ အခွင့်အလမ်း သိပ်မရှိတော့ အဲဒီလူတွေ ဟောင်ကောင်ကို ပြန်ရောက်လာကြတယ်။ သူတို့ မိသားစုတွေကိုတော့ ကနေဒါက တိုရန်တို (Toronto) ဗန်ကူးဗာ (Vancouver) တို့မှာ ထားခဲ့ကြတာပေါ့။ ဟောင်ကောင်ကမှ ပိုက်ဆံဝင်တဲ့နေရာကိုး။ သူတို့ကိုတော့ အာကာသယာဉ်များ 'astronauts' တွေလို့ ခေါ်ကြတယ်။

မေး ။ ။ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု၊ လူဦးရေ တိုးပွားနှုန်းနည်းမှုကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံခြားသားတွေ အများကြီး အချိန်တိုအတွင်းမှာ ခေါ်ယူခဲ့တယ်။ ပြီးရင် လူမှုရေး သဟဇာတမကျဖြစ်နေတဲ့ ဟန်

ချက်ကို ဘယ်လိုများ ထိန်းသွားလို့ရနိုင်ပါ့မလဲ။

ဖြေ ။ ။ အေးလေ ... မသက်မသာ ခံစားနေရတာကတော့ ရှိနေမှာပဲ။ မန်ဒရင်းစကားကိုပဲ လေယူလေသိမ်းတစ်မျိုးနဲ့ ပြောသံကြားလိုက်ရင်၊ ဒီက အိန္ဒိယန်းတွေရဲ့ တမိး(လ်) စကား၊ ဟိန္ဒူစကားတွေကို ကြားလိုက်ရင် တစ်မျိုးတော့ ဖြစ်သွားကြမှာပေါ့ကွာ။ ဒါကတော့ ရှောင်လွှဲလို့ မရဘူးလေ။

တစ်ချို့ နိုင်ငံခြားသားတွေကို 'မင်းရဲ့နောက်ဆုံး ဦးတည်ထားတဲ့နေရာက ဘယ်မှာလဲ' လို့ မေးဖူးတယ်။ သူက ကျွန်တော်က ဗြိတိန်က လာတာပါ။ ဒါပေမဲ့ သြစတေးလျမှာ နေမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ထားတယ်လို့ သူက ဖြေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ သြစတေးလျကို သွားမှာလဲဆိုတော့ အဲဒီက ပိုကောင်းလို့တဲ့။ ပြီးတော့ ဆက်ပြောတယ်။ ဗြိတိန်ကို ပြန်သွားရင်တောင် နေရာတွေကို မမှတ်မိတော့ဘူး။ ဟိုမှာ ပိုလန်သားတွေ၊ အာရှသားတွေ၊ အာရပ်တွေ၊ အာဖရိကန်တွေ၊ လူမျိုးတွေက အများကြီးဖြစ်နေပြီး အိမ်ကို ပြန်သွားတာ တောင်မှ တစ်စိမ်းတစ်ရံလို့ ခံစားရတယ်လို့ ပြောတယ်။

အခု စီးပွားရေးအကျပ်မဆိုက်ခင်အထိ ဗြိတိန်ရဲ့ စီးပွားရေးက တော်တော်ကောင်းခဲ့တာ။ ဒါ့ကြောင့် တခြားဥရောပနိုင်ငံတွေက လက်မခံခဲ့တဲ့ နိုင်ငံခြားသားတွေကို သူတို့က လက်ခံလိုက်တာ။

အင်ပါယာ ပြိုကွဲသွားပြီးတဲ့နောက် ဒီအိန္ဒိန်ကို သူတို့ဘယ်လို ထိန်းထားလို့ရမလဲ။ ကုမ္ပဏီအသစ်တွေကို လက်ခံ၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ပညာရှင်တွေကို ဝင်လာခွင့်ပြု၊ အထူးသဖြင့် အမေရိကန်တွေပေါ့။ သူတို့ကို အခြေချနေထိုင်လာအောင် အကူအညီပေး။ ဒါပဲ လုပ်လို့ရတယ်။

ပြီးတော့ ယူရိုဒေါ်လာကို သူတို့ စသုံးခဲ့ကြတယ်။ ဒီတော့ အမေရိကန်ဘဏ်တွေ လန်ဒန်ကို ရောက်လာရော။ လန်ဒန်ကို စီးပွားရေး အချက်အခြာ နေရာကြီးတစ်ခု ဖြစ်အောင် သူတို့ တည်ဆောက်ယူကြတယ်။ သူတို့အားလုံးက အင်္ဂလိပ်စကားပြောတွေ၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြောတဲ့ ရှေ့နေ၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြောတဲ့ စာရင်းစစ်။ ဒါတွေက ဘဏ်စစ်တန်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ထောက်ခံပေးထားတာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ အမေရိကန်ရှေ့နေနဲ့ အကောင်အထင်(နီ)တွေ လန်ဒန်မှာ အခြေချ နေလိုက်ကြရော။ အခု လောလောဆယ်မှာ သိပ်မကောင်းလှဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပြန်ကောင်းလာမှာ။

ဒါတွေကိုကြည့်ပြီး ကောက်ချက်တစ်ခု ငါချလိုက်တယ်။
ဗြိတိသျှတွေ စီးပွားရေးတက်လာတာဟာ ကမ္ဘာထဲကို တိုးဝင်လိုက်လို့။

မေး ။ ။ စင်ကာပူရီးယန်းတွေ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ ပတ်သက်
လို့ စိုးရိမ်တာတစ်ခုက သူတို့က PR ကိုသာ ယူပြီး စိတ်စင်
ခံယူတဲ့ ရာခိုင်နှုန်းက တော်တော်နည်းနေတဲ့ ကိစ္စပဲ။

ဖြေ ။ ။ အဲဒါ မှန်တယ်။ ငါတို့လည်း ဒီအတွက် ပူနေရတယ်။

မေး ။ ။ နောက်ထပ်စိုးရိမ်တာက သူတို့မျိုးဆက်လည်း ဒီ
အတိုင်းပဲ ဖြစ်လာလေဦးမလားလို့။

ဖြေ ။ ။ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒုတိယမျိုးဆက်က ဒီအတိုင်း လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ဘူး။
မင်းက PR မှန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ယောက်ျားလေးဆိုရင် (၁၈) နှစ် ပြည့်ရင်
စစ်မှုထမ်းရမယ်။ မထမ်းရင် PR ပြုတ်မယ်။

မေး ။ ။ အိန္ဒိယန်း PR တွေနဲ့ စကားပြောကြည့်ဖူးတယ်။ သူ
တို့က ငလေးတွေ စစ်မှုထမ်းက လွတ်အောင် ဩစတေးလျကို
သွားကြတော့မလို့တဲ့။

ဖြေ ။ ။ သွားကြလေ။ ပြန်လာလို့တော့ မရဘူး။

မေး ။ ။ အဲဒီတုန်းက သူတို့မှာ ရွေးချယ်ခွင့် ရှိတယ်လေ။ သူ
တို့က တစ်ချိန်ချိန်မှာ ဒီကို PR တွေအနေနဲ့ ပြန်လာ၊ အင်ပလိုင်း
မန်ပေါ့(စ်) (Employment Pass) တွေနဲ့ ဒီမှာ အလုပ်လုပ်ကြဖို့။

ဖြေ ။ ။ မရဘူး။ သူတို့ကို ပြန်ဝင်လာခွင့်ကို မပြုဘူး။ တို့မှာ ဥပဒေရှိ
တယ်။ PR တစ်ယောက်က စစ်မှုထမ်းခံဘဲ ထွက်သွားရင် ပြန်လာခွင့်
မရှိဘူး။ မင်းက PR၊ မင်းကလေးတွေကို တို့ကျောင်းတွေမှာထား၊ ငါတို့စနစ်
ကနေ အကျိုးအမြတ်တွေ ထုတ်ယူ၊ ဒါဆို စစ်မှုတော့ ထမ်းရမှာပေါ့။
ဒီတာဝန် မထမ်းဆောင်ခင် ထွက်သွားလို့ကတော့ ပြန်ဝင်လာခွင့် မရှိဘူး။
ဥပဒေကို တင်းကြပ်ထားမှ ရတယ်။ နို့ဖို့ လူတွေက အခွင့်အရေး

ယူသွားကြမှာ။ ဒါပေမဲ့ လူချမ်းသာ အိန္ဒိယန်းတစ်ချို့ကသာ ထွက်သွားပြီး
အနှစ် (၂၀) လောက်ကြာရင် ပြန်လာ၊ တို့က သူတို့အတိတ်ကို မေ့သွား
မယ်လို့ ထင်ကြတာပါ။ အဲဒါ သူတို့မှားတာပဲ။

အများစုကတော့ သူတို့ကလေးတွေရဲ့ စစ်မှုထမ်းတာဝန်နဲ့ ပတ်သက်လို့
ကျေနပ်ကြပါတယ်။ ဒီက အနေအထားကို သူတို့ သဘောပေါက်ကြတယ်။
သူတို့ အိမ်နီးချင်းတွေက ကလေးတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် ဒီက လူနေမှု
အဆင့်အတန်းမျိုး ရောက်အောင် မျိုးဆက်နှစ်ဆက်၊ သုံးဆက် စောင့်ကြည့်ရ
ဦးမှာ။ ဒါကြောင့် သူတို့က စင်ကာပူမှာ နေရတာကို ကျေနပ်ကြပါတယ်။

မေး ။ ။ ပီအာတွေ စိတ်စင်မယူတာ ဘာကြောင့်လဲလို့ ထင်ပါ
သလဲ။

ဖြေ ။ ။ မလေးရှားတွေကို ကြည့်။ သူတို့ စိတ်စင်မယူဘူးဆိုတာက
ဟိုမှာ သူတို့ပိုင်ဆိုင်မှုတွေ၊ မိသားစုတွေ ရှိတယ်။ လာလိုက်၊ သွားလိုက်
လုပ်နေတာက ပိုလွယ်တယ်။ သူတို့ မိဘတွေ ဆုံးသွားပြီဆိုရင် သူတို့က
စိတ်စင်ယူတယ်။

ငါ့ကျန်းမာရေးအတွက် ကြည့်ရှုကုသပေးနေတဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက်
က အဲဒီအတိုင်းပဲ။ သူ့ဇနီးနဲ့ သူ့ကလေးတွေက ဒီမှာ။ စင်ကာပူ စိတ်စင်တွေ။
ငါတို့ကသာ စိတ်စင်နှစ်မျိုး ကိုင်ဆောင်ခွင့်ပြုမယ်ဆိုရင် အခြေအနေက
ဒီထက်ဆိုးမယ်။ တို့နိုင်ငံက အမေရိကလောက် မကျယ်ဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ တိုးလာတော့ ဒီမှာရှိတဲ့ လူထုနဲ့
အမျိုးညီမျှပြီး လူမျိုးရေး ဟန်ချက်ညီအောင်လုပ်ဖို့ အခက်အခဲက
ဘာများဖြစ်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ တိုးလာတဲ့ တရုတ်၊ အိန္ဒိယတွေရဲ့ အရေအတွက်နဲ့ ညီမျှအောင်
မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား မွတ်ဆလင်တွေ ဒီကိုရောက်လာအောင် လုပ်ရမယ်။
ပြဿနာက သူတို့ဒီကို ရောက်လာအောင် လုပ်လို့မရတဲ့ အချက်ပဲ။ သူတို့
ဒီကိုလာတဲ့ဦးရေက တော်တော်နည်းတယ်။ အလုပ်ကြမ်းသမားတွေကို
စွဲကပ်ခံမယ်ဆိုရင်တော့ ဟုတ်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီမှာ သူတို့နဲ့ ပြည့်သွား

လိမ့်မယ်။ ပညာတတ်တွေကျပြန်တော့လည်း စင်္ကာပူကို ဘယ်လာပါ တော့မလဲကွာ။ ဟိုမှာက ဒီလောက်လည်း ပြိုင်ဆိုင်နေစရာ မလိုဘူး။ အခွင့်အရေးကျတော့ ဟိုမှာက ပိုရနေတာလေ။

အာရပ်ကမ္ဘာမှာ အလုပ်လုပ်နေကြတဲ့ တို့နိုင်ငံက အမျိုးသမီးတွေနဲ့ လက်ထပ်ထားတဲ့ အာရပ်အနည်းအကျဉ်းတော့ ဒီကိုလာတယ်။ သူတို့က စင်္ကာပူဟာ သိပ်မဆိုးတဲ့နေရာလို့ ထင်ကြတယ်။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ပညာတတ်ခင်ပွန်းကို စင်္ကာပူထဲခေါ်လာတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တို့က မတား ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီအရေအတွက်က နည်းနည်းလေးပါ။

မလေးရှားခေါင်းဆောင်တွေက ဒီအခြေအနေကို သဘောပေါက်ကြ တယ်။ မလေးမွတ်စလင်တွေ ဒီထက်ပိုများများ စင်္ကာပူမှာ အခြေချ နေထိုင်ကြဖို့ ငါတို့ကြိုးစားနေကြောင်း သူတို့ကို ပြောပြတယ်။ တချို့ မွတ်စလင်ပညာရှင်တွေ MNS တွေက တာဝန်ပြောင်းချပေးလို့ ဒီကို ရောက်လာ ကြတာတွေ ရှိတယ်။ ရောက်လာရင် သူတို့ကလေးတွေကိုလည်း ခေါ်ပြီး ဒီကကျောင်းတွေမှာ ထားကြတယ်။ တာဝန်ပြီးဆုံးလို့ သူတို့ ပြန်ရတဲ့အခါမှာတောင် သူတို့ကလေးတွေကို ဒီမှာ ချန်ထားတတ်ကြတယ်။ တို့က ပိုလို့တောင် ကြိုဆိုသေးတာပေါ့။

အိန္ဒိယလူဦးရေကတော့ လူတော်လေးတွေ ဒီမှာလာပြီး နေကြတော့ တိုးလာနေတယ်။ သူတို့ အရင်းအမြစ်ကိုကြည့်။ လူဦးရေ သန်းနှစ်ရာ ကျော်ထဲမှာ ပညာတတ်တွေ အများကြီးပဲ။ ပြီးတော့ သူတို့က အင်္ဂလိပ် လိုသင်ပြီး ဘွဲ့ရခဲ့ကြတာ။ ခရစ်ကက်လည်း ကစားကြတယ်။ ဒီတော့ တို့ အားကစားကဏ္ဍ (အမျိုးအစား) ထဲမှာတောင် ကဏ္ဍ (အမျိုးအစား) အသစ် တစ်ခု တိုးသွားတာပေါ့။

ဒီမှာ အိန္ဒိယကျောင်း သုံးကျောင်းရှိတယ်။ ငါသာ မတားရင် ဒီထက် ပိုပြီး များစရာ ရှိတယ်။ စင်္ကာပူကျောင်းကို တက်ချင်တက်၊ မတက်ရင် အိန္ဒိယကိုပြန်လို့ ငါပြောခဲ့တာ။ PR အနေနဲ့နဲ့ စစ်မှုထမ်းပေးမယ်လို့ သူတို့ အသိုင်းအဝန်းလေးထဲမှာ နေပြီး ကျန်တဲ့လူမျိုးတွေနဲ့ မပေါင်းမိဘူး။ ဒါကြောင့်။

ငါတို့က ဥပဒေထုတ်ဖို့တောင် စဉ်းစားနေတာ။ အလယ်တန်း

သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး အိန္ဒိယနန်းကျောင်းမှာပဲ တက်လာခဲ့ရင် PR မပေးဘူးဆိုတာမျိုး။ သူတို့ကျောင်းမှာ ပြဌာန်းထားတဲ့ စာအုပ်က အားလုံး လိုလို အိန္ဒိယအကြောင်းတွေချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် အိန္ဒိယကိုပဲ ပြန်သွားရမယ်။ သူတို့ ဗဟုသုတက အိန္ဒိယဗဟုသုတပဲ ရှိတယ်။ ဒီတော့ ခံစားချက်ကလည်း အိန္ဒိယနန်းတွေရဲ့ ခံစားချက် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါ ပြဿနာ။

မေး ။ ။ လတ်တလော တရုတ်သတင်းစာ လျင်ဟာကျောင်ပေါင်း (Lianhe Zaobao) က ဦးဆောင်စဉ်းခုံးတဲ့ အခမ်းအနားတစ်ခု ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီ အခမ်းအနားမှာတော့ အခုမှ ရောက်လာတဲ့ စိတ်ဇင် အသစ်တွေက သူတို့အတွက်၊ သူတို့ကလေးတွေအတွက် ဒီလို အခြေအနေမျိုးရအောင် ခေါင်းဆောင်မှုပေးခဲ့တဲ့ မစ္စတာလီရဲ့ ကျေးဇူးကြီးမားကြောင်း ပြောဆိုကြတာ တွေ့ရတယ်။ မစ္စတာလီရဲ့ မှတ်ချက်အရ လက်ရှိစင်္ကာပူရိုးယန်းတွေက ကျေးဇူးတင်ရကောင်း မှန်း မသိကြဘူးဆိုလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါကတော့ သဘာဝပဲ။ ထင်ရှားတဲ့အကြောင်းရင်းက စိတ်ဇင် အသစ်တွေက မတူတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်က ရောက်လာကြတာ။ တရုတ်ပြည် ကဖြစ်ဖြစ်၊ အိန္ဒိယကပဲ ဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။ စင်္ကာပူရောက်ပြီး သူတို့ဘဝက ချက်ချင်းကြီး တိုးတက်သွားတာကိုး။ တို့က စင်္ကာပူရိုးယန်းတွေ အတွက်ကျတော့ ဒါက ဘာမှ မထူးဆန်းသလို ထူးပြီးလည်း မခံစား ကြရဘူး။ သူ့ကလေးအတွက် လက်ရှိရနေတာတွေဟာ သဘာဝအရကို ရနေတာလို့ ထင်နေတာ။ ဒါက လုံးလုံး အလွဲကြီး။ သဘာဝအရ ဘယ် ဟုတ်လိမ့်မတုန်း။ တစ်ခုခုများ တိမ်းချော်သွားခဲ့ရင် အောင်မြင်နေ တာတွေအားလုံး ပျောက်ဆုံးပြီး အောက်ဆုံးအထိ ကျသွားနိုင်တယ်။

ငါတို့ နိုင်ငံတော်သီချင်းကိုဆို၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြုကြတယ်။ တကယ်က နိုင်ငံတော် အဆင့်ကို ရောက်အောင် ကြိုးစားနေကြရတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်။ 'နေ့ရှင်း' တစ်ခု မဟုတ်သေးဘူး။ နောက် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ ဆိုရင်တော့ နေ့ရှင်း ဖြစ်နိုင်ကောင်းပါရဲ့။ အမေရိကဆိုရင် သက်တမ်း နှစ်ရာ ငါးဆယ် ကျော်ပြီ။ သူတို့လည်း နေ့ရှင်းဖြစ်ပြီလို့ ငါတော့ မယုံကြည်သေးဘူး။

မှန်တယ်။ သူတို့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မှာ လူဖြူတွေရော၊ လူမည်းတွေရော အတူတူတွဲပြီး တိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ပြီးတော့ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲ အတူ တိုက်ခိုက် ခဲ့ကြပြန်တယ်။ စစ်ပွဲလည်း ပြီးရော လူဖြူက လူဖြူနေရာ၊ လူမည်းက လူမည်းနေရာ ပြန်ရောက်သွားရော။

ခက်ခဲတဲ့ အခြေအနေတွေ ကြားမှာကိုပဲ ငါတို့ တအား ကြိုးစားခဲ့ကြ တယ်။ လူတွေကို နေရာရွှေ့ပြောင်း ပေးပြီး အမြန်ပြောင်းလဲပစ်နိုင်တဲ့နည်းကို ကြိုးစားကြည့်ခဲ့သေးတယ်။ အဲဒီအစီအစဉ်သာ အောင်မြင်ခဲ့ရင် ဒီနေ့ စင်ကာပူနဲ့ တခြားစီ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။

မလေးရှားက နည်းတစ်မျိုးနဲ့ ခရီးသွားတယ်။ သူတို့ဆီမှာ လူမျိုးစုံ တွေက လုံးဝကို တသီးတသန့်ဆီ။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနဲ့ မလေး သူ့အုပ်စုနဲ့ သူ့ ထိပ်တန်းစီးပွားရေး လောကထဲမှာကိုပဲ အပြန်အလှန် ဆက်ဆံမှု မရှိဘူး။ ကွဲပြားနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းပဲ။ အဲဒါ နေ့ရှင်းလား။ လုံးဝ မဟုတ်ဘူး။

ငါတို့ကရော နေ့ရှင်းလား။ ကူးပြောင်းနေတယ်။ ဘယ်တော့ ရောက်မလဲ။ ငါ မသိဘူး။

ခေါင်းဆောင်က သူ့ဆက်ခံသူကို ချမှတ်ပေးလို့ပဲ ရတယ်။ နောက်ပိုင်း ကိစ္စက သူ့ကို ဆက်ခံသူနဲ့ပဲ ဆိုင်တယ်။ စတာလင်မရှိတော့ဘူးဆိုတော့ ခရုရှက်(ဖိ)က စတာလင်ရဲ့ မူဝါဒတွေ အားလုံး ဖျက်ဆီးပစ်တယ်။

ခရုရှက်(ဖိ)လည်း သွားရော Brezhnev (ဘရက်ညဇဇက) အဲဒီလို ဖတ်ခဲ့ဖူးတယ် ထင်တာပဲ။ က တခြားပုံစံနဲ့ ခရီးဆက်ပြန်ရော။ Brezhnev က အသက်ရှစ်ဆယ်လောက် ရောက်တော့ Andropov (အန်ဒရိုပေါ့) ကို အာဏာလွှဲပေးတယ်။

Chernenko (ချာနင်ကို) သေတော့ ဂေါ်ဘာချော့(ဖိ)က ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုကြီးကို ဖြိုခွဲပေးလိုက်တယ်။ သူတို့က နေ့ရှင်း မဟုတ်ဘူး။ အင်ပါယာပဲ။ တရုတ်ပြည်က နေ့ရှင်းလား။ ဟုတ်တယ်။ ဟန်လူမျိုးက တရုတ်လူဦး ရေရဲ့ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်း ရှိတယ်။ နှစ်ငါးထောင်ကြာတဲ့ သမိုင်းရှိတယ်။

ဒါဆို Xinjian (ရှင်ကျင့်) နဲ့ တိဗက်တို့က ဘယ်လိုလဲ။ အဲဒီပြည်နယ်နှစ်ခုကို ဟန်လူမျိုးတွေနဲ့ ပေါင်းပြီး နေ့ရှင်းလုပ်မလို့ ကြိုးစားနေကြတာ။ လူမျိုးစုံတဲ့ နိုင်ငံတိုင်းကတော့ ဒီပြဿနာမျိုးကို ရင်ဆိုင်ရတာပါပဲ။

မေး ။ ။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတာက နိုင်ငံရပ်ခြားကို အပြီးထွက်သွားပြီး နေထိုင်ခြင်းပဲ။ ဒီပြဿနာက မဇ္ဈတလီ ဝန်ကြီးချုပ်ဘဝကတည်းက ရင်ဆိုင်ခဲ့ရ တာ။ အခုလည်း ရင်ဆိုင်နေကြရတုန်းပဲ။ အခု ပိုပြီး ဂလိုဘယ်လိုက်စံ ဖြစ်လာတဲ့ ကမ္ဘာမှာ ဒီပြဿနာကို ဘယ်လိုအဖြေရှာနိုင်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒါက ဂလိုဘယ်ဖြစ်နေတော့ ဒီရေစီးကို ငါတို့လည်း ရပ်တန့် နိုင်မယ် မထင်ဘူး။ ငါတို့ကျောင်းသားလေးတွေ နိုင်ငံရပ်ခြားကို ထွက်သွား တဲ့အခါ ဒီမှာအမြစ်တွယ်ရစ်အောင် တို့ဘာလုပ်ကြမလဲ။ နိုင်ငံခြားမှာ သူတို့ ရနိုင်တဲ့ အလုပ်အကိုင်နဲ့ အခွင့်အရေးပဲ။ ဒါဆို သူတို့ပြန်လာကြမှာ။

ဘယ်အရာက သူတို့ပြန်လာမှာကို တားမြစ်မလဲ။ အိမ်ဈေးလား၊ ကားဈေးလား။ အမေရိကမှာ အိမ်ဈေး၊ ကားဈေးက ချိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဟန့်အတားက ရှိနေတယ်။ သူတို့ လူဖြူအုပ်စုတွေထဲ ဘယ်တော့မှ မရောက်သလို ဘယ်တော့မှလည်း အသိအမှတ်ပြုခံရမှာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါ လူဖြူတွေရဲ့ နိုင်ငံပဲ။ သမ္မတ အိုဘားမားကတော့ ဒါကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ တယ်ပေါ့။ သူ့ကိုတော့ အခြေအနေ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ချွင်းချက် ထားရလိမ့်မယ်။ အများအားဖြင့်တော့ လူဖြူနဲ့လူမည်း ရောလို့မရကြပါဘူး။

တို့ဆီက တော်တဲ့ကျောင်းသားတွေဆိုရင် ဘွဲ့မရခင် အမေရိကမှာ အလုပ်ကမ်းလှမ်းတာကို ခံကြရတယ်။ တို့ကျောင်းသားတွေက 'အိုကေ... စင်ကာပူမပြန်ခင် အတွေ့အကြုံလေးဘာလေး ယူလိုက်ဦးမယ်လို့ ဆိုကြ တယ်။

တကယ်လို့ ငါတို့ဆီမှာ ဆွဲဆောင်မှုရှိတဲ့ စီးပွားရေးအနေအထားမရှိရင် သူတို့ပြန်လာကြပါ့မလား။ ငါတော့ မထင်ဘူး။ ငါတို့စီးပွားက ကောင်း တယ်ဆိုရင်တော့ သူတို့ကုမ္ပဏီက သူ့ကို ငါတို့ဆီ ထရန်စဖာ ချပေးလိုက်

မှာပေါ့။ သူ့ကွန်ယက်က ဒီမှာ ပိုကောင်းတယ်မဟုတ်လား။ နောက်ဆုံး သူတို့ ပြန်လာ၊ မလာက ဘယ်အပေါ်မှာ မူတည်နေသေးတုန်း။ အားကောင်း တဲ့ စီးပွားရေးနဲ့ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အရေးပါပဲ။

တကယ်လို့ သစ္စာရှိမှု၊ အနှောင့်အယှက်၊ စစ်မှုထမ်းစဉ်က ရဲဘော် ရဲဘက်စိတ်၊ ကျောင်းတက်စဉ်က သူငယ်ချင်းစိတ်တွေရောလို့ မေးရင် ... မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အလုပ်အကိုင်နဲ့ အခွင့်အရေးမရှိရင်တော့ အရည် အချင်းရှိတဲ့ကောင်က ပြန်မလာပါဘူး။

မေး ။ ။ အခုမှ အခြေချ နေထိုင်လာတဲ့လူတွေကြောင့် စင်္ကာပူ မှာ ရှိပြီးသား လူမျိုးစုများ စုပေါင်းနေထိုင်ရေးမူဝါဒကို အဟန့် အတား မဖြစ်စေနိုင်ဘူးလား။ ဥပမာ ... အိန္ဒိယနန်းတွေက သူတို့ ဟိုမှာ ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ ဇာတ်ခွဲခြားမှုစနစ်တွေ ဒီကို ယူလာတာမျိုး၊ တရုတ်တွေမှာလည်း အသားပိုညိုတဲ့ တရုတ်တွေကို ဖြူတဲ့တရုတ် တွေက အထင်သေး၊ မနစ်မြို့တာမျိုးတွေ။

ဖြေ ။ ။ မထင်မိပါဘူး။ ဒီကိုရောက်လာတဲ့ လူသစ်တိုင်း သူတို့က လူနည်းစုဆိုတာ သဘောပေါက်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနန်းတွေ ဟိန္ဒူစကားကောင်း နေလို့ စင်္ကာပူမှာ ဘာမှလုပ်လို့ မရဘူး။ အင်္ဂလိပ်လိုကောင်းမှ ရမယ်။

အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်နဲ့ သူတို့ဟိန္ဒူဆိုတော့ သင်ချင်သင်နိုင်တာပေါ့။ အိန္ဒိယပြန်ပြီး စီးပွားရေးလုပ်မယ်ဆိုရင်လည်း လုပ်နိုင်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အိန္ဒိယမှာ အင်္ဂလိပ်လို ပြောလို့ရေးလို့လည်း ရနေတာပဲ။ သူတို့ သဘော ပေါက်ထားရမှာက သူတို့ကလေးတွေ ဒီက ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ အဝင်ခွင့်ကျ ဖြစ်နေရမယ်ဆိုတာပဲ။ နဲ့မို့တော့ သူတို့ ဘယ်မှရောက်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဇာတ်စနစ်ကတော့ ပျောက်ဖို့ အချိန် အတော်ကြာပါလိမ့်ဦးမယ်။ ဝင်လာတဲ့လူတွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာလည်း ဒီဇာတ်စနစ်အခွဲက ပါလာတယ်။ ဒီမှာ ကျောင်းတက်တဲ့ ဒုတိယမျိုးဆက်တွေလည်း သူတို့ လက်ထပ်တဲ့ အခါမှာ မိဘတွေဆီက ဖိအားတော့ ခံနေကြရဦးမှာပဲ။ မင်းအတွက် စနိုးကို အိန္ဒိယပြန် ရှာပေးမယ် ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။

ဒါပေမဲ့ တဖြည်းဖြည်းတော့ ဒီယဉ်ကျေးမှုက ပျောက်သွားမှာပါ။

ဒီယဉ်ကျေးမှုက စင်္ကာပူနဲ့မှ အဲဒါပဲတာပဲ။ ကလေးတွေက ကျောင်းတက်ရင်း ဒီမှာ ချစ်သူတွေ ဖြစ်ကြ၊ ဒါဆို သူတို့ ငြင်းမှာပဲ။ ဒီမှာ အိန္ဒိယနန်းဒေါက်တာ တွေနဲ့ တရုတ်ဒေါက်တာတွေ လက်ထပ်ထားတာ အများကြီးရှိတယ်။

တရုတ်တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ဒီလောက် ပြဿနာမရှိပါဘူး။ သူတို့မှာ ဇာတ်စနစ်မရှိဘူး။ တရုတ်စကားကို လေယူလေသိမ်းတစ်မျိုးနဲ့ ပြောကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါတို့ စာသင်ကျောင်းမူကြောင့် သူတို့ကလေးတွေ ကတော့ စင်္ကာပူရိုးယန်းတွေ ပြောသလိုပဲ ပြောလာကြမှာပါ။ တကယ်ဆိုရင် သူတို့ရဲ့ မူရင်းတရုတ်လေသံကြောင့် ငါတို့ တရုတ်စကားတောင် ပိုကောင်း လာနိုင်တယ်လို့ မျှော်လင့်မိတယ်။

မေး ။ ။ လူထုရဲ့သဟဇာတဖြစ်မှုကို နောက်ထက် ခြိမ်းခြောက် လာတဲ့ ပြဿနာက အသစ်ရောက်လာတဲ့ နိုင်ငံခြားသားသူဌေး တွေက လက်ဝတ်ရတနာတွေ ဝတ်ဆင်ပြီး သူတို့ ဘယ်လောက် ချမ်းသာကြောင်း ပြတတ်တဲ့ သဘာဝပဲ။ ဒီယဉ်ကျေးမှုကလည်း စင်္ကာပူရိုးယန်းတွေနဲ့ သိပ်ပြီး အစပ်အဟပ် မတည့်လှဘူး။

ဖြေ ။ ။ လက်ဝတ်ရတနာတွေ ဝတ်တာက အများအားဖြင့် အိန္ဒိယနန်း အမျိုးသမီးတွေပါ။ သူ့ရှိလို့ သူဝတ်တာပဲ။ အဲဒါ သူ့ကိစ္စလေး။ တို့လူမျိုး တွေက ဒါကို မနာလို ဖြစ်နေကြလို့လား။ ရတနာတွေ ညှစ်နေအောင် ဝတ်ပြထားတာတွေ Tatler မဂ္ဂဇင်းထဲမှာလည်း တွေ့နေရတာမဟုတ်၊ မဟုတ်ဘူးလား။ အဲသလို လူကုတ်ဝါဒကို ငါ အားပေးပေးပေမဲ့ ရှိပါစေဆိုပြီး ထားလိုက်တာပဲ။ လူ့အဖွဲ့စည်းတိုင်းရဲ့ အထက်တန်းလွှာမှာ ဒါမျိုးတွေ ရှိတတ်တယ်။ ဖက်ရှင်ကို သူများထက် ဦးအောင် ဝတ်တာတို့၊ ပါတီပွဲတွေ ထက်တာတို့ပေါ့ကွာ။ နေကြစမ်းပါစေ။ လူနည်းစုကလေးပါ။ သူတို့ကြောင့် စင်္ကာပူရဲ့ 'စဲ' မပြောင်းပါဘူး။ စင်္ကာပူရဲ့ 'စဲ' ကို သတ်မှတ်တာက ဝန်ကြီးတွေ၊ ပါလီမန်အမတ်တွေနဲ့ စီအီးအိုတွေပါ။

ကမ်းခြေအိမ်တွေ၊ F1 ပြိုင်ပွဲတွေ ရှိနေတော့ ဒီလိုလူမျိုးတွေလည်း ဝင်လာကြမှာပဲ။ သူတို့ကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဖို့လည်း တို့ကြီးစားနေကြတယ်။ အုန်းဘိန်စိန် (Ong Beng Seng) ဆိုရင် အဲသလိုလူမျိုးတွေ ဖော်မြူလာဝမ်း

ကားပြိုင်ပွဲမှာ ပိုများလာအောင် ကြိုးစားနေတယ်။

ကာစီနိုတွေ ရှိနေပြီဆိုတော့ အခမ်းအနားတွေ၊ ပြပွဲကြီးတွေ ရှိနေမှာပဲ။ ဒါကို တရုတ်၊ ကုလားသူဌေးတွေလည်း ရောက်လာကြမှာပဲ။

ပိုပြီး ချမ်းသာတဲ့လူတွေ ဒီကို ရောက်လာတာ ပြဿနာ မရှိပါဘူး။ ဒါမျိုးတွေ တီဗွီမှာ ကြည့်ခဲ့ရတယ်။ အခု အပြင်မှာ ဒါမျိုးတွေ တကယ် တွေ့မြင်နေရတယ်။ ဒီတော့ မင်း ဘယ်လိုခံစားရမလဲ။ ပို ပိုပြီး ကြိုးစားပေါ့။ လက်ဝတ်ရတနာက ပိုကံဆံ့ရှိရင် မင်းလည်း ဝယ်လိုရတာပဲ။

ဒါပေမဲ့ သူတို့ချမ်းသာတာကို ထုတ်ပြန်ဖို့ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေက ရတနာတွေ ညွှတ်နေအောင် ဝတ်ကြမယ် မထင်ပါဘူး။ ဒါမျိုးကို သူတို့ ခံတွင်း မတွေ့ကြလှဘူး။

(ဒါကတော့ အမှန်ပါပဲ။ တစ်နှစ်ဝင်ငွေ စင်္ကာပူဒေါ်လာ (၁၁) သန်း ဆိုတဲ့ စီအီးအိုမိသားစု၊ တစ်အိမ်နီး ဆရာဝန်တွေ ဖြစ်နေကြတဲ့ မစ္စတာချူးတို့ မိသားစုတွေဆိုရင် ဘာရတနာမှ ဝတ်ထားတာ မတွေ့ရဘူး။ ဘာသာပြန်သူ)

မေး ။ ။ စင်္ကာပူဟာ ‘နေ့ရှင်း’ တစ်ခုဖြစ်ဖို့ ကူးပြောင်းဆဲ ကာလလို့ ပြောခဲ့တယ်။ နိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းသက်က တိုတိုနဲ့ ဘုံဆိုင် ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ဘူမိဗေဒသဘောတရားတွေက ဘယ်က ရလာမှာလဲ။

ဖြေ ။ ။ အဖြေက ဇာတိမာန်ဖြစ်နေရမယ်။ နိုင်ငံတော်အတွက် အသက် ပင် သေသေဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးနဲ့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် အသက်ပေး ကာကွယ်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးတွေပဲ။ တရုတ်ပြည်ကိုပဲ ကြည့်။ သူတို့ လည်း ပြည်ပကျူးကျော်တာတွေ ခံခဲ့ရတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျူးကျော်သူတွေ အားနည်းလာတာနဲ့ တပြိုင်နက် ပြန်လည်တော်လှန်နိုင်ခဲ့တာချည်းပဲ။ အဲဒါ တညီတညွတ်တည်းရှိလို့။ ဘာသာစကားတူတယ်။ ယဉ်ကျေးမှုတူတယ်။ လူမျိုးအနေနဲ့ကလည်း ဟန်လူမျိုးဆိုတာ တူကြတယ်။

တို့က ဘာသာစကား တူသလား၊ ယဉ်ကျေးမှု တူသလား၊ မတူဘူး။ အနောက်ပိုင်း အိန္ဒိယလို (သို့) အာဖရိကနိုင်ငံတွေလို နိုင်ငံခြားဘာသာ စကားဖြစ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်ကို တို့က ကောက်ယူမွေးစားခဲ့ကြတယ်။ အာဖရိကန်

နိုင်ငံတွေလည်း ‘နေ့ရှင်း’ မဟုတ်ဘူး။

တကယ်လို့သာ ဒုတိယဘာသာစကား ပျောက်သွားရင် (တရုတ်၊ မလေး၊ အိန္ဒိယန်း ... တစ်ခုခုကို ဆိုလိုပါတယ်) စင်္ကာပူတင်မကဘူး၊ ငါတို့ရဲ့ဇာတိစိတ်လည်း ပျောက်ထွက်သွားမှာပဲ။ ‘နေ့ရှင်း’ တစ်ခုဟာ (၄၅) နှစ်နဲ့ တည်ဆောက်ယူလို့ မရပါဘူး။

မေး ။ ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ အလုံးအရင်းနဲ့ ဝင်လာတော့ ကျွန် တော်တို့ ကြိုးစား တည်ဆောက်နေတဲ့ လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ် ပျောက်ဆုံးသွားမှာ မစိုးရိမ်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ စိုးရိမ်စရာ ရှိကောင်း ရှိမှာပေါ့။ ဒါဖြင့် တို့မှာ တခြား ရွေးစရာကော ရှိလို့လား။ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေကို ကလေးနှစ်ယောက် အနည်းဆုံး ယူကြပါ။ ဖြစ်နိုင်ရင် သုံးယောက်ယူကြပါလို့ ငါ အမြဲတမ်း ပြောတယ်။ ဘယ်သူမှ အရေးမစိုက်ဘူး။ ကဲ ... မင်း ဘာလုပ်မလဲ။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေက ‘စင်္ကာပူစိတ်’ ရှိကြသလား။

ဖြေ ။ ။ ဩစတေးလျက Perth မြို့ကို ရောက်တော့ အဲဒီမှာရှိတဲ့ စင်္ကာပူရီးယန်းတွေနဲ့ တွေ့ခဲ့တယ်။ သူတို့က အဲဒီမှာ အခြေကျနေကြပေမဲ့ စင်္ကာပူကို ကောင်းကောင်းကြီး သတိရကြတယ်။ ငါတို့ တွေဆိုပွဲကို ဦးဆောင်စည်းရုံးတဲ့လူဆိုရင် သူ့သားရဲ့ စင်္ကာပူပတ်(စ်)ပို့ဒ်ကို အာမခံပစ္စည်း တစ်ခုလိုကို သိမ်းထားတာ။ သူ့သားက ပျံ(သ်)တက္ကသိုလ်ကနေ ဘွဲ့ရပြီး ဩစတေးလျမှာရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီအကြီးအကြီးတစ်ခုမှာ စာရင်းစစ် လုပ်နေတယ်။

ငါက ‘ဘာဖြစ်လို့ စင်္ကာပူပတ်စ်ပို့ဒ်ကို ဆက်ကိုင်ထားတာလဲ’ လို့ မေးတယ်။

‘သူက စင်္ကာပူပြန်ပြီး စစ်မှုလည်း ထမ်းခဲ့ပြီးပြီ။ သူ့သဘောက ဩစတေးလျရဲ့ စီးပွားရေးများ ကျဆင်းသွားမယ်ဆိုရင် စင်္ကာပူ ပြန်ချင်ရင် ပြန်လို့ရအောင်’ လို့ သူက ပြောတယ်။

သူက ဒီကို ပြန်လာပြီး စစ်မှုထမ်းတယ်။ သူ့မိသားစုတွေကတော့ ဟိုမှာ။ တကယ်လို့ သူက ဩစတေးလျန်း မိန်းကလေးကို လက်ထပ်လိုက်

မယ်။ အဲဒီမှာလည်း အလုပ်အကိုင်က ရှာဖွေလို့ မရဘူးဆိုရင် သူ့စနိုးကို ဒီကို ခေါ်လာပြီး နေကြမှာ။ ဥပမာ ... ရာသီဥတု အပြောင်းအလဲကြောင့် ဩစတေးလျာ ခြောက်သွေ့သွေးမယ်ဆိုရင် ဒီကို ပြန်လာကြမှာ။ ပြောင်းလဲနေတဲ့ ကမ္ဘာကြီးထဲမှာ နေကြရတာဆိုတော့ ပုံသေမူဝါဒကြီး ဆွဲထားလို့ မရတော့ဘူးပေါ့။

မေး ။ ။ စင်ကာပူရဲ့ အမှတ်အသားက ဘာလဲ။ လူတွေ အများကြီး ထဲမှာ ဒီလူဟာ စင်ကာပူရီးယန်းလို့ ဘယ်ဟာကို ကြည့်ပြီး ခွဲခြားမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မင်းက နိုင်ငံအမှတ်အသားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မေးတော့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ငါ ဖြေမှ ရမယ်။ နိုင်ငံရဲ့ အမှတ်အသားဆိုတာ အနေအထားအပေါ်မှာ မူတည်ပြီး အမျိုးအမျိုး ကွဲလွဲနိုင်တယ်။ ဗြိတိသျှ အင်ပါယာ လက်ထက်က ဝေလတွေ၊ အိုင်ဒ်ရစ်တွေ၊ စကော့တလန်လူမျိုးတွေအားလုံး သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဗြိတိသျှလို့ ခံယူကြတယ်။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာလည်း ပြိုကွဲရော ငါက ဝေလလူမျိုး၊ ငါက အိုင်ဒ်ရစ်လူမျိုး၊ ငါက စကော့တလန်လူမျိုး၊ ငါတို့ ကိုယ်ပိုင်တရားစီရင်မှုတွေ လိုချင်တယ်။ အဘာဒီး(န်) မှာ ထွက်တဲ့ ရေနံတွေ ငါတို့ ပိုင်တယ် ဆိုပြီး တောင်းဆိုကြပါလေရော။

ဒါကြောင့် လောဘအစိုးရက သူတို့ကို ကိုယ်ပိုင်တရားစီရင်ခွင့်တွေ ပေးလိုက်ကြတာ။ ဒီထက်ပိုပြီး ကွဲလာကြရဦးမယ်။ အခုဆို စကော့တလန်တွေ လွတ်လပ်ရေးကို ထောက်ခံတဲ့ ပါတီတွေတောင် ရှိနေပြီ။ မင်းပြောတဲ့ အမှတ်အသား ဆိုတာက ပြောင်းနေတယ်။

ပြောင်းလဲနေတဲ့ အနေအထားတွေကြားမှာ စင်ကာပူနိုင်ငံရဲ့ အမှတ်အသားက ဘာဖြစ်လာမလဲ။

လူမျိုးပေါင်းစုံကို လက်ခံနိုင်မှု၊ လူမျိုးစုတွေရဲ့ ခြားနားချက်ကို နားလည်သည့်ခံပေးမှု၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုတိုင်းကို နားလည်ပေးမှု၊ အညီအမျှ ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရှိမှု၊ ဒါတွေပေါ့။ ဒါတွေကြောင့်ပဲ စင်ကာပူဟာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေထက် ခေါင်းတစ်လုံး ပိုမြင့်နေတာ။

အင်ဒိုနီးရှားမှာဆိုရင် တရုတ်လူမျိုးတွေကို ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ

သူတို့လူမျိုးအဖြစ် အသိအမှတ် မပြုဘူး။ တရုတ်တွေဟာ သူတို့နာမည်တွေကို ပရိဘူမိခေါ်တဲ့ အင်ဒိုနီးရှားနာမည်တွေနဲ့ ပြောင်းယူရတယ်။ ဒါတောင်မှ သူ့လူမျိုးပါလို့ အသိအမှတ် မပြုသေးဘူး။

အခု တရုတ်ပြည်က တက်လာတော့မှ တရုတ်ကျောင်းနဲ့ တရုတ်ရုပ်သံဌာနကို ပြန်ခွင့်ပြုပေးထားတာ။ Jusuf Kalla ဆိုရင် သမ္မတရွေးချယ်ပွဲမှာ ဂျာဗားလူမျိုးမဟုတ်လို့ မဲ (၁၂) ရာခိုင်နှုန်းပဲ ရတယ်။

ဒါဆို အင်ဒိုနီးရှားမှာရော နိုင်ငံတော်အမှတ်အသား ရှိသလား။ ရှိတယ်။ သူတို့က အင်ဒိုဘာသာစကားကို အားလုံး ပြောကြတယ်။ ဒီအပြင် ဘာရှိဦးမလဲ။ အရေးပါတဲ့ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲတဲ့ ဌာနတွေမှာ သူတို့လူမျိုးတွေ၊ ကာကွယ်ရေးထဲမှာ သူတို့လူမျိုးတွေ၊ Guinea လို နေရာမျိုးမှာ လူနည်းစုလေးပင် ဖြစ်စေ၊ သူတို့ဟာ အင်ဒိုနီးရှားတွေရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကို ခွဲခြားထားလို့ မရဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့လည်း နိုင်ငံရဲ့ သင်္ကေတရအောင် လုပ်ယူနေရဆဲလို့ ငါထင်တယ်။

ရှေးဟောင်းနိုင်ငံကြီးတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ ဂျပန်တို့၊ တရုတ်တို့ကျတော့ 'နေ့ရှင်း' ကို စနစ်တကျ တည်ဆောက်ပြီးကြပြီ။ သူတို့ 'နေ့ရှင်း' ဆိုတာရဲ့ သတိမှတ်ချက်က လူမျိုးတစ်မျိုး၊ ဘာသာစကားတစ်ခု၊ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခု၊ ကိုးကွယ်မှုတစ်ခုပဲ။

အဲသလို အချက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတာ နိုင်ငံဘယ်လောက် ရှိနိုင်မလဲ။ ဂျပန်ကွာ၊ တရုတ်ပြည်မကြီးကွာ၊ (ပင်လယ်ကမ်းခြေမြို့တွေကို ထည့်တွက်လို့ မရဘူး) ဘယ်လိုလူမျိုးကိုမှ ဂျာမနီနိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ် မပြုခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီက ဂျာမနီကွာ။ ဒီနေ့တော့ ဂျာမနီလည်း ပြောင်းသွားပြီ။ သူတို့နဲ့ တစ်သားတည်း ဖြစ်မသွားပေမဲ့ မိအားတွေကြောင့် တူရက်လူမျိုးတွေကို ဂျာမနီနိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုပေးနေရပြီ။

ဆိုဒင်ဆိုရင်လည်း ဆိုမာလီတွေ၊ သီရိလင်္ကာက တမီးလ်တွေ စတာတွေကို ဒုက္ခသည်တွေအဖြစ် လက်ခံထားရတယ်။ သူတို့ရော ဆိုဒင်လူမျိုးတွေ ဖြစ်လာနိုင်သလား။ မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ လိုလိမ့်မယ်။ ဆိုဒင်လူမျိုးအနေနဲ့ သူတို့ကို လက်ခံမလား။ တရားဥပဒေအားဖြင့်တော့ အသိအမှတ်ပြုခံရမယ်။ အလုပ်မရှိရင် ထောက်ပံ့ကြေးရမယ်။ အစိုးရရဲ့ အကူအညီတွေ

ရမယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆိုဒင်လူမျိုးတွေရဲ့ အတွင်းစည်းထဲတော့ မရောက်နိုင်ဘူး။
 စင်ကာပူရီးယန်းတစ်ယောက်ရဲ့ ရှိရမယ့် သင်္ကေတအပေါ်မှာ ငါ
 အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုတာက သူများနိုင်ငံတွေနဲ့ မတူဘူး။ ငါတို့နဲ့ ပေါင်းစည်း
 လာတဲ့ဘယ်သူ့ကိုမဆို ငါတို့နိုင်ငံရဲ့ အစိတ်အပိုင်းပဲ။ အဲဒါက အမေရိကန်
 တွေရဲ့ မူဝါဒ။ မင်းနာမည် ပြောင်းစရာမလိုဘူး။ Brzezinski လား။
 Berlusconi လား ... လာစုံ ရတယ်။ လာသာ ပေါင်းလှည့် မင်းဟာ
 အမေရိကန်ပဲ။ အဲသလိုပဲ။ တို့မှာ အရည်အချင်းရှိသူတွေ လိုတယ်။ သူတို့ကို
 ကြိုဆိုရမယ်။ အဲဒါသည်ပင် သူမတူတဲ့ ငါတို့ ဂုဏ်ရည်တစ်ခု ဖြစ်နေရမယ်။

အဲဒီဂုဏ်ပုဒ်သာ မရှိရင် တို့လည်း သူများတွေလိုပဲ ဖြစ်နေမှာပေါ့။
 ကံ .. ဒါဆိုရင် စင်ကာပူရီးယန်းတရုတ်က တရုတ်ပြည်ကြီးက တရုတ်နဲ့
 တူသလား။ စင်ကာပူရီးယန်း အိန္ဒိယနဲ့က အိန္ဒိယမှာနေတဲ့ အိန္ဒိယနဲ့တွေနဲ့
 တူသလား။ မလေးရှားကမလေးတွေ အခုငါတို့ ကလေးတွေနဲ့ မတူတော့
 ဘူး။ မင်းတို့ မိခင်ဘာသာစကားကို မမေ့စေနဲ့။ ဒါပေမဲ့ ရုံးသုံးစကားကတော့
 အင်္ဂလိပ်ပဲ။ ဒီပြင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံသားတွေရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာက တို့လောက်
 တော့ ကောင်းမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီး
 ရှားတို့နဲ့ စီးပွားရေးစကား ပြောရတော့မယ်ဆိုရင် အင်္ဂလိပ်လို ပြောလို့ရ
 တယ်။

မေး ။ ။ အမေရိကန်အများစုက အမေရိကဆိုတာ ကမ္ဘာလူသား
 တိုင်းရဲ့ အခွင့်အရေးများ ပေးရာမြေလို့ သူတို့နိုင်ငံကို သူတို့
 ယုံကြည်ထားကြတော့ အမေရိကအတွက်ဆို အသက်ပေးရကြ
 တယ်။ စင်ကာပူရီးယန်းတွေဆီမှာ အဲသလို စိတ်ဓာတ်မျိုးတွေ
 တွေ့ရသလား။

ဖြေ ။ ။ ဒီထက်သာတယ်။ တကယ့်ကို အဲဒါနန်းပဲ။ ဒီနိုင်ငံထဲကို
 ဝင်လာကတည်းက သူမတူတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ သာမန်သူလိုငါလို အဖွဲ့
 အစည်း မဟုတ်ဘူး။ ကံကောင်းထောက်မလိုလည်း ဒီပုံစံ ဖြစ်လာတာ။
 ပြီးတော့မှ ကြိုးစားအားထုတ်မှု၊ စူးစမ်းမျှော်မြင်မှုနဲ့ နိုင်ငံတော်ကို တည်
 ထောင်ခဲ့ကြတဲ့ ပထမဆုံးမျိုးဆက်တွေ။ ဒီအတိုင်းပဲ ဆက်ခံရိုးသွားနိုင်မယ်လို့

ထင်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ သူများတွေနဲ့ မတူတဲ့ အရည်အသွေး ရှိနေမှသာ
 စင်ကာပူဟာ လုံခြုံအေးချမ်းမယ်လို့ ငါယုံကြည်ထားတာ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ ငယ်စဉ်က ပထမ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ခံ၊
 နောက်ပြီး ဂျပန်လက်အောက်ခံ၊ နောက်ဆုံး မလေးရှားထဲ ရောက်
 သွားပြန်ရော။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စင်ကာပူရီးယန်းတစ်ယောက်အဖြစ်
 ဘာကြောင့် မြင်မိတာလဲ။ စင်ကာပူရီးယန်းဖြစ်ရတာကရော မစ္စတာ
 လီအတွက် ဘာအဓိပ္ပာယ်ရှိသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါက စင်ကာပူရီးယန်းစစ်စစ်လို့ ပြောလို့ မရဘူး။ အမှတ်တမဲ့
 နဲ့ စင်ကာပူဆိုတဲ့ အမြူတေလေးကို ငါ ပြုစုပျိုးထောင် ကြည့်မိတယ်။ အဲဒီ
 အမြူတေလေးက စင်ကာပူရီးယန်းဆိုတာကို ဖြစ်စေခဲ့တယ်။ မှန်တယ်။
 ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံအနေနဲ့ ကြီးခဲ့ရတယ်။ ငါ့အဖေက စင်ကာပူမှာ အလုပ်
 လုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ငါ့အဖိုးက ဂျာဗားက သကြားဘုရင် ဂိုးကျောင်ဟန်း (Oei
 Tiong Han) ပိုင်တဲ့ ဟိ(ဝ်)အန်မို (Heap Eng Mo) သင်္ဘောလိုင်းမှာ
 အရာရှိ၊ ငွေထိမ်းရတယ်။ သင်္ဘောရိုးစဉ်တွေ ဆွဲရတယ် (Purser - လို့
 ခေါ်ပါတယ်)။ နောက်ပြီးတော့ အေးဂျင့်လုပ်တယ်။ စင်ကာပူရှေ့နေအဖွဲ့မှာ
 အရေးပါသူတစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အရောင်းအဝယ်လုပ်ရင်း သူ
 ငွေတော်တော် စုမိသွားတယ်။ ဆေမရန် (Semarang) မှာ ငါ့အဖွားကို
 လက်ထပ်ပြီး ဒီကို ခေါ်လာခဲ့တယ်။ ငါ့အဖေက ဆေမရန် (Semarang)
 မှာ မွေးခဲ့တာ။ သူငယ်စဉ်မှာပဲ စင်ကာပူကို ရောက်လာခဲ့တယ်။ သူ့အဖေက
 ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံဆိုတော့ ငါ့အဖေကလည်း အလိုအလျောက် ဗြိတိသျှ
 လက်အောက်ခံလေး ဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်ကျောင်းမှာပဲ ကျောင်းတက်ခဲ့တယ်။
 Neil Road မှာ ကလေးဘဝက ငါ့နေစဉ်က တို့အိမ်မှာ ဂျာဗားက အိမ်ဖော်
 တွေ ရှိတယ်။ သူတို့က မလေးတွေထက် ပို အလုပ်လုပ်တယ်။ ငါ့အဘွားဆို
 ရင် ဂျာဗားဘာသာစကား ပြောတတ်တယ်။ ငါ့ကိုယ်တိုင် စင်ကာပူရီးယန်း
 တစ်ယောက်ဇလို့ ခံယူမိသလား ... 'နိုး' ပဲ။

ငါ့အဖေက Shell (ရေနံကုမ္ပဏီ) မှာ အလုပ်လုပ်တော့ ဂျီပဟိုး၊ ပါတူပါ
 တတ်၊ ကောင်တန်တို့ကို သွားရတာပေါ့။ ငါ့ကျောင်းနေတဲ့ အရွယ်တုန်းက

အဖေနှင့်အတူ လိုက်လိုက်သွားတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ အဲဒီနေရာတွေ အားလုံးဟာ အုပ်ချုပ်မှုတစ်ခုတည်းအောက်မှာပဲ ရှိတယ်။ တစ်လျှောက်လုံး ကားမောင်းသွား၊ အခွန်ကောက်တာမရှိ၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးလည်း မရှိဘူး။ ငါ့ကိုယ်ငါ မလေးရှားလူမျိုးလို့ ထင်ခဲ့တယ်။

ဒါပေမဲ့ မလေးရှားနိုင်ငံထဲမှာရှိတဲ့ မလေးလူမျိုးတွေက တရုတ်လူမျိုး တွေ၊ အိန္ဒိယန်းလူမျိုးတွေကို သူတို့နိုင်ငံသားလို့ မထင်ကြဘူး။ သူများမြေပေါ် ဓဏလာနေတဲ့လူတွေဆိုပြီး မောင်းထုတ်ကြတယ်လေ။ သူတို့ မောင်းထုတ်လို့ စင်္ကာပူနိုင်ငံသား မှတ်ပုံတင်ကို ငါတို့က စတင် အသုံးပြုခဲ့ရတာ။ မင်းက စင်္ကာပူနိုင်ငံသား မှတ်ပုံတင်ဖြစ်ဖို့ ဘာတွေလိုအပ်သလဲလို့ မေးခဲ့တယ်။ အခု ငါပြောခဲ့တာတွေဟာ အခြေခံ အကြောင်းတရားတွေပဲကွ။ အဲဒီအချက်တွေမရှိဘဲ စင်္ကာပူလည်း မရှိနိုင်ဘူး။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် လက်မြဲမြဲ တွဲမသွားရင် စင်္ကာပူလည်း မရင်သန်နိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ အစပိုင်းကာလတုန်းကတော့ စင်္ကာပူရီးယန်းတစ်ယောက်အဖြစ် ရွေးစရာမရှိလို့ ရွေးခဲ့ရတဲ့သဘောပေါ့။ ဒါနဲ့ စင်္ကာပူရီးယန်းဆိုတဲ့အသံ ဦးနှောက်ကနေ နှလုံးသားထဲရောက် လာအောင် ဘယ်အချက်တွေက ပြောင်းလဲပေးခဲ့တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါ့စိတ်ကိုငါ အဲသလောက် စူးစမ်းမနေနိုင်ပါဘူးကွာ။ ငါ သိတာက ငါတို့ကို ငါတို့ စင်္ကာပူရီးယန်းဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အမှတ်အသား ထားမှ ရကိုရတော့မယ်ဆိုတဲ့ အခြေအနေကြောင့် စင်္ကာပူနိုင်ငံသားကဒ် ထုတ်ရတာပဲ။ မလေးရှားက စင်္ကာပူမလေးရှားနယ်ခြားမှာ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနဲ့ အကောက်အခွန်ဌာနလည်း ဖွင့်ရော ငါတို့လည်းသူတို့လုပ်သလို တုန့်ပြန်ပေးလိုက်တယ်။ (မြန်မာက စင်္ကာပူရီးယန်းတွေစီစာပါမှ လာရမယ်ဆိုတော့ စင်္ကာပူကလည်း စီစာမပါတဲ့ မြန်မာတွေကို ဝင်ခွင့် မပြုတော့ဘူး။ စာပြန်သူ) အခုဆိုရင် မင်းနိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြမှ သွားလို့ရတယ်။ ဟိုတုန်းက ဘာမှ မလိုဘူး။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီမူကို ငါက ကြိုဆိုတယ်။ အဲသလို မဟုတ်ခဲ့ရင် မလေးရှားလမ်းတစ်လျှောက်မှာ (ရထားလမ်းပေါ်မှာ) မလေးတွေနဲ့ ပြည့်နေ

မယ်။ ဒီမှာ အလုပ်လုပ်ရင် ပိုက်ဆံပိုရတယ်လေ။ အဲဒါ သမိုင်းပါပဲ။ ဒါနဲ့ နိုင်ငံသားကဒ်တွေ ထုတ်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီကဒ်လေးကို ကောင်းကောင်း အသုံးပြုကြပေါ့။

ငါတို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ သိပ်မဆိုးလှပါဘူး။

လွှဲပြောင်းယူနိုင်မလား၊ လွှဲပြောင်းယူရာမှာ အရင်လို ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေလည်း ချန်ထားခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ မဝေးတဲ့ အနာဂတ်မှာတော့ အမေရိကကိုကျော်တက်ဖို့ မလွယ်သေးဘူးဆိုတဲ့ အနာဂတ်ဟောစာတန်းကိုတော့ သဘောကျမိတယ်။ အမေရိကမှာ တရုတ် ပါဝါရှိပြီး သူတို့ချင်း ဘယ်လိုပဲပါဝါလုကြ လုကြ၊ စင်္ကာပူအတွက် ရှင်သန် စရာ ကွက်လပ်လေးတစ်ခု။

ဒီလိုသာ ပြောကြစတမ်းဆိုရင် စင်္ကာပူရယ်မှ မဟုတ်ပါဘူး။ အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် (တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်) မြန်မာနိုင်ငံက လည်း သေးနေဆဲပါပဲ။ နိုင်ငံကြီးတွေကြား၊ ဘီလူးကြီးတွေကြား ရပ်တည် တာကိုစိုးရိမ်ကြစတမ်းဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ကမှ တကယ်ကို စိုးရိမ်စရာပါ။ စာရင်းအတိအကျမရှိဘဲ စီမံခင်တာနေကြတာ မနည်းလှဘူး။

ရိုဟင်ဂျာက ဘာသာကွဲပြီး အစွန်းရောက်နေလို့သာ သိကြရတာပါ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီအခန်းမှာ မြန်မာတွေအတွက် သင်ခန်းစာတွေ အများကြီး ပါပဲ။ ။

အခန်း(၈)မိတ်ဆက် ပူဖိုးအကြား ရပ်တည်ခြင်း

မလေးရှားနဲ့အင်ဒိုနီးရှားတို့ရဲ့ ဘေးရန်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စင်္ကာပူ အတွက် ပူပန်ပြီးတဲ့နောက် အာရှတိုက်တစ်တိုက်လုံးအတွက် တရုတ်ရဲ့ အန္တရာယ်ကို ဆက်ပြီး ပူပန်နေကြောင်း ဒီအခန်းမှာ လီကွမ်းယုက သူ့ရဲ့ ပူပန်ရေး ခရီးစဉ်ဆက်ပြတယ်။

တရုတ်နိုင်ငံရဲ့အကျယ်အဝန်းနဲ့ လူဦးရေကို ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ဖို့ အိန္ဒိယ နဲ့ဂျပန်လည်း မစွမ်းနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ အာရှမှာ တရုတ်က စူပါပါဝါကြီးအနေနဲ့ ကြီးစိုးလာလိမ့်မယ်။ တရုတ်ဗိုလ်ကျမှုကို ကာကွယ်နိုင်ဖို့အတွက် အာရှမှာ အမေရိကရိုနေမှရမယ်လို့ ပြည်ကြီးတရုတ်တွေရဲ့ အဆဲအဆိုခံပြီး လီကွမ်းယု က ခပ်တင်းတင်းပြောခဲ့ပြန်တယ်။ သူက လူမျိုးရေးထက် နိုင်ငံရေးအမြင်ကိုပဲ ပြောပြတော့ လီကွမ်းယုဟာ တရုတ်လူမျိုးလို့ပြောဖို့တောင် ခက်သွားပါပြီ။ (သူကလည်း ငါက တရုတ်လူမျိုး၊ တရုတ်စိတ်ဓာတ်တော့ မရှိဘူးလို့ ဝန်ခံခဲ့ တယ်)

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးတွေရဲ့ ပါဝါအရွေ့အပြောင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်ငံ တစ်ခုကနေ အခြားအင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်ငံတစ်ခုကို ရွှေ့ပြောင်းတတ်တယ် ဆိုတဲ့ ခေတ်သစ်သမိုင်းရေးစီကို ထောက်ပြပြီး ဗြိတိန်ဆီကနေ အမေရိကား က လွှဲယူလိုက်တဲ့ ပါဝါအရွေ့အပြောင်းလို အမေရိကဆီကနေ တရုတ်က

Question & Answer

မေး ။ ။ အခု ကျွန်တော်က မစ္စတာလီကို ကမ္ဘာ့အဖြစ်အပျက် တွေနဲ့ ဒေသဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးအကြောင်းကို မေးပါတော့မယ်။ နိုင်ငံတွေရဲ့ ပြုမူဆောင်ရွက်ပုံ၊ သူတို့နိုင်ငံတွေ အချင်းချင်း အပြန် အလှန် ဆက်ဆံပုံတွေကို အခြေခံပြီး ရှင်းပြပေးပါ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဒေသဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေး သဘောတရားတွေ ပြောင်းလဲလာဖို့ ရှိပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါမျိုးတွေက ရှေးရှေးကတည်းက ဖြစ်လာခဲ့တာပဲ။ လူမျိုးစု တစ်စုက အခြားလူမျိုးစုတစ်စုရဲ့ နယ်မြေကို လိုချင်တယ်။ ဒီတော့ တိုက် ခိုက်ကြ၊ နယ်မြေတွေကို ချဲ့ကြပေါ့။ နောက်ဆုံး လူမျိုးတစ်မျိုးစုတည်း ဖြစ်နေရင်တောင် သူသာတယ်။ ငါသာတယ်နဲ့ တိုက်ခိုက်နေခဲ့ကြတာပဲ။

လူမှုဗေဒပညာရှင် Edward Wilson က ပြောတယ်။ လူမျိုးစုနှစ်ခု တိုက်နေရင် တတိယလူမျိုးစုကပါ သူနဲ့ DNA တူတဲ့ မျိုးစုဖက်က ဝင်ပြီး တိုက်တယ်တဲ့။ သူဆိုလိုတာက လူသားရဲ့ မူလဗီဇဆက်ခံကကို အကွဲကွဲ အပြိုင်ကို ရှာနေတတ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘာဝပါ။ (အမှာ ။ ။ ဒီစကားက Edward Wilson ရဲ့ လူ့သဘာဝ (Human nature) စာအုပ်ထဲကပါ။ ဒီစာအုပ်နဲ့ပဲ သူဟာ၉၅၈ ခုနှစ်က ပူလစ်ဇာ (Pulitzer) ဆု ရရှိခဲ့ပါတယ်။

တရုတ်ပြည်ဆိုရင်လည်း ရာစုပေါင်းများစွာကတည်းက ကျူးကျော်ခံ လာရတာပဲ။ နောက်ဆုံး ကျူးကျော်လာတဲ့ လူမျိုးစုတွေကို ဟန်လူမျိုးတွေက ပါးဖြိုသွားတယ်။ မန်ချူးတို့၊ မွန်ဂိုတို့လေ။ အခု မန်ချူးတွေရော၊ မွန်ဂိုတွေ

ရော ဟန်တရုတ်တွေ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ သူတို့ မသိမ်းသွင်းနိုင်တာဆိုလို့ Ninxia ပြည်နယ်က Uighur လို့ခေါ်တဲ့ မွတ်ဆလင်တွေရယ်၊ ပြီးတော့ တိဗက်တွေ ရယ်။ တိဗက်တွေကတော့ တောင်အမြင့်ကြီးတွေပေါ်မှာနေတော့ အောက် ဆီကွင် သိပ်မရဘူး။ အဲဒီကို လွတ်လိုက်တဲ့ ဟန်တရုတ်တွေကလည်း သူတို့ လို အသက်မရှူနိုင်ဘဲ အဆုတ်ပြဿနာတွေကြောင့် အသက်ရှူမဝလို့ဆိုပြီး ပြန်ဖြေးလာကြတယ်။

လူဖြူတွေကိုလည်း ကြည့်။ သူတို့အချင်းချင်း အင်ပါယာထောင်ဖို့ တိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ဗြိတိသျှတွေဆိုရင် အိန္ဒိယပြည် ပြည်နယ်တော်တော်များ များကို သိမ်းပိုက်နိုင်တယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ၊ အာဖရိကတို့ကို သိမ်း ပိုက်တယ်။ တောင်အမေရိကကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ပေမဲ့ အမေရိကန် ကိုလိုနီ နယ်တွေအားလုံး လက်လွှတ်ခဲ့ရတယ်။ ပြီးတော့ ဩစတေးလျ၊ နယူးဇီလန်၊ တောင်အာဖရိကတို့ကို ဆက်ပြီးလက်လွှတ်ခဲ့ရတယ်။

တောင်အာဖရိကမှာရှိတဲ့ ဘိုဝါး (Boer) လူမျိုးစု တွေကို ဗြိတိသျှ တွေက တိုက်ခဲ့ပေမဲ့ လူမည်းတွေနဲ့ပြန်တွေ့တော့ ဘိုဝါး (Boer) လူမျိုးတွေ က ဗြိတိသျှတွေဖက်က ဝင်ကျပြီး တိုက်ကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဗြိတိသျှတွေနဲ့ သူတို့က DNA ချင်း နီးနီးစပ်စပ်တူတယ်လို့ ယုံကြည်ကြ လို့တဲ့။ သူတို့ယုံကြည်တာက Boer လူတွေရဲ့ မူလနေရာက ဖော်လန်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဗြိတိသျှတွေနဲ့ DNA ပိုနီးစပ်တယ်လို့ ယုံကြည်ကြတာ။

လူသားရဲ့ ဖြစ်စဉ်ပြောင်းလဲမှုက ရှောင်လွှဲလို့ မရတဲ့ကိစ္စလို့ ထင်တယ်။ အခု ဂလိုဘယ်ဖြစ်လာတော့ ပိုပြီးတော့ ဆက်စပ်လို့တောင် နေသေးတယ်။ အမေရိကနဲ့ ဥရောပမှာ အကြီးအမှူးတွေ ဖြစ်ကြတဲ့လူဖြူတွေ အခု တရုတ်၊ အိန္ဒိယတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်တိုးနေကြရတယ်။ သူတို့ဘယ်လို ညီမျှမှုရအောင် ယူကြသလဲဆိုတာ တော်တော် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ ကိစ္စပဲ။ ဗြိတိသျှတွေ အမေရိကန်လက်ထဲ အာဏာလွှဲပေးလိုက်တာကတော့ ချောချောမွေ့မွေ့နဲ့ အပျက်အစီးလည်း သိပ်မရှိလိုက်ဘူး။ ဗြိတိသျှတွေက တဖြည်းဖြည်း ကျဆင်း၊ အမေရိကန်တွေက တရိပ်ရိပ် တက်လာ၊ အေးအေး ဆေးဆေးပဲ လွဲပြောင်းပေးလိုက်တယ်။ ဘာသာစကားကလည်း အတူတူ၊ ယဉ်ကျေးမှုကလည်း သိပ်မကွဲ၊ အမေရိကန်တွေက အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

စကားပါ သိမ်းယူလိုက်တယ်။

တရုတ်ပြည်က ဘယ်တော့များ အမေရိကန်ပါဝါနဲ့ မတိုင်းမယိုမ်း ဖြစ်နိုင်မလဲဆိုတာ ငါတော့ သေသေချာချာ မသိဘူး။ ဒီရာစအကုန် ဖြစ်ချင် ဖြစ်မှာပေါ့။ နောက်ရာစသစ်လောက်ဆိုရင်တော့ သူတို့ အတူတူပဲခွဲပြီး ရပ်တည်ကြမလား၊ တစ်ခုကို တစ်ခု ချေမှုန်းကြမလားဆိုတာ လေ့လာခွင့် ရလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ ဒါက မစ္စတာလီရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အယူအဆလား။ ဒါဝင်ရဲ့ အယူအဆနဲ့ တော်တော် ဆင်နေတယ်။

ဖြေ ။ ။ ဒါဝင်ပါဒနဲ့ ထပ်တူကြီးတော့ မဟုတ်ပါဘူးကွာ။ ငါ့အတွေ့ အကြုံ၊ ငါ့ဦးနှောက်ကို အခြေခံပြီး ကောက်ချက်ချထားတာပါ။ သီအိုရီ အတိုင်းလည်း ငါမသွားဘူး။ Edward Wilson နောက်လည်း တစ်ကောက် ကောက် မလိုက်ဘူး။ Wilson က အခြေခံသဘောတရားနဲ့ ဥပမာတချို့ ငါ့ကိုပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒါက ရှောင်လွှဲလို့မရတဲ့ လူသဘာဝဖြစ်စဉ်ပဲ။

တကယ်လို့ နိုင်ငံတွေအများကြီးပါဝင်တဲ့ 'နေ့ရှင်း' တစ်ခုကို တည် ထောင်နိုင်ရင်တော့ ကိုယ့်နိုင်ငံသား မဟုတ်သူတွေကိုလည်း 'နေ့ရှင်း' အတွက် သုံးလို့ရတာပေါ့။ ဗြိတိသျှအစိုးရဆိုရင် အာဖရိကရှင်ဖယ်တွေ၊ အိန္ဒိယရဲ့ စစ်တပ်တွေကိုသုံးပြီး စစ်ပွဲတွေအများကြီး တိုက်ခဲ့တာပဲ။ (နောက် ဆုံး ဗြိတိသျှတွေ အညံ့ခံခဲ့ရတယ်။) အာဖရိကစစ်ပွဲကလည်း သိပ်တော့ မထူးဘူး။ လူမျိုးစုကွဲတွေ သူသာတယ် ငါနာတယ် ငြင်းခုံရင်း စစ်ပွဲဖြစ်တာ။ ရုရှားကဝင်ပြီး ဟန့်တားတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့လူမျိုးစုတွေ အားလုံးပေါင်းပြီး ရုရှားကို တိုက်ထုတ်လိုက်ကြပြန်ရော။ အခုတော့ နေတိုးက ဝင်တားတယ်။ နောက် သူတို့ချင်း ပေါင်းမိပြီး နေတိုးအဖွဲ့ကို တိုက်ထုတ်ကြဦးမှာ။

မေး ။ ။ ဟိုတုန်းက မစ္စတာလီ အခုပြောသလို မစဉ်းစားခဲ့ဘူး လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို ကမ္ဘာ့အမြင်ကို ဘယ်လိုရခဲ့တာလဲ။ ဘယ်လို ကမ္ဘာ့အရေးအခင်းတွေက ဒီလို ကောက်ချက်ဆွဲမိအောင်

မစ္စတာလီကို တွန်းပို့ပေးခဲ့တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒီလိုပါပဲ။ ကလေးဘဝကနေ လူပျိုအရွယ်၊ လူငယ်ကျောင်း သားဘဝကနေ လူကြီး၊ တဖြည်းဖြည်း စဉ်းစားတတ်လာတာပါ။ ဂျပန်တွေ စက်မှုကို ရောက်လာပြန်တော့လည်း ဗြိတိသျှတွေလိုပဲ။ လူမျိုးတွေ ခွဲခြားပြီး အုပ်ချုပ်တယ်။ မလေးတွေကို အရေးပေး၊ အလိုလိုက်တယ်။ သူတို့ကို အစွမ်းပေးခဲ့တဲ့ အိန္ဒိယနဲ့တွေ့ကို သူတို့လူတွေလို သဘောထား ဆက်ဆံ တယ်။ တရုတ်တွေကို မိန့်ပဲတယ်။ ဇီဝဗေဒအားဖြင့်ဆိုရင် တရုတ်က သူတို့နဲ့ ပိုပြီးနီးစပ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အရင်က တရုတ်တွေက သူတို့ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ဖူး တော့ တရုတ်နဲ့ တရုတ်လွှမ်းမိုးမှုကို မလိုချင်တော့ တရုတ်တွေကို ဖိပြီး နှိပ်ကွပ်တာ။ တကယ်တမ်း ပြောရရင် ဒီနယ်မြေတစ်ခုလုံးကို ထိန်းထားဖို့ တရုတ်လူမျိုးတွေ အလုံအလောက်ရှိတာပဲ။ နောက်ထပ် တရုတ်တွေကို နှိပ်ကွပ်ရတဲ့အကြောင်းက ဒီကတရုတ်တွေက သူတို့နဲ့ ချောင်ကင်း (Chongging) မှာ တိုက်နေတဲ့ ပြည်မတရုတ်စစ်တပ်ကို ထောက်ပံ့ပေးလို့ပဲ။

ဒီတော့ မင်းကိုယ်တိုင်သာ ကောက်ချက်ဆွဲပေးတော့။

ငါ့ကို ဘာလို့ရိုက်ကြတာလဲ။ တရုတ်ဖြစ်နေလို့။

မလေးတွေအပေါ် ဘာလို့ ညှာတာကြတာလဲ။ အိန္ဒိယနဲ့တွေ့အပေါ် ဘာလို့ ရဲဘော်ရဲဘက်လို ဆက်ဆံတာလဲ။

အရှေ့အာရှမှာ ဘော့(စ်) လုပ်ချင်တာဆိုတော့ မျိုးရိုးဒီဇီချင်း ပို နီးစပ် တယ်ဆိုတဲ့အသိကို အရှေ့အာရှကို ဗိုလ်ကျချင်တဲ့စိတ်က အနိုင်ရသွားလို့ပဲ။

မေး ။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု၊ ခေတ်မီလာမှု၊ ဂလိုဘယ်ဆန်လာမှုတွေကို အခြေခံပြီး တစ်ချို့အမြင်တွေမှာ ပိုပြီး တရားမျှတမှု ဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုတာကို မစ္စတာလီ မယုံကြည်ဘူး နော်။

ဖြေ ။ ။ မင်းမှာ သမီးရှိသလား။

မေး ။ ။ ရှိတယ်။

ဖြေ ။ ။ အာဖရိကလူမည်းတစ်ယောက်က မင်းရဲ့သမီးကို လက်ထပ်

ချင်တယ်ဆိုရင် ဘယ်လို တွန့်ပြန်မလဲ။ တော်လိုက်တဲ့ ငါ့သမီးလို့ ပြောမှာလား။ ဒါမှမဟုတ် သမီး စဉ်းစားပါဦးလို့ ပြောမှာလား။ ငါသာဆိုရင်တော့ ငါ့သမီးကို နှင် အရူးပဲ လို့ ပြောလိုက်မှာပဲ။

တကယ်ဆို ဂျူးဆရာဝန်က ငါ့သမီးကို လက်ထပ်ချင်တာ။ ဦးနှောက်အထူးကု ဆရာဝန်အနေနဲ့ MGH (Massachusetts General Hospital) မှာ အလုပ်လုပ်တုန်းက သူတို့တွေကြတာ။ ငါ့ဇနီးက အမေရိကန်ဂျူးတစ်ယောက်နဲ့ သမီးတို့အိမ်ထောင်ရေးက ရေရှည်ခံပါ့မလားလို့ မေးခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ ငါ့သမီးက အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စဉ်းစားပြီး သူ့အမေပြောတာ မှန်တယ်လို့ဖြေတယ်။ ဒီလို အိမ်ထောင်ရေးက နှစ် အနည်းငယ်ပဲ ကြာမယ်။ ပြီးရင် ကိုယ့်လမ်းကိုယ်လျှောက်ကြရမှာ။

သူ့နေရာမှာ တရုတ်ပြည်က ဒေါက်တာတစ်ယောက်ဆိုရင် ဘယ်လိုနေမလဲ။ ငါ့မြေး (လက်ရှိဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့သား) က သူ့ကောင်မလေးကို အိမ်ခေါ်လာဖူးတယ်။ သူ့ပညာသင်ဆုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဂျပန်ကိုအသွား စကောပူကိုဝင်လာပြီး တို့မိသားစုနဲ့ လာတွေ့တာ။ သူက မက်ဆာချူးဆက် (MIT) နည်းပညာတက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ၊ တရုတ်ပြည်မကြီးက၊ သူ့အဖေက ပါမောက္ခ။ အခု သူတို့က အမေရိကမှာ နေကြတယ်။ သူက (၁၁) နှစ်သမီးကတည်းက အမေရိကကို ရောက်တယ်ပေါ့။ မကျေမနပ်ဖြစ်စရာ ဘာအကြောင်းမှ မရှိဘူးလေ။ ဒါနဲ့ တို့က မဆိုးပါဘူးလို့ပဲ ပြောလိုက်ကြတယ်။ တရုတ်မိန်းကလေးကို တွေ့အောင်ရှာနိုင်တယ်။ ကောင်မလေးက တော်တယ်။ အင်္ဂလိပ်။ တရုတ် နှစ်ဘာသာ ပြောနိုင်တယ်။ ကြာရင် သူ (ငါ့မြေး)တောင် တဖြည်းဖြည်းနဲ့ နှစ်ဘာသာ ပြောသွားနိုင်လိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ စိတ်ထဲမှာစွဲနေတဲ့ အဲဒါလိုအမြင်တွေက လူတစ်ဦးရဲ့ အမြင်အဖြစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်ထဲမှာ ရှိနေဦးမှာလို့ ဆိုလိုတာလား။ အခု တရုတ်က တက်လာပြီဆိုတော့ အင်ဂလိုဆက်ဆွန်း (လူဖြူ) တွေရှိခဲ့တဲ့ ပါဝါတွေ တရုတ်ဆီကို ရွေ့ပြောင်းမရောက်လာနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ လောလောဆယ်မှာတော့ အမေရိကန်တွေ ပါဝါရှိနေတာ တို့

အတွက် ကောင်းတာပေါ့။ တရုတ်တွေ အမေရိကန်တွေလောက် အားကောင်းလာဦးမယ်လို့လည်း လောလောဆယ် မမြင်မိပါဘူး။ ကိုယ်တိုင်မှ စူပါပါဝါကြီး မဟုတ်သေးဘဲ ဘာဖြစ်လို့ စူပါပါဝါ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ထပ်ပြောနေစရာလိုလိုလဲ။ အမေရိကန်တွေကမှ တကယ့်စူပါပါဝါ။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးလည်း ပိုရှိတယ်။ ငါကတော့ အမေရိကန်တွေဘက်ကပဲ။ လက်ရှိစူပါပါဝါကိုပဲ သူ့အတိုင်းထားလိုက်ပေါ့။ မဟုတ်ဘူးလား။

မေး ။ ။ စီးပွားရေး အရေးပါမှုတွေကရော ဘယ်လိုလဲ။ အကျိုးဆက်တွေ အများကြီး ရှိလာနိုင်တယ်။ ငွေကုန်ကြေးကျလည်း များမယ်။ စီးပွားရေးအရ ယုံကြည်မှုလည်း ရရှိနေမယ်ဆိုရင်တော့ နိုင်ငံတွေအချင်းချင်း တိုက်ရိုက်နေကြမှာ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ဒီအချက်တွေက ဒေသပိုင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးနဲ့ ဆက်စပ်မှု ရှိနေနိုင်သလား။

ဖြေ ။ ။ ဂျာမနီ ဥရောပပူဝါဒထဲဝင်လာပြီး အားကောင်းလာတော့ ဒီလိုပဲ ထင်ခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဂျာမနီအင်ပါယာဖြစ်လာတာက သူ့များတွေထက် နောက်ကျတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူတို့ဆက်ပြီး ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ ဒီတော့ အားလုံးစုပေါင်းပြီး ဂျာမနီကို နှိပ်ကွပ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ အမေရိကန်တွေတောင် ပါသေး။ အခုတော့ သူတို့ ဒီကိစ္စကို မြင်အေးလိုက်ကြပြီ။

ကုန်သွယ်မှုနဲ့ စီးပွားရေးအရ ဆက်ဆံနေတာတွေက နိုင်ငံချင်းစစ်ဖြစ်မှုအပေါ် ဒီလောက်အရေးပါတဲ့ ကိစ္စကြီးလို့ မထင်မိဘူး။ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလောက်ပဲ ရှိမယ်။

သေချာပေါက် နိုင်လောက်တယ်ထင်ရင် တိုက်လိုက်ပေါ့။ ခဏ ဒုက္ခရောက်၊ ပြီးရင် အားလုံး ကိုယ်ပိုင်ပြီ။ ဒါပေမဲ့ နှစ်နိုင်ငံလုံးက ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဗုံးတွေရှိနေမှတော့ စစ်ဖြစ်ကြလိမ့်မယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ နှစ်ဘက်စလုံး သေကုန်မှာကိုး။ ဒါကြောင့် အားပြိုင်မှုတွေက စိတ်လှုပ်ရှားစရာ ဖြစ်နေမယ်။

မေး ။ ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ ရှိလာနေပြီဆိုတော့ နိုင်ငံအချင်းချင်း

အဆင့်မှာ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ ဗိုလ်ကျဖို့ ကြိုးစားနေကြတာတွေကို အခြေခံဥပဒေတွေနဲ့ ထိန်းထားလို့ မရနိုင်ဘူးလား။
ဖြေ ။ ။ မင်းအသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ။

မေး ။ ။ ၂၆ နှစ်ပါ။

ဖြေ ။ ။ အေးလေ၊ ထားပါတော့။ မင်းအသက် (၄၆) မှာ ဒီမေးခွန်းမျိုး မေးလာရင်တော့ မင်းက ဘာမှလည်း ဟုတ်တိပတ်တိ မလေ့လာရသေးပါလားလို့ ပြောရလိမ့်မယ်။ ကီရှော မာဘာဘာနီက စလို့ ကူလသမဂ္ဂမှာ အမှုထမ်းနေသူတွေအားလုံးကို မေးကြည့်။ နိုင်ငံသေးသေးလေးနှစ်ခု ပြဿနာဖြစ်ရင်တော့ လုံခြုံရေးကောင်စီက ရပ်ကြ၊ နို့မဟုတ်ရင် တို့ကြားဝင်ရလိမ့်မယ်လို့ ပြောမှာပေါ့။ အဲဒီ အရေးအခင်းထဲမှာ စူပါပါဝါကြီး တစ်နိုင်ငံ၊ လုံခြုံရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံပါလာရင် ဘယ်လိုလဲ။ လုံခြုံရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင် မဟုတ်ပေမဲ့ အားကောင်းတဲ့ နိုင်ငံပါလာရင်၊ ဥပမာ အိန္ဒိယနဲ့ ပါကစ္စတန်လိုမျိုးပေါ့။ အားလုံးက လစ်လျူထားကြတာ။ တိုက်ချင်ရင် ဆက်တိုက်ကြပဲ။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူရဲ့ နိုင်ငံခြားရေးမှဝါဒပုံဖော်တာ၊ အခြားနိုင်ငံတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးမှာ မစ္စတာလီရဲ့ အမြင်က ဘယ်လိုရှိပါသလဲ။ မိမိနိုင်ငံရယ်၊ မိမိတို့နဲ့ ဆွေမျိုးတော်စပ်တဲ့ နိုင်ငံတွေရဲ့ အခြေအနေတွေအပေါ်မှာ မူတည်ပြီးကြည့်မိတဲ့ အမြင်မျိုးပေါ့။
ဖြေ ။ ။ မလေးရှားကို ကြည့်။ မလေးရှားမှာရှိတဲ့ မလေးလူမျိုးတွေက အင်ဒိုနီးရှားလူမျိုးတွေကို သူတို့နဲ့ ဇာတ်တူတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ အခု အင်ဒိုနီးရှားတွေက တို့ထက် မလေးကို ပိုမုန်းနေကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့အချင်းချင်း အဓိဘာလတ် (Ambalat) မှာရှိတဲ့ ရေနံတွေကြောင့် အငြင်းအခုံ ဖြစ်နေကြလို့။ တို့က ဒီကိစ္စအတွက် လက်ရှောင်ပေးထားတယ်။ အဓိဘာလတ်မှာ သင်္ဘောချင်းငြိကြတော့ စစ်ဖြစ်တော့မလို့ တောင် ဖြစ်ခဲ့သေးတယ်။

ဒီကိစ္စအတွက် မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားက လုံးဝ အစေးမကပ်ဘူး။

အင်ဒိုနီးရှားကလည်း ငါက အစ်ကိုကြီး၊ မင်း ငါကို ကလန်ကဆန် မလုပ်နဲ့။ ဒါမျိုး။ မလေးရှားကလည်း ရေနံတွင်းတွေကို လုံးဝ မပေးနိုင်ဘူး။ ဒါနဲ့ ကြားနေဒိုင်လူကြီးရဲ့ အဆုံးအဖြတ်ကို ယူရအောင်လို့ ပြောတယ်။ ပြီးတော့ မလေးရှားက ဆီပဒန်နဲ့ လီဂီတန်ဒေသတွေကို သူတို့ပိုင်တယ်လို့ ပြောတယ်။ နယ်ခြားစည်းတွေ ပြန်ကြည့်တော့ သူတို့ပြောတာနဲ့ တခြားစီပဲ။

ပြဿနာတွေက မကျေလည်သေးဘူး။ အခြေအနေကလည်း ဘာဖြစ်မယ်ပြောလို့ မရဘူး။ ဒီကြားထဲ ငါတို့ကသာ သူတို့ထဲက တစ်ယောက်ယောက်ကို ပြဿနာရှာကြည့်။ သူတို့ချင်းပေါင်းမိပြီး ငါတို့ကို တွယ်မှာ။ ဒါနဲ့ ငါတို့က သူတို့ချင်းဖြစ်တာ ဖြစ်ပါစေဆိုပြီး အေးအေးပဲ နေလိုက်တယ်။ တို့ကိုလည်း ပြဿနာလာမရှာနဲ့ပေါ့။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပထဝီအနေအထား အရှေ့အပြောင်းတွေကြားမှာ နေထိုင်နေကြရတာ။ ဒီလိုအနေအထားမျိုးမှာ စင်္ကာပူရဲ့ နိုင်ငံခြားရေးမှဝါဒနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မစ္စတာလီပေးချင်တဲ့ အခြေခံမှဝါဒဆိုင်ရာ အဆုံးအမများရှိရင် သိပါရစေ။

ဖြေ ။ ။ အတူတူပါပဲကွာ။ ငါတို့ရှင်သန်ဖို့အတွက် နေရာလေးကျယ်နိုင်သမျှ ကျယ်အောင် ယူထားကြဖို့ပါပဲ။ သစ်ပင်အကြီးကြီးတွေက သူတို့အရိပ်မလွှမ်းမိုးနိုင်တဲ့ နေရာလပ်ကလေးကို ငါတို့ရှင်သန်ဖို့ ကွက်လပ်ကလေးအဖြစ် ပေးထားရင် အကောင်းဆုံးပေါ့။ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်ရဲ့ လောင်းရိပ်အောက် မိနေရင် တို့အတွက် အခြေအနေ သိပ်မကောင်းဘူး။

မေး ။ ။ အဲသလို သစ်ပင်ကြီးတွေရဲ့ ကြားမှာ ကိုယ့်နေရာလေးရအောင် စင်္ကာပူအတွက် ဘာတွေ လိုအပ်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ အမေရိကန်၊ ဂျပန်တို့နဲ့ ငါတို့ဆက်ဆံရေး ခိုင်ခိုင်မာမာ မရှိခဲ့ဘူးဆိုကြပါစို့။ အဲဒီတုန်းက တရုတ် ပေါ်မလာသေးဘူး။ အမေရိက၊ ဂျပန်နဲ့ ဥရောပနိုင်ငံတွေ နိုင်ငံရေးကစားနေကြတာ။ အင်း ... ဗြိတိန်ဆိုရင် ဒီနေ့အထိ စစ်တပ်အင်အားကောင်းပြီး စစ်တပ်ဖြည့်ဆည်းဖို့ကိုလည်း စိတ်ဝင်စားကြ

တယ်။ အဲဒါက တို့ကို နေရာလေး တစ်နေရာရပြီး အသက်ရှူချောင်စေ တယ်။ တို့က အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေကြားမှာ ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ် မိနေတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က ငါတို့နဲ့ စီးပွားရေး အတူတူ မလုပ်ချင်ဘူး ဆိုရင်တော့ အဲဒါသူတို့ရဲ့ ရွေးချယ်မှုတစ်ခုပဲ။ တို့က နိုင်ငံပေါင်းစုံကို ဒီအထဲ ဆွဲသွင်း တယ်။ ကမ္ဘာကို ပစ္စည်းတွေ ပြန်ပို့တယ်။ ပြီးတော့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေ အားလုံး နိုင်ငံပေါင်းစုံစနစ်ကို လက်ခံလာပြီး တို့နဲ့အတူ ပေါင်းကြတယ်။ ဒီအထဲမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ တို့က ပိုရတယ်။ ပိုကောင်းတဲ့ အရည်အသွေးကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရတယ်။ ဒီတော့ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းတွေရဲ့ တန်ဖိုးတွေလည်း ပိုတက် လာတယ်။ ဆိုလိုတာက အိမ်နီးချင်းတွေကို ငါတို့ ဖောက်ထွက်ခဲ့တယ်။

ဆိုပါတော့ ... ဂျပန်၊ အမေရိကန်တွေနဲ့ ငါတို့ မဆက်သွယ်မိဘူး။ သူတို့ပြောသလို အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ပဲ စီးပွားရေးလုပ်ကြ။ ကဲ ဒါဆိုရင် အင်ဒို နီးရှားရဲ့ ဝယ်လိုအားက ဘယ်လောက်ရှိသလဲ။ ဂျပန်နဲ့ အမေရိကတို့ကို ပြိုင်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံရဲ့ ဝယ်လိုအားက ရော ဘယ်လောက်ရှိလို့လဲ။ ဩစတေးလျ နဲ့ နယူးဇီလန်တို့နဲ့ ယှဉ်ရင်တောင် ထိုင်းနိုင်ငံရဲ့ ဝယ်လိုအားက ဒီလောက် အားရစရာ မကောင်းလှပါဘူး။ ဩစတေးလျက လူဦးရေ (၂၅-၂၇) မီလီယံ၊ နယူးဇီလန်က (၃) မီလီယံပဲရှိမယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ လူနေမှုအဆင့် အတန်းက ပိုမြင့်နေတော့ တို့စီးပွားရေးအတွက် နေရာပိုရတယ်။

ဒီဒေသတွင်းမှာ တို့က လုံခြုံတည်ငြိမ်တဲ့ အခြေခံကို ပေးထားနိုင်တဲ့ အတွက် ဒီကနေပြီး အသီးမျိုးရဲ့ ထောပတ်၊ ကြက်ဥ၊ ဘဲဥ၊ ရေခဲစိမ့် ကြက်သား၊ ဝက်သား၊ ဘာမဆို ဒေသအတွင်း ဖြန့်ချိနိုင်တယ်။ ပထမ စင်္ကာပူကို အခြေစိုက်ယူတယ်။ ပြီးတော့မှ လိုအပ်တဲ့ ဒေသတွေကို ဖြန့်ချိတယ်။ တို့က (စင်တာ) ဌာနချုပ်တစ်ခုဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့ကြတာ။ တကယ်တော့ ဗြိတိသျှလက်ထက်ကတည်းက စင်္ကာပူက ဒေသတွင်း မှာတော့ ပစ္စည်းဖြန့်ချိရာ ဌာနချုပ်ပါ။ တို့က ဒါကို ပိုကောင်းအောင် ကြိုးစားပေးပို့ပဲ လိုပါတယ်။

မေး ။ ဒီကေ့ စင်္ကာပူအတွက် အခက်အခဲတွေ ပိုရှိနိုင် တယ်လို့ တချို့ မြင်နေကြပါတယ်။ အဲဒါ အကြောင်းနှစ်ချက်

ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်က တရုတ်နဲ့ အမေရိကတို့ရဲ့ (သိမ်သိမ် မွေ့မွေ့နဲ့) အကြမ်းမဖက် စူပါပါဝါနေရာကို လူနေကြတာနဲ့ နှစ်က မစူတာလီလို လူတစ်ယောက် မရှိတော့တာရယ်ကြောင့်ပါ။ မစူတာ လီရဲ့ အမြင်က ဘယ်လိုပါလဲ။

ဖြေ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ ငါ့ဩစတြေးလီးယားဆိုတာ အခိုက်အတန့်လေး တင်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီထက်ပိုရင်လည်း အန္တရာယ်ရှိတယ်။ အမေရိကက အရှေ့အာရှကနေ လုံးဝကြီး လက်ရှောင်ထွက်သွားပြီး တရုတ်တစ်ယောက် တည်းကပဲ ကြီးစိုးထားမယ်ဆိုရင်တော့ အနေအထားက ပိုဆိုးသွားနိုင် ပါတယ်။ ဆိုပါတော့ မင်းက တရုတ်ကို စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်အောင် လုပ်မိ တယ်ဆိုရင် သူတို့က မင်းကို လာတိုက်နေစရာကို မလိုဘူး။

ငါတို့နဲ့ တရုတ်ပြည်ဆက်ဆံရေးက စီးပွားရေးအရတောင် တစ်နေ့ တခြား ပိုခိုင်မာနေတယ်။ ဒါပေသည့် ငါတို့က အိန္ဒိယအပါအဝင် အခြား နိုင်ငံတွေနဲ့ပါ ဆက်ဆံနေတာနော်။ သူတို့ဈေးကွက်က အကြီးကြီး၊ ဒီတော့ စီးပွားရေးအရ သူတို့က ငါတို့ကို ထိန်းထားမှာပဲ။ ဟောင်ကောင်ဆိုရင်လည်း သူတို့နေရာကို သူတို့သိတယ်။ စီးပွားရေး ကျဆင်းသွားတာတောင် ဟောင် ကောင်သားတွေက 'ကောင်းပြီ၊ ငါတို့ဆီက လူတွေကို သူတို့အိမ်တွေ အရောင်းအဝယ် လုပ်ခိုင်းပြီး စီးပွားရေး တိုးတက်လာစေရမယ်' လို့ ပြောကြတယ်။

ဟောင်ကောင်သားတွေက သူတို့ပေါင်မုန့်ကို ဘယ်သူက ထောပတ် သုတ်ပေးတယ် ဆိုတာ သိကြသလား။ သိတာပေါ့။

သူတို့ တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေးတွေ လုပ်ကြတယ်။ ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့တွေ ဖွဲ့ပြီး အားကောင်းအောင် စုစည်းကြတယ်။ သူတို့တတွေက ကဲ... တရုတ်နဲ့ အတူတူလက်တွဲ အလုပ်လုပ်ရအောင်လို့ ပြောသလား။

အန်စွန်ချောင် (Anson Chan) ဟောင်ကောင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ရာထူးကို စွန့်လွှတ်ပြီး အစကတည်းက မှားနေတဲ့ အလုပ်တွေကို စလုပ် တယ်။ တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး လုပ်တယ်။ ဗြိတိသျှစနစ်၊ ဒီမိုကရေစီ၊ အမေ ရိကန်ရဲ့ အားပေးမှုတွေနဲ့ နှစ်(၅၀) ကြာအောင် ထိန်းထားနိုင်မယ်လို့ ထင်ခဲ့တယ်။

အဓိပ္ပာယ်မရှိတာ။ သူတို့ အလံအချ၊ တရုတ်အလံက အတက်။ အဲဒီကတည်းက တရုတ်လက်အောက် ရောက်သွားတာ။

ဗြိတိသျှတွေက ဒါကို နားလည်တယ်။ ငါလည်း သိတယ်။ ဒါမျိုးတွေ ကမ္ဘာမှာ ဖြစ်နေတာ အများကြီးပဲ။ ကိုလိုနီတွေအားလုံး ကိုလိုနီရယ်လို့ တစ်ခုမှ မရှိတော့ဘူး။ ငါက ဒါတွေနဲ့ လေ့ကျင့်ယူလာခဲ့ရတဲ့ ရှေ့နေပဲဥစ္စာ၊ သိတာပေါ့။ အင်ပါယာစစ်စတန်က ဒီနေ့အဓိပ္ပာယ်ကို မရှိတော့ဘူး။ လွတ်လပ်ရေးရသွားတဲ့ နိုင်ငံတိုင်း ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်နဲ့ ခရီးဆက်နေကြတာချည်းပဲ။

လွတ်လပ်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုစာချုပ်ကို အမေရိကန်၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဒေသတွင်းနိုင်ငံတွေနဲ့ ချုပ်ဆိုတယ်။ ဗြိတိန်နဲ့တော့ ဒီစာချုပ် မရှိဘူး။ (၁၉၉၃ - ခုနှစ်ကတည်းက လွတ်လပ်စွာကုန်သွယ်ခွင့်စာချုပ်ကို နိုင်ငံ (၂၄) နိုင်ငံနဲ့ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်ရောက်မှ အမေရိကန်နှင့် စာချုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနှင့် စာချုပ်က ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှာဖြစ်ပြီး၊ တရုတ်နှင့် စာချုပ်ကတော့ ၂၀၀၈ မှ စတင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှနှင့် တိုက်ရိုက်မရှိသော်လည်း အီးယူနှင့်တော့ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းလျက်ရှိသည်။)

ဘာလုပ်ဖို့လဲ။ သူတို့မှာ ဝယ်လိုအား မရှိဘူး။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာ ခေတ်တုန်းကတော့ ကိုယ်က သူတို့အင်ပါယာမှာ ပါဝင်နေတယ်ဆိုရင် သူတို့က စောင့်ရှောက်ပေးတယ်။ စီးပွားရေးအပါအဝင်ပဲ။

မေး ။ ။ အမေရိကန်တွေရဲ့ပါဝါက သိမ်မွေ့တယ်။ ဒါကြောင့် စင်္ကာပူအတွက် အကျိုးရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ အမေရိကန် တွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးရဖို့ ပြန်ပေးလိုက်ရတာတွေရော မရှိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အိမ်နီးချင်းတွေက ကြည့်မရတာပေါ့ကွာ။ တို့အိမ်နီးချင်း တွေကလည်း အမေရိကန်နဲ့ ဆက်ဆံရေး ကောင်းချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ တို့နဲ့ အမေရိကန်ဆက်ဆံရေးက ပိုကောင်းနေတယ်။

နောက်ပြီး တို့က အမေရိကန်တွေကို လော်ဂျစ်စတစ်ဌာနချုပ် စင်္ကာပူမှာ ချခွင့်ပေးတယ်။ တကယ် ခံတပ်ကြီးပဲ။ တောင်တရုတ်ပင်လယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားကြတော့ အလီ အလာတပ်(စ်) (အင်ဒိုနီးရှား

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဟောင်း) က အမေရိကန်ရေတပ် လော်ဂျစ်စတစ်ဌာနချုပ် စင်္ကာပူမှာ ရှိနေတော့ စင်္ကာပူဖက်ကို အမေရိကန်တွေက အမြဲတမ်း အသားပေးတယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။

ဒါဆို ကောင်းတာပေါ့။ မဟုတ်ဘူးလား။
အဲဒီတုန်းက ဘယ်သူ့ကိုမှ ငါတို့က အသိမပေးခဲ့ဘူး။ အမေရိကန် ရေတပ်စခန်း ဆူဘစ်ပင်လယ်တွေမှာ ချထားမယ်ဆိုတော့ ဖိလစ်ပိုင်တွေက ငြင်းခဲ့တယ်။ အခု သူတို့ နောင်တရနေပြီ။ သိပ်နောက်ကျသွားပြီလေ။ သူတို့ အဲဒီရေတပ်စခန်းကို ခွင့်ပြုလိုက်သင့်တယ်။ ဒါဆိုရင် တောင်တရုတ် ပင်လယ်ထဲက ကျွန်းလေးတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အငြင်းပွားမှုတွေ ရှုံးစရာကို မရှိတော့ဘူး။ အမေရိကန်ရေတပ်က ဖိလစ်ပိုင်ရေတပ်ကို နောက်ကနေ ကူပေးနေမှာ။ တရုတ်က ဖိလစ်ပိုင်ရေတပ်နဲ့ ပြဿနာဖြစ်ပြီးဆိုရင် မဟာမိတ် အဖွဲ့ဝင်တွေပါ ပါလာမှာ။ ဒါပေမဲ့ အမေရိကန်တွေကို သူတို့ မောင်းထုတ်ခဲ့တယ်။ အမေရိကန်တွေက စင်္ကာပူကနေ သူတို့ဆီ ဘယ်တော့မှ ပြန် မသွားတော့ဘူး။

ဘာအတွက် သွားနေရမှာလဲ။ မလိုအပ်တဲ့ဝန်ထုပ်ကြီး သယ်ပိုးနေရမယ့် ကိစ္စကြီးဥစ္စာ။

မေး ။ ။ ဒေသတွင်း ပါဝါညီမျှမှုနဲ့ပတ်သက်လို့ တရုတ်နဲ့ အမေရိကန်တို့အကြောင်း မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တယ်။ ဒီအထဲမှာ အိန္ဒိယကရော ဘယ်အခန်းကဏ္ဍမျိုးမှာ ပါလာနိုင်မလဲ။
ဖြေ ။ ။ ပထဝီအနေအထားအရ အိန္ဒိယက ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာရပ်ဝန်းထဲမှာ မပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဆက်စပ်မှုကတော့ ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာနဲ့ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကြားမှာ ရှိလိမ့်မယ်။ ပင်လယ်ကွေ့ကနေ ရေနံသယ်ယူတဲ့ လမ်းကြောင်းကို တရုတ်ရေတပ်က အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာထဲမှာ လှုပ်ရှားနေရတယ်။ အဲဒီမှာ အိန္ဒိယရေတပ်အားက ရှိနေတာ။ တကယ်လို့ အိန္ဒိယတွေသာ အမေရိကန်ဖက်ပါသွားရင် အမေရိကန်တွေအတွက် အားသာချက်ကြီး တစ်ခုပဲ။ ဒီတော့ တရုတ်က မြန်မာနဲ့ ပါကစ္စတန်ရဲ့ ဆိပ်ကမ်းတွေကို တိုးတက်လာအောင် လုပ်ပေးဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်။ အဲဒါ သူတို့ရွေးချယ်ရမယ့် လမ်းစဉ်ပဲ။

မေး ။ ။ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယတို့ တိုးတက်လာမှုကြားမှာ မစ္စတာ လီက တရုတ်ကို ပိုပြီး အကောင်းမြင်ပုံ ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ မစ္စတာလီ ရဲ့ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ (Memoirs) ထဲမှာကျတော့ ၁၉၅၀ ခုနှစ် တွေတ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယတွေဟာ တိုးတက်လာနိုင်တဲ့ စံပြမော်ဒယ် နှစ်ခုဖြစ်ပြီး အိန္ဒိယက အောင်မြင်ဖို့ ပိုနီးစပ်တယ်လို့ ဆိုခဲ့တယ် မှတ်တယ်။

ဖြေ ။ ။ အဲဒါက တရုတ်က ကွန်မြူနစ် ဖြစ်နေလို့။ သူတို့ စီးပွားရေးမူက အလုပ်မဖြစ်နိုင်လို့။

မေး ။ ။ ဘာကြောင့် အဲသလို ကောက်ချက်ဆွဲနိုင်ခဲ့တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ၁၉၇၀ ခုတွေတုန်းက အခြေခံကွဲလွဲမှုတွေ အများကြီးရှိခဲ့ တယ်။ အက်ဒါဝါဒ် လူးစ် (Edward Luce) က FT (Financial Times စီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း) မှာ "In spite of the Gods" ကို ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ခေါင်းစဉ်ငယ်က ခေတ်သစ်အိန္ဒိယရဲ့ ထူးထူးဆန်းဆန်း တိုးတက်လာမှုတဲ့။ တော်တော် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး အချက်ကျကျ နှိုင်းယှဉ်ပြသွားတယ်။

ပထမဆုံး အိန္ဒိယက နေ့ရှင်းတစ်ခုတည်းမဟုတ်ဘဲ နေ့ရှင်းတွေအများ ကြီး ရှိနေတယ်။ ဒါကို ဗြိတိသျှတွေက ရထားလမ်းဆက်သွယ်ပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး တစ်ခုတည်းသာရှိစေခြင်း စတာတွေနဲ့ 'နေ့ရှင်း' တစ်ခုတည်း ဖြစ်အောင် ပေါင်းပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီနောက်တော့ အိန္ဒိယ၊ အရှေ့ ပါကစ္စတန်နဲ့ အနောက်ပါကစ္စတန်ဆိုပြီး ကွဲထွက်သွားတယ်။ ပြီးတော့ ပါကစ္စတန်နဲ့ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဆိုပြီး ထပ်ကွဲပြန်ရော။ သူတို့အထဲကို ဝင်ချင်တဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်နေတဲ့ နိုင်ငံတွေကို ဗြိတိသျှအစိုးရက ဝင်ခွင့်ပေးတယ်။ ကက်ရိုမီးယား ဟိန္ဒူတရုတ်က ဗြိတိသျှတို့နဲ့ ဝင်ပေါင်းတယ်။ အဲဒီမှာ အများစုက မွတ်ဆလင်တွေ။ ဟိန္ဒူတရုတ်ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပါကစ္စတန် မွတ်ဆလင်တွေက လုံးဝ အသိအမှတ် မပြုခဲ့ကြဘူး။

အိန္ဒိယက လူတွေပြောကြတဲ့ ဘာသာစကားတွေကလည်း အများကြီး ပဲ။ မြောက်ပိုင်းမှာ ဟိန္ဒူဘာသာစကားပြောသူ (၄၀) ရာခိုင်နှုန်း ရှိတယ်။ အိန္ဒိယတစ်ကျွန်းလုံးမှာ အင်္ဂလိပ်စကားပြောတဲ့ လူဦးရေက (၃၅) ရာခိုင်နှုန်း

ရှိမယ်။ တမီး(လ်) နာဒူးမှာ တမီး(လ်) စကားပြောသူ (၁၀) ရာခိုင်နှုန်း။ မလာယီပြောတာ (၃) ရာနှုန်း ရှိတယ်။

တရုတ်ပြည်မှာက (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းရှိတဲ့ ဟန်တရုတ်တွေက မင်ဒရင်း တရုတ်စကား ပြောတယ်။ သူတို့ တရုတ်စာကိုလည်း တရုတ်အက္ခရာတွေနဲ့ ရေးသားကြတယ်။ ပညာတတ်တဲ့ တရုတ်တိုင်းဟာ မင်ဒရင်းမှာ ဆရာတွေ ချည်းပဲ။ ဒီတော့ သူတို့ CCTV ကို တန်ိုင်လုံးက နားလည်တယ်။

ယဉ်ကျေးမှုချင်း နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပြန်တော့ တရုတ်က လက်တွေ့သမား။ အိန္ဒိယတွေက စဉ်းစားတာများပြီး ငြင်းခုံနေကြတာ။ စီးပွားရေးနိဘယ် ဆုရခဲ့တဲ့ Amartya Sen က သူ့စာအုပ်ကို "The Argumentative India" အငြင်းသန်တဲ့ အိန္ဒိယ လို့ နာမည်ပေးခဲ့တယ်။

တရုတ်ပြည်အနောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ ချောင်ကင်း (Chongqing) ကို စီးပွားရေးအချက်အခြာ မြို့တော်ဖြစ်အောင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက် လိုအပ် ချက်တွေ အားလုံးကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းလိုက်ကြတယ်။ ဒါနဲ့ ချောင်ကင်း လည်း ရုတ်တရက်ကြီး တိုးတက်လာခဲ့တယ်။

ငါ့မွန်ဘိုင်း (ဘုံဆာ) မှာရှိတုန်းက မဟာရသျှတ္တရပြည်နယ်ရဲ့ ဒုတိယ ဝန်ကြီးချုပ်က မွန်ဘိုင်းကို စက်ပူလိုဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ယူရမလဲ ဆိုတာ သူရယ်။ သူ့ဆရာကြီးတွေရယ်နဲ့ စကားပြော ဆွေးနွေးကြဖို့ တောင်း ဆိုခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ သူတို့နဲ့ သုံးနာရီကြာအောင် စကားပြောခဲ့တယ်။

ငါကပြောတယ် 'အဓိကအားဖြင့် လေဆိပ်ကိုကြည့်။ မွန်ဘိုင်းကို စီးပွားရေးမြို့တော်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်စေချင်ရင် ရန်ဟိုင်းကို ကြည့်ပြီး လေ့လာပါ။ မြားနားချက်တွေ အများကြီး တွေ့ရလိမ့်မယ်။ လမ်းတွေက ညစ်ပတ်၊ နွား တွေ၊ ဆိုက်ကားတွေ၊ ဈေးသည်တွေနဲ့ ရှုပ်ပွနေတယ်။ လေယာဉ်ကွင်းကနေ မွန်ဘိုင်းမြို့ထဲ ရောက်ပြန်တော့ ပင်လယ်ကိုတော့ တွေ့ရပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ အားလုံး ရှုပ်ရှုပ်ပွပွကြီးတွေ ဖြစ်နေတယ်' လို့။

ငါက 'မွန်ဘိုင်းမြို့အတွက် ဘယ်ကနေအခွန်ငွေ ရသလဲ' လို့မေးတော့ မဟာရသျှတ္တရ အစိုးရဆီကနေ ရပါတယ်လို့ ဖြေတယ်။

မဟာရသျှတ္တရ အစိုးရကရော အခွန်ငွေ ဘယ်ကရသလဲဆိုတော့ လယ်သမားတွေဆီကရတယ် တဲ့။

တကယ်က မဟာရသူတ္တရ တစ်ပြည်နယ်လုံးမှာ ဝင်ငွေအကောင်းဆုံး ရှိနိုင်တာက မွန်ဘိုင်းပဲ။

မွန်ဘိုင်းကရတဲ့ ငွေတွေထဲကနေ ဘယ်အတွက်၊ ဘယ်လောက်ပြန်ဖြီး သုံးစွဲသလဲလို့မေးတော့ ဒါတော့ တိတိကျကျ မသိဘူး။ အများအားဖြင့်တော့ ပြည်နယ်ထဲက လယ်သမားတွေအတွက်ပဲ ပြန်သုံးတာပဲလို့ ဖြေပြန်တယ်။

ဒီတော့ လယ်သမားတွေရဲ့ ထောက်ခံခံကိုရဖို့ မွန်ဘိုင်းကရတဲ့ငွေတွေကို လယ်သမားတွေအတွက် ပြန်သုံးပေးနေရတာ။ ဒါနဲ့ ငါကပြောတယ်။ ခင်ဗျားတို့က ရှန်ဟိုင်းက ပူတောင်း (Pudong) လို့ မွန်ဘိုင်းကိုလည်း စီးပွားရေးမြို့တော်ကြီး ဖြစ်စေချင်တယ်လို့ ဆိုပြန်တယ်။ တရုတ်တွေက ရှန်ဟိုင်းကို ဘယ်အပေါ်မှ မရပ်တည်ဘဲ သီးသန့်ပြည်နယ်မြို့တော် တစ်ခုလုပ်တာ။ ခင်ဗျားတို့လည်း အဲသလို လုပ်မှရမှာလို့ ငါကပြောတယ်။ ဒီတော့ သူက ဒီလိုလုပ်လိုက်ရင် အခွန်ငွေလည်း မရနိုင်တော့ဘူးတဲ့။

ဒါဆိုရင်လည်း ဘုံဘောက် ဒီအတိုင်းလေးပဲ ထားလိုက်ပေါ့လို့ ပြောပစ်ခဲ့တယ်။

နှစ်ရက်ကြာတော့ ဝန်ကြီးချုပ် မန်မိုဟန်ဆင်းရယ်၊ သူ့ရဲ့ လုံခြုံရေး အကြံပေး အရာရှိရယ်နဲ့ နေ့လယ်စာ စားခဲ့ကြတယ်။ ဒီအကြောင်းတွေကို ငါက မန်မိုဟန်ဆင်းကို ပြန်ပြောပြတယ်။

ငါက 'မွန်ဘိုင်းကို ပူဒေါင်းလို့၊ လန်ဒန်၊ နယူးယောက်လို စီးပွားရေး မြို့တော်ကြီး တကယ် ဖြစ်စေချင်တယ်ဆိုရင် ဘယ်နဲ့မှ မဆက်စပ်စေဘဲ ဗဟိုကနေ တိုက်ရိုက်ကိုင်တွယ်သင့်တယ်' လို့။

သူက 'ပါလီမန်ရဲ့ သဘောတူညီမှု ကျုပ် ဘယ်တော့မှ ရမှာမဟုတ်ဘူး' လို့ ပြောတယ်။ သဘောတူညီချက်ရဖို့ ပြည်နယ်(၃၀) က မဲစနစ်နဲ့ သဘော တူလိုက်မှ ဖြစ်နိုင်တာ။ ဒီတော့ သူက သဘောတူညီမှု မရနိုင်သလို ဒီစီမံကိန်း က ဘယ်တော့မှလည်း အကောင်အထည်ပေါ်လာမှာ မဟုတ်ပါဘူးဗျာတဲ့။

ပြည်နယ်တစ်ခု တစ်ခုစီမှာလည်း ပါတီတွေက အများကြီး။ ကွန်ဂရက် အစိုးရထဲမှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီက ပါပေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုးကမ္ဘား (ကာလ ကမ္ဘား) တို့၊ ဧကလာရတို့ရောက်တော့ အဲဒီကွန်မြူနစ်တွေကပဲ မတူညီတဲ့ ပေါ်လစီတွေကို ကျင့်သုံးနေကြပြန်ရော။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူတွေကိုလည်း

စိတ်တယ်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် မလုပ်ဖို့လည်း တားမြစ်တယ်။ သူတို့က နိုင်ငံရေးကို ကစားနေကြတာ။ သူတို့ အစိုးရထဲမှာ ပါတီ (၁၀) ခု ပါဝင်တယ်။ ဒါကြောင့် အိန္ဒိယက နိုင်ငံတစ်ခုတည်း မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံတွေ အများကြီးလို့။

တရုတ်ပြည်က အစိုးရတစ်ခုတည်း။ မင်းလုပ်ရင် မင်းရာထူးတိုးမယ်။ မင်းမလုပ်ရင် မင်းကို ဘေးဖယ်ထားလိုက်မယ်။ ဒါပဲ။

သူတို့ကျင့်သုံးတဲ့ မူဝါဒတွေကတော့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လို့ မရဘူး။ လွတ်လပ်ရေး ရခါစတုန်းက သူတို့နှစ်နိုင်ငံရဲ့ ဂျီဒီပီက အတူတူပဲ။ တရုတ်က တံခါးဖွင့်ပေါ်လစီကို စပြီး ကျင့်သုံးတယ်။ စနစ်ဟောင်းကို စွဲကိုင်ထားတယ်။ ဒီနေ့ တရုတ်ပြည်ရဲ့ ဂျီဒီပီက အိန္ဒိယထက် သုံးဆခွဲသာ နေတယ်။ နှစ်နိုင်ငံလုံးက နိုင်ငံကြီးတွေ။ အိန္ဒိယသမ္မတထဲမှာ သူ့သာ ကိုယ်သာလည်း အကဲစမ်းနေကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ငါတို့ အရှေ့တောင် အာရှမှာ အင်အားချိန်ခွင်လျှာညီဖို့ သူတို့ကို အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေနဲ့ ပါဝင်နေစေချင်တာ။

မေး ။ ။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေအကြောင်း ပြောကြရာမှာ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယဈေးကွက် အသီးသီးရဲ့ တစ်ဝက်လောက်ရှိတဲ့ သန်း (၅၅၀) လူဦးရေကို အခြေခံပြီး စီးပွားရေးအဖွဲ့ကြီး ဖွဲ့လိုက် နိုင်ရင် အောင်မြင်မယ်လို့ ပြောနေကြတယ်။ အာဆီယံနိုင်ငံတွေရဲ့ စီးပွားရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းနဲ့ပတ်သက်လို့ မစွတာလီရဲ့ အမြင်က ဘယ်လိုရှိပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဈေးကွက်တွေအားလုံး ပေါင်းစည်းနိုင်ရေးက ငြင်းမရတဲ့ အားသာချက်တစ်ခုပဲ။ ဖြစ်တော့ ဖြစ်မယ့်၊ ကြာလိမ့်ဦးမယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ငါတို့က ငါတို့ဘာသာ လွတ်လပ်စွာကွန်သွယ်ရေး စာချုပ်တွေကို အရင်စ ချုပ်ကြတာ။ သူတို့ လုပ်ချင်လုပ်၊ မလုပ်ချင်နေ။ ငါတို့က ခြေသွက်တယ်။

မေး ။ ။ အာဆီယံနိုင်ငံတွေ စုစည်းရေးမှာ နှေးကွေးနေတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ စိတ်ပျက်မိသလား။

ဖြေ ။ ။ စိတ်မပျက်ပါဘူး။ ဒီလောက်အထိ ခရီးပေါက်လာတာကိုပဲ

အံ့ဩစရာရယ်။ ဒါက တို့အတွက် ထူးခြားမှုကို ဖြစ်စေတယ်။ တို့က အာဆီယံဈေးကွက်အပေါ်မှာ မရပ်တည်ဘူး။ တို့ရပ်တည်နေတဲ့ ဈေးကွက်က အမေရိက၊ ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ တရုတ်၊ ပင်လယ်ကွေ့နိုင်ငံတွေပဲ။ ငါတို့ရဲ့ စီးပွားရေးပုံသဏ္ဍာန်ကို အဲသလို ပုံဖော်ယူခဲ့ရတာ။ ဒါကလည်း ငါတို့အိမ်နီးချင်းတွေက တို့မြန်မာလို လိုက်မမြန်နိုင်ကြလို့။

သူတို့နဲ့ (အာဆီယံတွေနဲ့) အတူတူလက်တွဲပြီး သူတို့သွားသမျှ အမြန်နှုန်းလေးနဲ့ပဲ သွားမယ်ဆိုရင်တော့ ဒီနေ့ စက်ဘူဆီတာလည်း ဘယ်ဖြစ်လာနိုင်တော့မလဲ။

မေး ။ ။ နိုင်ငံရေးက မတည်ငြိမ်သေးတော့ ဒီအာဆီယံနိုင်ငံတွေရဲ့ အနေအထားတွေကလည်း ခပ်လှုပ်လှုပ်ပဲ။ ထိုင်း၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား ... သိပ်မထူးခြားလှပါဘူး။ အာဆီယံနဲ့ပတ်သက်လို့ စိုးရိမ်မှု ရှိသလား။ မစ္စတာလီက အာဆီယံပေါင်းစည်းရေးကို တော်တော် မျှော်လင့်ထားတာဆိုတော့လေ။

ဖြေ ။ ။ သူတို့က ပြိုကျသွားမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်ဖြစ်သင့်သလောက်လည်း မဖြစ်ဘူး။ မြေငြိတက်လာရင် သင်္ဘောလည်း မြင့်တက်လာတယ်။ သင်္ဘောက သိပ်မကောင်းဘူးဆိုရင်တောင်မှ မြင့်တော့မြင့်လာမှာပဲ။ သူတို့ကို ညှိနှိုင်းနိုင်ဖို့ တို့က ပိုတော့ ကြိုးစားမှာပဲ။ ဒါမှ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမယ့် သူတွေက အာဆီယံဒေသထဲကို ဝင်လာကြမှာ။

မေး ။ ။ အမေရိကန်တွေ ဒီဒေသတွင်းမှာ အရှိန်အဟုန် ကောင်းကောင်းနဲ့ ဆက်၍နေမှ အားညီလိမ့်မယ်လို့ ပြောနေကြတဲ့အပေါ်မှာ မစ္စတာလီရဲ့အမြင်က ဘယ်လိုရှိပါသလဲ။ တချို့ အင်ဒိုချိုင်းနားနိုင်ငံတွေဆိုရင် တရုတ်ပြည်ရဲ့ လွှမ်းမိုးမှုအောက် လုံးလုံးလျားလျား ရောက်သွားကြပြီး ကျန်တဲ့ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေက ရော ဘယ်လိုရှိနေနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အဲဒါ မဟုတ်ဘူး။ ဗီယက်နမ်တွေ တရုတ်လွှမ်းမိုးမှုအောက် လုံးဝမရောက်ဘူး။ လူတွေက သူတို့ရဲ့သမိုင်းနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကို မသိ၊ တရုတ်နဲ့

ဗီယက်နမ်ရဲ့ လတ်တလော ဆက်ဆံရေးကို မကြည့်ဘဲ လျှောက်ပြောနေကြတာ။ ဗီယက်နမ်တွေက တရုတ်ကို စောင့်ကြည့်နေကြတာ။ ဘယ်ကလာတရုတ်လွှမ်းမိုးတာ ခံရမှာလဲ။ အမေရိကန်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သဘောထားတွေ သူတို့ပြောင်းလဲလာနေပြီ။ ကမ်ရန်း (Cam Ranh) ပင်လယ်ကွေ့မှာ အမေရိကန်တွေရဲ့ ရေတပ်စခန်းချတော့မယ်။ ပါဝါက အညီအမျှပဲ ရှိလိမ့်မယ်။

တရုတ်က ကမ္ဘောဒီးယားနဲ့ လာအိုကို တခြားနိုင်ငံတွေထက် ပိုပြီး အကူအညီတွေ ပေးနေတယ်။ ထိုင်းက အမေရိကန်၊ တရုတ် နှစ်နိုင်ငံနဲ့ ဆက်ဆံရေးကောင်းတယ်။ မြန်မာကလည်း တရုတ်ရော၊ အိန္ဒိယကိုပါ ကြိုဆိုနေတယ်။

မေး ။ ။ မြန်မာနဲ့ပတ်သက်လို့ အကောင်းဆုံး ကြည့်လို့ရတဲ့ အမြင်က ဘာပါလဲ။ ဒီဆယ်စုနှစ်တွေထဲ အပြောင်းအလဲတွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ တော်လှန်ရေး တစ်ခုခုတော့ဖြစ်မှ အပြောင်းအလဲဖြစ်မှာ။ တော်လှန်ရေးဆိုရာမှာ စိတ်ဓာတ် အသိဉာဏ်နဲ့ တော်လှန်ရေး၊ အကြမ်းဖက်တော်လှန်ရေး နှစ်မျိုးစလုံးဖြစ်နိုင်တယ်။

လက်ရှိခေါင်းဆောင်က ဘယ်လောက်ကြာကြာ နေနိုင်မှာလဲ။

နောက်တက်လာမယ့် ခေါင်းဆောင်ကရော ဘယ်လောက်ခံမှာလဲ။

ဒီကိစ္စက လူငယ်စစ်ဗိုလ်တွေဆီ ရောက်သွားမှာ။ သူတို့က အထီးကျန်နေတယ်။ ထိုင်း တိုးတက်လာတာကို လှမ်းမြင်နေရတယ်။ လူကြီးတွေက ချမ်းသာပြီးရင်း ချမ်းသာ၊ နိုင်ငံက မွှဲပြီးရင်း မွှဲ။ အရည်အသွေးမမီတဲ့ ဒေါက်တာတွေ၊ ဆေးမရှိတဲ့ ဆေးရုံတွေ၊ မစွဲတဲ့ ပညာရေး။ ဘယ်သူက ကိုယ့်နိုင်ငံကို ဒီလို မြင်ချင်မှာလဲ။

သူတို့က ဦးနှောက်နည်းနည်း ရှိမယ်ဆိုရင်တောင်မှ တံခါးဖွင့်ရမှာပဲ။ တံခါးဖွင့်လိုက်ရင် လူထုကို ပညာသင်ပေးရတော့မယ်။ ပညာတတ်တွေ ဖြစ်ကုန်ရင် အကျိုးဆက်တွေက လိုက်လာမှာ။ လောလောဆယ်တော့ ဒီလိုလုပ်မယ် (ဖွင့်ပေးလိမ့်မယ်) လို့ ငါတော့ မမြင်မိဘူး။

ငါ့ကိုယ်တိုင် လက်မြောက်ထားရတာ။ အမေရိကန်အရာရှိတွေ ရောက်
 ရောက်လာတိုင်း လူငယ်ရိုလ်ချုပ်ကြီးတွေနဲ့ စကားပြောပါလို့ ငါ တောင်းဆို
 နေကြ။ ငါ ခင်ညွန့်နဲ့ စကားပြောတယ်။ သူတို့အထဲမှာ သူက ခေါင်း
 အကောင်းဆုံး။ ထောက်လှမ်းရေး အကြီးအကဲ။ အင်ဒိုနီးရှားနည်းအတိုင်း
 ကျင့်သုံးကြဖို့ ငါနားချခဲ့ဖူးတယ်။ မင်းရဲ့ စစ်ဝတ်စုံကို ဧည့်၊ အရပ်သားလုပ်၊
 ခေါင်းဆောင်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲဝင်ပြိုင်ပါလို့ ငါပြောတဲ့ လမ်းစဉ်ကို သူတို့
 စလိုက်နေကြပြီ။ ခဏနေတော့ ဆူဟာတိုက် ပြတ်ပါလေရော။ သူတို့က
 ပြောတယ်။ ငါ့အကြံက မကောင်းတဲ့ အကြံဉာဏ်ကြီးတဲ့။

မြန်မာပြည်အကြောင်း ငါ့ကို ဆက်မမေးနဲ့တော့။ ငါ့ဘဝထဲကနေ
 သူတို့ကို ထုတ်ပယ်လိုက်ပြီးပြီ။

မေး ။ ။ စင်္ကာပူနဲ့ မလေးရှားဝန်ကြီးချုပ်တွေဖြစ်ကြတဲ့
လီရှန်လွန်းနဲ့ နာဂျစ်ရာဇတ်တို့ တန်ဖျန်ပါဂါမှာရှိတဲ့ ရထား
ဘူတာရုံကြီးကို ဖျက်သိမ်းပြီး အဆောက်အဦတွေ ဆောက်ကြဖို့
အထင်ကရ သဘောတူညီမှုကြီး ရခဲ့ကြတယ်။ ပြီးတော့ ဂျီဟိုနဲ့
ဆက်သွယ်ဖို့ MRT (Mass Rapid Transit) တံတားဆောက်ဖို့
လည်း သဘောတူညီမှု ရခဲ့ကြတယ်။ အီစကန်ဒါနယ်က စင်္ကာပူ
စီးပွားရေးသမားတွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဖို့ တော်တော်ကြိုးစားနေကြ
တယ်။ ဒီလို စီးပွားရေးပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လာတာတွေနဲ့ ပတ်
သက်လို့ အကောင်းဖက်က မြင်မိပါသလား။ စီးပွားရေးအရ ဒီနှစ်
နိုင်ငံဟာ ဘယ်လောက် နီးနီးကပ်ကပ် အတူလက်တွဲ သွားနိုင်ပါ
မလဲ။

ဖြေ ။ ။ စင်္ကာပူက စီးပွားရေးအားဖြင့် အမြဲတမ်း သက်ဝင်လှုပ်ရှား
နေတဲ့ နိုင်ငံပဲ။ အထူးသဖြင့် တောင်ပိုင်း ဂျီဟိုလို နယ်မြေတွေမှာ စင်္ကာပူနဲ့
အတူလက်တွဲပြီး အလုပ်လုပ်သွားချင်တယ်ဆိုရင် စင်္ကာပူက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
တွေနဲ့ စီးပွားရေးသမားတွေကို သူတို့က ကြိုဆိုသင့်တော့ပေါ့။ ဝန်ကြီးချုပ်
နာဂျစ်က ဒါကို သဘောပေါက်တယ်။ အဲဒီ ဒေသတွေကို သူက ဖွံ့ဖြိုးစေ
ချင်တာ။ စီးပွားရေး အရေးပါမှုက သိပ်အားကောင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့

ယထာဘူတမကျတဲ့ သူတို့နိုင်ငံရေးပေါ်လစီက ဒီစီးပွားရေး ပူးပေါင်း
 လုပ်ကိုင်မှုကို ရှေ့ဆက်ခွင့် ပြုမလားဆိုတာကတော့ သံသယရှိစရာပဲ။
 ဘယ်လောက် နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းလို့ ရနိုင်မလဲဆိုတာကတော့ မလေး
 ရှားရဲ့ သဘောထားအပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။ ပင်နီဆူလာထဲ ဝင်လာတဲ့
 စင်္ကာပူပူးပေါင်းစီးပွားရေးသမားတွေကို ကြိုဆိုရမယ်။ သူတို့ ရင်းနှီး
 မြှုပ်နှံတာတွေဟာ စိတ်ချရပါတယ်ဆိုတဲ့ ခံစားမှုမျိုး ပေးထားနိုင်ရမယ်။

မေး ။ ။ အမေရိကန် တရုတ်၊ (သို့) တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယ မသင့်
မမြတ်ဖြစ်မယ်ဆိုရင် စင်္ကာပူက တစ်ခက်ခက်ကို ကပ်ပြီး ရွေး
ချယ်သင့်သလား။

ဖြေ ။ ။ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယတို့ ပြဿနာဖြစ်မယ် မထင်ပါဘူး။ နေပါဦး၊
ဘာအတွက် ပြဿနာ ဖြစ်ရမှာလဲ။ ဟိမဝန္တာတောင်အတွက်လား။

မေး ။ ။ သူတို့က နယ်နိမိတ်ချင်းစပ်နေတာ။ အရည်ကြီးပဲ။
ဖြေ ။ ။ အဲဒီ နယ်နိမိတ်တွေရဲ့ တန်ဖိုးကဘာလဲ။ တောင်ပေါ်က
သစ်ပင်တွေလား။ အိန္ဒိယကို ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်၊ တစ်ဘီလီယံရှိတဲ့
လူထုကြီးရဲ့ တာဝန်တွေကိုယူ၊ ဒီလိုလား။ ဘာအဓိပ္ပာယ်ရှိမှာလဲ။
အိန္ဒိယတွေကရော။ တီဗက်ကို သိမ်းမှာလား။ ဘာလုပ်မှာလဲ။
အိန္ဒိယနဲ့တွေ့က ဒလိုင်လားမားကို ဓမ္မသာလကနေ နှင်ထုတ်ပြီး
တီဗက်နယ်စပ်ကို သွားအနေခိုင်းမှာလား။ မလုပ်ဘူး။ ဒလိုင်လားမား
တီဗက်နယ်စပ်နဲ့ နီးနီးလေးမှာ နေတာကို တရုတ်က သဘောမတွေ့ဘူး။
သူတို့နှစ်နိုင်ငံလုံးက နျူကလီးယားတွေရှိနေတော့ သူတို့ချင်း စစ်ပွဲကြီးဖြစ်
လို့ကို မရဘူး။

သူတို့က ဘာအတွက် တိုက်မှာလဲ။ ရလာဒ်က ဘာလဲ။
 အမေရိကန်တွေကရော တရုတ်ကိုတိုက်ပြီး အရှေ့အာရှကို ထိန်းချုပ်
 မလား။ အရှေ့အာရှအတွက် တရုတ်က တိုက်နေစရာကို မလိုဘူး။ တဖြည်း
 ဖြည်းနဲ့ သူတို့က စီးပွားရေးဆက်သွယ်မှုကို တိုးချဲ့မှာ။ သူတို့ရဲ့ သူ့ဘီလီယံ
 လူဦးရေဈေးကွက်ကို အရှေ့အာရှနိုင်ငံတွေနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးမှာ။ အာဆီယံ

ဆယ်နိုင်ငံထဲက ခုနှစ်နိုင်ငံနဲ့ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန် သဘောတူညီမှုရထားတဲ့ သုံးနိုင်ငံထဲမှာ တရုတ်ပြည်ပါတယ်။

သူတို့ စီးပွားရေးတံခါး စဖွင့်ခဲ့တဲ့ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွေကတည်းက ဒီနိုင်ငံတွေနဲ့ ရောင်းလိုက်ဝယ်လိုက် လုပ်နေတာ။ လာမည့် (၁၀) နှစ်၊ နှစ် (၂၀) အတွင်းမှာ တရုတ်ပြည်ဟာ အရှေ့အာရှနိုင်ငံတွေနဲ့ သွင်းကုန်၊ ထုတ်ကုန်စီးပွားရေးမှာ နံပါတ်တစ် ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။

ကုန်သွယ်မှုမှာ အမေရိကန်တွေက ဘယ်လိုလုပ် တရုတ်ကို ယှဉ်နိုင်မှာ တုန်း။

မေး ။ ။ လာမယ့် နှစ် ၂၀၊ ၃၀ အတွင်းမှာ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အမေရိကတို့ကြားမှာ စစ်မက်ဖြစ်ပွားရို့ မရှိနိုင်ဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်။ ဒီကာလအတွင်းမှာပဲ အာဆီယံနိုင်ငံတွေကြားမှာ ပြဿနာ တစ်ရံတစ်ရာ ရှိလာနိုင်ပါသလား။ စင်္ကာပူအတွက် ရိုးရိမ်စရာ တစ်ခုခု မရှိနိုင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ပထမဆုံး ငါတို့မှာ စွမ်းရည်မြင့်တဲ့ ကာကွယ်ရေးတပ် မရှိဘူး ဆိုရင်တော့ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားက လာပြီး ပြဿနာရှာနိုင်တယ်။ ထိကပါး၊ ရိကပါးလုပ်တာမျိုးကို ပြောတာ။ မြောင်ဝင်တိုက်ရဲမှာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီက ရှိနေတာ။ ပြီးတော့ ငါတို့နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ နိုင်ငံတွေရှိ ဆက်ဆံရေးကလည်း ရှိသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကမောက်ကမ ဖြစ်ရုံလောက်တော့ လုပ်နိုင်တယ်။ သူတို့က လာလုပ်ရင် တို့ကလည်း ပြန်တွယ်မှာပဲ။

ပြီးတော့ ဘယ်နိုင်ငံတွေ ရှိဦးမလဲ။ ဖိလစ်ပိုင်နဲ့ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်နဲ့ ဗီယက်နမ်၊ စစ်ဖြစ်လောက်အောင် အကြောင်းမမြင်ပါဘူး။ အင်ဒိုနီးရှားက မြန်မာကို တိုက်မှာလား။ မဖြစ်နိုင်ပြန်ဘူး။ ဘာပဲပြောပြော အာဆီယံနိုင်ငံတွေထဲမှာ တို့လောက် ခေတ်မီတဲ့စစ်တပ် ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ မရှိဘူး။ တို့ဆီက လူတွေက ပိုလည်း ပညာတတ်တယ်။ အားလုံးကွန်မြူတာနဲ့ ထိန်းထားတာ။ ပိုင်ဆိုနီးယားမဂ္ဂဇင်းကို ဖတ်ကြည့်။ "3G SAF" (Third Generation Singapore Armed Forces - တတိယမျိုးဆက် စင်္ကာပူ စစ်အင်အား)

ဆိုတာပါတယ်။ ဒါကိုကြည့်ရင် တို့မှာ အင်အားဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာ အမြဲကလောက်တော့ တွေ့နိုင်တာပဲ။

ဒီဒေသထဲမှာ ဒါတွေက ဘာလုပ်ရမှာလဲ။

ဒီစနစ်တွေနဲ့ အသားကျနေပြီးသား။ ထိပ်တန်းစစ်ဗိုလ်တွေတင် မကဘူး။ စစ်ပွဲမှာ အမှန်တကယ် စစ်ဆင်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း လိုအပ်တယ်။ ဘယ်လို ဗိုလ်မှူးတွေလဲ၊ ဘယ်လို ဆာဂျင်တွေလဲ၊ ဒါတွေ ရှိနေရမယ်။

မေး ။ ။ ဒီလက်နက်တွေကို အမှန်တကယ် အသုံးချရမယ့်နေ့ ရောက်လာမယ်လို့ရော ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ တစ်ယောက်ယောက်က အတွက်အချက် မှားရင်တော့ ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ ဆိုပါတော့ ဆာဂျင်တစ်ယောက်က ဗိုလ်ချုပ်၊ စင်္ကာပူတော့ လွယ်မှာတော့ မဟုတ်ဘူး 'လို့ပြောတော့ ဗိုလ်ချုပ် တစ်ယောက်ယောက်က 'ဘာဖြစ်ဖြစ် တိုက်' လို့ အမိန့်ပေးလိုက်တာမျိုးဆိုရင် ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။

ငါတို့နိုင်ငံကို အလွယ်တကူ သိမ်းပိုက်လို့ရမှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာတော့ သူတို့သိတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်တွေ အများစုကတော့ 'တို့က စတိုက်ရင် စင်္ကာပူကလည်း ပြန်တွယ်မှာ' ဆိုတာတော့ သဘောပေါက်ကြပါတယ်။

မေး ။ ။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်လာဦးမှာလဲ။

ဖြေ ။ ။ သဘာဝကျကျ တွေးတတ်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေလက်ထက် ဆိုရင် ဘာမှ မဖြစ်ဘူး။ မင်းသိပါတယ်။ ငါတို့ ဒေသတွင်းက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေဟာ အမြဲတမ်း သဘာဝကျကျ တွေးနေတတ်တာ မဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ကလည်း ဖက်လဲတကင်းမရှိ၊ အမေရိကန်တွေကလည်း ဖြေရှင်းမပေး၊ ဒီအားတွေကလည်း ကျရောက်နေတယ်ဆိုတဲ့ အနေအထားမျိုးမှာ ပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးကို ဘယ်လို ဖြေရာကောက်လို့ ရနိုင်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဖက်လဲတကင်း မရှိတာနဲ့တော့ ဝင်တိုက်စရာ အကြောင်း

မရှိပါဘူး။ ငါတို့မှာလဲ စစ်အင်အားက ရှိနေတာပဲ။ အမေရိကန်တွေက ငါတို့စစ်တပ်ဟာ အင်အားတောင့်တင်းတယ်။ လက်နက်တွေ သိုလှောင်ထားဖို့ စနစ်ကျတဲ့ လော့ဂျစ်စတစ်ဌာနလည်း ရှိတယ်ဆိုတာ သူတို့သိကြတယ်။ အမေရိကန်ဆီးနိုတ်အမတ်တစ်ယောက်နဲ့ တလောလေးကတင်ပဲတွေ့ခဲ့တယ်။ သူက ကျေးဇူးတင်စကားတောင် ပြောလိုက်သေးတယ်။ သူက စစ်မှုထမ်းကော်မတီထဲမှာ ပါတယ်။ အီရတ်မှာလည်း တို့က အမေရိကန်တွေကို ကူညီခဲ့တယ်။ ဒီတော့ သူတို့က တို့ကို လက်နက်ရောင်းတယ်။ ငါတို့လေတပ်က တိုက်လေယာဉ်အသစ်တွေနဲ့ အရီးနီးနားပြည်နယ်ထဲမှာ လေ့ကျင့်ခဲ့တယ်။ လေတပ်လေ့ကျင့်ရေးအတွက် သူတို့အဖွဲ့နဲ့ ငါတို့အဖွဲ့ ပူးပေါင်းခဲ့တယ်။ ငါတို့က ကမ္ဘာထိပ်သီး တိုက်လေယာဉ်မောင်းသမားတွေနဲ့ ပူးတွဲလေ့ကျင့်ခွင့်ရထားတာ။

မေး ။ ။ စိတ်ဝင်စားစရာပဲ။ စီးပွားရေးလုပ်ဖက်နိုင်ငံတွေ စာရင်း ပြောတဲ့အခါမှာ ဥရောပနိုင်ငံတွေအကြောင်း ပါမသွားဘူး။ သူတို့က စင်္ကာပူမှာ ပထမဆုံး ရင်းနှီးမြုပ်နှံခဲ့ကြတဲ့ စီးပွားဖက်နိုင်ငံတွေမဟုတ်လား။

ဖြေ ။ ။ စီးပွားရေး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဆိုတာကတော့ မှန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်ရေးမဟာဗျူဟာပိုင်းမှာတော့ သူတို့က အားမရှိတော့ပါဘူး။

မေး ။ ။ ဒီတော့ စင်္ကာပူနဲ့ ဒါမှမဟုတ် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေနဲ့ ဥရောပဆက်ဆံရေးက စီးပွားရေး သက်သက်ပဲလား။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ အမေရိကန်တွေမပါဘဲ ဘော်(လ်)ကန် အရေးအခင်းကိုတောင် ဥရောပက ငြိမ်းအေးအောင် မလုပ်နိုင်ဘူး။ ကာကွယ်ရေးအတွက် ငွေသိပ်မသုံးကြတော့ဘူး။ တစ်သံတည်း ကာကွယ်ရေးပေါ်လစီမရှိဘူး။ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ မရှိဘူး။ စုစုပေါင်း (၂၇) နိုင်ငံရှိတယ်။ ဒါပဲ။ ပူး(လ်) စတော့၊ ဒီမှာတင် ကိစ္စကပြီးပြီ။

မေး ။ ။ သူတို့နဲ့ဆက်ပြီး ဆက်ဆံစရာလိုသေးလား။

ဖြေ ။ ။ ဆက်ဆံရမှာပေါ့။ ဗြိတိသျှဆိုရင် ငါတို့မိတ်ဆွေဟောင်း။ သူတို့ကို လက်လှူတံခံတာက ရူးလို့ပဲ။ ပြီးတော့ လုံခြုံရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင်။ ပြင်သစ်ဆိုရင်လည်း နောက်ထပ် လုံခြုံရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံပဲ။ ပြင်သစ်နဲ့ ဂျာမနီနဲ့ ဆက်ဆံရေး စတင်ခဲ့ကြဘူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့မိတ်ဝင်စားတာက ဥရောပ၊ အာဖရိက၊ ဗြိတိန်အမေရိကနဲ့ လက်တင်အမေရိကတို့ပဲ။ သူတို့ စီးပွားရေးအနာဂတ်က အဲဒီဒေသတွေမှာ။ အာရှတိုက်ကိုလာပြီး တရုတ်၊ အမေရိကတို့နဲ့ ယှဉ်ပြိုင်နေဖို့ စိတ်မကူးကြဘူး။ မင်းသာ သူတို့နေရာမှာဆိုရင်လည်း ဒီအတိုင်းပဲ ဆုံးဖြတ်မှာပဲ။

ဥရောပနိုင်ငံတွေနဲ့ အလှမ်းဝေးသွားတာဟာ ဝမ်းနည်းစရာပဲ။ ဗြိတိသျှတွေလည်း ဒီလိုပဲ ခံစားကြရတယ်။

မေး ။ ။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းအကြောင်း ဆွေးနွေးလို့ ရနိုင်မလား။

ဖြေ ။ ။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းအကြောင်း ဘာတွေသိချင်နေလို့လဲ။ ဘာတွေ ဆက်ဖြစ်မလဲ။ လုပ်မနေနဲ့ ဘယ်သူမှ မသိဘူး။ အမေရိကန်တွေ အခုရှိနေသေးလို့ တစ်ပေါင်းတည်းရှိနေသလိုလို ထင်နေရတာ။ အမေရိကန်တွေ မရှိတော့ပါဘူးတဲ့။ ဘယ်သူကြီးစိုးလာမလဲ။ လောလောဆယ် အီရန်ပဲ ရှိတယ်။ အီရတ်က ကျူးကျော်ပြီးတဲ့နောက် အီရန်က တော်တော်အားကောင်းလာတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အဘူဒါဘီက ပြင်သစ်နဲ့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားပြီး ပြင်သစ်က စစ်တပ်အင်အားတစ်ချို့ အဲဒီမှာ ထားထားတာ။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အကျိုးရှိတယ်ပေါ့။

ဒါဖြင့် ပြင်သစ်က အီရန်ကို ဝင်တိုက်မှာလား။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ပြင်သစ်စစ်တပ်တွေရှိနေတာက စိတ်တော့ ပိုအေးစရာပဲ။ အီရန်က တိုက်ဖို့ စိတ်ကူးယဉ်တောင်မှ ပြင်သစ်ရဲ့ တုန့်ပြန်မှုကို ထည့်တွက်ထားရတော့မယ်။

အီရန်တွေနဲ့ အားပြိုင်နိုင်တာဆိုလို့ အမေရိကန်တွေပဲ ရှိတယ်။ အမေရိကန်တွေ အရှေ့အလယ်ပိုင်းကနေ ခွာမယ်လို့ ငါတော့မထင်ဘူး။ ရေနံကြောင့် သူတို့မခွာမှာ။ ခွာလိုက်တာနဲ့ တပြိုင်နက် အားလုံး အီရန်ရဲ့ လက်အောက် ရောက်သွားမှာ။ ဒါနဲ့ သူတို့လည်း အဲဒီမှာ သောင်တင်နေကြရဦးမှာ။

ဖြတ်သွားတော့ တားရဲဆုံးရဲလောက်ပဲ။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်က ဖြတ်သွားတော့ အရှေ့ပိုင်း Suez ကနေတော့ သူတို့နေရာကို အမေရိကန်တွေက အစားဝင်ထိုးတယ်။ အခု အမေရိကန်တွေက ဘယ်သူမှ အစားပင် မထိုးနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ ဒေသတွင်းပါဝါက အမေရိကန်တွေက အိမ်ရှင်တွေ လက်ထဲမှာပဲ ရှိတော့မယ်။

အိမ်ရှင်ကလေးရင် ကျန်တဲ့အရပ်တွေက Bedouin (သဲကန္တာရထဲတွင် အခြေမကျ လျှောက်သွားနေသော အာရပ်လူမျိုး) တွေပဲ။ အိမ်ရှင်တွေက လူယဉ်ကျေးမှုဖြစ်စဉ်မှာ သူများတွေထက် အများကြီး ရှေးကျပြီး သာလည်း သာတယ်။ ကျန်တဲ့ အရပ်တွေက ရေနံရှိတယ်။ ဝိုက်ဆံရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါလောက်နဲ့ အိမ်ရှင်ကို သွားတုလို့ မရဘူး။ အခုဆိုရင် အိမ်ရှင်တွေဆီမှာ များကလီးယား သိပ္ပံပညာရှင်တွေကောင် ရှိနေပြီ။ သူတို့က Bedouin အရပ် တွေထက် ခေါင်းကောင်းတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ပါဝါဆိုတာ မင်းနိုင်ငံ သားတွေရဲ့ အရည်အချင်းပဲ။ နိုင်ငံသား ဘယ်လောက်များများကြီး ရှိတယ် ဆိုတာနဲ့ မဆိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ အစွဲရေးနဲ့ အိမ်ရှင်တွေကြား ပြဿနာ အကြီးအကျယ် ဖြစ်လာနိုင်စရာ ရှိသလား။

ဖြေ ။ ။ အတိအကျ မပြောနိုင်ဘူး။ ဖြစ်မယ်တော့ မထင်ပါဘူး။ အိမ်ရှင်ရဲ့ များကလီးယား သိုလှောင်ရုံတွေအထိ ရောက်ဖို့၊ ဝုံးဒဏ်ခံနိုင်တဲ့ အဆောက်အအုံတွေ၊ ဘန်ကာတွေကို ဖျက်ဆီးနိုင်ဖို့ နည်းပညာ အစွဲရေး တွေဆီမှာ မရှိဘူး။ သူတို့တိုက်လေယာဉ်တွေ ပစ်ခတ်တာ မခံရဘဲ ပြန်လာနိုင် အောင်ပဲ အတော် လုပ်ယူရမယ်။ အဓိကကတော့ အမေရိကန်တွေပဲ။

အမေရိကန်တွေက ဒီလက်နက်တွေကို အစွဲရေးကို ပေးချင်ပေးလိုက် မှာ။ ဒါဆိုရင်တော့ စစ်ပွဲကြီးတစ်ပွဲ ဖြစ်ပြီ။ စစ်ပွဲက ဖြစ်တော့မယ် ဆိုရင် လည်း အမေရိကန်တွေနဲ့ ဖြစ်တာက ကမ္ဘာအတွက် ပိုကောင်းတယ်။ ငါ တိုက်တယ်။ ဘာလုပ်ချင်သလဲ။ မြောင်ပဲလေ။ အမေရိကန်တွေက အဲသလို လုပ်လိုက်ရင် အာရပ်တွေလည်း အစွဲရေးဆန့်ကျင်ရေးအတွက် လက်တွဲနဲ့ သွားပြီ။ အမေရိကန်တွေက ဒီလို တကယ်ပဲ လုပ်မလားဆိုတာက နောက်

ကိစ္စ။

ဟီလာရီကလင်တန် လာတုန်းက ပြောတယ်။ သင့်တော်တဲ့ နိုင်ငံ တချို့ကို လက်နက်တပ်ဆင်ပေးမယ်တဲ့။ များကလီးယားလက်နက်လား၊ ခုံးခွင်းခုံးလား မသိဘူး။

သူတို့အများက အိမ်ရှင်နဲ့ မတိုက်ခင် အိမ်ရှင်နဲ့ သွားပြီး ဆက်ဆံခဲ့တာ။ ဒါက အခုတော့ ပြီးသွားပြီ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ရှစ်နှစ်လောက်အတွင်း ကမ္ဘာ့ပုံရိပ်က ခြားနားသွားပြီ။

နောက်ထပ်အများက ဆက်ဒန်ဟူစီနိုရဲ့ အိမ်ရှင်နဲ့ တီးရေးဝါဒ။ ဒါနဲ့ ဝင်တိုက်ရော။ အိမ်ရှင်တွေကို ဒီလောက် အားမရှိဘူးလို့ သူက တွက်ထားပြီး တိုက်တာ။ အိမ်ရှင်တွေက သူတို့ အသေခံတပ်တွေကို လွှတ်ဖို့ အသင့်ပြင် ထားတာ။ ဒီတော့ ဟူစီနိုက ဧဝလက်နက်တွေ သုံးလာရော။ ဒါက လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ မညီညွတ်ဘူး။

သူ့ကို FBI က ဖမ်းမိပြီး စစ်ဆေးတဲ့အခါ ပြောပြချက်အရ များကလီး ယားလက်နက် ပိုင်ဆိုင်ဖို့ အမြဲတမ်း စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ပေမဲ့ သူ့မှာတော့ ဘာမှ မရှိဘူးဆိုပဲ။ (၂၀၀၃ ခုမှာ FBI က သူ့ကို ဖမ်းဆီးခဲ့တယ်။)

အိမ်ရှင်တွေက ဟူစီနိုမှာ ဘာကြောက်စရာ လက်နက်မှ မရှိဘူးဆိုတာ သိပြီး သူ့ကို လာတိုက်မှာကို ကြောက်ပြီး ဦးအောင် ဝင်တိုက်တာ။ ဒီလို တိုက်ခြင်းအားဖြင့် သူ့မှာ များကလီးယားလက်နက်ရှိနေပြီဆိုတာ အိမ်ရှင်တွေ ယုံကြည်သွားလိမ့်မယ်ပေါ့။

မှန်ကန်တဲ့ မဟာဗျူဟာတွေ ချတတ်တဲ့ ဟင်နရီ ကစ်ဆင်းဂျား (အမေ ရိကန် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဟောင်း) လို လူဆိုရင် အိမ်ရှင်ကို ဝင် အကူအညီ ပေးပြီး အာရပ်ကမ္ဘာမှာ အိမ်ရှင်ရဲ့ လွှမ်းမိုးမှုကို တားမြစ်မှာပဲ။ ကျော့(ရှီ)ဘူ(ရှီ)ရဲ့ အကြံပေးတွေက အဲသလောက် ဦးနှောက် မကောင်းဘူး။ ဒီမိုကရေစီတဲ့။ Paul Wolfowitz ဆိုတဲ့လူ။ အလကား Mad dog (ခွေးရူး)။

နှစ်ပေါင်းလေးထောင်ကျော် သမိုင်းရှိခဲ့တဲ့ နိုင်ငံဟာ အာဏာရှင်အစိုးရ တွေက လွဲလို့ ဘာမှကို မရှိခဲ့ဖူးဘူး။ အဲဒါ လုံးဝ ပြဿနာကြီးပဲ။

အခု အာဖဂန်နစ္စတန်နဲ့ နိုင်ငံရေးစည်းရုံးတော့ အိုဘားမားက အာဖဂန် နစ္စတန်တွေကို ပြောတယ်။ ဒီစစ်ပွဲဟာ လူကြိုက်များတဲ့ စစ်ပွဲတဲ့။ အိမ်ရှင်ကို

လူမကြိုက်ဘူး။ ဒီတော့ အာဖဂန်နစ္စတန်မှာ ဆက်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်မယ် တဲ့။

သူ အဲဒီစကားတွေကို ပြောတော့ ငါ့ဖြင့် ဘုရားတောင် တစ်သေးတယ်။ 'ဘုရား ... ဘုရား ... တို့တော့ အာဖဂန်နစ္စတန်အတော်ကြာ ဆက်နေရဦး မှာပါလား' လို့လေ။ ကဲ ... မျက်နှာမပျက်ဘဲ အာဖဂန်နစ္စတန် ဘယ်လို ထွက်လာလို့ ရတော့မလဲ။ ထွက်လာလို့ကတော့ အရှက်ကို ကွဲကပေပဲ။

မေး ။ ။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဟာ စစ်သွေးကြွတွေ ပေါက်ဖွားရာ ဒေသလို့ မစွတာလီ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ၉။၁၁ အရေးအခင်းပြီးစမှာ ကျွန်တော်တို့ကို မစွတာလီ ပြောခဲ့ဖူးတာ မှတ်မိတယ်။ တစ်ကမ္ဘာ လုံးမှာ ရှိနေတဲ့ စစ်သွေးကြွတွေကြောင့် ကမ္ဘာကြီးဟာ အပြောင်း အလဲတွေ အများကြီး ရှိနိုင်တယ်ဆိုပြီး အဆိုးမြင်ဝါဒ တော်တော် ရှိခဲ့တယ်။ အခုလက်ရှိ အနေအထားကို ကြည့်ပြီး အဆိုးမြင်ထား တာတွေ လျော့သွားပြီလား။

ဖြေ ။ ။ စစ်သွေးကြွတွေ ဆော်ဒီအရေးဖျက် ဝင်တိုက်တော့ ဒီကောင် တွေတော့ မှားပြီလို့ ငါတော့ခွဲတယ်။ ဆော်ဒီတွေက ဒီစစ်ပွဲမျိုး ဆော်ဒီနိုင်ငံ ရဲ့ အပြင်မှာသာ ဖြစ်မယ်လို့ တွက်ဆထားတာ။ သူတို့ပါ အဲဒီအထဲ ပါဝင် ပတ်သက်နေတော့ ဆော်ဒီတွေက မသိမသာ နောက်ဆုတ်ပေးတယ်။ အဲဒါ သူတို့နဲ့ ဝါဟာဘီ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တွေကြားက သဘောတူညီမှုပဲ။ သူတို့ လုံးလုံးလျားလျားကြီးတော့ နောက်ဆုတ် ရှောင်လို့ ရသလား။ မရဘူး။ အဲသလိုဆိုရင် ဝါဟာဘီ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တွေက သူတို့ကို ထောက်ခံမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူတို့ရဲ့ ထောက်ခံမှု မရဘူးဆိုတာနဲ့ သူတို့တော်ဝင်မိသားစုလည်း ပြိုကွဲသွားမှာ။

ငါ့အမြင်တော့ နိုင်ငံရေး ချိန်ခွင်လျှောက် ဟိုယိမ်းလိုက်၊ ဒီယိမ်းလိုက်ပဲ။ ဘယ်တော့များ ပြီးဆုံးမလဲ။ ငါ မသိဘူး။ ဆော်ဒီတွေက သူတို့မင်းဆက်နဲ့ ကြွယ်ဝမှုတွေ မဆုံးရှုံးဖို့ပဲ လိုချင်တာ။ ဒီတော့ သူတို့မှာ ရှိတဲ့ငွေတွေကို ဝါဟာဘီတွေနဲ့ မျှဝေယူကြတယ်။ ဝါဟာဘီတွေက သူတို့ကို စစ်ကူပေး တယ်။

မေး ။ ။ ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ အရည်အသွေးက ဘယ်လောက် ရှိသလဲ။ မစွတာလီရဲ့ ဒေသဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ အချက်အလက်တွေကို လူငယ်ဝန်ကြီးတွေဆိုမှာ ဖြန့်ဝေပေးထားခဲ့ဖို့ ရှိပါသလား။ ရှိရင် ဘာတွေ ဖြစ်မလဲ။

ဖြေ ။ ။ အခု ခေါင်းဆောင်တွေထဲမှာ အရည်အချင်း ရှိသူတွေကို ပြောရရင် PM (ဝန်ကြီးချုပ်) ကျီချီဟိန် (Teo Chee Hean)၊ ကျော့ဂျီ ယိုး (George Yeo) ကွာ။ ဒီထက်ငယ်တဲ့ အုပ်စုထဲမှာ ခေါ်ဘွန်ဝမ်း (Khaw Boon Wan) ... သူက တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာ ပြောနိုင် တယ်။ တို့ ဦးတည်နေတာ ဘယ်ကို၊ ဘယ်သူက ဘယ်လိုလူဆိုတာ သူ ကောင်းကောင်း သဘောပေါက်တယ်။ သူက တရုတ်လို ပြောတတ်တယ် ဆိုပေမဲ့ သူ ထိတွေ့ဆက်ဆံနေရတာက တရုတ်တွေတင် မကဘူး။ အားလုံးပါတယ်။

အင်း ... ပြီးတော့ ဘယ်သူ ရှိဦးမလဲ။ သိပ် မသေချာလှပေမဲ့ အန်အိန် ဟင်း (Ng Eng Hen) ကွာ။ တရုတ်လို မပြောတတ်ဘူး။ အတွေ့အကြုံ နုသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလူတွေက အူတူတူတွေ မဟုတ်ဘူး။ တပြည်ပြည် ရှေးကလူတွေကို မိလာမှာ။

မေး ။ ။ မစွတာလီ မြင်တဲ့ အချက်တွေကို သူတို့ဆီ ရောက် သွားအောင် ဘယ်လို လက်ဆင့်ကမ်းသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အတူတူ ထိုင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ကြတယ်လေ။ ငါက ထောက်ခံတဲ့ အခါ ရှိတယ်။ ကန့်ကွက်တဲ့အခါ ရှိတယ်။ ထောက်ခံတာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကန့်ကွက်တာပဲ ဖြစ်ဖြစ် အကြောင်းပြချက် နိုင်နိုင်လုံလုံ ငါက ပေးတယ်။ ပြီးတော့မှ ငါတို့ သွားရမယ့် လမ်းစဉ်က ဒါဖြစ်မယ်လို့ ပြောတာပေါ့။

ငါတို့ အာဖဂန်နစ္စတန်ကို သွားခဲ့ရတယ်။ သွားမလား၊ မသွားဘူးလား။ သူတို့က (နေတိုးအဖွဲ့က) ဥရုဂန် (Uruzgan) မှာ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ ဩစတေးလျနဲ့ ဟော်လန်စစ်သားတွေအတွက် ဆေးဝါးအကူအညီ ပေးဖို့ အဖွဲ့ လွှတ်ပေးဖို့ တောင်းဆိုထားတာ။ ငါက ပြောတယ် ... ဒါက တို့ ပေးကိုပေးရမယ့်ကိစ္စကို ပေးရတာပဲ။ အမေရိကန်တွေ စင်္ကာပူထဲမှာ

ရှိနေစေချင်တယ်။ သူတို့နဲ့ မဟာဗျူဟာဆိုရင်ရာ သဘောတူညီမှုတွေ ဆက်ရနေချင်တယ်ဆိုရင် ငါတို့ဆေးအဖွဲ့ကို လွှတ်ပေးရမယ်။ နောက် အမေရိကန်တွေရဲ့ လော်ဂျစ်စတစ်ဌာနချုပ် ဒီမှာ ရှိနေစေချင်တယ်ဆိုရင် ရွေးစရာ လမ်းမရှိတော့ဘူး။ သွားကြလို့ ငါ ပြောလိုက်တယ်။

ဆိုလိုတာက တွက်ချက်ယူရတယ်ဆိုတာပဲ။ တကယ်လို့ အမေရိကန် တွေက ငါးနှစ်ဆယ်နှစ်အတွင်း အဲဒီကနေ ထွက်သွားမယ်ဆိုရင် တို့က ဘာ လုပ်ပေးနေစရာမှ မလိုဘူး။ အမေရိကန်တွေက မခွာဘူး။ ဗြိတိသျှ တွေကတော့ သူတို့ ကြာရှည်မနေနိုင်ဘူးဆိုတာ တို့က သိတယ်။ အမေရိကန် တွေသာ မနေဘဲ ထွက်သွားကြည့်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး သူတို့ လွှမ်းမိုးထားတာ တွေ ပါသွားမယ်။

ဖိလစ်ပိုင်သမ္မတရပ်ဝန်းက ဒီရာစုနှစ်ထဲမှာ အကြီးမားဆုံး တောင်းဆို နေတဲ့နေရာဆိုတာ သူတို့ သိတယ်။ အတ္တလန်တိတ်ဒေသ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူတို့ (အမေရိကန်တွေ)က ဂျပန်ကို သွားမယ်။ တောင်ကိုရီးယား၊ ဩစတေးလျ၊ နယူးဇီလန်၊ ဖြစ်နိုင်သေးရင် စင်္ကာပူနဲ့ ဖိလစ်ပိုင်တွေအထိ လာပြီး ဆက်သွယ်မှာ။ ဖိလစ်ပိုင်တွေကတော့ နှစ်ဘက်မျှပြီး ကစားလိမ့် မယ်။ တရုတ်ကလည်း သူတို့ကို အကူအညီတွေ အများကြီး ပေးထားတာ။

ကြည့် ... ဒီလမ်းစဉ်အတိုင်း မုချ ဖြစ်ရမယ်လို့တော့ ပြောလို့ မရဘူး ပေါ့။ ငါက ဖြစ်နိုင်ခြေရှိတဲ့ လားရာကို ခန့်မှန်းကြည့်တာ။ လားရာတွေက လည်း လမ်းကြောင်း ပြောင်းသွားနိုင်တာပဲ။ အခု လတ်တလော အနေ အထားကို ကြည့်။ လာမယ့် နှစ် (၂၀) နဲ့ (၃၀) ကြား အမေရိကန်၊ ဂျပန်တွေ အဆက်အဆံ မရှိ ဖြစ်သွားမယ်လို့ ငါ မထင်ဘူး။ အမေရိကန်တွေက နည်းပညာရပ်မှာ အများကြီးသာနေတာ။

ဟုတ်တယ်။ တရုတ်တွေ တိုက်လေယာဉ်တွေ တီထွင်နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ နျူးကလီးယား သယ်နိုင်တဲ့ တိုက်လေယာဉ်တွေ တီထွင်နိုင်ပြီလား။ ဒီလို လေယာဉ်တွေကို မောင်းနှင်တဲ့ တိုက်လေယာဉ်မှူးတွေ ရှိပြီလား။ ဒီအခြေအနေအထိ ရောက်ဖို့ နှစ်ငါးဆယ်လောက် လိုမယ်။ နှစ်ငါးဆယ် အတွင်းမှာ အမေရိကန်တွေကလည်း ရပ်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ တိုးတက် လာနေမှာပဲ။ ဒီကိစ္စက မလွယ်လှပါဘူး။

မေး ။ ။ စောစောကတင်ပဲ တရုတ်တစ်ယောက်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ ဒီအဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြင့်မိကြောင်း ပြောခဲ့ တယ်။ ဒါပေမဲ့ မစ္စတာလီက မျိုးရိုးစဉ်ဆက်အားဖြင့် တရုတ်ဖြစ် နေပြီး ပြည်ကြီးက တရုတ်တွေနဲ့ လုံးဝမတူဘူး။

ဖြေ ။ ။ တရုတ်ကလည်း အဆင့်အမျိုးအမျိုး ရှိတယ်။ ရှေးဟောင်း တရုတ်တွေက ဝတ္ထုဆန်ဆန် ခံစားမှုတွေနဲ့ တရုတ်တွေရယ်။ ငါ့အဒေါ်ရဲ့ အမျိုးသားပြောတာကို နားထောင်ကြည့် 'ငါ့အရိုးကို တရုတ်ပြည်မှာပဲ ဖြှုပ်စေ ချင်တယ်' တဲ့။ လုံးဝ အဓိပ္ပာယ် မရှိတာ။ အခု သူ့အရိုးတွေက ကွာလာ လစ်ပူမြို့ တစ်နေရာရာမှာ ရှိနေလိမ့်မယ်။ သူ့မှာ အဲသလို ခံစားမှုဆန်ဆန် အယူအဆ ရှိတယ်။ ဒီမြေက ငါ့အဘိုးအဖွားတွေရဲ့ မွေးရပ်မြေ ... စတာမျိုး ပေါ့ကွာ။ ငါ့ အဘိုးအဖွားတွေရဲ့ မြေပေါ်မှာဆို ငါ့ကို ဝိုင်းပြီး မိနှိုက်ထား ကြလိမ့်မယ်ဆိုတာ သံသယကို မရှိဘူး။

သူ ဒီကို ထွက်လာခဲ့တယ်။ သူ့ဘဝကလည်း ဒီမှာ အဆင်ပြေတယ်။ ပြီးတော့ တရုတ်ပြည်ကို ပြန်ပြီး မင်ဒရင်းလူမျိုးတွေရဲ့ အောက်ထစ်ဆုံး လူတန်းစားအဖြစ် ပြန်သွားတယ်။ သူနေခဲ့တဲ့အိမ်ကို အခုတော့ သမိုင်း ပြတိုက်ပုံစံနဲ့ နိုင်ငံခြားသားတွေ လည်ပတ်ကြည့်ရှုခွင့် ပေးထားကြတယ်။

သူတို့က ငါ့ဆီကို စိဒီဇွေ ပို့ပေးတယ်။ ငါက ကျေးဇူးတင်ပါတယ်လို့ ပြောလိုက်တယ်။ အစကတော့ ငါ့ဖက်က တစ်ခုခု ပါဝင်ပေးဖို့လည်း တောင်းဆိုတယ်။ ငါက 'ဆောရီးပါ၊ ကျွန်တော်က တရုတ်မဟုတ်ဘူး၊ စင်္ကာပူရီးယန်းပါ' လို့။ ငါက အဲဒီနေရာကို သွားလည်ပတ်နေမှာ မဟုတ် ဘူး။ ငါ့အကိုတော့ သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီကို ပြန်သွားကြတဲ့ လူတွေရဲ့ ဓာတ်ပုံကိုလည်း ရိုက်ယူခဲ့ကြတယ်။ အားလုံးဟာ တောသားရုပ်တွေ ချည်းပဲ။ ငါ့ကိုယ်တိုင်လည်း အဲဒီမှာဆို သူတို့အထဲက တစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်နေမှာပေါ့။

ဒါကြောင့် ငါ ဘယ်ကနေ ပေါက်ဖွားလာခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ရိုမက်တစ် အတွေး လုံးဝ မရှိဘူး။ ကံကောင်းလို့ ငါ့အဘိုးရဲ့ အမေက တရုတ်ပြည်ကို မပြန်ဘဲ ဒီမှာပဲ ဆက်နေခဲ့တာ။ ဟိုမှာ သူသိတဲ့လူလည်း မရှိဆိုတော့ ငါ့အဘိုး အပါအဝင် ကလေးအားလုံးနဲ့ ဒီမှာပဲ နေသွားတာ။ ဒါကြောင့်

ငါ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဒီမှာ ရှိနေတာ။ ငါဟာ ကံကောင်းတဲ့ သတ္တဝါပဲ။ ငါရယ် မဟုတ်ပါဘူးလေ၊ ငါတို့အားလုံးဟာ ကံကောင်းတဲ့ သတ္တဝါတွေပဲ။

ရှေ့ပိုင်းတရုတ်တွေက ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က ငါ့နိုင်ငံကို ငွေပြန် ပို့ပေးဖို့ လိုတယ်။ တာဝန် ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အတွေးမျိုးတွေ ရှိတယ်။ တန်ကာ ကီးက ကျောင်းတွေ ပြန်ဆောက်၊ တက္ကသိုလ်တွေ ပြန်ဆောက်လုပ်တယ်။ (တန်ကာကီးက စီးပွားရေးသမားဖြစ်ပြီး တရုတ်ပြည် Fujian ပြည်နယ်ကနေ စင်ကာပူကို လာရောက် နေထိုင်သူဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ရော်ဘာပင်များ စိုက်ပျိုးရေးဖြင့် စီးပွား အကြီးအကျယ် တက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် စင်ကာပူ တရုတ် နှစ်နိုင်ငံလုံး၌ စာသင်ကျောင်းများ တည်ထောင် ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကွန်မြူနစ်ကို ထောက်ခံသူတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး ၁၉၅၀ ခု၌ တရုတ်ပြည်ကို အပြီး ပြန်သွားခဲ့သည်။)

ဒီကို ရောက်လာတဲ့ တရုတ်တိုင်းရဲ့ အိပ်မက်က ငါ ပိုက်ဆံရှာမယ်၊ ငါ့နိုင်ငံသားတွေကို ကူညီမယ်၊ ဒါပဲ။ လူအနည်းငယ်ပဲ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်တဲ့အိပ်မက်ပေါ့။

ဒီနေ့က လူငယ်မျိုးဆက်တွေ လက်ထက်ရောက်လာတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘွဲ့ရ၊ တရုတ်စကားကိုလည်း ပြောနိုင်တဲ့ တရုတ်လူငယ်တွေ အတွက် တရုတ်ပြည်မကြီးက တရုတ်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံဆက်ဆံဖို့ဆိုတာ တော်တော် မလွယ်တဲ့ကိစ္စပဲ။ အဲဒါကို အင်္ဂလန်ရောက်မှ ငါ သိခဲ့တာ။ ငါ့သူငယ်ချင်းတွေဆိုရင် စင်ကာပူရီးယန်းတွေ၊ မလေးတွေပဲ များတယ်။ တရုတ်ပြည်က တရုတ်တွေက တို့နဲ့ လုံးဝကို မတူဘူး။ ဝတ်ပုံစားပုံ၊ ပြောပုံဆိုပုံ၊ ဘာသာစကား၊ လုံးဝ မတူဘူး။ တရုတ်ချင်း တူပေမဲ့ မတူတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွေကနေ လာကြတာကိုး။

ဘာပဲ ပြောပြော နောက်ဆုံးတော့ တရုတ်က တရုတ်ပါပဲလေ။ ငါ့သား၊ ငါ့သမီးတွေက တရုတ်ကို လက်ထပ်ချင်ပါတယ်ဆိုရင် အိုကေလို့ပဲ ငါ ပြောမှာပဲလေ။ ဆိုလိုတာက သူတို့ တရုတ်ပုံစံတွေကလည်း ချက်ချင်းကြီး ပျောက်သွားတာမှ မဟုတ်ဘဲ။

မေး ။ ။ တရုတ်ပြည်က အခု ပျော့ပျောင်းလာတဲ့ သဘော

တရားတွေ ပြုလာနေတော့ စင်ကာပူရီးယန်း တရုတ်လူငယ်တွေက တရုတ်ဘက်ကို လှည့်လာကြစရာလည်း ရှိလိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်။ မြေ ။ ။ တရုတ်ပြည်ကို မကြာမကြာ သွား၊ မင်း မြင်တာ မှားတယ် ဆိုတာ သဘောပေါက် လာလိမ့်မယ်။ သူတို့ဆီ အချိန်မရွေး သွားနိုင်တယ်။ သူတို့ ပိုပိုပြီး အောင်မြင်လေလေ၊ သူတို့နဲ့ မတူမတန်သလို ဆက်ဆံလေပဲ။

Lim Sau Hoong ကိုပဲ ကြည့်။ သူမက လူထုဆက်ဆံရေးဌာနက တရုတ်နဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ပြောနိုင်တယ်။ သူတို့ တရုတ်ပြည် အိပ်ပစ်အတွက် အများကြီး အကူအညီ ပေးခဲ့တာ။ ပြီးတော့ CCTV မှာ တော်တော်ကောင်းတဲ့ လိုဂိုတံဆိပ် လုပ်ပေးခဲ့တယ်။ ချိုင်းနားဘက်အတွက်လည်း ကြော်ငြာ လုပ်ပေးတယ်။ အိပ်ပစ် အခမ်း အနား အပြင်အဆင်တွေအတွက် အကူအညီတွေ ပေးခဲ့တယ်။ ချိုင်းနား ဘက်က သူ့ကို အလွတ်သဘောမျိုးပဲ အခပေးခဲ့ပုံရတယ်။ အခုဆိုရင် ချိုင်းနားဘက်အတွက် ဘာမှ လုပ်မပေးတော့ဘူးလို့ ပြောနေတယ်။ သူတို့က ပီကင်းကို လာပြီး ဌာနခွဲ ဖွင့်ပါလားလို့ သူမကို ပြောတယ်။ သူမက စိတ်မပါတော့ဘူး။ (သူမက သူတို့ကို ပြောတယ်) 'ကျွန်မကို တွေ့ချင်ရင် ဖုန်းဆက်ပါ။ ဘာဖြစ်ချင်တယ်ဆိုတာ ပြောပါ။ ကျွန်မ ရောက်အောင် လာခဲ့မယ်။ ဒီတော့မှ စကား ဆက်ပြောကြတာပေါ့' တဲ့။

တရုတ်ပြည်မှာ ဘယ်တော့မှ ရုံးသွားမစိုက်နဲ့။ ကိုယ်ပါ သူတို့လူ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်လို့ သူမက ငါ့ကို ပြောတယ်။ အခု သူက စင်ကာပူမှာပဲ နေတော့တယ်။ သူနဲ့ စကားပြောချင်ရင် ဖုန်းဆက်၊ လုပ်ချင်တာကို ပြော၊ အဲဒီအလုပ်ကိစ္စအတွက် သူ့လာနိုင်မယ့်ရက်ကို အကြောင်းကြားမယ်လို့ သူက တရုတ်တွေကို ပြန်ပြောတယ်။ တော်တော် ထက်တဲ့ ကောင်မလေး။

'ကျွန်မက စင်ကာပူရီးယန်း၊ ကျွန်မက ရှင်တို့ရဲ့ လက်အောင်ခံ မဟုတ်ဘူး' သူက ဒီလို ပြန်ပြောတာ။

မင်းရုံးက တရုတ်ပြည်မှာဆိုရင် မင်းလည်းပဲ တခြား ပြည်ကြီး တရုတ်တွေလိုပဲ သူတို့စကားကို လိုက်နာရတယ်။ သူတို့ အမိန့်က 'အခုချက်ချင်းလုပ်၊ မြန်မြန်လုပ်' ဆိုတာပဲ။ ဒါကို သူမက 'မလုပ်နိုင်ဘူး။ ရက်အတန်ငယ် လိုတယ်။ လအတန်ငယ် လိုတယ်။ ထပ်ပြီး စဉ်းစားစရာ

ရှိတယ်' လို့ ပြန်ပြောတာ။

မွေးရပ်မြေကို ပြန်သွားမယ်ဆိုတဲ့ အတွေးမျိုးတွေက ဒီခေတ်မှာ ယောင်ဝါးဝါးနိုင်မှုပဲ။ ငါတို့က သူတို့နဲ့ ဗုဒ္ဓမဟုတ်တော့တာ။ တရုတ်ပြည်ကို မင်း ပြန်သွားနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မင်းကို ခွဲခွဲခြားခြားပဲ ဆက်ဆံလိမ့်မယ်။ မင်း ကလေးတွေအလှည့်ရောက်ရင်တော့ ပြောင်းလဲကောင်း ပြောင်းလဲ နိုင်တယ်။

မေး ။ ။ တရုတ်က ဒီထက်ပိုပြီး အားကောင်းလာမယ်။ ဒီထက် ဩဇာ ရှိလာမယ်ဆိုရင် စင်္ကာပူအပေါ်မှာ ထားတဲ့ သူတို့ သဘော ထားက ပြောင်းလဲလာနိုင်သလား။

ဖြေ ။ ။ အသေအချာပေါ့။ သူတို့က အလေးစား ခံချင်တာ။ မင်း ငါ့ကို လေးစားရမယ်။ ဒီအမျိုးမျိုးပဲ။ နိုင်ငံ အကြီးအသေး အတူတူပဲ။ ငါတို့က လည်း ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တရုတ်လူမျိုးအားလုံးရဲ့ အကြီးအကဲတွေ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ မကြိုက်တာ တစ်ခုလောက်များ လုပ်မိရင် မင်းတို့ က လူပေါင်း ၁.၃ ဘီလီယံကို စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်အောင် လုပ်တာပဲလို့ ပြောကြတယ်။ သူတို့က ငါတို့ မကျေနပ်တာလုပ်တော့ လူ နှစ်သန်း သုံးသန်းကိုပဲ စိတ်ညစ်အောင် လုပ်မိတာတဲ့။ ကဲ ... ရပ်တော့။ ကိုယ့်နေရာ ကိုယ်နေ။

မေး ။ ။ တချို့က ပြောတယ်။ မစ္စတာလီက ကမ္ဘာနိုင်ငံသား ဖြစ်နိုင်တယ်။ စင်္ကာပူနိုင်ငံသား ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဆန္ဒရှိရင် တရုတ် ပြည်ကိုတောင် ပြန်သွားလို့ ရတယ်တဲ့။ ဒီစကားအတွက် မစ္စတာလီ ရဲ့ အမြင်က ဘယ်လိုလဲ။

ဖြေ ။ ။ ကမ္ဘာနိုင်ငံသားဆိုတာ မရှိပါဘူး။ စိတ်ဇင် ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ နိုင်ငံ တွေထဲကနေ တစ်ခုခု ရွေးလိုက်ပေါ့။ စင်္ကာပူလား။ မလေးရှားလား။ ကိုယ့် ရွေးချယ်မှုနဲ့ ကိုယ်ပဲ။ ဒါမှမဟုတ် တရုတ်မျိုးဆက်တွေ ရှိတဲ့ ဟောင်ကောင်၊ ထိုင်ဝမ်ကို သွား။ နောက်ဆုံး တရုတ်လူမျိုး ပြန်ဖြစ်။

ဒါပေမဲ့ တရုတ်ပြည်ကို ပြန်သွားလို့ကတော့ တရုတ်နိုင်ငံဟာ ငါ့နိုင်ငံ

ဖြစ်လာမယ် မထင်ဘူး။ မယုံရင် မလေးရှားက ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် တွေကို ကြည့်။ သူတို့ကလေးတွေကို တရုတ်ပြည် ပြန်ပို့ကြတယ်။ ဒါမှ လည်း သူတို့လည်း မလေးသစ်တောတွေထဲမှာ သူတို့တိုက်ပွဲကို ဆက်ပြီး တိုက်နိုင်မှာကိုး။ ဒါပေမယ့် သူတို့ ပို့လိုက်တဲ့ မိသားစုနဲ့ ကလေးတွေ ကိုတော့ တရုတ်ပြည်က တစ်တန်းတည်း မဆက်ဆံခဲ့ဘူး။ သူတို့အားလုံးကို ယူနန်ပြည်နယ်ရဲ့ ဗြိုတော် Changsha မှာ သီးသန့်ထားကြတာ။ လူတွေက သီးသန့်၊ ကျောင်းသွားတော့လည်း သီးသန့်၊ သာမန် ပြည်ကြီးက တရုတ် တွေနဲ့ ရောနှော နေထိုင်ခွင့်ကို မရကြရှာဘူး။ ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် Fang Chuang Pi ရဲ့သားနဲ့ ငါ တွေ့ခဲ့တယ်။ သူက ဉာဏ်ထက်တယ်။ ဆင်းရဲ၊ တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရထားတယ်။ သူက မလေးတရုတ်မလေးနဲ့ လက်ထပ် ထားတယ်။ ပြည်မက တရုတ်နဲ့ လက်မထပ်ဘူး။

မင်းကိုမင်း တရုတ်လို့ ပြောလို့ရတယ်။ ဟိုက တရုတ်တွေက မင်းက တရုတ်မစစ်တော့ဘူးလို့ ပြန်ပြောလိမ့်မယ်။ သူတို့နဲ့ မတူတော့ဘူးလေ။ အမေရိကန်တွေ၊ ဗြိတိသျှတွေလိုပဲ။ အတူတူပဲ။ တောင်အာဖရိကလူဖြူ၊ ဩစတေးလျန်း၊ နယူးဇီလန်ဒါး၊ ဗြိတိသျှ ဆိုပြီး ကွဲနေပြီ။

ထိုင်ဝမ်နဲ့ ပြည်ကြီးတရုတ်တွေကတော့ ဝီစတုတယ်လို့ ပြောရမယ်။ ယဉ်ကျေးမှုလည်း အတူတူပဲ။ ကွဲပြားတာက အတွေ့အကြုံ၊ အယူအဆနဲ့ ကမ္ဘာအပေါ် ကြည့်တဲ့ အမြင်ပဲ။

ငါတို့က တရုတ်တွေလား။ မျိုးရိုးဗီဇအားဖြင့် ဟုတ်တယ်။ တရုတ်တွေနဲ့ အတူတူထိုင်ပြီး သူတို့နဲ့ ငါတို့ဟာ တစ်သားတည်း ရှိနေတယ်လို့ ခံစားလို့ ရသေးရဲ့လား။ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ တရုတ်စကား ပြောလို့၊ မပြောလို့လား။ မဟုတ်ဘူး။ အဓိက နေရာနဲ့လူမျိုး သတ်မှတ်ပေး တာက မင်း ခံစားမှု ဖြစ်နေလို့။

ဒါပေမဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ပြောပြော အဲယားကွန်းမပါပဲ ကောင်းကောင်းအိပ်လို့မရတဲ့အကြောင်း၊ အဲယားကွန်းမရှိဘူးဆိုရင် နေပူတဲ့ နေခင်းတွေမှာ လုပ်အားတွေကျလာ တတ်သလို အမှားအယွင်းတွေလည်း ပိုများလာတတ်ကြောင်း လက်တွေ့ ကျကျမြင်သွားတာကိုတွေ့ရတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ အဲယားကွန်းဟာ စိမ်ခံမှုသက်သက်အတွက်သာမဟုတ်ပဲ ပရောဒတ်အတွက်လည်း အကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိတယ်ဆိုတာပါပဲ။

သူ့ကို အင်တာဗျူးစဉ်က အမှိုက်ပုံးတွေကို စနစ်တကျခွဲခြားထားတာ မရှိသေးဘူးလို့ နားလည်လို့ရတယ်။ အကြွင်းအကျန်စွန့်ပစ်တဲ့ အမှိုက်ပုံး၊ စက္ကူ၊ ပလပ်စတစ်စတဲ့ ရီဆိုက်ကယ်လုပ်လို့ရတဲ့ ပစ္စည်းတွေ စွန့်ပစ်တဲ့ အမှိုက်ပုံးက တစ်ပုံး၊ ကွဲနိုင်၊ ရှုနိုင်တဲ့ ပုလင်း၊ ဖန်စတာတွေ စွန့်ပစ်တဲ့ အမှိုက်ပုံးကတစ်ပုံး၊ ဒီလိုပါ။ ဒါပေမဲ့ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပဲ ဒီစနစ်ကျ လုံးဝကို အသားကျလာတာတွေ့ရပါတယ်။

စင်ကာပူကို အမိလိုက်ဖို့ အမှိုက်ပုံးတွေလိုသလို အမှိုက်ပုံးတွေထဲ အမှိုက် ပစ်ကြဖို့လက် (အရင်ဆုံး) လိုနေပါလိမ့်မယ်။ ။

အခန်း(၉)မိတ်သက် ရှင်သန် စိမ်းလန်း

စင်ကာပူဟာ စိမ်းလန်း၊ သန့်ရှင်းနေရမယ်ဆိုပြီး အစီအစဉ်တွေချမှတ် လုပ်ခဲ့လို့ ဒီနေ့အကျိုးရလဒ်တွေ ခံစားနေကြရပေမယ့်လို့ ဒီစိမ်းလန်းကြောင့် အပြစ်ပြောတာတွေတော့ သူလည်း မလွတ်ခဲ့ဘူး။ အထူးသဖြင့်တော့ တစ် မြို့လုံး စိမ်းလန်းအောင် လုပ်ထားရတဲ့ ကုန်ကျစရိတ်က မသေးလှဘူး။ ဒါ့ကြောင့်ပါ။ အစိုးရသဘောကတော့ ဒီလိုစိမ်းလန်းလှပမှုတွေနဲ့ နိုင်ငံခြား သားဧည့်သည်တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်မယ်။ ပညာရှင်နဲ့ လူရတတ်တွေ ဒီမှာ လာနေအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်မယ်။ ဒီနည်းနဲ့ ကုန်ကျစရိတ်တွေ ပြန်ရအောင် ရှာမယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။ လက်ရှိအနေအထားကိုကြည့်ရင် အစိုးရမှန်တယ် လို့ပြောရပါလိမ့်မယ်။

ဒီအခန်းမှာ လိက္ခံမယုရဲ့ နေ့စဉ်ဘဝတစ်ချို့နဲ့ သူ့ရဲ့စရိုက်လက္ခဏာ တစ်စွန်းတစ်စလည်း သိလို့ရတယ်။ တချို့ကကြိုက်ကြမယ်တော့ မဟုတ် ဘူး။ သူဟာ အနည်းဆုံးနှစ်ချက်လောက် ဝိုလ်ချုပ်နဲ့တူနေတာ တွေ့ရပါတယ်။

စကားကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း (ဟောဟောခိုင်းခိုင်း)ပြောတတ်တာနဲ့ ဝတ်ထားတဲ့အဝတ်အစားကို သိပ်ပြီးရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်မနေတတ်တာ ရယ်ပါ။ သူ့ရဲ့ ဓာတ်ပုံတွေမှာ ဝတ်ကောင်းစားလှတွေနဲ့ သိပ်မတွေ့ရဘူး။ အပိုလုပ် သိပ်ပြီးမလုပ်တတ်တဲ့ လူတစ်ယောက်ပါ။

က လူတွေ၊ လူလတ်တန်းစားတွေနဲ့ လူလတ်တန်းစားထဲက အဆင့်မြင့် အလွှာကလူတွေက တစ်မျိုး၊ အောက်ခြေအလုပ်သမား လူတန်း စားတွေက တစ်မျိုးဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ အထက်တန်းလွှာက အထက်တန်းစား ပတ်ဝန်းကျင်မှာနေပြီး အောက်တန်းလွှာက ချို့ချို့တဲ့တဲ့၊ ညစ်ညစ်ပတ်ပတ်နေကြရမယ်။

အဲသလိုမြို့တွေဟာ စိတ်လှုပ်ရှားစရာမကောင်းဘူး။ တို့မှာ စစ်မှုထမ်းတာဝန်က မထမ်းမနေရ။ သူတို့ရဲ့ ကလေးတွေ အိမ်ကောင်းကောင်းနဲ့နေတဲ့ သူဌေးတွေကို ကာကွယ်ရင်း အသက်ပေးဖို့ ဘယ်သူမှ ဆန္ဒမရှိဘူး။ ဒီတော့ တစ်ကျွန်းလုံးကို သန့်နေရမယ်။ စိမ်းနေရမယ်။ လူတိုင်းအိမ်ပိုင်ဆိုင်မှု ရှိနေရမယ်။ အဲဒါ အရင်ဆုံး ငါရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံကောက်ချက်နဲ့ မူဝါဒပဲ။ အဲဒါ အလုပ်ဖြစ်သွားတယ်။

ဒီကိစ္စက အရေးတကြီးလုပ်ဆောင်ရမယ့် စာရင်းထဲမှာပါတယ်။ ဘဏ္ဍာရေးနဲ့ ကာကွယ်ရေးကလွဲရင် ဒီကိစ္စက အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ ငါတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းဆိုတဲ့ ခံစားမှုမျိုးရှိနေရမယ်။ တစ်ကျွန်းလုံး ဒီလို သန့်ရှင်းစိမ်းလန်းအောင် လုပ်မပေးဘဲနဲ့ ဒီလိုခံစားမှုက မရနိုင်ဘူး။ ဒီနေ့ဆိုရင် မင်းက နှစ်ခန်း၊ သုံးခန်း၊ လေးခန်း ဒါမဟုတ် ငါးခန်း HDB မှာနေတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကွန်ဒိုမှာနေတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မြေဗိုက်အိမ်တွေမှာ နေတာပဲဖြစ်ဖြစ် အားလုံးဟာသန့်ရှင်းနေတာပဲ။ အားလုံးတန်းတူ မဟုတ်စေဦးတော့ ပြည်သူပိုင်နေရာတွေမှာ အားလုံးဟာ ညီတူအခွင့်အရေးရကြတယ်။

မေး ။ ။ အဲဒီအချိန်တုန်းက စင်္ကာပူက စက်မှုနိုင်ငံအဖြစ် အားထုတ်နေရတုန်းပဲ။ တစ်ချို့စက်ရုံတွေက လေထုကို ညစ်ညူးစေတယ် မဟုတ်လား။ ဖွံ့ဖြိုးရေးနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး အကြား ဟန့်ချက်ညီအောင် ဘယ်လို ထိန်းသိမ်းခဲ့ရသလဲ။ ပတ်ဝန်းကျင် လေထုညစ်ညမ်းမှုကို စိုးရိမ်ရတဲ့အတွက် တချို့ ပရောဂျက်တွေ နှေးကွေးခဲ့တာတွေ ကြုံခဲ့ရသလား။
ဖြေ ။ ။ တတ်နိုင်သ၍ လေထုညစ်ညမ်းမှုမဖြစ်အောင်တော့ စဉ်းစားကြ

Question & Answer

ဒီအခန်းမှာ စင်္ကာပူရဲ့ မြို့ပြတည်ဆောက်မှု ခေတ်ဦး၊ စက်မှုစီးပွားရေး ခေတ်ဦး ကောက်ကြောင်းတချို့ကို သိနိုင်သလို “ငါနဲ့ သက်တောင့်သက်သာ ရှိတဲ့ အဝတ်အစားကို (ဟောင်းနွမ်းနေပေမယ့်) ဘာလို့ လွှင့်ပစ်ရမှာလဲ၊ ဘယ်သူ အထင်ကြီးအောင်မှ ဝတ်ကောင်းစားလှ ဝတ်ပြနေစရာ မလိုပါဘူး” ဆိုတဲ့ စကားတွေဟာ ခေါင်းစုတ်ဖွား၊ အဝတ်အစားဖရိုဖရဲနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ ဓာတ်ပုံတချို့ကို အမှတ်ရစေမှာ အမှန်ပါ။ ကျန်တာတွေ နောက်ထား ဒီအချက်ကတော့ သူတို့ ကွက်တိတူကြတယ်။

မေး ။ ။ အစောပိုင်းနှစ်တွေကတည်းက စင်္ကာပူရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် သန့်ရှင်းရမယ်၊ စိမ်းလန်းရမယ်လို့ မစွတာလီကြွေးကျော်ခဲ့တယ်နော်။ ဘာကြောင့်များ ဒီလိုကြွေးကျော်ရတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ တို့မြို့က ကျွန်းသေးသေးလေးပေါ်ကမြို့လေ။ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရတဲ့ အစိုးရတွေဟာ တစ်ချို့နေရာတွေကို သန့်ရှင်းအောင် လုပ်မပေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်ထက်ကတည်းက တစ်ချို့နေရာတွေကို လစ်လျူထားခဲ့တာ။ ပြန့်ကျဲနေတဲ့ပေါက်စတွေ၊ မလေးရှာတွေ၊ ရေမြောင်းမရှိ၊ မြေအောက်ရေပိုက်လိုင်းတွေမရှိ၊ အိမ်သာမရှိ၊ ရေတွေက လည်း လှုံ့နေတာပဲ။ ဟိုတုန်းက ယုံကြည်ခဲ့သလို အခုလည်းယုံကြည်တယ်။ တစ်ကယ်လို့ တစ်ကျွန်းလုံးအနေနဲ့ သန့်ရှင်းစိမ်းလန်းအောင် လုပ်မပေးနိုင်ဘူးဆိုရင် စင်္ကာပူမှာ လူတန်းစားနှစ်ရပ် ကွဲနေလိမ့်မယ်။ အထက်တန်းလွှာ

ပါတယ်။ ဂျူဇောင်းမှာ ရေနံဓာတ်ငွေ့ သန့်စင်စက်ရုံရယ်၊ ရေနံဓာတ်ငွေ့စက်ရုံ ရယ် စတင်တည်ဆောက်ခဲ့ကြတယ်။ ဆူမိတိုရှိကမ္ဘာ့ဇီနိုမို (Sumitomo)။ သူ့ဗိုကိုက ဂျပန်စတန်းဒတ်ကို သုံးချင်တာ။ အဲဒီမှာ အကြီးအကျယ် အငြင်း ပွားခဲ့ရတယ်။ ငါတို့က ဂျာမနီစတန်းဒတ် သုံးစေချင်တာ။ ဂျာမနီ စတန်း ဒတ်က ဥရောပမှာ ထိပ်တန်းပဲလေ။

ထိုင်ဝမ်က Kaohsiung ဂေါက်ကွင်းထဲမှာ ဂေါက်ကစားတုန်းက ကြီးခဲ့ရဖူးတယ်။ စက်ရုံတွေက ဂေါက်ကွင်းနဲ့ တော်တော်ဝေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရေနံဓာတ်ငွေ့စက်ရုံတွေက ထွက်လာတဲ့အနံ့တွေကို ရနေတယ်။ ဂျာမနီပစ္စည်း ကို သုံးမယ်ဆိုရင်လည်း အကုန်အကျက အများကြီး တက်သွား မှာဆိုတော့ စကားတွေအတော် ပြောခဲ့ရတယ်။ တို့ကလည်း ဂျာမနီပစ္စည်းကို သုံးချင်သုံး၊ မသုံးရင် လက်မခံနိုင်ဘူးလို့ ခပ်ပြတ်ပြတ်ပြောရတယ်။ လေထု ညစ်ညမ်းမှု ကို လျှော့ချဖို့လိုအပ်တဲ့ အခြားပစ္စည်းတွေထည့်ဖို့ တို့ဘက်က အလုပ်လုပ်ခွင့် ပေးဆောင်စရာတွေတစ်ချို့ကို လျော့ချပေးမယ်လို့ ပြောရတယ်။ ပစ္စည်း ဈေးကျခိုက်မှာ သူတို့လည်း ဝယ်တပ်ဆင်လိုက်တယ်။ အခု Jurong County Club ကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ Raffles County Club ကပဲဖြစ်ဖြစ် အနံ့အသက် မရတော့ဘူး။ တို့ကသာ သူတို့သဘောအတိုင်း ခွင့်ပြုခဲ့ရင် အခြေအနေတော်တော် ဆိုးသွားနိုင်တယ်။

ဂျာမနီတွေရဲ့ စတန်းဒတ်အမြင့်ဆုံးဆိုတာက သူတို့ဓာတ်ငွေ့စက်ရုံတွေ က မြို့တွေအနားမှာ တည်ဆောက်ထားလို့။ အမေရိကန်တွေရဲ့ စတန်းဒတ် က အရင်က အညံ့ဆုံးပဲ။ သူတို့မှာက Houston လိုနေရာမှာ နေရာအလွတ် တွေ အကျယ်ကြီးရှိတာ။ အဲဒီနေရာအနီးအနားမှာ အိမ်တွေဘာတွေ ဆောက် လာတော့မှ သူတို့က စတန်းဒတ်ကို မြှင့်လာတာ။ တို့ကျတော့ ဒီကျွန်းလေးပဲ ရှိတယ်။ ဒီကျွန်းလေးကို ဖျက်ဆီးမိရင် ပျက်နေတဲ့ ကျွန်းလေးပဲ ပိုင်ဆိုင်တော့ မှာ။

မေး ။ ။ သန့်ရှင်းစိမ်းလန်းရေး အစီအစဉ်အရ နှစ်တွေအလိုက် ဘယ်လိုပြောင်းလဲရမယ်ဆိုတဲ့ အတွေးမျိုးရှိခဲ့သလား။
ဖြေ ။ ။ အားလုံးပြောင်းလဲပေးနေရတယ်။ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီနေအောင်

အမြဲတမ်း လိုက်နေရတယ်။ ကမ္ဘာ့ပထမဆုံး အိုအေစစ်ဖြစ်ချင်ရင် အနေ အထားတွေ အားလုံး ပထမတန်းစားတွေ ဖြစ်နေရမယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှရယ် မဟုတ်ဘူး။ သုံးစွဲတဲ့ပစ္စည်းတွေ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအဆင့်တွေ၊ လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေ၊ ဆက်သွယ်ရေး လုံခြုံရေးစတာတွေလည်း ပထမ တန်းပဲဖြစ်ရမယ်။ သူ့ခေတ်နဲ့သူကတော့ ကမ္ဘာမှာအကောင်းဆုံးအဆင့် ရှိတာတွေချည်းပဲသုံးတယ်။ ဒါဆို ကိုယ်လည်း ကမ္ဘာထဲ ပိုင်ပိုင်လို့ရသွားပြီ။ တို့ကို အသက်မဝင်တဲ့ 'အမြဲ' ကျွန်းလို့ခေါ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ လုံခြုံ တယ် ။ လေထု မညစ်ညမ်းဘူး။ တို့က အခြေခံကစပြီး ကြိုးစားတာ။ အခြေခံအချက်တွေရှိပြီဆိုတော့ အခု "Buzz" တွေဆီ သွားလို့ရပြီ။ စင်ကာပူဖြစ်တစ်လျှောက်၊ မရီနာဘေးတစ်လျှောက် ညလုံးပေါက် အရက် သောက်လို့ရပြီ။ နိုက်ကလပ် တက်မလား။ ကာရာအိုက ဆိုမလား။ ကြိုက်ရာလုပ်လို့ ရပြီ။ ကာစီနိုတွေကတော့ ပြဿနာသယ်လာနိုင်စရာ ရှိတယ်။

ဝမ်ကန်စိန် (ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ၁၉၉၄-၂၀၁၀) နဲ့ ရဲဗက်အရာရှိတွေ သေသေချာချာ တွက်ချက်ကြတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါး၊ ငွေဖြူငွေမည်း လဲလှယ်မှုနဲ့ ပြည့်တန်ဆာကိစ္စကို သူတို့ ထိန်းချုပ်နိုင်တယ်။ သူတို့ အာမ မခံနိုင်တာက လောင်းကစားအကျင့် စွဲသွားမှာကိုပဲလို့ ပြောကြတယ်။ ဒါကို ကာကွယ်ဖို့ အစီအစဉ်တွေ ဆွဲရတာပေါ့။

ကာစီနိုတွေမရှိဘူးဆိုရင် အသုံးအနှုန်းတဲ့ နိုင်ငံခြားက သူငွေတွေ ဒီကိုရောက်လာကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ ပြီးတော့ ဖော်မြူလာဝမ်း၊ ၁၉၇၀ ခုနှစ် တွေတုန်းကဆိုရင်တော့ ကားပြိုင်ပွဲတွေ လက်ခံတာ မကောင်းဘူးပေါ့။ သူတို့ကြောင့် ငါတို့လူတွေက ပိုပြီး ကားမောင်းကြမ်းလာစရာ ရှိတာကိုး။ F1 ဘယ်လောက် တိုးတက်လာသလဲဆိုတာ ကြည့်လိုက်တော့။ ဂျက်(စက်) တပ်ဆင်တဲ့အဖွဲ့တွေ တစ်ဖွဲ့လုံးလာကြတာ။ သူတို့ကို ဘဏ်တွေက စပွန် ဆာပေးထားကြတာ။ ကားပြိုင်ပွဲမလုပ်ရင် အဲဒီအခွင့်အရေးတွေ လွတ်ကုန် မှာပဲ။

ဒါကြောင့် ငါလည်း စိတ်ပြောင်းသွားတယ်။ သူတို့အတွက် ကားလမ်း သီးသန့်တော့ ခင်းမပေးနိုင်ဘူး။ ကားလမ်းဘေးတွေမှာ အကာအရံတွေ

ထားပြီး ဒီလမ်းတွေပေါ်မှာပဲ ပြိုင်မယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ မိနာကိုမှာလည်း အဲသလိုပဲ ပြိုင်တာ အောင်မြင်တယ်။

မေး ။ ။ စီးပွားရေးတိုးတက်အောင် စဉ်းစားရ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကိုလည်း စဉ်းစားရနဲ့ ဒီ စဉ်းစားစရာနှစ်ခုကြောင့် အလုပ်မဖြစ်ခဲ့တဲ့ စီးပွားရေးတွေရှိခဲ့ဖူးသလား။

ဖြေ ။ ။ ငါတို့ အမှားတစ်ခုက တန်ဂျန်ပါဂါဆိပ်ကမ်းဘေးမှာ ဓာတ်ငွေ့ သန့်စင်စက်ရုံ တည်ဆောက်ခွင့်ပြုခဲ့တာပဲ။ ငါက သဘောမတူခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ တို့မှာ အရင်းအနှီးလည်း မလုံလောက်ဘူး။ ဂျပန်ကုမ္ပဏီတစ်ခု (Maruzen Toyo Oil Company) က ဆိပ်ကမ်းဘေးမှာ နေရာပေးရင် စက်ရုံဆောက်ပေးမယ်လို့ ပြောတယ်။ ဂိုကိန်ဆွီး (Goh Keng Swee) က ဒါကို လက်ခံဖို့ ငါ့ကိုတိုက်တွန်းတယ်။ ငါ့သုံးသပ်ချက်နဲ့ဆိုရင် မလုပ်ဖြစ်လောက်ဘူး။ သူပြောတာက တို့မှာ အရင်းအနှီးလိုတယ်။ ပြီးတော့ စင်္ကာပူက ဂျပန်တွေကိုလည်း ကြိုဆိုတယ်ဆိုတဲ့အချက် ဂျပန်တွေကို အသိပေးထားဖို့ လိုတယ်လို့ ပြောတယ်။ ဟုတ်ပြီ၊ ဒါဆို လက်ခံရအောင်လို့ ငါပြောလိုက်တယ်။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ စာချုပ်။ နှစ်သုံးဆယ်ပြည့်တော့မှ BP (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရေနံကုမ္ပဏီ) ကို လွှဲပြောင်းပေးလိုက်တယ်။

မေး ။ ။ လူတွေပြောနေကြတာက စင်္ကာပူက ရေနံဓာတ်ငွေ့ စက်ရုံတွေဟာ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်တွေ ထုတ်လွှတ်နေတော့ စင်္ကာပူ အခု ကျင့်သုံးနေတဲ့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်လျော့ချရေး ပရိုတိုကောအတွက် အဟန့်အတားတစ်ခု ဖြစ်နေတယ်တဲ့။ စင်္ကာပူဟာ လက်ရှိ ဓာတ်ငွေ့စက်ရုံတွေကို ရုပ်ပစ်သင့်တယ်လို့ ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ စင်္ကာပူရဲ့ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏက ကမ္ဘာ့ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏရဲ့ ၀.၂ ရာနှုန်းပဲရှိတာပါ။ ဓာတ်ငွေ့သန့်စင်စက်ရုံတွေက တို့အတွက်မဟုတ်ဘူး။ အားလုံးထဲမှာ တို့အတွက်က ၅ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ပဲရှိတယ်။ ကျန်တာတွေက အိတ်(စ်)ပို့အတွက်ပဲ။ အထူးသဖြင့် အရှေ့အာရှ

နိုင်ငံတွေကို ပို့တာ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီကြီးတွေက လုံခြုံရေးအတွက် စိတ်ချရလို့ ဒီမှာလာပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြတာ။ အချော ထုတ်ပြီးသားတွေကို ဒေသတွင်းက နိုင်ငံအားလုံးကို ဖြန့်တယ်။ မြောက်ဘက်ဆိုရင် အလာစကား၊ တောင်ဖက်ဆိုရင် နယူးဇီလန်တို့အထိရောက်တယ်။

ကုလသမဂ္ဂ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအစိုးရတွေရဲ့ ဆွေးနွေးပွဲမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ ငါပြောခဲ့တယ်။ ဒါတွေကိုလည်း ကြည့်ဖို့လိုတယ်ဆိုတာ ထောက်ပြတာပါ။ လေထုညစ်ညမ်းမှုနဲ့ပတ်သက်လို့ တရုတ်ပြည်ကို ဝေဖန်အဖြစ်တင်ကြတော့ တရုတ်ပြည်က ဒီစက်ရုံတွေက ထုတ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေအားလုံးကို အနောက်ချည်းပဲပို့တာ။ အနောက်ကသာ ဒီ စက်ရုံတွေကို တရုတ်ပြည်ထဲလာပြီး တည်ဆောက်ထားတာလို့ ပြန်ပြောတဲ့ အကြောင်း ငါက ပြောခဲ့တာ။

ဒါပေမဲ့ တရုတ်တွေက ကျောက်မီးသွေးကို သုံးတာ။ တို့က ဓာတ်ငွေ့ကို သုံးတာ။ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကို တတ်နိုင်သရွေ့ တော့ ငါတို့က ကာကွယ်တယ်။ ငါတို့ဆီမှာ ကာတာနဲ့ အခြားနိုင်ငံတွေက ဝယ်ယူထားတဲ့ ဓာတ်ငွေ့ သို့လျှောင့်ရုံတွေကတော့ LNG မြေအောက်လို့ထိထဲမှာ ရှိတယ်။ ဒါကလည်း မလုပ်လို့ မရဘူးလေ။ မလေးရှားနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားက ရေနံနဲ့ ဓာတ်ငွေ့ ရောင်းဝယ်ရေး စာချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ချင် ဖောက်ဖျက်လာမှာ။ သူတို့က တို့ထက် ဓာတ်ငွေ့လိုတယ်။

ဒါမှမဟုတ် တို့ထက်ဈေးပိုပေးတဲ့ နိုင်ငံတွေကိုလည်း ရောင်းပစ်ချင် ရောင်းပစ်လိုက်မှာ။ အခုတော့ တို့မှာ အခက်တွေ့စရာ မရှိတော့ဘူး။ အခြေအနေကိုကြည့်ပြီး သဟဇာတဖြစ်အောင်တော့ နေတတ်မှရမယ်။ ကမ္ဘာမှာ ဘယ်အရာမှ တာသမတ်တည်းမရှိဘူး။

မေး ။ ။ ကမ္ဘာ့ ရာသီဥတု အပြောင်းအလဲနဲ့ပတ်သက်လို့ ‘အူမတောင့်မှ သီလစောင့်’ ဆိုတဲ့ စကားမျိုးပြောခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒါဘာကို အဓိက ရည်ရွယ်တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒီပြဿနာက ဩစတေးလျတောင်ပိုင်းမှာ ၀ ကြီးနေရပြီ။ မြောက်ပိုင်းမှာ မိုးတွေ ပိုများလာနေပြီ။ ဒီအတိုင်းဆက်သွားနေရင်

တို့အတွက်လည်း မကောင်းဘူး။ ဒီမှာလည်း မိုးတွေပိုများလာတော့မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါက အဆုံးသတ်ပြီး ဦးတည်ရာလည်းပြောင်းသွားနိုင်တယ်။ ဒါဆို တို့ဆီမှာ EL Nino (အယ်နီညို) တွေ ပိုများလာပြီး မိုးနည်းသွားတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပြန်ရော။ အဲဒါကမှ တကယ့်ပြဿနာ။

တို့က အနေအထားကြည့်ပြီး အဆင်ပြေအောင် ပြင်ဆင်ထားရမှာ။ စင်ကာပူမှာ ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်သလဲဆိုတာ ဘယ်သူမှ တပ်အပ်သေချာ မပြောနိုင်ဘူး။ လတ်တလောအနေအထားအရ ဒီမှာ ပိုပြီးစိုစွတ်လာတယ်။ ဩစတေးလျတောင်ပိုင်းမှာ ပိုပြီးချောက်သွေလာတယ်။ မြောက်ပိုင်းမှာ ပိုပြီးစိုစွတ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် မြောက်ပိုင်းကနေ တောင်ပိုင်းကို ရေပိုက်တွေနဲ့ ဖြေပေးနေရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့မှာက ကျောက်မီးသွေး၊ ဓာတ်ငွေ့၊ ယူရေနီယံ သယ်စာတတွေက အလျှပ်ယံရှိနေတာ။ ပြီးတော့ ရေကိုလည်း ပြန်လည်သန့်စင်ယူပြီး ပြန်သုံးလို့ရအောင် တို့လိုပဲ လုပ်နေကြတယ်။

(စင်ကာပူက သူတို့လို သယ်စာတမရှိတော့ တချို့ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဥပဒေတွေကို မလိုက်နာနိုင်ဘူး)

မေး ။ ။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို အကြီးအကျယ် ဆော်ဩနေတဲ့ အယ်လဂိုး (AL Gore) လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ စည်းရုံးရေးကို နားထောင်လိုက်မိတာမျိုး ရှိသလား။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတော့ လိုကို လိုအပ်နေပြီဆိုတဲ့ သက်သေသာဓက တစ်ခုခုများ တွေ့မိလို့လား။

ဖြေ ။ ။ ငါ့သဘောအတိုင်း ပြောရရင်တော့ တစ်ချို့ဆို အမှန်တကယ် လိုအပ်နေပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲမှာ မဲတွေရှုံးမှာစိုးရိမ်တော့ အစိုးရတွေက မလိုက်နာနိုင်ကြပါဘူး။ ပြောင်းလဲလာတဲ့ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုနဲ့အညီ အဆင်ပြေအောင် နေနိုင်ဖို့ပဲ ကြိုးစားကြရမှာပါ။

ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကို လျော့ချဖို့ အမေရိကန်တွေက ကျောက်မီးသွေး သုံးတာရပ်ဖို့ တရုတ်ကိုအဆိုပြုတယ်။ ဒီတော့ တရုတ်က ပြန်ဖြေပြတယ်။ ဒီနှစ်တွေအတွင်းမှာ တကယ်တန်ညစ်ညူးစေတာက ခင်ဗျားတို့တဲ့။

အခု တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယက ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုလျော့ချဖို့ အမေရိကန်တွေဆီက တောင်းဆိုဖို့ ညှိနှိုင်းကြတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်ကရှိခဲ့တဲ့ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ လျော့ချဖို့ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အမေရိကန်ကွန်ဂရက်က ၄ ရာနှုန်းပဲ လျော့ချဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြတယ်မဟုတ်လား။ ဒီတော့ တရုတ်ကလည်း သူတို့တောင်း ဆိုတာအတွက် တွန်လှုပ်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကမ္ဘာမြေ ပူနွေးလာမှုရဲ့ အဓိက တရားခံက တရုတ်မဟုတ်ပဲ။ အမေရိကပဲ ဥစ္စာ။

နိုင်ငံတိုင်းက ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့ပဲ ကြိုးစားနေကြရတာ။ မကြိုးစားရင်လည်း ပြည်တွင်းထဲမှာ ပြဿနာတက်မယ်။ ဒါကြောင့် ငါ့သုံးသပ်ချက်က ပြောင်းလဲလာမယ့် ရာသီဥတုနဲ့ မျှတအောင် နေဖို့ပဲကြိုးစား။ ကမ္ဘာမြေပူနွေးလာမှုဒဏ်ကို တရုတ်တို့၊ အိန္ဒိယတို့ ကြုံတွေ့လာရပြီဆိုတော့မှ သူတို့ တစ်ခုခု လုပ်ကိုလုပ်မှရတော့မှာလို့ သဘောပေါက်လာကြမှာ။ သူတို့ ကြုံတင် ခန့်မှန်းချက်အရ ဝင်ရိုးစွန်းရေခဲတွေ ဖြိုကျလာပြီဆိုရင် ပင်လယ်ရေ မျက်နှာပြင် တစ်မီတာကျော်ကျော်လောက် မြင့်တက်လာမယ်တဲ့။ အဲဒါဆိုရင်တော့ တို့အတွက် ပြဿနာပဲ။

စင်ကာပူက အဆောက်အအုံတွေကို ရေကာတာတွေနဲ့ ရေကိုကာလို့ ရနိုင်တဲ့ နည်းကို လေ့လာခဲ့ကြဖူးတယ်။ သူတို့ရဲ့ နောက်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်က ပင်လယ်ရေကို ဆီးတားတဲ့ တံတိုင်းကြီးတွေ (Seawall) ဆောက်သင့်တယ်တဲ့။ အဲသလိုဆိုရင် ငါတို့သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းက ရေကာတံတိုင်းတွေရဲ့ အပြင်ဘက်မှာပဲ ရှိနေလိမ့်မယ်။

ဒါဆိုရင် တို့ပတ်ဝန်းကျင်က ကျွန်းလေးတွေရော တစ်ကျွန်းစီ ကွဲထွက်သွားနိုင်မလား။

ဒါဆိုရင် စင်ကာပူက အဲဒီကျွန်းစုလေးတွေရဲ့အလယ်မှာ ရှိနေလိမ့်မယ်။ ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အကျိုးဆက်က မရှင်းမလင်းပါပဲ။

ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် တစ်မီတာအထိ မြင့်တက်လာမယ်ဆိုရင် ငါတို့ကမ်းခြေတစ်ချို့ ဆုံးရှုံးလိမ့်မယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရှင်သန်နေလို့တော့ ရတယ်။ ဆိုပါတော့ မြောက်မီတာလောက်အထိလည်း မြင့်တက်လာမယ်။ ရေကာတာ တံတိုင်းကြီးတွေလည်း ဆောက်မထားမိဘူးဆိုရင်တော့ စင်ကာပူရဲ့ ငါးပုံတစ်ပုံက ပင်လယ်ရေအောက် ရောက်သွားလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ နောက်ဆုံး ဖြစ်နိုင်ခြေက ဘာဖြစ်မလဲ။
 ဖြေ ။ ။ ငါက မိုးလေဝသကျွမ်းကျင်သူမှ မဟုတ်တာ။ ဘာတွေဖြစ်
 လာနိုင်မလဲဆိုတာ ဘယ်တွက်ချက်တတ်မှာလဲ။ ကျွမ်းကျင်သူတွေပြောတာ
 ကို လက်ခံလိုက်ဖို့ပဲရှိတာပဲဥစ္စာ။

မေး ။ ။ အဲယားကွန်းတွေကို မှီနေမယ့်အစား အဆင့်မြင့်
 အပူပိုင်းမြို့တော်အဖြစ် တည်ဆောက်ယူရင်ကော မရနိုင်ဘူးလား။
 ဖြေ ။ ။ ရာသီဥတုကို တိုက် ပြောင်းမပစ်နိုင်ဘူး။ တကယ်တော့ မြို့
 တိုင်းဟာ ပိုပိုပြီး ပူလာနေတာပဲ။ ကွန်ကရစ်တွေ၊ ကားလမ်းတွေက အပူ
 ငွေတွေ ပြန်ဟပ်နေလို့။ တို့အိမ်တွေမှာ လေဝင်လေထွက်ရအောင် လုပ်နိုင်
 ရင်တော့ အဲယားကွန်းမသုံးပဲနေလို့ ရနိုင်မှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အိမ်တွေအားလုံး
 အပြင်လေရနေဖို့ဆိုတာက မဖြစ်နိုင်ပြန်ဘူး။ မြင့်တဲ့ တိုက်တွေက နိမ့်တဲ့
 တိုက်တွေကို ကွယ်နေမှာ။

ကုန်ထုတ်လုပ်မှု မလျော့ကျစေပဲ ရုံးတွေက အဲယားကွန်းတွေကို
 ဖြုတ်ပစ်ဖို့ ဘယ်လိုလုပ် ဖြစ်နိုင်မှာလဲ။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွေတုန်းက Laycock
 and Ong ဥပဒေရေးရာကုမ္ပဏီမှာ ငါလုပ်နေတုန်းက ရှေ့နေတွေရဲ့ အခန်း
 တွေပဲ အဲယားကွန်းတတ်နိုင်တယ်။ ဈေးကကြီးတာကိုး။ စာရေးတွေ၊
 တခြားအလုပ်သမားတွေက လဟာပြင်ရုံးမှာ လုပ်ကြတာ။ ပန်ကာတွေ
 တအားဖွင့်ထားပြီး စာရွက်တွေဆို လွင့်မသွားအောင် ဖိထားကြရတာ။
 နေ့လည်စာ ထမင်းစားပြီးလို့ နေပူရှိန်လည်း တက်လာရော စာရိုက်မှားတာ
 တွေဖြစ်လာ၊ လုပ်အားကျဆင်း မှုတွေ ဖြစ်လာတယ်။

၁၉၅၅ ခုမှာ ငါ့ကိုယ်တိုင်ရုံးဖွင့်တော့ တစ်ရုံးလုံးကို အဲယားကွန်း
 တပ်လိုက်တယ်။ ရုံးကတော့ ခပ်သေးသေးပေါ့။ မလက္ကာလမ်း၊ အမှတ်
 ၁၀၊ ပထမ ထပ်မှာ။ ဒီတော့ နေ့ခင်းမှာတောင် လုပ်အားက ကျဆင်း
 မသွားဘူး။

အပူနဲ့နီးနီးကပ်ကပ်လုပ်ရတဲ့ အလုပ်တွေ၊ လက်အိတ်တွေ၊ ခေါင်းစွပ်
 တွေ စွပ်ထားမှ လုပ်လို့ရတဲ့ အလုပ်ရုံတွေမှာ အဲယားကွန်းမရှိပဲ အလုပ်
 လုပ်လို့ ဘယ် ရနိုင်ပါ့မလဲ။

ဒီတော့ တို့မှာ ရှေးစရာမရှိတော့ဘူး။ တိုက်မြင့်မြင့်တွေ ဆောက်ဖို့
 ပဲရှိတယ်။ ဟိုတုန်းကလို နှစ်ထပ်၊ သုံးထပ်အိမ်တွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။
 အစွတာနာ မှာရှိတဲ့ အိမ်ဆိုရင် ၁၈၆၀ ခုနှစ်တွေက ဆောက်ထားတာ။
 အရှေ့မြောက်ဘက်ကို မျက်နှာမူပြီး အနောက်တောင်ဖက်ကလာတဲ့
 မုတ်သုံလေကို ရတယ်။ နေပူကို ကာကွယ်နိုင်တဲ့ ကော်ရစ်ဒါကလည်း
 တော်တော်ရှည်တယ်။

၁၉၅၀ ခုနှစ်တွေတုန်းက သူတို့ကဖိတ်လို့ အိန္ဒိယကို ရောက်ဖူးတယ်။
 တုတ် တံရှည်ရှည်ရဲ့ထိပ်မှာ အဝတ်စချည်ထားတယ်။ တုတ်တံကို တစ်
 ယောက်ယောက်က ရွှေပေးရင် အဲဒီအဝတ်စက ယပ်ခပ်နေသလို လေရ
 တယ်။ ဒါကို အိန္ဒိယန်းတွေက punkah wallah လို့ ခေါ်တယ်။ မှတ်ဆလင်
 လူမျိုးတွေအိမ်မှာ ထောင့်ချွန်းလေးတွေပါတဲ့ တံခါးပေါက်၊ ဝရန်တာတွေကို
 ရေဖြန်းပေးကြတယ်။ ရေက အပူငွေ့ကို စုပ်ယူတာပေါ့။ ရေ ကနေမြတ်လာ
 တဲ့ လေကြောင့် အိမ်ခန်းထဲမှာလည်း အေးလာတာပေါ့။

တို့နေရာက ပင်လယ်ကမ်းခြေကလွဲရင် လေဝင်လေထွက်ကောင်းတဲ့
 နေရာ မဟုတ်ဘူး။

ရှေးတုန်းကလူတွေ ဘယ်လိုနေခဲ့ကြသလဲ။ မလေးတွေ အပူဒဏ်ကို
 ဘယ်လိုကာကွယ်ကြသလဲ။ သူတို့အိမ်တွေက ခြေတံရှည်၊ သက်ငယ်မိုး၊
 သစ်သားဝါးနဲ့ ဆောက်ထားတာ။ တံခါးမ၊ တံခါးပေါက်တွေကလည်း
 ဖွင့်ထားကြတာ။ မျက်နှာကျက်တွေဘာတွေလည်း မလိုဘူး။ လေမတိုက်ဘူး
 ဆိုရင်တောင်မှ သူတို့အိမ်တွေထဲမှာ နေလို့ရတယ်။

ယောက်ျားရော၊ မိန်းမရောက လုံချည်တွေဝတ်ကြတယ်။ ဒီတော့
 သူတို့ခန္ဓာ ကိုယ်အောက်ပိုင်းကလည်း လေရတယ်။ ယောက်ျားတွေဆိုရင်
 အပေါ်ပိုင်း ရင်ဘတ်ဟောင်းလောင်းတောင် နေကြတယ်။ အဲဒါ ငါတို့
 ရာသီဥတု အခြေအနေပဲလေ။

မေး ။ ။ လျှပ်စစ်နဲ့မောင်းတဲ့ကားတို့၊ ခရီးသွားစစ်စတန်တစ်ခု
 လုံး ဘက်ထရီနဲ့မောင်းတဲ့ပုံစံအထိ ရောက်နိုင်အောင်ကော ဘယ်လို
 ရှိမလဲ။ စင်္ကာပူရဲ့ ရာသီဥတုကို ပိုကောင်းလာစေနိုင်မလား။

ဖြေ ။ ။ ဒါက လုပ်ကို လုပ်ကြရမှာ။ အခု ဓာတ်ဆီနဲ့ ဘက်ထရီပေါင်းစပ်မောင်းနှင်တဲ့စနစ်ကို စတင်နေကြပြီ။ အီလက်ထရစ်ကား ဖြစ်နိုင်ဖို့ အတွက် ကုမ္ပဏီကြီးတွေက R & D(Research and Development) ကို အလေး အနက်ထား လုပ်နေကြတယ်။ သူတို့ကားတွေက ဓာတ်ဆီ၊ ဒီဇယ်နဲ့မောင်းတဲ့ ကားတွေလိုပဲ ကောင်းတယ်။ ပြဿနာက ဘက်ထရီက ဘယ်လောက်ကြာ ကြာခံပြီး ဘယ်လောက်မြန်မြန် အားပြန်သွင်းလို့ရမလဲ ဆိုတာပဲ။ ဘတ်(စ်) ကားတွေရော ဂက်(စ်) ကိုသုံးပြီး မောင်းလို့ရတယ်။ ဒါကို တို့ဆက်လေ့လာမှာ။

မေး ။ ။ ဆိုလာပြားတွေရော ဘယ်လိုနေမလဲ။ စင်စောဘိဝံသ အပူပိုင်းမြို့မှာ ဆိုလာပြားတွေ အလုပ်ဖြစ်မယ်လို့ ထင်သလား။

ဖြေ ။ ။ ၁၉၉၂ ခုကတည်းက ပြင်သစ်ရေနံကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုဖြစ်တဲ့ တိုတယ်(Total) မှာ အကြံပေးအနေနဲ့ ရှိခဲ့တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၇ နှစ် သက်တမ်း တစ်လျှောက်လုံး ရေနံ၊ ကျောက်မီးသွေး၊ နျူကလီးယား စွမ်းအင်ကိုသုံးလိုက်ရင် မရှိကုန်စီကိုပြတ်စယားက ဒီလို(သူ့လက်ကို အပေါ်မြှောက်ပြတယ်) ဖြစ်ပြီလေ။ ဆိုလာ၊ ဒီရေစတာတွေကို အစားထိုးပြီးသုံးလိုက်ရင် သူတို့ဖရိုဂျက်စ်ပြစယားက ဒီလို(သူ့လက်ကို အောက်ချပြတယ်) ဖြစ်သွားမယ်။

ဆိုလာပြားတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဂျာမန်တွေတော့ သုတေသန လုပ်နေကြတယ်။ ဆာဟာရ သဲကန္တာရက နေကို တစ်နှစ်ပတ်လုံးရရင် ဥရောပမှာ လိုအပ်တဲ့စွမ်းအင် အကုန်ထုတ်ပေးနိုင်မယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ (ရယ်လျက်) ဒီအတွက် ကုန်ကျငွေက ဘယ်လောက်ရှိသွားမလဲ။ သံမှန်တိုင်း တွေ ကျလာပါပြီတဲ့။ ဆိုလာပြားတွေ အာလုံး သံအောက်ရောက်ကုန်မှာ။ အဲဒီ ဆိုလာပြားတွေကို ဘယ်သူက ပြန်ဖော်မှာတုန်း။

ငါတို့ အဆောက်အဦတွေအားလုံးရဲ့ အမိုးပေါ်မှာ ဆိုလာပြားတွေ တပ်ဆင် ထားမယ်ဆိုရင်တော့ လျှပ်စစ်သိုလှောင်ရုံနဲ့ သိုလှောင်ထားပြီးတော့ မီးအိမ်တွေအတွက်၊ ရေနေကြိုချက်ဖို့အတွက် တိုးသုံးလို့ရမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ မိုးရွာတဲ့နေ့၊ တိမ်အုပ်တဲ့နေ့တွေမှာ စွမ်းအင်အလုံအလောက် မရနိုင်ပြန်ဘူး။

ဒါက ဖြစ်တော့ ဖြစ်လာမှာပါ။ အခု တရုတ်တွေလုပ်တဲ့ ဆိုလာပြားတွေက ပိုကောင်းပြီး ဈေးလည်း ပိုသက်သာတယ်။ လေနဲ့လည်တဲ့ ပန်ကတတွေလည်း ရှိနေပြီ။

မေး ။ ။ စင်စောဘိဝံသ အပူပိုင်းမြို့မှာ နျူကလီးယားစွမ်းအင်ကရော ဘယ်လိုနေမလဲ။ ဖြစ်နိုင်ခြေရော ရှိရဲ့လား။

ဖြေ ။ ။ ယူနစ်သေးသေး နျူကလီးယားဖိုကတော့ အန္တရာယ်လည်းကင်းပြီး ဖြစ်လည်းဖြစ်နိုင်တယ်လို့ သူတို့ သတင်းပို့ထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်နျူကလီးယားမှ အန္တရာယ်ကင်းတယ်လို့တော့ မရှိပါဘူး။ ဓာတ်ပေါင်းဖိုကို ရေပေါ် ပေါ်နေနိုင်တဲ့ ရေငုပ်သင်္ဘောလိုဟာပေါ်မှာ တင်ထားမယ်ပေါ့။ ပထမ အသေးဆုံး ယူနစ်ကနေ စမယ်။ အဲဒါ အလုပ်ဖြစ်မယ်ဆိုရင် အလတ်စား ယူနစ်ကို စမ်းသပ်ကြမယ်။ ပြီးတော့မှ အလက်စား ယူနစ်စားမှာ အသေးစားလေးတွေ ထပ်ဖြည့်ထားဖို့ ကြိုးစားကြမယ်ပေါ့ကွာ။

တို့ ကြိုရမယ့် ပြဿနာက စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေက စွမ်းအင်မသုံးတဲ့ ညပိုင်းတွေမှာ စွမ်းအင်တွေက ပိုနေမယ်။ အဲဒီစွမ်းအင်တွေကို ဘယ်လို ထိန်းသိမ်းကြမလဲဆိုတာပဲ။ ရေအားလျှပ်စစ်ပါ ရှိမယ်ဆိုရင်တော့ ရေပန်(ပ်)တွေနဲ့ ရေပြန်ပို့ပေးပြီး စွမ်းအင်ပိုကောင်းအောင် လုပ်ယူလို့ ရတာပေါ့။

ယူဂိုစလားဘီးယားမှာ ဒါမျိုး လုပ်ထားတာ တွေခွဲရဖူးတယ်။ စွမ်းအင်အသုံးနည်းတဲ့ ညပိုင်းတွေမှာဆိုရင် သူတို့ နျူကလီးယား ဓာတ်ပေါင်းဖိုတွေကို ရေတွေနဲ့ ဖြန့်ပေးကြတယ်။ ဖြန့်လိုက်တဲ့ ရေတွေက ရေကန်ကြီးထဲ ပြန်ရောက်သွားတယ်။ ဒီလောက်အထိ လုပ်နိုင်ဖို့ကလည်း တို့မှာ စွမ်းအင်က အလုံအလောက် မရှိဘူး။

မေး ။ ။ ဒီလို အခြေအနေတွေ ကြားထဲကနေပြီး စင်စောဘိဝံသ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်အားဖြင့်လည်း နေချင်စဖွယ်၊ စီးပွားရေးအားဖြင့်လည်း ကမ္ဘာ့မြို့တော်ပုံစံဖြစ်အောင် တည်ဆောက်ထားနိုင်ခဲ့တဲ့အပေါ်မှာ ကျေနပ်မှုရော ရှိပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ငါ့သဘောအရကတော့ ပြုတ်သိပ်နေမှာလို့ လူဦးရေ သိပ်

များမှာကို မလိုလားဘူး။ ငါတို့ ဘယ်လောက်ပဲ လုပ်နိုင်လုပ်နိုင်၊ ဆိုပါတော့... သဘာဝဥယျာဉ်တွေ လုပ်တာ၊ စိမ်းလန်းတဲ့ မြေကွက်လပ်တွေကို ထိန်းသိမ်းပေးတာ စတာတွေပေါ့။ လူဦးရေကသာ စီးပွားရေးအတွက် ကြည့်ပြီး ခေါ်ထားရတဲ့ အလုပ်သမားတွေ အပါအဝင် ခြောက်သန်းခွဲလောက်သာ ရှိမယ်ဆိုရင် မွန်းကြပ်ပြီး မသက်မသာ ဖြစ်လာမှာပဲ။

ငါ ဟောင်ကောင်ကို ရောက်တော့ လေထုညစ်ညမ်းမှု မရှိဘူးဆိုရင် တောင် လူတွေ များလွန်းလို့ ငါ သဘောမတွေ့ခဲ့ဘူး။ ရှန်ဟိုင်းမြို့ဟောင်းလည်း အတူတူပဲ။ ၁၉၇၆ ခုတုန်းက အကောင်းဆုံး ဧည့်ရိပ်သာမှာ တည်းတားတောင် အောက်ဆင်းပြီး လမ်းလျှောက်လိုက်ရင် လူတွေက မြတ်ခဲနေတာပဲ။ မင်းသွားရင် သွားနေ၊ မသွားရင် သူတို့က နောက်ကနေ တွန်းသွားတာ။ ပြီးတော့ မှောင်မည်းမည်းနဲ့ ဆိုင်တွေကလည်း အမှောင်ထဲ၊ လမ်းမီးတွေကလည်း မလင်းတလင်းနဲ့။

ဟောင်ကောင်မှာ သူတို့အိမ်လေးတွေက ကျဉ်းလွန်းတော့ သူတို့ အပန်းဖြေဖို့ဆိုရင် အပြင်မှာ အပန်းဖြေကြရတယ်။ ဖျော်ဖြေရေးတွေကလည်း အပြင်မှာပဲ။ စင်္ကာပူမှာ ငါတို့ လူမျိုးတွေက တီဗွီ အကြီးစားကြီးတွေ၊ နောက်ဆုံးပေါ် စက်ပစ္စည်းတွေနဲ့ ကျကျနန နေကြရတယ်။ အပြင်မှာ သိပ် မတွေ့ရဘူး။ ညဉ့်နက်တဲ့အထိ အပြင်မှာ တွေ့ရတာက နိုင်ငံခြားသား ဧည့်သည်တွေပဲ များတယ်။

ငါသဘောအရကတော့ လူဦးရေ လျှော့ချမယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါက ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူ မဟုတ်တော့ဘူး။ စင်္ကာပူ လက်ရှိအစိုးရကပဲ စင်္ကာပူအတွက် ဘာလုပ် သင့်သလဲဆိုတာ သူတို့ဘာသာ ဆုံးဖြတ်ပြီး လုပ်ကြလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ ကမ္ဘာမြေ ပူနွေးလာမှုဘက်ကို လှည့်ကြည့်ကြပါဦးစို့လား။ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုကို ထိန်းသိမ်းဖို့ ကမ္ဘာမှာ ဝမ်းစာမရှိဘူးလို့ (အူမတောင့်မှ သီလစောင့်လို့) ပြောခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာ့အနာဂတ်အတွက် မကောင်းနိုင်တဲ့ အလားအလာမျိုးတွေ မြင်မိသလား။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ ငါ ပြောခဲ့ပြီးပြီပဲ။ လုပ်နိုင်တဲ့အပိုင်းကိုပဲ လုပ်ပြီး မလုပ်နိုင်တဲ့အပိုင်းကို လုပ်လို့ မရဘူးလေ။ ပြောင်းလဲလာတဲ့ ရာသီဥတုနဲ့

ညီမျှအောင် ဘယ်လိုနေသွားကြမလဲဆိုတာ အပူရှိန် ဘယ်လောက် ပိုပြင်းပြလာတယ်ဆိုတာ အပေါ်မှာ မူတည်တယ်။

မေး ။ ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးရဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေကို ပြောင်းလဲပေးဖို့ ကြိုးစားပြီး ဒီပြဿနာကို မဖြစ်မနေ ဖြေရှင်းသင့်တယ်လို့ မထင်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယက မြစ်ကမ်းဘေးမှာ နေကြတဲ့ သန်းပေါင်းများစွာသော လူတွေ၊ အဲဒီမြို့တွေမှာ ရှိကြတဲ့ ကုန်သည်ပစ္စည်း အသေးလေးတွေ ရေပြတ်လတ်မှုခုကွဲ ကြုံလာရပြီဆိုရင်တော့ အကြီးအကျယ် ပြဿနာ တက်လာမှာပဲ။ ဒီလောက်များတဲ့ လူတွေအတွက် ရေအလုံအလောက် ရဖို့ ဘယ်ကို သွားကြ၊ ပို့ထားကြမလဲ။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ရော ဝမ်းဝအောင် ဘယ်လို ရှာစားကြမလဲ။ သူတို့ကတော့ အသက်ရှင်လို့ ရတဲ့နေရာတွေကို သွားကြမှာပဲ။ အဲဒါဆိုရင်တော့ ပြဿနာက ကမ္ဘာနဲ့ ချီသွားလိမ့်မယ်။ (အဲသလိုမျိုး ဖြစ်လာရင်တော့ တရုတ်နဲ့ အိန္ဒိယ အစိုးရက ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကို ပိုပြီး ဂရုစိုက်လာစရာ ရှိတယ်။)

မေး ။ ။ ဒါဆိုရင်တော့ ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံး လက်တွေ့ကျတဲ့ သဘောတူညီမှုတစ်ခုတော့ ရအောင် ရှင်သင့်ကြပြီပေါ့။ ဖြစ်နိုင်မယ်လို့ မစွဲတာလီ ထင်ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မထင်မိဘူး။ ကိုပင်ဟေဂင် (Copenhagen) အစည်းအဝေးကို ကြည့်လေ။ (၂၀၀၉ ခုနှစ်က ကုလသမဂ္ဂက ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ စည်းဝေးခဲ့တဲ့ အစည်းအဝေးကို ရည်ညွှန်းတာပါ) တရုတ်က ပြောတယ်။ ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော်တို့ကို ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် လျှော့ချဖို့ ပြောတယ်။ စိမ်းလန်းစိုပြေရေး နည်းပညာကိုလည်း အလကားပေးမယ်လို့ ပြောတယ်။ ခင်ဗျားတို့လည်း (အမေရိကန်တွေ) ၁၉၉၀ က ကာဗွန်သုံးစွဲမှုထက် (၄၀) ရာခိုင်နှုန်း လျှော့ချဖို့ လုပ်လေတဲ့။ ဒီတော့ ကွန်ဂရက်က ဘီ(လ်)ကလင်တန်ကို (၄) ရာခိုင်နှုန်း လျှော့ချရင် ရပြီလို့ ခွင့်ပြုလိုက်ကြတယ်လေ။

မေး ။ ။ ဒီပြဿနာအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်မှု မရှိလို့ များလား။

ဖြေ ။ ။ ခေါင်းဆောင်မှု မရှိလို့ မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံကြီး၊ နိုင်ငံသေး ဘယ်လို ခေါင်းဆောင်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် 'ကောင်းပြီ၊ ကမ္ဘာကြီး ပူဇွန်လားတာကို ကာကွယ်တဲ့ အနေနဲ့ စီးပွားရေး တိုးတက်တာ၊ မတိုးတက်တွေကို ဂရုစိုက် မနေတော့ဘူး။ ကမ္ဘာကြီးကို ကယ်တင်တော့မယ်။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ရှုံးရင်လည်း ရှုံးပါစေ' လို့ သူတို့က ပြောပါမလား။ စင်ကာပူအစိုးရကတော့ ဒါမျိုး လုပ်နိုင်မယ် မထင်ဘူး။ ခေါင်းဆောင်တိုင်းဟာ သူ့နိုင်ငံရဲ့ ပြဿနာ ကိုပဲ အဓိကထား ကြည့်နေရတာပါ။

မေး ။ ။ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲရေး အခြေခံမူဝါဒ အတိုင်း စင်ကာပူဟာ Annex တစ်နိုင်ငံ မဖြစ်နိုင်ဘူးလား (စက်မှု နိုင်ငံ ဖြစ်သော်လည်း သူ့နားလည်မှုနဲ့အတူ အိုစုနန်းလွှာပေါက်ပြဲမှု အတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးတာဝန်ကို ယူထား တဲ့နိုင်ငံ)။ အဲသလိုဆို စင်ကာပူအပေါ်မှာ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ က ဘယ်လို ရှိလာမလဲ။

ဖြေ ။ ။ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကို မလိုက်နာနိုင်ဘူးလို့ ငါတို့က ပြန်ပြော မှာပါ။ ဒီဇာတ်တွေ ယိုစိမ့်မှုတွေက ငါတို့သုံးတဲ့ ပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်လို့မှ မဟုတ်တာ။ ကမ္ဘာက သုံးတဲ့ပစ္စည်းတွေ၊ အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ လေယာဉ် တွေ သုံးစွဲတဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေကြောင့် ယိုစိမ့်တာလို့ ပြောမှာပေါ့။

ငါတို့က စီးပွားရေးဌာနချုပ်လို ဖြစ်နေတာ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက သင်္ဘော တွေ၊ လေယာဉ်တွေ ဆီဖြည့်တဲ့ နေရာပဲ။ ဒါကို တို့က ဘယ်လိုလုပ် သူတို့ ပြောတာကို လိုက်နာနေလို့ ရမှာလဲ။

ငါတို့က ပစ္စည်းတွေကို ပို့တာ။ တို့ထုတ်တဲ့ပစ္စည်းတွေက တို့ သုံးစွဲဖို့ ချည်းပဲမှ မဟုတ်တာပဲ။ သင်္ဘောတွေ၊ လေယာဉ်တွေ ဆီဖြည့်ရာ ဌာနချုပ် ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ကို ဘာအတွက် ဖျက်ဆီးပစ်ရမှာလဲ။ ဒါဆိုရင် စင်ကာပူရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲ။

တို့က ဆက်ပြောမယ်။ ကြည့်။ ဒီ စွမ်းအင်တွေရဲ့ နောက်ဆုံး ထုတ်

ကုန်ကို သုံးစွဲသူတွေက ဘယ်သူတွေလဲ။ ဒီအတိုင်းလည်း ရပ်တည်၊ ကာကွန် ခိုင်လည်း လျော့ဆိုရင် ဘယ်လို ဖြစ်နိုင်မလဲ။ ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော်တို့ ကို သေဖို့ အကြံတွေ ပေးနေတယ်။ ဒါဖြင့် လူဦးရေ ငါးသန်းရဲ့ တာဝန်ကို ခင်ဗျားတို့ ယူထားနိုင်မလား' လို့။

မေး ။ ။ ပြည်ပပို့ကုန်အတွက် သုံးစွဲတဲ့ စွမ်းအင်ပမာဏနဲ့ ပြည် တွင်းသုံး ပစ္စည်းတွေအတွက် သုံးစွဲတဲ့ စွမ်းအင်ပမာဏ ခွဲခြားထား ရင်တော့ ရမယ်။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ ဒါမျိုး လုပ်ရမယ်။

မေး ။ ။ အင်ဒိုနီးရှားက တောမီးရှို့တာတွေကနေစပြီး ဒီ ပတ် ဝန်းကျင်များ မကြည့်မလင် ဖြစ်ရတာ၊ ဖြူငွေ့တွေ အုံ့ဆိုင်းနေတာ တွေ မကြာမကြာရင်ဆိုင်နေရတယ်။ ဒီပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း နိုင်မယ့် နည်းလမ်းမရှိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ ဂျကာတာမြို့ကိုယ်တိုင် မြူဖုန်တွေနဲ့ အုံ့ဆိုင်းပြီး ဂျကာတာ လေယာဉ်ကွင်း ပိတ်လိုက်ရပြီဆိုတော့မှ သူတို့ တစ်ခုခု လုပ်လာကြမှာပါ။ Gambi တို့၊ Riau ကျွန်းဆွယ်တွေတို့၊ Balikpapan တို့မှာ မီးခိုး မွန်နေရတော့ ဂရုကို မစိုက်ဘူး။ နာခေါင်းပိတ်ပြီး ဒီအတိုင်းပဲ ဆက်သွား နေကြမှာ။

မေး ။ ။ ဒီပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တိုးတက်လာမှု နှေးကွေး နေတာအပေါ်မှာ စိတ်မပျက်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မပျက်ပါဘူး။ လက်တွေ့ကျကျပဲ စဉ်းစားပြီး နေလိုက်တယ်။ သူတို့လယ်တွေ၊ တောင်ယာ စိုက်ခိုင်းတာတွေအတွက် သစ်ပင်တွေခုတ်၊ မီးမရှို့ပဲ လုပ်လို့မှ မရကြတာပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ ကိုယ်ပိုင်လိုက်(စ်)စတိုင်က ဘယ်လိုလဲ။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်လောက် စိတ်

ဝင်စားမှု ရှိပါသလဲ။ ကိုယ့်အတွက် ကာကွန်လျော့ချဖို့ ကြိုးစား
 နေပါသလား။ အိပ်တဲ့အခါမှာရော အယားကွန်း ဖွင့်ပါသလား။
 မြေ ။ ။ လုပ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လောက် လုပ်လို့ ရမှာလဲ။
 အဲယားကွန်း မပါရင် ကောင်းကောင်း အိပ်လို့ ဘယ်ရတော့မလဲ။

မေး ။ ။ ရီဆိုက်ကယ် (Recycle) ဓနစ်ကိုရော သုံးသလား။
 မြေ ။ ။ ငါတို့ဆီမှာ အမှိုက်သုံးမျိုး ထည့်ဖို့ အမှိုက်ပုံး သုံးပုံးလိုတယ်
 ဆိုတာ မသိသေး။ မရှိသေးဘူး။ (အခုတော့ ရှိနေပါပြီ - စာပြန်သူ)။
 ဒါတွေ လုပ်လို့ရတယ်ဆိုတာ တို့လူတွေကို ပညာပေးကြရမယ်။ ပုလင်းခွဲ
 တွေရယ်၊ သံဘူးတွေရယ်၊ စားကြွင်းစားကျန်တွေရယ်ကို သီးသန့်အမှိုက်ပုံး
 တွေထဲမှာ ထည့်ကြရမယ်။ နောက်တော့ ဖြစ်လာမှာပါ။

မေး ။ ။ နောက်ထပ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အသိ
 စိတ်က ကိုယ့်အတွက် အလွန်အကျွံမသုံးစွဲခြင်းလည်း ပါဝင်ပါတယ်။
 မစ္စတာလီက အလွန်အကျွံ သုံးစွဲသူတော့ မဟုတ်ပါဘူး။
 မြေ ။ ။ မှန်တယ်။ ငါက စားတာ နည်းတယ်။ ခရီးထွက်တာ နည်း
 တယ်။ ငါ့အတွက် ကားတောင်မှ ဝယ်သင့်၊ မဝယ်သင့် စဉ်းစားမိသေးတယ်။
 အပြင်သွားတိုင်း မာစီဒီးတစ္ဆစ်ကားကို ခေါ်ပြီး သွားတာတောင်မှ ကား
 တစ်စီး မောင်းသွားတာထက် အကုန်အကျ အများကြီး သက်သာတယ်။
 အိပ်ရာထ နောက်မကျဘူးဆိုရင် အိမ်ကနေ ရုံးကို လမ်းလျောက်၊ တစ်
 ကီလိုမီတာ ဝေးတယ်။ ရုံးကနေ အိမ်ပြန် လမ်းလျောက်ပဲ။ ငါ့ကားဝယ်
 ထားတာ ငါးနှစ်ရှိပြီ။ အခု ကားနဲ့ ခရီးသွားထားတဲ့ ခရီးအကွာအဝေးက
 ကီလိုမီတာ နှစ်သောင်းပဲ ရှိသေးတယ်။

မေး ။ ။ ဓာတ်ပုံထဲမှာ အဝတ်တန်းမှာ လှန်းထားတဲ့ မစ္စတာလီ
 ရဲ့ ရုပ်အင်္ကျီကို တွေ့ရတယ်။ နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာပြီလို့ ထင်
 တယ်။ ပစ္စည်းဟောင်းတွေကို လွှင့်မပစ်ဘူးလား။
 မြေ ။ ။ ငါ သုံးစွဲလို့ သက်သောင့်သက်သာ ရှိသေးတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို

ဘာဖြစ်လို့ လွှင့်ပစ်ရမှာတုန်း။ သူများ အထင်ကြီး မကြီးကို ငါက စိတ်ဝင်
 စားတာ မဟုတ်ဘူး။

ငါ့ကို ရာဇဝတ်မှုဥပဒေ သင်ပေးခဲ့တဲ့ စူပါဗိုက်စာ တစ်ယောက် ရှိတယ်။
 သူက လက်ချာလည်း ဝင်ပေးခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အသက်ထောက်လာတော့
 စူပါဗိုက်လုပ်တာလောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ သူ့အိမ်မှာ ပထမကမ္ဘာစစ်
 လက်ကျန် စီးဖိုရှိတယ်။ သူ့အင်္ကျီတံတောင်ဆစ်နေရာက စုပ်နေပြီး သူ့
 ဘောင်းဘီ ခူးဆစ်မှာလည်း စုတ်ပြနေတာပဲ။ ငါတို့ထဲက ရဲဘဲကျောင်း
 သားက ဆရာမှာ အဝတ်အစား ချို့တဲ့လို့လားလို့ မေးတယ်။ သူက ပြုံးပြီးနဲ့ပဲ
 ပြန်ဖြေတယ်။ ရယ်တောင် ရယ်လိုက်သေး။ ကောလိပ်ကျောင်းက ဂိတ်စောင့်
 ဆိုရင်တော့ လူလေးစားဖို့ သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဝတ်ဖို့ လိုတာပေါ့။ ငါက လူ
 အထင်ကြီးအောင် အဲသလို ဝတ်ပြစရာ မလိုပါဘူးတဲ့။

ဒါနဲ့ ငါက 'ဒါက တန်ပြန်လူတန်းစား ခွဲခြားမှုပဲ' လို့ ပြန်ပြောမိတယ်။
 ဒါပေမဲ့ သူပြောတာက အဓိပ္ပာယ် ရှိတယ်ကွ။ နောက်ဆုံးပေါ် ဖက်ရှင်တွေ
 နောက် လိုက်ပြီး အဝတ်အစားတွေ ပေါ်တိုင်း ဝယ်ဝတ်၊ ကားတွေ တစ်စီးပြီး
 တစ်စီး ပြောင်းစီးနဲ့ လူအထင်ကြီးအောင် ဘာလို့များ လုပ်နေရမှာလဲကွ။
 အကြောင်းရှာလို့ကို မရဘူး။

ပြဿနာက ငါ့အဝတ်ဗီဂီက အခု အဝတ်တွေနဲ့ ပြည့်နေပြီ။ ငါ့မှာ
 ရုပ်အင်္ကျီတွေ အများကြီးပဲ။ တစ်ခါတစ်ခါမှ ဝတ်တော့ အားလုံးက
 အသစ်အတိုင်းပဲ ရှိသေးတယ်။ ရုံးမှာ အခမ်းအနားရှိတာ၊ နိုင်ငံခြားကို
 သွားတာ မဟုတ်ရင် ဝတ်စုံပြည့် ဝတ်ခဲတယ်။ တကယ်တော့ အသက်အရွယ်
 ရလာလေလေ၊ ဝတ်စုံတွေ လဲနေရ၊ နက်တိုင်းတွေ စည်းနေရတဲ့အချိန်တွေကို
 နှမြောလေလေပဲကွ။ ဘောင်ဘီနဲ့ တရုတ်အင်္ကျီနဲ့ဆိုရင် အဆင်ပြေနေပါပြီ။
 ငါက ဒါမျိုးတွေကိုပဲ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဝတ်လာခဲ့တော့ ဒါလေးတွေနဲ့ပဲ
 သက်သောင့်သက်သာ ရှိတယ်။

မေး ။ ။ ဒါက ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ ဆိုင်တယ် မဟုတ်လား။
 မြေ ။ ။ မဆိုင်ပါဘူး။ မင်းဆန္ဒရှိရင်တော့ မြီးခြံရွှေတာ တတ်တယ်လို့
 ပြောပေါ့။ တခြားတစ်ယောက်ကတော့ ဒီလူကြီး ကြည့်လိုက်ရင် အမြဲတမ်း

စုတ်တီးစုတ်ပြတ်နဲ့လို့ ပြောမှာပဲ။ ဒီပြင် ဝန်ကြီးချုပ်တွေကိုများ ကြည့်။ သူတို့ကို တီဗွီမှာ တွေ့လိုက်ရင် ဝတ်စုံအသစ်၊ နက်တိုင်အသစ်တွေနဲ့ စမက်ကို ကျနေတာပဲ။ ငါဆိုလိုတာက ... ကြည့်လိုက်စမ်းကွာ၊ ငါတို့ဝန်ကြီးချုပ်ကို၊ နှစ်တိုင်း အမျိုးသားနေ့ အခမ်းအနားတိုင်းမှာ ဝတ်စုံအသစ်တစ်စုံလဲတယ် ဆိုတာမျိုးကွာ။ ငါက အဲသလိုနေဖို့ ဆန္ဒ မရှိဘူး။

မေး ။ ။ ကျွန်တော့်ကို မေးခွင့်ပြုပါ။ အခု မစ္စတာလီ ဝတ်ထားတဲ့ ဂျက်ကက်က သက်တမ်းဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဒီဂျက်ကက်လား။ တော်တော် သက်သောင့်သက်သာ ရှိတဲ့ ဂျက်ကက်ကွ။ ဒီဂျက်ကက်ကို ချုပ်ပေးတဲ့ စက်ချုပ်ဆရာတောင် မရှိရတော့ဘူး။

မေး ။ ။ ဘယ်နှစ်နှစ်လောက် ရှိပြီလဲ။

ဖြေ ။ ။ သေသေချာချာ မမှတ်မိဘူး။ အနှစ် နှစ်ဆယ်နဲ့ ဆယ်ငါးနှစ်ကြားမှာ ဖြစ်မယ်။ တော်တော် သက်သောင့်သက်သာ ရှိတယ်ကွ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ အိမ်ကလည်း ဒီအတိုင်းပဲလို့ သိရတယ်။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ကျွန်တော်တော့ မစ္စတာလီရဲ့အိမ်ကို မရောက်ဖူးပါဘူး။ ရောက်ဖူးသူတွေ ပြောစကားအရကတော့ အိမ်ကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံတာတွေ ဘာမှ မရှိဘူးတဲ့။

ဖြေ ။ ။ ကက်ဘီနိုက်အဖွဲ့ကို မှာထားတယ်။ ငါသေရင် ဒီအိမ်ကို ဖျက်လိုက်တော့လို့။

မေး ။ ။ ဘာကြောင့်ပါလဲ ခင်ဗျာ။

ဖြေ ။ ။ အိမ်တွေ တော်တော်များများ ငါ တွေ့ဖူးတယ်။ နေရုံးရဲ့အိမ်၊ ရိုက်စပီးယား နေခဲ့တဲ့အိမ်။ ဓဏကြာတော့ အိမ်တွေလည်း ပျက်စီးယိုယွင်းပြီး လူတွေ ဝင်ကြထွက်ကြပဲ။ ဒီမှာ ငါ့အိမ် ရှိနေတော့ ကျန်တဲ့အိမ်တွေက အမြင့်ကြီး ဆောက်လို့ မရကြဘူး။ ငါနေတဲ့အိမ်ကို ဖျက်လိုက်ပြီဆိုရင်

အစီအစဉ်တွေ အားလုံး ပြောင်းသွားမှာ။ တိုက်မြိုင်မြိုင်တွေဆောက်၊ မြေဈေးတွေလည်း အများကြီး တက်သွားမှာ။

မေး ။ ။ ဒါပေမဲ့ ဒီအိမ်က စကော့ပူရဲ့ သမိုင်းအစိတ်အပိုင်းပဲ။

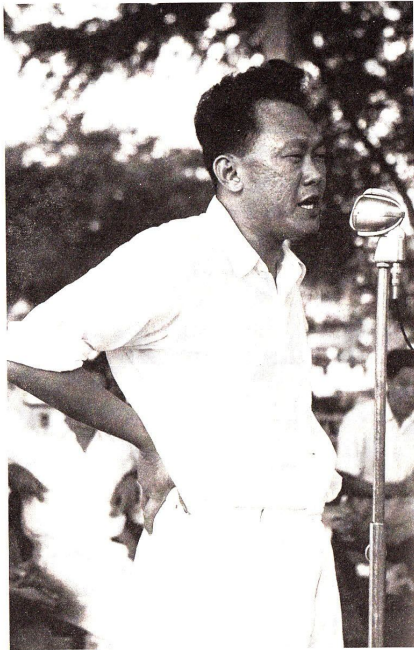
ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူးကွာ။ ဒီအိမ်ကို ထိန်းသိမ်းထားရမယ့် စရိတ်က နည်းမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအိမ်ရဲ့ သက်တမ်းက နှစ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်ပြီ။ ဖောင်ဒေးရှင်းလည်း မရှိဘူး။ ဖောင်ဒေးရှင်း မရှိတော့ နံရံတွေကလည်း ရေညှိတွေနဲ့။ တံတိုင်းတွေကလည်း အက်ကွဲနေပြီ။ တိုင်တွေက မာနေလို့ တော်သေးတာ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ အမှာအရ ဆွဲဒီအိမ်ကို ထိန်းသိမ်းပြီး

မထားကြတော့ဘူး။ တကယ်ဆို ဒီအိမ်က အမျိုးသားပြတိုက် တစ်ခုလို ဖြစ်နေတာ။ ဆောက်လုပ်ရေးပညာအရတော့ ဘာမှ ထူးထူးခြားခြား မရှိလှဘူးဆိုတာ မှန်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီအိမ်ကို သာ ဖြိုချလိုက်ရင် တော်တော်များများကတော့ ဆုံးရှုံးမှုကြီး တစ်ရပ်လို့ ဝမ်းနည်းမဆုံး ရှိနေကြလိမ့်မယ်။

ဖြေ ။ ။ မထင်ပါဘူးကွာ။ ငါ့သမီး၊ ငါ့ဇနီး၊ ငါ့ကိုယ်တိုင် ဒီအိမ်မှာ နေခဲ့တဲ့ လူတွေကတော့ ဒီလို စံစားမှုမျိုး မရှိနိုင်ပါဘူး။ ဒီအိမ်မှာ ကြီးခဲ့တဲ့ ငါ့သားနှစ်ယောက်လည်း ဒီလို မစံစားရပါဘူး။ သတိရရင် ကြည့်ဖို့ ဓာတ်ပုံ အဟောင်းတွေထဲမှာ ရှိသားပဲ။

အပိုင်း(၂)

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁၇)ရက်၊ ဗဟုပိုင်တွင်ပြုလုပ်သော ပါးအိပ်ပီတီ လူထုအစည်းအဝေး၌ လွတ်လပ်ရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး လူထုအား မိန့်ခွန်းပြောကြားနေသော မစ္စတာလီ။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ (၁၆)ရက်၊ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံရန် လန်ဒန်သို့မထွက်ခွာမီ မလေးရှားနိုင်ငံ၌ အားနှင့် ဖန်နှင့် လူထုအား မိန့်ခွန်းပြောနေသော မစ္စတာလီ။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သစ်ပင်စိုက်ပွင့် ပါဝင်ဆင်နွှဲနေသော မစ္စတာလီ

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၁၆)ရက်၊ အိမ်ထောင်စုပေါင်း နှစ်တောင် အိမ်အိမ်ပြင်ခဲ့ရသော ငလနန်း မီးဘေးအပြီး မီးလောင်ပြင်သို့ လာရောက်ကြည့်ရှုနေသော မစ္စတာလီ။

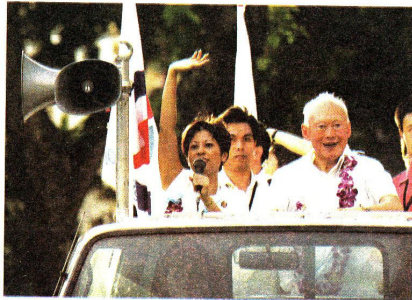
၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ကွင်းစ်တောင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ပွင့် ပါဝင်ဆင်နွှဲနေသော မစ္စတာလီ

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပြီး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်နေ့၊ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ကျမ်းသစ္စာကိုင်ဆိုနေသော ဖစ္စတာလီအား

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ (၂၄) ရက်၊ မွန်ဂိုး မဲဆန္ဒနယ်သို့ လာရောက်စဉ် ဖစ္စတာလီအား လှူထု လာရောက်နှုတ်ခွန်းသက်ပုံ။

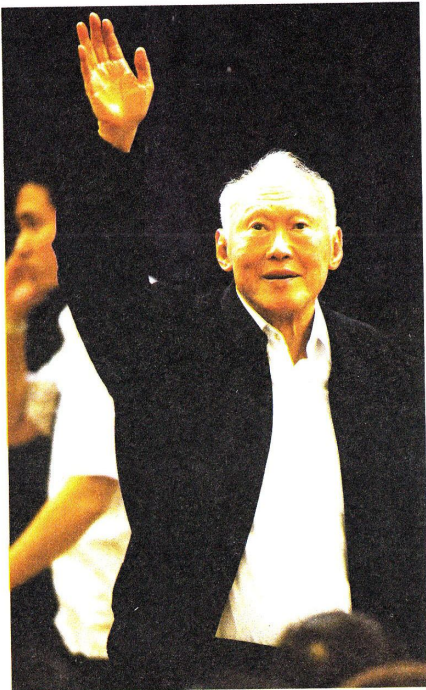

၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ မေလ (၇)ရက် ရွေးကောက်ပွဲ အောင်ပွဲအပြီး ထောက်ခံသူများအား ဖစ္စတာလီနှင့် တန်ဂွန်ပါဂါ ဂျီအာစီအဖတ် အင်အရာနိဂျာဂျာတို့မှ ကျေးဇူးတင်စကား လိုက်လံပြောကြားနေစဉ်။

၄၄ ကြိမ်မြောက် အမျိုးသားနေ့အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်လာသော ဖစ္စတာလီအား ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဝိုချောက်တောင်မှ ကြိုဆိုနှုတ်သက်နေစဉ်။ (၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၉)ရက်၊ မင်္ဂလာဒုံ)။

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ အမျိုးသားနေ့ အခမ်းအနား၌ လူထုအား လက်ရမ်းနှုတ်သက်နေသော ဖဗ္ဗတာလီ။

အခန်း(၁၀)ပိတ်ဆက် ရွက်ကြမ်းရေကျို အဆိုပဟုတ်

ကျွန်တော်တို့ သဘောတူသည်ဖြစ်စေ မတူသည်ဖြစ်စေ လီကွမ်းယုဟာ လီကွမ်းယုကနေ တစ်ပြားသားမှ လျော့သွားမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဂေးကိစ္စ၊ လိုင်တူမင်္ဂလာဆောင်ကိစ္စတွေကို ဖြေပေးနေတော့ အထင်ကြီးမိတယ်။ မြန်မာလူကြီးအများစုဆိုရင် အချိန်ဖြုန်း ကလေးကလား မေးခွန်းတွေလို့ တွက်ထားကြမှာ သေချာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကမ္ဘာ့ရွာသားအနေနဲ့ ကမ္ဘာက ဒါကို သိချင်နေတယ်ဆိုတာ ငြင်းလို့မရပါဘူး။ သူပြောတာတွေကို လက်ခံ၊ မခံ အသာထားပြီး ဒီကိစ္စမျိုးတွေ ဖြေပေးတာကို လေးစားမိပါတယ်။ မမြင်ချင်ယောင် ဆောင်မထားကြရင် မြန်မာတွေမှာလည်း တောင်ပြုံးပွဲရှိပါတယ်။

တီဟီရန်က မိခင်တစ်ယောက်ရဲ့ အခြေအနေနဲ့ပတ်သက်လို့တော့ ကြည့်တာချင် မတူရင်တောင် လီကွမ်းယုကို လက်ခုပ်တီးလို့ အားမရခဲ့ပါဘူး။

တီဟီရန်က ဆိုတော့ ဘယ်ဘာသာဝင်ဆိုတာ ပြောဖို့ မလိုတော့ပါဘူး။ အဲဒီ အမျိုးသမီးလေး ကိုယ်ဝန်ရှိလာတယ်။ မိသားစုတစ်စုလုံးက သဘောမတူဘူး။ ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချဖို့ ပြောတယ်။ သူမကလည်း ဖျက်ဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အယ်ထရာဆောင်းထဲမှာ လှုပ်ရှားနေတဲ့ မမွေးရသေးတဲ့ကလေးကို မြင်လိုက်ရပြီး ဒီကလေးကို မွေးဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ အကျိုးဆက်က သူမကို

အမွေပြတ်စွန့်တယ်။ ဘာသာခြားဖခင်ရဲ့ကလေးကို အသိအမှတ်မပြုဘူး။ နိုင်ငံတော်ကပေးတဲ့ ဘောဘီဘောနပ်တောင် မရဘူး။

အဲဒီ ကလေးမိခင်ကို လီကွမ်းယုက ထောက်ခံတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လူဦးရေ လျော့ပါးလာချိန်မှာ ကလေးယူလို့တဲ့။ အဲ ပြီးတော့ အဲဒီ မိန်းကလေးက ပညာတတ်၊ ရဲရင့်သူဖြစ်တော့ သူမကလေးကလည်း ပညာတတ်လေးဖြစ်ဖို့ ရာခိုင်နှုန်း များလို့တဲ့။

ကဲ ဗုဒ္ဓဘာသာအများစု မြန်မာတွေအမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်ပါ။ အဲဒီ ကလေးအမေနဲ့ လီကွမ်းယုကို လက်ခုပ်တီးတာ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း မဖြစ်နိုင်တာ သေချာပါတယ်။ ။

Question & Answer

မေး ။ ။ အခြောက် (gay) တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ မစွတာလီ ဘယ်လိုမြင်ပါသလဲ။ လိုက်(ဖိ)စတိုင်လား။ ဗီစလား။

ဖြေ ။ ။ လိုက်(ဖိ)စတိုင် မဟုတ်ဘူး။ ဗီစ။ သိချင်ရင် စာအုပ်တွေ၊ ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ကြည့်။ ဗီစကတည်းက ပါလာတာ။ သူတို့ ရွေးချယ်ထားကြတာ မဟုတ်ဘူး။ မွေးကတည်းက ပါလာတာ။ ယောက်ျားနှစ်ယောက် အချင်းချင်း၊ မိန်းမနှစ်ယောက် အချင်းချင်း အတူနေကြမယ်ဆိုရင် လွတ်သာထားလိုက်။

သူတို့ ကလေးမွေးစားခွင့် ပြုသင့်သလား။ မပြုသင့်ဘူးလားဆိုတာကတော့ ပြောစရာ ရှိသွားပြီ။ မွေးစားတဲ့ကလေးကို ဘယ်သူက စောင့်ရှောက်မှာလဲ။ သူတို့ကိုသာ မသိမသာ မဟုတ်ဘဲ တရားဝင် လက်ထပ်ခွင့် ပြုလိုက်ရင် သူတို့လည်း ကလေးမွေးစားခွင့် ရှိတယ် ဘာညာတွေ ရှိလာတော့မှာ။ ဗီစီယံ ဗလကရစ်ဂျနနီကတော့ ဗီစကိစ္စက သက်သေပြုလောက်အောင် မထင်ရှားဘူးလို့ (ဆေးပညာအရ) ပြောတယ်။ ငါကတော့ ဗီစလို့ပဲ ခိုင်ခိုင်မာမာ ယုံကြည်တယ်။ လောကကြီးထဲမှာ သာဓကတွေ အလုံအလောက် ရှိနေတာပဲ။ သူတို့က မွေးရာပါ။ ဒီအတိုင်းပဲ လွတ်ထားလိုက်၊ ပြီးရော။

မေး ။ ။ ဒီမေးခွန်းက ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ နည်းနည်းဆန်ပါတယ်။ မစွတာလီရဲ့ မြေးတစ်ယောက်ယောက်က သူ (သူမ) ဟာ

ဂေးပါ (လက်စဘီယန်းပါ) လို့ ပြောရင် ဘယ်လို ခံစားရမလဲ။
 ဖြေ ။ ။ ဘာ ခံစားနေရမှာလဲ။ မွေးရာပါ ဗီစပါဆို။ Dick Cheney
 ဆိုရင် ဂေးတွေကို ကြည့်လို့ မရဘူး။ သူ့သမီးကျတော့ မွေးရာပါ လက်စဘီ
 ယန်းလေး (Lesbian) ဖြစ်နေရော။ သူက ပြောတယ် 'ကျွန်တော့်သမီးကို
 အချစ် မလျော့ပါဘူး' တဲ့။ ကဲ ... ။ (အမေရိကန် ဒုတိယသမ္မတဟောင်း
 ဒစ်ချေနီရဲ့ ဒုတိယသမီး Mary Cheney က လက်စဘီယန်းပါ)။ မူဝါဒ
 အားဖြင့် သူက ဂေး၊ လက်စဘီယန်းကို ဆန့်ကျင်တယ်။ သူ့သမီးက
 လက်စဘီယန်း လာဖြစ်နေတယ်။

သူ့သမီးကို သူ စွန့်ပစ်ရမှာလား။ အဲ့ဒါ ဘဝပဲ။ ငါ ဆိုလိုတာက
 ငါ့ခြေတွေ အားလုံး တစ်ယောက်မှ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ ဖြစ်လာတော့လည်း
 ဘာတတ်နိုင်မှာတုန်း။

မေး ။ ။ ယောက်ျားချင်း၊ မိန်းမချင်း အတွဲက ကလေး မွေးစား
 ရင် ဘာပြဿနာရှိနိုင်လို့လဲ။ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တာက ဘယ်သူက
 ကလေးကို စောင့်ရှောက်မလဲ ... အဲ့သလိုလား။

ဖြေ ။ ။ ယောက်ျားနှစ်ယောက်မှာ ဘယ်သူက ကလေးကို ပြုစုမှာလဲ။
 အမျိုးသမီးနှစ်ယောက်ကတော့ ဖြစ်နိုင်လောက်တယ်။ ဒါတောင် သူတို့ဝမ်းနဲ့
 လွယ်ထားရတဲ့ ကလေးမဟုတ်တော့ မသေချာလှသေးဘူး။ အမျိုးသားဘက်
 က မျိုးစေ့လိုဟာမျိုးကို အတုလုပ်ပြီး ထည့်ပေးထားနိုင်ရင်တော့ ကိုယ်ဝန်ရ
 တာနဲ့ တပြိုင်နက် မိခင်စိတ် ပေါက်လာစရာ ရှိတယ်။ ယောက်ျားနှစ်ယောက်
 ကတော့ ယောက်ျားလေးပဲ မွေးစားမွေးစား၊ မိန်းကလေးပဲ မွေးစားမွေးစား
 အဓိပ္ပာယ် သိပ်မရှိလှပါဘူး။ ပြဿနာတွေက ကွင်းဆက်ကြီးလိုက် တက်လာ
 မှာ။

ဆုံးဖြတ်ရတော့မယ့် အနေအထား ရောက်လာရင်တော့ ဆုံးဖြတ်ရမှာ
 ပေါ့။ အခု အခြေအနေက အဲသလောက်အထိ မရောက်သေးပါဘူး။
 လူတွေက လည်း လက်မခံနိုင်သေးဘူး။ ကုန်ကုန် ပြောရရင် ဝန်ကြီးတချို့က
 ကို လက်မခံနိုင်သေးတာ။ ငါကတော့ လက်တွေ့အမြင်နဲ့ပဲ ကြည့်တယ်။
 ဒီကိစ္စက တကယ်ကြီး ဖြစ်လာပြီဆိုရင် ငါတို့လည်း ဘာမှ မတတ်နိုင်ဘူး။

ဒါက အသစ်အဆန်းလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ရှေးပဝေသနိကတည်းက ရှိလာ
 တာပါ။ ငါကတော့ မျိုးရိုးဗီဇကြောင့်လို့ပဲ ထင်တယ်။

မေး ။ ။ အိမ်ထောင်မရှိတဲ့အမျိုးသမီးတွေ ပါလီမန်အမတ်အဖြစ်
 အသိအမှတ်ပြုဖို့ကိုပဲ စင်္ကာပူမှာ အချိန် အတော်ယူခဲ့ရတယ်နော်။
 စင်္ကာပူမှာ ဂေးတစ်ယောက် ပါလီမန်မှာ အမတ်ဖြစ်လာနိုင်ခြေ
 ရှိသလား။ ဥရောပမှာတော့ ဒီကိစ္စက ပျံ့နှံ့နေပြီ။

ဖြေ ။ ။ ငါ့သဘောအရကတော့ ပါလီမန်အမတ်တစ်ယောက်ဟာ သူ
 အလုပ်ကို သူ တာဝန်ကျေအောင် လုပ်နိုင်ရင်၊ သူ့မဆန္ဒနယ်ကို စောင့်ရှောက်
 နိုင်ရင်၊ အစိုးရကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရင် ဘာမှ ပြောစရာမရှိဘူး။ ကျန်
 တာက သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စပဲ။

ဗြိတိန်မှာ အဲသလို အမတ်တစ်ယောက် ရှိတယ်။ နာမည်တော့ ထုတ်
 ပြောလို့ မကောင်းဘူး။ ကွန်ဆာဗေးတစ်ပါတီက။ သူက ပါတီခေါင်းဆောင်
 ဖြစ်ဖို့ မှန်းထားတာ။ မိတ်ဆွေတချို့နဲ့ရယ်၊ သူရယ်နဲ့အတူ ငါတို့ ညစာ
 စားဖူးတယ်။ (သူ ရည်ညွှန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ Michael Portillo ဖြစ်ပြီး
 (၁၉၉၄ - ၁၉၉၅) က အလုပ်သမားဝန်ကြီးဖြစ်ပြီး ၁၉၉၅ မှ ၁၉၉၇ အထိ
 ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။)

အောက်စဖို့(ဒ်) တက္ကသိုလ်မှာ တက်နေစဉ်က လိင်တူဆက်ဆံမှု ဖြစ်
 ခဲ့ပြီး အဲ့ဒီကိစ္စအတွက် ဖွင့်ပွင့်လင်းလင်း လူရှေ့ချပြဖို့အထိ စိတ်ကူးရှိခဲ့
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက နောက်ပိုင်းမှာ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို လက်
 ထပ်လိုက်ပြီး ကလေးနှစ်ယောက်တောင် ရှိတယ်။ ပါတီရဲ့ ခေါင်းဆောင်
 တစ်ယောက်တော့ သူ ဖြစ်မလာခဲ့ဘူး။

သူ့ဘာသာသူ ဖွင့်ချလိုက်ရင် လေ့လာစုံစမ်းမှုတွေ ရှိမလာနိုင်တော့ဘူး
 လို့ သူ ထင်တယ်။ ဖွင့်ပြောတော့လည်း အခြေအနေကတော့ သိပ်မကောင်း
 လှဘူး။ ဖွင့်မပြောဘူးဆိုရင်လည်း အတိုက်အခံတွေက ဒီကိစ္စကို မပေါ်
 ပေါ်အောင် အနဲ့ခံလိုက်ကြမှာပဲ။ ဒါဆိုရင် အခြေအနေက ပိုဆိုးသွားမယ်။

လူတစ်ယောက်ပေမဲ့ အခြေအနေက နှစ်မျိုးလေး။ သာမန်လူတစ်
 ယောက်ဆိုရင်တော့ ဒါက ပြဿနာ မဟုတ်ဘူး။ ဝန်ကြီးလို့၊ ဝန်ကြီးချုပ်လို့

ပုဂ္ဂိုလ်က အဲဒါလိုဆိုရင်တော့ အခြေအနေက တစ်မျိုး ဖြစ်သွားပြီလေ။

Ted Heath ဆိုရင် လူလွတ်ပဲ (၁၉၇၀ မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ်အထိ ဗြိတိသျှ ဝန်ကြီးချုပ်)။ သူလည်း လိပ်တူ ဆက်ဆံသူပဲလို့ ပြောကြတဲ့ ဝန်ကြီးတွေ ရှိတယ်။ သူတို့ နာမည်တွေကိုလည်း ငါ မပြောတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အတိုက်အခံ ပါတီခေါင်းဆောင်တွေက တော်တော် ထူးဆန်းတဲ့အကြောင်း ငါ့ကို ပြောကြတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက သူဟာ အရွယ်ကောင်းပဲ။ ၄၅ နဲ့ ၅၀ ကြားမှာ။ လူလွတ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါ ... အောက်စဖို့(ဒ်) မှာလေ။ အတိုက်အခံ ပါတီခေါင်းဆောင်တွေက ဒီကိစ္စကို အကြီးအကျယ်လုပ်ပြီး ငါ့ကို ပြောနေကြတာ။ အမှန်ပဲပေါ့။ ကိုယ်ကျင့်တရား ရှုထောင့်ကကြည့်ရင် သိပ်မဟုတ်တော့ဘူး။ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် မဖြစ်ထိုက်တော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒါတွေ ဖြစ်ခဲ့တာက ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွေတုန်းက။

မေး ။ ။ အချစ်ဆိုတာ မစ္စတာလီ ယုံသလား။ မြင်မြင်ချင်း ချစ်မိတဲ့ အချစ်ဆိုတာမျိုးပေါ့။

ဖြေ ။ ။ မြင်မြင်ချင်း ချစ်တယ်ဆိုတဲ့အချစ်ကို ငါ မယုံဘူး။ အဲဒါ အကြီးအကျယ် အမှားလို့ ငါ ထင်တယ်။ မြင်မြင်ချင်း ချစ်တယ်ဆိုတာ ရုပ်ရည်ရူပတာနဲ့ ဖမ်းစားတာ ခံလိုက်ရတာ၊ နောက်ပိုင်း နောင်တရလိမ့်မယ်။

မေး ။ ။ သေချာရဲ့လား။

ဖြေ ။ ။ သေချာတယ်။ ငါ့ဇနီးဆိုရင် ငါ သူ့ကို သိလာတာ အကြာကြီး ပဲ။ ရပ်ဖဲ(လ်) ကောလိပ်မှာ ငါနဲ့ အတူ ကျောင်းတက်နေတော့ သူ့ကို လုံးဝ စိတ်မဝင်စားခဲ့ဘူး။ သိပ်ငယ်သေးတော့ ငါ့ကျောင်းစာနဲ့ ငါ ပိနေတာ လည်း ဖြစ်မှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တစ်နေ့တော့ သူက ငါ့ကို စိတ်ဝင်စားတယ်လို့ ပြောတယ်။ အဲဒါ စစ်အတွင်းမှာ။ ငါက Yong Nyuk ကို တွေ့ဖို့ စက်ဘီးနဲ့ သူ့အိမ်အသွားမှာ သူ့ကို တွေ့ခဲ့တာ။ အချိန်လည်း နည်းနည်းရှိတာနဲ့ သူ့ကို ပြောမိတယ်။ ဒီကောင်မလေးက မဆိုးဘူးပဲလို့။

အဲဒီနောက် မိတ်ဆွေတွေ ဖြစ်လာကြတာ။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ပိုပိုပြီး ရင်းနှီးလာခဲ့ကြတယ်။ ဒီကိစ္စကို သေသေချာချာ ငါ စဉ်းစားတယ်။ မှန်ခဲ့တယ်

လို့ ထင်တယ်။ အဲဒီကစပြီး တစ်ယောက်အကြောင်း တစ်ယောက် နားလည် ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြတာ။ အခုဆိုရင် ငါတို့ ဝါသနာကအစ အတူတူပဲ။

လူတွေ လက်ထပ်နှုန်း တိုးမြှင့်ဖို့ စည်းဝေးပွဲမှာ တော်တော် အတွေ့ အကြုံများတဲ့ အိန္ဒိယနဲ့ရှေ့နေတစ်ယောက်နဲ့ တွေ့တယ်။ သူ့နာမည်တော့ မေနေတယ်ကွာ။ ဘွဲ့ ရအမျိုးမျိုးတွေ အိမ်ထောင်မပြုကြတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ငါ မိန့်ခွန်းပြောခဲ့တယ်။ ၁၉၈၀ ခုဆီကလို့ ထင်တာပဲ။ အဲဒီရှေ့နေ ပြောတာ က တော်တော် မှတ်သားထိုက်တယ်။ အနောက်တိုင်းမှာ ကိုယ်ချစ်တဲ့ မိန်းမ ကို ယူတယ်ဆိုပြီး ဧထနေတော့ မချစ်တော့ဘူး။ အိန္ဒိယမှာတော့ ကိုယ် လက်ထပ်တဲ့ မိန်းမကို ကိုယ်ချစ်လိုက်ကြတာပဲ။ လက်မထပ်ခင်မှာ အဲဒီ မိန်းမကလေးက ဘယ်သူဆိုတာတောင် မသိကြဘူးတဲ့။ မဆိုးဘူးပဲကွ။

ဇယကုမာရ်ကလည်း သူလက်ထပ်ခဲ့တာလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲလို့ ပြော တယ်။ မိဘပေးစားလို့ ယူခဲ့ကြပေမဲ့ သူတို့ဘဝက ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်ပဲ။ သူကရှေ့နေ၊ သူ့မိန်းမက ဒေါက်တာ။

သူတို့က ပြုလုပ်နင်းပြုလိစီးကအစ မိသားစုနောက်ခံသမိုင်း၊ လူမှုရေး နောက်ခံသမိုင်း၊ ငွေကြေးကြွယ်ဝမှုတွေအထိ သေသေချာချာ လေ့လာကြ တာ။ ဒီတော့ ... အင်း ... ရှေ့သွားနောက်လိုက် ညီတယ်ပေါ့ကွာ။ ဒီလို စီစဉ်တာက 'ဟာ ... ဒီကောင်မလေးက ချောတယ်' ဆိုတာထက် ပိုကောင်း တယ်လို့ ထင်တယ်။ (ဇယကုမာရ် - အကြီးတန်းဝန်ကြီးနဲ့ အမျိုးသား လုံခြုံရေး ပူးတွဲဝန်ကြီး)

ကောင်မလေးကတော့ အပျံ့စားပဲ။ သူ့ကိုပဲ လက်ထပ်မယ်ဆိုရင်တော့ မင်း နောင်တရမှာပဲ။ အလှအပဆိုတာ အရှေ့ပေးပေါ့မှာပဲ ရှိတယ်။ လက် ထပ်ပြီး တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်လောက်လည်း ကြာရော 'အို ... ငါတော့ အကြီး အကျယ် မှားပြီ' ဆိုတာ ဖြစ်လာမှာပဲ (ရယ်လျက်)။ ဟိုကောင်မလေးက လည်း အဲသလို တွေးမှာပဲ။

ဒါနဲ့ပဲ မင်းတို့ ဘဝတွေကလည်း ကိုယ့်လမ်းကိုယ်လျှောက် ဖြစ်ကရော။

မေး ။ ။ ကျွန်မ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကို ပြောခွင့်ပြုရင် ပြောချင် ပါတယ်။ ကျွန်မ အိမ်ထောင်ပြုဖြစ်တာက မစ္စတာလီရဲ့ ကိုယ်ရေး

အတ္ထုပ္ပတ္တိက အားပေးခဲ့လို့ပါ။

ဖြေ ။ ။ ကြားရတာ ဝမ်းသာတယ်ကွာ။ စာအုပ်ထဲက ဘယ်အပိုင်းလဲ။

မေး ။ ။ စထရက်ဖို့မှာ လျှို့ဝှက်လက်ထပ်ခြင်းဆိုတဲ့ အပိုင်းပါ။

ဖြေ ။ ။ သူမက ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုကို ဆုပ်ကိုင်ထားတဲ့ မိသားစုထဲက အိုး(လ်)မက်ရှင် မိန်းကလေး။ ငါကလည်း အတူတူပဲ။ မှားကောင်းမှားမယ်။ ငါတို့ လက်ထပ်လိုက်ကြတယ်။ သူကလည်း ပညာသင်ဆုယူပြီး ပညာသင်နေတာ။ ငါ့ကျူတာကလည်း လက်ထပ်လိုက်ပြီဆိုတာသိရင် သိပ်သဘောကျမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါနဲ့ ငါတို့လည်း လျှို့ဝှက်ထားလိုက်ကြတယ်။

သူက လက်ထပ်လက်စွပ်ကို ဆွဲကြီးနဲ့တွဲပြီး ဆွဲထားတယ်။ ငါ ပေးနိုင်တာကလည်း အဲဒီလက်စွပ်လေး တစ်ကွင်းပဲ။ အဲဒီလက်စွပ်ကလေးက နေ့ရက်တွေကအစ အရင်အတိုင်း မပျောက်မပျက် ရှိခဲ့ပဲ။ ငါ မှန်ခဲ့တယ်လို့ ထင်တာပဲ။

ဒီနှစ်တွေမှာ ကျန်းမာရေးနဲ့ ပညာရေးအဖွဲ့တွေက ထုတ်တဲ့သတင်းတွေကို ဖတ်ရတယ်။ တို့ဆီက (၇) ရာခိုင်နှုန်းကျော်တဲ့ ဆယ်ကျော်သက်လေးတွေ လိင်ဆက်ဆံကြသတဲ့။ သိပ် မကောင်းလှဘူး။ ငါ့မြေးတွေသာ အဲသလိုဆိုရင် စိတ်မကောင်း တော်တော်ဖြစ်မိမယ်။

မေး ။ ။ အကြိုက်နှစ်သက်ဆုံး ရုပ်ရှင်ကားရော ရှိလား။

ဖြေ ။ ။ အခုတော့ ရုပ်ရှင်ရုံ မသွားတော့သလို ကြည့်လည်း မကြည့်ဖြစ်တော့ပါဘူး။ အချိန်ကုန်တယ်ကွာ။ ကျောင်းသားဘဝတုန်းက ကြည့်ခဲ့ရတဲ့ ဟာသကားတစ်ကားကိုတော့ သတိရတယ်။ မင်းသားက Danny Kaye တဲ့။ လန်ဒန်မှာ ကြည့်ခဲ့တာ။ ဇာတ်ကားနာမည်တော့ မေ့နေပြီ။ တော်တော်ကောင်းတယ်။ ရယ်ရတယ်။ သူက သရုပ်ဆောင်တတ်၊ သီချင်းဆိုတတ်ရယ်။ တော်တော်များများ လုပ်ပြန်င်တယ်။ ဟာသမဟုတ်တဲ့ ကားတွေထဲကဆိုရင် Pygmalion ပဲ။ နောက် သူတို့ ပြန်ရိုက်ကြသေးတယ်။ နာမည်တော့

မမှတ်မိတော့ဘူး။ ဂီတကို အခြေခံ ရိုက်ထားတဲ့ကား။ တော်တော် ကောင်းတယ်။ သရုပ်ဆောင်တွေက Rex Harrison နဲ့ Audrey Hepburn။

မေး ။ ။ My Fair Lady လား။

ဖြေ ။ ။ အေး ... ဟုတ်တယ်။ ဒီဇာတ်ကားက စိတ်ထဲမှာ စွဲနေတာ။ ငါ့ စိတ်ထဲမှာ အစွဲဆုံးကတော့ Gone with the Wind ပဲ။ အမေရိကန်စစ်တွင်း ဇာတ်ကား။ အဲဒီနောက်တော့ ရုပ်ရှင်တွေ မကြည့်ဖြစ်တော့ဘူး။ စာအုပ်တွေ ဖတ်လာတဲ့ အခါမှာ ရုပ်ရှင်က ရတဲ့ ခံစားမှုက ဘာမှ မဟုတ်တော့သလိုပဲ။

မေး ။ ။ အနှစ်မြို့ကံဆုံး စာရေးဆရာ၊ အတွေးအခေါ်ဆရာတို့ရော ရှိပါသလား။ စကားပူရိယန်းတွေ ဖတ်သင့်တယ်လို့ ထင်တဲ့ စာအုပ်မျိုးရှိရင် ပြောပြပေးပါလား။

ဖြေ ။ ။ မင်းက ဘယ်လိုစာပေမျိုးကို စိတ်ဝင်စားတာလဲ။ ဂန္ထဝင်ကို စိတ်ဝင်စားရင်တော့ ရှိတ်စပီးယား ဖတ်ပေါ့။ စီးပွားရေးကို စိတ်ဝင်စားရင် Hayek ကိုဖတ်။ တစ်ခုခုလုပ်ဖို့ စီစဉ်ထားရင် သူ့စာတွေ ဖတ်သင့်တယ်။ သူပြောတာ မှန်တယ်။ နိုင်ငံရေးကို စိတ်ဝင်စားရင်တော့ အဲသလို စာအုပ် တစ်အုပ်နှစ်အုပ်ကို ညွှန်းရုံနဲ့ မရဘူး ထင်တယ်။ ခက်ခက်ခဲခဲ လေ့လာယူရတဲ့ သင်ခန်းစာမျိုးပဲ။ ကနေဒီရဲ့ Profiles in Courage တို့၊ အိုဘားမားရဲ့ သူ့ဘဝအကြောင်း စတိုရီတွေ ဖတ်ပြီး လေ့လာလို့တော့ ရတာပေါ့။

မေး ။ ။ ကျွန်မဆီကို သူများက ပေးလိုက်တဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ မေးခွန်းတစ်ခု ပါလာတယ်။ 'လက်တွေ့ဘဝနဲ့ အကြိုးမဝင်တဲ့ ရူးလော့ဟုမ်းလို စာမျိုးကို မစွတာလီ တစ်သက်လုံး မဖတ်ခဲ့ဖူးဘူးဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား' တဲ့။

ဖြေ ။ ။ ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ မဖတ်ဖူးဘူးလို့ ဖြေရမှာပဲ။ ဖတ်စရာ အချိန်မှ မရှိတာ။ ဘာသာပြန် အသစ်ထွက်လာတော့ "Don Quixote" ကိုတော့ ဖတ်ဖြစ်တယ်။ တော်တော်ကောင်းတဲ့ ဘာသာပြန်ပဲ။ ငါ စပိန်

ကို ရောက်နေတုန်းက အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာအုပ် ရခဲ့တာ။ ငါ့အလုပ်နဲ့ မဆိုင်ပေမဲ့ အပန်းဖြေတဲ့ သဘောနဲ့ ဖတ်တာပေါ့။ အဲဒီစာအုပ်က ရာစုနှစ် ပေါင်းများစွာ နောက်ပြန်ခေါ်သွားတယ်။ စိတ်ဝင်စားစရာ တော်တော် ကောင်းပါတယ်။

မေး ။ ။ သင်ခန်းစာယူစရာ တစ်ခုခုများ ရခဲ့သလား။
ဖြေ ။ ။ မင်းက ရန်သူအတူကို အစစ်ထင်ပြီး တိုက်နေတာလို့ ဆိုလိုချင် တာထင်တယ်။ အချိန်ကုန်အောင်ကွာ။ အဲဒါက ဟာသစာအုပ်ပဲ။ ငါက ရန်သူအတူကို တိုက်စရာ မလုပ်ပါဘူး။ ငါ့မှာ ရန်ဘက်အစစ်တို့ကို ပြည့်လို့။ (Don Quixote စာအုပ်က (၁၇)ရာစုက စပိန်စာရေးဆရာ Miguel De Cervantes ရေးတဲ့စာအုပ်ပါ။ အဲဒီစာအုပ်ထဲက အဓိကဇာတ်ဆောင် Don Quixote ရေပန်းတွေ ဖြာကျနေတာကို ရန်သူလို့ ထင်ပြီး တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ ဒါ့ကြောင့် "Tilting at windmills" ဆိုတဲ့စကားပေါ်လာပြီး တကယ် မဟုတ်တဲ့ ရန်သူတွေကို တိုက်တဲ့နေရာမှာ အသုံးပြုပါတယ်)

မေး ။ ။ နောက်ထပ် ကျွန်မကို အမေးခိုင်းလိုက်တဲ့ မေးခွန်း ဖြစ်ပါသေးတယ်။ ဒီမေးခွန်းကို မေးသူက goth တီးဝိုင်းရဲ့ အဖွဲ့ဝင် ပါ။

ဖြေ ။ ။ နင် ပြောလိုက်တာ ဘာရယ်။

မေး ။ ။ A goth Music Band ပါ။

ဖြေ ။ ။ အဲဒါက ဘာတုန်း။

မေး ။ ။ ဒါက အားလုံး အနက်ရောင်တွေ ဆင်တူဝတ်ဆင်ပြီး အလွန် စိတ်ခြောက်ခြားစရာ ကောင်းတဲ့ မြူးစစ်တွေကို တီးခတ် ကြတာပါ။

ဖြေ ။ ။ ဘာကြောင့် goth လို့ ခေါ်တာလဲ။

မေး ။ ။ goth က gothic ကို ရည်ညွှန်းပါတယ်။ Victorian gothic လို့ပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်ပြီ။ goth။ ရပြီ။ ဒီတော့ ...

မေး ။ ။ သူတို့တီးဝိုင်းက ဒီမှာ မှတ်ပုံတင်ဖြစ်ဖို့ ခက်နေတာ။ သူတို့အဖွဲ့ဝင်တွေက ခြောက်ယောက် အထက်မှာ ရှိမယ်။ လိုအပ် တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေအားလုံးကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာကို တင်ပြခဲ့ ပြီးပြီ။ မှတ်ပုံတင်ရပြီဆိုတော့မှ သူတို့က တရားဝင်ပွဲတွေမှာ တီး ခတ်လို့ ရကြမှာမဟုတ်လား။ မဂ္ဂဇင်းတွေ ဘာတွေကနေ ကြော်ငြာ ပြီး လူထုသိအောင်လည်း လုပ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့တီးဝိုင်း အတွက် သုံးစွဲထားတဲ့ ပုံတွေကို အေဂျင်စီတွေက ဆင်ဆာဖြတ် ကြတယ်။ တချို့ဆိုရင် သူတို့ပုံတွေအတွက် တော်တော် မကျေ မနပ်တောင် ဖြစ်ကြတာ။

သူသိချင်တာက အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စတင်ပုံမှာ ဒီထက် ပိုပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖန်တီးခွင့် ရှိမလား ဆိုတာပါပဲ။

ဖြေ ။ ။ လူထု နားမကလောဘူးဆိုရင်တော့ ငါ့သဘောကတော့ ရှိပါစေပါပဲ။ အမည်းရောင် ဝတ်ချင်ဝတ်၊ ခြောက်ခြားစရာတွေ တီးချင်ရင် တီးပေါ့။ ငါ့သဘောကို ခြေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါက လူထုကြီးကို ထိပါး လာစေနိုင်တယ်။ လူထုကြီးနဲ့ မသင့်မြတ်ဘူးဆိုရင်တော့ ဒါကို ဆိုင်း ထားရမယ်လို့ ငါတော့ ပြောမှာပဲ။ ဘာကြောင့် လူထုကို စိတ်ဆင်းရဲအောင် လုပ်နေမလဲကွာ။

ငါ့ကို နားလည်မှု မလွဲနဲ့နော်။ ငါက လစ်ဘရယ်မဟုတ်သလို ကွန်ဆာ ဗေးတစ်လည်း မဟုတ်ဘူး။ အရာအားလုံးကို လက်တွေ့ကျကျပဲ တွေးတယ်။ လုပ်တယ်။

(ဘယ်လောက် ခေတ်မီပါတယ်ပြောပြော ထိုးကွင်းမင်ကြောင်နဲ့ ပတ် သက်လို့တော့ လီကွမ်းယုလည်း ခါးခါးတူးတူး ငြင်းဆန်ဆဲပဲ။ မြန်မာ လူကြီးပိုင်းတွေနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကတော့ ဒီအထဲမှာ "အိမ်ထောင်ပြု၊ ဘုရား တည်" ပါ ထည့်ထားပါတယ်။ တစ်ချိန်တုန်းကတော့ ယောက်ျားတွေဆိုရင်

ပေါင်မှာ ထိုးကွင်းတွေရှိမှ ယောကျ်ားပီသတယ်လို့ ဆိုခဲ့ဟန်တူပါတယ်။ ဒီယဉ်ကျေးမှု ပျောက်သွားခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း ဒီယဉ်ကျေးမှုက အနည်းငယ် တော့ ဖက်ရှင်တစ်ခုအနေနဲ့ ပြန်လည်ရှင်သန်လာဟန်တူပါရဲ့။ သူပြောတဲ့ ဓကခံ ဖက်ရှင်လို့ပဲ ယုံကြည်မိတယ်။)

မေး ။ ။ နောက်ထပ်ဥပမာတစ်ခုလောက် ထပ်ပေးရရင် စင်္ကာပူ အခြေစိုက် ထိုးကွင်းမင်ကြောင် အဖွဲ့က ဆေးမင်ကြောင်ဆွဲတာကို အနုပညာတစ်ခုအနေနဲ့ လက်ခံလာဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။

ဖြေ ။ ။ ဒါကိုတော့ အကြံကောင်းညှစ်ကောင်းလို့ မထင်ပါဘူးကွာ။ ဒီကိစ္စကိုတော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်တယ်။ ပြန်ဖျက်ချင်ပြီးဆိုရင် တော်တော်နာကျင်ပြီးမှ ဖျက်လို့ရတဲ့ကိစ္စမို့လို့။ အမိဗွယ် လုံးဝ မရှိဘူး။ မလိုချင်ရင် ခွာပစ်လိုက်လို့ ရတာမျိုးကို ကပ်ထားပေါ့ကွာ။ ဖျက်လို့မရ၊ နောက်ပိုင်း နောင်တရမယ့် သေရာပါ ကိစ္စမျိုးကို လုပ်တာကတော့ ရူးလို့ပါ။ ငါ အားမပေးဘူး။ ချက်ချင်း MICA ကိုခေါ်ပြီး ပြောတာ (Ministry of Information, Communication and Art) (ပြန်ကြားရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန) 'သတင်းစာကို ပြောလိုက်၊ မရူးနဲ့လို့။ တိုမှာ ပြဿနာတွေ အလုံအလောက် ရှိပြီးသား။ ဘာကြောင့် ပြဿနာအသစ် ထပ်ရှာနေရတာလဲ' လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ဒါကို ခွင့်ပြုလိုက်ရင် အကျိုး အမြတ်ရမှာက ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ထိုးမယ့်လူတွေ။ သူတို့ပဲ အကျိုးရှိမယ်။

မေး ။ ။ ဒီကိစ္စအတွက် လူထုသိအောင် ကြေညာတာမျိုးတွေကို မစွတာလီ ဆန့်ကျင်တယ်ပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ဟိုတုန်းက လျှို့ဝှက်လမ်းသရဲတွေခေတ်ကို ပြန်ရောက်သွားတာ ထင်ပါရဲ့ကွာ။ သာမန် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတွေမှာ ဆေးမင်ကြောင် မရှိပါဘူး။ အရင်က ဒါမျိုးတွေကို ထောင်ထဲမှာပဲ တွေ့ရတာ။ လူတစ်ယောက်မှာ ပြစ်မှု ဘယ်နှစ်ခု ဆေးမင်ကြောင် ဘယ်နှစ်ခုစတာတွေပေါ့။

မေး ။ ။ ယဉ်ကျေးမှုဓရစ်က ပြောင်းသွားမယ်ဆိုရင် ဆေးမင်

ကြောင်ကိစ္စက လူကြားထဲမှာ လူမှုရေး ပြဿနာ မရှိလောက်တော့ဘူး။ ဒါဆိုရင်ကောမစွတာလီရဲ့ သဘောက ဘယ်လိုလဲ။

ဖြေ ။ ။ သူတို့ ဆယ်ကျော်သက်ကလေးတွေအတွက် ကောင်းတယ် ထင်ပြီး မိဘတွေကိုယ်တိုင် ခေါ်လာပြီး ဆေးမင်ကြောင် ထိုးခိုင်းကြတာ ဆိုရင်တော့ အဲ့ဒါ သူတို့အလုပ် ဖြစ်သွားပြီလေ။ မိဘတွေက သူတို့ကလေးတွေကို ဆေးမင်ကြောင်ရုပ်တွေနဲ့ မမြင်ချင်လောက်ပါဘူး။ အထူးသဖြင့် သမီး မိန်းကလေးတွေ ကိုယ်ပေါ်မှာပေါ့။

ရေးကူးဝတ်စုံလို့ ဝတ်စုံကို ဝတ်ပြီးဆိုပါတော့၊ ရုပ်ကလေးကလှတပတနဲ့ ဆေးမင်ကြောင်အရုပ်တွေ ပေါ်လာပြီး ပုံပျက်ပန်းပျက်ကို ဖြစ်ကရော။ ကျန်တဲ့လူတွေက ပြောကြမှာ 'ဟ ... ဘာဖြစ်လာတာလဲ' (ရယ်လျက်) 'ဘာဖြစ်လို့ ဒီအရုပ်ကြီးတွေ ပေါ်လာတာလဲ။ ငါတို့ လာမထိနဲ့နော်' ဆိုတာမျိုးတွေလေ။

မေး ။ ။ လူငယ်တွေ ကြားမှာတော့ ဆေးမင်ကြောင်က တကယ်ပေါ်ပြူးလာဖြစ်နေတာ။

ဖြေ ။ ။ ရူးရူးမိုက်မိုက်နဲ့ လျှောက်လုပ်ကြတာ။ လူလတ်ပိုင်းလည်း ရောက်ရော နောင်တ ရကြရရော။ ငါကလေးတွေ ကိုယ်ပေါ်မှာသာ ဆေးမင်ကြောင်ရုပ် တွေလို့ကတော့ နှင်ရူးနေသလားလို့ မေးမှာပဲ။ (ရယ်လျက်) လျှို့ဝှက်လမ်းသရဲအဖွဲ့လို့ ထင်မှာပေါ့။ ဂျပန်က ယာကူစာတွေဆို ကိုယ်ပေါ်မှာ ဆေးမင်ကြောင်ရုပ် လှလှလေးတွေနဲ့။ ဒီတော့ ဆေးမင်ကြောင်ရုပ်က လူထုအမြင်မှာတော့ မကောင်းမှုတစ်ခုခုနဲ့ ဆက်စပ်နေတယ်။

မေး ။ ။ ဒီသတင်းက တုန်လှုပ်စရာပဲ။ စင်္ကာပူက လူငယ်တွေဟာ ယာကူစာ ဆေးမင်ကြောင်ရုပ်တွေအပေါ် တော်တော် ရူးရူးမူးမူး ဖြစ်နေကြတာ။

ဖြေ ။ ။ အေးလေ ... နောက်မှ နောင်တ ရကြမှာပေါ့။ ဆေးမင်ကြောင် ပြန်ဖျက်ဖို့ ငွေကုန်ကြေးကျကလည်း မသေးလှဘူး။ ဒါတွေက သူတို့ ဘဝအတွက် ဘာတွေများ အထောက်အကူ ဖြစ်နေလို့လဲ။ ငါသာ အလုပ်ရှင်

ဖြစ်ပြီး ဆေးမင်ကြောင်နဲ့လူသာ လာပြီးအလုပ်လျှောက်လို့ကတော့ မခန့်ဘူး။ ဒါက ခဏတာ ခံတဲ့ အကြောင်ကြောင် ဖက်ရှင်ပါကွာ။

မေး ။ ။ ကမ္ဘာ့သမိုင်း တစ်လျှောက်လုံးရဲ့ နိုင်ငံရေးခေတ်ထဲမှာ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင် ဘယ်လို ခေတ်ထဲမှာ နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်ချင်ပါသလဲ။ ဘယ်လို နိုင်ငံရေးသမားမျိုး ဖြစ်ချင်ပြီး ဘာကြောင့် သူလို ဖြစ်ချင်တာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ နိုင်ငံရေးက လူကြိုက်များတဲ့ ကစားပွဲတစ်ပွဲပါ။ ငါက နိုင်ငံရေးသမားကို မဖြစ်ချင်တာ။ အခြေအနေတွေက ငါကို တွန်းပို့လိုက်တာ။ ဗြိတိသျှတွေ အရေးနိမ့်၊ စိတ်ဓာတ်တွေပျက်စီး၊ ဂျပန်တွေရဲ့ ရက်စက်မှု၊ ဗြိတိသျှက အထွက် ကွန်မြူနစ်နဲ့ ငါတို့ကြား အာဏာ အလှအယက်၊ ဒါတွေက အခုလို လိကွမ်းယုဖြစ်အောင် တွန်းပို့လိုက်တာပဲ။ အရူးချေးပန်းလျှောက်ပြောတာ။ နိုင်ငံရေးသမား ဘယ်တုန်းကမှ မဖြစ်ချင်ခဲ့ဘူး။

မေး ။ ။ ဒါဆို မစ္စတာလီက ဘာဖြစ်ချင်တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ရှေ့နေပဲ ဖြစ်ချင်တာ။

မေး ။ ။ ရှေးချယ်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူးဆိုရင် ဘယ်လိုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးလောကထဲမှာ ရှိနေရတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါတို့ နိုင်ငံရေးထဲ မဝင်ခဲ့ရင် ဒီနိုင်ငံရေးကို ဘယ်သူက ဦးဆောင်မှာလဲ။ ငါတို့ ရထားတဲ့ ဥပဒေဘွဲ့တွေကရော ဘယ်မှာသွား အသုံးချမှာလဲ။ ငါ့မိတ်ဆွေ Eddie Barker ကို ငါပြောခဲ့တာ ဒီစကားတွေပဲ။ 'အက်ဒီ ... မင်းသာ ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်မပြိုင်ရင် မင်းအစား ကွန်မြူနစ်တွေ ဝင်လာမယ်။ ကွန်မြူနစ်ဝင်လာရင် မင်းဥပဒေတွေက ဘာအသုံးကျတော့မှာလဲ' လို့။ အထပ်ထပ် စဉ်းစားပြီးမှ ငါနဲ့ပေါင်းဖို့ သူ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ။ နိုင်ငံလည်း တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ဖြစ်ရော ငါ့အိမ်ဝယ်ထားတဲ့ အကြေးတွေ မပေးရသေးဘူးဆိုပြီး နိုင်ငံရေးက ထွက်ပြီး ရှေ့နေလုပ် ပိုက်ဆံရှာတော့တယ်။ အဲဒီနောက် ဝန်ကြီးလစာတွေ တိုးပေးဖို့ ငါ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ။ မင်း

ပြောတာက ငါက နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်ချင်ခဲ့တယ်တဲ့။ အဓိပ္ပာယ်မရှိလိုက်တာ။ ကဲ ... နောက်မေးခွန်းမေး။

မေး ။ ။ အလေးစားရဆုံး နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ ရှိသလား။
ဖြေ ။ ။ ရှိတယ်။ De Gaulle (ဒီဂေါ)၊ တိန့်ရှောင်ဖိန်၊ ချာချီ။ De Gaulle က တကယ်ဉာဏ်သွားတဲ့ လူ။ ဆိုလိုတာက သူ့နိုင်ငံက သူများလက်အောက်မှာ၊ သူက ကြယ်တစ်ပွင့်ပဲ ရှိသေးတဲ့ ပြင်သစ်ဗိုလ်လေး။ ဗြိတိသျှနဲ့ အမေရိကန်တို့က သူ့ကို ထောက်ခံတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့မှနဲ့သူ့နေတာပဲ။ သူ့ကို ကြည့်တယ်။ ပြင်သစ်စကားကို နားမလည်ပေမဲ့ သူပြောတဲ့ စကားတွေကို ခံစားလို့ ရတယ်။ ပြီးတော့ သူရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း ဖတ်ဖူးတယ်။

(Charles De Gaulle ဟာ ၁၉၅၉ ကနေ ၁၉၆၉ ခုအထိ ပြင်သစ်နိုင်ငံရဲ့ သမ္မတပါ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ပြင်သစ်ကို နာစီတွေ လက်ကနေ လွတ်မြောက်အောင် တော်လှန်ခဲ့တဲ့ လွတ်လပ်သော ပြင်သစ်တပ်မတော် (Free French Force) ရဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ပါ။)

ဗြိတိသျှနဲ့ အမေရိကန်တို့က မြောက်အာဖရိကကို ထပ်ပြီး သိမ်းပိုက်တော့ အယ်ဂျီးရီးယားကို သူ သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ ကြယ်လေးပွင့် အဆင့်ရှိတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကို တွေ့ပြီး သူ့ကို ဒီလို ပြောခဲ့တယ်။

"Giraud ... ခင်ဗျာဟာ ပြင်သစ်ရဲ့ စစ်ဗိုလ်ချုပ်တစ်ယောက်ပါ။ အမေရိကန်စစ်သားတွေက ဘာအတွက် အပြင်ကနေ ခင်ဗျားကို စောင့်ရှောက်ပေးနေရတာလဲ' တဲ့။

Giraud ဆိုတာကလည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက Gaulle နဲ့အတူ ပြင်သစ် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးကော်မတီရဲ့ ပူးတွဲဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့သူပါ။ (The French Committee of National Liberation)

သူက စိတ်ဓာတ် အတော်မာတဲ့လူ။ အမေရိကန်တွေ၊ ဗြိတိသျှတွေက ပဲရစ်ကို စစ်ချီတော့မယ်ဆိုတော့ 'ခင်ဗျား မသွားနဲ့။ ပြင်သစ်ကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် စစ်ချီမယ်' လို့ ပြောခဲ့တာ။ သတ္တိရော ဗျတ္တိရော ပြည့်စုံတဲ့လူပဲ။

တိန်ရှောင်မိန့်ကတော့ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုလိုပြိုကွဲသွားမလောက် ဖြစ်နေတဲ့ တရုတ်ပြည်ကြီးကို ဒီနေ့ တွေ့ရတဲ့ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး စီးပွားရေး အချက်အချာ နေရာကြီးတစ်ခုဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခဲ့တဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ပဲ။

ချာချီကတော့ သူများတွေ လက်မြောက်ရမယ့် အနေအထားမှာ လက် မမြောက်ခဲ့တဲ့လူ။ သူ့မိန်းခွန်း ပြောတာကို ရေဒီယိုမှာ နားထောင်ခဲ့ရတယ်။

‘သေသင်ပြင်တွေပေါ်မှာ ဆက်တိုက်မယ်။ စစ်မြေပြင်မှာ ဆက်တိုက် မယ်။ လမ်းတွေပေါ်မှာ ဆက်တိုက်မယ်’ တဲ့။

သူ့ကြည်းတပ်တစ်ဖွဲ့လုံးက အရှုံးနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီး DUNKIRK ကနေ သင်္ဘောနဲ့ ပြန်ထွက်ပြီး ခွဲချိန်မှာ ဒီလို စကားမျိုး ပြောနိုင်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်ဘူး။ ဂျာမန်တွေကို တော်လှန်နိုင်ဖို့ တော်ရုံရဲရင့်မှုနဲ့ မရဘူး။ သူ့မှာ သတ္တိ အပြည့် ရှိတယ်။ သတ္တိတစ်ခုတည်းနဲ့တော့ မအောင်မြင်နိုင်ဘူးပေါ့။ အခွင့် ကောင်းကို သူ စောင့်ခဲ့ရတယ်။

(ဝင်စတန် ချာချီက ၁၉၄၀-၁၉၄၅၊ ၁၉၅၁-၁၉၅၅ နှစ်တွေမှာ ဗြိတိန် ရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ပါ။ လီ ကိုးကားခဲ့တဲ့ စကားတွေက ချာချီ ရွေးကောက်ပွဲနိုင်လို့ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်အပြီး ပြည်သူ့အဆောက်အဦးမှာ ၁၉၄၀ - ၄၈ က ပြောခဲ့တဲ့ နာမည်ကြီး မိန့်ခွန်းထဲကနေ ထုတ်နှုတ်ထားတဲ့ စကားတွေပါ)

နောက်ဆုံး ဂျပန်တွေက ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ဝင်တိုက်တော့ ဂျာမန်တွေက လည်း အမေရိကန်တွေကို စစ်ကြေညာခဲ့တယ်။ သူလည်း အဲဒီမှာ ဂျပန်တွေ လက်က လွတ်သွားတယ်။

နောက် ခေါင်းဆောင်ကတော့ Chamberlain (ချိန်ဘာလိန်) ပေါ့။ သူ့ပြောတဲ့ စကားတွေကလည်း ရဲရဲတောက်ပဲ။ (Neville Chamberlain က ၁၉၃၇ - ၁၉၄၀ ခုနှစ်မှာ ဗြိတိန်ရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်။ ဂျပန်တွေရဲ့ လက်က လွတ်အောင်ဆိုပြီး ဟစ်တလာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ယူထားသူပါ)

ဟစ်တလာက ကမ္ဘာကို ခွဲပြီး အုပ်ချုပ်ဖို့ သူ့ကို ကမ်းလှမ်းခဲ့သေးတယ်။ သူက ‘မလိုချင်ဘူး။ မင်းက အာဏာရှင်၊ ငါ မင်းကို တိုက်မယ်’ လို့ ပြောခဲ့ တယ်။ သတ္တိကောင်းတဲ့လူပါပဲ။

မင်းက အမေရိကန်တွေကို မေးရင်တော့ သူတို့က ရုစဗွဲ(လ်)လို့ ပြော

ကြမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ရုစဗွဲ(လ်)က အာဏာရော ပါဝါရော ရှိတဲ့လူကွ။ တစ်ခါက ရုစဗွဲ(လ်)က Harriman ကို ပြောတယ်။ (Averelle Harriman က အမေရိကန်တွေရဲ့ ဥရောပဆိုင်ရာ အထူးသံတမန်ပါ)

‘ချာချီရဲ့ မိန့်ခွန်းတွေ နားထောင်လိုက်ရင် စိတ်ဓာတ် တက်ကြွစရာတွေ၊ မင်းတို့ မိန့်ခွန်းရေးတဲ့အဖွဲ့က ဒါမျိုးတွေ ဘာလို့ ရေးမပေးနိုင်တာလဲ’ တဲ့။ ဟယ်ရီမန်က သူ့ကို ပြန်ပြောတယ်။

‘ချာချီက သူ့ဆေးလိပ်ကို သူ့ကိုယ်တိုင်လိပ်ပြီး သောက်တာ’ တဲ့။ အဲဒါ ခြားနားချက်ပဲ။ ချာချီကလည်း Gaulle လိုပဲ။ သူ့မိန့်ခွန်းကို သူ ကိုယ်တိုင် စီစဉ်ပြီး ပြောတာ။ ဒါ့ကြောင့် သူ့မိန့်ခွန်းတွေက ရင်ထဲကအထိ လှိုက်ပြီး ဝင်သွားတာ၊ ရင်ထဲက အသံကိုးကွ။ စာရေးဆရာတွေ ရေးပေးတဲ့ မိန့်ခွန်းအချောစားတွေမှ မဟုတ်တာ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ လေးစားတဲ့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင် ကြီးတွေအကြောင်းကို ပြောခဲ့တယ်နော်။ မစ္စတာလီ ကိုယ်တိုင်ရော လူငယ် စင်္ကာပူရီယန်းတွေက အဲသလို အထင်တကြီး အမှတ်တရ ဖြစ်နေတာမျိုး မမျှော်လင့်ဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မလိုချင်ပါဘူး။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ငါ့ကိုယ်ငါ နိုင်ငံရေး ခေါင်း ဆောင်လို့ မသတ်မှတ်ဘူး။ ငါက စိတ်ဓာတ်မာတယ်။ ဇွဲမလျှော့ဘူး။ ခေါင်း မာမာနဲ့ လုပ်တတ်တယ်။ ဒါပဲ။ တစ်ခုခု လုပ်ရင်တော့ မရမချင်း ပေးပြီး လုပ်နေတတ်တဲ့အကျင့် ရှိတယ်။ ငါ့ကို ငါမြင်တာကတော့ ဒါပဲ။

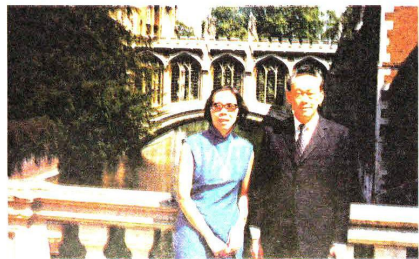
ကျွန်တာတွေက အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် နိုင်ငံခေါင်း ဆောင်လို့ ကိုယ်ဘာသာ ထင်တဲ့လူတိုင်း စိတ်ရောဂါကု ဆရာဝန်နဲ့ ပြုကြည့် သင့်တယ်။

အပိုင်း(၃)

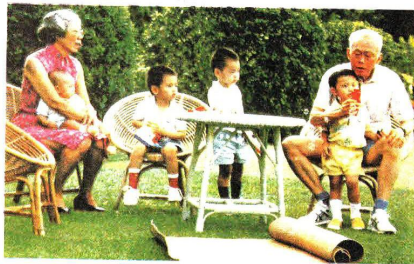
၁၉၄၈ ခုနှစ် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ Bridge of Sighs တံတားပေါ်၌ အမှတ်တရ ရိုက်ကူးထားသော မစ္စတာလီနှင့် ဇနီး ကွာရှိုးချိုး။

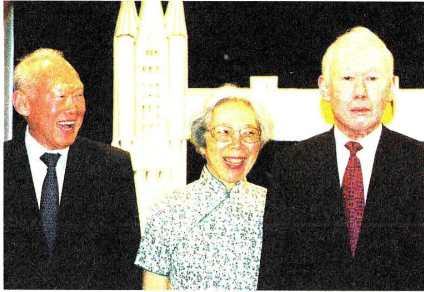
၁၉၇၄ ခုနှစ် သားဖြစ်သူ လီရှန်လွန်း ကိန်းပရစ်တက္ကသိုလ်၌ ဘွဲ့ယူစဉ် ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦး Bridge of Sighs တံတားပေါ်၌ အမှတ်တရ ထပ်မံရိုက်ကူးခဲ့သောပုံ။

၂၀၀၀ ခုနှစ် Bridge of Sighs တံတားပေါ်၌ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ကြသော မစ္စတာလီနှင့် ဇနီးပုံ။

အတိုးအဘွားလီနှင့် သူ၏ငါးပြားများ။

အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ပဒန်တူးသောပြတိုက်ရှိ ဗစ္စတာလီ ပုံတူပယောင်ရုပ်တုနှင့် ဗစ္စတာလီအစစ်ကြား ဇနီးသည်လီ။ (၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၆ ရက်)။

၂၀၁၀ ခုနှစ်၊
အောက်တိုဘာလ
(၂၁)ရက်နေ့၌
ကွယ်လွန်သွားသော
ဇနီးဖြစ်သူ၏
နောက်ဆုံးအရံ၌
ဇနီးအား
နှုတ်ဆက်
ကြေကွဲနေသော
လီ။

အခန်း(၁၁)မိတ်ဆက် ခင်ပွန်း၊ ဇာင်၊ အဘိုး၊ မိတ်ဆွေ

ဒီအခန်းကို ဘာသာမပြန်တော့ဘူးလို့တောင် ဆုံးဖြတ်မိခဲ့ပါသေးတယ်။ သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာတွေ သိပ်ဆန်နေလွန်းတယ်ထင်လိုပါ။ ဒါပေမဲ့ သိချင်ရင် ဒါလည်း သိလို့ကောင်းတာပဲလို့ တွေးမိတာရယ်။ တချို့ကလည်း စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါတယ်။ ချန်မထားခဲ့ပါနဲ့ဆိုတာရယ်ကြောင့် ပြန်လိုက်မိတာပါ။

တကယ်ဆိုရင် လေးလေးနက်နက်အယူအဆတွေ မပါဝင်ပေမဲ့ တော်တော်လို့ကောင်းတယ်။ လူငယ်တစ်ယောက်ပြောသလို ငိုရ၊ ရယ်ရဆိုတာ မှန်နိုင်ပါတယ်။ ကြည့်ပါ။

သူက ရေကူးဆဲ၊ စက်ဘီးစီးဆဲ၊ အီးမေးလ်တွေစစ်၊ အီးမေးတွေပြန်နေဆဲ၊ တရုတ်စာပိုကောင်းအောင် တရုတ်နာစုံမလေးနဲ့ လေ့ကျင့်ဆဲလို့ဆိုပါတယ်။ ဒါတောင် သူ့အသက်က (၈၉)နှစ်ထဲမှာပါ။ စဉ်းစားကြည့်မိတယ်။ မြန်မာတွေထဲမှာ ဒီစိတ်ဓာတ်မျိုး တော်တော်ရှားမယ်။ တရုတ်စာသင်တာမျိုးပေါ့။ ဘယ်အချိန်မှာများ သူပြောမှာပါလိမ့်လို့။ လိကွမ်းယုမှာက ဒါမျိုးအတွေးတွေမရှိဘူး။ မသေခင် သူလုပ်ရမယ့်ဟာ ဆက်လုပ်နေတာပါ။

ဒါတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူ့အပေါ်ပေးကြတဲ့ မှတ်ချက်တွေကလည်း အရောင်အသွေးစုံလှတယ်။ တချို့က အာဇာရင်၊ အာဇာရူး၊ ဒါပေမဲ့

စင်္ကာပူရဲ့ သမိုင်းဟာ လီကွမ်းယုနဲ့ တွဲမနေရင် ဘာမှမဟုတ်နိုင်ဘူး။ မလေးရှားရဲ့ မထင်မရှားပြည်နယ်လေးတစ်ခုအနေနဲ့ပဲ ရှိနေလိမ့်မယ်။

နောက်ပြီး မိသားစုအပေါ် သံယောဇဉ်ကြီးသူတစ်ယောက်၊ ဇနီးကို အမြတ်တနိုးရှိသူတစ်ယောက်။

အာရှတန်ဖိုးကို တန်ဖိုးထားလေးစားသူတစ်ယောက်၊ အာရှတန်ဖိုးကို မလေးမစားလုပ်ရင် ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုမဆို ပြန်တွယ်ရဲသူတစ်ယောက်။

ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒကို ကြီးလာသည်နှင့်အမျှ ပိုပြီးတန်ဖိုးထားလာသူ တစ်ယောက်။

တရားထိုင်ခြင်းဟာ စိတ်ကိုငြိမ်းချမ်းစေလို့ စာသင်ကျောင်းတွေမှာ တောင် ကလေးတွေကို တရားရှုမှတ်နည်းသင်ပေးဖို့ အကြံပြုဖူးသူတစ် ယောက်။

သူ့ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာတွေလို့ဆိုပေမဲ့ သိချင်ရင်တော့ သိလို့ ကောင်းတဲ့အခန်းလို့ ယုံကြည်မိပါတယ်။ ။

Question Answer

မေး ။ ။ ဒီအခန်းကို Mrs Lee အကြောင်းနဲ့ စလုပ်ကြရ အောင်လား။ သူ့ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်လို အခက်အခဲ တွေ ရင်ဆိုင်နေရသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အေးလေ။ အစ ပထမတော့ တော်တော်ကို အခက်အခဲ တွေစေခဲ့တာပဲ။ သူ နှစ်ကြိမ် လေဖြတ်တယ်။ ၂၀၀၃ မှာ တစ်ကြိမ်၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှာ တစ်ကြိမ်။ ဦးနှောက်မှာ သွေးယိုနေတာ ဆရာဝန်တွေ တွေ့ရတယ်။ စွမ်းသလောက်တော့ တို့လည်း ကြိုးစားကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှ ဆရာဝန် တွေ လက်လျှော့လို့ အိမ်ကို ပြန်ခေါ်ခဲ့ရတယ်။ နာ(စ်)က (၂၄) နာရီ စောင့်ရှောက်ပေါ့။ ငါလည်း အိပ်လို့ ကောင်းကောင်း မရပါဘူး။ ဒီရောဂါ တွေ ဖြစ်မယ်ဆိုတာ တွက်ချက်ထားကြပေမဲ့ ဖြစ်လာတာက နည်းနည်း စောသွားတယ်။

နောက်တော့လည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ထိန်းယူရတာပေါ့ကွာ။ နာ(စ်) ထားပေးတာကလွဲလို့ ကိုယ်လုပ်ပေးနိုင်တာလည်း ဘာမှ မရှိတော့ဘူး မဟုတ်လား။ ငါတို့ ကလေးတွေလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အာရုံကြောတွေ ဆုံးပြီးရင်းဆုံး ဖြစ်လာတယ်။ အခုဆို သူ မှတ်မိပေမဲ့ စကားမပြောနိုင်တော့ဘူး။ ဘဝဆိုတာ ဒါပဲလေ။

ငါကိုယ်တိုင် စက်ဘီးနဲ့ ချော်လဲတော့ ဒီအတွေးမျိုးတွေ ပေါက်ခဲ့ဖူး တယ်။ ခေါင်းနဲ့ နံရံနဲ့ကို ရိုက်မိတာ။ ငါလည်း သူလို ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဖြစ်သွားနိုင်တာပဲ။ တချို့ဘဝ အစိတ်အပိုင်းတွေက ရှောင်လွဲလို့ မရဘူး။

အရှိုအတိုင်း လက်ခံနိုင်အောင်ပဲ ကြိုးစားရတော့တာပေါ့။ ဒီလိုဒီလိုတွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ ဆရာဝန်တွေရဲ့ စကားနဲ့တင်ပဲ မသက်မသာလေ။ ဘယ်အချိန် ဖြစ်လာမလဲပဲ စောင့်နေရတာမျိုးကိုး။ စိတ်ဓာတ်ပိုင်းအနေနဲ့ တော့ ငါက ပြင်ဆင်ထားပါတယ်။

ငါ့ကိုယ်တိုင်ရဲ့ သေခြင်းတရားအကြောင်းကိုလည်း စဉ်းစားမိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာတတ်နိုင်မှာတုန်း။ အဆိုးတွေကိုသာ ထိုင်စဉ်းစားနေလို့ကတော့ ဘယ်လို ရှေ့ခရီးဆက်လို့ ရပါတော့မလဲ။

မေး ။ ။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သိသေး သလား။

ဖြေ ။ ။ ငါ့ကို သူ့ အမှတ်မိဆုံးပဲ။ ငါ့အသံကို ကြားရင် သူမှတ်မိတယ်။ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ကျော် အတူတူ နေလာခဲ့ကြတာကွာ။ သူ့အတွက်ရော ငါ့အတွက်ပါ မသက်မသာကြီးပေါ့။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အိပ်ချိန်တွေ ပိုများလာပြီး အားလည်း နည်းပြီးရင်းနည်း ဖြစ်လာနေတယ်။

မေး ။ ။ ဒီလို ခက်ခဲတဲ့ နေ့ရက်တွေမှာ မစူတာလီရဲ့ နေ့စဉ် လုပ်ငန်းတွေကို ဘယ်လို လုပ်ဆောင်နေရသလဲ။

ဖြေ ။ ။ အင်း... တစ်ချိန်တုန်းကတော့ သူနဲ့ အတူတူ နေလယ်စာ၊ ညနေစာတွေ စားကြ၊ ပြီးတော့ လမ်းလျှောက်ကြပေါ့ကွာ။ အခုတော့ မင်းဒရင်စာ ပိုကောင်းလာအောင် အာရုံစိုက်ပေးနေရတယ်။ လမ်းလျှောက် ထွက်တယ်ဆိုရင်လည်း ငါ့ဘေးက လုံခြုံရေးအရာရှိကို တရုတ်လို ပြော တယ်။ မသိသေးတဲ့ တရုတ်စကားလုံး အသစ်တွေကို လေ့လာတယ်။ နေ့စဉ်သုံး ဝေါဟာရတွေပေါ့။ စားပွဲတို့၊ ကုလားထိုင်တို့၊ အံဆွဲတို့ စတာ တွေပေါ့။ တရုတ်စာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ငါသိတဲ့ ဝေါဟာရတွေက နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဝေါဟာရတွေ ချည်းပဲ။

နာ(စ်)နဲ့လည်း တရုတ်လိုပဲ ပြောတယ်။ ငါ နေ့လယ်စာ၊ ညစာ စားနေချိန် ငါ့စနီးလည်း အိပ်ပျော်နေမယ်ဆိုရင် သူနဲ့ တရုတ်လို ပြောတာ ပေါ့။ ဒီတော့ ငါ့တရုတ်စကားက တော်တော် ကောင်းလာတယ်။ အခုဆိုရင်

တရုတ်ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံစကားပြောဖို့ စကားပြန် မလိုတော့ဘူး။ အခုတလော တရုတ်ပြည်က ကောင်ဆယ်လာ Liu Yangdong နဲ့ တွေ တယ်။ သူက နိုင်ငံတော်ကောင်စီထဲမှာ တစ်ဦးတည်းသော အမျိုးသမီး အဖွဲ့ဝင်ပဲ။ ပြီးတော့ ပညာရေး ဒုဝန်ကြီး Hao Ping နဲ့ တွေဖြစ်တယ်။ တရုတ်စာ သင်နေတော့ အာရုံမပြန်တော့ဘူးပေါ့။ နို့မို့တော့ ယောင်တောင် တောင် ဖြစ်နေမှာပဲ။

ဒါတွေအတွက် အဆင်သင့် ဖြစ်နေအောင် စိတ်ဓာတ်ပြင်ဆင်ထားရ တယ်။ ပြင်လည်း ပြင်ဆင်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။ သူ့ မရှိတော့ဘူးဆိုတဲ့နောက် ပြင် ဆင်စရာ ထပ်လိုလာဦးမှာပေါ့ကွာ။ အဲဒီအချိန်ရောက်မှ အိမ်ကြီးက ကြီး၊ နေ့သူက မရှိ ဖြစ်ဦးမှာ။ ကံကောင်းတယ် ပြောရမလားပဲ။ ငါ့အလုပ်တွေ အပေါ် အာရုံစိုက်ထားနိုင်ပါတယ်။ ခရီးထွက်စရာရှိ ထွက်၊ လုပ်စရာ ရှိတာ လုပ်ပဲ။ ငါသာ ဒီလို မနေနိုင်ရင် ငါလည်း ပုံကျသွားမှာပဲ။ တစ်နေ့လုံးထိုင်၊ ဝတ္ထုစာအုပ်ဖတ်၊ ဂေါက်ရိုက်ဆိုရင်တော့ အရူးမို့လို့ပေါ့ကွာ။ ငါ့အတွက် တော့ နေ့သစ်တိုင်းဟာ စိတ်ခေါ်မှုတစ်ခုပဲ။ နေ့တိုင်း ကြိုရတဲ့ ပြဿနာ တွေအတွက် နေ့တိုင်း ဖြေရှင်းနိုင်အောင် ကြိုးစားနေဖို့ပဲ။

မေး ။ ။ မစူတာလီရဲ့ ကျန်းမာရေးကရော ဘယ်လိုလဲ။

ဖြေ ။ ။ နှလုံးမှာ အစားထိုးကိရိယာ တပ်ဆင်ထားရတဲ့နောက် အန္တရာယ်တော့ ရှိတယ် ဆိုရမှာပေါ့။ Plavix ထည့်ထားရတယ်။ သူက သွေးကြောကို ကျဉ်းစေတယ်။ ထိခိုက်မှု တစ်ခုခုဖြစ်ရင် အထဲမှာ သွေးယို တာတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ပြဿနာက တစ်ခါတစ်ခါ ဘယ်နေရာက သွေးယို နေတယ်ဆိုတာ ရှာလို့ မတွေ့တတ်ဘူး။ ဦးနှောက်ထဲမှာ သွေးယိုတာဆိုရင် တော့ ပြဿနာ အကြီးအကျယ်ပဲ။ ဒီတော့ အရေးအကြီးဆုံးက ခန္ဓာကိုယ် အတွင်းပိုင်း သွေးယိုစီးတာမဖြစ်အောင် မလဲဖို့၊ မထိခိုက်ဖို့ပဲ ကြိုးစားနေ ရတာပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် အခု ငါ စက်ဘီးအမျိုးအစား ပြောင်းပြီး စီးနေတယ်။ မလဲအောင်လို့။

အရွယ်ရလာတဲ့နောက် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးက အမြဲတမ်း ပြုပြင်ပေးနေ ရတယ်။ အသက် (၃၀) အထိ တကယ့် အားကောင်းတဲ့ အရွယ်ပဲ။ (၄၀)

ဆိုရင် နည်းနည်း ကျလာပြီ။ (၅၀) ဆို ပိုကျလာတယ်။ ဒါကြောင့် အေရီးဗစ် စပြီး ငါ ကစားခဲ့တာ။ အစပိုင်း ဆယ်ငါ့မိနစ်၊ မိနစ်နှစ်ဆယ်လောက် ပြေး တယ်။ တင်ပါးဆုံတွေ နာလာတဲ့အထိ ပြေးတယ်။ အဲဒီနောက်မှ ပြေးတဲ့ အစား စက်ဘီးစီးခဲ့တာ။ စက်ဘီးတော့ အခုထိ စီးနေတုန်းပဲ။

မေး ။ ။ ရေကော ကူးသေးသလား။

ဖြေ ။ ။ ကူးတယ်။ နေ့တိုင်းပဲ။ ရေးကူးတာက အကြောအခြင်ကို ပြေစေတယ်။ လူလည်း လန်းဆန်းတယ်။ ပြီး ခဏနား၊ ညစာစား။ ညစာ စားပြီး လမ်းလျှောက်။ ကောင်းကောင်း အနားယူဖို့လည်း လိုတယ်။ အရွယ် ရလာတဲ့နောက် 'အင်း ... အရင်လို မဟုတ်တော့ဘူး' ဆိုပြီး ထိုင်ပြီးနေမယ် ဆိုရင်တော့ ဒုက္ခရောက်ပြီသာ မှတ်ပေတော့။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းတွေကို ပြောပြပေးပါ လား။

ဖြေ ။ ။ အခုလောလောဆယ်လား။ နေ့စဉ်ဘဝလား။

မေး ။ ။ ဟုတ်တယ်။

ဖြေ ။ ။ အင်း ... ငါ အလုပ်လုပ်တာ နောက်ကျတယ်။ ညပိုင်းတွေမှာ အလုပ်လုပ်ရတာကို သဘောကျတယ်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွေတုန်းကတော့ စီးတီး ဟောက ရုံးကို မနက် (၈) နာရီ သွားတယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ရုံးသွားချိန်က (၉) နာရီ (၁၀) နာရီ ဖြစ်လာတယ်။ အခုဆို နေ့လယ်ခင်းတွေမှပဲ သွားတော့ တယ်။ နေ့လယ်မှာ တစ်နာရီခွဲလောက် အနိပ်ခံတယ်။ ပြီးရင် နေ့လယ်စာ စားတယ်။ ဆေးကြောပြီး အီးမေးလ်တွေ စစ်တယ်။ ပြီးတော့ အခု မင်းနဲ့ စကားပြောနေတယ်။ ပြီးရင် ဘာလုပ်ဖြစ်မယ် မသိသေးဘူး။ ငါ့လင်ပန်း ညစ်ပတ်နေရင် ဆေးမယ်။ အီးမေးလ်တွေ ပြန်ရဦးမယ်။ စက်ဘီးစီးမယ်။ ရေကူးမယ်။ အိမ်ပြန်။ ညစာစား။ နားစိနဲ့ တရုတ်စကားပြော၊ ပြီးရင် လုပ်စရာရှိတာ မအိပ်ခင် လုပ်တယ်။ အချိန်တော့ အလကား ဘယ်တော့မှ မထားဘူး။

မေး ။ ။ အရွယ်နဲ့စာရင် တစ်နေ့တစ်နေ့ မစ္စတာလီ အလုပ်တွေ က အများကြီးပဲလို့ တော်တော်များများ ပြောကြတယ်။ ဥပမာ တလောက မလေးရှားကိုတောင် သွားလိုက်သေးတယ် မဟုတ် လား။

ဖြေ ။ ။ ဒါက ဗီစနဲ့ ဆိုင်မယ် ထင်တယ်။ ငါ့ရဲ့ ခုနှစ်ဆယ်၊ ရှစ်ဆယ် ရာခိုင်နှုန်းဗီစက အဲသလိုပဲ။ ငါ့အဖေက အသက် (၉၄) နှစ်အထိ နေသွား တယ်။ အမေကတော့ (၇၄) ပဲ။ အမေမှာ နှလုံးရောဂါလည်း ရှိတယ်။ သူတို့ခေတ်တုန်းက ခေတ်မီဆေးဝါးနဲ့ စက်ပစ္စည်းတွေ မရှိသေးဘူးပေါ့။ ငါ့မှာလည်း အသက် (၇၂) ရောက်တော့ နှလုံးပြဿနာ တက်တာပဲ။ ဒါ့အပြင် ငါ့မှာတော့ ဆေးဝါးနဲ့ စက်ပစ္စည်းကောင်းတွေ ရှိတာပေါ့။ အခုဆိုရင် ငါ့အသက်က အဖေနဲ့ အမေကြားမှာ။ ဘယ်လောက် ဆက်ကြည့်မလဲ မသိဘူး။ ငါကတော့ carry on ပဲ။

ငါ့သူငယ်ချင်းတွေ၊ နိုင်ငံရေး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေဆိုရင် လက်တွန်း လှည်းပေါ် ရောက်သူရောက်၊ သေသူကသေ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ငါ့ဘဝကို အဆိုးမြင် မနေသင့်ဘူး။ အင်္ဂလန်က ငါနဲ့ ခေတ်ပြိုင်တွေဆိုရင် တစ်ယောက်မှ မရှိကြ တော့ဘူး။ အခု တရုတ်ပြည်မှာ သံအမတ် လုပ်သွားတဲ့ Percy Cradock ပဲ ရှိတော့တယ်။ သူက လူတော်ကွ။ သွေးတိုးရှိတယ်။ မြေထောက်နှစ်ဖက် မရှိတော့ဘူး။ သူ့ဆီ ငါ ရောက်ခဲ့သေးတယ်။ စိတ်ကတော့ ဒေါင်ဒေါင် ပြည်နေတုန်းပဲ။ တက္ကသိုလ်ကတည်းက အဆက်အသွယ် ရှိခဲ့ကြတာ။ နောက် သူက ကွပ်ကဲလုပ်မှုမှာ သံအမတ်ဖြစ်၊ တရုတ်စာကောင်းတော့ နောက် ပီကင်းကို ပြောင်းရတယ်။ မာဂရက် သက်ချာက ဟောင်ကောင် ပြဿနာကို တိနဲ့ရှောင်ဖိနဲ့နဲ့ ဆွေးနွေးတော့ သူ ပါတာပေါ့။ အဲဒါ ၁၉၈၄ ခုက။ တရုတ်ပြည်ရောက်ရင် သူ့ကို သွားသွား တွေတယ်။ တွေတိုင်း လည်း ဘယ်သူက ဘာ၊ ဘယ်ဟာက ဘယ်လို ပြောတော့တာပဲ။ သတင်း တော့ တော်တော် စုံတဲ့လူ။

သူ အင်္ဂလန်ကို ပြန်တဲ့အခါတိုင်း ငါတို့ဆီကို ဝင်လာပြီး တစ်ရက်စ၊ နှစ်ရက်စ နေတတ်တယ်။ ငါ အင်္ဂလန်ကို ရောက်ရင်လည်း သူနဲ့ တွေ့ပြီး ညစာတွေ အတူစား၊ စကားတွေ ပြောကြတယ်။ သူ့မှာ အကူအညီဆိုလို့

သူ့ဇနီးပဲ ရှိတယ်။ ဒီတော့ ငါ့ကိုယ်ငါ ကံကောင်းတယ်လို့ ယူဆတာပဲ။ သူ့ဆိုရင် ငါနဲ့ အရွယ်တူ ငါ သိသမျှတွေထဲမှာတော့ သူပဲ အသက်ရှင် ကျန်တော့တယ်။ (Sir Percy Craddock ဟာ ၂၀၁၀ ခု၊ ဇန်နဝါရီလထဲက ဆုံးပါးသွားရှာပါပြီ)

မေး ။ ။ မျိုးရိုးဒီအပြင် အခြားအချက်တွေရော မပါနိုင်ဘူးလား။ ဥပမာ အစားအသောက်လိုဟာမျိုးတွေပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ငါက လေ့ကျင့်ခန်း ပုံမှန် လုပ်တယ်။ ဂေါက်ရိုက်ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဂေါက်ရိုက်တာက အတော်ပျင်းစရာကောင်းတဲ့ အားကစား တစ်မျိုးပဲကွ။ ငါ့သမီးက အမေရိကန်လေတပ်က ဒေါက်တာ Kenneth Copper ရေးတဲ့ လူကြီးပိုင်းတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ Aerobics ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကို ပေးတယ်။ အေရီးဗစ်ကို ဘယ်လို ကစားရမယ်၊ ဘယ် လောက်ကြာအောင် ကစားရမယ် စတာတွေကို ရေးထားတာ။ တစ်နေ့မှာ တော့ ငါက အသက်ပြင်းပြင်းရှူပြီး လေ့ကျင့်နေတာကို သမီးက တွေ့သွားပြီး ဘာလုပ်နေတာလဲလို့ မေးတယ်။ အဆုတ်ထဲ အောက်စီဂျင် ပိုရောက်အောင် လေ့ကျင့်နေတာလို့ ငါက ပြောတော့ သူက အဲသလိုမလုပ်ရဘူး။ လမ်းမြန်မြန် လျှောက်၊ ဒါမှမဟုတ် ပြေးရတယ်တဲ့။ သူလည်း ဒီအတိုင်းပဲ လုပ်နေတာဆို လို့ သူ့ဆီက စာအုပ်ကို ယူဖတ်ပြီး ငါ လေ့ကျင့်ခန်း ပုံမှန်လုပ်တယ်။

ဂေါက်ရိုက်နေရင်း လမ်းလျှောက်ရတဲ့ ခခါတွေမှာ မြန်မြန်လျှောက် ကြည့်တယ်။ ဟုတ်တယ်။ အဲဒီနည်းက အလုပ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနောက် ဂေါက်ရိုက်ရင်းနဲ့ပဲ ပြေးလည်းပြေးတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဂေါက်ရိုက်ပြီး ဘာလို့ အချိန်ဖြုန်းနေတော့မှာလဲ၊ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ ကြာတယ်။ ဒါနဲ့ ဂေါက်ရိုက်တာ ရပ်ပြီး မိနစ်နှစ်ဆယ်လောက် ငါ ပြေးလိုက်တော့တယ်။ ခံစားရတာ ပိုကောင်းတယ်။ ဒါနဲ့ ဂေါက် လုံးပမရိုက်တော့ဘူး။

မေး ။ ။ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ အနားရဖို့ တခြားဘာတွေ လုပ်သေး သလဲ။

ဖြေ ။ ။ အင်း ... ငါ့ရုံးက ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ Yeoh Ghim Seng

ကင်ဆာဖြစ်တော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ K.K. Tan က တရားမှတ်နည်း သင်ပေးတယ်။ (Dr. Tan Kheng Khoo ပါ။ တော်တော် နားမည်ကြီးပါတယ်။ တရားထိုင်နည်း သင်တန်းတွေလည်း ပေး၊ စာအုပ်တွေလည်း ရေးပါတယ်။ ကေကေတန်က ဗုဒ္ဓဘာသာထဲက ထင်ရှားတဲ့ ပညာရှင်ပေါ့။) သူ့နည်းက ရောဂါအကြောင်း တွေးပြီး ကြောက် နေတာထက် တစ်ခုခုကို အာရုံစိုက်နေတာက စိတ်ပိုငြိမ်တယ်ဆိုပြီး 'ငါ သေရမယ်။ ငါ သေရမယ်' လို့ နှလုံးသွင်းခိုင်းတယ်။

ငါလည်း စိတ်ဝင်စားစရာပဲ။ ငါ့အတွက်လည်း တရားမှတ်နည်း ပေးပါဦး' လို့ ပြောတော့ ဒေါက်တာတန်က ငါ့ရုံးရောက်လာပြီး သင်ခန်းစာ (၆) ခု သင်ပေးတယ်။ အစပိုင်းတော့ တော်တော် ခက်တယ်ကွ။ တဖြည်း ဖြည်းနဲ့ အဆင်ပြေလာတယ်။ အသက်ရှူတာက နူးပြီး ညင်သာလာတယ်။ မှတ်ရတာ ပိုကောင်းပြီး စိတ်လည်း အေးချမ်းတယ်။ ရွတ်တာ၊ ဖတ်တာတွေ မလုပ်လည်း တရားမှတ်နေလို့ ရတယ်။ ငါ့သွေးပေါင်ချိန် တိုးနှုန်းတွေလည်း ကျသွားတယ်ဗျ။ ငါက တစ်ခုခုကို မှတ်သားပေးနေရတာ။ တစ်ခါတစ်ခါ တတိယမျက်လုံးနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စိုက်ကြည့်နေတယ်။ ပြီးတော့ စကြဝဠာ ကြီးထဲမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ကြည့်တာမျိုးကွ။ ငါဆိုတဲ့ကောင်ဟာ တကယ် ကို အသေးအမွှားလေးဆိုတာ မြင်သည်အထိပဲ။

သူ့ရောက်တဲ့ အဆင့်ထိတော့ ငါမရောက်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ဖိစီးမှု လျော့ချလို့ ရအောင်အထိတော့ ငါလည်း ရောက်တယ်။ ဆိုပါတော့ ငါ့စိတ် တွေ မူလောင်နေပြီး ဒေါသထွက်နေပြီဆိုရင် နာရီဝက်၊ မိနစ်နှစ်ဆယ်လောက် ထိုင်ပြီး တရားမှတ်လိုက်ရင် အေးသွားတယ်။ ငါ့ကိုတင် မကဘူး။ သူက ငါ့သား Hsein Loong (ယခု ဝန်ကြီးချုပ်) ကိုလည်း တရားမှတ်နည်း သင်ပေးသေးတယ်။

မြန်မာဝန်ကြီးချုပ်နေဝင်းနဲ့လည်း တစ်ခါက တွေ့ဖူးတယ်။ သူက ဒီလာပြီး ဆေးကုတာ။ ငါက 'အခု ခင်ဗျားကြည့်ရတာ ကျန်းကျန်းမာမာပဲ' လို့ ပြောတယ်။ ဟုတ်တယ်။ အရင်တစ်ခါ သူနဲ့ တွေ့တုန်းက သူ့ပုံစံက အခုပဲ သေတော့မယ့် အတိုင်းပဲ။ ဒီတော့ သူက တစ်ချိန်လုံး တရားပဲ မှတ်နေတဲ့အကြောင်း ပြောတယ်။

ဒါနဲ့ 'တကယ်ကြီးလား။ ဘယ်လို တရားမှတ်သလဲ' လို့ မေးတော့ သူက 'ခင်ဗျားသမီး သေပြီ ဆိုပါတော့ ဘယ်လို ခံစားရမလဲ (မစ္စတာလီရဲ့ သမီးက အပြင်မှာ သူ့အမျိုးသားနဲ့ အတူရပ်နေလို့တဲ့)။ တော်တော် ခံစား ရမလား။ ခဏတော့ ခံစားရမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တရားရှုမှတ်ရင်း ဒီလို ဆင်ခြင် လို့ ရတယ်။ ဘဝဆိုတာ ဘာလဲ။ ငါတို့အားလုံးဟာ စကြဝဠာထဲက အသေးမွှားဆုံး အစိတ်အပိုင်းလေးတွေပဲ။ ဒီတော့ သမီးဆုံးတယ်ဆိုတာ လည်း အသေးမွှားဆုံး အစိတ်အပိုင်းလေး ဆုံးသွားတာပဲ' လို့ ငါ့ကို ရှင်းပြ တယ်။ ဒါက နည်းစနစ်တစ်ခုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ စိတ်ဓာတ်လေးကျင့်တဲ့ နည်းတော့ ဖြစ်နိုင်တယ်။ (မှတ်ချက် ။ ဒီစာပိုဒ်ကို ဖတ်ပြီး သိရိလင်ကံာ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက ဒီလို နှလုံးသွင်းတတ်တယ်ဆိုပြီး ဘာလို့များ လူထုကို ဒီလောက် ရက်စက်ခဲ့တာပါလိမ့်လို့ မှတ်ချက်ပေးပါတယ်။)

တရားမှတ်တာက လက်တွေ့ တကယ် အလုပ်ဖြစ်တယ်။ ငါ့သဘော အရက ကျောင်းတွေမှာတောင် ကျောင်းသားတွေကို တရားထိုင်နည်း သင်ပေးသင့်တယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ ဒါဆို ဆရာဝန်တွေအတွက် စိတ် ရောဂါနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လူနာတွေ လျော့သွားမယ်။ စိတ်ငြိမ်ဆေးတွေ၊ ဘာ တွေ သောက်ရတာလည်း နည်းသွားမယ်။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီကိုယ်တိုင်က ဗုဒ္ဓဘာသာစိတ် အခြေခံရုံနေ တော့ တရားထိုင်တဲ့နေရာမှာ ပိုပြီး လွယ်ကူသွားတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး လား။ တစ်ခါက မစ္စတာလီ ပြောဖူးသလားလို့။ မစ္စတာလီက ဗုဒ္ဓ ဘာသာဆိုတာလေ။

ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ ငါ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမည်ခံတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေထဲက ရဟန်း၊ သီလရှင်တွေကို တွေ့ဖူးတယ်။ တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်ပြီး တရားရှုမှတ်နေကြတာမျိုးတွေ၊ သူတို့ မျက်စိတွေ ဖွင့်ထားတာတောင် သူတို့အမြင်အာရုံမှာ ဘာမှ မတွေ့ကြရဘူး။ တော်တော် ငြိမ်းချမ်းတာ။ ငါက အဲ့ဒီအဆင့်ထိ ဘယ်ရောက်မလဲ။ ငါက မျက်စိမှိတ် ပြီးမှ တရားမှတ်လို့ ရတာ။ ရဟန်းတွေလောက် အကျိုးများများ မရပေမဲ့ ငါ့အတွက်လည်း အကျိုးတော်တော်များပါတယ်။

ဂျပန်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း Yasuhiro Nakasone နဲ့အတူ တစ်နာရီ လောက် သွားပြီး တရားထိုင်နေတဲ့ ရဟန်းတွေကို လေ့လာဖူးတယ်။ စင်ကာပူ မှာ တွေ့တုန်းကလည်း သူက ပုံမှန် တရားထိုင်တဲ့အကြောင်း ငါ့ကို ပြောဖူး တယ်။ သူက 'လောကကြီးနဲ့ အဆက်ဖြစ်ပြီး တရားမှတ်ရင်း အေးအေး ချမ်းချမ်း နေလို့ရတယ်' တဲ့။

ငါက သူတို့လို တင်ပလ္လင်ခွေပြီး မထိုင်နိုင်ဘူးကွ။ အဲသလိုထိုင်ပြီးရင် တင်ပါးဆုံတွေ နာကျင်ပြီး နေရစ်တော့တာ။

မေး ။ ။ တရားထိုင်တာအပြင် စိတ်အပန်းဖြေဖို့ ဘာတွေ လုပ် သေးသလဲ။ အထူးသဖြင့် စောစောပိုင်း နှစ်တွေမှာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ငါ့ကလေးတွေနဲ့ ချက်(စ်) ကစားတယ်။

မေး ။ ။ ကောင်းတာပေါ့။ သူတို့ကို အရှုံးပေးသလား။

ဖြေ ။ ။ အရှုံးမပေးဘူး။ အကောင်တော့ 'ချ' ပေးတယ်။ သူတို့ အရွယ် ရောက်လာတော့ အကောင် 'ချ' ပေးစရာ မလိုတော့ဘူး။ ဒါနဲ့ အိုကေ၊ ချက်(စ်) ကစားတာ ရပ်ကြဖို့လို့ ငါပြောလိုက်တယ် (ရယ်လျက်)။

မေး ။ ။ ကလေးတွေ ကြီးပြင်းလာချိန်မှာ သူတို့နဲ့ အချိန်ယူ နိုင်ခဲ့ရဲ့လား။

ဖြေ ။ ။ တစ်နှစ်ကို တစ်ကြိမ် (သို့မဟုတ်) နှစ်ကြိမ်လောက် သူတို့နဲ့ ရက်ရှည် အတူနေနိုင်ဖို့ ကြိုးစားပါတယ်။ Comeron Highlands ဒါမှ မဟုတ် Frasher's Hill တို့လို နေရာတွေသွားပြီး အတူ ဂေါက်တွေဘာတွေ ရိုက်ကြပေါ့။ ဂေါက်ကွင်းထဲမှာ ငါတို့ ဇနီးမောင်နှံရယ်၊ ကလေးတွေရယ် လမ်းလျှောက်ကြပေါ့။ အဲသလို အခါတွေမှာ 'မင်းတို့ ငါ့လို နိုင်ငံရေး လုပ်ကြမလား' လို့မေးတော့ ငါ့သားကြီးက လုပ်မယ်လို့ ဖြေတတ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် မဲဆန္ဒနယ်တွေ ငါဆင်းတဲ့အခါ သူက ငါ့နောက်မှာ အဖြဲလိုလို လိုက်လိုက်လာတတ်တယ်။ ၁၉၆၄ ခု ဇူလိုင်လမှာ ဖြစ်တဲ့ အရေးအခင်း ဆိုရင် သူ့ကောင်းကောင်း မှတ်မိနိုင်လောက်တဲ့ အရွယ်ကို ရောက်နေပြီ။

မေး ။ ။ လက်ရွှိဝန်ကြီးချုပ်က နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်မယ်။ သား အငယ်ကတော့ နိုင်ငံရေးလောကထဲ ဝင်မယ်မဟုတ်ဘူးလို့ ဘာ ကြောင့် ထင်ခဲ့ရတာလဲ။

ဖြေ ။ ။ သားအငယ်က ၅၇ ခုနှစ်မှာ မွေးတာ။ သားကြီးထက် မြောက် နှစ် ငယ်တယ်။

မေး ။ ။ သူ့ကိုပါ ခေါ်သွားရင် သူလည်း အတွေ့အကြုံတချို့ တော့ ရနိုင်တာပေါ့။ အကြီးလောက် မမှတ်မိဘူးဆိုရင်တောင် ...

ဖြေ ။ ။ သူက ငါနဲ့ အတူမလိုက်နိုင်ဘူး။ သိပ်ငယ်လွန်းသေးတယ်။

မေး ။ ။ ၁၉၇၀ ခုတွေမှာဆို အရွယ်ရောက်နေပါပြီ။

ဖြေ ။ ။ အဲဒီအချိန်မှာ သူက အေလယ်ဘယ် စာမေးပွဲအတွက် ပြင်ဆင် နေရပြီ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီ ဆိုလိုတာက သားအငယ် နိုင်ငံရေးထဲ ရောက်မလာတာက သူ့ခံယူချက်ကြောင့် မဟုတ်ဘဲ အမြင်အတွေ့ မရှိခဲ့လို့သာ စိတ်မဝင်စားတာလို့ ဆိုလိုတာလား။

ဖြေ ။ ။ ၆၄ ခု အရေးအခင်း ဖြစ်တော့ သားကြီးက လမ်းမှာ ပိတ်မိ နေခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သားငယ်နဲ့ သမီးက နန်ယန်းမူလတန်းကျောင်း မှာပဲ ရှိသေးတယ်။ သူတို့ကို သွားကြိုရတာ လွယ်တယ်။ ရန်လွန်းက ကက်သိုလစ် အထက်တန်းကျောင်းမှာ။ အဲဒီအချိန်မှာ ယာယီဝန်ကြီးချုပ် တိုချင်ချင်က ချက်ချင်းကြီး ကာဗျူးအမ်နီ ထုတ်လိုက်တော့ ကျောင်းသား တွေအားလုံး ကျောင်းထဲကနေ ထွက်ပြေးလာကြပြီး ကားလမ်းတွေလည်း ပိတ်ကုန်ရော။ အဲဒီအဖြစ်အပျက်က သူ့စိတ်ထဲ နက်နက်နဲနဲကြီး ဝင်သွား တာ။ အားလုံး ကမောက်ကမ ဖြစ်သွားနိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုးကိုး။

မေး ။ ။ ဝန်ကြီးချုပ် နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လာလိမ့်လို့ ဘယ်အချိန် မှာ အက်ခက်လို့ ရခဲ့တာလဲ။

ဖြေ ။ ။ ပထမဆုံးအကြိမ်ကတော့ ကိန်းဘရေ့ရှ်က Trinity ကောလိပ် က သူ့ကို သင်္ချာပညာရှင် အဖွဲ့ထဲဝင်ပြီး သူတို့ဆီမှာပဲ သင်္ချာဆက်သင်ပေးဖို့ ကမ်းလှမ်းတုန်းက။ သူ့ကို ကမ်းလှမ်းတဲ့ဆရာကြီးဆီကို သူက စာပြန်ရေး တယ်။ 'ကျွန်တော် စကားပြန်ရမယ်။ စစ်မှုလည်း ထမ်းရမယ်။ ကျွန်တော့် အဖေက ဝန်ကြီးချုပ်။ စကားပူမပြန်ဘဲ ဒီမှာပဲနေမယ်ဆိုရင် စကားပူအတွက် ရော၊ ကျွန်တော့်အတွက်ပါ မကောင်းလှဘူး' တဲ့။

ဒီတော့ ငါ သိလိုက်ပြီ။ ဘာဖြစ်ဖြစ် သူ ပြန်လာတော့မယ်ဆိုတာကို။ သူက ဂုဏ်သရေရှိ သင်္ချာပညာရှင်ကြီး ရာထူးကို မက်မောနေတာ မဟုတ် ဘူး။ စိတ်အပန်းဖြေတဲ့ သဘောနဲ့တော့ သင်္ချာကို ဆက်ပြီး လေ့လာနေမယ် လို့ သူပြောတယ်။ သူ လေ့လာတယ်။ ပြီးတော့ ပြန်လာခဲ့တယ်။

အဲဒီစကား ဆုံးဖြတ်ချက် တော်တော် ခိုင်မာကြောင်း ပြတဲ့စာပဲ။ တစ်နှစ်လောက်ကြာတော့ ချား(လ်)မင်းသားရဲ့ လက်ထပ်ပွဲကို သွားတော့ သူ့ဆရာ Dr. Denis Marrian နဲ့ ငါ တွေ့ခဲ့တယ်။ သူက ငါ့ကို 'ခင်ဗျားသား ကျွန်တော့်ဆီ ရေးတဲ့စာဟာ တော်တော်ကြီး လေးစားစရာ ကောင်းတယ်။ စိတ်ဓာတ်လည်း ခိုင်တယ်' လို့ ပြောတယ်။

ဒါနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ပြစမ်းပါလို့ ငါကတောင်းဆိုတော့ သူက သူပြုခွင့် မရှိဘူး။ သားဆီက ခွင့်ပြုချက် အရင်တောင်းပါလို့ ပြန်ပြောတယ်။ ဗြိတိသျှတွေက အဲသလိုမျိုး။ သိပ်တိကျတာ။ ဒါနဲ့ ငါ့သားကိုပဲ 'မင်းစာ ကြည့်လို့ ရမလား' လို့ မေးရတာပေါ့။ သူက ရပါတယ်ဆိုတော့မှ သူ့ဆရာ က ရန်လွန်းရဲ့ လက်ရေးနဲ့စာကို ငါ့ဆီ စာတိုက်ကနေ ပို့ပေးလိုက်တယ်။ သူ ရေးထားတာက "I'm going to go back, I do not want to be a spectator and I'm going to play a part in Singapore" တဲ့။ ဒီမှာ ဖြစ်တဲ့ အရေးအခင်းတွေက သူ့ခေါင်းထဲမှာ စွဲပြီးနေတာ။ ဒါ့ကြောင့် ...။

မေး ။ ။ အဲဒီတုန်းက သားငယ်ကတော့ ငယ်လွန်းလို့ ဘာမှ မသိခဲ့ဘူး။ ဒါဆို မစ္စတာလီရဲ့ သမီးကရော။

ဖြေ ။ ။ သမီးမိန်းကလေးကိုတော့ ငါက အပြင်မခေါ်ဘူးလေ။ လူတွေ အများကြီးတွေ ကြားထဲ လျှောက်ပြေးနေရလို့ သူ့ကို ငါက ဘယ်လို ထိန်းလို့

ရမှာလဲ။ သမီးဆိုတာ မိဘအုပ်ထိန်းမှုအောက်မှာ သေသေဝပ်ဝပ် ရှိနေရမယ်။

မေး ။ ။ ဒီနှစ်တွေမှာ မစ္စတာလီနဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်တို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေးက ဘယ်လို ရှိပါသလဲ။ မစ္စတာလီ မျှော်လင့်ထားသလောက် သူ ဖြစ်လာသလား။ ဒါမှမဟုတ် မျှော်လင့်ထားတာထက်များ ပိုနေသလား။

ဖြေ ။ ။ မေးခွန်းက နှစ်ခု ဖြစ်နေတယ်ကွ။ သူ အရွယ်ရောက်လာနဲ့အမျှ ငါတို့ ဆက်ဆံရေးကလည်း ပို ရင့်ကျက်လာတာပဲ။ သူ့အသက် (၁၆) (၁၇) ရောက်တော့ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို သူ့ဘာသာသူပဲ ချတယ်။ SAF (Singapore Arm Forces) ကပေးတဲ့ စကောလားကို ယူဖို့ ငါ မပြောဘူး။ သူ့ဘာသာသူ ယူခဲ့တာ။ ဒီနှစ် မတိုင်ခင်က သမ္မတပညာသင်ဆုကိုလည်း သူ ရခဲ့ပြီးသား။ အဲဒီကတည်းက ဘယ်ကိုပဲ ရောက်ရောက် စင်္ကာပူကို ပြန်လာမယ်။ တစ်ခုခုဖြစ်ရင် စစ်တပ်ထဲဝင်ပြီး သူပါတိုက်မယ်ဆိုတာ သူ ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပုံရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်တပ်ရဲ့ ပညာသင်ဆုကို သူယူတာပေါ့။ စစ်ရေးလေ့ကျင့်ဖို့အတွက်လည်း ကျောင်းပိတ်ရက်တိုင်း ပြန်လာပြီး လေ့ကျင့်တယ်။

မေး ။ ။ စာမေးပွဲပြီးရင် ဘာဆက်လုပ်မယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူနဲ့ တစ်ခုခု ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးသလား။

ဖြေ ။ ။ အဲသလို မရှိခဲ့ဘူး။ ဆွေးနွေးဖြစ်တာ တစ်ခုက အလယ်ဘယ် စာမေးပွဲ ပြီးပြီးချင်း တက္ကသိုလ်ကို တန်းသွားတာ မကောင်းလောက်ဘူး ဆိုတာ လောက်ပဲ။ ငါ ပြောတာက 'မသွားနဲ့ဦး။ ဒီမှာ တစ်နှစ်လောက်နေပြီး စီးပွားရေး၊ သင်္ချာနဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ ထပ်ပြီး လေ့လာတာ ပိုကောင်းမယ်' လို့ပဲ ပြောမိတယ်။ ဂျူနီယာကောလိပ်မှာတုန်းက ရုရှားစာလည်း သူ သင်ခဲ့သေးတယ်။ ဂုဏ်ထူးတောင် ထွက်သေးတယ်။ အခုတော့ မေ့လောက်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ တစ်နှစ်အကွင်းမှာ စီးပွားရေးပါမောက္ခဟောင်း Lim Chong Yah က တစ်ပတ်မှာ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်လောက် ကျူရှင်ပေးတယ်။ အဲဒါတွေ

က အခု အများကြီး အထောက်အကူ ဖြစ်နေတယ်။

ကိန်းဘရေချ်ဆိုတာက ဘဝင် ခပ်မြင့်မြင့် မြို့ရယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ Trinity ကောလိပ်ပဲ။ အိုက်စကန်နယူတန်က အဲဒီမှာ နေသွားတာလေ။ ဒါကြောင့် ...။ အဲဒီမှာ Lain Macleod နဲ့ ငါက သိတယ်။ သူက ဒုတိယ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း။ Trinity ရဲ့ ဆရာကြီး Rab Bulter နဲ့ အပေါင်းအပါ တွေ။ သူကပဲ ငါ့သားကို တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရအောင် ကူညီခဲ့တာ။

သူက ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲ အရင်မဖြေဖို့ လိုတယ်လို့ ပြောတယ်။ ရှန်လွန်းက သင်္ချာဘာသာ ယူချင်တယ်လို့ ပြောတာကိုး။ ဒါနဲ့ ရှန်လွန်း ဝင်ခွင့်မဖြေတယ်။ စာမေးပွဲအဖြေလည်း ထွက်လာရော ပထမနှစ်ကို တက်စရာ မလိုတော့ဘူး။ ဒုတိယနှစ်ကို တန်းတက်တော့လို့ ပြောကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူ့မှာ တစ်နှစ် အချိန်ပို ရသွားတယ်။ ဘွဲ့ရဖို့အတွက် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကောလိပ်မှာ သုံးနှစ် တော့ တက်နေရမှာဆိုတော့လေ။ ဒါကြောင့် သူက ကွန်ပျူတာဆိုင်ယင်(စ်) ကို လေ့လာလိုက်တာ။ ကွန်ပျူတာ ပညာရပ် ကမ္ဘာကို ပြန်တော့မယ်လို့ သူ သုံးသပ်ခဲ့ပုံ ရတယ်။ အဲဒီနောက် တစ်နှစ်ကြာတော့ SAF စကောလားဆုကို Toh Chee Hean ရပြန်ရော။ သူက မန်ချက်စတာမှာ အင်ဂျင်နီယာ ပညာ သင်ယူခဲ့တာ။ ဒါနဲ့ သူ့ကိုလည်း လန်ဒန်ရောက်ရင် ကွန်ပျူတာပါ ဆက်သင်ခဲ့ဖို့ ပြောခဲ့တယ်။ တော်တော် အသုံးကျတယ်။ အခုဆိုရင် ငါတို့ ကက်ဘီနိတ်ထဲမှာ ကွန်ပျူတာ ဆရာကြီးနှစ်ယောက် ရှိနေပြီး သူတို့ကပဲ အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ SAF ကို ကွန်ပျူတာနဲ့ ပတ်သက်တာတွေကို မိတ်ဆက်ပေး၊ လမ်းပြပေး လုပ်နေကြတာ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ ကလေးတွေထဲမှာ တစ်ယောက်မှ နိုင်ငံရေးထဲကို ရောက်မလာခဲ့ဘူးဆိုရင် စိတ်ပျက်မိမလား။

ဖြေ ။ ။ ဘာလို့ စိတ်ပျက်နေရမှာလဲ။ သူတို့ ကျွမ်းကျင်တာ၊ သူတို့ စိတ်ဝင်စားတာ သူတို့ လုပ်မှာပေါ့။ သူတို့ စိတ်မပါဘဲ နိုင်ငံရေး စွတ်လုပ်ခိုင်းနေရင် ပြဿနာတက်သွားမှာပေါ့။ အဓိပ္ပာယ်မရှိ။ ဘာကြောင့် ဒါမျိုးတွေ လုပ်နေရမှာလဲ။

အစကတည်းက ငါနဲ့ ငါ့ဇနီး သဘောတူထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ အဲဒါ

သူတို့ တော်တာ။ စိတ်ဝင်စားတာ တစ်ခုခုကို သူတို့ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုအတွက် ခွင့်ပြုထားကြဖို့ပဲ။ ငါ့သမီးဆိုရင် အစက တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန် ဖြစ်ချင်ခဲ့တာ။ ဒါနဲ့ သူ့အမေက 'ညည်းက ကြောင်တွေ၊ ခွေးတွေကို ဆေးကုဖို့ စဉ်းစားနေတာလား။ ဒါဆိုရင် သူတို့ လုပ်နေရတဲ့ အလုပ်တွေကို သွားပြီး အရင် လေ့လာကြည့်ဦး' လို့ ပြောလိုက်တယ်။ သူ သွားကြည့်တယ်။ ပြန်လည်း ရောက်လာရော ဆေးပဲ ယူတော့မယ်လို့ ဖြစ်သွားတယ်။ အခု သမီးမှာ ပြောစရာ ရှိတာက ငါသာ တိရစ္ဆာန်ဆေးကု ဆရာဝန်တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ရင် ပိုက်ဆံ ဒီထက် ပိုဝင်မှာပဲ ဆိုတာမျိုးပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ မြေးတွေထဲမှာရော တစ်ယောက်ယောက်များ မစ္စတာလီတို့၊ ဝန်ကြီးချုပ်တို့လို့ နိုင်ငံရေး စိတ်ဝင်စားသူ ပါလာလေမလားလို့ မျှော်လင့်ထားတာ မရှိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ အခုအထိတော့ ဘာအရိပ်အရောင်မှကို မတွေ့ရသေးဘူး။ သူတို့ဟာ သူတို့၊ သူတို့အတွက် သူတို့မိဘတွေပဲ တာဝန်ရှိတယ်။ ငါ၊ ငါ့ဇနီးနဲ့ မဆိုင်တော့ဘူးလေ။ သူတို့ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်၊ မဝင်ကို ငါက စိတ်ကို မဝင်စားတာ။ သူတို့ ဝင်လာတယ်။ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက်လည်း လုပ်နိုင်တယ်ဆိုရင်တော့ ကောင်းပါရဲ့။ မစွဲလို့ကတော့ 'လီ' မျိုးဆက် နာမည်ပျက်ကရောပေါ့ကွာ။ ဟား ... ဟား .. (ရယ်လျက်)။ ဟုတ်တယ်။ ငါ တကယ် ပြောနေတာ။

ဗြိတိသျှ နိုင်ငံရေးသမားကြီး Pitt နဲ့ သူ့သားအကြောင်းကို ဖတ်မိလား။ (အဖေ Pitt က ၁၇၆၆ ကနေ ၁၇၆၈ ခုအထိ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်ခဲ့ပြီး သား ပစ်(တ်)ကလည်း သမိုင်းမှာ အသက်အငယ်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ၁၇၈၃ ခုကနေ ၁၈၀၁ ခုအထိပါ။ ဗြိတိန်နဲ့ အိုင်ယာလန် ပေါင်းစည်းပြီးတဲ့နောက် UK ရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်အနေနဲ့ ၁၈၀၄ ခုအထိ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၈၀၆ ခုမှာ သေဆုံးခဲ့ပြီး အိမ်ထောင်မရှိ၊ ကလေးမရှိခဲ့) သား ပစ်(တ်) အလှည့်လည်းပြီးရော ဆက်ခံမယ့်လူ မရှိတော့ဘူး။

ဒါတွေကို ငါ စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ ငါတို့က မင်းဆက်တွေလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ စင်္ကာပူကလည်း ဒါမျိုး မလိုချင်ပါဘူး။ ငါတို့နိုင်ငံကို

အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေဖို့ပဲ ငါတို့ ဆန္ဒရှိတယ်။

မေး ။ ။ ရှင်ယန်း (လီရှန်လွန်းရဲ့ညီ) နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူ့ဘဝ၊ သူ့အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြောခဲ့ရတာတွေ ရှိခဲ့သလား။

ဖြေ ။ ။ သူကလည်း သူ့အစ်ကိုနောက်လိုက်ပြီး ကိန်းဘရေ့ချ်ကို သွားချင်တယ်။ ဒါနဲ့ ငါက မင်းအစ်ကိုက ဟိုမှာ တော့(ပဲ) ဖြစ်နေတယ်။ မင်း သူ့ခြေရာကို မိအောင် လိုက်နိုင်ပါ့မလား။ မင်းကိုလည်း သူတို့က အများကြီး မျှော်လင့်ထားကြမှာလို့ ပြောတော့ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်က သန့်ရာကို မယူဘူး။ အင်ဂျင်နီယာရင်းကို ယူမှာလို့ သူက ဖြေတယ်။

သူကလည်း သူ့အစ်ကိုရဲ့ လောင်းရိပ် အမိမယ့်ကောင် မဟုတ်ဘူး။ သူ ဟိုရောက်တော့ နံပါတ်တစ် ရတာပဲ။ အစပိုင်း လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာ သင်ချင်တာ။ ဒီပညာက ခေတ်ကုန်နေပြီဆိုပြီး တစ်ဝက်ကနေ ရပ်ပြီး ဒီကို ပြန်လာ။ စစ်မှုထမ်းတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တာ။ ပြီးတော့မှ မြို့ပြ အင်ဂျင်နီယာရင်းကို ပြန်ယူတာ။ သူက စဉ်းစားတတ်တယ်။ လက်တွေ့လည်း ကျတယ်။

အစပိုင်း စစ်တပ်ထဲ ဝင်ဖို့ပဲ။ နောက်ဆုံးတော့ SingTel ကို ပြောင်းသွားတယ်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးက သူ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဘက်မှာ အကြီးအကဲ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ဂိုချောက်တောင်ကို ပြောဖူးတယ်။ သူတို့ကလည်း ကမ်းလှမ်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက ဒါမျိုးကို ဆန္ဒမရှိဘူး။ စီးပွားရေးလောကထဲ ဝင်မယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။

ဒီကောင်က ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတဲ့နေရာမှာ တော်တယ်။ သူ့အမေကတောင် သူ ပိုက်ဆံထုတ်ပေးပြီး စီးပွားရေး အလုပ်ခိုင်းတယ်။ သူ လုပ်တိုင်းလည်း မှန်သွားတာ များတယ်။

မေး ။ ။ လူတွေ ထင်နေပြောနေကြတာကတော့ သားအငယ်က နည်းနည်း ကလန်ကဆန်နိုင်တယ်ဆိုလားပဲ။ အဲဒါ ဟုတ်သလား။
ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကို ဘာအတွက် ကလန်ကဆန် လုပ်နေ

ရမှာတုန်း။ တို့ကလည်း သူ့ကို တစ်ခုခု လုပ်ဖို့ အတင်း မခိုင်းဖူးပါဘူး။
ငါ ပြောခဲ့ပြီးသားပဲ။ အသက် ၁၇၊ ၁၈ နှစ် ကတည်းက သူတို့ ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့
သူတို့ နေကြတယ်။ လူညံတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ သူတို့ စာတွေ ဖတ်တယ်။
လူတွေနဲ့ တွေ့ဆုံ ပညာယူတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ဘာသာသူတို့ ဆုံးဖြတ်ချက်
ချကြတယ်။

သူတို့ ငယ်စဉ်တုန်းကတော့ အခြေခံ လိုအပ်ချက်၊ အရေးကြီးတဲ့
ကိစ္စတွေကို ပုံစံကျအောင် ချပေးရတာပေါ့။ ဒါ မလုပ်နဲ့၊ မကောင်းဘူး။
ဒါ လုပ်လို့ ငွေရတယ်ဆိုဦး၊ ဒါကတော့ မလုပ်သင့်ဘူး စတာမျိုးတွေပေါ့။
ငါ့ဇနီးရော ငါ ကိုယ်တိုင်ရော ငါ့ကလေးတွေအတွက် ဂုဏ်ယူတယ်။
သူတို့ဟာ (ဝန်ကြီးချုပ် ကလေးတွေဆိုပြီး) ပျက်စီးနေသူတွေ၊ လူလိမ်
လူညာတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ ကောင်းတာ လုပ်တယ်။ ရိုးသားတယ်။

**မေး ။ ။ နောက်ကို ပြန်ကြည့်တဲ့အခါ နိုင်ငံရေးသမားတစ်
ယောက်အနေနဲ့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သာမန်လူသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ပဲ
ဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။ မစ္စတာလီ ကျေနပ်မိတာတွေရှိသလား၊ ရှိရင် ဘာတွေ
ပါလဲ။**

ဖြေ ။ ။ ဘဝမှာ အပြည့်စုံနိုင်ဆုံး ဖြစ်အောင်တော့ နေခဲ့တာပဲ။ နိုင်ငံရေး
လောကထဲမှာလည်း အခြေအနေတွေအပေါ် မူတည်ပြီး အကောင်းဆုံးတော့
ကြိုးစားခဲ့တာပါပဲ။ ငါတစ်ယောက်တည်း မတတ်နိုင်ပေမဲ့ မိသားစု
အတွက်လည်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားခဲ့တယ်။ ကလေးတွေကို ပြုစု
ပျိုးထောင်ပေးရာမှာတော့ ငါ့ဇနီးက ပိုပြီး လုပ်နိုင်တာပေါ့။ ကလေးတွေ
ကျောင်းကြို၊ ကျောင်းပို့တာတို့၊ နေ့လယ်စာ အတူစားတာတို့ပေါ့။ အဲဒီတုန်း
က ကားလမ်းတွေက ဒီလောက် မရှုပ်သေးဘူး။ မလက္ခာလမ်းမှာ ရှိတဲ့
သူ့ရုံးကနေ တို့အိမ်ကို ရောက်ဖို့ (၅) မိနစ် (၇) မိနစ်လောက် ကားမောင်းရင်
ရတယ်။ ငါတို့ကလေးတွေက သာမန် သူ့လိုငါလိုပဲ ကြီးပြင်းခဲ့ကြတာပါ။
ကားနဲ့ လိုက်မပို့နိုင်တဲ့ နေ့တွေမှာဆိုရင် သူတို့ ဘက်(စ်)ကား စီးပြီး
သွားကြတယ်။ သူတို့ကို သာမန်ကလေးတွေလို ဖြစ်ဖို့လည်း ငါတို့က
မျှော်လင့်ထားတယ်။ တကယ်တော့ ဒီအချက်က အရေးကြီးဆုံးပဲ။

သားနှစ်ယောက်စလုံး စစ်မှုထမ်းကြတယ်။ သူတို့ကို ဘာ အခွင့်ထူးမှ
မပေးကြဘူး။ သူတို့ ကြီးပြင်းလာပြီး လောကကြီးထဲမှာ နေတဲ့အခါ ဒါမှ
သူတို့အတွက် အဆင်ပြေမှာ။ ဒီလို ဖြစ်ဖို့လည်း သေသေချာချာ ငါတို့
ကြိုးစားပြင်ဆင်ခဲ့တယ်။ မိသားစုအတွက်တော့ ငါလည်း ဒီထက်ပိုပြီး ဘာမှ
လုပ်မပေးနိုင်တော့ဘူး။

**မေး ။ ။ ကလေးတွေအပေါ်မှာ မစ္စတာလီက စည်းကမ်း တင်း
ကြပ်တဲ့ ဖခင်မျိုးလား။**
ဖြေ ။ ။ ဟုတ်တယ်။ မဟုတ်ဘူး ဖြေရလိမ့်မယ်။ ကလေးတွေကို
တကယ်တမ်း အချိုးကျအောင် ဆုံးမတာ ငါ့ဇနီးရယ်။ သူ့မှာ ကြိမ်မရှိတယ်။
ငါ့မှာ ကြိမ်မရှိဘူး။

မေး ။ ။ ကလေးတွေကို ဆုံးမဖို့ ကြိမ်မလိုဘူးပေါ့။
ဖြေ ။ ။ မလိုပါဘူး။ ကလေးတွေကို မရိုက်ဖူးဘူး။ ငါ့ဇနီးကလည်း
ရိုက်ခဲပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက လိုအပ်ရင် ရိုက်တယ်။ ကလေးတွေကလည်း
သူတို့ လုပ်ကို မလုပ်ရဘူးဆိုတဲ့ အချက်တွေကို သိကြပါတယ်။ သူ ရိုက်ရင်
လည်း ငါက ဇနီးကို ထောက်ခံပေးလိုက်တာပဲ။ ကလေးတွေအမြင်မှာ ငါတို့
ဇနီးမောင်နှံက တစ်သားတည်း ဆိုတာမျိုး ဖြစ်နေရမယ်။ နို့မို့ အမေက
ကောင်းတယ်၊ အမေက မှန်တယ်၊ အမေက မကောင်းဘူးဆိုတာတွေ ခွဲခြမ်း
ခွဲခြမ်း ဖြစ်ကုန်မှာပေါ့ (ရယ်လျက်)။ အားလုံးကို ခြုံပြီး ကြည့်ရင် သာယာ
အေးချမ်းတဲ့ မိသားစု ဘဝလေးပါပဲ။

**မေး ။ ။ ကလေးတွေကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးရာမှာ ဘယ်လို
ဘယ်ညာ စသဖြင့် ဇနီးနဲ့ အကြွေအလည် ဆွေးနွေးခဲ့ရတာတွေ
ရှိခဲ့လား။**
ဖြေ ။ ။ ရှိတာပေါ့။ ပထမဆုံး ကလေးတွေကို တရုတ်ကျောင်းပို့ဖို့။
အဲ့ဒါက အရေးကြီးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ပဲ။ ကလေးတွေရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ လျှော့
သွားမှာကို စိုးရိမ်တာကိုး။ ဒါပေမဲ့ တရုတ်စာလည်း သူတို့ဘဝလေး

တွေအတွက် အရေးကြီးတာပဲလို့ ငါတို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြတယ်။ သူတို့ တရုတ်စာ သင်ရမယ်။ အိမ်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား ပြောမယ်။ သူတို့အမေက အိမ်မှာ အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ပြောတာကိုး။ ငါ့ကျတော့ သူတို့နဲ့ တရုတ်စကားပြော လေ့ကျင့်တယ်။ အဲဒါ သူတို့ မူလတန်း မပြီးခင်အထိပဲ။

နောက်ပိုင်း ပြောရမယ့် အကြောင်းအရာတွေက များလာတော့ ငါလည်း အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ပြောင်းပြီး ပြောရတော့တယ်။ တစ်ယောက်က ဆရာဝန်ဖြစ်ချင်တယ်။ တစ်ယောက်က အင်ဂျင်နီယာ ဖြစ်ချင်တယ်။ အဲဒီ ဝေါဟာရတွေကို တရုတ်လို ပြောနေလို့ ဘယ်ရပါတော့မလဲ။ ဒါနဲ့ သူတို့ လည်း အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ပြောင်းပြောကြရော။ ဒါပေမဲ့ ငယ်ငယ်ကတည်းက သင်ခဲ့ရတာဆိုတော့ သူတို့ တရုတ်စာက တော်တော် အခြေကျပါတယ်။ စစ်တပ်ထဲမှာ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ပေးနေတဲ့ Mrs. Dennis ဆိုတာ ရှိတယ်။ သူက ငါတို့အိမ်ကို လာပြီး အင်္ဂလိပ်မိန့်ခွန်းတွေကို ဌာနီနဲ့ဟန်နဲ့ ပြော တတ်အောင် သင်ပေးတယ်။ သူ အင်္ဂလန်ကို ပြန်သွားတဲ့ နောက်မှာလည်း အလကား စာလာသင်ပေးတဲ့ အရာရှိတွေ ရှိတယ်။ တစ်ယောက်က အမျိုးသမီး၊ နောက်တစ်ယောက်က အမျိုးသား။ ခပ်ငယ်ငယ်တွေပဲ။ သူတို့က လေယူလေသိမ်းတွေ စနစ်တကျ သင်ပေးတယ်။ Singlish မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ အင်္ဂလိပ်တက္ကသိုလ် ရောက်တဲ့အခါမှာလည်း ပြဿနာ မရှိတော့ဘူး။ နောက်ဆုံးကျတော့ ... နေ့တိုင်းသုံးနေရတဲ့ အင်္ဂလိပ်က သူတို့ရဲ့ အဓိက ဘာသာစကား ဖြစ်သွားတော့တယ်။ တရုတ် စကားက ဒုတိယ။

နောက်ကြောင်းကို ပြန်စဉ်းစားမိတယ်။ တကယ်လို့ ကလေးမိဘတွေက သာ ရဲမယ်ဆိုရင် မူလတန်းအဆင့်မှာ ကလေးတွေကို တရုတ်ကျောင်းပို့ပြီး တရုတ်စာ အသင်ခိုင်းဖို့ ကောင်းတယ်။ အိမ်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား ပြောပေါ့။ ဒါပေမဲ့ စင်္ကာပူရီးယန်း မိဘတွေက သူတို့ကလေးတွေ စာမေးပွဲ အမှတ် ကောင်းကောင်း ရဖို့ အင်္ဂလိပ်စာကိုပဲ အားသန်နေကြတယ်။ သူတို့လည်း မှန်တော့ မှန်တာပါပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရာ မစ္စတာလီရဲ့ ဓနိုးရာ ကလေးတွေ

ဘယ်လို ဖြစ်စေချင်တယ်ဆိုတဲ့ မျှော်လင့်ချက်မျိုး ရှိခဲ့သလား။ ဒါမှမဟုတ် သူတို့သဘောနဲ့ သူတို့ လွတ်ပေးထားခဲ့တာလား။ ဖြေ ။ ။ မရှိဘူး။ ရှေ့မှာ ငါပြောခဲ့ပြီးပြီ။ သူတို့ အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်းမူနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်လို ပုံသွင်းမှုမျိုးမှ ငါတို့ မလုပ်ခဲ့ကြဘူး။ ငါတို့ နှစ်ယောက်စလုံးက ရှေ့နေတွေ၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကို ရှေ့နေလုပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းလို့ မကောင်းဘူး ထင်တယ်။ ငါတို့ သူတို့ကို မေးတာက မင်းတို့ ဘယ်သာဘာမှာ တော်သလဲ၊ ဘယ်ဘာသာကို စိတ်ဝင်စားသလဲ၊ ဘယ်ဟာ ကို လုပ်ရင် စိတ်ကျေနပ်မှု ရနိုင်မလဲ ဆိုတာပဲ။

ငါ့သားကြီးက သင်္ချာမှာ တော်တယ်။ ဒါနဲ့ ငါက မေးတယ်။ သင်္ချာနဲ့ ကျောင်းပြီးတဲ့နောက် ဘာလုပ်မှာလဲ၊ သင်္ချာ သင်မှာလားလို့။ သူက သင်္ချာကို စိတ်ဝင်စားသလို ပြဿနာ အဖြေရှာတဲ့ နေရာမှာလည်း တော်တယ်။

စင်္ကာပူမှာရှိတဲ့ Oxbridge University Club က ကိန်းဘရေ့ချ်မှာ အတော်ဆုံးကျောင်းသားက ဘယ်သူလဲလို့ ဆုပေးဖို့ လွှမ်းမေးတဲ့အခါ ဟိုက ဆရာက ပြန်ဖြေတယ် 'လီရှန်လွန်း၊ ဒုတိယနေရာကျောင်းသားကို (၁၂)မှတ် ဖြတ်ထားနိုင်တယ်'တဲ့။ (၁၂) မှတ် ဖြတ်တာ သူတို့သမိုင်းမှာ မရှိသေးဘူးတဲ့။

တစ်ခါက ပါမောက္ခ Peter Swinnerton - Dyer နဲ့ အမှတ်မထင် တွေတော့ သူက ပြောတယ် 'ခင်ဗျားသားက တော်တော် ထူးဆန်းတယ်။ သင်္ချာမှာ တော်တဲ့ သင်္ချာပညာရှင်တွေဟာ သင်္ချာတစ်ခုတည်းကိုပဲ အာရုံစိုက်ကြတယ်။ ခင်ဗျားသားကတော့ ဘက်စုံပဲ' တဲ့။ သူ တကယ် တော်တယ်ဆိုတာ ငါတို့ နှစ်ယောက်စလုံး သဘောတူတယ်။ ငါ့ DNA ရော၊ သူ့အမေရဲ့ DNA ရော နှစ်မျိုးစလုံး သူ ရသွားတယ် ထင်တယ်။ ငါက သင်္ချာမှာ တော်တယ်။ သူ့အမေက စာပေရေးရာမှာ တော်တယ်။ သူက နှစ်မျိုးစလုံး တော်နေတာ။ တချို့ DNA နှစ်မျိုးလုံး ရတတ်တာတွေ ရှိတယ်။ သူက ထူးထူးခြားခြားကို ရသွားတာ။ ငါတို့ နှစ်ယောက်စလုံးရဲ့ အားသားချက်တွေ အကုန် သူ ရသွားတယ်။ သားသမီး သုံးယောက်ထဲမှာ ဒါကတော့ ကံပဲ။

မေး ။ ။ စိတ်နေစိတ်ထားကတော့ ဘယ်လိုလဲ။ ရုန်လွန်းက

မစ္စတာလီတို့ နှစ်ယောက်စလုံးရဲ့ အားသာချက်တွေ အားလုံး ရလိုက်သလား။

ဖြေ ။ ။ ဗြိတိသျှ စိတ်ပညာရှင် Hans Eysenck ရဲ့ စာအုပ်ကို ဖတ်ဖူး တယ်။ သူ့စာအုပ်ထဲမှာ ပြောထားတာက ယောက်ျားလေးတစ်ယောက်က Y ဝိထေက် X ဝိဇ္ဇာ ပိုကြီးနေတော့ အမေ့နဲ့ တူဖို့ များတယ်တဲ့။ ဆိုလိုတာက သူ့အမေရဲ့ အရည်အသွေး ပိုများမယ်ပေါ့။ မိန်းကလေးကျတော့ မိဘနှစ်ပါး လုံးရဲ့ X ဝိဇ္ဇာတွေ ရလိုက်တော့ အမေ့နဲ့ ပိုတူဖို့ များတယ်။ လက်တွေ့အား ဖြင့်တော့ ဒါက သိပ်ပြီး ထူးထူးခြားခြားကြီး ကွာခြားလှမယ် မထင်ပါဘူး။ ရှန်လွန်းဆီမှာ ငါနဲ့ မတူတဲ့ ကာရိုက်တာတွေ ရှိတယ်။ သူက အမေ့နဲ့အမေ မျှနေတယ် ထင်ပါတယ်။ သူက ငါ့သမီးလောက် စိတ်မထက်ဘူး။ သမီးက ငါနဲ့ ပိုပြီး တူတယ်။ သူက ကလေး မရှိတော့ သူလုပ်ချင်တာ၊ သူ စိတ်ဝင်စား တာတွေ လုပ်နေတာပဲ။ သူသာ အိမ်ထောင်ကျပြီး ကလေးနှစ်ယောက် လောက်ရှိရင် အခုလို နေနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ (ရယ်လျက်) ဘာတတ်နိုင်မှာ လဲ။ သူ့ဘဝနဲ့သူ ပျော်နေတာပဲ။

မေး ။ ။ အခြားမိဘတွေလို သူတို့ ဘယ်သူနဲ့ ပေါင်းသင့်တယ်၊ ဘယ်လိုလူမျိုးနဲ့ လက်ထပ်စေချင်တယ် ဆိုတာမျိုးတွေ မစ္စတာလီ တို့မှာရော ရှိသလား။

ဖြေ ။ ။ အသက် (၁၇၊ ၁၈) နှစ် ကျော်သွားရင်တော့ သူတို့ကို ထိန်းချုပ် ထားလို့ မရတော့ဘူးလေ။ ဒီထက် ငယ်စဉ်မှာတော့ အရေးကြီးတဲ့ အချက် တွေကို သင်ပြပေးထားရတာပေါ့။ သူတို့ လက်ထပ်ခင် ကျော့ဂျီ ဘားနက် ရှော့ ပြောဖူးတာကိုတော့ သူတို့ကို ပြောပြထားတယ်။

ဘဝမှာ ကလေးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စိတ်သောက မရောက်ချင်ရင် သူတို့ ကျူရှင်၊ သူတို့ စာမေးပွဲတွေအတွက် စိတ်အေးချင်ရင် ကိုယ်နဲ့ ပညာချင် အဆင့်တူသူကို ရွေးကြလို့ ပြောတယ်။ သူတို့ ရွေးချယ်တယ် ဆိုတာကလည်း သူတို့ တွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရတဲ့သူတွေထဲကပဲ ရွေးရတာပဲ။ ငါ့သားကြီးဆိုရင် မလေးရှန်း တရုတ်ကောင်မလေးကို ရွေးတယ်။ သူက လည်း ကိန်းဘရေ(ဂျီ)က ဒေါက်တာဘွဲ့ရပဲ။ နောက် သားငယ်ကတော့

Lim Chong Yah ရဲ့ သမီးကို ရွေးတယ်။ လင်ချန်ယားက သူ့ကို အိကို သင်ပေးတာလေ။ ဒါနဲ့ သူ့သမီးနဲ့ တွေ့သွားတာ။ ငါပြောခဲ့သလိုပါပဲ။ သူတို့ ဇနီးတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ငါတို့ ဘာပြဿနာမှ မရှိပါဘူး။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီမှာ မိတ်ဆွေရော တော်တော်များများ ရှိသလား။

ဖြေ ။ ။ ငါ့မှာ မိတ်ဆွေရင်းတွေ ရှိတယ်။ Chia Chwee Leong ဆိုရင် ရပ်ဖဲ(လ်) ကောလိပ်ကတည်းက ရင်းနှီးခဲ့တဲ့ မိတ်ဆွေပဲ။ သူက ဓာတုဗေဒ ပညာရှင် ဖြစ်ချင်တာ။ ရပ်ဖဲ(လ်) ကောလိပ်မှာ တုန်းကဆိုရင် သူနဲ့ ငါ တစ်ခန်းထဲ အတူနေခဲ့ရတာ။ တစ်နှစ်ကြာတော့ အခန်းပြောင်းကြ တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဆက်အသွယ် မပျက်ခဲ့ဘူး။ ဂျပန်ခေတ်မှာလည်း သူနဲ့ ငါက တွေ့ဆုံစကားပြောနေကြတာပဲ။ ပြီးတော့ သူနဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီး တိုချင်ချိုင်းတို့ ပြဿနာ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါနဲ့ တိုချင်ချိုင်းက အနည်းနဲ့အများ သူ့ကို အစိုးရဓာတုဗေဒဌာနကနေ နှုတ်ထွက်အောင် ဖိအားပေးပုံ ရပါတယ်။ ဒါနဲ့ နှုတ်ထွက်သွားတာ။ ငါ ဘာမှတော့ ဝင်မပြောခဲ့ပါဘူး။ ဒီနောက် နှုတ်ထွက်ပြီး ဂျူရောင်းက Lim Soo Pen Chemical စက်ရုံကို ပြောင်းသွား တာ။ အဲဒါ Far East လက်အောက်မှာပေါ့။

အခုလည်း ငါတို့ တွေ့ကြုံဆုံကြုံတုန်းပဲ။ သူကလေးတွေရဲ့ အခြေအနေ ဘယ်လိုရှိသလဲဆိုတာလည်း ငါ စိတ်ဝင်စားတယ်။ သူ့မှာ သားနှစ်ယောက် သမီးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူ့သမီးက အိမ်ထောင်မရှိဘူး။ ကြောင်တွေ အကောင် (၅၀) မွေးထားတယ်။ ငါက ဘာလို့ ကြောင်တွေ မွေးထားရတာ လဲလို့ မေးတော့ ကြောင်တွေကို ချစ်လို့တဲ့ကွာ။

သားတစ်ယောက်ကတော့ NUS မှာ စာသင်နေတယ်။ နောက်တစ် ယောက်ကတော့ ရှေ့နေ။

Percy Cradock ဆိုရင်လည်း ဒီနေ့အထိ မိတ်ဆွေရင်းတွေပဲ။ သူ့ဆီ ကို ငါစာရေးဖို့ စဉ်းစားနေတယ်။ တွေ့ချင်သေးတယ်။ ဒီတစ်ခါတွေရင် ငါတို့အတွက် နောက်ဆုံးတွေ့ရတာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ငါတို့ တွေ့ရော တွေ့နိုင် ဦးမလား။ တစ်ယောက်ယောက် (သို့) နှစ်ယောက်စလုံးများ သေကုန်ကြ တော့မလား မပြောတတ်ပါဘူးကွာ (Sir Percy Cradock အကြောင်း

ရှေ့မှာ ဖော်ပြခဲ့ပြီးပါပြီ။ မလေးရှားကနေ ပီကင်းကို သံအမတ်အဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ၊ ၂၀၁၀ ခု ဇန်နဝါရီလက ဆုံးပါးသွားခဲ့ပါပြီ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီရဲ့ လက်ရှိအနေအထားအရ မိတ်ဟောင်းဆွေ ဟောင်းတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်မပြတ် ရှိနေအောင် လုပ်ရာမှာ အခက်အခဲ မရှိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်းတွေနဲ့ အဆက်အသွယ် မပြတ်ပါဘူး။ သူတို့က ငါ့ကို အသုံးပြုမယ့် မိတ်ဆွေတွေမှ မဟုတ်တာ။ သူတို့နဲ့ မိတ်ဆွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတာက သဘောထားချင်း တိုက်ဆိုင်လို့၊ အတူတူ နေခဲ့ကြရလို့ပဲ။ ဒီတော့ တို့ ဆက်ဆံရေးက အမြဲ ပုံမှန်ပဲ ရှိတယ်။

နောက်ထပ် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က Dr Fong Kim Heng။ သူ့ကို ငါပဲ နိုင်ငံရေးထဲ ဆွဲသွင်းခဲ့တာ။ ၁၉၆၀ ခု ဝန်းကျင်ဆီကလို့ ထင်တာပဲ။ ဒေါက်တာဖြစ်ပြီး သူက ပသီဒိုင်းဆေး (Pethidine) စွဲနေတာ။ နာကျင်တာ တော့ ရှိတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဆေးဝါးစက်ကွင်းက သူလွတ်အောင် မရှောင်နိုင်ခဲ့ ဘူး။ နောက်ဆုံး ဒီ မိုက်ဖြစ်အတွက် သူ အသက်ပေးခဲ့ရတော့တာပဲ။ ဝမ်းနည်းစရာ။

သူ့သားနှစ်ယောက်ကို စောင့်ရှောက်ပေးနေရတဲ့ သူ့ညီဆီ ငါ မကြာ မကြာ ရောက်တယ်။ သူ့ကို နိုင်ငံရေးထဲ ဆွဲသွင်းခဲ့ရတယ်ဆိုတာက ငါ့မှာ ယုံကြည်စိတ်ချရမယ့် လူတွေ လိုနေလို့။ တကယ် ထက်တဲ့လူ။ သူ့နဲ့ ငါ ရပ်ဖဲ(လ်) အင်စတီကျုမှာ တွေ့ခဲ့တာ။ ဆေးကျောင်းကို သူတက်ပြီး ဆရာဝန် တစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့တာ။

မေး ။ ။ ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာတဲ့နောက် မိတ်ဆွေကောင်းတွေ ရရှိ ခက်လာတယ်လို့ဆိုရင် မစ္စတာလီ လက်ခံပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မဆိုင်လှဘူးနဲ့ တူပါတယ်။ နယ်ပယ် မတူတာပဲ ရှိမယ်။ မိတ်ဆွေတွေတော့ ရနေမှာပါပဲ။ ဟင်နရီ ကစ်ဆင်းဂျား (Henry Kissinger)၊ ဂျော့ရှင်စ် (George Shultz)၊ တိုနီဘလဲယား (Tony Blair) တို့နဲ့ မိတ်ဆွေတွေ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိတာဆိုပေမဲ့

ငါတို့ ဆက်ဆံရေးက နိုင်ငံရေး သဘောတရားတွေတင် မကဘူး။ ကစ်ဆင်း ဂျားဆိုရင် ၁၉၆၈ ခု၊ ဟားဗတ်ကို နှစ်လလောက် သွားနေစဉ်ကတည်းက သူနဲ့ သိခဲ့တာ။ သူက ဟားဗတ်မှာ စာသင်နေတုန်း။ အဲဒီတုန်းက ဗီယက် နမ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ငါ့အမြင်ကို သူ တော်တော် သဘောကျသွားတယ်။ ပြီးတော့ သူက အမျိုးသားလုံခြုံရေးကောင်စီမှာ အကြံပေးခန့်အပ်တာခံရပြီး ဟားဗတ်ကနေ ထွက်သွားခဲ့တယ်။ ငါလည်း အမေရိကက မပြန်ခင် နယူး ယောက်မှာ သူ့ကို ဝင်တွေ့ခဲ့သေးတယ်။ အဲဒီမှာ ဗီယက်နမ်အကြောင်းတွေ ငါတို့ ထပ်ဆွေးနွေးကြသေးတယ်။ ဒါတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး Nixonကိုယ် တိုင်ကတော့ ငါ့မှတ်ချက်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ငါ့ကို ကောင်းကောင်း သိနေ ခဲ့တာ။ သူလည်း သမ္မတရာထူးအတွက် အလုပ်ရှုပ်နေတုန်းကပေါ့။ လုံခြုံရေးကောင်စီမှာ ကစ်ဆင်းဂျား မရှိတော့တဲ့ နောက်မှာတောင် ကစ် ဆင်းဂျားနဲ့ ငါနဲ့က အဆက်အသွယ် မပြတ်ခဲ့ဘူး။ တစ်နှစ်မှာ တစ်ကြိမ် (သို့) နှစ်ကြိမ်လောက်တော့ ပုံမှန်တွေ့ဖြစ်တယ်။ JP Morgan Chase မှာ သူရောငါပါ အကြံပေးတွေ ဖြစ်လာခဲ့တာကိုး။

ငါ အမေရိကကို သွားရင် Connecticut မှာရှိတဲ့ သူ့အိမ်မှာ တည်းတယ်။ သူက မိတ်ဆွေရင်းပဲ။ ငါ့ဇနီး လေဖြတ်တုန်းကဆိုရင် သူ ဖုန်းဆက်တာ မကြာမကြာပဲ။ တစ်ညတော့ သူနဲ့ ဂျတ်စီတို့ အိမ်ကို ရောက် လာပြီး ငါ့ဇနီးကို ဝင်ကြည့်လို့ ရမလားလို့ မေးတယ်။ မရဘူး။ ခင်ဗျားနဲ့ အခုလို အနေအထားမှာ တွေ့ရတာ သူ အရှက်ဆုံးနေမှာလို့ ငါ ပြောလိုက် တယ်။ ဂျတ်စီရဲ့ဇနီး ကင်ဆာဖြစ်တုန်းက ဆိုရင်လည်း ငါနဲ့ ငါ့ဇနီးတို့ မကြာမကြာ လူနာသွားမေးကြတယ်။ သူတို့က တကယ် မိတ်ဆွေရင်းတွေ။

မေး ။ ။ ဒါဆို မစ္စတာလီရဲ့ မိတ်ဆွေကွန်ယက်က တစ်ကမ္ဘာ လုံးမှာပေါ့။ တစ်ခုခု အရေးတကြီးစီစဉ် ရှိတယ်ဆိုရင် ဘယ်သူ့ကို ဖွင့်ပြောမလဲ။

ဖြေ ။ ။ ငါ့ဇနီးကိုပေါ့။

မေး ။ ။ အခုရော သူနဲ့ ပြောတုန်းပဲလား။

ဖြေ ။ ။ ညတိုင်း သူနဲ့ စကားပြောတယ်။ စာဖတ်ပြတယ်။ တစ်နေ့တာ ငါ လုပ်ခဲ့တာတွေကို ပြောပြတယ်။ စထရိုက်တိုင်း "IHT" Wall Street Journal ထဲက သတင်းထူးတာတွေကို ပြောပြတယ်။ ပြီးတော့ သူကြိုက် တတ်တဲ့ ကဗျာတွေကို ငါ ဖတ်ပြတယ်။

မေး ။ ။ အခု သူက စကားမပြောနိုင်တော့ဘူးဆိုတော့ သူ ခံစား လို့ရတယ်ဆိုတာကို ဘယ်လို ဖော်ပြသလဲ။

ဖြေ ။ ။ မျက်တောင်ခတ်ပြတယ်။ တစ်ကြိမ်။ မဟုတ်ဘူး၊ မှားလို့။ နှစ်ကြိမ်။

မေး ။ ။ ဇနီးမောင်နှံဘဝမှာ ပျော်စရာ အကောင်းဆုံးအချိန် တစ်ချိန်လောက် ပြောပြပေးပါလား။

ဖြေ ။ ။ သူ ဘုရင်မရဲ့ ပညာသင်ဆုရပြီး ကိန်းဘရေ့ဂျီကို ရောက် အောင် ငါ အကူအညီ ပေးလိုက်နိုင်တုန်းကလို့ ပြောရမယ် ထင်တယ်။ ဆိုလိုတာက ငါ့ကို စကော့ပုကနေ သုံးလေးနှစ် စောင့်နေစရာ မလိုတော့ ဘူးပေါ့။ သူလည်း တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရစရာ ငါတို့ တိုးတိုးတိတ်တိတ်လေး လက်ထပ်လိုက်ကြတယ်။ စကော့ပုပြန်ရောက်ပြီး ၁၉၅၀ ခုနှစ်မှာ သူနဲ့ငါ လူသိရှင်ကြား ထပ်ပြီး မင်္ဂလာဆောင်ကြပြန်တယ်။ ငါတော့ အပြစ်တစ်ခုလို့ မထင်မိဘူး။ (ရယ်လျက်) ဒီအမျိုးသမီးတစ်ယောက်တည်းကိုပဲ နှစ်ခါ လက်ထပ်ခဲ့ရတယ်။

မေး ။ ။ ကျေနပ် ပျော်ရွှင်စရာကောင်းတဲ့ မိသားစုဘဝရဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်က ဘာပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် နားလည် နေရာပေးမှုပါ။ ငါတို့ ဆိုရင် အခြေခံအားဖြင့် နားလည်မှု လွဲနေတာတွေ မရှိခဲ့ဖူးဘူး။ ငါက စိတ်မြန်ကိုယ်မြန်၊ သူကလည်း လူထူးလူဆန်းပဲ။ ငါတို့ သိနေကြတယ်။ သူက စာတော်တော် ဖတ်တယ်။ ဖတ်တဲ့စာတွေက Iliad တို့ Gibbon တို့ (ရောမအင်ပါယာ ကျဆုံးခန်း) လို ဟာမျိုးတွေ။ ငါးမျှားရင်း စာဖတ်၊

အစာစားရင်း စာဖတ်ပဲ။ သူ့ဖတ်တဲ့စာတွေကို ငါက စိတ်မဝင်စားပြန်ဘူး။ ငါ လုပ်ရမယ့် အလုပ်နဲ့ သက်ဆိုင်တာတွေကိုပဲ ငါက စိတ်ဝင်စားတာ။ ငါ့ ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်း ရေးတုန်းက သူက အကြမ်းဖတ်ပေးပြီး အင်္ဂလိပ် စာလုံးတွေ ပိုချော၊ နားလည်ရ ပိုလွယ်အောင် သူ ပြင်ပေးတယ်။ သူက စကားလုံးတွေကို ပိုကျွမ်းကျင်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ငါ့ စာရေးဟန် ပေါ်မှာတောင် သူ့ဩဇာက လွှမ်းမိုးမှု ရှိလာတယ်။ ငါ စကားပြောတဲ့ဟန်အတိုင်း စာရေး တဲ့အခါ ဝါကျရှုပ်ရှုပ်တွေ ရေးတတ်တယ်။ ဒါနဲ့ သူက ပြောတယ်။ မလုပ်ရဘူး။ စကားပြောတဲ့အခါ ကိုယ်ဆိုလိုချင်တာကို ထပ်ရှင်းလို့ ရတယ်။ ကျန်နေရစ်ခဲ့တာတွေကို ထပ်ဖော်ပြလို့ ရတယ်။ စာရေးတဲ့အခါမှာ တစ်ခါ တည်းကို ရှင်းသွားမှ ကောင်းတယ်လို့ သူက ပြောတယ်။

ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်းမတိုင်ခင်က ငါ ရေးတာတွေကို ကြည့်ရင် အကျအပျောက်တွေ အများကြီးဆိုတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒါတွေကို သူ ဖြည့်ပေးတာ။ ရှင်က 'အို' လယ်ဘယ် ကျောင်းသားတွေပါ ဖတ်စေချင် တယ်ဆိုပြီး စကားလုံးကြီး၊ ဝါကျရှည်တွေ ရေးနေလို့ ဘယ်ရပါ့မလဲ။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းလေးတွေပဲ ရေးမှပေါ့တဲ့။ ဟုတ်တယ်။ အဲဒါ ဗြိတိသျှတွေ စာရေးနည်းပဲ။ Earnest Gowers အကြံပေးထားခဲ့တာ။ အကြံကောင်း တစ်ခုပါပဲ။ ငါတို့ကို စောင့်ရှောက်ပေးနေတဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက်က မစ္စတာလီစာအုပ်ကို ကျွန်တော် ဖတ်ကြည့်တယ်။ ကောင်းတယ်။ ရှင်းနေ တာပဲလို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ ငါ့ဇနီးပြောတာ မှန်တာပေါ့။ ဒီလိုပဲ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အပေးအယူ လုပ်ရတာပဲ။

မေး ။ ။ သူက မစ္စတာလီအပေါ် တခြား ဩဇာလွှမ်းမိုးတာမျိုး ရှိဦးမလား။

ဖြေ ။ ။ ပြောရရင် တော်တော် များတယ်။ အိမ်မှုကိစ္စတွေ အားလုံးကို သူပဲ လွှဲထားရတာလေ။ အားလုံးကို သူနဲ့ အိမ်ဖော်ကောင်မလေးပဲ လုပ်နေ ရတာ။ အခု ငါ့မှာ အဲဒါတွေ ပြသနာ တက်နေတာ။ ပြင်ဆင်စရာ ရှိတာ ပြင်ဆင်ဖို့၊ အိမ်ဖော်ကို လမ်းညွှန်ဖို့ အမျိုးသားတစ်ယောက်တော့ ငါ့ဆီမှာ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါတွေကို သူက မကျွမ်းကျင်တော့ စိတ်ညစ်ရတယ်။

ငါ့သမီးကလည်း ချက်ရေးပြုတ်ရေးကို စိတ်မဝင်စားတော့ အခု ငါ့ညီမကို ခေါ်ထားရတယ်။ ငါ့သမီး စိတ်ဝင်စားတာက သူ့အလုပ်နဲ့ ဘာလက်ဘယ်ရီ ပေါ်မှာ ဆောင်းပါး ရေးဖို့ပဲ။ သူ့ချက်တယ်ဆိုတာက ငါးအစိမ်းကို မိုက် ကရိုဗေး(ဖ်) ထဲ ထည့်ပြီး ခလုပ်နိပ်လိုက်တာမျိုးပဲ။ ငါ့ဇနီးက အချက်အပြုတ် ကောင်းတယ်။ အိမ်ဖော်ကောင်မလေးကိုလည်း သင်ပေးတတ်တယ်။

ဒါတွေကို ငါ သတိရနေတယ်။ ဘာတတ်နိုင်မှာလဲကွာ။ အခုတော့ ညီမက ချက်ရေးပြုတ်ရေးမှာ အကူအညီပေးနေတယ်။ သူလည်း ဟင်းချက် ကောင်းတာပဲ။ ဘဝဆိုတာ အဆင်ပြေသလို အသားကျအောင် နေတတ်ဖို့ ပါပဲ။ (သူ့ညီမ Monica က ၁၉၉၅ ခုမှာ မွေးတဲ့ 'လီ' မိသားစုမှာ ဒုတိယ အငယ်ဆုံး မိန်းကလေး ဖြစ်ပါတယ်)

မေး ။ ။ ဘဝမှာ နောင်တရစရာတွေ ရှိသလား။

ဖြေ ။ ။ နောင်တတရားကအကျိုးမရှိဘူး။ ဘာအတွက် ငါက နောင်တ ရနေရမှာလဲ။ ကိုယ့်မဟုတ်သူကို အခြေခံပြီး ဖန်လာတဲ့ အနေအထား တွေအပေါ်မှာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်အောင်ဆိုပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချ လုပ်ခဲ့ရ တာတွေပဲဥစ္စာ။ ဖြစ်နိုင်မယ် ထင်တာတိုင်းကို ကြိုးစားတယ်။ မအောင်မြင် ဘူး။ ထပ်ကြိုးစားတယ်။ နည်းလမ်းရှာတယ်။ အခုအရွယ်၊ အခု ဗဟုသုတနဲ့ အခုကြုံနေရတဲ့ ပြဿနာတွေ ဖြေရှင်းရမယ်ဆိုရင် အခုအတိုင်းပဲ သွားနေ မှာပဲ။

ဘာအတွက်များ နောင်တရနေရဦးမှာလဲ။ မလေးရှားနဲ့ အတိုက်အခံ ဖြစ်လို့လား။ နောင်တမရပါဘူး။ လုပ်ကိုလုပ်ရမှာမို့ လုပ်ခဲ့ရတာ။ ဒါတွေကို မလုပ်ခဲ့ဘူးဆိုမှ နောင်တ ကောင်းကောင်းကြီး ငါရနေမှာ။

မေး ။ ။ စောစောလေးကပဲ 'ငါတို့က မင်းဆက်ကြီး မဟုတ်ဘူး' လို့ မစ္စတာလီ ပြောခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ အပြင်မှာ ပြောနေကြတာ ကတော့ အဖေပြီးသား၊ သားပြီးမြေး စတာမျိုးတွေ ပြောနေကြ တယ်။ ဒီလို ပြောနေကြတာတွေအပေါ် စိတ်မပျက်မိဘူးလား။

ဖြေ ။ ။ စိတ်မပျက်ပါဘူး။ ဒါက လူတချို့နဲ့ ဂျာနယ်လစ်တချို့က

ငါ့သိက္ခာချပြီး သူတို့အကျိုးအတွက် ပြောနေ၊ ရေးနေကြတာပါ။ လိဂျန်လွန်း ဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးနဲ့ မထိုက်တန်ဘူး။ ငါတင်လိုသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သူတို့ သက်သေပြနိုင်လို့လား။ သူ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကိုရတာ ငါနဲ့ မဆိုင် ဘူးဆိုတာ သက်သေပြဖို့ အစောကြီးကတည်းက ငါ ဘေးထွက်နေခဲ့တာပဲ။ သူ့မှာ ဝန်ကြီးချုပ် အရည်အချင်း ရှိတယ်ဆိုတာ ငါ လုံးဝ ယုံကြည်တယ်။ အခုပဲကြည့်၊ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ၊ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံ၊ ဘာသာစကား သုံးမျိုးစလုံး ကျွမ်းကျင်မှုတွေမှာ သူ့ထက်သာတဲ့လူ ဘယ်သူရှိသလဲ။ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။ အခု ပြဿနာက သူ့နောက် တက်လာမယ့် ဝန်ကြီး ချုပ်က ဘာသာစကားသုံးမျိုး မပြောနိုင်လောက်တော့ဘူး (အင်္ဂလိပ်၊ တရုတ်၊ မလေး စကားသုံးမျိုးကို ဆိုလိုတာပါ)။ နောက်ဝန်ကြီးက ဘာသာစကား နှစ်မျိုးလုံး (အင်္ဂလိပ်၊ တရုတ်) ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ပြောနိုင်တယ်ဆိုရင် တောင် အားနည်းချက် ရှိနေတုန်းပဲ။

ရှန်လွန်းက ဦးနှောက်တော်တော်ကောင်းတာ။ ငါ့သားမို့ မြောက်ပင် နေတာ မဟုတ်ဘူး။ ရုရှားအက္ခရာတွေကို ဖတ်နိုင်တယ်။ ဂီတနုတ်တွေကို တောင် သူက နားလည်တယ်။ သူ့လောက် ခေါင်းကောင်းတဲ့လူရှိရင် ငါ့ကို ပြပါလား။ ငါသာ ဝန်ကြီးချုပ်မဟုတ်ခဲ့ဘူးဆိုရင် ရှန်လွန်းက ဒီထက် စောပြီး ကို ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်နေမှာ။

ဘယ်ဝန်ကြီးကမှ သူတို့ ဝန်ကြီးချုပ်အပေါ် သံသယ မရှိကြဘူး။ ဘဏ္ဍာရေးလား၊ ကုန်သွယ်ရေးလား ... အားလုံးကို သူမြဲပြီး ကြည့်နိုင်တယ်။ သင်္ချာတော်တော့ ပြဿနာကို အဖြေရှာရာမှာလည်း တော်တယ်။ ဒါတွေက ငါ့ဘက်က သူရတာ။ သူ့အမေဘက်က အတွေးအခေါ်တွေ၊ စကားလုံး ရွေးချယ်တာတွေကိုပါ သူက အမွေရလိုက်တာ။

မေး ။ ။ အခု မစ္စတာလီနဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်တို့ရဲ့ နေ့စဉ် ဆက်ဆံ ရေးက ဘယ်လို ပုံစံမျိုးပါလဲ။

ဖြေ ။ ။ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ မိန့်စကားမင်တာ (Minister Mentor) (ဝါရင့် ဝန်ကြီး - မြန်မာစာနယ်ဇင်းမှာ အဲဒီလို တွေပေးတယ်) ဆက်ဆံရေးပဲလေ။ သူက ငါ့ဆီကို စာရေးရင် MM အနေနဲ့ ရေးတယ်။ ငါကရေးရင် PM

အနေနဲ့ ရေးတယ်။ တစ်ခုခု ကိစ္စရှိရင် ငါက သူ့ကို သွားတွေ့တယ်။ သူ ငါ့ဆီကို လာစရာ မလိုဘူး။ ကက်ဘီနက် အစည်းအဝေးတွေ ပြီးပြီဆိုရင် တော့ သူနဲ့ငါ တွေ့ကြုံပြောကြတာတွေ ရှိတာပေါ့။ ဒါကတော့ ရုံးကိစ္စနဲ့ မဆိုင်တော့ဘူး။

ငါတို့ ဆက်ဆံရေးက ရုံးကိစ္စဆိုရင် ရုံးပုံစံအတိုင်းပဲ ရှိနေရမယ်။ ဒါကို ငါက အထူးဂရုစိုက်တယ်။ ငါ့သားအနေနဲ့ သူ့ကို စကားမပြောဘူး။ ဝန်ကြီးချုပ်အနေနဲ့ပဲ ပြောတယ်။ ဒါ မှန်ကန်တဲ့ ဆက်ဆံရေးပဲ။

ပြီးတော့ အခမ်းအနားမှာ လူတွေက မတ်တပ်ထရပ်ပေး။ အရိုအသေ ပေး။ ပန်းကုံးတွေစွပ်။ ဒါတွေကိုလည်း ငါက ဂရုမစိုက်ဘူး။ မရှိလည်း ဘာမှ မဖြစ်ဘူး။ တချို့နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေက ဒါမျိုးတွေမပါရင် သိပ် သဘော မတွေ့ကြဘူး။ ဒီစိတ်ဓာတ်က ပျော့ညံ့မှုတစ်မျိုးလို့ ငါတော့ ယုံကြည်တယ်။

အိန္ဒိယကနေ ပါကစ္စတန်ကို ငါသွားဖူးတယ်။ ငါနဲ့အတူတူ ပါကစ္စတန် သမ္မတဟောင်း Muhammad Zia Ul-Haq လည်း ပါတယ်။ ငါတို့ သွားတာက အိန္ဒိယလေကြောင်းနဲ့ အိန္ဒိယနယ်ခြားကို ဖြတ်ပြီး ပါကစ္စတန် ထဲလည်းရောက်ရော ငါတို့ လေယာဉ်နောက်မှာ F - 16 လိုက်လာတယ်။ ငါကတော့ လေကြောင်းကနေ အတိုက်ခံရပြီလို့ ထင်နေခဲ့တာ။ မဟုတ်ဘူး တဲ့ဗျာ။ အဲဒါ ငါ့ကို ကြိုဆိုတာ။ ဂုဏ်ပြုတာတဲ့။ သူ့ကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါတော့ ရယ်ပဲ ရယ်ချင်နေမိတယ်။

တချို့နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေက သူတို့ကို ငါ အကြံပေးခဲ့တာတွေ မှန် သွားလို့ ငါ့ကို လေးစားကြတာ။ ဒါပဲ။

မေး ။ ။ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ သဘောထား မတိုက်ဆိုင်တာတွေ ရှိဖူး သလား။ ရှိရင် ဘယ်လို ဖြေရှင်းကြလဲ။

ဖြေ ။ ။ မရှိပါဘူး။ ရှိခဲ့ရင်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချရမှာက သူပဲလေ။ ဒါက သူ့တာဝန်ပဲ။

မေး ။ ။ ဒါနဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ကတော်ဘက်ကို လှည့်ကြဦးစို့။ မဒမ်

ဟိုချင် (Ho Ching) နဲ့ ပတ်သက်ပြီး တီမာဆက် စီအီးအိုကိစ္စ၊ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ကတော်ချ် ဆက်ဆံရေးကိစ္စအကြောင်း ပြောနေတာတွေ ကြားရတော့ စိတ်ကသိပ်ကအောက် မဖြစ်မိဘူး လား။

ဖြေ ။ ။ မဖြစ်ပါဘူး။ စင်္ကာပူအကြောင်း ကောင်းကောင်း သိတဲ့လူတိုင်း စင်္ကာပူမှာရှိတဲ့ လူတော်တွေအကြောင်းလည်း သိကြပါတယ်။

မနေ့ကပဲ Ong Beng Sen (ပတ်တယ်ပရောပါတီးကုမ္ပဏီ မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာ) နဲ့ စကားပြောကြတော့ ဒီမေးခွန်းကိုပဲ သူပြောခဲ့တယ်။ တို့ ပြောနေတာက Desaru ကို အပန်းဖြေစခန်းတစ်ခု ဖြစ်လာအောင် ဘယ်လို လုပ်ကြမလဲဆိုတာပဲ။ သူ ကောင်းကောင်း ကိုင်တွယ်နိုင်တယ်။ သူက ပြောတယ် 'ဟိုချင်ကို တီမားဆက်ကနေ ထုတ်လိုက်တာဟာ မှားတာပဲ။ သူ ကောင်းကောင်း ကိုင်တွယ်နိုင်တယ်။ ဒီအမေရိကန်ကို လိုက်မလိုဘူး' တဲ့။ (အမေရိကန်ဆိုတာ တီမားဆက် စီအီးအိုအဖြစ် ၂၀၀၉ ခုမှာ ခန့်အပ်ခြင်းခံရတဲ့ Chip Goodyear ပါ။) ဒါပေမဲ့ မဟာဗျူဟာ ချမှတ်ရာမှာ သဘောထား မတိုက်ဆိုင်တာတွေရှိလို့ ရုံးတာဝန်မယူခင်မှာပဲ နှုတ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါနဲ့ ငါက 'ဒါတွေကို ငါ မသိဘူး။ ဟိုချင်ကတော့ အပြောင်းအလဲ လုပ်ဖို့ အချိန်ရောက်လာပြီလို့ ငါ့ကို ပြောတာပဲ' လို့ ပြန်ပြောမိတယ်။

သူက 'တီမားဆက်ကို ပြောင်းလဲပေးခဲ့တာ ဟိုချင်ပဲ။ သူ့ကြောင့် ဒီအခြေအနေမျိုးရောက်လာတာ' လို့ ငါ့ကို ပြောတယ်။

ဟိုချင်သား အရည်အချင်းမရှိဘဲ စီအီးအိုဖြစ်ခဲ့ရင် ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့စနစ် စီအီးအို ရာထူးရဖို့ နိုင်ငံတော်ရဲ့ အနာဂတ်ကို အလှည့်စားလုပ်တာ လို့ လူတွေ ပြောကြမှာ။ ထင်ကြမှာပေါ့။ ရှန်လွန်းက ဒီကိစ္စထဲ ပါကို မပါတာ။ မနဗလန်နဲ့ ဂိုချောက်တောင်တို့က ဟိုချင်ကို စီအီးအို ခန့်တာ။ ပြီးတော့ သူ့အလုပ်ကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း လုပ်ပြသွားခဲ့တယ်။

အခုတော့ အပြောင်းအလဲတစ်ခုခု သူလုပ်ချင်လာလို့နဲ့ တူပါတယ်။ ဒါကလည်း ရှင်ယန်း (ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ညီငယ် - လီရှင်ယန်း) ပြောသလိုပါပဲ 'တော်ပြီ Singtel ကို အင်တာနေရှင်နယ်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးပြီးပြီ။ ပြောင်း

တော့မယ်ဆိုပြီး အိန္ဒိယကုမ္ပဏီဖြစ်တဲ့ ဘာတီ (Bharti) ကို ဝယ်ယူလိုက် တယ်။ အခု သူ တော်တော်မြတ်နေပြီ။ ပြီးတော့ သူ ဩစတေးလျကို သွား တော့ Singtel တော့ အရှုံးပေါ်တော့မှာပဲလို့ လူတွေ ထင်နေကြတာ။ အရှုံးမပေါ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီကောင်ကလည်း ဘယ်မှာ ငွေဝင်ပေါက် ရှိသလဲဆို တာ တော်တော် သိတဲ့ကောင်။

လူတွေ ဘာပြောတယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ ဂရုမစိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်ဆွေမျိုးပဲ ကိုယ်ခန့်တယ်ဆိုတဲ့ နိဂိုတစ်စင် ကမ္ဘာမပြန်ခင် တော့ တားရမှာပေါ့။

မေး ။ ။ ဒါပြီးရင် မဒမ်ဟိုချင်း ဘာဆက်လုပ်လေမလဲဆိုတာ လည်း လူတွေ သိချင်နေကြတယ်။ သူတို့ တွေးနေတာက နိုင်ငံရေး ထဲများ ရောက်နေဦးမလား ဆိုတာပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ ငါတော့ ဒီအသံမျိုး မကြားခဲ့ရဖူးဘူး။ သူ့ အရွယ်ရောက်မှ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်မယ်ဆို အဓိပ္ပာယ်က သိပ်မရှိတော့ဘူးလေ။ ဒီအတွက် အစကနေ ပြန်ပြီး ကြိုးစားယူနေရလိမ့်မယ်။ အိမ်ပေါက်စေ့ဘူး၊ တံခါးတွေ လိုက်ခေါက်၊ တွေတဲ့လူနဲ့ စကားပြော၊ ဒါမျိုးတွေ လုပ်ရမှာလေ။ ဒါမျိုးတွေ သူ မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ အသက် သုံးဆယ်လောက်၊ ဒါမှမဟုတ် လေးဆယ်ကျော်ကျော်လောက်က စခဲ့တယ်ဆိုရင်ပဲ မဆိုးသေးဘူး။ အခု မရတော့ဘူး။ သူ တကယ် စဉ်းစားနေတယ်ဆိုရင်တောင် မလုပ်ဖို့ ငါ ပြောမှာပဲ။ သူ့ယောက်ျားကလည်း တားမှာပဲ။ အောက်ခြေလူတန်းစားတွေရဲ့ သဘောကို လေ့လာဖို့ အချိန် အတော်ကြီး နောက်ကျနေပြီ။ အခု ပြောင်းလဲမှု ကို ဟန်ချက်ထိန်းနိုင်တဲ့ အသက် သုံးဆယ်၊ လေးဆယ်ဝန်းကျင် လူငယ် တွေကိုပဲ သူလိုက်ရှာနေတယ်။

Koh Boon Whee (DBS ဘဏ်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း) အသက် သုံးဆယ်ကျော်လောက်တုန်းက နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လာဖို့ သူ ပြောဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ မဝင်ချင်ဘူးလို့ သူက ပြောတယ်။ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးဖက်မှာ အခု သူက နာမည်တစ်လုံးနဲ့ပဲ။ အခု သူက နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်လာချင်ပါတယ် ဆိုရင်တောင် ငါက တားမှာပဲ။ နောက်ကျနေပြီ။ ဒါ့ကြောင့် သူ့အနေနဲ့

DBS (ဘဏ်)၊ SIA နဲ့ Singtel တို့ကို ဝင်ကူပေးဖို့ပဲ ပြောခဲ့တယ်။ အဲ့ဒါ သူ ကူညီနိုင်တဲ့ နည်းပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီစကားအရ ဟိုချင်းဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ဇနီး ကောင်း၊ ကလေးနှစ်ယောက်ရဲ့ မိခင်ကောင်းလို့ သိရတယ်။ အရင် ဇနီးနဲ့ရတဲ့ကလေးတွေကို သူ့ကလေးအရင်းတွေလို ဂရုစိုက် စောင့်ရှောက်တယ်။ လူထုအမြင်မှာက အဲ့သလို မဟုတ်ဘူး ဖြစ်နေတယ်။

ဖြေ ။ ။ လူထုက ဘာကြောင့် လူမှုရေးနဲ့ နိုင်ငံရေး ရောထွေးနေတာလဲ။ ငါ့သဘောကတော့ ငါ့ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဆိုတာက ငါ့ကိစ္စ သက်သက် ပဲ။ နိုင်ငံရေးသမားတိုင်းရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာတွေလည်း အဲ့သလိုပဲ။

လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး ရောနေတဲ့ ဗြိတိသျှ၊ အမေရိကန်တွေရဲ့ သဘောကို ငါ မကြိုက်လှဘူး။ ဥရောပမှာ နိုင်ငံရေးသမားတွေရဲ့ နောက်ကြောင်းတွေ လိုက်ကြသေးလားဆိုတာ ငါ မသေချာလှဘူး။ အမေရိကန်တွေက လိုက်နေ ကြတုန်းပဲ။ သူတို့က မိရယ်အိုဘားမားအကြောင်း၊ သူတို့ကလေးတွေ အကြောင်း၊ သူတို့ ခွေးတွေအကြောင်း စတာတွေ စိတ်ဝင်စားနေကြတုန်းပဲ။ မိသားစုနဲ့ပတ်သက်လို့ သူတို့ ခံစားချက်တချို့ ရှိနေတယ် ဆိုတာလေး ကတော့ ကောင်းတဲ့အချက်လေး ဖြစ်နေမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒါတွေ ပြောနေလို့ သူဟာ သမ္မတကောင်းတစ်ယောက် ဟုတ်၊ မဟုတ်၊ လက်တလော စီးပွားရေး အကြပ်အတည်းကနေ ထွက်နိုင်အောင် ဘယ်လောက် အာရုံစိုက်မှု ရှိ၊ မရှိ ဆိုတာတွေကို မဖော်ပြနိုင်ဘူး။

မေး ။ ။ လူထု စွပ်စွဲမှုရဲ့ ပြစ်မှတ်တစ်ခုများ ဖြစ်လာခဲ့ရင် ဒီအကြောင်းတွေ သိထားရတော့ ဟိုချင်းအတွက် ကောင်းတာပေါ့။

ဖြေ ။ ။ ဘာမှ ထူးမလာပါဘူးကွာ။ ငါ ကတိပေးခဲ့တာတွေ၊ ကတိ ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့တာတွေကို အခြေခံပြီး လူထုက ငါဘာကောင်ဆိုတာ သက်မှတ်ကြတာပါ။ ငါတို့ မိသားစုဘဝတွေ သာသာယာယာမှ ရှိကြရဲ့ လား။ အကွဲအပြဲတွေလားဆိုတာတွေက ဒီအကြောင်းတွေကို စာရေးချင်တဲ့ ဂျာနယ်လစ်တွေရဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုပဲ။ အဓိကက ငါ့အလုပ်အပေါ် ကောင်း

ကောင်း အာရုံစိုက်နိုင်သလား ဆိုတာပါ။ ကလင်တန်ဆိုရင်လည်း ဒီ ပြဿနာမျိုးတွေ အများကြီး ရှိခဲ့တယ်။ သူလည်း နားကြည်းခံခက် ဖြစ်ခဲ့ မှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့အလုပ်ကို သူဆက်လုပ်သွားခဲ့တာပဲ။ အဲဒါ အမေရိကမှာ။ သမ္မတလည်း ဖြစ်ရော ငယ်ကျီးငယ်နာတွေ အားလုံး ပေါ်တော့တာပဲ။ သိပ် မစွဲပါဘူး။ ဒါတွေကြောင့် သူ့နိုင်ငံရေးမှဝါဒနဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ သိက္ခာကျရတာလည်း လုံးဝ အဓိပ္ပာယ် မရှိဘူး။

ပြင်သစ်မှာဆို ဒါမျိုးတွေ မဖြစ်လောက်ဘူး။ Mitterrand လည်း သေရော ကလေးတစ်ယောက်နဲ့ သူ့မယားငယ်လည်း ပေါ်လာပါလေရော။ ပြင်သစ်သတင်းစာက ဒီအကြောင်းကို သိပြီးသား ဖြစ်နေမှာပေါ့။ သူ့စနိုး လည်း သိမှာပဲ။ အဲဒါက ပြင်သစ်တို့ရဲ့ ဘဝအပေါ်အမြင်ပဲ။ ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာကိစ္စနဲ့ နိုင်ငံရေးကိစ္စကို သူတို့ ခွဲခြားကြည့်တတ်ကြတယ်။

မေး ။ ။ ဒီကိစ္စက ရက်စရာ နည်းနည်း ကောင်းတယ်။ လူထုက ဟိုချင်းကို သိပ် နားမလည်ကြဘူး။ သတင်းစာ ပြည်သူ့အသံထဲမှာ ရေးထားတာဆိုရင် ဟိုချင်းဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ကတော်ကောင်း တစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ပဲ ကြိုးစားသင့်တယ်တဲ့ ။

ဖြေ ။ ။ ဒါက လူနည်းစုလေးရဲ့ အမြင်ပါ။ ဟိုချင်း သူ့အလုပ် သူ လုပ်နိုင်သလား။ ဝန်ကြီးချုပ် သူ့တာဝန်သူ ကျေသလား။ ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့စနိုးအလုပ်ရရှိ ဝင်စွက်ဖက်ခဲ့သလား။ အားလုံးက 'နီး' တွေချည်းပဲ။ နောက်ဆုံးတော့ သူတို့ ဘာတွေ လုပ်ပြနိုင်သလဲ ဆိုတာပဲ။ အိမ်မှာ ပြဿနာ တွေ ရှိနေလို့ ရုံးက အလုပ်တွေကို အာရုံမစိုက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ ဆင်ခြေမျိုးတော့ မပေးနဲ့ပေါ့။ အိမ်က ပြဿနာတွေကြောင့် အလုပ်အပေါ် အာရုံမစိုက်နိုင် တော့ဘူးဆိုရင်တော့ ဧည့်ယူချင်ယူ၊ နုတ်ထွက်ချင် နုတ်ထွက်၊ ဒါပဲပေါ့။

အခု နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အင်တာဗျူးတွေကို ငါ နားထောင်နေတယ်။ လူတော်တော်များများကို ဗျူး ကြတယ်။ နောက်ဆုံး David Owen ကို မေးကြတယ်။ ခေါင်းဆောင်ရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို ပြည်သူလူထုကို အသိပေးသင့်သလားတဲ့။ သူက အသိပေးသင့်တယ်လို့ ဖြေတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တကယ်လို့

နိုင်ငံခေါင်းဆောင်မှာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ရောဂါခံစားနေရရင် ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်မှန်ကန်ကန် မချနိုင်တော့ဘူးတဲ့။ ပြီးတော့ သူက Mitterrand ကို ဥပမာပေးတယ်။ မစ်တာရန်(ဒ်)မှာ ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်နေတာ (၁၁) နှစ် ရှိပြီ။ သူ့ရော သူ့ဆရာဝန်ကပါ ဒါကို ဖုံးဖိထားကြတယ်။ သေလုမျှောပါး ဖြစ်လာတော့မှ ဒီကိစ္စက ပူးပေါ်သလို ပေါ်လာတာ။ သူလည်းဆုံးရော ဒေါက်တာက ဒီကိစ္စကို (၁၁) ကြာအောင် ဘယ်သူမှ မသိအောင် ဖုံးဖိ ထားရတယ်လို့ ဖွင့်ပြောချလိုက်တယ်။

ကင်ဆာရောဂါ ကုစားဖို့ ဓာတ်ကင်ရတဲ့အဆင့်အထိ ရောက်ရင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချစရာတွေကို ချနိုင်မှာ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူတို့ ပြောတာတွေ သဘာဝကျတယ်လို့ ထင်တယ်။ ကိုယ့်မှာ နာတာရှည်ရောဂါ တစ်မျိုးမျိုး ရှိနေပြီဆိုရင်တော့ ကိုယ့်တိုင် သဘောပေါက်သင့်တယ်။ ဒါက ကိုယ့် အလုပ်ကို လာထိခိုက်စေမှာပဲ။

မေး ။ ။ မစ္စတာလီက အခု တာဝန်ရှိသူ မဟုတ်တော့ဘူး။ ဒါဆို ဘယ်လို အခက်အခဲတွေ မစ္စတာလီမှာ ရှိနေသေးလဲ။

ဖြေ ။ ။ အခု မရှိပါဘူး။ ၁၉၉၀ ခုက ဂိုချောက်တောင်ကို အာဏာ လွှဲပြောင်းလိုက်တုန်းကနဲ့ စရအောင်။ ဝန်ကြီးတစ်ဖွဲ့လုံးက ငါ့ပုံစံကျ ဖွဲ့စည်း ထားတာဆိုတော့ ငါက သူ့နောက်ကနေ ရှိနေပေးရတယ်။ ခလုပ်တွေ အများကြီးထဲမှာ ဘာဖြစ်ရင် ဘယ်ခလုပ်ကို နှိပ်ဆိုတာ ငါက အစအဆုံး သိထားတာကိုး။ ပြီးတော့ သူနဲ့ ကိုက်ညီမယ့် သူ့စိတ်တိုင်းကျ ဝန်ကြီးတွေ ဖွဲ့စည်းပေးနိုင်ဖို့လည်း ငါက ကူညီခဲ့တယ်။

ဒါက ကားမောင်းသလိုပဲကွ။ ထိုင်ခုံ၊ စတီယာတိုင်ကအစ ကိုယ်နဲ့ အံင်အောင် မမောင်းခင် ပြင်ယူရတာ။ အရင်လူနဲ့ ကိုယ်နဲ့က ပုံစံမတူဘူး လေ။ ဘယ်ဟာတွေကဖြင့် အရေးကြီးတယ်။ ဘယ်လို စာမျိုးတွေကို တော့ဖြင့် တစ်ပတ်တစ်ခါ မဖြစ်မနေ ဖတ်ရတယ် စတာတွေတော့ သူ့ကို ပြောပြရတာပေါ့။ ဒါမှ ဘာတွေ ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ မျက်မြင် ပြတ်မသွားမှာ။ မြို့တော် စိမ်းလန်းစိုပြေရေးဆိုရင် ဆက်ပြီး လုပ်ရမယ့်ကိစ္စ။ ဒီကိစ္စ အရေး ကြီးကြောင်း ဝန်ကြီးတွေပါ သိနေရမယ်။ အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

ဝန်ကြီးကလည်း ဒါဟာ အရေးကြီးကြောင်း ကောင်းကောင်း သဘောပေါက် ထားရမယ်။ ဒီစီမံကိန်းက စိမ်းနေဖို့တင် မဟုတ်ဘူး။ စင်္ကာပူ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် ရေးမှာ အဓိကကျတဲ့ မဟာဗျူဟာ တစ်ခုပဲ။

သူမူနဲ့ မကိုက်ညီတဲ့ ဝန်ကြီးသုံးယောက် နှုတ်ထွက်သွားကြတယ်။ တိုနီတန် (ယခု စင်္ကာပူသမ္မတ) ရယ်၊ ယိုနင်ဟောင် (Yeo Ning Hong) ရယ်၊ ဓနဗလန် (Dhanabalan) ရယ်၊ တကယ့် အကောင်ကြီးကြီး သုံး ယောက် ထွက်သွားတာ။ (ဒေါက်တာတိုနီတန်က ၁၉၉၁ ခုမှာ ပညာရေး ဝန်ကြီးဘဝကနေ အနားယူပြီး ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အနေနဲ့ နိုင်ငံရေးထဲ ပြန်ဝင်လာတယ်။ နိုင်ငံရေးလောကမှာ (၁၀) နှစ်ကြာတဲ့ နောက်မှာတော့ နိုင်ငံရေးကနေ လုံးဝ အနားယူသွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုတော့ သမ္မတအဖြစ် ပြန်လည် တင်မြှောက်တာ ခံခဲ့ရပြန်ပါတယ်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ယိုးနင်ဟောင်ကတော့ ၁၉၉၄ ခုမှာ ရာထူးကနေ နှုတ် ထွက်ခဲ့ပြီး စက်မှုဝန်ကြီး ဓနဗလန်ကတော့ ၁၉၉၃ ခုမှာ လုံးဝ နှုတ်ထွက် သွားခဲ့ပါတယ်)

ဒါနဲ့ သူတို့ကို ခေါ်ပြီး ငါပြောခဲ့သေးတယ်။ သူ (ဂိုချောက်တောင်) အခြေကျအောင် (၁၈) လလောက် စောင့်ပေးပါ။ (၁၈) လကျော်လို့မှ ဘာမှ မထူးခြားဘူး ဆိုတော့မှ နှုတ်ထွက်ကြပါလို့။ သူတို့ ပြန်ဝင်လာပြီး ဆက် အလုပ် လုပ်ကြတယ်။

ငါသာနောက်ကနေ အကူအညီ စောင့်ပြီး မပေးဘူးဆိုရင်၊ အရေး ပါတဲ့ ဝန်ကြီးသုံးယောက်သာ တစ်ပြိုင်နက် နှုတ်ထွက်ရင် သူ့မှာ ပြဿနာ တွေ အများကြီး တက်နေရစ်ခဲ့လိမ့်မယ်လို့ ငါ ထင်တယ်။ လူရှေ့ထွက်မပြတ် သူ့ကို ငါ နောက်ကွယ်ကနေ ကူညီခဲ့တာ။

လွန်း (လီရှန်လွန်း) ကလည်း သူ့ကို ကျော်တက်ဖို့ လုံးဝ မကြိုးစား ခဲ့ဘူး။ သူ့ကိုပဲ ထောက်ခံပေးခဲ့တယ်။ (၁၄) နှစ်ကြာတော့ သူ့ကိုယ်တိုင်ပဲ ရာထူးက ဆင်းပေးဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူ့ကို ဘာမှ ငါ မပြောခဲ့ဖူးပါဘူး။ သူ့တွက်ကိန်းက ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို သူယူတော့ အသက် (၅၀) ကျော်မှာ။ လွန်းကို သူ လွှဲပြောင်းပေးမယ်။ လွန်းကလည်း အသက် (၅၀) ထဲမှာပဲ။ သူကလည်း သူရာထူးက မဆင်းခင် နောက်

ဆက်ခံမယ့်လူကို ရှာရဦးမယ်။ အဲ့သလို သူ့တွက်ချက်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့တာ။

ဒါပေမဲ့ လွန်းက သူ့ကို ဆက်နေပေးဖို့ ပြောတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် သူက ပြည်တွင်းရေးကို အာရုံစိုက်ထားချင်လို့။ ဂိုချောက်တောင်က ဥရောပခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ ဆက်ပြီး ဆက်ဆံနေပေါ့။ ဒါနဲ့ ငါက နည်းနည်း နောက်ဆုတ်ပေးထားလိုက်တယ်။ Romano Prodi တို့ Barroso တို့နဲ့ ကျတော့ ငါနဲ့ အဆက်အသွယ် မရှိပြန်ဘူး။ (Romano Prodi က အီတလီဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းနဲ့ ဥရောပသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်းပါ။ ဥက္ကဋ္ဌ အသစ်က Barroso ပါ)

သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးက ငါ့ဆီမှာ ရှိတဲ့ အချက်အလက်၊ အဆက် အသွယ်တွေဟာ တန်းဖိုးရှိတယ် ဆိုတာ သဘောပေါက်ကြတယ်။ ငါ့ တာဝန်က ဘယ်သူပဲ တက်လာတက်လာ ငါတတ်နိုင်တဲ့ဖက်က အကူအညီ ပေးနေဖို့ပဲ။ ငါ့မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရှာဖွေလာတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ ဒေသတွင်းနဲ့ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှာ အဆက်အသွယ်တွေ ရှိတယ်။ ဒါက သူများတွေ မလုပ်နိုင်ဘူး။

ကစ်ဆင်းဂျားလို၊ ဂျော့(ဂျီ)ရှုတ်ဇ်လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အချိန်မရွေး ဖုန်းဆက်လို့ ရတယ်။ ၁၉၉၇ ခု စီးပွားရေး အကြပ်အတည်းတွေတော့ ဂျော့(ဂျီ)ရှုတ်ဇ်ကို ဖုန်းဆက်ပြီးတော့ သူက ရူဗင် (အမေရိကန် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီး) နဲ့ စကားပြောကြည့်ဦးမယ်လို့ ပြောတယ်။ သူတို့ စကားပြော ပြီးတဲ့နောက် ငါနဲ့ ရူဗင်နဲ့ ဆက်ပြီး စကားပြောကြတယ်။ ဂျော့(ဂျီ)ရှုတ်ဇ်နဲ့ မိတ်ဆွေရင်းတွေဆိုတာ သိတော့ ရူဗင်ကလည်း ငါ့ကို ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့ မိတ်ဆွေအနေနဲ့ ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံတယ်။ ဆိုလိုတာက ယုံကြည်စိတ်ချ ရတဲ့ မိတ်ဆွေကွန်ယက်ကို ဘယ်လို တည်ဆောက်ယူရသလဲဆိုတာပဲ။

ကမ္ဘာမှာ အရေးတကြီးပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ဆက်ဆံတော့မယ်ဆိုရင် ငါ့မှာ အားသာချက် ရှိတယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ အမေရိကန်တွေပေါ့။ အဲ့ဒါ ဝီယက်နမ် စစ်ပွဲကြောင့်၊ လွန်းမှာ ဒီ အားသာချက်မျိုး မရနိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် သူ့အလှည့်ကျတော့ အစကနေ ပြန်လုပ်ယူရတယ်။ အခုတော့ အခြေအနေ တော်တော်ကောင်းနေပါပြီ။ အိုဘားမားနဲ့ လီရှန်လွန်း

တွေ့ပြီးတဲ့နောက် အိုဘားမားက သူ့လူကို ပြောတယ်။ လီဂျန်လွန်းက လူကောင်းတဲ့။ အခု ခေါင်းဆောင်သစ်တွေနဲ့တော့ ငါက မသိတော့ဘူး။ အဲဒီအထဲက ကလင်တန်တို့၊ တိုနီဘလဲယားတို့တော့ မပါဘူးပေါ့။ တိုနီဘလဲယားဆိုရင် သူ ဝန်ကြီးချုပ် မဖြစ်ခင်ကတည်းက ငါနဲ့ ရင်းနှီးနေခဲ့တာ။

ဆာကိုစီနဲ့လည်း သူ ရာထူးမယူခင် သိခဲ့ကြတယ်။ သူက ကမ္ဘာ့အရှေ့ခြမ်းနဲ့ တရုတ်ပြည်အကြောင်းကို သိချင်တာ။ ဒါပေမဲ့ သူ့မှာလည်း သူ့အိုင်ဒီယာနဲ့သူ ရှိပြီးသားပါ။ ဒေးဗစ်ကင်မရွန်းနဲ့လည်း ၂၀၀၉ ခု စက်တင်ဘာလက တွေ့ခဲ့တယ်။ ဘာဖြစ်လို့ သူက ငါ့ကို လာတွေ့တယ်ထင်လဲ။ သူ့ကို ကွန်ဆာပေးတစ်ခေါင်းဆောင်ဟောင်းတွေက ဒီလူနဲ့တော့ တွေ့ကို တွေ့သင့်တယ် အကြံပေးလို့ လာတွေ့တာပေါ့။ သူတင်မကဘူး။ သူ ယုံကြည်ရတဲ့ ဝီလီယံဟိတ် (William Hague) ရယ်၊ တခြားသုံးယောက်ရယ်တောင် ငါနဲ့တွေ့ဖို့ ခေါ်လာသေးတယ်။ (ဝီလီယံဟိတ်က ဗြိတိန်ရဲ့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၊ နိုင်ငံခြားရေးနဲ့ ဓနသဟာယဆိုင်ရာ အတွင်းရေးမှူး)

၂၀၁၀ ခု၊ နိုဝင်ဘာလမှာ မစ္စက်လီ ဆုံးပါးသွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် တချို့မေးခွန်းလက်ကျန်တွေကို အီးမေးလ်ကနေတစ်ဆင့် မေး၊ မြေကြွဖို့ မစ္စတာလီကို တောင်းဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒီတောင်းဆိုချက်ကို မစ္စတာလီကလည်း လက်ခံခဲ့ပါတယ်။

